OPERE III

Emil Brumaru

Cerşetorul de cafea

POLIROM

Emil Brumaru

Opere III

Cerşetorul de cafea

Prefaţă de Livius Ciocârlie

EDITURA POLIROM
2012

© 2012 by Editura Polirom

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-3112-4
ISBN PDF: 978-973-46-3113-1
ISBN print: 978-973-46-2783-7

Coperta: Radu Răileanu
Foto autor: Carmen Parii

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul,

reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

Cronologie

1939 Emil Brumaru se naşte la 1 ianuarie, în Bahmutea, județul Tighina, Basarabia, într-o familie modestă. Tatăl, Grigore Brumaru, este funcționar C.F.R., mama, Elisabeta Brumaru (fostă Trelea), învățătoare. Mama îi va povesti că s-a născut, de fapt, pe 25 decembrie 1938, dar a fost declarat mai târziu ca să nu fie luat în armată cu un an mai devreme.

1943-1944 Familia, refugiată din Basarabia, stă, pentru un timp, în Curtea de Argeş, la o soră a mamei, Vera, căsătorită cu Dumitru Enescu. La parter se află o cafenea cu două mese de biliard. Copilul se îndrăgosteşte de o bilă roşie.

1945 Tatăl obține postul de impiegat de mişcare în gara Merişani. Locuiesc înghesuiți într-un canton, lângă un pod de fier. Ca să nu rămână singur acasă, mama ia băiatul în clasa I, neînscris, în orele ei de predare.

1946 Tatăl este mutat cu serviciul la Ciceu. Locuiesc într-un pavilion C.F.R. Clasa I, de data aceasta înscris, având-o ca învățătoare tot pe mama. Citeşte, dându-se în scrânciob, o ediție pentru copii, cartonată, despre Gulliver în țara piticilor şi a uriaşilor. Fură, fiind într-o vizită, cu mult sânge rece, dintr-o enciclopedie germană, tăind-o cu o lamă, foaia lucioasă, ilustrată cu soiurile de ciuperci. Este atacat şi trântit la pământ, în drum spre şcoală, de curcanul doamnei Manolache, soție de picher.

1947-1948 Iarăşi, tatăl e mutat cu serviciul la Belceşti, în județul Iaşi, devenind şef de haltă. Locuiesc chiar în haltă. Clasele a II-a şi a III-a. Citeşte *Robinson Crusoe* într-un vagon stricat, pe linia moartă, *Aventurile lui Tom Sawyer*, *20 000 de leghe sub mări*, *Aventurile lui Arthur Gordon Pym*. Construieşte o colibă. Mama promite că aduce de la Iaşi un sac de cărți. Nu se ține de cuvânt, plâns memorabil, în hohote...

1949-1950 O nouă schimbare de domiciliu, în Iaşi, la periferia oraşului, lângă bariera de la Socola. Clasele a V-a şi a VI-a la şcoala „Gh. Mârzescu”. Îl are coleg de bancă pe fiul unui mic comerciant. Împrumută de la el, din podul casei ticsit cu cărți, sute de romane polițiste şi de aventuri. Îl fascinează Arsène Lupin. Ține un jurnal cifrat. Vrea să devină detectiv sau muşchetar. Este făcut pionier. Joacă rolul lui Statu-Palmă-Barbă-Cot la o serbare de sfârşit de an.

1951 Se mută, tot în Iaşi, pe strada Dobrogeanu-Gherea (astăzi I.C. Brătianu), vizavi de grădina de vară Pomul Verde, în apropierea Teatrului Național. Din clasa a VI-a până în clasa a X-a, la Şcoala Medie nr. 1 (actualul Colegiu Național), pe atunci doar de băieți. Face parte din „gaşca teatrului”.

1953 Apare Mihai Eminescu, *Opere*, vol. IV: *Poezii postume*, în ediția Perpessicius. Citeşte un an întreg numai postumele lui Eminescu. Scrie versuri foarte proaste. Din cauza unei bătăi, în vacanța de vară, este reclamat la Inspectoratul Şcolar şi propus pentru exmatriculare. Se intervine şi totul reintră în normal.

1954 Cumpără de la un anticariat *Les Fleurs du Mal*. Îl buchiseşte cu dicționarul. Îi cade întâmplător în mână *Istoria literaturii române. Compendiu* de G. Călinescu. O citeşte şi o reciteşte ca pe un roman de aventuri, neştiind nimic despre majoritatea scriitorilor şi cărților. Continuă să scrie versuri sub diferite influențe.

1955 Întâlnire providențială cu Eleizer Frenkel, profesor la o şcoală unde lucra şi mama. Profesorul are o cameră enormă, plină cu cărți, pe câte trei rânduri pe rafturi şi pe jos, în mormane. Împrumută orice, oricând. Arghezi, Bacovia, Blaga, Ion Barbu, Fundoianu, Blecher, în ediții princeps, uneori cu dedicații, ba chiar şi *Istoria* mare a lui Călinescu... autori interzişi pe vremea aceea... Prima lectură din Kafka, în limba franceză. În ultima clasă, a X-a, înființează „Clubul moluştelor celebre”, format din el şi colegul de bancă, Ferdinand Hancearek. Termină Şcoala Medie nr. 1. În toamnă intră la Facultatea de Medicină din Iaşi, secția medicină generală.

1956 Pentru rezultate foarte bune la învățătură, este făcut membru UTM. Peste nici trei luni este propus să fie dat afară din UTM. Motivele sunt: 1) refuză să se aboneze la *Scânteia tineretului*; 2) nu participă la defilarea de 1 Mai; 3) nu îşi salută colegii; 4) „are anumite surâsuri ironice la ora de histologie, când se uită în microscop”. (Peste ani, Dinescu îi explică logica acestei vini: „Bre, tu vedeai acolo, la celulă, structura intim-putredă a comunismului!”) Scapă doar cu vot de blam cu avertisment, datorită intervenției unui coleg de grupă, mult mai în vârstă, ungur: „El făcut, el dat afară imediat, nu se poate!”. Se împrieteneşte cu Răzvan Cuncic, coleg de grupă. Găseşte la el un volum de Rimbaud, îl copiază. În timpul „contrarevoluției” din Ungaria, asistenții de materialism dialectic nu vin la ore de frică.

1957 În urma unei certe cu mama, îşi arde în soba de teracotă toate manuscrisele. Rescrie din memorie. Îi dă foile unei cunoştințe de la Filologie. Ajung la Mihai Vlad Crețescu. Acesta vine acasă şi caută să-i convingă tatăl că fiul lor este poet.

1958 Cu familia, în vacanța de vară, în Basarabia, la Fundurii Vechi, satul unde s-a născut tatăl. Îşi descoperă o droaie de verişoare săltărețe: beau samahoncă şi mănâncă prunele cu furculița. Scrie mult, indescifrabil aproape, pe caietele cumpărate de acolo, pătrate.

1959 În primăvară, la un control de rutină, este depistat cu un infiltrat pulmonar escavat subclavicular drept. Întrerupe anul IV. Este internat la sanatoriul Bârnova. Face cură cadaverică, apoi continuă la domiciliu o cură mai puțin severă. Nu mai scrie decât foarte rar, de frica reîntoarcerii bolii. Este scutit de armată. Citeşte doar cărți de bucate, odihnitoare.

1960 Repetă anul IV în întregime. Îl cunoaşte pe poetul Adi Cusin.

1963 Termină Facultatea de Medicină. Se căsătoreşte cu Doina Popescu, fostă colegă de facultate, medic la Circumscripția din Dolhasca. Este repartizat la Dolhasca, medic la Spitalul Mixt Rural din Dolhasca. Stă în gazdă, lângă bariera căii ferate Dolhasca-Fălticeni, în Cotu’ Morii.

1964-1965 Dese vizite ale lui Adi Cusin la Dolhasca. Perioadă neagră, nu scrie. Are o pisică roşcată, blănoasă, Muțeasca. Lecturi tenace, măcar 50 de pagini pe zi, orice s-ar întâmpla.

1966 Este făcut membru de partid. Cumpără o maşină de scris Consul, tip portabil. Bate la maşină cartea lui Adi Cusin, *A fi*. La îndemnul lui, trimite versuri la revista *Luceafărul*. Îi răspunde la poşta redacției Violeta Zamfirescu. Este debutat, cu o prezentare de Dragoş Vrânceanu, în *Luceafărul* din 17 decembrie.

1967 Singurul ecou la debutul în presă e o notă în *Urzica*, nr. 2, 31 ianuarie, semnată de Mircea Pavelescu. Este remarcată şi reprodusă poezia „Cântec de faun". Tot Adi Cusin îi duce un volum de versuri, *Fluturii din pandişpan*, la Editura Tineretului. Un nou redactor, Nicolae Oancea, dă peste carte într-un dulap cu manuscrise înregistrate şi o propune spre publicare. Îi apar poezii în *Amfiteatru*, *Ateneu* etc. Îl cunoaşte pe Leonid Dimov, la el acasă. Dimov citeşte viitorul volum şi îl declară pe loc oniric. E de acord şi Dumitru Țepeneag. Este primit în „grupul oniric". Cu ajutorul lor îi cunoaşte pe Vintilă Ivănceanu, Sorin Mărculescu, Mircea Ivănescu etc. Urmează un şir de scrisori către Dimov. „Grupul oniric" este invitat la Dolhasca de Anul Nou. Dimov vine cu soția, Marina, şi fiica, Ileana. Țepeneag este cu Mona, Vintilă Ivănceanu – singur. Mai soseşte şi Tiți, o prietenă a Marinei.

1968 În vară, a doua vizită a lui Dimov, împreună cu Marina, la Dolhasca. Revista *Luceafărul* este preluată de Ştefan Bănulescu. Începe să fie publicat cu regularitate. Leonid Dimov îi face cunoştință, la redacție, cu Ştefan Bănulescu. Tac îndelung toți trei. Dimov e foarte satisfăcut de întâlnire. La şedințele lunare cu medicii, la Fălticeni, stă în primul rând şi scrie non-stop versuri, dând impresia că ia sârguincios notițe. Se discută ceasuri întregi despre păduchi, mortalitate infantilă sub vârsta de un an, despre vaccinări, despre problema closetelor – țiganii nu au. Ajuns acasă, descifrează şi bate, cu mici modificări, la maşina de scris. Scămoşilă, motanul siamez, gelos, îl împiedică, dând cu laba peste clape. În august, după

invadarea Cehoslovaciei, trec pe drum, o noapte întreagă, tancuri. E însărcinat cu asistența medicală, în caz de război. La exact o lună, în septembrie, face o excursie cu un microbuz de 16 locuri, prin OJT, în Iugoslavia, Ungaria, Cehoslovacia. Vede în Praga sediul Televiziunii ars, fațada clădirii Parlamentului ciuruită de gloanțe, locul unde şi-a dat foc un student... Pe toate străzile, pe pavaj, sunt desenați porci cu secera şi ciocanul în ei, indicând câți kilometri sunt până la Moscova. După detectivul Arthur, apare un nou personaj, Julien Ospitalierul, prietenul care trăieşte la țară. Şi Reparata cea cu trei sâni mistici şi două „suspine" laice.

1969 Scrie nenumărate scrisori. Florin Mugur îi răspunde şi chiar vrea să vină la Dolhasca, să „lucreze". Şi într-o bună zi coboară pe peron. I se găseşte o gazdă. Are un program foarte sever, nu doreşte să discute decât după masă. De atunci, periodic, stă câteva săptămâni pe an la Dolhasca şi bate la maşină. Îi propune un post de redactor la revista *Argeş* din Piteşti, ce urmează să se restructureze. Ar trebui să fie acolo doar vreo şapte zile pe lună, când se predau materialele. Refuză din comoditate. Cartea de debut întârzie să apară. În *Viața românească*, nr. 12, Leonid Dimov semnalează tărăgănarea apariției editoriale a volumului *Fluturii din pandişpan*, în articolul „Pledoarie pentru un nou poet", anunțând şi copertarea făcută de Florin Pucă.

1970 Lucrurile se precipită. În revista *Argeş*, nr. 3, în articolul „Emil şi detectivul", Florin Mugur scrie patetic: „Transcriu aceste rânduri în ziua de 19 februarie 1970 şi volumul de debut al lui Emil Brumaru continuă să zacă (manuscris? şpalt tipografic?) sub cine ştie ce masă strâmbă şi murdară de plumb. Ce să spun? Că mi-e ruşine de colegii mei editori care au făcut să întârzie timp de trei ani prima carte a lui Emil Brumaru? Că această întârziere a fost – şi este încă! – un lucru rău şi nedrept?". În revista *Argeş*, nr. 4, apare ca supliment, în *Biblioteca*, *Argeş* 6, „Cântece naive". Primeşte un telefon la spital, de la Editura Albatros (fostă Tineretului), comunicându-i-se că volumul apare cu condiția să i se schimbe titlul, *Fluturii din pandişpan*. Doreşte asta „cineva de sus, de foarte sus". Nu i se comunică cine

anume. Răspunde, exasperat, să pună editura ce titlu vrea, titlul lui e *Fluturii din pandişpan*. Apare volumul de debut cu titlul *Versuri*, stabilit de editură. Apare la Editura Cartea Românească, nou-înființată, în numai câteva luni, avându-l redactor pe Dumitru Ţepeneag, *Detectivul Arthur*. Cu ocazia Festivalului „Mihail Eminescu", în luna octombrie, Uniunea Scriitorilor acordă un premiu pentru volumul *Versuri*. Laureat al Festivalului este poetul Mihai Ursachi, cu volumul *Inel cu enigmă*.

1971 Notație făcută de tatăl scriitorului pe o coală albă, găsită într-un dosar cu articole: „Azi, 18 ianuarie 1971, ora 8 şi 25, au fost recitate la radio, la *Momentul poetic*, de către actorul Ion Caramitru, patru poezii de Emil Brumaru, în următoarea ordine: 1. «Ceas»; 2. «Cântec de adolescent»; 3. «Gând»; 4. «În dormitor». Am avut norocul să fiu lângă aparat, să ascult, să mă bucur şi, vorba aceluiaşi poet, să fiu fericit. Imaginați-vă ce a însemnat asta pentru mama poetului, care era alături, scriind o scrisoare surorii sale". În luna aprilie volumul *Versuri* primeşte Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1970 pentru debut în poezie. Premii pentru debut mai iau: Al. Paleologu (*Spiritul şi litera* – eseu), Valeriu Cristea (*Interpretări critice* – critică literară), Radu Petrescu (*Matei Iliescu* – proză). Preşedintele juriului este Alexandru Philippide. Din juriu fac parte: acad. Zaharia Stancu, acad. Geo Bogza, Cezar Baltag, Ştefan Bănulescu, Nicolae Breban, Constantin Chiriță, Ov. Crohmălniceanu, Şt. Aug. Doinaş, Silvian Iosifescu, George Ivaşcu, Eugen Jebeleanu, George Macovescu, Melius Jozsef, D.R. Popescu, Marin Preda, Lucian Raicu, Marin Sorescu, Paul Schuster. Notație făcută de tatăl scriitorului: „8 iunie, ora 18, *Antologie lirică*, la televizor. S-a recitat poezia «Cerb»".

1972 Îl cunoaşte, în Iaşi, cu ocazia unui festival, pe Mircea Dinescu. Cu cămaşa descheiată până la centură, împrăştiind poante, curtat de femei tinere, poetul îşi cântă poeziile, acompaniindu-se la chitară. Îl duce acasă, pe strada Dobrogeanu-Gherea, ca să-l prezinte şi părinților. Fac fotografii. Rămân prieteni. Devine membru al Uniunii Scriitorilor şi al Asociației Scriitorilor din Bucureşti.

1973 În urma unui răspuns la o anchetă publicată în revista *Tribuna*, „Condiția scriitorului din provincie”, primeşte de la o necunoscută, Tamara Pintilie, o invitație la ziua ei de naştere. Va împlini 18 ani, este elevă în clasa a XI-a, pe care o repetă, la Liceul „Garabet Ibrăileanu” din Iaşi. Refuză, îi trimite volumele de poezii. Începe o corespondență susținută. Florin Mugur, din nou în Dolhasca, nu agreează „intruziunea elevei”. Este anunțat de Uniunea Scriitorilor că va fi trimis în Finlanda. Primeşte itinerarul cu escalele respective. Află tot satul. Îşi face un palton şi un costum nou la croitorul din Dolhasca. Cu o săptămână înainte de plecare primeşte un telefon de la Florin Mugur, rugat să se intereseze: va merge Zoe Dumitrescu-Buşulenga. Este trimis de Uniunea Scriitorilor, împreună cu Mircea Dinescu, la Festivalul de poezie din Struga. Pus să se iscălească pe o tablă, cu creta, în cadrul acțiunilor festivalului, scrie: „Îngerul Emil Brumaru, Preşedinte al Rezervației Naturale de Îngeri Dolhasca, Stat Independent”. Şeful delegației române, Corneliu Sturzu, le atrage atenția să nu se mai aşeze la masă înainte de a se aşeza delegația rusă. Nu va mai fi trimis în străinătate de Uniunea Scriitorilor decât în Bulgaria...

1974 Apare la Editura Cartea Românească al treilea volum de versuri, *Julien Ospitalierul*. Corespondența cu Tamara Pintilie continuă la post-restant. O cunoaşte în toamna aceluiaşi an.

1975 De la domiciliul Tamarei Pintilie, din Podu Iloaiei, sunt confiscate de Securitate toate scrisorile şi ilustratele trimise de scriitor, aproximativ 700. După un şir de inspecții pe linie profesională, aproape zilnice, este invitat la o şedință de pază contra incendiilor, ținută la Căminul Cultural. Promite că va veni. Nu se duce, având musafiri. Soția e pe teren, cu o echipă de inspectori. E chemat insistent. Secretarul de partid trimite o maşină (un GAZ!) să-l aducă, deşi Căminul Cultural e la două sute de metri. De fapt e o şedință de partid, cu sala plină de colectivişti, care se deschide prin anunțarea excluderii dirigintelui Poştei pentru delapidare şi a medicului pentru imoralitate: o legătură extraconjugală cu o elevă minoră. Bărbatul de

la masa prezidiului, venit de la Judeţ, mic de statură, gras, chel, negricios, îl mai acuză pe medicul Emil Brumaru că i-a impus minorei să-l citească pe Dostoievski, el, medicul, făcând parte dintr-o familie de degeneraţi şi fiind, personal, total decăzut. La încercarea de a lua cuvântul şi a explica evidenţa că minora are peste 19 ani, i se arată o mapă groasă cu scrisori ale lui, xeroxate, ameninţându-l că vor fi citite în public. Mai are ceva de adăugat? Nu. Doar că Dostoievski... Şi este dat afară, la propriu, şi din sala Căminului Cultural. Aşa se procedează la o excludere din partid. Acasă îşi anunţă musafirii de întâmplare. Ei se amuză copios. Inspecţiile se întrerup. Peste câteva luni îşi ia numai maşina de scris Consul şi fuge pentru totdeauna din Dolhasca, Rezervaţia Naturală de Îngeri. Îşi trimite prin poştă demisia din funcţia de medic. I se expediază tot prin poştă cartea de muncă. Stă la părinţi, pe strada Cuza Vodă, împreună cu Tamara Pintilie. Manuscrisele vor fi recuperate peste trei ani, de un frate al mamei, în nişte saci mari de hârtie, dintr-o magazie a noului spital şi dispensar. Se pare că nu lipsea nimic... Tamara Pintilie termină clasa a XII-a la Liceul „Garabet Ibrăileanu”, intră la Facultatea de Filologie, secţia română-latină, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”.

1976 La 2 februarie se naşte fiica Andreea Despina Brumaru, fiind trecută în certificatul de naştere pe numele tatălui. Începe procesul de divorţ, la Suceava. Procesul va dura peste patru ani, soţia opunându-se, deşi din căsătorie nu rezultase niciun copil. Nu se face împărţirea bunurilor. Printr-o înţelegere amiabilă, i se va da *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, a lui G. Călinescu, ediţia princeps. Îşi reface în ani biblioteca lăsată la Dolhasca. Apare la Editura Cartea Românească volumul de versuri *Cântece naive*. Până în 1983 toate cărţile de versuri îl vor avea ca redactor pe Florin Mugur, a cărui prietenie îi va fi un puternic sprijin. În decembrie, în revista *Cronica*, nr. 51, îi apare ancheta „Cartea care ne-a fascinat copilăria”. În „Argumentul falsului anchetator”, printre altele, spune: „Mult timp am crezut că nu-mi voi pierde niciodată copilăria. Mai

întâi cu uimire, apoi cu nelinişte şi-n cele din urmă cu spaimă, mi-am dat seama că sunt părăsit pentru totdeauna de personajele cărților citite în lumina aceea pe care nici nu mai ştiu s-o numesc". Răspund la anchetă: Al. Andriescu, Al. Călinescu, Mircea Ciobanu, I. Constantinescu, Radu Cosaşu, Valeriu Cristea, Paul Georgescu, Mircea Iorgulescu, Nicolae Manolescu, Florin Mugur, I. Negoițescu, Radu Petrescu, Mihail Petroveanu, Lucian Raicu, Mircea Horia Simionescu, Constantin Țoiu, Tudor Țopa, Laurențiu Ulici, Mihai Ursachi etc. Umblă până la epuizare prin periferiile Iaşului, mai ales după-amiaza, când lumina e albă. Are străzi, case, garduri, cişmele pe care le iubeşte, le revede mereu.

1977 Îl cunoaşte, ducându-se anume pentru asta la Timişoara, pe Şerban Foarță. Îşi scriau dinainte. Întâlnire esențială: caută să-l convingă pe Foarță că are „geniul literei".

1978 Apare la Editura Cartea Românească volumul de versuri *Adio, Robinson Crusoe*. Scrisori către Florin Mugur, Radu Petrescu... Plimbări nesfârşite, singur, pe străzi înguste, în pantă, pietruite...

1979 Nu mai poate scrie. Impresia obişnuită că i s-au terminat silabele. În vară, profitând că rămâne acasă (părinții, Tamara şi Andreea sunt la rudele din Curtea de Argeş), începe să încerce toate cuvintele considerate tabu în sonete ieşite parcă sub dictare. Câte două-trei pe zi, pe caiete şcolăreşti, înfundat în fotoliul galben, cu creionul, timp de două săptămâni. Copiază 43 de sonete. Se încheagă *Infernala comedie*, negândindu-se că o va publica vreodată. Principalul era că putea scrie iarăşi din plăcere. Tamara termină facultatea şi este repartizată în comuna Coarnele Caprei. Totodată, ea reprimeşte, în trei pachete mari, de la cel ce lucra pentru Securitate în cadrul universității, scrisorile confiscate în 1975. În toamnă se mută la Coarnele Caprei, găsindu-şi o gazdă. Andreea rămâne în Iaşi. Începe să lucreze la o antologie pentru colecția „Hyperion". Corespondență cu Florin Mugur, Radu Petrescu... Este trimis de Uniunea Scriitorilor în Bulgaria.

1980 Apare la Editura Cartea Românească, în colecția „Hyperion”, volumul antologic *Dulapul îndrăgostit*. Titlul e dat de Alex. Ştefănescu, după cel al unui text din volum. Tot el semnează şi postfața. Procesul de divorț ia sfârşit. Se căsătoreşte cu Tamara Pintilie. Soția primeşte un post de suplinitoare în oraşul Iaşi. Drumuri dese la Bucureşti. Mircea Dinescu îi face cunoştință cu Lucian Raicu, la critic acasă. Începe să-i trimită zilnic lui Lucian Raicu scrisori scrise cu creionul pe foi liniate, neaşteptând niciun răspuns. Nu-i trece prin minte că vor fi publicate cândva.

1981 Este ales în Consiliul Uniunii Scriitorilor. Consiliul va funcționa, datorită faptului că partidul evită să adune scriitorii pentru alegerea unuia nou, până la sfârşitul anului 1989. La şedințele de consiliu stă, de obicei, lângă Leonid Dimov.

1983 La intervenția Uniunii Scriitorilor, i se dă o jumătate de normă pe un post de corector la revista *Convorbiri literare*. (În anii 1975-1982 nu are niciun serviciu.) Va avea acelaşi post până la finele anului 1989. Apare, cu peripeții, la Cartea Românească, volumul *Ruina unui samovar*.

1984 Volumul *Ruina unui samovar* ia premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie pe anul 1983. Începe o lungă perioadă în care, din cauza muncii aiuritoare, abrutizante de corector, nu mai poate scrie nimic. Citeşte foarte multe romane polițiste în limba franceză. Scrisori către Florin Mugur, Ion Pop (la *Echinoxul* căruia colaborează) ş.a.

1989 Reîncepe să scrie.

1990 Devine redactor-şef adjunct, apoi redactor la revista *Convorbiri literare*. Este reales în noul Consiliu al Uniunii Scriitorilor. Soția se titularizează la Liceul „Costache Negruzzi”.

1992 Semnează, din luna noiembrie, la revista *România literară*, rubrica săptămânală „Cerşetorul de cafea”, ținută până în prezent.

1995 La 15 ianuarie moare tatăl, Grigore Brumaru.

1996 Este ales consilier municipal, din partea Partidului Alianței Civice. Nu mai lucrează la *Convorbiri literare*. Are o rubrică săptămânală,

„Gulliver”, în ziarul local *Monitorul*, devenit *Ziarul de Iaşi*. Moare mama, Elisabeta Brumaru.

1998 Apare, după 15 ani de absență editorială, la Editura Nemira, volumul *Dintr-o scorbură de morcov.* Premiul Inspectoratului de Cultură Călăraşi. Trimis de Ministerul Culturii şi Cultelor, pentru două săptămâni, la Washington şi New York.

2001 Premiul Național de Poezie „Mihail Eminescu” pentru Opera Omnia; cetățean de onoare al oraşului Botoşani.

2003 Trimis de Ministerul Culturii şi Cultelor la Paris, pentru manifestarea „Primăvara poeților”. Stă o lună. Divorțează de a doua soție. Apare la Editura Aula *Poeme alese. 1959-1989.* Apare la Editura Cartier (Chişinău) *Opera poetică*, vol I-II. Apare la Editura Aula, în colecția „Canon”, monografia *Emil Brumaru* de Rodica Ilie. Premiul pentru Opera Omnia, Republica Moldova. Nominalizare la *România literară* pentru Cartea anului. Albumul *Sunt un orb*, cu recitări de Horațiu Mălăele.

2004 Apare la Editura Polirom, în colecția „Ego-grafii”, *Cerşetorul de cafea. Scrisori către Lucian Raicu*. Din 13 noiembrie, semnează rubrica „Dumnezeu se uită la noi cu binoclul” în *Suplimentul de cultură*.

2005 Apar la Editura Polirom volumul (cu CD) *Submarinul erotic*, la Editura Brumar volumul *Infernala comedie*, iar la Editura Cartier (Chişinău) *Opera poetică*, vol. I-III (ediție revăzută şi mult adăugită). Apare la Editura LiterNet *Commedia dell'Arte*, vol. I. Nominalizare la *România literară*, pentru Cartea anului. Nominalizare la revista *Cuvântul*, pentru poezie. Nominalizare la Premiile Uniunii Scriitorilor, pentru poezie. Nominalizare la Radio Cultural, pentru poezie. Premiul de excelență „George Bacovia” al revistei *Ateneu*. Premiul revistei *Flacăra*, pentru literatură.

2006 La începutul anului, trei episoade depresive grave, cu internări succesive la Spitalul nr. 7. Apar la Editura Polirom, în colecția „Suplimentul de cultură”, *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, iar la Editura LiterNet *Commedia dell'Arte*, vol. II-III. Premiul pentru Opera Omnia la Colocviile revistei *Transilvania*.

2007 Apare la Editura Brumar volumul *Cântece de adolescent*. Nominalizare la Premiile Uniunii Scriitorilor, poezie. Nominalizare la premiul revistei *Observator Cultural* pentru poezie. Este trimis de Institutul Cultural Român, împreună cu Ana Blandiana şi Alexandru Călinescu, la Luxemburg.

2008 Semnează rubricile „Crepusculul civil de dimineaţă”, apoi „Diabloguri” (împreună cu Veronica D. Niculescu) în *Suplimentul de cultură*. Apar la Editura EIS ART, Iaşi, cartea-obiect *Ne logodim cu un inel din iarbă*, iar la Editura Trei volumul de versuri *Povestea boiernaşului de ţară şi a fecioarei...* Este trimis de Institutul Cultural Român la Praga.

2009 Apar la Editura Polirom *Opere I*. *Julien Ospitalierul* şi *Opere II*. *Submarinul erotic*, ambele conţinând versuri. Apare la Editura Polirom *Basmul Prinţesei Repede-Repede* (scris împreună cu Veronica D. Niculescu).

2010 Apare la Editura Paralela 45, în colecţia „Poeţi laureaţi ai premiului naţional de poezie Mihai Eminescu”, antologia *Versuri*. Vizită, împreună cu Alex. Ştefănescu, cu Biblioteca Naţională, de Ziua Limbii Române, în Republica Moldova, la Chişinău.

2011 Primeşte premiul pentru Opera Omnia al revistei *Observator Cultural*, premiul „Nichita Stănescu” la Festivalul de la Ploieşti. Este trimis de Institutul Cultural Român la Zilele Culturii Române, în Republica Moldova, la Bălţi şi Chişinău, împreună cu Ion Vianu, Victor Rebengiuc, Ion Mureşan, Radu Pavel Gheo, Cristian Teodorescu şi Vasile Ernu.

2012 Publică în volumul colectiv *Intelectuali la cratiţă*, Editura Humanitas. Apare, la Editura Trei, în colecţia „Eroscop”, *Povestea boiernaşului de ţară şi a fecioarei...*, ediţia a II-a adăugită.

E.B.

„Cu stimă şi ţingvais“

Am ezitat şi de rândul acesta, cum m-am ferit totdeauna, să scriu despre un poet contemporan. Poeții adevărați sunt jupuiți de piele, au carnea la vedere. Cu orice, cu cel mai neutru cuvânt, poți să-i răneşti. Afară de asta, adeseori poetul nu este numai cel mai mare, ci şi singurul. El nu suportă vecinătatea altor contemporani.

Începând să citesc corespondența lui Emil Brumaru, mi-am dat seama repede că dacă primul risc rămâne întreg, al doilea nu există. Rămâne întreg primul, mai ales că nu-mi iese din minte ce mi-a spus odată Florin Mugur, principalul adresant din această carte: „Scrii ca un extraterestru despre români“. (Iar Nicolae Manolescu, mai pe şleau: „Se simte că nu i-ai citit destul“.) De aceea, ca să micşorez cât se poate efectul de răceală, va fi bine, cred, să-i las cât mai mult cuvântul lui Emil Brumaru, rezervându-mi rolul de a face, ca unii cineaşti, numai un montaj. Ideal ar fi, poate, să procedez ca în *Autobiografia lui Nicolae Ceauşescu*, în care din gura autorului, Andrei Ujică, nu se aude niciun cuvânt.

Spuneam însă că de celălalt pericol nu am a mă teme. Emil Brumaru nu este nici megaloman, nici egocentric. Când îi propune un interviu unui critic – tocmai unui critic! –, el ține ca faptul să fie clar: „Eu fiind cel care întreabă în acest interviu, nu trebuie să fie niciun cuvânt de-al dumneavoastră privind versurile mele. Asta nu mă bucură, dar e absolut necesar. De fapt, dacă vor apărea, le voi tăia!“. La vremea elaborării – vom vedea de ce *elaborare* – acestei corespondențe, el se socotea, fără să se alinte, „un poet bun, să zicem printre primii doisprezece“. Admitea poziția mai înaltă a altuia („Dragă Dimov, dă-o dracului, scrie-mi, nu fi clasic în viață!“), presupunea că, având obiceiuri burgheze, fiind doritor de tihnă, nu poate să fie „mare“. Mărturisea că îi dăduseră îndrăzneala de a scrie poezie volume ca *Țara fetelor*, *Privelişti*, *Lupta cu inerția*, nu mirajul unor Eminescu, Arghezi, Baudelaire sau Rimbaud, care l-ar fi timorat. În condițiile acestea, el glumea cu dezinvoltură pe seama măreției lui: „...am o umbrelă care face: Poc-Poc! (...) O pocnesc în fața lui Pufnei, iar ea îşi dă seama astfel, ce personalitate e tatăl ei!“. Admitea zâmbind că de vreme ce moda era ca toți poeții să se creadă formidabili, se impunea s-o adopte şi el. Având şi geniu, ca toți ceilalți, nu mai era nevoie să scrie: „Ce naiba,

suntem genii sau nu suntem? Dacă suntem, e firesc să nu scriem!“. Nu era la mijloc falsă modestie sau umilitate jucată. Gândul lui serios este acesta: „Toți *poeții* sunt mari prin însuşi faptul că-s poeți. (...) Poet mic nu există, prin simplul fapt că, vezi bine, nu-i poet!“. Ce trebuie să-şi propună un poet este să se autodefinească: „De ce ar trebui să fim mereu *geniali*, *vizionari*, poeți *majori*, *profunzi*? Să fim aşa cum suntem“.

Nici vorbă de egocentrism. Emil Brumaru iubeşte prea mult literatura şi pe scriitorii preferați ca să se izoleze. De Valeriu Cristea îl leagă dragostea pentru Dostoievski. Pe Al. Paleologu îl întâmpină cu „febra entuziasmului“ său. Ştie că Allah locuieşte la adresele lui Radu Petrescu şi Mircea Horia Simionescu. Cât timp unii ca aceştia scriu, „încă nu-i totul pierdut“. Poeții nu sunt ocoliți de admirația şi afecțiunea lui: „Dinescu este! (...) Poezia trece printr-însul, se izbeşte de celulele lui“. El scrie „*trăind* fiecare rând“. De Şerban Foarță îi e dor lui Brumaru încă dinainte de a-l fi cunoscut. După ce-l cunoaşte, nu oboseşte să-l îndemne: „Şerbane, să-ți intre bine în cap, trebuie în următorii doi ani să-ți apară măcar câte o carte!! Vorbesc serios“. Şi nu se mulțumeşte cu sfaturi. Se luptă pentru el. Îi scrie lui Florin Mugur, redactor de editură: „Ce mai faci cu cartea aceea a lui Foarță? Are 35 de ani şi, cred, se cam duce-n tristețe dacă nu-i apare o carte, două în următorii ani. E grav“. Se adresează şi criticilor. Lui Alex. Ştefănescu: „Aş dori să-l iubiți pe Radu Petrescu. Aş visa să scrieți despre el“. Pe prieteni îi iubeşte, fie ei şi poeți. Iată-l pe Florin Mugur: „L-am văzut o dată pe stradă, în Bucureşti, venind spre mine, atât de speriat, de pierdut printre oameni, încât mi-a venit să plâng“.

Despre Emil Brumaru s-a scris că ar fi un poet minor ori un manierist. Eu cred că este un poet mare cu univers restrâns. Restrâns e un fel de a spune, câtă vreme include mai tot ce ne înconjoară, în deplină fuziune cu cuvintele care numesc: „Să scriu deci cuvântul *cană* şi apoi să-l umplu cu cuvântul *apă*. Pe urmă să beau cu cuvântul *gură* lichidul livresc! Folosindu-mă de cuvântul *mână*, care va apuca strâns cuvântul *toartă*!“. Restrâns, totuşi, acest univers, pentru că nu cuprinde mult din ce e omenesc. Mare poet, pe de altă parte, pentru că are ce este necesar: un impuls puternic, venit din zonele adânci, şi un alambic în care, vegheat cu

luciditate, produsul acelui impuls se transformă în altceva şi chiar în contrarul său. Impulsul e sexualitatea, adică senzorialitatea făcând corp comun cu senzualitatea, iar produsul final e candoarea, grația şi chiar ceva mai înalt, de ordin spiritual. Senzualitatea poate să fie difuză, „țesută în text“, cum spune Emil Brumaru însuşi despre proza lui Sorin Titel. Aşa e când el vede pisicile ca pe „nişte mari fructe somnoroase, blănoase“. Senzualitatea poate şi să transpară, ca atunci când scrie:

Apoi m-am îndrăgostit de un blând şifonier.
De-obicei dup-amiaza, când hainele dorm, mă
duceam lângă dânsul
Şi mângâindu-i furnirul, duios şi stingher,
Îl sărutam şi simțeam că mă-năbuşă plânsul.

Mai poate să fie, senzualitatea, cu totul demascată (în chiar volumul de față):

Tamariuşka, ți-e curul bogat ca un nămete
De nea strălucitoare căzută fin pe pat.

Chiar şi atunci e vorba, cum scrie Nicolae Manolescu în *Istoria critică*, de „o candoare lirică mult mai înrudită cu virginitatea decât cu pornografia“. Asta cu toate că, spre deosebire de franceză, limbă sintactică în care cuvintele pălesc, la noi e greu să faci poezie cu cuvântul *craci*. Brumaru a luptat să obțină drept de cetate pentru „cuvântul fraged şi mustind de prospețime“, pentru „demitizarea cuvintelor tabu“.

Senzualitatea se regăseşte în lectură: „Eu mă logodesc, mă căsătoresc cu cărțile!“. Prima lui lectură e o deflorare: „...în aşa intimitate a sângelui cald, vâscos, murdar şi inocent, m-am aflat atunci, la prima lectură“. Se referă la *Întâmplări în irealitatea imediată*, carte pe care a citit-o „într-un delir, tremurând, cu sufletul dilatat enorm, cu toate simțurile dilatate de bucurie“. Ai zice că, citind, Brumaru ştie şi să întârzie efectul orgasmatic:

„...mă aşteaptă bucuria de-a citi un Raicu de zile mari şi te asigur că o voi amâna cât voi putea!“.

Venind acum de-a binelea la volumul de față, este de spus că, măcar prin corespondența către Lucian Raicu şi cea către Florin Mugur, a fost conceput ca operă şi acesta e motivul pentru care mă refeream mai sus la *elaborare*. Scrisorile lui Brumaru nu aşteptau şi, în general, nici nu primeau răspuns. Erau însă *adresate*, de unde *un transfer de sentimente* necesar literarității lor. S-ar fi putut reduce această carte la o selecție de fragmente de o mare strălucire. Ar fi fost păcat, pentru că ea, corespondența, spune mult mai mult.

Există, mai întâi, o literaritate parțial spontană, țâşnită din bucuria prieteniei împărtăşite. I se scrie lui Leonid Dimov: „Poate ceea ce m-ai învățat tu e faptul că numai fericirea poate fi comunicată, numai fericirea poate fi transmisă de la unul la altul“. Adesea, când le scrie prietenilor, Brumaru îndeplineşte condiția: „...trebuie să fii vesel, să ai o voioşie interioară ca să scrii“. Aşa că se aglomerează fraze ca: „Pufnei vine în cameră şi-mi comunică radioasă: «Am venit»“. Sau, către Radu Petrescu: „E formidabil că v-ați decis să-l dați de mâncare pe autor unui personaj!“. La literatură propriu-zisă, total gratuită, în registrul absurd, se ajunge în fragmentul mai întins în care i se comunică lui Dimov faptul bizar ce i se va întâmpla în tren: i se vor cere biletele şi se vor perfora! În altul, îl vedem pe Ioan Alexandru la mare cu o mână „pe furculiță, cealaltă în părul unui pruncuț“. Fragmentele se dezvoltă până la începuturi de roman, de pildă acela în care unei victime i se fură repetat şi pe neştiute „chiloții“, iar detectivul privat „o serveşte politicos cu piperment“. Uneori, se recurge la versuri adresate soției unui prieten:

Fă-l pe Dimov – monstru duios
(Tu care eşti amică bună
A celui mai parşiv Eros)
Să-mi scrie de cinci ori pe lună.

Etc.

Şi totul se încheie cu „stimă şi exegeză“, ori cu „stupefacție“, cu „păpădii“ şi cu „țingvais“.

Există apoi o literatură omoloagă celei din poeme, îndatorată aceleiaşi poetici. Pot fi enumerate numeroase „versuri“:

„O cioară moleşită de miresme stă languroasă pe-o antenă de televizor.“

„În orăşelul nostru, capitală de județ, au înflorit şi-apoi s-au scuturat salcâmii.“

„Luam atunci *grămezi* de crengi. Ele dădeau focului un fond de trosnituri delicate, parcă ar fi fost arşi pe rug îngeri prinşi în pat la şcolărițele internatului local...“

„De câteva zile Iaşul e năucit de tei. Un aer moale, dulce-dulce (...) îmi copleşeşte eminescian sufletul, mi-l face ca pe-o baltă lină-n unde leneşe, aproape uleioase, de parfum.“

„Şi zilele-s tot mai senine, mai înalte. E o sfințenie-n lumină, o tragedie dulce-n orice obiect luat la piept de soare, un pacinic măcel, un jaf subțire, dar adânc.“

La care s-ar adăuga, numeroase, fragmentele extinse. De la „imperiul“ din Dolhasca, cu câte un butoi sub un burlan, la străzile din Iaşi, cu fetele de la Conservator, la poezia cafelei şi, bineînțeles, la tema recurentă a unui magazin cu lenjerie de damă pe care Emil Brumaru şi l-ar dori într-un orăşel. La mult mai mult.

Oricât de seducătoare ar fi fost o asemenea antologie, volumul ar fi avut de pierdut, căci este mult mai bogat. Între altele, cuprinde şi o poetică fragmentată a acestei poezii. O poezie de cuvinte, în măruntaiele cărora Emil Brumaru îşi bagă mâinile până la coate, cum spune el. Prin asta trebuie înțeles că le răscoleşte concretețea şi nu că le lucrează până la literă, ceea ce îi atribuie pe drept cuvânt lui Şerban Foarță. Le răscoleşte imprimându-se în ele, căci „nu era de ajuns doar *cuvântul*! Trebuia să mai fiu şi eu“. El, cu *inima*, cu *nervii*, cu *plămânii* lui. Cuvinte şi totodată lucruri, pe care le pipăie şi le amuşină. Când trece printr-o criză, se teme că nu va mai putea să miroasă lacom un gard proaspăt. Că nu va mai şti ce să facă cu „crini, mărar, dulapuri, sâni, motani, leuştean, îngeri, amurg, rouă, lumină, melci cu talpa cleioasă, bulion cât încape etc. etc.“. Acestora

le descoperă solidaritatea, „concreteţea maximă“, şi le adaugă „ideea de transparenţă, de fulguire veşnic schimbătoare a clipei“. El devine astfel poet „al lenei, al purităţii, al delicateţii“. Gingăşia, spune, e „subţire, fragilă, transparentă, tremurătoare, uşoară-n palma noastră“. De aceea îşi şi intitulează *Cotidianul de gingăşie* corespondenţa cu Florin Mugur, cu toate că ea cuprinde, repet, mult mai mult. Spuneam că sexualitatea se transformă în chimia poetului până şi în contrarul ei. Contrarul e lumina: „Să stai şi să priveşti la nesfâşit lumina, într-o împăcare esenţială cu lumea înconjurătoare. Ce blândă oră. Ce gingaşă despărţire a tristeţii de suflet, parcă s-ar desprinde un var, abia uscat, un strat subţire de pe-un perete trainic, gros. Simt soarele pe faţa mea“. Zidurilor şi luminii vrea să le descopere *taina*. Este poetică şi poezie în acelaşi timp.

În pofida primei aparenţe, poezia lui Brumaru nu este una ilimitat euforică. Clipa pe care o întâmpină cu „o veşnică uimire proaspătă“ este splendidă, dar şi *ucigaşă.* Lumina e şi *sfâşietoare*. Explicaţia o dă într-o judecată despre Sorin Titel, a cărui înţelegere adâncă este, ca de obicei, înţelegerea altuia şi înţelegere de sine: „Fiecare clipă e grea, coaptă, mustoasă, *esenţială*, cu fiece pară pe care, c-o grijă infinită, domnul director o desprinde fericit de pe crenguţa ei. El va muri...“. Tocmai pentru că lumea este sau, mai exact, poate fi minunată, viaţa e sfâşietoare. Sfâşietoare pentru că ucigaşă: vom muri.

Deosebirea ar fi aceea că la Sorin Titel sentimentul morţii este melancolie şi, mai ales, regret pentru încheierea sărbătorii care este viaţa şi devine, totodată, un principal filon al operei, pe când la Emil Brumaru e vorba de frica omului, pe care artistul o ocoleşte, regăsindu-se totuşi şi în poezie, din loc în loc, ca un reflex pe apă; i s-ar potrivi verbul francez *affleurer*. În corespondenţă, omul o exprimă des. E o frică universală pe care crede a o observa până şi la plante: „Surâzi şi întinzi mâna spre frunza unui arţar şi nici nu bănuieşti că el tremură de frică, nu de vânt“. Cât despre omul însuşi: „Plângeam fiindcă mi-e frică de moarte“, scrie el şi se explică: „...nu e vorba de altceva decât de spaimă, spaimă biologică, spaimă de moarte“. Frica îl însingurează, apropiaţii nu-l pot apăra: „Stau singur (de fapt sunt toţi în jurul meu, dar boala mă desparte de

ei)...“ Numai somnul, sexualitatea, lectura şi poezia sunt „arme împotriva fricii“, deşi până şi universul intim al poeziei poate fi înfiorat de sentimentul primejdiei: „Te-ai gândit vreodată la primejdia pe care o poate crea, într-o cameră închisă, o linguriță de argint aşezată lângă un pahar plin cu apă?“.

Există şi poeți ai fricii de moarte, printre ei chiar Florin Mugur, pe care îl conjură să-şi priceapă eroismul de a scrie despre durere, nefericire, disperare. Brumaru nici nu îndrăzneşte să citească literatura prietenului său, el fiind unul „care spoieşte totul în roz, ca să poată rezista acestei teribile spaime de moarte“. Nu crede că suferința, mai ales una exclusivă, îi este necesară artistului: „E limpede că nu cantitatea de suferință, singură, dă valoare unui poet“. În orice caz, nu este cazul lui: „Numai bucuria, fericirea, plăcerea de a scrie mi-au declanşat versuri, poezii, nu suferința“.

Ca să scrie, şi chiar ca să trăiască fără spaimă, lui îi trebuie un spațiu protejat: „...aş avea nevoie de un mediu mai blând, mai «linguşitor», mai mângâietor, mai afectuos“. De unde şi atracția pentru Robinson Crusoe, devenit personaj tutelar pentru că se simte minunat în „fortăreața“ lui, atât de diferită de clădirile nelinişitoare ale lui Gogol. Pe Robinson, adevărat *alter ego*, îl vede cehovian: „...monotonia traiului său, complacerea, la un moment dat, în singurătate, acceptarea ei şi alcătuirea unui culcuş moale din tristețea de-a fi izolat, resemnarea lui, toate astea mi se par cehoviene“. Se închipuie pe el însuşi ca personaj cehovian: „O, de-aş avea o sfoară de moşie, un conac în ruină, câțiva mesteceni şi-un samovar!“.

De altfel, universul lecturii este de asemenea unul protejat, chiar şi atunci când ce citeşti e crud sau dureros. Cu adevărat primejdioasă e lumea reală: „Oricât de anost ar fi un om, e mai îngrozitor decât cel mai demonic personaj de Dostoievski. (...) Prefer să străbat *Infernul* dantesc decât cei câțiva zeci de metri ce mă despart de tutungeria de vis-à-vis“. Se adaugă faptul că lectura te face să încerci la rândul tău fericirea autorului şi să te încarci de vitalitatea lui: „Da, Dostoievski este *tonic* datorită bucuriei imense, pe care o simți dincolo de grozăviile întâmplărilor, fericirii

de a scrie, de a se elibera. Orice mare autor, oricât de negru în fond (Céline), e vital prin formidabila declanşare a scrisului".

Lectura – îndeosebi a cărților fundamentale – are virtutea de a-ți spori viața. Ea te face să trăieşti „înzecit, însutit, înmiit". Gândul la ce mai ai de citit te remontează, aşa că Brumaru poate să întoarcă pe dos o vorbă a lui Mallarmé şi să spună: „N-am citit încă toate cărțile, carnea e încă veselă". Printre cărți, şi cele de corespondență. El regretă că Alecsandri a privat literatura română de scrisorile lui, redactându-le în franțuzeşte, şi mai regretă că acelea schimbate între ei de Ion Negoițescu şi Radu Stanca, într-adevăr pline de miez şi farmec, n-au avut ecoul meritat.

De altfel, Brumaru este un cititor emerit. De pildă, despre Lucian Raicu – autor cu efecte infinitezimale, care „se pliază pe fiecare cât de mică încrețitură a sufletului operei" – are dreptate să spună că, „scriitor deghizat în critic", tot ce publică vorbeşte despre sine, încât se poate vorbi de scrierile lui ca de *fragmente de jurnal*. Se înşală însă când nu trage consecința propriei sale observații şi se aşteaptă ca Raicu să aibă şi un jurnal „adevărat".

Cum e lesne de ghicit, Brumaru e un mare cititor de poezie, bineînțeles capabil şi să se autodefinească. Îl vede pe Fundoianu din ce în ce mai important, îl amuză „ampla cutremurare", funcționând „ca un ceasornic cu cuc", a lui Ioan Alexandru, ca şi a lui Geo Bogza, îl ironizează pe Petre Stoica fiindcă „dă impresia că, uite, acuşi-acuşi va prinde de coadă marea poezie", recunoaşte încă din 1980 transformarea poeziei, prin concretețe, realizată de optzecişti, cărora le spune „blugişti". Cât despre sine, spune că se trage din Radu Stanca, Mircea Ivănescu şi Dimov, mai mult din Mircea Ivănescu decât din Dimov.

Referitor la străini, Brumaru poate să şocheze scriind despre Proust: „E minunat, pe fragmente, întreg te scoate din răbdări". Totuşi, nu sunt sigur că nu în direcția aceasta a apucat-o, cu trecerea vremii, Proust. Însă Brumaru este, întâi de toate, un cititor de ruşi. De Dostoievski, mai ales. Nu însă unul timorat de admirație. I-l preferă pe Svidrigailov, în care îl vede pe diavol („Cine sunt eu? *Ştii prea bine*"), lui Raskolnikov, a cărui faimoasă vorbă „Nu m-am plecat în fața ta, ci-n fața întregii suferințe

umane“ o crede, aş zice că îndreptățit, „suficient de cabotină“. Îi este recunoscător lui Dostoievski pentru că personajele lui „ne dau certitudinea că, oricât de «răi» am fi, suntem totuşi şi infinit de «buni»!“. În schimb, îi face o deosebită plăcere să-l transfere pe pudibondul victorian Turgheniev în registru erotic. Cu Ibrăileanu, concitadinul lui Brumaru, s-ar putea proceda la fel.

Dacă universul lecturii rămâne protector şi când personajele sunt crâncene, lucrurile se schimbă când Brumaru îi întâlneşte în lumea reală pe Sobakievici, pe Cicikov. Lumea reală îl sperie pe poet. De aceea, nu vrea să ştie de „experiența vieții“. Propune experiența lecturii în locul ei. Lectură, fiindcă apără „de invazia asta a realului atroce, măcelăresc, sufocant prin stupiditatea lui“. Ce şi-ar dori Brumaru ar fi „un minim confort interior, o oarecare linişte“. Şi se întreabă: „...de unde?“. Îl întreabă şi pe Lucian Raicu: „După ce se ceartă cu taică-su, după ce-şi pierde umbrela, după ce face-un scandal enorm şi cu nevastă-sa, după ce, în final, îşi bate şi copilul, vă întreb ce-i mai rămâne unui om de făcut?“. Nevasta mai şi aruncă mobila pe geam, ceea ce artistul găseşte că e superb, numai că scaunul aruncat, în loc să cadă pe ciment, îi cade în suflet şi i-l face praf. Consecința: „rupturi adânci în suflet (...) prăbuşiri totale de speranță“. Cât despre lumea exterioară, în ea se simte ca un motan aruncat printre tramvaie, în aglomerația străzii. Îi vine să se arunce pe podele, cu fața în jos, şi să zacă aşa „până la venirea veacului de apoi“. Cuprins de nervozitate, ar vrea şi să smulgă cu dinții cuiele aceloraşi podele. Sufletul şi l-ar spăla cu detergenți. Clocoteşte în el o „furie oarbă, fără țel determinat“. Îi e ruşine de el însuşi, de haosul din el, se uită în oglindă şi se vede hâd. Citează din Dostoievski: „...ați putea dumneavoastră... Dar nu, trebuie să exprim în cuvinte mai tari, mai plastice, nu – *ați putea*, ci – *ați îndrăzni*, uitați-vă acum la mine, să afirmați că nu sunt un porc?!“. De aceea îi şi scrie lui Raicu, ca să se facă de ruşine, dar şi mai mult, pentru că ştie că acesta *va înțelege*.

Bineînțeles, nu-i vorba de a le lua de bune pe toate, dar ele trebuie luate în serios, căci starea aceasta e adesea adevărată, e dramatică şi îl împiedică să scrie pe poetul tihnei şi al fericirii. El simte că în jurul

obiectelor „nu mai pâlpâie semnificația“, că aureola lui s-a şters. „Nu mai am nici cuvinte, nici suflet de-ajuns la teşcherea“. De la o vreme, abia îşi aduce aminte că a fost poet. Însă în privința aceasta, a neputinței de a scrie, dramatismul nu e real. Spune că între 1970 şi 1980 i-au apărut şase cărți, dar după aceea: GOLUL! Când o spune? În 1980. Nu e nici de luat în râs. Aşa se întâmplă. Poeții nu scriu tot timpul, ca mulți prozatori, iar un poet al fericirii, când nu scrie, cade într-un gol. Repetă la nesfârşit în corespondență că nu mai poate să scrie, iar uneori o face superb, încât e nevoit să recunoască: „Totul e în regulă atât timp cât mai am puterea să scriu că nu mai pot scrie!“.

Încolțit de asprimea vieții, de urâțenia lumii, de tot ce găseşte urât în el însuşi, pândit de neputință, poetul se întreabă dacă n-ar mai exista o soluție: „Ar mai fi o şansă, să scriu şi eu *despre ce nu-mi place*: tristețe, boală, ură, apatie, îmbătrânire etc.“. Aparent, chiar îşi afirmă şansa. În realitate, mi-e greu să cred că se putea imagina, măcar o clipă, poet al tristeții, bolii, urii... Sigur e numai că în corespondență scrie des despre toate astea. Mă opresc asupra unui singur aspect, cu toate că sporadic, însă semnificativ, şi anume viața politică. Există o trimitere la momentul care i-a însuflețit pe mulți scriitori, până la a le lua mintea: momentul discursului ținut de Ceauşescu după intrarea trupelor pactului de la Varşovia la Praga. Emil Brumaru s-a simțit şi el solidar cu *oamenii de lângă el*, aceiaşi care altfel nu-l atrăgeau: „E o unire totală, trecând peste orice, fiind gata pentru orice“. Să notăm, totuşi, acel *trecând peste orice*, adică peste nemulțumiri. Acelea în legătură cu care ştia ca tot omul că se impunea prudență: „Să discutăm despre ce se întâmplă în jur (cu cumințenie!)“. Din viața cotidiană nici nu apare decât laptele pentru care trebuia să te prezinți la „coadă“ (or fi ştiind tinerii ce înseamnă?) dimineața la cinci. În rest, aspecte ale vieții literare. Trimiterile în străinătate prin Uniunea Scriitorilor: ce-i trebuie lui, ca altora, Parisul, Londra, Statele Unite, când el se poate duce în Bulgaria, şi încă recunoscător! Despre Nicolae Manolescu: „...s-a pus în mişcare o maşinărie enormă pentru a-i lua «Cronica literară» de la *R.l*.“. Sunt greutăți să mai apară *Echinoxul*, din cauză că a fost lăudat „unde nu trebuie!“. Tot pentru tineri: la „Europa

Liberă“, bineînțeles. O satisfacție: în timp ce naratorul lui Proust trebuia să se decidă încotro să se plimbe, spre Guermantes sau spre Méséglise, scriitorul român mergea ferm într-o singură direcție: Direcția Presei. Către cenzură, deci. Şi, în sfârşit, un pasaj care astăzi poate să pară amuzant. Emil Brumaru îşi dă seama că scrisorile sunt supravegheate, i-o spune lui Lucian Raicu şi adaugă: „Vă dați seama, paragraful acesta nu-i scris numai pentru dumneavoastră!“. E ca un joc de-a v-ați ascunselea: „Te văd, te văd!“.

Aceasta a fost numai o paranteză, pentru că atunci când estima posibilitatea de a scrie şi despre urâțenia lumii, Emil Brumaru se referea la poezie. Şansa lui era inexistentă. Tocmai sub aspectul acesta – şi sub acesta! – e prețioasă corespondența sa. În ea, Brumaru dovedeşte că poate să scrie literatură nu neapărat despre urâțenie, dar despre lumea lui, cu toate fețele ei. Nici urâțenia nu lipseşte. Aşa, o zi în fojgăiala slinoasă de la tribunal sau alta la Secția financiară, unde eşti purtat până amețeşti de la un *to'arăş* la altul, de la ghişeu la ghişeu. Mai e devastarea chipului propriu, privită în luciul veşted al spadei ruginite. Şi e, apoi, într-un registru câteodată burlesc, lumea de la Dolhasca, cu „ardeleanca Nuța, cea care l-a bătut în cap cu chiloții pe electricianul Vasilescu“, ori profesorul Ciorăscu, cel care sparge ceştile la beție până ce Anişoara, nevasta lui subțirică, îl ia la palme, urmând ca acasă să-l cumințească metodic cu un melesteu. Mai este motanul Scămoşilă, tratat de veterinar cu extras de splină şi devenind fioros. La Iaşi e strada, cu oamenii ei mărunți şi amărâți, cu nebunul oraşului, îmbătrânit, cu spectatorii ieşind de la film în „starea aceea confuză, sfâşietoare, când se aprinde lumina şi cântă cineva răguşit“, cu poetul însuşi pe peronul gării, stând pe un taburet desperechiat şi privind nostalgic, să zicem noi aşa, elevele navetiste... Câte nu sunt!

Într-un rând, Emil Brumaru se întreabă dacă avem corespondențe memorabile în literatura română. Avem câteva. Şi sigur este că la şirul lor se adaugă acum, încântător, tulburător, acest volum.

Livius Ciocârlie

Notă asupra ediției

Scrisorile din *Cerşetorul de cafea* îşi au, toate, poveştile lor. Scrisorile către Lucian Raicu mi-au fost retrimise, după ’89, de la Paris, de cel căruia i le adresasem cândva. Scrisorile lui Leonid Dimov mi le-a xeroxat fiica lui şi mi le-a pus la dispoziție în momentul în care m-am gândit să fac o carte cu epistole. La fel şi cele ale lui Şerban Foarță, fotocopiate meticulos de vechiul meu prieten şi retrimise recent. Cele către Ilie Constantin le-am regăsit într-un volum de-al său. Prin 1975, scrisorile mele, trimise către Tamara Pintilie, au fost confiscate de la domiciliul ei. Din prudență, am tras la indigo tot ce expediam către Radu Petrescu, Alex. Ştefănescu şi Florin Mugur, pe nişte registre mari pe care le-am păstrat şi de unde le-am reprodus.

Mulțumesc doamnei Alina Radu, care mi-a sugerat majoritatea titlurilor, folosind sintagme din textul scrisorilor.

E.B.

Scrisori către Lucian Raicu

Sunt îngrozit!
Am patruzeci şi unu de ani

Stimate domnule Lucian Raicu,

Sunt îngrozit! Am patruzeci şi unu de ani şi-ncă nu am scris acele scrisori pe care de mult mă gândesc să vi le trimit. Ce-am făcut, ce fac? Pe zi ce trece îmi plac tot mai mult personajele negative din cărțile adorate. Eram nebun după Nastasia Filippovna, acum îmi vine să-i dau un şut în cur de câte ori o întâlnesc prin *Idiotul*! Nu mai vorbesc de Mâşkin, care mă exasperează. Ce-o fi asta? Uite, o spun cu mâna pe inimă, îmi plac Lebeadkin şi Ippolit. A, văd că, dus de creion, am scris Lebeadkin în loc de Lebedev! Nu-i nimic, amândoi îmi sunt deopotrivă de dragi. Plus tata lui Ganea, mitomanul fabulos, generalul Ivolghin.

* * *

Scriu cu creioane şi pe foi dictando anume. Poate aşa o să fiu mai natural, o să-mi înlătur tracul. Dar să nu uit: nu-i delicios că toate cele trei fiice ale generalului Epancin sunt trupeşe şi halesc pe sparte începând cu micul dejun?! Le văd mari şi cărnoase, transpirate şi păroase!

* * *

În prima mea vizită la dumneavoastră, la un moment dat, cred că spre sfârşit, m-a izbit halucinanta asemănare pe care v-o căpătase chipul cu cel al lui Gogol!! Vreau să mă înțelegeți bine. Nasul, ochii, sprâncenele, *aerul* din jurul feței *acut spiritualizate*, toate mi-au adus brusc în memorie fotografiile lui Gogol. A ținut o clipă, poate mi s-a părut.

* * *

Acum vreo săptămână l-am întrebat pe Dinescu dacă nu-i este frică uneori că s-ar putea să nu mai scrie. El mi-a răspuns: „Nu mi-e frică, bătrâne, ce pula mea! Eu scriu un jurnal, n-are cum să se termine”. Da, m-am gândit, are dreptate. Dar dacă la un moment dat îți dai seama că persoana ta *nu merită* să-i consemnezi întâmplările într-un jurnal?

* * *

Nu a citi o carte, cât a o aştepta să fie scrisă. Iată, de când ştiu că veți scrie despre Eminescu, iau volumele groase, dumnezeieşti ale ediției Perpessicius, citesc pe ici, pe colo şi mă gândesc la cartea care se încheagă undeva chiar despre acele rânduri ce le am sub ochi. Ce plăcere! Să ştii că peste câțiva ani vei avea la căpătâi o carte formidabilă! Să-i ghiceşti formatul, să-i presupui capitolele. E ca şi cum aş alcătui-o eu!

* * *

Totdeauna părinții sunt dezamăgitori. De aceea şi eu, ca tată al lui Scămoşilă (mai şi pronunțând „Scămoşâlî”!), v-am produs o impresie penibilă!

C-o stimă veche
şi-o prietenie hodoronc-tronc,
Emil Brumaru

24.VI.1980

România literară, nr. 1 din 8 ianuarie 2003

Mă atârn de un creion şi-o coală de hârtie

Iubite şi stimate domnule Lucian Raicu,

Sunt zile, ca asta din faţa mea, în care nu aş mai vrea să mă trezesc din somn. Din când în când, rupturi adânci în suflet, alunecări imprevizibile de spaime, de sentimente, prăbuşiri totale de speranţă mă fac să-mi blestem destinul şi aşa destul de precar. Ce este dragostea? Ce este ura? Pentru ce uităm absolut tot trecutul într-o clipă aprigă de mânie? Ce este viaţa? Iată întrebări care se îmbulzesc neputincioase, declanşate de întâmplări pe care nu le pot mărturisi. Mă atârn de un creion şi-o coală de hârtie, mă gândesc la fata mea, Andreea, la glasul ei minunat, subţire, încrezător în invincibilitatea mea. Peste tot şi de toţi mi se spune: ce faci?, de ce stai degeaba?, fă bani, bani, bani, bani! Este nespus de greu să trebuiască să explici celor mai dragi, mai apropiaţi, că, şi nu mi-e ruşine s-o spun, din adolescenţă, visul meu împodobit, lucrat seară de seară, crescut în taină, visul meu trecut prin acea perioadă cruntă de la nouăsprezece ani când, bolnav de tuberculoză, făceam aşa-numita „cură cadaverică” (trebuia să stau *absolut* nemişcat), visul meu de tânăr doctor de ţară, iremediabil înfundat în singurătatea unui sat necunoscut, visul meu pueril poate, dar veşnic prezent, a fost, este *să fiu scriitor.* „Profesiunea” de scriitor. Sunt eu un „parazit”, un tip care stă cu cracii în sus, pe pereţi, şi-şi pierde vremea citind Dostoievski? Pentru ce chiar cei mai de lângă inima mea, din aburul respiraţiei mele cotidiene, mă lovesc nemilos cu acelaşi şi acelaşi cuvânt: *bani*? Scrisoarea asta iese din şirul celor pe care vi le trimit. *Şi n-aş vrea să-mi amintiţi de ea.* Probabil că vin

săptămâna viitoare în Bucureşti. Sunt terorizat de ceea ce mi se întâmplă. O, desigur, aş dori să „lucrez”, să fiu aici, în Iaşi, la o revistă. Dar e imposibil. Nimeni nu mă poate primi, nimeni nu vrea să mă primească. Fac parte din Asociația Scriitorilor din Bucureşti, sunt oaia gri de aici. Cum se poate destrăma tristețea, cum se poate înlocui cu altceva? De fapt, nu tristețea, care-i chiar plăcută, ci arderea uscată, fără flacără, a celor mai intimi stâlpi de sprijin? Un minim de confort interior, o oarecare linişte; de unde?

* * *

N-am dorit deloc să fiu patetic. Am scris pentru a mă linişti, pentru a trece asupra altuia povara unei clipe prea grele. Nu trebuie să vă speriați, voi continua ca şi mai înainte. „Spărtura” asta e întâmplătoare. A mă văita, ce lucru lipsit de gust! Stau la etajul V. Ieri, Tamara Nikolaevna, nici mai mult, nici mai puțin, a aruncat pe fereastră un scaun!! Gest superb, dar el n-a căzut pe jos pe ciment, ci-n sufletul meu şi s-a făcut praf. Este o scrisoare, vă dați seama, pe care doresc s-o citiți *numai dumneavoastră.* Dacă ea ar afla c-am deconspirat momentul acesta de „iritare”, s-ar produce lucruri şi mai rele. Vă rog. Sunt mâhnit, mult prea mâhnit, iubite şi stimate domn Lucian Raicu.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

scrisoare nedatată, 1980

P.S.: Vă rog, nu-i spuneți lui Dinescu de chestiile astea. Vă rog.

România literară, nr. 2 din 15 ianuarie 2003

A mânca prune *Tragedia*!

Stimate domnule Lucian Raicu,

După ce se ceartă cu taică-su, după ce-şi pierde umbrela, după ce face-un scandal enorm şi cu nevastă-sa, după ce, în finală, îşi bate şi copilul, vă întreb, ce-i mai rămâne unui om de făcut? Să scrie o scrisoare! Şi nu

oricui. O scrisoare în care să nu fie vorba despre nimic. În care tristețea să pară vioaie, plăcută, parcă aşteptată, aşa, ca divertisment.

Acum câțiva ani am descoperit o metodă de-a înlătura durerea! Da, prin clasificarea ei minuțioasă. Luam un creion şi-o hârtie şi-o încadram în genul, specia etc... O pulverizam! Până la urmă, tot clasificând, mi-am făcut un tabel complet de dureri! Din clipa aceea, totul a început din nou. Trebuia altă metodă. N-am descoperit-o încă.

* * *

Chestia cu frica în fața colii albe cred că se poate rezolva aşa: se ia o coală *liniată*! Şi, dacă toate liniile astea paralele se întâlnesc, cum zice formidabilul Lobacevski, la infinit, înseamnă că toate cuvintele mele se vor întâlni şi ele, undeva, într-un fel de frăzoi unic. Interesant!

* * *

Acum câteva zile am descoperit în *Pomologia R.S.R.* un soi californian de prune. A mânca prune *Tragedia*! Prețios. Parcă tot mai cinstit e a mânca un soi românesc numit *Băligos*!

* * *

Pentru că am vorbit de *Pomologia R.S.R.* Nu este om care, văzând-o, să nu mă întrebe: ce faci, dom'le, cu asta? Am cărat cele opt volume uriaşe de la Dolhasca la Iaşi, de la Iaşi la Coarnele Caprei, de la Coarnele Caprei iar la Iaşi. Toți se împiedică de ele, vor să le deie afară! Dar, gândiți-vă, un volum e despre *măr*, unul despre *căpşune*, *zmeură* etc. E bine, e liniştitor să ai cărți enorme despre fructe. Visez o enciclopedie vastă despre mărar. Cu planşe, cu hărți care să prezinte circulația soiurilor de mărar în Europa, cu oglinzi în care să se zărească viața lui virtuală!

* * *

Nu am nimic cu Geo Bogza, nu am nimic cu Fănuş Neagu, sunt perfect în afara scandalului dintre ei. Dar de ce, de o bună bucată de vreme, mă

irită secret veşnica, ampla cutremurare în faţa oricui şi a orice a lui Bogza? Nu ştiu, constat doar. Solemnitatea lui funcţionează ca un ceasornic cu cuc, bine şi regulat întors şi aş fi tentat, din pură curiozitate, când iese cucul şi zice cu-cu!, să-i strâng ciocul cu degetele. Acum, după ce am scris fraza asta, îmi dau seama că nu-i întâmplătoare. Bogza dădea, din când în când, *ora exactă*. Cred că acelaşi sentiment îl încerc şi-n faţa permanentului extaz al lui Alexandru. Se mai extaziază omul, nu zic nu, dar nici chiar aşa! Am impresia că la el micţiunea şi extazul *îl trec*, pur şi simplu. Numai că omul cu bun-simţ nu se pişă-n public!

Cu stimă şi mii de pamflete,

Emil Brumaru

28.VI.1980

România literară, nr. 3 din 22 ianuarie 2003

Nici roua n-o poate lua de la început

Stimate domnule Lucian Raicu,

A lua totul de la început! Dar asta-i imposibil. O singură dată poţi lua *totul de la început*. Pe urmă, iei *totul de la sfârşitul* celor petrecute înainte. Nici roua n-o poate lua de la început. Picătura din dimineaţa asta stă pe locul săpat în foaia crinului de picătura de ieri. Ce chin chinezesc pe capul bietelor flori de-a fi pocnite-n corolă mereu, mereu...

* * *

Mă dădeam mare c-am descoperit, fulgerător, asemănarea dumneavoastră cu Gogol! Dar iată că ieri am luat în mână o carte de-a lui Valeriu Cristea şi ce citesc?

„...exista – am avut întotdeauna impresia – ceva izbitor gogolian în unele din calităţile şi *chiar în unele din trăsăturile înfăţişării lui Lucian Raicu*.” Îmi rămâne doar satisfacţia de-a fi remarcat acelaşi lucru împreună cu Valeriu Cristea, pentru că articolul, recunosc, abia acum l-am citit prima dată.

* * *

Şi pentru că a venit vorba de Gogol. Ştiți care-i marea mea suferință? Lipsa volumului 2 din seria de *Opere* în 6 volume a lui Gogol. Desigur, am în B.P.T. acest volum. Dar seria aceea, citită când eram aproape copil, o iubesc, îmi dă plăceri nebănuite numai ținând-o-n mâini.

* * *

A avea o voce de zile mici!

* * *

„Scrisoarea-i o prostie! Scrisori scriu spițerii...” Am citat din Gogol! Dar dacă citatul ăsta, pe care cred că eu l-am descoperit, se află-n cartea dumneavoastră?

* * *

Una din marile mele disperări de lector este că nu pot citi toate cărțile unui autor dintr-odată! Ce delir ar fi să-l am pe Dostoievski integral, în aceeaşi lectură, în cap! Dar în timp ce citesc *Idiotul*, de exemplu, am uitat o mie de nuanțe din *Crimă şi pedeapsă* şi tot aşa... Nu pot citi decât o singură carte. Iar dintr-o carte nu pot citi decât o pagină!

* * *

Îmi place, dimineața, cum mă scol şi-mi fac o ceaşcă mare de teracotă cu cafea, *fără a vedea oameni*, să intru în lectură. Dacă zăresc cumva pe taică-meu, s-a dus dracului tot farmecul. Nevasta mi-o acopăr c-o pătură.

* * *

Vă scriu pentru ca să-mi fie ruşine. Pentru ca mereu cu o nouă scrisoare să şterg impresia penibilă pe care-a lăsat-o cea dinainte. Vă scriu pentru că ați intuit enorma importanță a lui Scămoşilă-n viața mea. Vă scriu pentru că-l invidiez pe Dinescu că poate, atât de simplu, să fie alături de

dumneavoastră. Simt nevoia unei ucenicii, am simțit-o mereu. Nu-mi mai este teamă de ridicol. Mai exact, mi-e teamă, *dar ştiu că-l înțelegeți*.

Cu stimă şi ucenicie,

Emil Brumaru

1.VII.1980

România literară, nr. 4 din 1 februarie 2003

Dar mai ales sunt contra şurubului

Stimate domnule Lucian Raicu,

Încerc să vă scriu o scrisoare nu când, aşa cum mi se întâmplă uneori dimineața, aburit de cafea, sufletul mi se dilată brusc şi parcă zăresc ceva, nu ştiu precis ce, dar am senzația că aş putea comunica, aş putea bucura, aş putea să fiu iar viteaz şi pur printre cuvinte, ah, nu, nu, ci *acum*, după ce am cărat un frigider la gară, l-am urcat icnind în vagonul de bagaje şi-am înjurat din toată inima *obiectul*! „Umiliți şi obidiți", dar nu de oameni, de obiecte! Poate că de asta am încercat permanent, din răsputeri, să mă pun bine pe lângă ele. O clanță care nu vrea să se mişte decât când îi trăsneşte ei prin broască, un dulap ce scârțâie oricât l-ai implora şi tămâia (şi eu l-am şi „lăudat" în scris!!) etc., ei bine, toate astea mă fac pilaf. Dar mai ales sunt contra şurubului! Şurubul e un despot absolut. Se strânge când vrea, se desface când nici nu te aştepți. Şurubul, stimate domnule Lucian Raicu, cu ghiventul lui capricios!

* * *

Să continui deci, fără har, scrisoarea. O, de-aş avea o sfoară de moşie, un conac în ruină, câțiva mesteceni şi-un samovar! Să-mi pun o haină uşoară, să-mi iau pălăria de pai şi puşca de vânătoare, să-nham o iapă calmă la şaretă şi, fluierând prepelicarul, să plec la plimbare! Să mănânc somon şi batog, să joc biliard la o moşieriță tânără şi văduvă, vecină îmbrăcată-n museline albe, trupeşă şi tandră, ahtiată după discuții fine,

dar ascunzând în lenjeria-i intimă acel pizdoi pe care bănuiesc că-l au toate eroinele lui Turgheniev!

* * *

Sau să mă duc la zemstvă cu chibitca! Să beau o votculiță cu substitutul de procuror şi cu comandantul cercului de recrutare! Şi s-o bârfim puțin pe noua mareşăleasă a nobilimii! „Dar nurii Katerinei Ivanovna?”

* * *

Am mai spus-o, beția dumneavoastră este o *inițiere în delicatețe*. Vreți şi un argument? Unul ar fi că de la o anumită cantitate de vin nu mai vorbeați, ci doar vă desfoliați ideea, prin gesturi, ca pe-un trandafir. Am fost uimit, vorbesc extrem de serios, de grația, de nesfârşita irizare-n zeci de nuanțe pe care o capătă, în acest nou şi fraged sistem de semnalizare, *mesajul dumneavoastră*!!! Asta ca să pun un punct de aur scrisorii mele!

Cu stimă şi urlet,

Emil Brumaru

5.VII.1980

România literară, nr. 5 din 8 februarie 2003

Ce odihnitor e să scrii unui critic!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ce poate „conțâni” o scrisoare? Te scoli dimineața, pe la şase, deschizi geamul, îți faci o cafea mare în vechiul ibric albastru, o torni într-o ceaşcă temeinică de teracotă galbenă, iei o carte (de obicei una citită de două-trei ori), respiri, sorbi, citeşti. Dar vrei să comunici cuiva plăcerea celor trei verbe matinale! Ascuți bine cu lama două creioane „Koh-I-Noor” B, potriveşti foaia liniată pe furnirul maro al biroului, priveşti acoperişurile verzi, asculți zgomotul hidroforului şi-ți dai seama, deodată, că totul e pierdut, iremediabil pierdut: adolescența, poezia, dragostea, prietenia. Rămâne lectura. Atât.

* * *

Ce *odihnitor* e să scrii unui *critic*! Orice ai spune, oricât de subtil sau de nasol, ştii că *textul* tău are şansa de-a căpăta, prin ochiul inteligent al celui ce-l priveşte, un grad de refracție nebănuit, surprinzător, aşa cum se întâmplă cu linguriţele lăsate banal, după ce ai lins şerbetul de pe ele, în apa unui pahar: se frâng delicios întru candoarea legilor fizicii! Chestia-i însă că se *frâng*.

* * *

Scrisorile îmi dau şi frisonul, tensiunea emisiunilor „în direct”. Aici nu se mai poate corecta nimic. A face ciorne la scrisori (şi, demult, am căzut şi eu în păcatul ăsta) *e o porcărie*, pur şi simplu!

* * *

Dar să nu mint. E adevărat, nu fac ciorne, însă, dacă în timpul zilei îmi trec nişte cuvinte prin suflet, caut să mi le fixez, să le țin intacte-n memorie până ce cândva, nu ştiu când, voi lua creionul şi voi scrie. Important e totuşi altceva. Sunt curios să văd ce va ieşi! Ce voi mai zice? *Ce voi mai ascunde?!*

* * *

Să fie, mă întreb acum, o pacoste pe capul dumneavoastră plicurile mele? Pentru că avantajul meu este enorm: acela de a nu dori un răspuns. (S-ar putea să mint!)

* * *

Ei bine, iată un final *grosolan*, *josnic*: întrerup totul ca să mă duc să iau de la reparat un uscător de păr tip UP-5!!! Obiectul! În ultima secundă o rază de lumină, obiectul se numeşte *Diana*!

Cu stimă şi violență,

Emil Brumaru

7.VII.1980

România literară, nr. 6 din 12 februarie 2003

Patru ouă de rață

Stimate domnule Lucian Raicu,

De câteva zile Iaşul e năucit de tei. Un aer moale, dulce-dulce, răbufnind fierbinte în jurul femeilor înhămate la propriul lor cur, îmi copleşeşte eminescian sufletul, mi-l face ca pe-o baltă lină-n unde leneşe, aproape uleioase, de parfum. Aici şi acum trebuie scris despre Eminescu, în altă parte fraza nu va avea mireasmă specifică şi, unde nu-i iz, ştiți şi dumneavoastră, vai de pizdă!

* * *

Aseară mi-a telefonat Dinescu. Nu eram acasă, dar ce bucurie blândă am avut când am aflat de la maică-mea că lunganul ăsta genial, cu fața ca un galoş decolorat de spirt, şi-a adus aminte de mine. Când voi prinde de secundă o oră fericită, vă voi descrie întâlnirea, marea mea întâlnire cu Dinescu din 1972. Existența lui în carne proaspătă şi oase fluide m-a uimit, atunci, atât de tare, încât nu-mi venea să cred că-i el. Ce delir, ce salvare!

* * *

Recitesc *Idiotul* şi-mi aduc aminte că Dinescu purta volumul întâi, din ediția B.P.T., într-o taşcă, în zilele acelei prime întâlniri. Da, da, mi-a atras chiar atenția asupra prefeței scrise de dumneavoastră! Cum se leagă totu-n amintiri!

* * *

Dar, pentru că am apucat-o pe partea Dinescului, să însemn şi chestia cu ouăle de rață! Pus pe cumpărături fabuloase, scoțând banii cu pumnul din geanta lui adusă din Paris, Dinescu cel de acum, cu vreo câteva săptămâni în urmă, înfometat superb, a cumpărat fulgerător din piața

Sfântul Spiridon patru ouă de rață! Îi plăceau, erau verzui şi mari, promiteau gălbenuşuri cât roata carului mic! Dar la o coadă de moşnegi pensionari, la pâine, auzind ei că vorbim de ouă de rață, au început să spună că-s periculoase că au „saponele”, că ți se-nfig ăstea în ficat şi mori, crăpi! Am mai adăugat şi eu, doctorul, că salmonella e într-adevăr nasoală şi iată-l pe Dinescu băgându-i în pizda mă-sii pe toți şi nemaimâncând ouăle. Sunt sigur, absolut sigur, că-n viața lui nu va mai lua ouă de rață! Fiindcă au „saponele”!

* * *

Şi ca să-nchei în stilul verbal al lui Dinescu: Alexandra, Adelaida, Aglaia, toate nefututele, toate cu himenele-n flăcări. Iar Nastasia Filippovna, de la şaisprezece ani, ciuruită de pule! E o diferență!

Cu stimă şi caniculă,

Emil Brumaru

11.VII.1980

România literară, nr. 7 din 19 februarie 2003

Din ce în ce mai despărțit de noi toți

Stimate domnule Lucian Raicu,

După cel de al doilea telefon al lui Dinescu, să caut să-mi descopăr nu dumneavoastră, ci mie motivele care m-au făcut, la un moment dat, să iau creioanele, hârtiile liniate şi „curajul” de-a vă scrie? El, Dinescu, mai în glumă, mai în serios, mi-a zis: „Bătrâne, eşti şmecher, îți apare o carte, îi scrii lui Raicu, efectele sunt cele scontate!”. Da, o să-mi apară o carte, vă scriu... Numai că ar fi totul prea simplu, prea văzut „din afară”. Şi de altfel, se va observa, în timp, că e vorba de cu totul altceva. De fapt, „declanşarea” a produs-o, fără să ştie, chiar Dinescu! Cele două zile petrecute împreună cu el, acum vreo câteva săptămâni în urmă, au adăugat acea „gută de Amor”, vorba lui Depărățeanu, ce-a făcut să mi se verse-n bulbuci spumoşi sufletul. Bine, veți spune, acesta nu-i un motiv,

ci un „factor adjuvant”. Da, voi răspunde, Dinescu, dezinvolt, m-a lovit cu mâna peste cot şi degetul meu, care de mult stătea încârligat pe trăgaci, a apăsat. Puşca o pregătisem, puşca mea subțire, cu lunetă, cu migala celui mai nostalgic asasin!

* * *

Inițial am vrut ca toate scrisorile să aibă un supratitlu: *Recviem pentru „Scămoşâlî”*. Mă gândeam chiar la o periodicitate a lor strictă, ca şi cum ar fi fost o „publicație”! Mi-am dat seama, pe urmă, că asta m-ar stingheri, m-ar inhiba. Iar despre *Scămoşâlî* eu n-am prea scris nimănui, nimic. Nu am putut. Acum, după atâția ani de la moartea lui, sunt din ce în ce mai convins că acest motan psihopomp mi-a dus sufletul meu cel adevărat, de poet, cu dânsul, pentru totdeauna, pe-un tărâm sălbatic şi dulce. Cu dispariția lui Scămoşâlî, stimate domnule Lucian Raicu, poezia mea s-a sfârşit.

* * *

Unul din motivele (pe care le voi dezvălui încetul cu încetul) ce m-au făcut să vă scriu a fost, nu zâmbiți, *poziția*, *amplasamentul* dumneavoastră, în timpul celor două vizite ale mele, în cameră. Stăteați *singur*, într-o parte a odăii, cu geamul deschis abisal în spate, bând meticulos, din ce în ce mai *despărțit* de noi toți, care, absolut semnificativ, stam în cealaltă parte, dincolo de peretele, cu înaintarea nopții, tot mai vizibil tencuit. *Izolarea* era atât de netă, de imposibil de învins, încât, dacă aş fi aruncat c-o prăjitură-n dumneavoastră, ea s-ar fi lipit spectaculos, cam la vreun metru şi jumătate de țintă, de zidul de după care ne mai făceați semne!

Cu stimă şi tristețe,

Emil Brumaru

15.VII.1980

România literară, nr. 8 din 26 februarie 2003

Apoi cât de trist am fost

Stimate domnule Lucian Raicu,

Iată-mă pus, din cauza telefonului de-aseară, dat de Dinescu de la dumneavoastră, din nou în situația de-a mă justifica! „Eşti un mare şmecher, bătrâne!”, mi-a zis el. Numai că de data asta nu l-am mai crezut! Să fie dânsul puțin „gelos”? M-ar bucura! Mai e însă şi faptul real că, în ultima vreme, *datorită acestor scrisori*, Dinescu mi-a telefonat de vreo patru ori, ceea ce-i o realizare! Adică nu m-a lăsat singur.

* * *

Ce mult m-am dilatat în fericire când a apărut primul volum de corespondență al lui Odobescu, 3 000 de scrisori!! Dumnezeule! Apoi cât de trist am fost, răsfoind, să văd că majoritatea le-a scris în *altă* limbă. Pe mine mă interesa, până la fierbere, gustul limbii odobesciene, intimitatea aceea inimitabilă, pe care ți-o dau numai scrisorile, cu sufletul netrucat al scriitorului. Savoarea bulbucului necontrolat, umflat spontan pe deasupra paginii în chiar clipa-n care te fute dulce şi fulgerător gândul. Or, scrisorile lui în franceză, vorbind exact, foarte exact, nu mai țin de literatura română! A le traduce? Se spulberă şi ce-a mai fost! Păcat, mare păcat că Odobescu nu şi-a scris toate cele 3 000 (!) de scrisori cu țâța mamei în gură.

* * *

Pe de altă parte însă, scrisorile „franțuzeşti” ale lui Odobescu primesc o aromă specială, capătă un fel de comic involuntar: „Un dentiste de Bucarest prépare une collection fort intéressante en ivoire...”.

* * *

Şi totuşi, fiți atent, nu-i mult mai delicios să citeşti, în româneşte, o chestie ca asta?

„Dragă D-le Mirea

Era convenit să venim azi la teatru ca să regulăm tablourile.”

* * *

Ca să adaug imediat „J'ai tâché de voir Mitică hier...".

* * *

Când vom avea cele nu ştiu câte volume în faţă, cu toate scrisorile lui Odobescu, alta va fi literatura română, v-o jur!

* * *

Dumneavoastră aveţi o cu totul altă părere. Anume că nu în jurnale, nu în scrisori scriitorul e „cel adevărat". Că, şi-l luaţi pe Tolstoi de exemplu, e mult mai autentic cel din operă, mai sincer, mai nestăpânit de limitele propriei vieţi. Desigur, aşa este. Dar să nu uităm că *opera* celor mai mari scriitori e, de fapt, un *jurnal*! Întrebaţi-l (eu am făcut-o!) pe Dinescu!!!

* * *

Şi ca să fiu galant şi pur, îmi scot pălăria albă de pai ţeapăn, mă înclin cu bastonul subţire sub braţ şi-i sărut mâna incomparabilei doamne Sonia Larianovna!

Cu stimă odobesciană,

Emil Brumaru

17.VII.1980

România literară, nr. 9 din 5 martie 2003

Voi începe să-mi amintesc c-am fost şi poet

Stimate domnule Lucian Raicu,

Aş vrea să fiu limpede şi pur, să vă pot scrie fericit despre Tom Sawyer şi Huckleberry Finn, să-mi arunc sufletul în mari clipe luminoase, să văd iarăşi printre cuvinte leaţurile subţiri, proaspete, abia geluite ale gardurilor din copilărie, să vă fac să vă pară totul uşor, apropiat, simplu, la

îndemâna celui mai leneş gest, să râd din toată inima de rouă şi să vă arăt cu degetul cum fluturii se fut în aer! Dar mă întorc mereu, mereu, mereu la Dostoievski, la Cehov, la Gogol, la ruşii ăştia mari şi de necuprins, blestemat să nu mai înțeleg altceva. Dar parcă pe ei îi înțeleg? Îmi scapă tot timpul, trebuie să-i iau iar şi iar de la prima pagină; uneori arunc cartea, dar mă întorc cu aceeaşi poftă, sau scârbă, sau credință la *dânşii*. Ce s-a întâmplat? Unde-i chichirezul? M-aş tot duce în guberniile lor imaginare, pierdut, bând samovare-ntregi de ceai, iubind şi urând adânc Nastasii şi Gruşence! Şi ce-aş mai „țopăi" cu Lebedev!!

* * *

Uneori mi-e atât de dor de Dinescu, nu cel de acum, mi-e nesfârşit de dor de Dinescu pe care l-am cunoscut în '72. Era înalt şi subțire, avea plete aproape blonde, părea uluit el însuşi de poeziile pe care le spunea, le cânta, le făcea parcă atunci, pe loc, în joacă, anume pentru mine. Se simțea „geniul", plutea în jurul lui ceva sfâşietor de gingaş, un fel de răsuflare-a îngerilor păzitori, aburul ocrotitor al gărzii personale de serafi. Cucerea clipa şi o arunca la spate pentru a cuceri, cu mai multă plăcere, clipa următoare. Picioarele-i puțeau a găină moartă, diavolii aveau grijă să-l ieie în primire de la călcâie, dar el rezista superb, înjurând candid în dreapta şi-n stânga, împrăştiind spre stupoarea tuturor „pule" şi „pizde" şi „futaiuri" de clocotea văzduhul, ca pe nişte crini negri smulşi din teribila lui puritate. Doamne, mă gândesc acum, eu am văzut poezia întruchipată într-un om!

* * *

Mă întreb şi-acum: ați primit oare prima mea scrisoare pentru dumneavoastră? Apăruse cronica la *Versuri* în *R.l*. Nu vă ştiam adresa. Am trimis plicul, cu foaia pe care cred că erau trei-patru rânduri, la redacție. Ce ciudat. Doar cu ziarul în mână, *uitându-mă*, nu exagerez, ceasuri întregi la pagină, *nu citind-o*, m-am simțit „scriitor"! A fost ca o învestitură, ca o spadă lăsată pe umărul meu. Parcă țin minte că asta v-am şi scris

atunci: că, în sfârşit, mă simt scriitor. Nu bănuiam că peste aproape zece ani voi începe să-mi amintesc c-am fost şi poet!

Cu stimă şi cofeină,

Emil Brumaru

18.VII.1980

România literară, nr. 10 din 12 martie 2003

Nastasia Filippovna era lesbiană

Stimate domnule Lucian Raicu,

Acum, c-am devenit *Membru Corespondent al Academiei Lucian Raicu*, făcând, cum se cade, elogiul unuia din membrii plini, Dinescu, nu-mi rămâne decât să continui la infinit, îngrozind poşta, istovind poştaşii şi-nfundând până la refuz cutia dumneavoastră cu scrisori, nu uitați, nu uitați, scrise dintr-un foc, adică exact aşa cum se aud în sufletul meu, când iau creionul şi, barbar, înțep hârtia-n cur cu grafitul! Un foileton lampant! O groază dulce-acrişoară c-un veşnic „va urma”! O râmă-ntinsă metamer cu metamer, după o ploaie fragedă, între Cuza-Vodă şi Ştefan cel Mare! Da, stimate domn, între Cuza-Vodă şi Ştefan cel Mare, nu mi-e jenă s-o zic! Şi s-o susțin, stimate domn, şi s-o susțin!!

* * *

„...ați putea dumneavoastră... Dar nu, trebuie să exprim în cuvinte mai tari, mai plastice, nu – *ați putea*, ci – *ați îndrăzni*, uitați-vă acum la mine, să afirmați că nu sunt porc?!”

* * *

Raskolnikov omoară baba-n iulie. Tot în iulie, Rogojin bagă cuțitu-n Nastasia! E luna crimelor, se pare!

* * *

(Plouă, e ora şase şi jumătate dimineaţa. Acoperişurile ude, mirosul bobului de apă strivit pe tablă, zgomotul oraşului. O furie strunită bate din copite-n mine. Corectura a doua, sosită la editură de zece zile, îmi va fi trimisă abia săptămâna viitoare! De ce-or fi ţinând-o atât la ei? Şi mă macină gândul că iar mi s-a umblat la titluri! Dea Domnul să nu fie aşa fiindcă sunt pus, enorm încrâncenat, pe-un scandal dostoievskian!!!)

* * *

Să nu uit: şi camera lui Raskolnikov, şi cea a babei (prima odaie) sunt tapetate *galben*. R. stă într-o mansardă a unui imobil cu *4* etaje. Baba stă şi ea la etajul *4*. Şi, culmea, Marmeladov tot la catul *4* locuieşte. Acelaşi nivel!

* * *

Vă promit că o dată, cu cartea-n faţă, dând citate, suflecat până la coate şi cu mâinile umblând, ca măcelarii, prin „organe”, voi demonstra că *Nastasia Filippovna era lesbiană*! Cum de nu s-a spus până acum? Sau poate că s-a zis şi nu ştiu eu!

* * *

Dinescu (iar revin la el!) are uneori, aşa, ca chestie, parcă vrând s-o facă pe „şmecherul”, cu mine, nişte gesturi de mare delicateţe. Curios! Parcă i-ar fi jenă de ceea ce-i mai blând, mai cald, mai dureros de afectuos în el. De unde *autenticitatea* lui!

Cu stimă, ploaie şi lecturi,

Emil Brumaru

19.VII.1980

România literară, nr. 11 din 19 martie 2003

1

Drept care, cu această scrisoare, încep numerotarea!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Să facem un mic, dar delicios, calcul. Dacă eu, mort-copt, aş reuşi să scriu zilnic câte o scrisoare, timp de trei ani, am ajunge ca pe la jumătatea lui ‘83 să aveți un valizoi ticsit cu *o mie* de plicuri! Ceea ce ar începe să semene a *operă*!! Scriindu-le, după cum v-am spus, în direct, fără ciorne, fără copii, risc să se piardă, datorită poştei, vreo, să zicem, două-trei sute. Rămân opt sute; e de ajuns! Plus că am scuza că cele mai frumoase au dispărut, nu că nu le-am putut scrie!! Bineînțeles, în trei ani, am un spațiu care-mi permite să trăncănesc câte-n lună şi-n stele, variind subiectele *şi sufletul* la nesfârşit. Din cele opt sute rămase, să presupunem că o treime sunt pocnite-n moalele ideii! M-am făcut om!! Cu două sute de scrisori mă pot prezenta în fața Domnului liniştit. „Ce-ai făcut tu, Brumarule, pe-acolo, pe pământ?” „Doamne”, aş răspunde, „am scris trei ani, zilnic, câte o scrisoare domnului Lucian Raicu, două sute s-au pierdut pe drum, două treimi din cele ajunse-s proaste, dar restul, Doamne, restul, etc...” „Bine”, mi-ar tăia caimacul Dumnezeu, „du-te tu, Brumarule, puțin în iad şi continuă să scrii zilnic, nu te lăsa, completează-ți *Opera*!”

* * *

Drept care, cu această scrisoare, încep numerotarea!

V-am mai pomenit de gândul meu de-a supraintitula scrisorile: *Recviem pentru Scămoşilă.* Un alt titlu ar fi: *Ruina unui samovar.*

* * *

Pentru *Ruina unui samovar* visez scrisori construite numai din citate! De preferință, din clasicii ruşi. Un fel de colaje, eventual şi nişte extrem de scurte, telegrafice, comentarii.

* * *

Apoi aş putea înfiinţa rubrici! Pentru variaţie aş scrie şi un roman rocambolesc! Ce n-aş da să pot reînvia în mine spiritul lui Ponson du Terrail! Ce n-aş da să fiu Maurice Leblanc!! Unde e, în ce zare veşnic irizată s-a pierdut Arsène Lupin? Mi-a fascinat copilăria, toată viaţa mea, nu glumesc, am vrut să ajung un gentleman cambrioleur, un detectiv particular c-o secretară cu fesele mirobolante şi sânii dulce detracaţi în hamuri! Sau să am geniul rău şi suprarealist al lui Fantômas! Să pun portocale cu fitil sub pupitrele elevelor de clasa a unsprezecea, la ora de dirigenţie! Şi să scriu cu creta, ca-n extaz, pe gardul şcolii: FUT! Dar toate sunt nişte miresme mitomane de cafea, la ora cinci dimineaţa, când vă însăilez, duminical, aceste rânduri şi-mi închipui, pentru a câta oară?, că încă, înc-aş mai fi-n stare să prind poezia de ceafă ca s-o pup în bot cu sete!

(va urma)

Cu stimă şi frenezie,

Emil Brumaru

20.VII.1980

P.S. (post-scriptum)? De ce nu P.C. (post-coitum)? Oare a scrie nu înseamnă *a poseda* cuvinte?

România literară, nr. 12 din 26 martie 2003

2

Se va citi pe melodia *Gui gău iau*

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ciudate sunt căile scrisului! Ieri, Balzac de buzunar, făcând la planuri nu „din cuţite şi pahară”, ci din fluturi şi dovleci, mă şi vedeam cu „corespondenţa” publicată-n opt volume groase, legate strâns şi deşucheat în mătasea celor mai fini ciorapi de damă! Azi, pleoştit, c-o noapte nedormită, după ce am terminat un fermecător Maurice Leblanc: *Victor, de la brigade mondaine*, îmi dau seama că mâna-mi atârnă mai greu, că

creioanele-s tocite, că „cheful” a pierit odată cu gândul că *trebuie* să scriu! M-aş tot culca şi-aş tot dormi un secol numai să nu fac o literă! Şi merg mai adânc: oare toată spuma asta de scrisori nu-i din cauza fricii, groazei de-a mă apuca şi-a scrie o poezie? Poezie pe care, fiind proastă, m-aş chinui atât de mult s-o repar, încât mi-ar mânca zile şi săptămâni. Şi nici n-aş mai putea citi nimic! Şi acum, încă mai adânc! Nu frica, nu groaza, ci neputința, certitudinea că nu mai pot scrie ceva care să-mi placă, că nu mai am *spațiul* necesar, mă determină să mă arunc cu capu-n jos şi sufletul în sus în plicurile ce se cască zilnic ca nişte prăpăstii ocrotitoare! Dar să nu uit un amănunt esențial. Aceste scrisori sunt scrise *vis-à-vis de dumneavoastră. Vă implică* tot atât de mult ca şi pe mine!

* * *

Culmea, după trei sau patru săptămâni de tăcere, Mugur îmi dă un telefon şi-mi *porunceşte* (pentru a câta oară?) *să scriu o poezie*! Şi eu care-mi luasem de-o grijă!

* * *

S-ar mai putea un lucru. La un moment dat, torturat de obligația de-a scrie zilnic, ca un adevărat ocnaş ce scoate-n loc de sare zahăr, să caut odihna, salvarea, deliciul şi loboda într-o poezie!! Drept care, din nou, ați fi direct implicat!

* * *

O scrisoare mă scuteşte totuşi de „lucru”, de „muncă”. O scriu, o bag voios în plic, o trimit. Nu mai pot, orice-aş face, fiindcă n-o mai am în față, modifica, aranja, oranja! O scrisoare, din această ştampilă de vedere, nu poate fi ratată decât atunci când nu ajunge la destinatar, conținutul necontând, ci atingerea țintei! Se petrece însă altceva. Dacă am senzația că am feştelit-o într-o zi, a doua zi caut, scriind altă scrisoare, s-o dreg, s-o pipărez, s-o coc înăbuşit la foc subțire. Şi tot aşa, din ruşine spălată-n ruşine, ajung la un lanț nesfârşit de păcate.

* * *

Mâine dimineață, la ora cinci, voi face o „pernă de aer”! Deocamdată atât! Această scrisoare se va citi pe melodia *Gui gău iau* (vedeți *Antologia poeziei chineze*, vol. I, unde toate poeziile sunt cântate pe melodii)!

Cu stimă şi mister,

Emil Brumaru

21.VII.1980

România literară, nr. 13 din 2 aprilie 2003

3

Turgheniev iubea-n secret mamela!

Stimate domnule Lucian Raicu,

După ce, la cinci dimineața, m-am dus la subsol să fac o „pernă de aer” hidroforului, chestia mi s-a părut atât de stupidă, încât nici n-o s-o mai explic. Scârbit deci de toate, n-am mai cumpărat nici iaurt, nici lapte, am venit sus, mi-am ascuțit creioanele şi mi-am pus în față foaia mea obligatorie, fie ce-o fi!

* * *

Uneori mă apucă o poftă nebună de lectură. Aş dori, tind din tot sufletul, să citesc douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru! Aşa ar fi ideal! Dar cad în bot şi nu-mi rămâne decât, cel mult, să mă gândesc la personajele cărților, mai ales la ele, nu la autori! La *viața lor*!! Ce chiloți o fi purtând Nastasia Filippovna? Oare între Vera, fiica lui Lebedev, şi Mâşkin n-a existat nimic? Sunt indicii, stimate domn, sunt indicii! Ippolit se branla? Tot ce-i posibil, febra mică a tuberculoşilor dă o stare continuă de excitație şi el, săracul, se pare c-a murit virgin, cu gândul între cracii Aglaiei! Ce s-o fi întâmplat, exact, între Rogojin şi Nastasia Filippovna, înainte ca acesta s-o penetreze, sub țâța stângă, cu cuțitul? S-au futut ei, *sau nu*? Esențial de ştiut, vă asigur, absolut esențial! Fiindcă, v-am mai spus, mă bate-n perversiune gândul că cu Nastasia ceva nu-i în regulă la floci! Mereu ea e

însoțită de câte o femeie sau o fetişcană încântătoare! Vă pot da citate, stimate domn, citate!

* * *

De zece ani de când îl cunosc pe Mugur, el se tot vaită că gata, nu mai scrie, i-au murit toate celulele cenuşii, doar două ore pe zi mai mişcă şi dânsul, nu-i făcut pentru viață, ci pentru moarte; îşi dă demisia, se pensionează etc. Ei bine, în acest timp a scos vreo patru-cinci cărți de poezii, un roman, două cărți de eseuri, o carte cu interviuri şi pregăteşte, adică are „aproape" scrise, încă două-trei cărți! Întâi l-am crezut, apoi am fost amuzat, în ultima vreme a început să mă enerveze. Întrebarea e: „joacă" el această neputință (care a dus, iată, la zece volume!) sau chiar o „trăieşte", salvându-se veşnic în ultima clipă, câştigând clipa următoare? M-a uimit tenacitatea, încăpățânarea cu care „lucra", cândva, la Dolhasca, la roman. Mă uimeşte acum sprinteneala cu care scrie articole. Ultima dată, cu câteva zile în urmă, la telefon, m-a anunțat că, nu-i aşa?, nu mai poate scrie, s-a terminat etc...

* * *

S-ar putea să par răutăcios în cele scrise mai sus. De fapt, sunt intrigat, caut mecanismul. Vreau să-l folosesc!

* * *

Pentru *Ruina unui samovar.* „Nu se împlinise încă la trup, era slabă, oacheşă, şi *umbla puțin adusă din spate.*" E vorba de Natalia Alexeevna, fata de şaptesprezece ani din *Rudin.* Turgheniev, ca de obicei, pudic, nu ne spune, dar lasă să se înțeleagă că Natalia avea sânii mari. Fetele, cărora le e jenă de umflarea propriilor țâțe, la o anumită vârstă, umblă, pentru a şi le masca, *puțin aduse din spate.* Turgheniev iubea-n secret mamela!

Cu stimă şi surâs,

Emil Brumaru

22.VII.1980

România literară, nr. 14 din 9 aprilie 2003

4
Ce coşmar delicios, ce lume nouă şi bulbucată

Stimate domnule Lucian Raicu,

Renunț la numerotare, cifrele mă irită, sentimentul contează! Oricum o să se adune o mie şi una de scrisori. Ieri a plouat toată dimineața. Îmi place să umblu cu umbrela aplecată mult în față, în aşa fel încât nu văd femeile decât de la talie în jos! Ce coşmar delicios, ce lume nouă şi bulbucată! Să tot rătăceşti pe străzile pline de carne. Mai ales acum când, nefiind în măcelării, orice bucă de doamnă capătă ceva special. Ai şi hali-o, nu numai te-ai uita! Mă surprind gândindu-mă că aş fi un canibal distins!

* * *

Ar trebui să vă scriu despre Dolhasca. În ultima vreme mă bântuie fantoma acelui „spațiu”, *rezervația naturală de îngeri*, tinerețea mea tristă-n spatele unui zid de cărămidă, într-un şezlong, cu creionul în mână, la pândă. „Zidul lui Mayer!” Dar întrerup pentru a remarca, împreună cu dumneavoastră, cel din *Reflecții*, că prea se scrie, de o bucată de vreme, voios, mult, aglomerat, cuvintele parcă ar curge pe la colțurile casei scriitorului prin burlane de tablă. Cărțile sunt „bune”, dar stufoase, bălărioase, se bat toți calicii la gura emițătoare a romancierilor, ba chiar şi a poeților. Scrisorile mele, o simt, suferă de aceeaşi dilatare; să le „tai” mai precis, mai necruțător; dacă tot sunt pus pe scalpare, apoi scalpare să fie!

* * *

Pentru zilele când voi putea, deci, să vă scriu despre Dolhasca, să nu uit următoarele „personaje” absolut reale: 1) ardeleanca Nuța, cea care l-a bătut în cap cu chiloții pe electricianul Vasilescu; 2) profesorul de istorie Secrieru cu vorba lui preferată „perfect-izmene”; 3) Octav, omul de la Sfatul Popular, care chema oamenii la şedință, cu un ochi scurs (făcusem chiar, pe atunci, şi-un distih: „De la sfat priveşte grav/ Ochiul scurs al lui

Octav!”); 4) eleva Milica, despre care se ştia că se fute cu tractorişti; 5) grațioasa cantonieră Sultănica, veşnic în uniformă C.F.R., cu fanionul galben în mână, cu ochii verzi, cu profilul grav; 6) infirmiera Maricica, blondă, fragilă, cochetă, cu formidabila ei replică dată administratorului Tătaru: „O să fac ce-mi spui când o să aibă pizda mea dinți!” (am chemat-o în birou, eram doar „directorul” spitalului, şi i-am cerut să nu mai aud asemenea chestii din gura ei; ea a izbucnit în râs!); 7) proaspătul doctor Balahur, dintr-un sat vecin, care a fugit pe geam din dispensar, cu bisturiul în mână, într-o „salvare”, ca să nu fie bătut de soțul unei lehuze; 8) Florin Mugur, da, Florin Mugur care, acolo, în Dolhasca, devenise un „personaj” important, central, de referință (dar despre el voi scrie, cândva, şi-n ziare!); 9) magazionerul Topoliceanu care, ca să mă convingă că nu minte, mi-a zis (autentic, autentic!): „Puteți să mă expectorați între ochi, dacă vă mint, dom’ doctor!”; etc... etc... etc...

* * *

Oare v-am scris aforismul acesta care-mi umblă prin cap de vreo două săptămâni? Între „misticism” şi „miticism”, la Ioan Alexandru, e-o diferență de-o literă!

Cu stimă şi grație,

Emil Brumaru

23.VII.1980

P.C.: Totuşi, pentru ultima dată, numerotez! Ba nu, voi numerota permanent! Prea sunt curios să văd dacă unele „numere” vor dispărea sau nu!

România literară, nr. 15 din 16 aprilie 2003

5
Undeva unde sunt motani, şi dovleci, şi fluturi

Stimate domnule Lucian Raicu,

Nu trebuie să vă mire că ieri, în lista incompletă de „personaje”, l-am trecut şi pe Florin Mugur. Şi dânsul a fost în Arcadia! Într-o bună zi s-a dat jos dintr-un tren accelerat pe peronul gării, c-o valiză enormă în mână, speriat de mine şi de moarte. Era, pe atunci, şef adjunct la revista *Argeş*, trăia o mare derută a vieții şi, aş spune, a creației, căuta o salvare şi credea că în altă parte, undeva unde sunt motani, şi dovleci, şi fluturi va găsi rezolvarea. Într-o măsură, îmi dau seama, a şi găsit-o. În schimb, ce bizar, mi-am pierdut-o eu!

* * *

El sta în gazdă tocmai la faimoasa infirmieră Maricica, cea care condiționa executarea ordinelor administratorului Tătaru (fost paznic la „Canal!”) prin apariția insolită a unei danturi într-un loc de-al ei destul de intim! Cu o maşină de scris, cu cafele, ciclobarbitale nocturne şi carbaxine diurne, în fața unui geam deschis spre-o grădiniță de flori şi-o stradă rurală, cu vaci şi tractoare, Mugur lucra la „roman”! Şi pe şest scria poezii pe care nu mi le citea niciodată de frică să nu-l inhib. Eu treceam pe la 10-11 pe la el. Se supăra iar c-am stricat o zi, iar n-o să mai scrie etc... Aşa că am stabilit să vină dânsul la mine, când îi convine. Putea să folosească două căi. Pe linia ferată, din traversă-n traversă, sau pe drum. Mă găsea în dosul casei, în şezlong, în fața „zidului lui Mayer”. Niciodată nu puteam scrie în timpul prezenței lui Mugur la Dolhasca!! Senzația netă pe care o aveam e că-mi „fură” cuvintele!! Parcă le-ar fi canalizat spre dânsul, iar mie nu-mi rămânea decât să citesc sau să mă cert cu el când apărea! Asta nu înseamnă că odată plecat, nu-i scriam disperat să vină din nou! Am reuşit chiar să-l aduc pe-un timp de ceață, înfiorător, când Dolhasca devenea un infern al ratării definitive. N-a rezistat, a şters-o peste câteva zile!

* * *

Pentru că am alunecat în „rezervația naturală de îngeri”, să notez alte câteva personaje. Soția unui casier de bilete impotent, care a fost prinsă cu şeful gării într-un (incredibil!) dulap. Preotul Cârneală, mare jucător de poker, scurs cu religiozitate de bani de profesorii mai tineri, mai rezistenți la băutură (în urma unui accident de maşină s-a ales cu un diabet!). Soția superbă a croitorului din sat, umblând c-o vacă la fel de frumoasă în aşa fel încât, în memorie, le văd mereu, înjugate la aceeaşi dorință! Puşcaşu, o fată grasă, isterică, făcea false crize de epilepsie în gară şi, când o aduceau la spital, mă înjura cu voluptate (până la urmă a rămas gravidă cu un milițian şi s-a calmat)! Dar să nu exagerăm!!

* * *

Ieri, în stradă, într-o lumină albă, rece de toamnă, am avut, pentru o clipă, impresia că se întâmplă ceva-n mine, un fel de revărsare fericită de lacrimi grele. Apoi m-am dus să stau la coadă la bere!

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

24.VII.1980

România literară, nr. 16 din 23 aprilie 2003

6
„Sinucigaş ratat, băşică de fiere spartă pe două picioare”

Stimate domnule Lucian Raicu,

Încep prin a vă ruga ca în toate scrisorile în care am scris „zidul lui Mayer” să transformați pe *a* în *e*, deci „zidul lui Meyer”. Mi-am dat seama de greşeală de-abia acum, când am redeschis cartea ca să văd exact ce culoare avea plapuma de pe patul lui Ippolit, din visul acestuia. Era de mătase *verde*! Dar păianjenul lui Stavroghin, mai țineți minte? Unul mic, *roşu*! Mănuşile lui Lujin parcă-mi amintesc că-s *liliachii.* Camera lui

Raskolnikov şi a babei au tapetul *galben.* Ar fi curios să-mi notez, să văd ce prefera din spectru Dostoievski.

* * *

Pentru ce se instalează Mâşkin, *care are bani cu nemiluita*, când vine de la Moscova, într-un hotel de mâna a treia, „în două odăiţe întunecoase şi sărăcăcios mobilate”?? Are el „gustul” mizeriei? Sau e, pur şi simplu, un zgârcit? Dar ştiu că dă bani, în dreapta şi-n stânga, la toţi cei ce-l solicită. Singura ipoteză plauzibilă ar fi că Mâşkin e cu „domiciliu forţat”. Nu stă unde-i convine lui, ci autorului!! Bănuiesc că pentru „atmosferă”.

* * *

În seara de pomină, când Nastasia Filippovna îşi dă, ca să zicem aşa, poalele sufletului peste cap în faţa musafirilor, Rogojin e împodobit foarte kitsch. „...avea la gât un fular nou de mătase, de un roşu aprins combinat cu verde, pe care stătea înfipt un diamant enorm, reprezentând un cărăbuş, iar pe degetul murdar al mâinii drepte un inel de aur masiv cu un briliant de dimensiuni impresionante.”

* * *

De fapt, chiar lui Dostoievski, Nastasia Filippovna îi calcă mărunt şi ascuţit pe nervi. De asta pune, la un moment dat, pe un personaj secundar să spună „Aici numai cravaşa poate să ajute, altfel n-ai cum s-o scoţi la capăt cu creatura asta”. Să nu uităm că Rogojin, complice principal al autorului, *o snopeşte*, literalmente, în bătaie! Bravo, Rogojin!

* * *

Să fim atenţi, foarte atenţi la tot ce spune Ippolit! „...nu pot nici să-l iubesc şi nici să-l respect pe prinţ...”

* * *

„...un sfredel...”, „...un hârb de tuse...”, „...sinucigaş ratat, băşică de fiere spartă pe două picioare...”, iată câteva din complimentele făcute lui Ippolit! Şi totuşi, sincer să fiu, mi-e mai simpatic decât Mâşkin!!

* * *

Minunată replica Aglaiei în întâlnirea ei cu Nastasia Filippovna: „Dacă ai fi vrut să fii cinstită, te-ai fi făcut spălătoreasă!”. Numai că, frecând duşumelele sau rufele, veşnic cu curul în sus şi-n mişcare, Nastasia Filippovna, mă întreb, n-ar fi avut o *poziție* şi mai avantajoasă, şi mai vulnerabilă? Aglaia e o naivă!

* * *

Ce cuplu superb: Lebedev şi generalul Ivolghin! Umorul negru, umorul absurd. Împreună cu Ippolit, mi-s cei mai dragi din toată cartea. Plus „grupul lui Burdovski”!

Cu stimă şi cafea,

Emil Brumaru

25.VII.1980

România literară, nr. 17 din 30 aprilie 2003

7
N-am citit toate cărțile, carnea e încă veselă!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Într-adevăr, a venit toamna. O simțisem mai demult, poate că în urmă cu vreo săptămână, într-o dimineață rece, albă, sfâşietoare. Femeile au un regret grav în priviri; amânarea, pentru o clipă, în aer, a trupului pare uşor plictisită. Şi simt în mine, din ce în ce mai grea, abia ținându-se de inimă, o lacrimă lacomă să cadă. Aş vrea să opresc o elevă subțire, cu vacanța în

toi, să-i sărut locul matricolei pe brațul de carne, între umăr şi cot, şi să-i dăruiesc cartea la care, nici acum!, n-am primit a doua corectură! Oare-aş mai putea fi îndrăgostit? Şi mi-e dor de Cehov!!

* * *

De câteva zile n-am mai putut citit nimic. Ieri, uitându-mă la meciul de volei feminin, mă rugam în gând: Doamne, fă o minune şi du-mă măcar cu jumătate din echipa braziliencelor ăstora care țipă ca-n orgasm când marchează un punct, du-mă, Doamne, într-o insulă pustie şi-ți jur că nu o să le fut, nu, ci o să le antrenez, o să le miros sudorile încinse de joc, o să le adăp şi o să le pun în iesle numai crini!

* * *

N-am citit încă toate cărțile, carnea e încă veselă! Dar când voi ajunge la vorba francezului, ce naiba o să mă fac? Acum, sunt sigur că niciodată nu voi citi chiar toate cărțile, dar carnea se va întrista treptat şi definitiv! Va trebui, odată şi odată, să mă aşez voinicește pe scaun, să-mi potrivesc cu străşnicie coatele pe masă, să iau o mie de coli albe şi un creion infinit, şi să scriu, să scriu, să scriu *Vaca la țară*!

* * *

M-am obişnuit atât de mult cu culcuşul acestei scrisori zilnice, încât, dacă m-ar alunga cineva din el, mi-ar fi frig şi-aş târâi inutil dimineața spre prânz şi prânzul spre seară. Am la ce mă gândi, am la ce spera că voi face a doua zi. Când lipesc, în final, timbrul pe plic, îmi spun că, iată, nu-i totul pierdut, pot să bag o scrisoare în cutia galbenă şi poştală, e-n regulă! Încă!

* * *

Să nu uit: „...grăsana ceea de Alexandra...”, fiica mai mare a Epancinilor, visează două găini!!! Ce-ar zice despre asta bătrânul Freud?

* * *

Aglaia îi sărută mereu mâinile Alexandrei!

* * *

Dar iată-le pe toate: „Surorile Epancin erau, toate trei, nişte domnişoare trupeşe, de o constituție robustă şi se bucurau de o sănătate înfloritoare; aveau umerii sculpturali, pieptul voinic, brațe puternice, aproape bărbăteşti, şi, bineînțeles, o poftă de mâncare corespunzătoare, pe care de altfel nici nu încercau s-o ascundă...”. Adăugați că-s puse zdravăn pe măritiş. Ce iz trebuie să fi fost la Epancini!

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

26.VII.1980

P.C.: Ieri am uitat să numerotez. Reiau şirul cifrelor spre o mie.

România literară, nr. 18 din 7 mai 2003

8
Iar pentru femeile cu sânii nebuni aş avea sutiene de forță!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Fericit c-am bătut aseară într-un mod absolut senzațional, când totul părea dus dracului, pe handbaliştii ruşi, amărât că în „bunul de tipar” aflat în sfârşit la mine sunt 50 (cincizeci!!) de greşeli, încerc să scriu scrisoarea duminicală, pe un timp ploios, cu prima cafea băută demult. Tocmai s-a trezi Tamara Nikolaevna şi profit să mai fac un rând! Fie ce-o fi! (E vorba, desigur, de cafea!)

* * *

Curios cât de scârbit de propriile rânduri te lasă o „corectură”! Nu se mai simte nimic din sufletul pe care l-am pus, cândva, în aceste cuvinte făcute

din litere. Oricum, cred că e ultima dată când mai citesc, obligat fiind, de la un capăt la altul, cartea asta care-i un dulap ratat (pentru c-ar fi fost cu adevărat o izbândă dacă-l alcătuiam din lemn, nu din versuri).

* * *

Pentru că a venit vorba de *dulap*, mi-am amintit că, pe vremuri, vreo câțiva ani m-am gândit cum să scriu un poem (scurt): *cana*. Doream să fac o cană din cuvinte, una esențială. Nu mi-a ieşit decât o strofă şi aceea, parcă, blagiană. Şi n-am mai publicat-o. De fapt şi acum sunt obsedat de acest obiect. În schimb mi-a reuşit o fântână!

* * *

Bineînțeles, scrisoarea asta e scrisă sub impresia „corecturii”. Cana galbenă, de teracotă, din care beau zilnic dimineața o cafea uriaşă (fiindu-mi interzis!) reprezintă, acum, posibilitatea de-a mai obține un mic entuziasm ce-mi declanşează mâna pentru câteva zeci de minute fiindcă, sunt sigur de asta, scriu *cu mâna*!

* * *

Am momente în care aş cumpăra mii de chiloți de damă şi i-aş dărui, umil, la colț de stradă! Fetişism? O, nu, e un vis de-al meu să deschid o mică prăvălie de lenjerie intimă feminină, într-un orăşel de provincie, într-o piațetă obscură, cu intrarea printr-un gang subțire şi umed. Aş auzi, de la tejghea, tropăitul minuscul al cumpărătoarelor, le-aş aştepta cu sufletul la gură, le-aş servi cu o nesfârşită grijă şi delicatețe. Iar pentru femeile cu sânii nebuni, aş avea sutiene de forță!

* * *

Dinescu mă întreabă dacă am numărul dumneavoastră de telefon. Îl am. Dar ce-aş putea spune?

* * *

Nu sunt deloc în formă. „Corectura”! Şi-am mai citit şi în *Tribuna* că în dicţionarul ăla al Academiei sunt într-un compartiment cam aglomerat. Futu-le muma-n cur! Eu, fiu de C.F.R.-ist!!!

* * *

Posibil că pe la începutul lui august să vin în Bucureşti. M-aş bucura, cu adevărat, să vă întâlnesc.

Cu stimă şi graţie,

Emil Brumaru

27.VII.1980

România literară, nr. 19 din 14 mai 2003

9
Prăvălioara mea de lenjerie intimă de damă

Stimate domnule Lucian Raicu,

Profit de absenţa Tamarei Nikolaevna, care-i plecată, c-o şaretă de ocazie, în localitatea P., la părinţii ei, şi-mi prepar o cafea în plus încercând să scriu, de azi, scrisoarea pentru mâine, luni! Gânduri disparate, stimate domn, gânduri disparate!

* * *

De câte ori o văd pe Nadia la televizor, îmi vine în minte Dinescu! Sunt absolut sincer, nu mint. Au ceva comun, nu ştiu ce, poate siguranţa, aroganţa, eleganţa şi Franţa! *Mersul* lor presupune o încredere fantastică; pasul e exact acela care trebuia făcut. *Aerul din jurul lor e acelaşi!* Sunt înconjuraţi de ceva imposibil de descris, dar teribil de evident. Cred că nu mă înşel.

* * *

Sunteți în legitimă neîncredere să vă întrebați: „Ce l-o fi pocnit, dom'le, pe Brumaru afecțiunea, de-mi scrie zilnic şi indescifrabil?". Ei bine, pur şi simplu, vă scriu! Lucrurile, într-un anumit fel, s-au întâmplat aşa. După cele două vizite făcute la dumneavoastră, mult mai târziu, developând filmul şi rulându-l cu încetinitorul („developarea" s-a realizat fără să-mi dau seama, ca şi „filmarea"), am început să observ nişte chestii extrem de curioase. Desigur, exista mai demult un gând al meu de-a vă scrie. Apoi s-a nimerit c-a venit Dinescu („Ce pula mea!") în Iaşi şi, ca şi cum totul era pus de-un secol la punct, m-am trezit scriindu-vă! Cam asta-i! Dacă n-o fi cealaltă!!

* * *

Prăvălioara mea de lenjerie intimă de damă, dintr-un mic orăşel de provincie (de ce nu Fălticeni?), la care se ajunge prin gangul acela subțire şi umed, trebuie să aibă o firmă pe un fond albastru, o vacă portocalie cu ugerul umflat enorm într-un sutien cu patru sfârcuri! Sau o iapă roaibă, ridicată în două picioare într-un combinezon spumos, bleu-pal! Eventual amândouă, față-n față, uitându-se în sus la o pulă mică, trandafirie ce-apare dintre nouri albi! Cred că sunteți de acord că am spirit comercial!

* * *

Nu văd nimic „periculos", „josnic", „murdar" etc. în a folosi cele câteva cuvinte aşa-zise ruşinoase, ştiute şi răs-ştiute de toți, strigate, şoptite şi scrise pe toate gardurile şi trotuarele de când e lumea lume. Mi se pare mult mai vulgar să spun c-am „regulat"-o pe Didina decât să recunosc verde c-am futut-o. Cineva îmi povestea că în timp ce se ocupa cu fututul cinstit al unei distinse doamne, aceasta îl excita enorm, îndemnându-l în şoaptă: „Regulează-mă..., regulează-mă...". Foarte kitsch gagica! Ştia ea ce ştia!! Închei violent,

cu stimă şi afecțiune!

Emil Brumaru

pentru 28.VII.1980

România literară, nr. 20 din 21 mai 2003

10
Spumă de dantele

Stimate domnule Lucian Raicu,

Îmi plăcea, acum vreo câțiva ani, să spun, poetic: ce-i în mână nu-i minciună, ci *căpşună*. Azi, deodată, am, mai realist, certitudinea că ce-i în mână nu-i minciună, ci *creion*! Drept care mi-am ascuțit cu o lamă „Sputnik” cele şapte creioane „Koh-I-Noor” B şi mă pregătesc s-o dovedesc. În timp, se înțelege!

* * *

De verificat dacă „ce-i în guşă şi-n căpuşă”!

* * *

Mi-am adus aminte de alte câteva „personaje” din localitatea D*** (mă încântă de câte ori întâlnesc acest fel, c-o literă şi trei steluțe, de-a fixa spațiul). 1) Dentistul (nu mai țin minte cum îl chema) care făcea naveta de la Fălticeni. Venea din când în când pe la spital. Mă întreba, invariabil, dacă mai lucrez la „Lindicologie”!!! Ideea lui fixă că trebuie înființată o astfel de ştiință. L-am dezamăgit! 2) Farmacista, lungă, slabă, învăța limba engleză fără profesor, purta perucă şi vindea, într-o farmacie aflată în gară, prezervative pentru colectivişti. Avea o „buză de iepure” operată! 3) Contabila Tuța, femeia cu curul cel mai rotund, mai aliotman, din localitatea D***! Şi-l purta în fuste scurte, crăpate, perfect conştientă de ce miracol i se întâmplă în spate. Soțul ei lucra la A.D.A.S.! Tuța avea popoul asigurat!!

* * *

Cred că prin 1978, dar s-ar putea să mă înşel, în urma unui articol al lui Alex. Ştefănescu, i-am scris şi i-am demonstrat că, de fapt, tot ceea ce publicați dumneavoastră sunt nişte *fragmente de jurnal*! Mă refeream la *cronicile literare*. Căutam să-l conving (el, țin minte, îşi exprima nişte rezerve) că nu faceți decât să vă folosiți, să luați ca pretext cărțile unor poeți, prilej de a vă dezvălui cele mai fine unde din suflet, produse de căderea *operei* străine-n el! Era vorba, repet, de cronicile literare. *Operă străină*, dar, din momentul scufundării, *a dumneavoastră*. Aparenta „pliere" e de fapt o încercare a limitelor propriei vieți secrete, bănuiesc că ziceam eu pe atunci. *Jurnal, jurnal şi iar jurnal, şi încă unul intim, scandalos de intim!* Desigur, se pot demonstra şi alte ipoteze.

* * *

Iar în prăvălia mea de lenjerie de damă, dintr-un orăşel de provincie (orăşelul F***), la care s-ar ajunge printr-un gang subțire şi umed, ar veni toate eroinele lui Turgheniev (o, eroinele!), ar trece grăbită, superbă, Anna Karenina, s-ar iți Nataşa Rostova, ar zăbovi, certându-se pentr-un ciorap, Gruşenka, şi-ar cumpăra batiste pentru şters la cur Odette de Crécy, uitându-se, pe furiş, la Nastasia Filippovna ce-ar mirosi o spumă de dantele! Dar madame Bovary? Dar Eula lui Faulkner proaspăt sosită de pe Moşia Franțuzului? Aş face saci de bani!!!

Cu stimă şi comerț,

Emil Brumaru

29.VII.1980

România literară, nr. 21 din 28 mai 2003

11
„Natalia se îmbujoră toată şi tăcu”

Stimate domnule Lucian Raicu,

„Natalia se îmbujoră *toată* (s.n.) şi tăcu”. Obişnuit, Natalia e mereu, tam-nesam, „îmbujorată”. Însă acum se întâmplă altceva. Turgheniev, fiți sigur, se gândeşte şi se referă la „toată” Natalia, nu numai la fața ei, şi vede, pe lângă obraji, şi fesele „îmbujorate” de emoție. Iar Rudin, la 35 de ani, credeți că privea altfel?

* * *

„Natalia se opri, *dar nu se întoarse*” (s.n.). Ce intuiție din partea ei! Vă amintiți, Rudin o strigă după ce ea îşi smulge mâna dintr-a lui şi pleacă. Rudin are 35 de ani. Natalia 17 ani. La ce se uită un bărbat de 35 de ani când are în față, la câțiva paşi, o fată de şaptesprezece ani, *stând cu spatele*? Răspundeți, stimate domn, răspundeți! Ei bine, Natalia nu s-a întors tocmai pentru că *ştia* şi *vroia* asta!

* * *

Înainte de figura destul de sexy de mai sus, Natalia „se înspăimântase singură de toate simțămintele care se treziseră deodată (şi adaugă Turgheniev suav) în sufletul ei...”. Am văzut rezultatul „înspăimântării” ce se trezise în „sufletul” ei! Aproape că-mi vine să strig, bătând din picior, ca la o sârbă:

Cert e că Natalia
Îşi arată talia
Şi mai jos puțin
Domnului Rudin!!!

Hop-şa! Hop-şa!!

* * *

„Natalia îşi ridică fruntea. În umbra tainică a boschetului, în lumina pală ce cădea din cerul nopții, chipul ei palid, cu trăsături fine, stăpânit de emoție, avea o înfățişare minunată.” E vorba de prima întâlnire dintre Rudin şi fecioara, neprihănita Natalia. „Umbră tainică”, „lumină pală”, „trăsături fine”, „înfățişare minunată”. Şi ştiți ce-i spune? Bănuiți, măcar? Virgina Natalia, în atmosfera dulce-lunară, arătând ca un înger, răspică următoarele cuvinte, scurt pe doi: „– Să ştii... voi fi a ta!” „– O, Doamne!”, exclamăm împreună cu Rudin, asta vrea să se fută!! „Dar Natalia îi alunecase din mâini şi plecase.” Şi iată-l pe Rudin lăsat baltă şi-n erecție în boschetul gingaşei întâlniri. Natalia ştie ce-nseamnă să ațâți, mai întâi verbal, un bărbat!

* * *

Natalia, în călduri, îi mai dă o şansă lui Rudin: întâlnirea de „la lazul lui Avdiuhin, în dosul păduricii de stejari”. Dar Rudin nu se dovedeşte a fi *Marele Cal*!

* * *

După plecarea precipitată a lui Rudin, Natalia are o discuție cu maică-sa, apoi iese din cameră. „Daria Mihailovna privi în urma ei şi se gândi: Îmi seamănă... va fi pătimaşă. Mais elle aura moins d’abandonne...” Deci ea fusese şi mai şi. Avem certitudinea imediat. Căci iată ce face Daria Mihailovna după ce-şi dădăceşte fiica. „Îndată ce guvernanta plecă, îl chemă pe Pandelevski. [...] Pandelevski o linişti... se pricepea atât de bine s-o facă!” Această ultimă frază, cu echivocul celor trei puncte din mijloc şi aluzia libidinoasă din cuvintele ce-o încheie, e edificatoare. Ce n-a reuşit fiica realizează, rapid, mama!!

Cu stimă şi exegeză,

Emil Brumaru

30.VII.1980

România literară, nr. 22 din 4 iunie 2003

12
Un fluture ce palpită

Stimate domnule Lucian Raicu,

De fapt, ce bine se autodefineşte (din punctul meu de vedere) Turgheniev în rândurile următoare: „...era ca şi cum ai fi deschis, într-o cameră întunecoasă şi murdară, o sticluță de parfum uitată...”. Obişnuit, se percepe mireasma, nu se vede camera „întunecoasă şi murdară”, sexualitatea aprigă a eroinelor lui plimbate printre mesteceni zvelți, argintii, nostalgici. Natalia s-ar fute şi cu ochii (o şi face, mereu i se aprind privirile în preajma lui Rudin!); Turgheniev ascunde cât poate, jenat, libidoul acestei „copile” sub „umbra străvezie a frasinilor”, o pune să citească *Istoria cruciadelor*, să-i devieze poftele prin lectură. Totu-i degeaba!

* * *

Suferința Nataliei după fuga lui Rudin? Aici, în sfârşit, Turgheniev nu-şi mai ascunde „eroina” după degetul lui pudic. „Oricât de grea ar fi lovitura care se abate asupra unui om, el – iertați-mi felul grosolan de-a mă exprima – va începe să mănânce numai după câteva ceasuri, sau cel mult a doua zi. Şi în asta îşi va găsi cea dintâi mângâiere...” Şi un om care mănâncă, stimate domn, ca să mergem până la capăt „– iertați-mi felul grosolan de-a mă exprima –„, se mai şi cacă! Or, Natalia suferind şi căcându-se, iată răzbunarea sadicului Turgheniev!!!

* * *

Ce elegant trece *timpul lui* Turgheniev!

„Mai trecură câțiva ani.

Era o zi rece de toamnă când în fața celui mai mare hotel din Oraşul S***, reşedința guberniei, se opri o caleaşcă. Din ea coborî un domn...” Ai impresia că domnul s-a urcat, dezinvolt, în caleaşcă în urmă cu „câțiva ani”, care „trecură” doar pentru ca el să poată coborî, într-o „zi rece de

toamnă”, „în fața celui mai mare hotel din Oraşul S***, reşedința guberniei...”!

* * *

„Domnul baron se ocupă şi de literatură sau mai bine zis... ah! Ce fluture minunat! Dați-mi voie să vă atrag atenția... Mai bine zis se ocupă de economie politică...” Acest fluture ce palpită, ah, între literatură şi economia politică!!

* * *

De ce oare iubesc, îmi strecoară în suflet, ca prin mărarul proaspăt al copilăriei, o bucurie intimă, adâncă, astfel de fraze?

„Ajuns acasă, îmbrăcă un halat vechi şi se aşează preocupat la pian.”

„Conacul Dariei Mihailovna la Sumscaia trecea drept cea mai de seamă casă din toată gubernia.”

„Toată gubernia N... spunea că Alexandra Pavlovna e fermecătoare şi gubernia N... nu se înşală.”

„Deodată se auziră huruind roțile unei trăsuri. O caleaşcă mică intră în curte. După câteva clipe în salon apăru feciorul, aducând o scrisoare pe o tăviță de argint.” Era de la al dumneavoastră,

plin de stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

31.VII.1980

P.C.: Scrisoarea a fost scrisă, vă asigur, în direct. Am răsfoit cartea pe care abia o terminasem de citit şi am comentat câteva sublinieri făcute-n timpul dulce al lecturii!

România literară, nr. 23 din 11 iunie 2003

13
Dacă trec de coropişniţa asta, merge!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Există plăcerea enormă de a da citate. Oare ea n-ar putea fi dusă până la limită? De exemplu, să copiezi tot *Idiotul*, să comentezi cu un singur cuvânt: fantastic!, şi să publici chestia asta. Pe urmă, netulburat, să copiezi şi *Război şi pace*!

* * *

Am întotdeauna dificultăţi de lectură la *Crimă şi pedeapsă*. Totul este să mă decid, împreună cu Rodia, să-i sparg babei ţeasta cu toporul. Dacă trec peste coropişniţa asta, merge! Obişnuit însă, mă înghesui în căruţa aceea uriaşă trasă de un căluţ prăpădit (pardon, „iepşoară"), din visul lui Raskolnikov, mă înghesui deci lângă „muieruşca" ce „sparge alune şi râde". V-o amintiţi? „Chefliii urcară alături de ei o muiere zdravănă şi rumenă. E îmbrăcată în stambă roşie ca focul, are o kicika pe cap cusută cu mărgele şi pâslari în picioare: ronţăie alune şi chicoteşte..." Şi acolo rămân, umblându-i cu mâna pe la fofoleancă!

* * *

Bătrânul Dosto! Nici măcar personajele de-a patra sau de-a cincea mână nu sunt lăsate în pace. În *Idiotul*, „Anfisa Alexeevna, după cum auzisem, avea (nici mai mult, nici mai puţin, stimate domn! – n.n.) migrenă, febră, delir". Nastasia, grijulia ce-i aduce lui Raskolnikov ceai şi o lingură de supă, râde şi ea o dată, „aşa cum îi era obiceiul, isteric şi bolnăvicios".

* * *

Într-adevăr, ciudată coincidenţă! Cred că v-am mai scris că Rodia stă într-o clădire cu 4 etaje, la mansardă, Marmeladov tot la etajul 4, baba Aliona Ivanovna, tot la 4! Bine, dar când şi secţia de poliţie e tot la etajul 4,

ce mai pot zice? Iar în această secție, Rodion se duce în camera a patra! Nu-i lucru curat!

* * *

Formidabil! Şi Razumihin locuieşte la etajul 4!!

* * *

Pentru a putea deschide prăvălioara mea de lenjerie de damă, într-un mic orăşel etc. etc., *îmi trebuie foarte multă lectură*! Să studiez toaletele tuturor personajelor feminine din marile cărți, să caut să-mi aprovizionez rafturile cu marfă pe măsura lor, după gustul lor. Să nu uit c-ar putea avea, fiecare, fel de fel de fantezii, interzise de autor în volumele de unde au scăpat, ca să treacă pe la tejgheaua mea, pentru o clipă. Vine apoi, nesfârşit, lanțul extrem de variat al personajelor de-a doua, a treia, a patra, de-a nu ştiu câta mână! Au şi ele nevoie de ceva pe dedesubt, nu? Ar fi bizar să ne gândim că numai „eroinele" poartă chiloți! Cu timpul mi-aş extinde prăvălioara de lenjerie de damă într-un mic orăşel etc. etc., adăugându-i poate o cofetărie, *Cofetăria eternă*, cu boschete de zmeură şi un motan, al cărui nume nu-l pomenesc, cu şervețel pe laba stângă, servind prompt şi siamez nesățioasa clientelă! Rețetele prăjiturilor ar trebui studiate adânc în *O mie şi una de nopți*.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

1.VIII.1980

România literară, nr. 24 din 18 iunie 2003

14
Am îngenuncheat şi m-am rugat lui Dumnezeu să nu-mi ia poezia

Stimate domnule Lucian Raicu,

Prea multe citate, prea „livreşti” scrisorile astea, şi totuşi, eu, cel care le scriu, mă simt atât de bine cu creionul în mână şi foaia liniată în față, pe birou, gândindu-mă la dumneavoastră. Principalul e să ai cui scrie şi mi se pare (cât n-aş da să nu mă fi înşelat!) că am găsit, în sfârşit, „adresantul” ideal! Desigur, e un semn de mare nerăbdare să comunici prin *scrisori* ceea ce, poate, dacă aş avea tăria de a mă abține de la foița zilnică, ar deveni, prin condensare, cu timpul, *proză* sau chiar *poezie*. Dar fraza de mai sus e o înşelăciune! *Eu nu aş scrie*, pur şi simplu, dacă n-aş trimite plicul imediat, bucuros că „scap”, dar şi întristat că prin „fisura” asta mi se duce-duce-duce viața, stimate domnule Lucian Raicu. Câteodată mă apucă o jale cumplită când îmi dau seama că teancul de file se adună la dumneavoastră şi nu la mine! Eu rămân veşnic cu altă foaie nescrisă în față. Dar mă mângâi că acolo, undeva, departe (dar cât de aproape!), scrisorile stau, se aşteaptă una pe alta, se adună în mormanul visat de mine: *1 001 scrisori* (am mai adăugat una, tot din spirit „livresc”!). Încetul cu-ncetul se face oțetul, rapid-rapid intrăm în vid!!

* * *

Pe de altă parte, ce-aş putea să vă scriu dacă, într-o zi, nu mă întâlnesc cu nimeni, nu fac decât să citesc ceva, să iau pâine, să mă învârt prin casă, să dau o raită pe la librărie şi iar să citesc? Desigur, copilul, soția, părinții iscă fel de fel de întâmplări, unele plăcute, altele extrem de neplăcute. Există nervi, vorba Soresculuі, peste tot. Iar cu pilule degeaba încerc să mi-i subții, mai bine zis *să mi-i mai* – că subțiri sunt ei destul! Dar scrisoarea mea este tocmai o fugă, o clipă de linişte, de afecțiune exasperată-n cuvinte, un apel la ce-aş fi vrut să fac şi n-am făcut, o rugăciune laică, da, o rugăciune, pentru că numai aşa mai ştiu să mă rog. Țin minte o seară când, la Dolhasca, pe întuneric, m-am dus în grădină,

între copacii din spatele casei, am îngenuncheat şi m-am rugat lui Dumnezeu să nu-mi ia poezia, să mi-o deie mereu, mereu. Nu eram patetic, eram speriat, simțeam că pierd ceva definitiv, deşi pe atunci scriam, umblam năuc de versuri, le pândeam şi le prindeam uneori. Unde am greşit? Să fi rămas acolo, la Dolhasca? Dar în ultimii vreo trei ani nu mai scrisesem nimic, sau aproape nimic. Poate că aş fi reînceput? Cine ştie? Poate. Oricum, câteodată, foarte rar, mai cred şi acum că voi reîncepe. Greu e că nu mai am „aparatura" de atunci, sănătatea, bucuria. Fiindcă întotdeauna când am scris m-am simțit fericit, sănătos!!! Trebuie schimbată „metoda"? Înseamnă să schimb totul. Să încep altceva. Şi nu mă pricep. Sau nu pot. Sau nu mai am ce începe.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

2.VIII.1980

România literară, nr. 25 din 25 iunie 2003

15

Clocotul minuscul al luminii pe obiecte

Stimate domnule Lucian Raicu,

Singurul lucru pe care regret că nu l-am făcut la timpul lui e studiul amănunțit al luminii! Câte pagini au rămas nescrise! Câte capitole şi subcapitole! Şi totuşi, ani în şir, am pândit-o, am *văzut-o*, uneori am *simțit-o* atât de reală, încât nu trebuia decât să întind mâna şi s-o jupoi de pe ziduri, de pe obiecte. Cea mai acută şi dulce-dureroasă percepție a luminii o aveam la o anumită cantitate de votcă. Mai ales toamna. Țin minte că odată am stat o jumătate de zi într-un foarte mic bar din Fălticeni, în aşa fel aşezat încât să văd lumina, pe un zid enorm, alb, cred că al cinematografului de vis-à-vis, şi umbra care dansa încet, dar necruțător, a altei clădiri, pe el. Obişnuit, comandam trei votci mici ca şi cum aş mai fi aşteptat doi amici. Le beam singur. Pe urmă... În după-amiaza aceea mai era în bar un singur om, piticul ghebos de la circul ce sosise-n Fălticeni. Şi

el bea singur. În rest, lume care venea şi pleca rapid. Atunci am înţeles ceva, dar am uitat imediat, aşa mi se întâmplă întotdeauna. *Vedeam* c-o precizie uluitoare. Porii zidului i-aş fi putut număra. Dar nu asta era important, ci *lumina. O ştiam, o înţelesesem!* Însă, repet, tot ce *ştiam* în clipa aceea, tot ce *înţelesesem* am uitat imediat. Altădată, tot după-amiaza, şi tot după ce băusem votcă, am redescoperit *lumina* în spatele casei, de fapt al magaziei, în iarbă. Iarăşi căpătasem o percepţie vizuală neobişnuită. Iarba era un fleac, puteam s-o număr! Lumina, lumina aceea ce-mi lăsa amintirea unui secret înţeles şi pierdut! Şi chiar când înţelegeam, în aceeaşi secundă mă dubla gândul că nu voi putea comunica ceea ce-mi părea atât de cunoscut. Nici acum nu pot să explic exact. Adaug doar că începeam s-o şi aud, da, auzeam bâzâitul, nu, nu bâzâitul, *clocotul minuscul al luminii pe obiecte,* parcă ar fi fiert apa încetişor. Foarte palid ce-am spus eu acum.

* * *

Cred că, mai precis zis, lumina *sfârâia.* Şi iată-mă amintindu-mi de o altă întâlnire *corp la corp* cu dânsa. După-amiază. Sunt la prof. Secrieru, de istorie, bem votcă şi mâncăm (ce deliciu!) scrumbii afumate preparate în ceapă. Avea un scrânciob în care m-am legănat la infinit, ceasuri întregi, privind *lumina din aer*! Îmi venea să urlu de bucurie. De câte ori veneam cu scrânciobul în jos, simţeam cum mă izbesc de ea. Lumină albă, rece, electrică, de toamnă. Atunci am studiat îndelung şi o răsuflătoare a beciului aflată sub nişte trepte de ciment.

* * *

Trei întâlniri pe care le-am avut cu lumina, atât de prost descrise, de inexact. Rămân doar cu sentimentul c-am înţeles şi-am uitat instantaneu ceva! Ce? Nu ştiu. Dar asta nu-i totul!

Cu stimă şi afecţiune

Emil Brumaru

3.VIII.1980

România literară, nr. 26 din 2 iulie 2003

16
Eu mă logodesc, mă căsătoresc cu cărțile

Stimate domnule Lucian Raicu,

Nici cafeaua, nici geamul deschis, nici creionul bine ascuțit, nici foaia liniată, nici diazepamul luat ca să nu-mi sară creierii din bilă, nici chiar o carte a bătrânului Dosto, deschisă pe masă, în unele zile, ca-n cea de acum, nu-mi prea pot ajuta sufletul să fie bucuros. Uneori simt cum mi-l târâi, legat c-o sfoară, prin praf, săptămâni întregi. Mă gândeam să-l recitesc pe Blecher, iubirea mea nebună de pe la vreo 19-20 de ani. Îmi aduc aminte de formatul cărții, mic, de electrocutarea pe care am suferit-o înfulecând pentru prima dată *Întâmplări în irealitatea imediată*. Da, parcă aş fi pus mâna pe un fir electric! Dar mai bine aş găsi ceva liniştitor, ceva calm, blând-senzual, un culcuş ocrotitor, o lectură-pansament. Şi nu mă mai dumiresc de unde să scot cartea atottămăduitoare, cartea fragedă şi pură, uşoară, străvezie, vesel deschisă-n fața ochilor mei avizi de fericire. Să stai într-o casă cu camere luminoase, răcoroase, aşezată în mijlocul unei grădini, să-ți ai razele tale de lumină, credincioase, care vin la ore fixe să se întindă pe câte un covor sau să se izbească dulce de vreo oglindă, să auzi o cişmea picurând pe-o lespede, afară, să dai la o parte un capot uitat de-o femeie pe patul tău, să iei cartea minunată a copilăriei şi s-o răsfoieşti încet, cu pauze-n care-ți umpli pieptul c-un aer nostalgic, să adormi şi să visezi că zbori, ca fluturii, scăpat de gravitație, peste pajişti vernil, cot la cot cu miresmele cele mai dragi.

* * *

„Sunt foarte necăjit că nu am fluturii. Ei, nugaua şi catifeaua mă deznădăjduiesc.” Am citat din *corespondența* lui Balzac! Penultima scrisoare către Doamna Hanska. Iar mai departe, către sfârşitul epistolei:

„...hazardul este un subdrac...”!!!

* * *

Una din tristeţile mele, nu livreşti, ci ale *vieţii*, este că nu am citit încă, vai, *corespondenţa* lui Flaubert! Se pare că în ea aş găsi o mie şi una de satisfacţii, o simt, o simt! De unde să iau volumele pe care le-aş buchisi, le-aş pritoci-n plăcerea mea? Fiindcă, şi aici e clenciul, o bucurie *deplină* nu aş avea decât dacă ele ar fi ale mele. Cărţile împrumutate, de la amici sau de la bibliotecă, mă oripilează. Eu mă logodesc, mă căsătoresc cu cărţile! Nu le dau fiindcă m-aş simţi înşelat, pierdut. Iar amantlâcul pasager cu un volum cedat mie doar pentru o săptămână mă inhibă. Nici nu citesc cartea, o dau înapoi nerăsfoită.

* * *

V-am scris că Anastasia Filippovna citea *Doamna Bovary*?

* * *

Şi-n tot timpul acesta, dumneavoastră, „adresantul”, unde sunteţi, ce faceţi, ce gândiţi? Nu vă pot vedea decât acolo, pe scaunul acela cu abisul în spate, izolat de-un perete gros, transparent, de noi, făcând gesturi din ce în ce mai nuanţate, mai enigmatice, parcă încercând un alt alfabet, al disperaţilor muţi.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

4.VIII.1980

România literară, nr. 27 din 9 iulie 2003

18

Ea mi-a promis că-mi va păstra scrisorile într-un sutien uriaş

Stimate domnule Lucian Raicu,

Pentru *Bestiar*, iată şi un animal poesc:

„Era lung de aproape un metru, dar n-avea decât 15 cm lățime. Avea patru picioare foarte scurte, iar labele înarmate cu gheare strălucitoare, lungi şi stacojii, ca de coral. Trupul era acoperit cu un păr lins şi mătăsos, alb ca zăpada, iar coada ascuțită ca la şobolani şi lungă de vreo jumătate de metru. Capul semăna cu al unei pisici, în afară de urechi, care atârnau ca la câine. Colții aveau culoare stacojie strălucitoare ca şi ghearele". Ceea ce izbeşte este, fără îndoială, culoarea colților, stacojie, ca şi cum ar avea bijuterii în gură, nu dantură! Periculozitatea este dată, cred, tocmai de alcătuirea de o frumusețe stranie a animalului.

* * *

Telefonul lui Dinescu! A venit la capătul unei zile gri. Tamara Nikolaevna, în plină intoxicație (cehoviană!) cu ciuperci, la 38º, stă lățită suav în pat. A trebuit să umblu, să evoluez printre *oameni*, nu *personaje*, ca să-i fac rost de medicamente etc. (mă simt de o mie de ori mai bine cu *personajele* decât cu *oamenii*!). De câte ori dă Dinescu telefon de la dumneavoastră, mi-e imposibil să vă transmit ceva. O jenă funciară mă opreşte să duc o discuție „prin cablu" cu cel căruia-i scriu zilnic! Am impresia că „vraja" s-ar rupe. Dar, ieri, vorbind cu Dinescu, mi-am închipuit că stați tot cu spatele la abis şi că, probabil, sunteți iar pe cale de a descoperi inefabilul alfabet al delicateții.

* * *

Cred că fac parte din categoria acelora care, ca şi „sărmanul" Makar Alexeevici Devuşkin, v-ar scrie scrisori chiar dacă ar locui în acelaşi bloc, la ap. 33, să zicem!

* * *

Da, Dinescu este cam ca Nadia cea care a căzut de la paralele şi s-a buşit dizgrațios la „sărituri", ca apoi să ieie *aur* la sol şi bârnă! Tăria de-a fi campion! *Oricum* şi *oricând*!

* * *

Să ating, în sfârşit, un punct negru. Am numerotat şi voi numerota scrisorile, pentru că, vai, am senzaţia (şi uneori certitudinea) că de câţiva ani corespondenţa mea e supravegheată. Desigur, nu-mi face plăcere, dar nici nu mă incomodează prea mult. Singurul reproş ar fi că, uneori, plicurile mele, uitate pe vreo masă de funcţionar prea ocupat, întârzie. Şi lui Dostoievski i se controlau scrisorile; încă un motiv să mă simt mare! La trecuta conferinţă a scriitorilor am vrut să atac această problemă. M-am abţinut. La următoarea, în cazul unor absenţe din şirul meu numerotat, voi vorbi. Vă daţi seama, paragraful acesta nu-i scris numai pentru dumneavoastră!

* * *

În *Cofetăria eternă*, care de fapt a existat şi sper să mai existe în Fălticeni, mâncam, de câte ori veneam să iau cărţi de la librărie (cam o dată sau de două ori pe săptămână), îngheţate uriaşe de zmeură combinată cu vanilie şi scriam unei fermecătoare poete bucureştene de care, pe atunci, mă îndrăgostisem lulea: Bobinokarovna! Ea mi-a promis că-mi va păstra scrisorile într-un sutien uriaş. Şi dusă a fost!!!

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

6.VIII.1980

România literară, nr. 28 din 16 iulie 2003

20
Ce fragedă deşuchiere, ce naivă şi bruscă aprindere

Stimate domnule Lucian Raicu,

Că-n fiecare din noi există un mic Raskolnikov care, chiar dacă nu pocneşte-o babă cu toporu-n cap, face el o porcărioară, e lucru cert. Tendinţa de-a ne socoti din categoria celor privilegiaţi, aleşi, neobişnuiţi, e

prea seducătoare. Şi-apoi mai este şi *plăcerea* remuşcărilor, tăvăleala-n noroiul propriului suflet, jubilarea de a-ți spune: „...sunt un păduche estetic...”. Vine însă clipa amară, lucidă şi, aş adăuga, plină de umor, când te întrebi: „Oare s-ar fi băgat Napoleon sub patul unei babe?”. Nu, nu s-ar fi băgat! Dar, stimate domn, vă rog să mă credeți, sub patul unei eleve, da, al unei eleve, de ce zâmbiți, s-ar fi băgat! Fiindcă şi Napoleon, dați-mi voie s-o spun şi s-o accentuez, ar trebui să recurgă la acest nevinovat tertip pentru a fute o fecioară! Bineînțeles că nu-i totuna să ucizi o babă sau să dezvirginezi o crudelă! Numai că, stimate domn, există un element comun: *vărsarea de sânge*!

* * *

„Fetele cu buza-n flăcări şi cu *sânu-atunci aprins*,
Cu roşața pe figură şi-n privire cu langoare,
Cu gurițele deschise şi cu sânul lor descins,
Fetele ziceau: «Ne-aprindem!» – La Amor cereau răcoare!” (s.n.).

Am citat din Depărățeanu! Ce fragedă deşuchiere, ce naivă şi bruscă aprindere („cu sânu-*atunci* aprins”, mă face să mă gândesc la gestul cu care apăs butonul-sfârc pentru a aprinde becul-sân!), ce inocentă bestialitate-n „gurițele deschise”, ce candidă recunoaştere a minusculei tresăriri clitoridiene („Fetele ziceau: «Ne-aprindem!»”), ce cerşetorie suavă a umezelii orgasmului răcoritor („– La Amor cereau răcoare!”)!! Cuvintele au prospețimea, subțirimea şi transparența roz-albă sau roz-vânătă a întrepicioarelor „fetelor”!

* * *

Curios cât de grațios-rapidă, ca-ntr-un desen animat, e următoarea strofă, scrisă prompt, de Depărățeanu:

„Don Vergilios cel mare
E de regele-arestat
Pentru o neagră trădare

Ce făcuse în palat”.

Ne-am aştepta la un act politic infam, ceva împotriva regelui, poate chiar un complot de uzurpare a coroanei sacrosancte! Stimate domnule Lucian Raicu, e vorba, ca să mă exprim eufemistic, de-un simplu futai!! Scandalul vine, se vede, de acolo că obiectul *negrei trădări* violase o doncelă foarte junǎ, nobilă şi belă.

„Violase o doncelă,
Pe-a mai junǎ din castel,
Pe-a mai nobilă, mai belă,
Pe seniora Isabel.”

Iată şi indignarea, de-un umor grav, inconştient, căzând ca o lespede de puf peste asemenea inimaginabilă chestie, a lui Depărățeanu: „Faptă rea şi neleală!”.

* * *

Şi pentru că am dat-o pe Depărățeanu, să închei c-o strofă de-o mare frumusețe naivă, cu-n „copaciu” ale cărui frunze sunt înlocuite de părul d-aur „al unei copilițe” aşezate echivoc pe-o cracă sub care-un cavaler se uită şi vede ceea ce toată lumea ştie că poate zări în asemenea situații:

„Sus, p-o cracă, cavalerul
O copiliță vedea,
Răsfiratul ei păr d-aur
Tot copaciu-acoperea”.

Cu stimă şi afecțiune,
Emil Brumaru

8.VIII.1980

România literară, nr. 29 din 23 iulie 2003

21
Acolo am citit pentru prima dată *Întâmplări în irealitatea imediată*

Stimate domnule Lucian Raicu,

Acum câteva zile vă pomenisem de biblioteca unui profesor, Frenkel, care m-a îmbolnăvit pe viață. Ieri iau de la librărie o cărțulie de poezii de Arghezi, *Desluşiri*, şi găsesc una dedicată chiar lui Frenkel! E vorba de *Lasă-mă noapte*, de la p. 16. Sub titlu e scris: „O copie pentru camaradul Eliezer Frenkel". Ştiam că-l cunoaşte pe Arghezi. Îmi dăduse nişte cărți de-ale lui, dedicate, cu litera subțire şi mică, profesorului de idiş, ebraică etc. L-am cunoscut pe la vreo 16-17 ani. Profesa la aceeaşi şcoală unde era şi maică-mea. Mă duceam la dânsul cu o emoție de nedescris. Îmi luam o geantă uriaşă. Sunam, mă primea într-o cameră imensă, unde de obicei erau şi nevasta lui şi cei doi copii, mari, o fată şi un băiat. O dezordine încântătoare. Camera aceea îi era şi dormitor, şi bucătărie, şi sufragerie! Lângă masă stăteau câteva pachete nedesfăcute de cărți, achiziționate recent de la anticariatele din provincie. Pe atunci erau foarte multe cărți bune, burghezo-moşierimea, putredă, vindea! Mă lăsa în a doua cameră, tot mare, cu pereții plini de rafturi până sus, având cărți pe trei rânduri. Pe jos mormane enorme. Țin minte un *Talmud* în nu ştiu câte volume, format monumental, legat în piele, clădit până aproape de tavan. Tot acolo se uscau şi rufele! Am petrecut în camera aceea indescriptibilă cele mai emoționante ceasuri ale adolescenței. Mă lăsa singur câte 2-3 ore!!! Scotoceam, mişunam, pipăiam, miroseam. Nu ştiam ce să aleg din miile de volume. El îmi da orice!! Mi-a împrumutat chiar *Istoria* lui Călinescu! Ediții princeps din poezia mare românească: Arghezi, Barbu, Blaga, Bacovia, Fundoianu etc. Pe atunci nici nu era voie să-i pomeneşti pe unii, darmite să-i mai şi citeşti! Tot ce-am citit în anii aceia a fost de la Frenkel. Era trist. Nu se înțelegea cu nevasta, copiii îi făceau greutăți. A plecat trimițându-şi prin poştă majoritatea cărților. Cred că prin '60-'61. Acum vreo două luni

am auzit că a murit[1]. Mai trec uneori pe lângă casa în care a locuit. E în curtea bisericii catolice, o casă de cărămidă roşie, sordidă. Va fi demolată.

* * *

Când m-am îmbolnăvit, pe la nouăsprezece ani şi ceva, Frenkel susținea că am pățit-o din cauza lecturii! Uneori venea pe la noi. Veşnic agitat, îmbrăcat sărăcăcios, cu nişte ochelari groşi, cu o interminabilă poftă de a explica micile scandaluri de la şcoală, profund întristat din cauza băiatului care făcuse nu ştiu ce poznă şi urma să fie eliminat. Fiica lui s-a căsătorit cu un coleg de-al meu de liceu, un băiat slăbuț, extrem de bun la matematică, Lazăr. Cred că au plecat şi ei la un an sau doi. Stăteau pe aceeaşi stradă cu mine, Dobrogeanu-Gherea. Dar strada asta, pe o parte, a fost complet demolată. Totuşi casa în care am locuit atunci, fiind pe partea cealaltă, a rămas. Lângă şcoala de surdo-muți! Acolo am citit pentru prima dată *Întâmplări în irealitatea imediată*.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

9.VIII.1980

România literară, nr. 30 din 30 iulie 2003

22
E în mine o poftă nebună de dragoste şi ură!

Stimate domnule Lucian Raicu,

E în mine o poftă nebună de dragoste şi ură! Mâinile îmi tremură uşor de cafeaua interzisă, capul mi-i blocat de propranolol, aş umbla la nesfârşit, ca-n adolescență, pe străzile periferice, câte au mai rămas nedistruse, ale oraşului, aş adora din nou ziduri de cărămidă, măcinată-

[1] O cunoştință de-a lui, din Israel, mi-a scris că a murit mult mai târziu (notă actuală: 2012).

ncet, garduri negre de ploaie, o clanță de uşă, un ciob, o sârmă întinsă într-o curte pustie, totul, totul, de-a valma. Cât mister în spatele unei perdele topite în amiază într-o fereastră cu cercevele scorojite de căldură! Ce patimă ascunsă în gestul dumnezeiesc al unei femei ce ține o găleată roşie sub o cişmea! Numerele caselor dezvăluind, poate, enigme! Secretul adânc al unei crăpături într-un perete galben! Taina cutiilor goale, strălucitoare, cu puțină apă-n ele, ale conservelor aruncate în gunoaie imunde! Străduțele întortocheate, subțiri, cu nume incredibile. Să ai un amor înfocat c-o fetişcană deocheată de pe strada Pompei. (Nu Pompéi, ci Pómpei!) Mirosind a gaz lampant! Cuiele ruginite, rufele nemişcate în aerul alb, o minge de cauciuc, spartă, un burlan rupt, marginea înverzită a unui trotuar făcut din bolovani, acoperişurile cu țigla stinsă, hârtiile vagante, motanii ficşi într-un somn infinit, Doamne, unde sunt?

* * *

Dacă l-aş fi citit pe Bruno Schulz la 18 ani, alta ar fi fost poezia mea! L-am citit abia la 36 de ani, când totul părea terminat, pierdut. Ce să mai înceapă? Mi-a mai rămas doar să bârfesc *personajele* clasicilor ruşi! Din invidie, desigur!

* * *

„Apoi, pe neaşteptate, se plecă până la pământ şi-i sărută *piciorul*” (s.n.). De ce, stimate domn, de ce piciorul şi nu, cum ar fi fost decent, mâna sau, şi mai sfielnic, fruntea? Doar pentru că s-a aşezat în genunchi? Şi din genunchi se ajunge la mână! Şi-apoi, bătrânul Dosto zice aşa, în general, *piciorul*. Or, un picior are gleznişoară, pulpă dulce, genunchi cu rotulă fragedă, coapsă ocultă şi fierbinte. Cam pe unde a pupat-o, stimate domn, Rodea? Eu zic că asta-i principalul, nu replica destul de cunoscută şi suficient de cabotină: „– Nu m-am plecat în fața ta, ci-n fața întregii suferințe umane...”. Mă rog, să se plece, dar de ce s-o ştampileze erotic pe cărniță? Ştiu, ştiu ce veți spune! Că nu pricep nimic! Dar: 1) Ea e curvă. 2) El o pupă. 3) Pupatul se aplică pe picior. 4) *Restul e literatură*. Adică a pupat-o pe picior pentru că, în cazul ei, acesta era „instrumentul” ruşinii,

al vinovăției etc.? Şi el o absolvă, astfel, tocmai de ruşine, vinovăție etc. Dar atunci, şi vă rog din adâncul sufletului, stimate domn, din baierele inimii, să-mi iertați precizia, de ce n-a pupat-o, măcar, dacă tot s-a aplecat atât de spectaculos „în fața întregii suferințe umane”, de ce n-a pupat-o, zic, stimate domn, ca să fie şi mai şi, în pizdă??? Sunt un porc? Bineînțeles! Dar şi Rodea!!

Cu stimă şi nervişori,

Emil Brumaru

10.VIII.1980

România literară, nr. 31 din 6 august 2003

23
Săracul Mugur, câte scandaluri nu i-am făcut...

Stimate domnule Lucian Raicu,

Iritat ieri pe Raskolnikov, mi-am adus aminte că prea îngenuncheau, prin evul mediu, cavalerii în fața domnițelor intangibile. Eu cred că-i vorba de o mică şmecherie. A îngenunchea şi a-ți băga nasu-n poalele iubitei ideale, la ora aceea când igiena intimă cam lăsa de dorit, însemna, pur şi simplu, a mirosi adânc şi îndelung secretul cel mai intim de sub mătăsurile sublime. Ca vechi medicinist ştiu că celulele mucoasei olfactive au aceeaşi origine ca şi celulele mucoaselor genitale. Olfacția e stimulentul numărul unu al erecției! Şi mi-i închipui pe aceşti bravi împlătoşați în ce situație delicată se puneau în nădragii lor de fier! Iar ele, celestele, inocentele, virginele întru eternitate, *ştiau*, ba chiar *căutau* să producă efectul bățos!

* * *

Posibil că, înfuriat pe oameni, îmi descarc, nestingherit, fierea pe *personaje*. E şi asta o defulare, dar până când? Aşa o să ajung să fac

harcea-parcea toate *eroinele* şi toţi *eroii* lecturilor mele dragi! O, dar am şi iubiri nesfârşite. Numai că-mi vine greu să scriu despre ele!

* * *

Totuşi chestia cu „piciorul” nu-i o exagerare. După ce pleacă Rodea, Sonia se gândeşte chiar la trebuşoara asta: „Ce s-a întâmplat? Ce gânduri are? Ce i-a spus? *I-a sărutat piciorul* (s.n.) şi a spus... a spus... (da, asta a spus-o limpede) că nu poate să trăiască fără dânsa... O, Doamne!”. Ea „leagă” sărutatul piciorului de ceea ce-i spune mult mai târziu, după citirea Evangheliei, anume că „nu poate să trăiască fără dânsa”. „Legătură” normală!

* * *

Acel „He-he-he!”, repetat, al lui Porfiri Petrovici face toate paralele. Anchetatorul care suferă de hemoroizi!

* * *

Săracul Mugur, câte scandaluri nu i-am făcut, de câte ori nu ne-am certat, de câte ori nu ne-am împăcat, de câte ori iar ne-am certat! Şi totuşi e singurul om care m-a suportat de zece ani încoace ştiind, c-o intuiție fantastică absolut incredibilă, să-mi deie un telefon exact când sufletul meu părea scufundat definitiv. Țin la el, mai mult, nu ştiu ce m-aş face fără el. L-aş fi vrut frumos şi viteaz. L-am văzut odată pe stradă, în Bucureşti, venind spre mine, atât de speriat, de pierdut printre oameni, încât mi-a venit să plâng. Vorbim puțin, de obicei fleacuri. Apoi eu îi scriu, iar el nu-mi răspunde cu lunile. Nu mă supără asta. Fiindcă, deodată, la telefon, vocea lui caldă (i-am spus c-ar fi bun de zis, la radio, „bună dimineața, dragi ascultători”), liniştită (dar el însuşi e atât de nelinişstit!) mă readuce la normal. M-am întrebat deseori de unde are atâta forță, atâta putere de-a rezista eroic, nu exagerez, eroic în viața lui de om care, iată, scrie, scrie, scrie. Mă gândesc, deşi pare paradoxal, că tocmai situația disperată a Iuliei îl face să supraviețuiască, să nu se lase, pentru a putea s-o ajute pe ea.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

11.VIII.1980

România literară, nr. 32 din 13 august 2003

24
Înlăturam, pe cât puteam, orice tristețe...

Stimate domnule Lucian Raicu,

Deschid *Reasece*-ul meu la întâmplare şi dau peste paragraful de la pagina 233 care începe aşa: „Scrierea *naturală* e înşelător dictată de un impuls natural; mai curând de o inerție a spiritului constituită în impuls sau în ceva ce seamănă cu acesta”. Citesc toată pagina şi aprob, din sufletul meu mâhnit, fiecare cuvânt. Şi-atunci, ce-mi mai rămâne? Să arunc creioanele şi filele liniate şi să tac? Ei bine, nu, prefer să mă ratez *scriind*! Da, scriind scrisori cu o uşurință voioasă chiar celui ce-mi trage semnalul de alarmă al eşecului! Conştient, perfect conştient!

* * *

Pornit să caut creioane „Koh-I-Noor” B prin tot oraşul, am nimerit, după trecerea pasarelei, într-un cartier nou, periferic. Şi ce mi-a fost dat să văd ochilor? Un autobuz enorm albastru-spălăcit, oprit, închis, fără şofer! Până aici nimic senzațional. Numai că pe acest autobuz încins de soare scria mare, cu litere de 25-30 cm, ca să vadă tot cetățeanul: BIBLIOBUZ!!! M-am repezit înflăcărat spre el; deci acesta e un *Bibliobuz*! Adică un autobuz plin cu cărți, o bibliotecă pe care, mă gândesc, o poți lua de la o stație la alta. Sau cum? Umblă şi-mparte cărți pe străzi? Probabil că numai pe la periferie, eu prin Iaşi nu l-am văzut niciodată. Mâine mă duc din nou să văd dacă *Bibliobuzul* e tot acolo!

* * *

Sau poate că în *Bibliobuz* nu se deplasează decât *personajele* scăpate din cărți!

* * *

Foarte interesant articolul lui Valeriu Cristea, „Inima prozei”, din *Cronica 32*, apărut acum câteva zile. Mai ales că, prin câteva puncte, coincide cu nişte gânduri de-ale mele! Ba, într-un loc, cu câteva rânduri pe care i le-am scris cândva lui Mugur. Numai că eu, constatând formidabilul început al lui *Moby Dick*, „Ziceți-mi Ismael”, mă topeam de plăcere, *dar nu ştiam de ce*! Valeriu Cristea *ştie*! Iată deosebirea enormă dintre un cititor ce simte şi un critic ce-şi explică ce şi cum simte! E în articol vorba de comunicarea dintre *cititor* şi *personaj*. Dar iată citatul: „Aşa cum se contopeşte, de pildă, literalmente, de la primele cuvinte, cu naratorul din *Moby Dick*, marele roman al lui Mellville. «Ziceți-mi Ismael», şi din chiar clipa rostirii acestor cuvinte, cu efect magic parcă, Ismael ne devine un prieten, o parte (inalienabilă) a sufletului nostru”.

* * *

Mi-aduc aminte că, prin ‘68, când îl inventam pe Detectivul Arthur, simțeam nevoia acută a unui personaj nu atât pentru a mă reprezenta pe mine, cât pentru a câştiga simpatia cititorului, a-i da posibilitatea să se simtă el însuşi, citind, pentru o clipă, detectiv! Murind extrem de repede, m-am chinuit să-i găsesc un prieten: Julien Ospitalierul. Dacă primul căuta, detecta, al doilea trebuia să primească tot. Un alt gând care mă stăpânea pe atunci, vorbesc extrem de serios, era ca versurile mele să poată fi citite cu plăcere în tranşee, în cazul unui război, de la soldat la general!! Un fel de bandaj sufletesc. De aceea înlăturam, pe cât puteam, orice tristețe, urmărind programatic fericirea! C-a ieşit, până la urmă, un mic dezastru, asta e altceva! Apăruse Reparata!

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

12.VIII.1980

România literară, nr. 33 din 20 august 2003

25
Mi-am părăsit manuscrisele.
Cu furie, cu ură, cu disperare

Stimate domnule Lucian Raicu,

De câtva timp sunt obsedat de o strofă de-a lui Fundoianu:

„Ți-aş spune: *zvârle masa de scris de sub bărbie*
şi gâtuie poemul chel ca un geam în frig;
aruncă continente de spumă şi hârtie –
prăpastia începe în degetul tău mic” (s.n.).

De prin 1965, ani în şir, umblând prin praful drumurilor din D***, repetam în neştire o strofă a lui Labiş:

„Pentru ce-am plecat?
Unde mă îndrept?
S-au întunecat
Sensurile-n piept”.

Am „plecat” abia în 1975! În mine se cocea „fuga” ce avea să se împlinească peste zece ani. Oare peste alți zece, dacă mai trăiesc, voi zvârli, definitiv, „masa de scris de sub bărbie”? În 1975 tentativa de-a rupe cu *totul* a fost înfăptuită şi prin aceea că mi-am părăsit manuscrisele. Cu furie, cu ură, cu disperare. Apoi, am început să sufăr cumplit din cauza asta. Abia după trei ani şi ceva, un frate de-al mamei mi le-a adus în doi saci mari de hârtie. Nu s-a pierdut, la un control rapid de-al meu, nimic. Au stat, în acest timp, într-o magazie a dispensarului meu din D***! Şansă?

Nu. Pentru că, dacă-mi dispăreau manuscrisele, aş fi rămas cu credința că-n ele sunt lucruri formidabile! Şi poate că de-abia atunci aş fi reînceput să scriu!! Dar dacă mă înşel? Dacă n-aş fi putut face nici cât am făcut?

* * *

Ultima însemnare într-un jurnal ținut la D*** este următoarea: „13.VIII.1975. Ploaie nocturnă. Dimineața cer închis. Plictiseala, greața de mine. Ce fac?". Azi se împlinesc exact cinci ani de la întrebarea mea. O repet. Ce fac?

* * *

De fapt, dacă e să judecăm, tot o „părăsire" a ceea ce scriu înseamnă şi „corespondența" mea către dumneavoastră. Desigur, aici riscul de dispariție e mult mai mic, dar poşta română poate să-l realizeze. Dar, constat, *am rămas cu frica, sau poate cu ruşinea față de manuscrisele mele*. *Îmi stingheresc liniştea*.

* * *

Fundoianu a făcut „Liceul Național" din Iaşi! Din clasa a VI-a până într-a X-a (atâtea erau pe atunci) am fost şi eu elev la „Liceul Național", numit însă „Liceul de băieți nr. 1", pe scurt *Le Be Unu*! Poate că am stat în vreo clasă în care a stat şi el, de ce nu chiar în aceeaşi bancă? Între Herța şi Dolhasca există, sigur, o cărăruie!

* * *

Ce bizar, deşi sunt oarecum „ieşean" (am stat de la vârsta de 9 ani până la 24 de ani în Iaşi, apoi 13 ani la D*** şi, acum sunt, din nou, de 5 ani aici) nu am fost şi nici nu sunt iubit de „ieşeni". Din contră! Dan Laurențiu, redactor la *Cronica*, mi-a ținut poeziile 8 luni! N-am să uit asta toată viața. De-abia debutasem, aveam nevoie să fiu publicat. Transcendența din el s-a lovit sec de concretul versurilor mele. Ursachi mă înjură pe toate drumurile, sunt „poetul Bulion" etc... Pentru

Cezar Ivănescu nu exist în 1980 în Iaşi. Vorbesc de ei pentru că, fără să-i cunosc pe atunci, m-am format în Iaşi, am respirat acelaşi aer în cam acelaşi timp. Despre cei de acum, din oraş, nici nu mai zic nimic. Culmea e că lucrul acesta m-a întristat şi m-a durut autentic, adânc. Mai ales când am revenit, în 1975, cu vreo trei cărți deja tipărite. Credeam c-am convins! Da' de unde!!

Cu stimă şi tristețe,

Emil Brumaru

13.VIII.1980

România literară, nr. 34 din 27 august 2003

26

Senzația de fericire pe care mi-o dădeau zidul (sau gardul) şi lumina

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cea mai veche amintire cred că o am de pe la un an, un an şi ceva. E un zid sau un gard de bolovani mari, de râu, bătuți de-o lumină extraordinar de albă, de intensă. Amintirea constă tocmai *în senzația de fericire pe care mi-o dădeau zidul (sau gardul) şi lumina*. Văd şi o curte mare, o casă văruită. Nu ştiu exact dacă era spatele casei din bolovani sau gardul. Mi-am întrebat părinții. E vorba de o casă sau un gard din Basarabia, unde m-am născut, la țară. Deoarece am stat acolo extrem de puțin (un an, un an şi ceva), mi-am putut localiza amintirea cu precizie. Ceea ce mă izbeşte acum este faptul c-am rămas cu obsesia *zidului* şi-a *luminii*. Privesc mereu, fascinat, zidul caselor, căutând să pătrund, să descopăr taina lor. Am certitudinea netă că această taină există, că e de ajuns un moment de neatenție din partea lui, a zidului, ca eu s-o aflu, s-o simt. Aş putea-o suporta? Am impresia că ar fi ca o explozie; poate că, scăpat, suflul ei m-ar arunca în ceea ce bănuiesc că s-ar închega cu adevărat în noțiunea de „fericire". Totul, desigur, presupunând şi lumina orbitoare, rece, albă, necruțător de albă, dureroasă şi în acelaşi timp infinit de blândă. Este

totuşi ceva care-mi întunecă parcă această primă amintire. Bănuiesc mai mult, pentru că aici totul devine nedesluşit, că am zărit atunci şi o şopârlă. Sau altceva, în orice caz o vieţuitoare mică, mişcându-se, ieşind chiar din acel zid sau gard. Dar nu sunt sigur. Poate că asta a fost mult mai târziu, în altă vârstă. Ceea ce vreau să precizez este că-n acea senzaţie de fericire dumnezeiască se strecoară, cumva, nu ştiu cum, şi frica.

* * *

Până una alta, am dat-o pe psihanaliză! Ştiţi care-s condiţiile: pacientul stă pe-o canapea, în general cu-n perete alb în faţă şi vorbeşte vrute şi *nevrute*. Iar medicul ascultă silenţios şi, din când în când, îl pune să mai repete câte ceva, să precizeze etc... Totul depinde de *încrederea* pacientului în medic! Numai că, în cazul de faţă, eu îmi văd medicul mereu, mereu, stând şi el pe un scaun, cu o fereastră deschisă în spate, făcând gesturi din ce în ce mai enigmatice!

* * *

Ar trebui scris un studiu amplu, exhaustiv, despre toţi pereţii din marea literatură!

* * *

(Să nu uit pereţii de-un galben umed ai pavilioanelor C.F.R., în care-am stat, prin clasa întâia, la Ciceu!)

* * *

(De asemenea, să nu uit *primul meu furt*, la Ciceu: o planşă colorată, cu soiuri de ciuperci, pe care am rupt-o dintr-o enciclopedie germană, fiind în vizită la o fetiţă, Ani, ce mă striga, foarte sexy, „băiatule!”.)

* * *

(Ceea ce mă fascina la Ani era faptul că mă ducea printre nişte uriaşe grămezi de gunoaie şi ea, eu nu!, căuta resturi de mâncare. Desigur, avea

ce mânca, însă dânsa descoperise plăcerea nepermisă de *a mânca din gunoaie*!)

Cu stimă şi amintiri,

Emil Brumaru

14.VIII.1980

România literară, nr. 35 din 3 septembrie 2003

27

„Sois sage, ô ma Douleur, şi ține-te tranchilă”

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cum să nu ne simțim bine printre personajele dostoievskiene? Ăştia fac atâtea porcării, încât ale noastre par fleacuri! Plus că ne dau certitudinea că, oricât de „răi” am fi, suntem totuşi şi infinit de „buni”!

* * *

Am impresia că Dostoievski a fost atât de iritat de pudibonderia personajelor lui Turgheniev, încât a creat, ca să se răzbune, cele mai scandaloase Nastasii şi Gruşence! Vreau să zic că, într-un anumit fel, Turgheniev *l-a determinat* pe Dostoievski să fie Dostoievski.

* * *

Cât de mult ar fi apreciat Mieluşon numele motanului meu, Scămoşilă! Mieluşon şi Scămoşilă!!

* * *

Vă aduceți aminte ce traducea Razumihin? *Femeia este o ființă omenească sau nu?* Pentru librarul *Heruvimov*!!

* * *

„Se uită: era o negustorească, o femeie în vârstă, cu căciuliță tradițională şi cizmulițe de piele de capră, iar alături de ea o fată cu pălărioară în cap şi umbreluță verde, probabil fie-sa.” Deci, pentru acea prăvălioară de lenjerie de damă dintr-un mic orăşel de provincie etc., trebuie să fac rost, într-un raion special, de: căciulițe tradiționale, cizmulițe de piele de capră, pălărioare, umbrelușe. Şi multe, multe mănătăluțe. Fiindcă Sonia are permanent o „mănătăluță”.

* * *

Raskolnikov a stat cândva pe lângă *Cinci colțuri*! Nastasia Filippovna stă chiar pe *Cinci colțuri*! Să nu se fi întâlnit niciodată pe stradă? Poate că s-au privit îndelung, poate că s-au înțeles dintr-o ochire, fiecare trecând mai departe cu chipul celuilalt, pe veci, gravat în suflet.

* * *

Când eram student, am cunoscut un om de-un extraordinar rafinament, un degustător al poeziei franceze, psihopat sadea, venit pe meleagurile laşului din Bucureşti. Ducea o viață incredibilă. Scria poezie, dar se recomanda „arhitect”, pentru că, zicea el, poezia e construcție. Drept care, cărămida necontând, ci ansamblul, lua de la toți cei ce scriau versuri şi le monta în lungi poeme mitologice. Aceste poeme aveau fragmente de-o frumusețe uluitoare alături de platitudini dezarmante. A murit foarte tânăr. Cred că nu avea 35 de ani. Mi-a fascinat adolescența. Ani de zile după aceea, la D***, îmi puneam fotografia lui pe masă şi, vrând-nevrând, mă apucam de scris. Ca o datorie față de încrederea ce mi-o arătase, primul, când, căzându-i nişte versuri de-ale mele, întâmplător, în mână, m-a declarat *poet*! Ba a venit acasă la mine ca să-l convingă şi pe taică-meu! De ce mi-am amintit de toate astea? Fiindcă, de câte ori mă întâlnea, îmi spunea:

„Sois sage, ô ma Douleur, şi ține-te tranchilă”.

Dar cât se poate face chestia asta? Am zile în care durerea mea nu mai ştie să fie înțeleaptă, înnebuneşte brusc, îmi sleieşte sufletul în mişcări dezordonate, umilitoare, de care, apoi, mi-e o ruşine indescriptibilă. Degeaba umblu în neştire pe străzi, degeaba bag în mine pastile, tristețea devine din ce în ce mai groasă, mai înnecăcioasă, tot mai greu de străbătut, tot mai inutil de luptat împotriva ei. „Sois sage, ô ma Douleur, şi ține-te tranchilă."

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

15.VIII.1980

România literară, nr. 36 din 10 septembrie 2003

28

Ar trebui o scrisoare voioasă, suplă, muşchetară

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ar trebui o scrisoare fericită, uşoară, şepticoloră, ca de la fluture zvăpăiat la fluture meditabund pe-o păpădie! Un aer plin de raze late de lumină, ca o miere prelinsă, încleindu-ne sufletele într-un bâzâit bucuros, infinit. Poate o cană adâncă, plină cu apă proaspătă, în care să ne aplecăm, ca peste-o fântână, gura veselă de cuvinte strălucitoare. Şi nu chiar o femeie, ci doar un ciorap prelung, uitat pe marginea unui scaun, ceva care să ne amintească blând de-o senzualitate calmă, vindecătoare, simplă. Obosiți plăcut de-o partidă magică de biliard, uimiți de aroma unui ceai clocotit cu-avânt de samovarul credincios al familiei, lăudându-ne cu câinii noştri de vânătoare, mai dând câte-o pălmuță peste fesele flauşate ale vreunei Marfuşte ce ne-ar aşeza ceşcuțele pe masă, vicleană, discutând aprins literatură şi economie politică, după-masa s-ar topi în înserare şi ziua, la urmă, ar avea gene lungi şi nostalgice de amintire-nchisă-n somn.

* * *

Stau cu creionul ascuțit în mână şi nu mai ştiu cum să continui. Prea am luat-o pe coarda reveriei! Realitatea e că din dintele din față, şi-aşa rupt, mi s-a mai desprins ieri o bucată. Rânjesc oribil în oglindă, aproape satisfăcut de cât de hâd arăt!

* * *

Există şi o constipație a sufletului, când nu mai poți plânge. Lacrima scremută, întărită ca o căcărează, taie cu muchiile ei fine carnea, îți însângerează scârbos ochiul şi scrisul. E bine atunci să iei un purgativ cinic, de exemplu o blenoragie sau nişte păduchi lați de la o doamnă pe care ai iubit-o cu sfințenie şi-ai futut-o cu stimă!

* * *

Ce părere aveți de Mieluşon care scrie lucruri fundamentale despre Rimbaud şi Baudelaire şi este autorul şi regizorul scenariului filmului muzical *Tararira*?!

* * *

Ar trebui o scrisoare voioasă, suplă, muşchetară, în care D'Artagnan şi Athos, şi Porthos, şi Aramis să-şi mai fluture o dată spadele cu dezinvoltură. Cuvinte dulci şi fanfaroane, şoptite, pe după evantaiele-n palpit, conteselor căzute-n mici leşinuri de uimire, cu picioarele cărnoase vibrând ca nişte limbi uriaşe de clopot în catedralele dezmățate ale rochiilor lor laice. Dueluri pe viață şi pe moarte fin crestată-n dreptul inimii, pentru a şterge ruşinea unui pârț scăpat din drăgălăşenie, la Versailles, nu pe când era regină, ci după aceea, ca regentă, în timpul minoratului fiului lui Ludovic al XIII-lea, de Ana de Austria!! Oglinzi verzui în care marchijii s-ar strâmba distins la trecerea fondantă şi împotmolită în dantelele de Bruxelles a marilor favorite la ciclu! Fântâni arteziene, şăgălnicii, câte un zefir săltând prin pajişti batista cu monogramă indescifrabilă din cauza spermei uscate, pierdută de cine ştie ce cochetă!

Şi-n mâinile noastre zglobii, însuşi destinul Franței, ca o minge uriaşă, cu care ne-am juca râzând!

* * *

Iar la sfârşitul scrisorii, să ne aducem aminte, totuşi, de Svidrigailov şi să spunem: „Toți oamenii au nevoie de aer, da, da, de aer... Şi asta mai înainte de toate!”.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

16.VIII.1980

România literară, nr. 37 din 17 septembrie 2003

29
Pe stradă, femei cu sânii intoxicați de privirile noastre demente

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ce l-o fi enervat atât de tare pe Arghezi încât să-l facă să scrie acel pamflet oribil împotriva lui Fundoianu? Eu cred că tocmai faptul că acesta l-a înțeles, l-a explicat! Arghezi, bănuiesc, era atât de convins că-i unic, că-i genial etc., încât i se părea *o injurie* întâmplarea de-a exista cineva care să-şi deie seama de valoarea lui, *a lui*! Demiurg s-ar irita la fel, comentat de-un om, de-un *om*!

* * *

De fapt, Arghezi se „leagă” de aspectul fizic al lui Fundoianu, exagerându-i până la grețos defectele. Dacă Mieluşon ar fi arătat ca un arhanghel, sunt sigur că Arghezi nu s-ar fi şucărit!

* * *

Iată un pasaj pentru care îl invidiez profund pe Fundoianu. E vorba despre o carte de Aderca. „Cartea se poate citi. E aşa de pitorească şi de

atâta senzualism se bucură, că fiecare cititor o poate avea aproape vie pe Nuța. Lepădatu, bărbatul Nuței, o propteşte de un gard, la sfârşitul cărții. Cititorul o va propti de pagină.” Excelent!!!

* * *

Ceva nu pricep, îmi „scapă”. Dintâi Mugur îmi zice că va fi repaginat *Dulapul*... Eu fac tărăboi serios. El îmi spune că, după repaginare, cartea are cu patru pagini mai puțin. Că nu s-a scos nimic, dar s-au mutat nişte strofe. Eu fac tărăboi serios. Îmi dă alt telefon, peste câteva zile, şi-mi anunță chestia că volumul nu s-a repaginat, că l-au mințit cei de la tehnoredacție! Dragă domnule Lucian Raicu, eu ce să mai cred şi pe cine??

* * *

Pe stradă, femei cu sânii intoxicați de privirile noastre demente! Ba unora le apar chiar pete roşii în obraji, ca şi cum s-ar otrăvi brusc, când le fixăm, virili, bluzițele de ațică!

* * *

Pentru prăvălioara mea de lenjerie de damă (cu un raion special de lenjerie intimă) dintr-un mic orăşel de provincie, poate Fălticeni, pe unde se intră printr-un gang subțire şi umed, trebuie, neapărat, să recitesc Proust. Toaletele Odettei sunt inepuizabile! Pe urmă, rapid, Balzac. Nu vă închipuiți cu câtă nerăbdare aştept să bag în rafturile gata pregătite: molton, pichet flauşat, batist, poplin, in topit, damasc, stambă, canafas, etamină, coton, şifon, olandină, zefir, borangic, finet, doc, tercot, caşmir, pânză-sac, dantele (mii de sorturi!, de studiat mari enciclopedii!), batic, triplu voal, mătăsării infinite etc. etc. etc...

* * *

Ce cururi bombate, definitiv crăpate-n două buci, ar căpăta „eroinele” lui Turgheniev băgate-n blugi! Degeaba s-ar mai strădui, săracul, să ne facă să credem că totul e o gingaşă poveste de iubire-n muselină!

* * *

(Să procur blugi pentru prăvălioară, da, e o idee! Toate, absolut toate, se vor înghesui să-şi ieie! Dau lovitura, schimb nu faţa, ci fesele tuturor literaturilor! Închipuiţi-vă, pentru o clipă, pe Anna Karenina! Nu ameţiţi? Dar aici, la Poşta centrală, mai este o funcţionară ce i-ar putea sta alături.)

* * *

Să nu uităm însă şalul verde, de lână franţuzească, pe care îl pune Katerina Ivanova când înnebuneşte.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

17.VIII.1980

România literară, nr. 38 din 24 septembrie 2003

30
„Aparițiile” lui Svidrigailov

Stimate domnule Lucian Raicu,

Svidrigailov a stat şapte ani la ţară şi nu uită mereu să se plângă sau să se laude cu performanţa asta! Eu am stat treisprezece ani la ţară, deci aproape dublu!

* * *

Camera în care-şi petrece ultimele ore Svidrigailov e, ca şi cea a lui Rodea, foarte strâmtă şi tapetată în *galben*. Hotelul „Adrianopol”. Comandă „viţel şi ceai”!! Totul e meschin, *nefiresc* de meschin. O înscenare!

* * *

Toate „aparițiile” lui Svidrigailov în faţa lui Rodea au ceva neverosimil, ceva suspect, ca şi cum ar fi vorba de un emisar trimis din cealaltă parte. Sunt trei. *Prima*. Rodea se trezeşte. „Răsuflă adânc, dar, ciudat, *visul parcă*

tot mai continua: uşa odăii era dată la perete şi în prag se afla un necunoscut care-l privea cu atenţie." R. închide la loc ochii. „*O fi tot vis sau nu?*" Urmează o pândă încordată, de vreo zece minute în care timp Rodea îl urmăreşte printre gene. Când, în sfârşit, nemaiputând îndura tensiunea, Raskolnikov îl întreabă ce vrea şi acesta se recomandă: Arkadi Ivanovici Svidrigailov, primul exclamă: „Svidrigailov? Ce prostie! *Nu se poate!*". De ce nu se poate? Puteţi să-mi răspundeţi, stimate domn? *A doua*. E la fel o „apariţie" neaşteptată, de necurat, de duh. O spune însuşi Dosto: „În mijlocul acestui public *răsări deodată* Svidrigailov". Ca şi prima dată, Rodion rămâne stupefiat: „Raskolnikov îl privi uimit, *neînţelegând de unde apăruse*...". Uluirea lui atinge şi depăşeşte limitele când află că acesta *ştie tot*. *A treia*. Acum R. îşi dă seama „*că de mult avea nevoie de Svidrigailov*". „*Dar de ce anume?*" Îl caută, dar îl întâlneşte tot într-un mod neaşteptat. „Raskolnikov voi să se întoarcă şi să plece, *nedumerit că apucase pe bulevardul X*, când, într-una din ultimele ferestre ale tractirului, îl zări pe Svidrigailov care şedea cu pipa în gură la o măsuţă în faţa geamului. *Acest lucru îl miră grozav*, îl sperie chiar." Urmează o nouă pândă, ca şi prima dată, în care fiecare se preface că nu-l zăreşte pe celălalt, urmărindu-se, de fapt, reciproc. De data asta *cedează* Svidrigailov: „– Haide, haide, intră dacă vrei, *sunt aici*!". Acest „sunt aici", spus pentru a-l încredinţa pe R. că el, Svidrigailov, *chiar este acolo*, sună bizar. Bizar e şi faptul că Svidrigailov vrea să şteargă impresia de neverosimilitate a întâlnirii spunându-i lui R.: „Păi, ţi-am vorbit chiar eu despre acest tractir şi *nu-i nicio minune* că ai ajuns aici; ţi-am explicat drumul, ţi-am arătat locul unde se află şi ţi-am spus la ce oră mă poţi găsi aici. Îţi aminteşti?". „– Am uitat, răspunse cu mirare Raskolnikov." Ei bine, nu a uitat, pentru simplul motiv că nici nu avea ce să uite; Svidrigailov nu i-a explicat niciodată nici „drumul", nu i-a arătat nici „locul", nu i-a spus nici „ora". Totul e o „scamatorie" şi S. caută s-o facă plauzibilă. Cele trei „apariţii" ale lui Svidrigailov au ceva din aerul „apariţiilor" soţiei acestuia (tot trei), Marfa Petrovna, după moarte!

* * *

Rămân cu impresia, după ce termin de citit *Crimă şi pedeapsă*, că *personajul principal* nu-i Raskolnikov, ci Svidrigailov. Oricum, acesta are mult mai mult bun-simţ decât primul. Şi, deşi Dosto afirmă mereu că-i antipatic, mie îmi este foarte simpatic. Svidrigailov, într-o anumită măsură, e cehovian. Plictiseala, urâtul lui, dezabuzarea, faptele bune (autentic bune) îl fac *mai uman** decât pe încrâncenatul R.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

18.VIII.1980

P.S.*: Nu uman, ci *mai uman*!

România literară, nr. 39 din 1 octombrie 2003

31
Svidrigailov e, indiscutabil, diavolul venit pe pământ

Stimate domnule Lucian Raicu,

Sinuciderea, „dispariţia" lui Svidrigailov are, de asemenea, ceva care ne face să simţim că nu-i lucru curat la mijloc, că-i o „şotie" parcă, nouă, a personajului. Iată-l cu câteva zeci de minute înaintea actului definitiv. „Revolverul şi carnea zăceau alături, lângă cotul lui. Muştele, trezite din somn, mişunau pe friptura neatinsă, rămasă tot acolo, pe masă. Le privi multă vreme, apoi cu mâna dreaptă, liberă, încercă să prindă una. Se chinui mult timp, dar nu izbuti s-o prindă." Că totul nu-i la *locul* său i-o spune chiar cel în faţa căruia „înscenează" sinuciderea: „Aisea nu se poate, aisea *nu-i locul*! tresări Achile, făcând ochii tot mai mari". Mai înainte Sv. gândise: „Uite *locul*, ce să mă mai duc la Petrovski? *Cel puţin aici am un martor oficial...*". De ce are nevoie, stimate domn, Svidrigailov, de *un martor oficial*? Pentru a-şi face plauzibilă escrocheria, simulacrul sinuciderii! Aparițiile şi dispariţia nu trebuie să rămână în ochii muritorilor ca un fel de hocus-pocus, *diavolul* (iată că am scris, în sfârşit, cuvântul ce-mi sta pe

suflet şi-l simţeam, împănat cu toate mirodeniile, pe limbă) e discret, are stil, eleganţă. Iar martorul va fi Achile, da, Achile!!!

* * *

Că Svidrigailov e, indiscutabil, diavolul venit pe pământ ne-o dovedeşte şi înfăţişarea sa. Este descris mai amănunţit în două locuri. Voi da cele două citate, cam lungi, şi pentru a vă convinge, dar şi pentru că îmi place să copiez din Dostoievski la nebunie! *Primul portret*: „Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, înalt fără exagerare, trupeş, cu umerii laţi şi cam rotunjiţi, ceea ce îl făcea să pară adus din spate. Îmbrăcat elegant şi comod, avea o înfăţişare impunătoare, de boier. Ţinea în mână un baston frumos, cu care izbea trotuarul la fiecare pas; mănuşile erau impecabile. Obrazul lui, cu pometii ieşiţi, era destul de plăcut, iar după culoarea şi prospeţimea pielii *nu părea un locuitor al Petersburgului*. Părul încă des, blond deschis, abia începuse a încărunţi, iar barba lată şi deasă, care cobora ca o lopată pe piept, era mai blondă încă decât părul. Ochii albaştri aveau o privire rece, serioasă, fixă; buzele erau roşii. În toate amănuntele, acest bărbat se păstrase bine şi *părea mult mai tânăr decât era*". Am subliniat doar ultimele cuvinte, trebuia să subliniez şi altele. Dar totul mi se pare extrem de clar. *În al doilea portret* Dostoievski e şi mai limpede, el vorbeşte, textual, de *masca* lui Svidrigailov pe pământ. *Masca* aceea care lui Raskolnikov îi pricinuise „totdeauna o mirare". Obrazul lui ciudat *aducea cu o mască*: alb şi rumen, cu buzele *prea* roşii, cu barba *prea* blondă, părul de asemenea *foarte* blond şi *foarte* des, ochii *prea* albaştri şi privirea lor *prea* fixă, apăsătoare. „Obrazul acesta *frumos şi uimitor de tânăr pentru vârsta lui* era grozav de antipatic. Svidrigailov purta haine elegante, uşoare, de vară, dar mai ales îi era elegantă rufăria. Pe mâna stângă strălucea un inel masiv cu o piatră scumpă..." Ce mai vreţi? Sv., compus din elemente artificiale, fiecare în parte *prea* exacte, dă, în ansamblu, o păpuşă cu cheiţă, un manechin, un robot însufleţit, nicidecum un *om*!! *Prea* l-au ferchezuit în iad înainte de a-l trimite pe pământ. Inteligent, el bănuieşte asta şi caută să facă lucruri cât mai banale. De exemplu, mănâncă „un biftec oribil cu

cartofi”. Nu-i normal? Numai că R. ştie cu cine are de-a face. *De asta îl şi caută.*

Cu stimă şi fior,
Emil Brumaru

19.VIII.1980

România literară, nr. 40 din 8 octombrie 2003

32
Cred că dânsul ştie sigur că acolo-s chiar păianjeni

Stimate domnule Lucian Raicu,

Raskolnikov îşi dă seama, dar i se pare totuşi incredibil, de la prima ochire că, prin Sv., are în faţa lui pe Diavol. El ucisese deja baba, era apt pentru a înţelege. Sora lui, Dunia, cea mlădioasă şi nemaipomenit de frumoasă, îşi va da şi ea seama, mult mai târziu însă. Dar tot după ce va trece prin marea încercare a uciderii, de data asta nereuşită. Nereuşită pentru că un *nemuritor* nu poate fi ucis! Cred că vă amintiţi că revolverul cu care Dunia încearcă să-l radă (şi primul glonţ chiar asta face, îi *rade* doar pielea craniului!) e al lui Sv., e, ca să fim mai exacţi, strecurat de el tocmai pentru „bâlciul” ce va urma. Dunia, demnă soră a asasinului babei, trage de două ori. O dată, prima, Sv. îi arată sângele lui *prea* roşu, scurgându-i-se pe frunte. El *ştia* că va trage, o şi spune: „Ştiu că ai să tragi, fiară mică şi frumoasă!”. „A înţepat viespea! Ţinteşte drept în cap...!”, adaugă după prima detunătură. Dunia *încă* nu-şi dă seama cine e Sv. Acesta vrea s-o lămurească: „Nu-i nimic, aţi greşit ţinta! Trageţi din nou, aştept...”. Şi vine, demonstrativ, la trei paşi de ea! „Dunicika trase; glonţul nu porni!” Altă farsă! Tot nu a înţeles? „Aţi încărcat neglijent. Nu-i nimic! Mai aveţi o capsulă. Îndreptaţi-o, am să aştept.” Şi abia atunci, după două asasinate virtuale (şi R. ucisese de două ori!), Dunia pricepe! În faţa ei stă *cineva care nu poate fi ucis*! Şi aruncă, exasperată pistolul! Ce urmează, ştim. Diavolul „cerşeşte” *dragostea* femeii, muritoarei, disperat. Ar putea-o

fute pe loc, dar el e însetat de ceva încă neexperimentat, ceva care l-ar scoate, poate, din plictiseala, din urâtul acela ce-i macină nemurirea atotştiutoare. A auzit vorbindu-se de dragoste pe pământ şi iată, Dunia refuză să-i explice această „noțiune”! Poate că dacă înțelegea mai târziu, după al treilea glonț ratat, i-ar fi fost milă de el. Ar fi fost mai pregătită. Dunia s-a trezit prea brusc cu Diavolul, cu adevăratul Sv. lângă dânsa!

* * *

Mă gândesc acum că, probabil, chestia cu Sv. care-i diavolul în persoană a fost fumată de mult, au scris-o alții, sunt aproape sigur. Eu însă am descoperit acum trei zile toată tărăşenia! Pe Bahtin nu l-am citit încă. Ianoşi m-a cam plictisit de la primele pagini şi nu am continuat. Am citit, în schimb, de vreo două ori, cartea lui Valeriu Cristea. Şi, cred, eseul lui Liviu Petrescu. De lucrările *fundamentale* despre Dosto, nici vorbă! Trist.

* * *

Orice spune Svidrigailov merită să fie citat, comentat. Prin aluzii, dar de cele mai multe ori direct, dânsul strecoară adevăruri din partea „cealaltă”. Vă amintiți, nu? „Dar dacă dincolo nu sunt decât păianjeni, sau altceva de felul acesta, zise el deodată.” Or, eu cred că dânsul ştie sigur că acolo-s *chiar* păianjeni!

* * *

Mi-am luat cu mine două cărți: *Idiotul* şi *Crimă şi pedeapsă*. De ajuns ca să pot continua, oriunde aş fi, „corespondența”.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

20.VIII.1980

P.S.: Sunt dezolat. Uitându-mă în cartea lui Ianoşi văd că Sv. e *comparat* cu diavolul! Păcat. Cel puțin îmi rămâne consolarea că eu cred că Sv. e *chiar* diavolul, fără niciun dubiu!

România literară, nr. 41 din 15 octombrie 2003

33
Cu Cehov nu-i de glumit

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cred că am făcut o greşeală luând cărţoiul despre Dostoievski de la Sorin Titel. Trăiam într-o dulce neştiinţă, mi se părea că descopăr lucruri nostime şi, iată, acum, deschizând volumul la întâmplare, dau tocmai de capitolul cu culorile! De fapt, ca să fiu cinstit, remarcasem doar *galbenul* din *Crimă şi pedeapsă*, revenind insistent în tapetele camerelor şi, la urmă, chiar şi în exteriorul unor case. Sunt casele pe care le priveşte Svidrigailov în drum spre locul unde „înscenează" sinuciderea. „Triste şi murdare îl priveau căsuţele de lemn, vopsite în *galben* violent, cu obloanele închise. Catteau dă, ce deliciu, în procente, la diferiţi autori, *apariţia galbenului*! Şi bătrânul Dosto deţine recordul! Gogol 5%, Tolstoi 7,9%, Dostoievski 10,6%!

* * *

Să nu uit să vă comunic ce scrie, aici, în staţiunea Neptun, pe toate cutiile poştale (*galbene*): „*Zilnic 3 vidări*"! Asta da!

* * *

Din seara de la doamna Longobarski, de reţinut şi de meditat la următoarele cuvinte spuse, la un moment dat, cu toată seriozitatea: „Cu Cehov nu-i de glumit". Într-adevăr, dacă bătrânului „Dosto i se mai pot face bancuri", „cu Cehov nu-i de glumit"! Din propoziţia asta cred că se poate scoate o carte! Păcat c-aţi spus-o dumneavoastră, nu eu!

* * *

Ceea ce mă încântă la propoziţia cu pricina este multitudinea semnificaţiilor; o găină bună de jumulit, fulg cu fulg, la foc scăzut, cântărind în mână, cu voluptate, greutatea leşului fraged.

* * *

Scrisoarea asta este scrisă, vai, fără cafea! Am mişunat de dimineață, fetele zvelte şi somnoroase mi-au spus că trebuia s-o comand de cu seară, să aibă ele cafeaua fiindcă acum, domnul Axin (sau aşa ceva) nu a venit încă etc... Şi-am rămas cu capul blocat de diazepamul de aseară. Tamara Nikolaevna e la plajă, eu (ca hipertensiv nu prea am voie să mă prăjesc pe nisipuri) încerc marea cu degetul la cel mai propriu mod şi aştept să fiu trăsnit de geniu.

* * *

Cărțoiul lui Catteau m-a pus serios pe gânduri. În primul rând, trebuie să recitesc rapid tot Dostoievski. Pe urmă, să caut pe undeva *Carnetele* (în franceză). Neapărat. Altfel rămân neisprăvit pe viață.

* * *

Toți avem nevoie de Svidrigailov. Există în noi o nemărginită curiozitate de a-l „descifra". Raskolnikov ne reprezintă exemplar în treaba asta. „N-ar fi mai bine să încerce să-l *descifreze* pe Svidrigailov? În sufletul lui nu putea (e vorba de Rodea, desigur n.n.) să nu recunoască că *de mult avea nevoie de Svidrigailov*. Dar pentru ce anume?" Repet şi eu întrebarea: pentru ce anume, stimate domnule Lucian Raicu?

* * *

Curios e că bătrânul Dosto, plin de scrupule, caută să ni-l facă antipatic pe Sv., dar nu reuşeşte deloc. (Am senzația că v-am mai scris despre asta). Ce seducător se prezintă diavolul! „– Cine sunt eu? *Ştii prea bine.* (Rodea, într-adevăr, ştia! n.n.): sunt nobil, am revenit de doi ani în cavalerie, apoi m-am învârtit pe aici prin Petersburg, pe urmă m-am însurat cu Marfa Petrovna şi am locuit la țară. Asta-i toată biografia mea!"

Cu stimă şi grație,

Emil Brumaru

21.VIII.1980

România literară, nr. 42 din 22 octombrie 2003

34
O rochiță fără tiv se numeşte adjectiv!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Dacă în *Crimă şi pedeapsă* observasem singur *galbenul*, în *Idiotul* n-am băgat de seamă că *verdele* e (la Rogojin, Ippolit şi Mâşkin) de-o importanță definitorie! Păcat. Cărțoiul a început să lucreze-n mine cu efecte imprevizibile.

* * *

Ieri, după un adevărat calvar, am reuşit să beau pe la unsprezece o cafea mare! Trec peste faptul că-n vreo trei locuri nu mi s-a dat, fiindcă nu-s străin! Am ajuns, în sfârşit, la un restaurant care a acceptat să mă servească. După un sfert de oră cafeaua comandată nu sosise. Mă ridic şi-i reproşez unui tip saşiu. Acesta, niciuna, nici două, cheamă o tipă-n blugi şi-o ferfenițeşte-n insulte, apoi pleacă. Tipa se uită la mine şi-ncepe (jur că-i autentică chestia): „Ce pulă se mai crede?! Şi nu-i decât ospătar! Ce, m-am dus să mă fut? Doar am treabă! O clipă, domnu', vine în cinci minute!". Bineînțeles c-am trăit o stupefacție mută, infinită, devastatoare. Blugista mi-a trântit, în final, cafeaua-n masă şi-a luat, ofensată, banii. Probabil că şi-a zis în gând: „Ce pulă se mai crede şi ăsta!".

* * *

Dramă pentru Tamara Nikolaevna: n-are cu ce să-şi calce rochiile! Umblu pe la recepție, mă rog de „fete" să-mi scoată din pământ obiectul (luat de altcineva şi neadus), declar că fără dânsul nu pot intra în cameră. Când le explic că nu-i pentru mine, ci pentru nevastă, încep să înțeleagă, să mă compătimească etc... Le devin simpatic, zic că trece şi asta, nu-i nimic, se mai întâmplă. Dar eu, stimate domnule Lucian Raicu, abătut şi fără fier de călcat, ce mă fac? Citesc Cehov?

* * *

Ieri seară, în timp ce oficiam mămăliguța cu brânză, în uşa deschisă sfios a sălii de mese a apărut, mai smerit ca niciodată, fratele Ioan Alexandru! Ulvine şi trei pruncuți îl însoțeau. Cu ochii plecați în pământ, a alunecat până la o masă din fundul sălii şi-a început cina, tihnit. Cred că şi-a făcut cruce cu limba pentru că mâinile îi erau încleştate, una pe furculiță, cealaltă în părul unui pruncuț ce sărea, laic, cu fundul pe scaun. Oare cum o fi arătând în slip, m-am întrebat eu, netrebnic. Dar el nu a venit să facă plajă! Neîndoielnic, scrie *Imnele Dobrogei*!

* * *

Pentru *galbenul* din *Crimă şi pedeapsă*, ceva care nu există în cărțoi. E vorba de Lujin. Poartă un lornion de *aur*. Mai are un „inel mare, masiv şi foarte frumos, de *aur*, cu o piatră *galbenă*, pe care-l purta pe degetul mijlociu…”, la mâna stângă.

* * *

Lucrul care-l înnebuneşte cu adevărat pe Svidrigailov este foşnetul rochiei Duniei. Nu-l poate pur şi simplu suporta, îl exasperează până la delir. Nu vrea decât să-i sărute tivul rochiei. „Lasă-mă să-ți sărut tivul rochiei, lasă-mă, te rog! Nu pot să-i aud foşnetul!” Ca şi Rodea care îngenunchease să sărute piciorul Soniei! Diavolul, normal, adoră jumătatea inferioară a femeii, o doreşte goală, nu suportă în preajma ei foşnetul vreunui veşmânt protector. Iar a săruta tivul înseamnă şi a trage puțin cu ochiul! Dar mi-amintesc că, elev fiind, circula printre noi următorul distih:

„O rochiță fără tiv
Se numeşte adjectiv!”.

Ce-ar fi spus Freud de definiția asta gramaticală?

Cu stimă şi graţie,

Emil Brumaru

22.VIII.1980

România literară, nr. 43 din 29 octombrie 2003

35
Ador ceasurile care stau!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ieri fiind vineri, deci zi de post, fratele Ioan Alexandru nu a venit la masă. În schimb, Ulvine, în mari forme, şi-a adus cei patru pruncuţi, i-a hrănit îndelung, iar la urmă i-a înşirat la bar, cocoţaţi pe scăunele verzi, şi le-a dat să sugă pepsi cu paiul. Fratele, într-o chilie de la etaj, cu vedere spre mare, lucrează, bănuiesc, la acele *Imne ale Dobrogei*. Schivnicul de la Neptun!

* * *

Tot ieri a apărut şi Dorin Tudoran cu ceva blond pe lângă el. Dacă mai pun la socoteală pe Nicolae Manolescu (tocmai pleacă), pe D.R. Popescu (şi el pleacă), pe Hobana, pe Marcel Gafton, pe Emil Manu şi (singurul cu care mă salut ceremonios) pe Ion Caraion, cam asta-i formaţia. Sunt şi alţii, dar nu-i cunosc deloc. Nu m-am simţit niciodată bine printre scriitori. Mai ales printre cei cu numele scrise pe cartonaşe aşezate crăcănat pe masă!

* * *

Sufăr că nu pot să-mi fac singur cafeaua. Nu ştiu ce dispare când mi-o prepară altcineva. De fapt, ştiu ce! După o cafea migălită şi mirosită pe toate părţile de mine, scriu! După o cafea *servită*, nu scriu! Oare, dacă aş deschide, pe lângă acea mică prăvălioară dintr-un orăşel de provincie, ca o anexă a cofetăriei eterne, o minusculă cafenea (care să aibă şi două mese de biliard; oh, tacurile frecate pe vârf cu cretă!), n-aş reuşi, ticluind mereu, mereu, pentru personajele mele dragi, cafeloaie şi cafeluţe, n-aş reuşi, zic,

să scriu permanent? Mă gândesc la Caragiale! Poate că scria în draci din cauza berăriei pe care o patrona!

* * *

Ciudat! A scrie în draci! De ce nu a scrie în îngeri?

* * *

Nimic nu-i inventat! Pe la 2-3 ani am locuit la Curtea de Argeş, la un unchi de-al meu care avea o cafenea cu două mese de biliard! Acolo m-am îndrăgostit pentru prima dată de bile! Erau albe, de marmură, galbene, de fildeş, roşii. Mă fascinau ultimele, le doream, le pândeam ceasuri întregi lunecarea pe postavul verde. Ce zvelți, ce cavaleri mi se păreau cei sprijiniți galant în tacurile lungi, subțiri, pudrate cu delicatețe, ca nişte lănci, pe vârf. Mirosul de cafea turcească mi-a învăluit de-atunci, ca un nor dulce-amar cerul gurii! Țin minte şi marea primă deziluzie. Vroiam să am o bilă a mea, numai a mea! Mama acelui unchi, o bătrână urâtă şi gheboasă ca-n basme, într-o iarnă, a făcut un bulgăre de zăpadă perfect rotund, l-a muiat în apă, l-a lăsat să înghețe şi mi l-a dăruit: „iată o bilă albă de biliard!”. Desigur, s-a topit. Am plâns neconsolat şi am început s-o urăsc cu străşnicie. Mult mai târziu, pe când aveam vreo 30 de ani, acest unchi (baba murise, cafeneaua şi biliardul se desființaseră) mi-a dat o bilă galbenă, de fildeş, şi una albă, de marmură. Roşie nu mai avea. Cele două bile au rămas la Dolhasca. Le țineam în două pahare vernil, cu picior înalt!

* * *

Să nu uit, între cele două pahare vernil ce-mi țineau în gură bilele, aveam un ceas vechi, de buzunar, marca Roskopf (s-ar putea să fi scris greşit, voi verifica). Nu mergea. Ador ceasurile care stau!

Cu stimă şi grație,

Emil Brumaru

23.VIII.1980

România literară, nr. 44 din 5 noiembrie 2003

36
La popa la poartă stă o mâță moartă

Stimate domnule Lucian Raicu,

Deschid rubrica de gust şi aromă, *Culinare*, cu un citat din Şcedrin! „Papinca mi-a povestit odată că un englez a pus rămăşag cu alt englez că o să mănânce o pisică moartă... şi a mâncat-o!” Asta îmi aminteşte de un joc din copilărie. Ne adunam mai mulți şi unul recita:

„La popa la poartă
Stă o mâță moartă.
Cine-o râde şi-o vorbi
Drept în gura lui va fi!”.

Muți, holbându-ne unul la altul, rezistam cât mai mult să nu izbucnim în râs. Cel mai slab de înger plesnea, în sfârşit, într-un hohot gâlgâitor! Toți (acum era voie!) râdeam fiindcă el, cedând primul, mâncase virtual mâța moartă! Straşnic joc! Aveam 6-7 ani, stam la Belceşti, un sat pe linia Podu Iloaiei – Hârlău. Taică-meu era şef de haltă! Avea uniformă, chipiu şi paletă!

* * *

Tot din acea perioadă îmi aduc aminte următorul dialog versificat ce circula printre țărăneii cu care mă jucam:

„– Ce faci moşule-n pârău?”
„– Trag femeia la gealău!”
„– Moşule, să vin şi eu?”
„– Măi băiete, tare-i greu!”.

Imposibil ca strofa să fi fost făcută de unul de vârsta noastră. Prea multă înțelepciune, resemnare şi, aş spune, fatalitate se încheagă în cele patru

rânduri. Şi-apoi observați, vă rog, pudoarea cu care este dezvăluită „drama” moşului! Şi câtă finețe în versul al doilea! Ce eufemism delicios!

* * *

Culinare. Kirillov – mare băutor de ceai. „– Îmi place ceaiul. Noaptea. Mult, zise el. Mă plimb prin cameră şi beau ceai până-n zori. În străinătate, noaptea, n-ai cum să bei ceai!” S-ar putea scrie un articol: *Băutorul de ceai*! Să culeg de peste tot citate cu samovare şi ibrice!

* * *

Mâncăm, evident, cu gura! De aceea la *Culinare* ar trebui introduse şi citate privind organul halitor cu părțile lui componente: buze, dinți, limbă, cerul gurii (dacă se vede!). De asemenea: salivația, masticația, înghițirea, digestia şi, asta-i situația!, defecarea! Într-un cuvânt, fiziologia. Pentru început, să vedem cum arată *limba* unui personaj dostoievskian. E vorba de Piotr Stepanovici din *Demonii*. „Ai impresia la un moment dat că limba lui are o conformație specială, neobişnuit de lungă şi subțire, foarte roşie, cu vârful extrem de ascuțit şi într-o continuă mişcare automată.” Ca să nu trişez, voi adăuga că aici, în cazul lui Piotr Stepanovici, limba e descrisă nu în funcția ei digestivă, ci fonetică. Dar cu ocazia asta noi o putem privi şi din punctul nostru de vedere, nu?

* * *

Culinare. Fiindcă am început scrisoarea cu Scedrin, să închei tot cu el. 1) „Dar iată ce am vrut să te întreb: mata, când pui castraveții la murat, adaugi şi nucşoară?” 2) „Hm, acum o ciorbiță din măruntaie de gâscă sau nişte ciupercuțe cu smântână!”

Nu-mi rămâne decât să plescăi din limbă şi să mă pregătesc pentru masa de prânz, unde-i voi întâlni pe fratele Ioan, pe marele Dorin, pe eternul Hobana etc... Simt că-mi piere toată saliva!

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

24.VIII.1980

România literară, nr. 45 din 12 noiembrie 2003

37
A-ți juca viața nu pe o singură carte, ci pe o singură scrisoare!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Personajul gras, jovial, care aduce zilnic scoici libidinoase şi le predă bucătăreselor, am aflat azi, e Corneliu Leu! Personajul lung, lemnos, cioturos pe la fața figurii, sosind totdeauna singur, e Sântimbreanu. Mai există personajul Lovinescu, a apărut şi fostul oniric bărbos Florin Gabrea (complexat de faptul că nu mi-a trimis ultima lui carte, deşi-i dădusem adresa). Marele Dorin Tudoran nu mă vede, ochelarii lui negri îl apără de nimicnicia noastră. Fratele Ioan se autoflagelează-n slip, privind cururi dalbe pe nisipuri. Eu, cardiacul şi nervosul, am început să beau țuici; votcă rusească nu există! Tamara Nikolaevna umblă desculță şi domnul Axin (sau aşa ceva; administratorul vilei) îi face ochi meliferi. La recepție am surprins „fetele" discutând, scandalizate, că eu şi cu nevastă-mea, culmea, suntem căsătoriți! Toți credeau că-s c-o amantă! Mă salut, în continuare, cu Ion Caraion.

* * *

Ce bine e, totuşi! Oriunde mă duc, orice s-ar întâmpla (şi mi se cam întâmplă lucruri urâte la vârsta asta!), scot o foaie de hârtie, ascut un creion, beau o cafea şi-mi dau sufletul, cel de-o clipă, *de-o singură clipă*, dumneavoastră. Ce şansă! Ce descoperire geografică! Parcă aş fi aflat, după lungi şi disperate expediții, al treilea pol, polul afecțiunii! Nu-i nimic că se pierd câteva scrisori. După cum ați spus, privind dulcea băuturică, nu contează ce consumi, ci efectul! *Efectul Lucian Raicu!!* Da, de când am ajuns să cunosc *efectul Lucian Raicu*, mi se fâlfâie de cum ajung la el: prin tristețe, prin deznădejde, prin ratare, mi-e indiferent!

* * *

Uneori însă, ca acum (țuică, bere, țuică), mai cred că nu-i pierdut chiar totul. Cine ştie ce har mă pocneşte pe neaşteptate! Dar, lucid, îmi dau seama că, întotdeauna, harul nu te pocneşte pe neaşteptate, ci *pe aşteptate*. *Pe aşteptate.* Aici e aici!

* * *

Nimic nu se face fără *inimă*. Totul trebuie trecut prin dragostea sau ura mea. Spun banalități, dar banală e şi o sârmă întinsă, într-o după-amiază de toamnă, pe care fâlfâie rufe şi, sunt sigur, puțini *o pricep*. *Cu inima!* Orice sârmă întinsă, aş postula, trebuie să treacă prin cel ce-o priveşte, ca să poată susține cămaşa portocalie sau alba izmană!!!

* * *

Uneori mă întreb: oare, scriind zilnic, o scrisoare, cel ce o primeşte, *adresantul*, domnul Lucian Raicu, o citeşte?? Şi-mi răspund: ce contează, în momentul în care am scris-o e ca şi cum ar fi citit-o! Nu-i aşa?

* * *

Sunt tentat să definesc cele mai simple lucruri: cişmeaua, peretele, cana, cuiul, cărarea. Şi nu pot. Poate că aici, exact aici, la întretăierea dintre orgoliu şi umilință, m-am ratat. Dar de ce mă laud? A te rata înseamnă *chiar* a face ceva!

* * *

Pe masă, în fața mea, am două tomate. Mult stimate domnule Lucian Raicu, permiteți-mi, pentru a le mânca, să le decupez sadic, cu lama cu care-mi ascut obişnuit creioanele, în felii de miez!

Cu stimă şi țuică,

Emil Brumaru

25.VIII.1980

P.C. (post-coitum): A-ți juca viața nu pe o singură carte, ci pe o singură scrisoare.

România literară, nr. 46 din 19 noiembrie 2003

39

„Domnule, răspunse Reparata, nu vă pot arăta decât un singur act, cel sexual!”

Stimate domnule Lucian Raicu,

De remarcat că Ilarion Ciobanu, actorul, vine la masă, se aşază şi, pentru *a mânca*, îşi pune o pereche de ochelari de vedere! Ca şi cum ar citi! Iată, mi-am zis, ce-nseamnă să fii intelectual. Ba nu, gurmand!!

* * *

Descopăr extraordinara dilatare a sufletului pe care mi-o produce o țuică mică urmată imediat de altă țuică mare băută (ultima) împreună cu o cafea mare (o gură țuică, o gură cafea!). De reținut. De repetat.

* * *

În cele şapte zile cât am stat aici, cele mai lungi discuții le-am purtat cu barmanul Vasile! Într-o zi, dânsul, delicat, m-a întrebat chiar de ce-s trist!?

* * *

Şi duminică fratele Ioan a lipsit de la masă! Probabil „a slujit” pe undeva sau, măcar, a cădelnițat din oficiu! Am impresia că de câte ori „apare” în lume, se dă pe la subsuori cu spray de tămâie. Şi n-aş fi surprins să-l văd cu un termos de aghiazmă!

* * *

Găsesc pietre plate, găurite, în care-mi pot înfige creioanele ascuțite! Fac un fel de arici cu țepi groşi, galbeni, de „Koh-I-Noor”!! Când sfârşesc de jumulit ariciul, s-a terminat şi scrisoarea.

* * *

Există pe aici şi personajul Simion Pop. Şi-ncă cineva a cărui figură mi-e foarte cunoscută, dar nu-i ştiu numele. Bea (cu H. Lovinescu) mereu la bar, are un copilaş drăguţ, cu ochelari. Să nu uit cățelul minuscul al lui Sântimbreanu! În plus, o şleahtă întreagă de tineri şi tinerele care nu au nici în clin, nici în mânecă, bănuiesc, cu scriitorii. Rude? Poate. De invidiat o tipă cu craci infiniți şi gura enormă, dințoasă, limboasă, fumegândă-n țigări subțiri, negre! Seismul dulce-al bucilor ei!!

* * *

Scriu toate astea la câțiva zeci de metri de plaja zgomotoasă, cu perdelele trase, cu lumina aprinsă, încurcând paharul de țuică, limpid, cu cel de cafea, opac! Am sentimentul că trec cu trenul pe lângă ei, că-s închis ermetic într-un compartiment capitonat cu rochiile năprasnic călcate ale Tamarei Nikolaevna!

* * *

Mă gândesc la Reparata, detectiva mea cu trei sâni şi două vagine, eroina unui ciclu fulminant. Am găsit titlul primului volum: *Reparata contra Stricata*. Îmi şi închipui următoarea scenă. Reparata, cu două sute pe oră, apăsând talpa goală pe accelerator, e oprită la o intersecție de polițişti: „Actele dumneavoastră!”. „Domnule, răspunse Reparata, nu vă pot arăta decât un singur act, cel sexual!” Deocamdată atât!

* * *

Ce sfârşit să dau acestei scrisori? De mâine, lângă ceaşca de teracotă galbenă, voi reîncepe seria din Iaşi. Încetul cu încetul îmi voi aminti de

ultima vizită la dumneavoastră, de hamsiile cu care am uns tot apartamentul, de vinul băut (în lipsa lui Dinescu!), de aşteptarea zadarnică a lui Dan Cristea, de constatarea dumneavoastră că proza lui Eminescu e greu de citit, de fotografiile arătate într-un târziu, de doamna Sonia Larianovna, de Marius Robescu care la două-trei cuvinte zice „mă”, de ploaia aceea torențială, de mieunăturile auzite de la parter, prin uşa lăsată deschisă, cu un taburet în ea, de absența Denisei şi prezența Maşei, de brânza finală! Developarea de-abia are loc!

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

27.VIII.1980

România literară, nr. 47 din 26 noiembrie 2003

40
Cred că obiectele simt mai bine!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Iată-mă, deci, din nou la etajul V, parcă fără speranță, parcă fără chef, reînnodând şirul scrisorilor mele către dumneavoastră. Drumul de ieri (Mangalia-Iaşi) a fost dur. Plecat la 13 şi ajuns la 24, într-un tren fără vagon-restaurant, pe-o vreme fierbinte, am avut şi neplăcerea de a găsi blocul închis. Telefon etc. Somnul bizar, tehnicolor, trezirea uscată, amară, necreatoare la cafeaua învechită. Am răsfoit ziarele adunate teanc, am tras o raită prin librării, cam atât. Vreo câteva zile nu voi fi în stare să intru în ritmul normal de lectură şi scris.

* * *

E totuşi bine să te aştepte, când soseşti de undeva, o scrisoare. Nu m-a aşteptat niciuna! Îmi dau seama de absența scrisorilor mai ales când sunt plecat de acasă.

* * *

Mi-ați arătat plicul mare, albastru, în care băgați scrisorile mele şi pe care scrie: Emil Brumaru către Lucian Raicu! Ştiu că scrisorile mele exclud, oarecum, răspunsurile, dar, din spirit diavolesc, voi lua şi eu un plic enorm pe care voi scrie: Lucian Raicu către Emil Brumaru! Aceste două plicuri, unul doldora, celălalt vid, predate la Academie, vor stârni stupoarea cercetătorilor!!!

* * *

Uneori mă apucă groaza când îmi dau seama cât de mult am de citit. Şi e vorba doar de câțiva, maximum zece autori, pe care deja i-am trecut de cel puțin două ori prin sita sufletului. Dar pun filtre tot mai dese, recitirile sunt tot mai lente, mai atente, mai pline de neprevăzut. Adevărul e că atât timp cât scriam versuri, lectura nu era de adâncimea şi intensitatea de acum. Uneori pândeam, literalmente, zile întregi câte un adjectiv, neputând face nimic altceva. De câte ori nu am fost nevoit să abandonez o carte pentru că, tam-nesam, morişca versurilor pornea ca din senin. Iar dacă nu însemnam atunci, uitam definitiv tot. „Clipa cea repede!" Titlul lui Sorin Titel, atât de teoretic, a fost ani de zile o metodă de lucru pentru mine. Vroiam să prind secunda, oricât de uşoară, de superficială, de (aparent) banală. Culoarea unui fluture, ca şi mireasma unei flori, are țâşnirea ei unică într-o clipă. Cealaltă clipă aduce altă mireasmă, altă rază, alt surâs. Există o diferență, insesizabilă doar pentru oameni, a luminii de *acum* şi cea ce-mi bate foaia şi zidul casei după ce-am terminat fraza asta! Cred că obiectele simt mai bine! Ceaşca mea de teracotă galbenă trăieşte-n pereții ei zmălțuiți mii de stări ale scăderii temperaturii cafelei ce-o sorb. Sistemul nostru nervos e-un fleac pentr-un pietroi izbit de lumină, pentru un stâlp de telegraf şlefuit de izurile zilei şi-ale nopții.

* * *

Am observat ceva ciudat. De câte ori mă reîntorc de undeva în Iaşi, femeile de aici mi se par mai frumoase ca oriunde! Mă înşel? Au o

senzualitate aparte, o complicitate-n toate ale lor văzute şi nevăzute cu sufletul meu, un comerţ clandestin de gesturi inconştiente, rotunde şi galeşe, cu visurile suave şi detracate ale adolescentului ce-am fost cândva!

Cu stimă şi graţie,

Emil Brumaru

28.VIII.1980

România literară, nr. 48 din 3 decembrie 2003

41
Îl văd pe Dinescu ca pe o maşină de tocat

Stimate domnule Lucian Raicu,

Toţi clatină din cap, superiori, citiţi, cu patalamale zoioase-n buzunarul de la piept: „Da, da, Dinescu; dar mai târziu? N-are cultură, să vedem, să vedem. E prea simpatic! Doar cu talentul...”. Să-i iei de gât şi să-i ucizi? Inutil, apar alţii, tot citiţi, tot habar neavând de *adevărata* poezie! Ce magistrală lecţie e *Teroarea bunului-simţ*! Ce greu e să scrii cum o face el! Adică *trăind* fiecare rând. Comparaţia o să vă pară grosolană, dar eu îl văd pe Dinescu ca pe o maşină de tocat carne! Îi bagi viaţa, trupul cu viscerele calde, mustind de sânge, în gura lacomă a maşinii, *învârţi tot tu* şi pe partea cealaltă iese *poezia*! Ce nevoie e aici de patalamale, de tot snobismul acesta care circulă sub forma informă a falsei culturi? Dinescu este, cred, poetul nu numai cel mai talentat, dar şi cel mai inteligent, vorbesc de acea inteligenţă artistică, deosebit de rară, imposibil de învăţat. Adevăratul pericol ce-l pândeşte este: rezistenţa pe care o opune deteriorării trupului său trecut feroce prin viaţă cât va dura? El ştie.

* * *

Văd în librării o carte de versuri cu titlul: *Poeme europene*!!! Stimate domnule Lucian Raicu, ce ne facem cu ăsta? Pur şi simplu el scrie poeme europene! Îi trebuie, desigur, un critic european!

* * *

Nu din Fundoianu, cum spune N. Manolescu, în ultima *R.l*. vine „târgul mărunt” al lui Mugur din ciclul *Vara genială*, ci din Bruno Schultz!

* * *

Părerea mea, comunicată foarte rapid lui Mugur, este că primul şi al treilea ciclu din *Portretul unui necunoscut* sunt tot ce-a scris el mai profund, mai bun. Dânsul ține foarte mult la *Vara genială*, ciclul al doilea. Să aibă dreptate?

* * *

Stradă. 1) O femeie în blugi. Pe fiecare fesă are câte un steguleț triunghiular ronțăit, pe margini, de un fermoar desfăcut. 2) Un soldat beat trage o palmă unei femei în roşu, mică, blondă, cârnă, pentru că, zice el, tutungeria este închisă! Probabil e soția lui, nu protestează, îl priveşte doar intens. 3) În plină zi, lângă o casă proaspăt demolată, pe Ştefan cel Mare, văd doi şobolani roşcați, iuți, cu cozile foarte subțiri şi lungi.

* * *

Acum, după-masă, e lumina aceea albă, rece, sfâşietoare, pe care altă dată o transformam în poezie. Mi-a sosit semnalul la *Dulapul îndrăgostit*. Am întors cartea pe toate părțile, trist, fără pic de bucurie. O uşurare, totuşi, că o am în mâini. Dar e prea puțin, prea puțin. Nu am curajul să o citesc de la un capăt la altul. Săracul Mugur, câte telefoane şi scrisori disperate, umile, amenințătoare, feroce nu a primit pentru cartea asta! De fapt, ca să mă exprim eufemistic, am bulit-o! Ce va urma?

* * *

M-au crispat cele două scrisori ale soției lui Preda apărute în ultima *Flacără*. Mi s-a făcut pielea de găină.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

29.VIII.1980

România literară, nr. 49 din 10 decembrie 2003

42
„În dulap erau hainele lui mama şi el s-a îndrăgostit de ele!”

Stimate domnule Lucian Raicu,

Stau, de ieri, nedumerit, cu *Dulapul îndrăgostit* în mână şi nu ştiu ce să încerc: bucurie, tristeţe? Tamara Nikolaevna (căreia i-au apărut vreo cinci poezii în *Convorbiri literare*, nr. 8) m-a pupat, a sărit în sus; Andreea Emilianovna, fiica mea de patru ani şi jumătate, a dat o explicaţie promptă titlului: „În dulap erau hainele lui mama şi el s-a îndrăgostit de ele!”; taică-meu a luat sever cartea, s-a uitat la preţ şi-a constatat că-i scumpă (16,50 lei!); maică-mea nici n-a îndrăznit s-o atingă! Cam aşa stau lucrurile în familie privind evenimentul! Dar eu, astă noapte, am dus-o numai în coşmărele. Brusc s-a instalat în mine un animal ciudat care roade, roade, roade. Ce dracu’ fac eu de-acum înainte? Iar s-o dau pe chin (şi bucurie), iar să mă aşez în mine ca-ntr-un hăţiş, la pândă, şi să aştept zile, uneori săptămâni, cu sufletul pe trăgaci, cuvântul care să-mi declanşeze poezia? Nu-i mai bine, mai liniştitor, să recitesc *Fraţii Karamazov*, să-i spulber în scrisori către dumneavoastră, să-i miros chiloţii Gruşenkăi şi să beau cu nemiluita cafea? Ce culcuş! Numai că bestia ce-mi ronţăie viscerele nu se lasă: ce lectură, ce culcuş, ce cafea – scrie, dom’le! Chestia e: ce să scriu? Aia-i!

* * *

Curios e că înainte, când scriam, nu aveam titluri, le găseam foarte greu. Acum am titluri, care nu acoperă niciun text, cu duiumul! Oare punând câteva mii de titluri, unul sub altul, nu mi-ar ieşi o plachetă de vreo 30-40 de pagini? De data asta cred că Mugur ar înnebuni! Împreună cu mine!

* * *

Citiți fără prejudecăți, fără amintiri, prima poezie din volumul lui Mieluşon: *Parada*. Nu există în ea ceva din poeziile-n rimă, din a doua perioadă, ale lui Dinescu? Vă rog insistent, citiți *Parada*.

* * *

De când am revenit în Iaşi, cam o treime din scrisoarea zilnică o scriu după-masă, cu lumina albă a sfârşitului de august pe foaie, cu sufletul împrăştiat pe acoperişurile şi pereții caselor zărite prin geamul zgâriat fin! Aş umbla-n neştire pe străzi, aud un fel de murmur fără cuvinte-n mine, ceva ca un plâns ce nu ştie cum să-nceapă. Ascut creioanele c-o lene încâlcită-n melancolie, frazele se încheagă greu. Să nu faci nimic, să priveşti la infinit lumina, doar atât, ca o rugăciune. Îmi aduc aminte. Dar până şi a-mi aminti mi se pare un sacrilegiu. Da, să nu faci nimic! Să laşi timpul să treacă neîmpărțit de ore. Aş locui o veşnică după-amiază, lipsit de memorie, privind, privind această substanță necunoscută ce curge din cer. Pun mâna pe furnirul biroului şi-l simt fierbinte, afectuos. Departe sunt dealurile pe care n-am rătăcit încă. O hoinăreală de dimineață până seara, în haine uşoare, singur, pe cărări subțiri, abia desluşite-n iarba scurtă. Să fluieri uneori după un fluture şi el să vină vesel, prietenos, să ți se bage-n buzunar. Şi-apoi, întors, c-o osteneală dulce-n trup, să dormi, să dormi până la sfârşitul lumii!

Cu stimă şi grație,

Emil Brumaru

30.VIII.1980

România literară, nr. 50 din 17 decembrie 2003

43
Ce se întâmplă într-un oraş de veche cultură?

Stimate domnule Lucian Raicu,

Încep cu *Culinare*, subcapitolul *Băutorul de ceai*! E vorba tot de Kirilov. „– Aş vrea să-ți ofer un ceai, zise el. Mi-am cumpărat din oraş un ceai. Nu doreşti? Nu-l refuzai. Curând bătrâna aduse ceaiul, adică un imens ceainic cu apă clocotită, un ceainic mic cu multă esență de ceai, două căni mari de lut, cu ornamente destul de rudimentare, o franzelă şi-o farfurie adâncă mare plină cu zahăr căpățână fărâmat în bucăți.” De remarcat că este enumerat tot „instrumentarul”!

* * *

Culinare (Şcedrin): „– Să vedeți ce mi s-a întâmplat cu nişte icre: lucru în adevăr ciudat! Eram măritată de o lună sau două şi, deodată, nu ştiu de ce, încep să poftesc icre, dar ce poftă, să le înghit cu ochii, nu altceva! Mă furişam pe ascuns în cămară şi mă apucam să mănânc la icre, de nu mai isprăveam... Până când îi spun lui bărbatu-meu: «Ce-o fi asta, Vladimir Mihalâci, că mănânc atâtea icre?». Şi numai ce-l văd că începe să zâmbească aşa, cu tâlc, şi-mi zice: «Păi, drăguțo, pesemne că eşti însărcinată!». Şi, într-adevăr, taman nouă luni după asta, am lehuzit cu *Stiopka-tontul*” (s.n.). Bineînțeles că o femeie care află de la bărbatu-său că mănâncă icre din cauză c-a rămas gravidă nu putea da naştere decât unui *Stiopka-tontul*! Vreau să spun că în niciun caz icrele nu-s un element teratogen. Stiopka-i tont fiindcă şi mă-sa-i toantă. Chestie de ereditate! Nu de icre!! (Pentru subcapitolul *Icre.*)

* * *

Venit de trei zile-n Iaşi, nu am deschis încă, incredibil!, cărțoiul!! O voi face azi, duminică, imediat ce termin scrisoarea asta începută la şase dimineața, cam pe întuneric.

N-am aprins lumina ca să n-o enervez pe Tamara Nikolaevna. Prin geamul deschis aud tramvaiele şi ciorile oraşului. Cafeaua abureşte, am dormit extrem de prost, sunt decis să reîncep lecturile şi să-mi cumpăr covrigi calzi din Târgul Cucului!

* * *

Ce se întâmplă într-un oraş de veche cultură? Când apare *Eliade*, cărţile nu ajung în librării, ci se dau după nişte liste! Dar asta nu-i tot. Înscris pe listă, aceasta ducându-se la *verificare*, am fost şters! Mi-am făcut totuşi, cu chiu, cu vai, rost de carte. Acum apare *Freud* în „Ed. Univers" şi iar nu ajunge-n librării! Mi-e greaţă să mă căciulesc din nou. Aş comite un articol pătimaş în care să-i fac pulbere, pudră chiar, pe toţi. Se formează o nouă burghezie snoabă, foarte acoperită de funcţiile importante pe care le deţine, distrugătoare de cultură prin *confiscarea* cărţilor în biblioteci particulare virgine, nerăsfoite. Ar trebui un Arghezi care să-i modeleze-n cuvinte ca-n rahat. Majoritatea sunt doctori de maţe sau măsele, ei au cartea străină, ei au cartea românească, ei au orice. Mai sunt şi alţii. Ce le poţi face?

* * *

Mă gândesc la o carte de interviuri: trei poeţi, trei prozatori, trei critici! Poeţii ar fi Dinescu, Dimov, Mugur. Criticii: dumneavoastră, Valeriu Cristea şi-ncă unul mai tânăr. Cu prozatorii sunt în încurcătură! Cam 20 de pagini de fiecare, deci 180 în total. Desigur, Mugur s-o şi tipărească!

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

31.VIII.1980

România literară, nr. 51-52 din 24 decembrie 2003

44
De la o vârstă preferi ca proştii să tacă

Stimate domnule Lucian Raicu,

Extemporalul de dimineață, c-un cer închis, jos, gri-mov! Ieri, un telefon lui Mugur ca să-i mulțumesc pentru carte. Constatam că, deşi ne pregătim mereu şi ne promitem solemn prin scrisori, n-am mai stat de vorbă ca lumea de prin 1974, adică de pe când, la D***, întinşi în şezlonguri, în spatele casei unde locuiam, sub nişte peri, tăceam câte trei ceasuri împreună! Cuvintele picurau rar, la intervale mari, uneori cădea câte-o pară în iarbă, o mâncam dacă putea fi culeasă fără să ne ridicăm din şezlonguri, dacă nu, aşteptam alta mai apropiată, mai mălăiață, ghidați de adevărul „pară mălăiață în gura lui nătăfleață”! Mugur scria un *Roman* şi-mi promisese că mă bagă şi pe mine în el, numai că voi fi profesor de sport sau aşa ceva. Bine, i-am zis, fie, numai bagă-mă! Pe atunci beam cafeaua indiferent, sugeam în schimb, cu entuziasm, votcă! Şi iată-mă amintindu-mi de un alt personaj din D***, profesorul de matematică Ciorăscu! Virgil, ăsta-i era numele mic, era subțirel, înăltuț, blond, palid, cu buzele foarte roşii, frumos ca un înger! Fiu de popă, delicat, sfios parcă, surâzând din nişte ochi mari, trişti, ca o fată mare. Soția lui, Anişoara, la fel de subțirică, brunetă, ochioasă şi ea, de-o frumusețe severă, de țărancă, preda tot matematica. Erau o pereche!! Când i-am invitat prima dată la mine, Gil (aşa-i spuneau toți), după câteva pahare de țuică, a început să jongleze cu nişte ceşcuțe puse deoparte, străvezii şi gingaşe, pentru servit cafeaua. Numărul i-a reuşit! După ce am trecut la vin, a dorit să-l repete! Anişoara s-a uitat fioros la dânsul! Bineînțeles că a spart o ceşcuță! Eu, ca să nu-l fac să se simtă prost, am luat o altă ceşcuță şi-am izbit-o, protector, de podele. Până aici totul ar fi fost, să zicem, normal. Numai că Gil, neînțelegând bine gestul meu, considerându-l ca pe un îndemn, a mai trăsnit o ceşcuță de podea! Atunci Anişoara, zveltă, furibundă, cu tăliuța trasă prin inel, i-a împuşcat soțului ei o palmă formidabilă. Stupefacție! Gil, calm, mai palid ca oricând, n-a zis decât: „Vaco!”. Cafeaua am băut-o dintr-o strachină, cu lingura, ca pe borş! Altă dată, Gil, venit singur la

mine, sta în picioare! După nişte pahare, mi-a explicat fenomenul. Cu o zi înainte, sosit afumat acasă, Anişoara l-a pus pe pat cu faţa-n jos, i-a tras pantalonii şi izmenele şi a început să-l ardă peste cur c-un melesteu! Dânsul a numărat până la şapte (lovituri), apoi a adormit! Dar a doua zi, la şcoală, nu s-a mai putut aşeza la catedră. Îl dureau bucile înfiorător! Mai avea o meteahnă când se îmbăta prea tare, seara, întorcându-se acasă, smulgea parii podeţelor din faţa portiţelor caselor şi-i aducea, cadou, Anişoarei! Părinţii nu-l reclamau, era profesorul de matematică, omul temut al copiilor lor! Gil şi Anişoara!! Am auzit că el s-a îngrăşat, are maşină şi trei copii...!

* * *

Pornisem de la telefonul dat lui Mugur. Mi s-a plâns de un articol, al lui Ulici, pe care eu nu l-am citit, din „C”. Nu-i nimic, i-am spus, când te înjură un prost! Da, dar mai bine tăcea, mi-a răspuns. Cred că are dreptate. De la o vârstă preferi ca proştii să tacă.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

1.IX.1980

România literară, nr. 1 din 14 ianuarie 2004

45
Tătucu Freud mi se pare romantic

Stimate domnule Lucian Raicu,

Când Sorin Titel mi-a dat cărţoiul, mi-a strecurat şi faptul că vreţi să-l citiţi şi dumneavoastră. Eu, înţelegând prin asta o dorinţă de a-i fi înapoiat cât mai repede, am replicat: „Doar n-o să-l citesc la Neptun!”. Am convenit să-l aduc când voi veni în Bucureşti. Bătrânul Dosto s-ar simţi jignit să fie împachetat, ştampilat şi târât prin genţi de poştaşi furioşi! Dar văd, cu uimire, că ceva, undeva, prin inconştient, se opune lecturii!! Aşa păţesc întotdeauna cu cărţile împrumutate! Cred că v-am mai spus, neplăcerea

de-a le da înapoi mă împiedică (fiindcă îmi amintesc mereu de ea) să gust chiar plăcerea de-a le citi! Drept care, după ce le țin un timp, le înapoiez, nostalgic, intacte. Scriindu-vă, explicându-vă mecanismul, caut să-l aduc în conştient, să mă vindec de zarnacadeaua asta şi să mă pun pe treabă. Curios e că acum găsesc fel de fel de prilejuri să citesc altceva, tot cărți bune, interesante, numai să nu mă ating de cărțoi! Am dat-o pe Freud, mişun după nişte Jung, ba chiar citesc şi recitesc *Teroarea* lui Dinescu! (Şi aici e vorba de o recție bizară! De când am primit *Dulapul*, uit să-l recitesc. Drept care, *Teroarea* fiind în aceeaşi colecție, acelaşi format etc., o citesc ca şi cum ar fi a mea! Deci dorința ca textul lui Dinescu să fie al meu!! Şi invidia enormă!)

* * *

Oricum, *cărțoiul* a devenit o problemă ce trebuie depăşită. Fiindcă văd cu uimire că-n mine creşte *vinovăția* pe zi ce trece! Ce naiba, n-am destule complexe, să-l mai suport şi pe ăsta?

* * *

Ieri, la librărie, când ieşeam, observ, sprijinită de maşina aceea brontozaurică de făcut bonuri, o carte cartonată, maro, cu un bilețel între file. Preț redus, *3 lei*! Ce credeți că era? N-o să ghiciți niciodată! Un volum de Lenin!!

* * *

Tătucu Freud mi se pare romantic! Cu câtă seriozitate ne vorbeşte el despre vise, despre interpretarea lor etc. Dar cine mai visează acum odăi, casete? Cel puțin eu visez, de când mă ştiu, fără nicio cenzură, pizde, nu farfurii!!

* * *

Foarte bun titlul ultimului volum al lui Dinescu! *Teroarea* lui Dinescu exercitată asupra tinerei poezii! *Teroarea* lui Dinescu exercitată asupra mea!

* * *

Aud, amintindu-mi de copilărie, o maşină de tăiat lemne, jos, într-o curte. Zgomotul ascuțit al ferăstrăului circular ce intră-n butuci, păcănitul ritmic al motorului. Întotdeauna, toamna, la periferia Iaşului sau în centru, începe muzica asta blândă (aparent stridentă) a decapitării metrilor cubi. Adolescent, când locuiam la câteva sute de metri de aici, pe Dobrogeanu-Gherea, aveam o magazie de lemne mirosind dumnezeieşte a rumeguş proaspăt. Constat rece, acum, fără participare afectivă. Mi-s nările moarte.

* * *

Freud se dă, aflu azi, pe instituții: Universitate, Spitalul de nebuni „Socola”, revistele literare etc. Dar eu nu fac parte din nicio instituție! Şi iar trebuie să umblu cu cerşitul.

Cu stimă şi melancolie,

Emil Brumaru

2.IX.1980

România literară, nr. 2 din 21 ianuarie 2004

46

Ce soare lent e o femeie!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Viața devine tot mai grea! Lui Eminescu îi era, totuşi, aproximativ uşor, după ce-şi adusese creierii la punctul de fierbere, să ridice, în plimbările lui prin Copou, cu vârful bastonului, poalele rochiilor fluturând fascinant, pentru a privi curul doamnelor necunoscute. Ce mă fac eu, mă întreb,

stimate domn, cu blugistele astea? A le trage pantalonii de pe cur, în plină stradă, când ei sunt atât de etanş fixaţi în fermoare şi de pneumatic umpluţi cu carne, e o treabă de o mie de ori mai costisitoare, mai îndelungată, aproape o luptă corp la corp. Eminescu se baza şi pe surpriză, în cazul meu ar trebui să fac apel mai mult la covingere, ar interveni retorica, liberul consimţământ etc... Spun toate astea fiindcă de câteva zile, în Iaşi, au apărut cele mai tulburătoare femei, ca întotdeauna între întâi şi cincisprezece septembrie: studentele restanţiere! Au ceva pe care în zadar mi-aş dori să-l scriu. Picioarele şi sânii lor trăiesc independent, în afara panicii examenelor, ochii doar, umpluţi de spaimă, rugători, le fac mai accesibile, mai puţin extraterestre. Simţi că vor să fie salvate şi tu ai putea-o face, punându-le un opt sau un nouă şi-apoi ducându-le-n braţe până-n prima odăiţă luată cu chirie, atârnând o pătură la geam, încuind uşa c-o cheie subţire de alamă, ajutându-le febril să se descotorosească de întregul lor harnaşament bătut în ţinte, orbit, deodată, de strălucirea lustruită a şoldurilor. Ce soare lent e o femeie!

* * *

N-am citit jurnalul lui Kafka, n-am citit scrisorile lui, care, aud, sunt formidabile! Uneori sunt disperat că nu voi citi cărţi esenţiale ce m-ar fi făcut *să trăiesc* înzecit, însutit, înmiit. Cu câte mii de ani îţi poţi lungi viaţa, adăugând la a ta pe cea a scriitorilor mari, dragi, adoraţi, închegată-n opere eterne! Lectura ca elixir, căutat cu fervoare de alchimişti, al tinereţii fără bătrâneţe, al nemuririi!

* * *

Mereu ajung la două cuvinte: *carne*, *carte*! Un simplu schimb între consoana „n” cu „t”. Deosebirea devine mai sesizabilă, însă, între „a citi” şi „a fute”!

* * *

Plouă de dimineaţă. Creioanele mi-s scurte. Acoperişurile ude. Cafeaua băută. De la o vreme, umblând pe străzi subţiri, întortocheate, caut din

ochi casa lui Tom Sawyer. Aş vrea să mă-ntâlnesc cu mătuşa Polly, cu Mary, cu Jim, chiar cu Sid. Ştiți unde locuiau? În „biet târguşorul *St. Petersburg*”! Incredibil, îmi spun, să nu fi observat până acum că cei mai iubiți „eroi” ai copilăriei mele locuiau într-un târguşor ce poartă numele oraşului în care locuiesc şi cei mai iubiți „eroi” ai adolescenței, tinereții, maturității, personajele lui Dostoievski!!! Şi totuşi, iată, abia azi mi-am dat seama.

Cu stimă şi afecțiune,
Emil Brumaru

3.IX.1980
România literară, nr. 3 din 28 ianuarie 2004

47
Robinson Crusoe l-am citit într-un vagon de marfă

Stimate domnule Lucian Raicu,

Aventurile lui Tom Sawyer le-am citit pentru prima dată la vârsta de 7-8 ani, pe când stam la Belceşti, unde tatăl meu era şef de gară, mai bine zis de haltă. Locuiam chiar în haltă, la etaj. Tot atunci am citit şi *Robinson Crusoe* şi, curios, *Aventurile lui Gordon Pym*. Plus *20 000 de leghe sub mări*. Cel puțin de cărțile astea îmi aduc aminte. Prima a fost *Robinson Crusoe*. Totuşi, ca inițială lectură memorabilă este o colecție ilustrată, cu textul prescurtat la câteva rânduri pe paginile colorate viu, a *Călătoriilor lui Gulliver*. Citită în clasa întâi, la Ciceu, într-un scrânciob! Tot atunci am citit şi o carte despre petrol şi țițeiului (!!!) care mi s-a dat drept premiu! Mai înainte *simulam* lectura a două pagini dintr-o revistă pentru copii! Învățând pe de rost textul în versuri, o chestie cu Haplea, pe la vreo 4-5 ani, urmăream rândurile cu degetul şi spuneam poezia, dând impresia celor din jur *că ştiu să citesc*! Mai țin minte şi acum o strofă, şi e curios ce ar spune tătucu Freud că se ascunde sub treaba asta. Iată-le:

„Însă Haplea ce făcea?

Profitând de-ncurcătură
Iute putina spăla!”.

Cred că era finalul poeziei! Restul îmi rămâne neclar. Parcă era o afacere cu nişte gâşte furate sau aşa ceva.

* * *

Robinson Crusoe l-am citit pe linia moartă, într-un vagon de marfă stricat, întins pe burtă în pătratul de soare pe care-l făcea uşa pe podea. Mi-l alesesem anume dintr-un şir întreg de vagoane părăsite (aveau câte ceva defect), pe care-l exploram permanent, de la un cap la altul, sărind dulce şi periculos peste tampoane. Cred că lectura a fost continuată, odată cu construirea colibei de către R.C., într-o colibă pe care mi-am construit-o şi eu, cu mâinile mele, din crengi de salcâm. Rostul meu, practic, era să păzesc tomatele enorme, strălucitoare, de găinile care le ciupeau, ciuruindu-le. Mă văd tot pe burtă, la gura colibei, citind şi aruncând, din când în când, priviri straşnice găinilor. Acum îmi dau seama că lecturile mele prime erau făcute într-o poziție destul de erotică! Întins pe burtă! Ca şi cum aş fi posedat cartea. Pe Gulliver l-am citit într-o continuă mişcare de sus în jos în scrânciob, după cum vă spuneam! Mă rog, zarnacadele din astea se pot găsi la tot omul. Dar văd că am început să răspund la propria mea anchetă, „Cartea care v-a fascinat copilăria”, de acum câțiva ani! Ar mai fi multe de adăugat. Oricum, o să mai revin.

* * *

Dar de ce am început cu *Aventurile lui Tom Sawyer* scrisoarea? Orice cititor are câte un cuplu celebru ce-l fascinează, îl urmăreşte întreaga viață, pe care caută, cred, să-l imite, luându-şi-l drept model! Romeo şi Julieta? Tristan şi Isolda? Paul şi Virginia? Oh, nu, nu! Cuplul care mi-a luminat orbitor sufletul, ca un soare fraged, mereu pierdut, mereu regăsit la buza lacomă a unui orizont intim a fost *Tom şi Becky*! Da, Tom Sawyer şi Becky Thatcher! Cel mai fermecător, mai auroral, mai pur şi mai sfâşietor-dulce cuplu, pentru mine, din întreaga literatură!

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

4.IX.1980

România literară, nr. 4 din 4 februarie 2004

48
Aş întinde o mână şi-aş mângâia un copac mai apropiat

Stimate domnule Lucian Raicu,

Rămân să fie scrise, când sufletul meu va fi mai liniştit, două căpşune: *Tom şi Becky*! Şi-ncă ceva: *Lectura lui Ippolit*, în care-aş căuta să arăt *cum* citeşte un personaj dostoievskian (e vorba de citirea *Confesiei*) şi ce implicaţii poate avea, pentru el, actul lecturii (vă amintiţi, nu?, că Ippolit, *după lectură*, se sinucide, mai bine zis ratează, spre *hazul* şi *ranchiuna* tuturor, o sinucidere prost pusă la punct). Dar sufletul meu de acum, cel diurn şi cel nocturn, e mânjit, ziua cu întâmplări penibile (de când am venit în Iaşi, mă zbat şi bat la uşi abia întredeschise, în vederea aducerii Tamarei Nikolaevna pe-un post în oraş), noaptea de coşmărele-n care-mi retrăiesc, mult mai viu, mai acut-dureros parcă, primejdiile. Şi-mi pare, uneori, când mă trezesc brusc, treaz fiind, la o viaţă în care lumina, numai *lumina* acestor zile de toamnă are cu adevărat importanţă, îmi pare, zic, atât de rău de lepădarea clipei celei repezi pentru nişte lucruri ce n-au nici în clin, nici în mânecă, nici în buzunar nimic dulce... Mi-am luat însă speranţa drept deviză, am brodat-o-n fir subţire de aur pe haina mea din piele de antilopă neagră şi umblu, cu viziera trasă bine pe figură, ca un năuc beat de propranolol, printre morile de vânt (zefiri lunguieţi şi musoni rotunzi!). Ce-o fi să fie, numai să pot, din când în când, dormi un secol!

* * *

Strada. Un om mic, „umilit şi obidit”, în haine boţite, negre, cu şapca-n cap, având într-o mână un harbuz şi-n cealaltă, într-un fel de sacoşă de

piele, un cățeluş, tot negru, căruia i se văd doar capul şi coada. Omul, nervos, clătinându-se uşor. Harbuzul, extrem de verde. Cățelul, foarte serios.

* * *

Poate că azi voi primi cărțile de autor. Încă nu mi-am citit *Dulapul* ca să văd dacă are greşeli! Nu pot, pur şi simplu. Mi-ar trebui o grădină liniştită, un şezlong şi-o lumină căzută, pe paginile întoarse încet, printre frunzele atinse deja de toamnă. Şi-o ceaşcă mare de cafea aburind în iarbă, şi-un tren trecând, la care să privesc pierdut femeile de-o clipă de la geamuri, şi-un aer limpede, rece, străpuns subțire de mirosul fructelor putrede de pe jos, şi-un motan venind agale spre piciorul meu ca să-mi adore, cu spinarea pufoasă, manşeta pantalonului. Aş întinde o mână şi-aş mângâia un copac mai apropiat pe scoarța plină de furnici, aş întinde-o pe cealaltă şi-aş găsi un măr bun de mâncat, acrişor, cu obrazul înroşit de vinovăția căderii din pom! Nu mi-aş da seama de trecerea timpului. Poate că uneori aş adormi şi m-aş trezi apoi, uitând c-am adormit, umăr la umăr cu-n fluture veşted. Când aş înțelege că-i seară, că-s singur şi că a mai scăzut o zi, m-aş bucura de cea care-o să vină, iar şi iar, mereu în lumină, mereu în lene, mereu în surâs şi-n suspin.

* * *

Şi iată c-am terminat şi scrisoarea asta, rugăciunea mea din zori.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

5.IX.1980

România literară, nr. 5 din 11 februarie 2004

49
Mi-e sufletul strivit. Să nu vă supărați pe mine

Stimate domnule Lucian Raicu,

Sunt zile în care aş scrie un singur cuvânt, repetat de câte ori intră-n cele două pagini liniate: tristețe. Ieri, după o audiență în care solicitarea mea a fost respinsă net, ieşit afară, în lumină, nu mai ştiam pe unde s-o apuc acasă. Şi când am ajuns, în cutia poştală, am găsit un aviz: sosiseră volumele de autor! Eram atât de supărat, încât n-am simțit nicio bucurie, dar niciuna, cărând pachetul şi desfăcându-l şi uitându-mă la cele 30 de dulapuri. Ce păcat. Iar acum nu sunt în stare să scriu o dedicație, poate peste câteva zile; mi-e sufletul strivit. Să nu vă supărați pe mine.

* * *

Singurul „spațiu ocrotitor”, vorba lui Valeriu Cristea, a mai rămas această filă dreptunghiulară. În ea mă ascund dimineața, abia ieşit din somn, cu nelipsita ceaşcă de teracotă galbenă plină ochi până la buze cu cafea fierbinte. Luați un motan şi aruncați-l în mijlocul unei străzi duduind de tramvaie şi maşini, şi-n panica lui veți realiza neliniştea oribilă pe care o trăiesc de o săptămână printre oameni pe care îi rog ceva extrem de simplu.

* * *

Tot timpul acestor zile, de când am sosit de la Neptun, umblând în dreapta şi-n stânga, m-am gândit la Ippolit, prietenul meu de zid. Îmi vine mai cu seamă în minte întâmplarea aceea (un necunoscut îşi pierde portofelul şi el, redându-i-l, îşi dă seama că-l poate ajuta într-o situație extrem de delicată) în care Ippolit, *ştiind că o să moară*, face un bine.

* * *

Dac-ar fi după mine, iată cum aş trăi! M-aş scula de dimineaţă la cinci jumătate-şase, mi-aş face o cafea mirifică, aş scrie scrisoarea pentru dumneavoastră şi m-aş culca din nou! Adică vreo 23 de ore de somn şi o oră de comerţ afectuos între sufletul meu şi sufletul dumneavoastră. Nu mint. Am atâta nevoie de linişte, de pierdere a conştiinţei tristeţii în somn. Dar un somn adânc, nestrivit de vise imposibile. Azi-noapte am visat sticle pline cu apă care, deşi fără dop, stând culcate pe o masă, nu curgeau! Asta-mi provoca o frică nesfârşită. Apoi scaune ce, luate de spătar pentru a fi mutate, şi-l lungeau în sus ca şi cum ar fi fost din aluat. Apoi nişte sârme invizibile pe care, cu greu, mergeam dând celorlalţi senzaţia că păşesc prin văzduh ca pe trotuar! Acesta nu mai este somn, trebuie să recunoaşteţi, ci suprarealism la purtător! Şi mă oboseşte enorm!

* * *

Ce bine e să fii trist într-o zi cenuşie, mohorâtă, ploioasă, ceţoasă. Ce chinuitor e să fii trist într-o zi superbă, luminoasă, de toamnă înaltă şi limpede. Neînţeles de oameni, ai vrea măcar să fii înţeles de cer, de soare, de copaci. I-ai vrea cerniţi când, încă o dată, sufletul ţi-i ucis. Şi când vezi că *nimeni* nu e *cu* tine, *ca* tine, îţi vine să iei o oglindă şi să-ţi scuipi faţa răsfrântă după legile fizicii, şi ele impasibile la durerea ta. Şi, colac peste pupăză, într-o astfel de zi am fost nevoit să primesc cartea, dulapul meu în care am băgate versuri de la 18 la 40 de ani!

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

6.IX.1980

România literară, nr. 6 din 18 februarie 2004

50
Dea Domnul să mă țină trupul şi creionul până la scrisoarea o mie

Stimate domnule Lucian Raicu,

Iată-mă ajuns, târâş-grăpiş, mai cu haz, mai cu necaz, la a cincizecea scrisoare către dumneavoastră (seria numerotată!), moment de bilanț, clipă de dovleac cântărit gospodăreşte-n palme, secundă cu iz de mărar şi-amintire. Totodată, dacă ținem seama că mai trebuie 950 de scrisori ca să-mi răsfăț cumsecade sufletul, bine-ar fi să privesc înainte, nu înapoi şi să-i dau bătăi cu strășnicie. Fiindcă, vorba acustică a proverbului, o viață are omul şi-un timpan într-o ureche! Numai c-am luat-o, parcă, prea sfătos de data asta, ce aia lungă şi zbătută scurt de burtă a calului!!

* * *

Începută datorită unei întâlniri cu Dinescu-n laşi, coaptă însă de câtva timp pe cea mai secretă creangă a sufletului meu, corespondența asta (Emil Brumaru către Lucian Raicu!) matinală, amestecată dulce-amar cu cafea şi lecturi din, mai ales, bătrânul Dosto, tatăl nostru cel de toate porcăriile sublime, amenință să devină axul gingaş şi subțire, lesne de rupt de poştaşi nemernici uneori, al vieții motanului ce-am fost şi-al hipertensivului ce cu onoare şi propranolol sunt. Observ că, scăpat de sfătoşenie, o cotesc retoric!

* * *

Să nu uităm, corespondența generală poartă-n aer, nescris, dar simțit adânc de inimile noastre cu tic-tacul cam rapid, titlul *Recviem pentru Scămoşilă*. Să ne amintim, surâzând îngăduitor, de subcapitolele *Ruina unui samovar*, *Vaca la țară*, *Culinare*, *Copilării din amintire*, *Strada* etc. Dar, mai ales, să păstrăm, proaspătă şi veşnic cu uşa deschisă, acea mică prăvălie de lenjerie intimă de damă, dintr-un orăşel de provincie, poate Fălticeni, la care se ajunge printr-un gang subțire şi umed, prăvălie

vizitată de cele mai superbe personaje feminine, întru cumpărarea chiloților de-a pururi fascinanți, a sutienelor şi-a portjartierelor mirobolante! Comerț prosper şi pătimaş, dugheană a copilăriei şi maturității mele, la care, c-un metru-albastru după gât, oficiez ca-ntr-un altar acoperit de furouri înspumate spasmodic. Să adăugăm şi cofetăria eternă cu-acel motan distins, stilat, aplecat uşor, cu-n şervețel alb pe-o labă, în fața halitorilor de baclavale, savarine şi profiteroluri! Şi s-o acoperim, ca-ntotdeauna-n timp ce scriem, c-o pătură sau c-o plapumă, ca să nu ne tulbure inteligența artistică, pe grațioasa-n şolduri Tamara Nikolaevna!

* * *

Ne putem da seama acum, la a cincizecea scrisoare, şi care ar fi procentul de plicuri dispărute în neant. Mă incită din ce în ce mai mult chestia asta. E ca şi cum aş juca zilnic la loterie! Dar oare nu-i fermecător ca, din când în când, să comunici cu nimicul? Ideal ar fi ca toate scrisorile să nu aibă adresă, să ajungă undeva nu ştiu unde, dar într-un loc în care literele, eliberate de cuvinte, să se îmbine din nou, după amorul şi plăcerea lor. Le văd, bâzâind în lumină, ca pe-un uriaş roi de albine, nuntind în jurul mătcii-regine!

* * *

Dea Domnul să mă țină trupul şi creionul până la scrisoarea o mie. Şi-atunci, oh, atunci vă voi mai scrie una ca ciclul dimineților arabe să fie încheiat frumos şi grav.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

7.IX.1980

P.S.: Să nu uităm să mulțumim „Poştei române”!

România literară, nr. 7 din 25 februarie 2004

51
Oare un fluture sau un crin nu-i tot pe viață şi pe moarte?

Stimate domnule Lucian Raicu,

O mie şi una de nopți, după cum ştiți, e o carte pe viață şi pe moarte. Povestirea, mă rog, „narațiunea”, salvează-n fiecare noapte, pentru încă o zi, capul pletos şi dulce-al Şeherezadei. Păstrând proporțiile şi schimbând sexul, *O mie şi una de scrisori* îmi salvează, în fiecare dimineață, sufletul, mi-l îmbibă, făcându-l leoarcă, apt de-a mai rezista 24 de ore, cu cuvinte de grafit afectuos. Iată de ce şi corespondența mea sprințară, scrisă-n dunga zefirului (dar şi-n fleaşca memoriei!) e, vrând-nevrând, tot pe viață şi pe moarte! De fapt, orice-i aşa. Oare un fluture sau un crin nu-i tot pe viață şi pe moarte? Sau un dovleac?

* * *

Tot tămbălăul pe care i l-am făcut lui Mugur pentru *Dulapul* meu s-a datorat faptului că-mi consider cartea ca pe *un roman* (ceea ce şi este!) cu capitole ce se întrepătrund, îşi răspund, se anticipează etc... Războiul a început de la titlu şi a continuat cu insistența mea de a nu schimba un rând, un *nume*, ordinea etc... Primul meu volum, *Versuri*, apărut în 1970, avea titlul *Fluturii din pandişpan*. După ce a stat vreo trei ani la o editură care, între timp, îşi schimbase numele, mi s-a dat un telefon şi mi s-a spus că apare *cu condiția* să-i modific titlul. N-am vrut, răspunzând că nu am alt titlu. Şi atunci a fost numit, net, *Versuri*! Eu vedeam lucrurile în ansamblu, titlul era justificat de o poezie din a doua carte unde, dintr-un pandişpan ies, tăiat fiind de detectivul Arthur, fluturii! Acei fluturi ce trebuie să zburde leneş în primul volum. Îmi pare, acum, extrem de rău că sub titlul de pe copertă, jos, cu litere mici, nu am specificat: „roman”! E vorba de actualul volum, desigur.

* * *

Îmi este tot mai evident faptul că eu, cel care vă scrie zilnic şi ameninţă s-o ducă tot aşa până la teroare şi delir, nu-s în stare să încropesc o dedicaţie! Ce se întâmplă? Bineînţeles, e de vină şi situaţia mea, încordarea maximă a nervilor în privinţa postului Tamarei Nikolaevna. Dar nu-i de ajuns pentru o justificare! Poate că, deocamdată, vreau să mă bucur *eu singur* de dulap, să dansez în jurul lui, cu o gutuie-n suflet. Şi cum bucuria nu vine, nu se consumă, deci, mai repede, iată că întârzie nepermis. Drept care voi lăsa orice speculaţie-n şanţ şi, azi sau mâine, vă voi trimite cartea! O ţin ferită de vreo patru zile!

* * *

În psihiatrie toate chestiile astea, alambicări de rachiu chinuitor şi despicări a ţei subţirele, cu toporul, în patru, se numeşte psihastenie!

* * *

Nu mă simt cu adevărat bine decât în faţa acestei foi liniate. Dar în ea, de multe ori, mă lamentez! Cum vine asta? Orice durere, atât timp cât o poţi scrie, e suportabilă? Sau *devine* suportabilă tocmai fiindcă o scrii? Ştiu doar că înainte făceam versuri fericit. Marile supărări (care se împletesc întotdeauna cu spaimă) mi-au uscat mâna. Aşa era cu poezia. Cum o fi cu proza, nu prea am idee!

* * *

Şi zilele-s tot mai senine, mai înalte. E o sfinţenie-n lumină, o tragedie dulce-n orice obiect luat la piept de soare, un pacinic măcel, un jaf subţire, dar adânc.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

8.IX.1980

P.S.: Am terminat scrisoarea cu-n nesfârşit regret. Ce mai fac până mâine dimineaţă?

România literară, nr. 8 din 3 martie 2004

52
Celesta Tenzi

Stimate domnule Lucian Raicu,

De o bucată amară de vreme, tot foindu-mă printre oameni, mi-am neglijat personajele dragi. În ce tractir mai zace Svidrigailov? Cui i se mai confesează, scuipându-şi, la modul cel mai propriu al cuvântului, viața-n fața celorlalți, Ippolit? Dar Lebedev? Vă amintiți de replica lui celebră, din compartimentul trenului în care se întâlnesc, pentru prima dată, Rogojin cu Mâşkin? „Şi nici să nu-mi dai! Aşa-mi trebuie; nimic să nu-mi dai! *Iar eu tot am să țopăi* (s.n.). Îmi las nevasta, copiii, dar înaintea ta am să țopăi! Acordă-mi cinstea asta, rogu-te... acordă-mi-o!" Lebedev care se roagă, de ce nu stimate domn?, de ce nu?, „pentru odihna sufletului contesei Barry"! Lebedev care „minte de dragul artei"! Lebedev cu formidabilul lui umor negru din povestioara-n care cineva, „ajuns la o vârstă înaintată, declară de bunăvoie şi nesilit de nimeni că în timpul îndelungatei şi mizerabilei lui vieți omorâse şi mâncase personal, *în cel mai mare secret* (s.n.), şaizeci de călugări şi câțiva copilaşi laici, vreo şase în total, *nu mai mult* (s.n.), cu alte cuvinte un număr neînsemnat în comparație cu numărul de fețe bisericeşti devorate". L-a citit oare Lebedev pe Swift? Se pare că da! Ca să nu mai vorbesc de eterna Nastasia Filippovna Baraşkova! Pe unde şi cu ce se mai pudrează dânsa? Cui îi mai face „scene"? Pentru că n-a murit, *nu putea* să moară din cauza unui banal de cuțitoi! Ea veşnic îmi va isteriza, bătându-mă cu chiloții în cap (cum ardeleanca Nuța pe electricianul Vasilescu din Dolhasca!), minții şi trupul!

* * *

Azi, mort-răscopt, vă trimit cartea! Toată treaba asta s-a transformat într-o teroare a bunului-simț!

* * *

Ieri seară am văzut un film cu formația de muzică uşoară ABBA. Şi, deodată, mi-am amintit de localitatea D***. Pe atunci ABBA avea primul succes cu *Waterloo*, melodie premiată de „Eurovision”. Văzusem concursul în direct, televizat. Numai că despre altceva e vorba. Tot cam atunci apăruseră două doctorițe proaspăt absolvente, clujene: Tenzi şi Felicia. Tenzi, pe care o mai chema şi Celesta (absolut autentic!), deci Celesta Tenzi, semăna cu blonda din formația ABBA! Blondă, înaltă, sănătoasă, cu nişte craci lungi, zdraveni, cu-n bazin solid (în care-ar fi înotat toți peştişorii din lume!), c-o dantură că-ți venea mereu să-i desfaci gura, ca la cai, şi să i-o pipăi, râzând, având un fermecător accent ardelenesc şi o fustiță de antilopă maro, cu franjuri, întru dezgolirea a tot ce e mai sfânt, purtând pulovere mițoase peste mai mulți sâni în teribilă erupție! Celesta Tenzi! Funcționa în aceeaşi comună, la un dispensar mai îndepărtat, mai izolat: Probota. Şi iată şi întâmplarea neverosimilă, picantă până la cel mai straşnic sos! Invitată la noi, într-o seară, după ce s-a mâncat şi s-a băut, a rămas să şi doarmă. A doua zi, am observat că-i şopteşte ceva, roşie la față şi scuzându-se, primei mele soții. Ei bine, acestei făpturi superbe, în somnul ei adânc şi cam crăcănat, îi venise (cum ziceau toate femeile din D***) „regula”, nereuşind s-o trezească! Îmbujorată, cu ochii parcă şi mai albaştri, a îndesat cearceaful trădător într-o taşcă de piele, să-l spele la ea acasă. Celesta Tenzi!

Cu stimă şi grație,

Emil Brumaru

9.IX.1980

România literară, nr. 9 din 10 martie 2004

53
Fie-ne țărâna sfântă! Şi fluturii uşori

Stimate domnule Lucian Raicu,

Nu mă pot dezlipi de amintirea personajului *Celesta Tenzi* (Tenzi venind de la Hortensia, deci Celesta Hortensia!). În ultimii ani, amintindu-mi uneori de ea, mi-am dat seama că, fără să ştiu, am fost îndrăgostit de dânsa! Da, *fără să ştiu*! Spre deosebire de Celesta care, bănuiesc, ca orice femeie, ştia. Odată, nu ştiu de ce, eram pe peronul gării din D***. Celesta Tenzi pleca la Cluj. Şi din fereastra unui vagon, mâna ei lungă şi albă, flexibilă, a izbucnit şi a început să se zbată grațios a bun-rămas. Nu zăream decât acest membru fluid, echivoc, semănând mai mult a picior, a crac rotund scos pe geam în văzu-ntregii lumi, mişcându-se nesfârşit, trenul făcând lent o curbură, minute şi iar minute, ca-ntr-un orgasm de adio. Acea mână-picior mi-a răvăşit mult timp gândurile, era un dar neaşteptat, nu credeam că aşa, deodată, se poate arăta unui om, printr-un gest de altfel obişnuit, atâta secretă sexualitate. Pentru că, repet, senzația a fost că-şi flutură piciorul ei divin, iar fluturarea asta nepermisă a durat până când nu l-am mai putut zări. Când ne-am reîntâlnit, Celesta Tenzi a avut un surâs adânc (avea o față foarte „retro”, ca a actrițelor blonde din vechile filme „americane”) al gurii cu buzele arse dar pline (parcă trăise-n deşert, fără apă şi dragoste) şi-al ochilor albaştri, încercănați, înfundați tragic în orbite mari, sub o frunte pură, năpădită de cârlionți bălai. Şi mi-a zis cu tonul acela afectuos-ardelenesc: „Ce mai faceți, domnu doctor?”. „Domnu” zis cu vreo trei-patru „o”, ca într-un alint „Dooomnu Doctor”.

* * *

Acum de abia pricep că era inevitabil ca în „rezervația naturală de îngeri” să apară, la un moment dat, şi Celesta Tenzi, doctorița cu trup straşnic, matern oarecum, doctorița pe care, iată, mi-o amintesc din nou, sprijinită de uriaşa mea sobă de teracotă maro (o sobă *dublă* din cauza camerei prea mari) în fustița ei indescriptibilă, tristă, albă, blondă, bând o cafea şi spunându-mi că nu mai poate, că-i prea singură acolo, la dispensarul ei

mărginaş, că va pleca, se va căsători, destul, destul, aici înnebuneşte. Iar între timp, ce întâmplare!, vărul meu, student pe atunci, a venit prin D***, a cunoscut-o, s-a îndrăgostit de ea, erau să se căsătorească! Numai că Celesta Tenzi s-a căsătorit cu altcineva, un tip de prin Vatra Dornei, şi de atunci nu am mai văzut-o decât o singură dată, cu ocazia unui examen pe care l-a dat la Iaşi. Se îngrăşase, nu mai avea disperarea albastră a ochilor, mi-a arătat poza unui copil şi, când, *pentru prima oară*, ne-am îmbrăţişat în stradă şi ne-am sărutat pe obraji a bun-rămas, am simţit, indiferent, doar o bucată de carne moale şi transpirată jenat. Normal. Celesta Tenzi, cea care mi-a fluturat cracul dumnezeiesc la geamul unui compartiment de-a doua, a rămas veşnic în „rezervaţia naturală de îngeri". Ca şi mine! Fie-ne ţărâna sfântă! Şi fluturii uşori.

Cu stimă şi graţie,

Emil Brumaru

10.IX.1980

România literară, nr. 10 din 17 martie 2004

54

Am ridicat mâna a recunoaştere, a recunoştinţă. Asta a fost totul

Stimate domnule Lucian Raicu,

Scrisoarea de joi o încep la ora cinci şi douăzeci dimineaţa cu o cafea slabă şi-un geam încă negru, căptuşit pe dinafară. Ieri mi-am cumpărat cele două volume de *Versuri* ale lui Arghezi, apărute la Cartea Românească. Citind prefaţa lui Pienescu, mi-am luat de-o grijă: nu voi apuca în viaţa asta să răsfoiesc o ediţie completă. Nu voi apuca măcar ediţia Eminescu dusă până la capăt. Nu înţeleg. Aiurea se publică, uneori, în câţiva ani, zeci de volume însumând întreaga operă a unui clasic. Noi *încă* nu-l avem pe Eminescu!!! Este impardonabil, dezastruos pentru cultură.

* * *

De-abia aştept să recitesc Cehov, de-abia aştept să recitesc Proust, de-abia aştept să recitesc *O mie şi una de nopți* (am ediția Mardrus), de-abia aştept să recitesc Dostoievski, de-abia aştept să reiau buchiseala-n ediția Perpessicius a variantelor eminesciene, de-abia, de-abia, de-abia... Ippolit a încercat o sinucidere *după* lectură. Cu atâtea cărți esențiale-n față îți vine să te sinucizi *dinainte*! Fiindcă niciodată nu le vei putea citi *cu adevărat*!

* * *

Celesta Tenzi! Este bizar că i-am uitat definitiv numele de familie, fiindcă celelalte două sunt prenumele ei! V-am mai spus, avea părul blond, cârlionțat, nu lung, în genul „retro" al vechilor vedete de cinema. Într-o după-amiază mă întorceam de la spital. Din sens contrar venea autobuzul Fălticeni-Probota. Era pe la cinci. Mergeam trist, sfâşiat de lumină. Mi-am ridicat capul şi am zărit-o pe Celesta Tenzi la geamul autobuzului, privind în gol, disperat, cu fața literalmente desfigurată de singurătate. Pentru o clipă m-a zărit şi ea şi, brusc, gura, ochii, obrazul s-au deschis într-un surâs nesfârşit de cald, de bucuros. Am ridicat mâna a recunoaştere, a recunoştință. Asta a fost totul.

* * *

Cred că nu v-am spus până acum (sau poate că da?): Dinescu, la ultima mea venire-n Bucureşti, mi-a dăruit cămaşa lui roşie!!! „Ia-o bătrâne, ce pula mea, am şi scris despre dânsa, cămaşa mea roşie cu miros de peşte prăjit!" Şi am luat-o, bineînțeles! Cămaşa fericitului! Cămaşa lui Hristos! O păstrez cu sfințenie.

* * *

Şi iată-mă aducându-mi, acut, aminte de Denisa. Era la una din primele mele vizite la dumneavoastră, cred că a doua. Denisa a venit mai târziu. La un moment dat am zărit-o, cu mâna tremurând, cu ceva nedescris de

dureros, de tragic chiar în întreaga-i făptură lunguiață şi bulbucată exact unde trebuie, am zărit-o, zic, turnându-şi nişte băutură, nu vin, altceva, într-un pahar. Ce-i cu ea, mi-a fulgerat prin minte, ce se întâmplă cu ea? Şi-am uitat pe loc.

* * *

Întotdeauna, către sfârşitul scrisorii, înțeleg că începe o nouă zi. De săptămâna viitoare va trebui să-mi duc fetița, în fiecare dimineață, pe la opt, opt şi jumătate, la grădiniță. Şi s-o aduc la doisprezece. În dreapta mea, într-un unghi făcut de cărțile din bibliotecă am fotografia ei. Deseori, când întrerup frazele, o privesc îndelung. Oare ce va crede ea despre mine?

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

11.IX.1980

România literară, nr. 11 din 24 martie 2004

55
Şi trece, trece, trece timpul ca o trăsurică...

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ieri, dus de-o întâmplare, m-am trezit bând pe la 11 dimineața şi nu am mai putut termina decât pe la 10 seara! Întâmplarea se numeşte tânărul poet Nichita Danilov care, printre altele, îl citise pe Dostoievski. Prilej de lungi şi cam porcoase comentarii privind-o pe Nastasia Filippovna, pe Gruşenka etc... Notez toată chestia, fiindcă, întrebându-l ce-i place mai mult din bătrânul Dosto, mi-a răspuns: *Visul unchiului* şi *Stepancikovo şi locuitorii săi*! Şi mi-am amintit că şi dumneavoastră preferați acest scurt roman, pe incomparabilul Foma Fomici. Voi reciti cartea!

* * *

Acum câteva zile, la radio, aud pe cineva, un moşneguţ, că scrie multe scrisori, chiar de patru pagini, şi că ştie că epistolele sale au valoare „*estetistică*”! Cred că era o emisiune de duminică, „ora satelor” sau aşa ceva! Oricum, sper ca şi scrisorile mele, chiar dacă doar de două pagini, să aibă o valoare *estetistică*!! Îmi place la nebunie cuvântul ăsta: *estetistică*!

* * *

De fapt, ieri cred că nu aş fi băut dacă nu aş fi văzut în librării volumul acela scos de Academie în care-s trecut la debutanţi! Aveam 50 de lei pregătiţi şi, deodată, mi-am zis că mai bine-i dau pe votcă decât pe bîzdîgania respectivă. Numai că, acum, doresc s-o cumpăr iar! Ciudat, până şi data naşterii e greşită! Textul lui Mecu (!!!) nu l-am citit. Preferam să fi explodat şi eu liric, ce naiba!

* * *

Mult prea trist sunt în ultima vreme ca să pot zburda, cum mi-ar plăcea, printre citate. Postul Tamarei Nikolaevna e absolut iluzoriu. Deocamdată s-a internat. Dar asta cât se poate? Iar a face o întrerupere înseamnă lipsa totală de bani, amânarea definitivatului etc. Cam mahmur, azi, stau şi mă gândesc că toată zbaterea mea pe la fel de fel de oameni (e vorba de scriitorii de aici, de la reviste, de la consiliu, de la asociaţia din Iaşi: M. Radu Iacoban) e penibilă şi inutilă. Şi, vrând-nevrând, trebuie s-o continui până la epuizare. O pilă, asta-mi trebuie, o pilă!!!

* * *

Mi-am luat până la urmă cartea cu pricina. Nicolae Mecu (!!!) se ocupă numai de trei autori: Mihu Dragomir, Tiberiu Utan şi de mine! Cam scurtă colaborarea lui! Textul e normal, aşezarea nasoală, cum v-am mai zis. Dar să fiu mulţumit că n-a ieşit şi mai rău!

* * *

Termin scrisoarea după-masă, în veşnica lumină albă de la ora patru spre cinci, cu vântul rece intrându-mi pe fereastra deschisă. Aş bea şi n-aş bea o cafea. La prânz am dus nişte versuri de-ale Tamarei Nikolaevna la *Cronica*. Aş dori foarte mult, agățându-mă de cererea dumneavoastră grațioasă de-a vă da versuri pentru *R.l.*, să vă trimit de-ale Tamarei. Ea a mai publicat demult vreo trei poezii în *R.l*. Şi pe ea ar ajuta-o în mod real. Cu mine s-a cam terminat distracția! N-o să vă supărați deci, dacă, într-o bună zi, vă veți trezi c-un teanc tamarian. Mi-ar ajuta *mie* în primul rând! Treaba nu-i chiar de domeniul fanteziei!

* * *

O, dac-ați şti cât de sătul sunt de alergătura mea bezmetică de la unul la altul. Şi trece, trece, trece timpul ca o trăsurică...

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

12.IX.1980

România literară, nr. 12 din 31 martie 2004

56
O rugă sfâşietoare a cuvintelor către Cuvânt!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Deschid *Reasece*-ul şi citesc: „Criza cuvintelor nu trebuie în niciun caz să legitimeze inerția spiritului nostru în raport cu ele, *incapacitatea sau lenea de-a le trezi din somnul banalității*” (s.n.). Şi mai departe: „*...tensiunea zmulgerii cuvintelor din anonimatul conversației diurne...*” (s.n.). Şi încă: „vorbim şi scriem prea mult...”. Şi iar, fericit, fericit, fericit de exactitatea flăcării subțiri ce dansează ca deasupra comorilor: „Poezia, oricum, ar trebui să exprime *starea de urgență* (s.n.), *starea de necesitate* (s.n.) a limbajului”. Apoi, ca o lespede fină: „Grosolănia e totdeauna

preferabilă moftului”. Şi-acum îmi reamintesc. E vorba de „spălarea” cuvintelor. De tentativa, nereuşită, de prin 1970, de-a „scrie” o ultimă, finală poezie în care să folosesc *toate* cuvintele, puse unul lângă altul, fără articulații gramaticale, un fel de testament. Găsisem titlul: *Rugăciune*. Dar atât. Pare extrem de simplu să iei cuvinte şi să le aşezi cam aşa: dulap crin înger fluture etc... Numai că eu doream prin această enumerare monotonă, interminabilă, să le „trezesc”, să le dau o nouă „strălucire”, totul să pară o rouă ubicuă, nemaipomenit de rotundă şi fragedă pe brusturii vechilor prejudecăți verbale. O rugă sfâşietoare a cuvintelor către Cuvânt! Vroisem să folosesc cuvintele „mele”, numai cele ale „mele”. N-am putut, nici nu am început măcar, oprindu-mă, desigur, dinainte, „*incapacitatea*” de-a o face. Visam, trântit în şezlong, după-amiaza, cu ochii în lumina zidului de cărămidă de la câțiva metri de mine, *ca la o femeie* la poezia mea finală!

* * *

Şi iar îmi amintesc. Întotdeauna începeam o poezie, *mecanismul* îmi era declanşat ca prin farmec de un cuvânt, un *cuvânt* ce până atunci, deşi-l repetasem, vorbind, de mii de ori, sau îl citisem, nu avea nimic neobişnuit. Şi deodată, n-am înțeles nici acum de ce acest cuvânt mi se „revela”, îl „vedeam”, îl „auzeam” *pentru prima dată* altfel, neobişnuit de proaspăt, de ciudat, de străin parcă de limbajul meu de om. Parcă l-ar fi şoptit, cu gura lui „virginală”, un înger sosit anume pentru asta lângă urechea şi sufletul meu. Şi de la acest cuvânt orbitor, nemaiîntâlnit (deşi-l întâlnisem până atunci de un milion de ori), trâmbițat auroral sub geana unui orizont genuin, căpătându-şi brusc adevărata haină, cea inițială probabil, nemurdărită-n falduri de nicio semnificație alta decât aceea a existenței lui pure, transparente şi opace în acelaşi timp, de la acest cuvânt *inventat*, alcătuit din vocale curate ce-mi fulgerau înțelegerea ca-n paradis, în fața căruia tremurasem de emoția începutului a ceva tainic, dumnezeiesc, profund fericit că-i pot sufla viața-n față, că-l pot, pentru o clipă, pipăi-n forma lui necunoscută, de la acest cuvânt, ca-n vis, începea poezia.

* * *

Numai că nu era de ajuns doar *cuvântul*! Trebuia să mai fiu şi eu! Şi poate că, de fapt, conştiința, extrem de rar izbită-n priceperea mea, că, iată, exist, trăiesc, chema *cuvântul*, îl împrospăta. Subtilități „pretins ştiutoare”! Dinescu e mult mai aproape de adevăr zicând: „Ce pula mea, scriu!”.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

13.IX.1980

România literară, nr. 13 din 7 aprilie 2004

57
Îmi plescăi sufletul ca pe-o limbă-n sosul picant al lecturii

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cred că am depăşit complexul „cărțoiului”! Oricum, de azi-dimineață, după o trezire imediat scăldată-n cafea, am reluat pe Catteau-ntre lăbuțe. Sper să nu mă mai poticnesc.

* * *

Între timp, Tamara Nikolaevna s-a internat cu „reacție anxioasă depresivă”. Pastile cu carul! Dar, lucru esențial, a reînceput să scrie şi sper că peste câtva timp vă voi trimite vreo zece poezii de-ale ei cu rugămintea de a face tot ce-i posibil să-i apară una-n *R.l.* Vreau să mă înțelegeți exact: mă ajutați foarte mult, în primul rând pe mine. Inutil să mai explic de ce! Uneori îmi vine să-mi pun lațul de gât (ştiind, desigur, că se va rupe!).

* * *

Rețin din articolele despre Duşan Petrovici chestia cu lamentația poeților. „Lamentația poeților, în genere, cu tot aerul de credibilitate, nu trebuie să ne înfricoşeze, şi ei sunt cei dintâi ce n-ar dori aceasta. *Ei vor doar atât, să*

scrie poezii bune” (s.n.). Magistral şi paragraful imediat de mai sus de cel pe care l-am citat. De fapt, întreaga prima coloană „conține” o imperceptibilă ironie atotîngăduitoare față de animăluțele răsfățate ce suntem noi, poeții.

* * *

Dar... Dar eu nu am mai scris un vers din 1978! Iar atunci, la începutul acelui an, am comis o serie de 40 de sonete absolut nepublicabile prin erotismul lor răspicat, pe şleau! Operă „postumă”, de „cabinet”: *Infernala comedie*! Poftim, deci, o „lamentație”!!!

* * *

O curiozitate! Nu mi-a plăcut niciodată Pillat. Mai mult, a fost singurul poet bun pe care *nu l-am citit*! De-aceea am fost de-o uimire uriaşă când, cu ocazia cărții de debut, m-am văzut comparat etc... Apoi mi-am dat singur explicația. Dacă l-aş fi citit, l-aş fi *eliminat* din minte. Aşa, iată ce s-a întâmplat!

* * *

I. Negoițescu, într-un articol scris prin 1971 şi apărut abia acum într-un volum, spune ceva de Cocteau! Mi-e ruşine, dar eu nu am citit un rând de Cocteau!! Alex. Ştefănescu, în postfața *Dulapului*, vorbeşte de un total neştiut de mine, Jorge de Lima!!! Nu ăsta-i baiul. Cum naiba de nu se observă că i-am iubit nebuneşte (şi-i iubesc) pe Verlaine şi pe Apollinaire? Cum de nu transpare nimic din dragostea mea pentru Dostoievski, şi Cehov, şi Gogol? Înseamnă că i-am *citit* foarte bine! Nu?

* * *

Cum să nu jubilezi la finețea malițioasă a unei asemenea fraze: „Melancoliile îi sunt luxoase, elegante cu premeditare, iar dacă descoperi undeva simplitatea trebuie să adaugi de îndată (altfel induci în eroare pe cititor...) că este, nu-i aşa, dovadă de rafinament”. Sar în sus ca mingea

cea de cauciuc în preajma parantezei şi, *nu-i aşa*, îmi plescăi sufletul ca pe-o limbă-n sosul picant al lecturii.

* * *

Lângă *Reasece* şi *Istoria* lui Călinescu am adăugat, pe masă, drept în faţă: *Aventurile lui Tom Sawyer* şi *Aventurile lui Huckleberry Finn*. În „Biblioteca pentru toţi copiii".

* * *

Din articolul *Modalităţi lirice contemporane*, al lui Andrei Roman (articol din care cel mai bun fragment e citatul din dumneavoastră), remarc lipsa flagrantă a lui Leonid Dimov!

Cu stimă şi stupefacţie,

Emil Brumaru

14.IX.1980

România literară, nr. 14 din 14 aprilie 2004

58

Fiecare clipă e grea, coaptă, mustoasă, esenţială

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cartea lui Sorin Titel, *Clipa cea repede*, o citesc, ca să zic aşa, pe clipe. Azi o pagină-două, mâine treizeci, pauză, peste câteva zile iar nişte pagini etc... Aş vrea să nu se mai termine. Are ceva de basm, de poveste spusă la gura sobei, iarna, când în casă-i cald şi bine şi-afară bântuie îngheţul. Zăbovesc pe câte o filă, cu ochii aiurea, amintindu-mi de mine, de visurile mele şi cum m-aş tot duce-n trenuţu' acela pe lângă care flăcăii alergau îndemnaţi de fete, culegeau prune, iar se suiau. Dovlecii enormi din grădina Anei! Soldatul care declanşează, c-o împuşcătură, toată maşinăria nemţoaicei. (O, mai ales turcul care caută să taie sânii unei turcoaice, sânii pe care ba şi-i arată, ba şi-i ascunde!) Neasemuita, nostalgica poveste a lui Terapont ce-şi găseşte iubita ideală peste ţări şi mări. Panouri, parcă,

de bâlci, pictate naiv, sfâşietor de blând, în culori voit stângace. Şi ce melodie secretă se degajă din frază, din *aranjarea* cuvintelor! Îmi cântă sufletul dulce-amar în timpul lecturii. Şi am ajuns doar la pagina 127, mai am, mai am, sunt bucuros, îi mulţumesc din inimă, din toată inima, lui Sorin Titel. (Să nu uit scena antologică, de desen animat, crudă şi tandră, declanşată de aruncarea furcii de către baba curioasă, furcă ce nimereşte-un purcel. De reţinut tăierea cu toporul a paserii de către „domnişoara".)

* * *

Ca să nu mai vorbesc de Desideriu[2], de doamna Venturia! „...O caisă coaptă a căzut lângă farfuria doamnei Letiţia şi a pătat faţa de masă." Pentru ce îmi vine să plâng? Dar domnul director?

* * *

Farmecul indicibil al acestei cărţi vine, cred, din importanţa, din greutatea cu care se înfăptuiesc gesturile, treburile cele mai simple, mai banale. Din minuţiozitatea profundă, ceremonioasă, a (de exemplu) culegerii perelor. Fiecare clipă e grea, coaptă, mustoasă, *esenţială*, ca fiece pară pe care, c-o grijă infinită, domnul director o desprinde fericit de pe crenguţa ei. El va muri... „Să caute ea în dulapul unde îmi ţin lucrurile de şcoală, trebuie să fie acolo nişte hârtie albastră de îmbrăcat caietele." Şi iar mi se umple sufletul de-o lacrimă mare, limpede, tremurătoare, lacrimă pe care-aş lua-o-n mâini şi-aş purta-o ca pe însăşi copilăria mea-n braţe, în lumina unei după-amiezi nesfârşite. „...şi prin începutul acela de somn pătrundea *mirosul acrişor al cânepii* din capătul pădurii, *al socului pălit de soare* şi mirosurile acelea îl trezeau; deschidea mirat ochii; frumoasă-i lumea, aşa cum a făcut-o cine a făcut-o, n-ai mai pleca din ea în vecii vecilor, *atâta-i de frumoasă şi plină de lumină*." Cartea lui Sorin Titel e *o rugăciune*.

---

[2] Cititorul colecţiei „Femei celebre"!

* * *

„Domnul notar ne-a servit cu salată de vinete...” Unde eşti tu, Cehov?

* * *

Doctorul Bulic cântând, la rugămintea doamnei Letiția şi-a doamnei Venturia, serenada lui Toselli şi cea a lui Schubert! Doamne, cât de bine cunosc toate astea!! La Dolhasca, doctorul veterinar Mihăiescu, cel care trăia cu telefonista, cânta arii de operă c-o voce de tenor disperat, în grajdul-dispensar, plin de vaci blânde, uimite, bolnave! Până la urmă s-a căsătorit cu telefonista (fostă mare curvă a satului) şi a plecat, cântând sfâşietor, cu trenul...

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

15.IX.1980

România literară, nr. 15 din 21 aprilie 2004

59
Cu stimă şi „extras de splină”

Stimate domnule Lucian Raicu,

Doctorul Bulic al lui Sorin Titel mi-a amintit, v-am spus ieri, de doctorul veterinar Mihăiescu, cel care cânta arii de operă printre vaci şi s-a căsătorit cu o telefonistă cam curvă, dar destul de drăguță (i-am uitat numele mic; îi țin minte doar sânii mari, gura rujată, mâinile subțiri, ca şi talia ce clătina, ca pe-o crenguță, două fese coapte; avea şi o pungă cu lozuri în plic şi, o dată, cu Adi Cusin sosit la mine, ne-am ruinat). Ceea ce mă face să insist asupra doctorului veterinar Mihăiescu este altceva. Scămoşilă, adus de mic de la Fălticeni, de la un doctor, mi se pare dermatolog (evreu), nu prea creştea, era extrem de delicat şi mofturos. A fost consultat veterinarul Mihăiescu! S-a prezentat fredonând o arie celebră, l-a prins de ceafă, i-a băgat un termometru în fund, l-a scos, l-a privit: nu avea febră. După ce l-a mai pipăit, a zis grav: „Are o oarecare

întârziere în dezvoltarea coițelor. Să-i facem nişte *extras de splină*!”. Ei bine, după vreo două injecții cu *extras de splină*, Scămoşilă, deşi nu şi-a mărit vizibil coițele, a început, pur şi simplu, nu să miaune ca tot motanul, ci să ragă! Adică în loc de „miau” urla „maaauuu!”. Îl auzeau oamenii noaptea pe dealuri: „E motanul doctorului!”. Tot ca un efect al tratamentului a fost şi dispariția câtorva găini de-ale gazdei. N-o să credeți, dar delicatul Scămoşilă, tare-n coițe acum, înghesuia câte-o găină între coteț şi gard, o imobiliza şi *începea s-o mănânce de vie*!!! De la târtiță, unde-i mai moale, spre cap! Cam la a treia găină a fost prins asupra faptului! Era clar, reuşise să halească de data asta doar o jumătate de găină, cealaltă, cu cap şi cioc, încă mai cârâia!! I-am plătit gazdei şi am început să-mi țin ferocele-n casă! Şi ca totul să pară şi mai neverosimil (dar jur că-i autentic), doctorul veterinar avea un frate geamăn tot veterinar! Într-un sat alăturat. Niciodată nu ştiam care era cel care-i băgase *extras de splină*, pentru umflarea coițelor, lui Scămoşilă. Mai ales că telefonista, muiere zăpăcită şi ea, nervoasă de-atâta zbârnâială-n ureche, se şoptea prin sat că-i mai încurcă şi dânsa. Cert e că a plecat doar cu unul! Aşa că a venit celălalt în locul lui. Cânta doar la acordeon! Oricum, pentru mine, Frații Mihăiescu au rămas cam ca Frații Grimm în memorie!

* * *

Uitasem să spun că un alt rezultat al *extrasului de splină* a fost şi acela că, exaltat, Scămoşilă stătea mai mult prin copaci, încercând, c-o inconştiență de somnambul, cele mai subțiri şi mai flexibile crenguțe din vârful unui măr ce-mi străjuia uşa la vreo doi metri de prag: „mărul cunoaşterii” (aşa-l numisem). Poştaşul Murgoci (soț al unei surori medicale superbe, dar despre asta altădată) se crucea şi căuta să convingă, împărțind scrisori şi ziare, pe toți, că „dom’ doctor are o veveriță uite-aşa de mare”, nu un motan, cum se credea! Cam la două-trei luni după tratament, Scămoşilă, acum cu coițele-n regulă, şi-a revenit. Doar din când în când mai avea câte un puseu de virilitate bestială!

Cu stimă şi „extras de splină”,

Emil Brumaru

16.IX.1980

România literară, nr. 16 din 28 aprilie 2004

60

Cântec spus cu geana-n lacrima destinului necruțător

Stimate domnule Lucian Raicu,

De unde vine (şi sorb o gură bună de cafea) farmecul cărții lui Sorin Titel? Fiindcă, iată, am terminat-o, citindu-i ultimele sute de pagini dintr-o suflare lacomă. De la *Grădina* nu m-am mai putut opri! Există, în primul rând, o melodie, un murmur continuu al cuvintelor care au ceva blând, uşor stângaci, voit stângaci, în aşezarea lor. Fraza cântă. Un fel de tristețe acceptată, luminoasă, o lacrimă atârnând grea de litera fericită a clipei. „Ce aer curat, spunea unchiul Rubin, *a spălat Dumnezeu lumea...*” Această „lume spălată”, strălucitoare, nesfârşit de frumoasă-n perisabilitatea ei infinitezimală, regretul ascuns într-un fel de voioşie a regionalismelor atât de artist strunite, o senzualitate difuză țesută fin în text ca-n goblenuri, un „amestec” ațâțător de mici întâmplări cu tâlcul şters de vreme, îngroşat sau subțiat de-amintire. Cum să nu-mi pâlpâie sufletul ca-n lampă un fitil necurățat de scrumul ce-l topeşte-ncet când copiez: „De pe perete te privea fie un Christ îngândurat, fie o odaliscă somnoroasă sau o ducesă cu obrajii roşii şi cu o înaltă coafură rococo”?

Desideriu care transcrie „cu cerneală vişinie într-un caiet îmbrăcat în mătase neagră versuri”. „Casa asemeni *unei ființe* (s.n.) inconştiente şi oarbe...” Mărirea şi decăderea „mătuşei Valeria, a unchiului Rubin şi-a spațiului” lor! Amănuntul formidabil, *cehovian*, al strângerii cioburilor pozei sparte de ofițerul beat *în chipiu*! O, ce strună lungă a vibrat în mine la această simplă, sfâşietoare, grațios-grotescă întâmplare capitală! „Supa fierbinte linişteşte...” Da, linişteşte ceva imposibil de descris, poate trecerea, trecerea, trecerea trăsuricii timpului nostru. Cum îl înțeleg, acum,

pe Sorin Titel! „Să-ți încălzesc puțină supă, spuse înduioşat unchiul Rubin.” Ce-am putea face altceva? Dar Desideriu? „...descoperi, în acea trecătoare clipă a trezirii din leşin, lumea cu splendoarea ei de nimic tulburată, veşnică şi nepieritoare – mai frumoasă, mai proaspătă ca oricând.” „Experiențele” lui de o extremă finețe-n conturul uşor tremurat al unei sexualități virginale, al unei pudori atacate de marile taine, feminitatea aceea copleşitoare a tuturor gesturilor țâțoaselor ce-l înconjoară, ce-l strivesc între coapsele lor pe pluşul memoriei. Dar Ghiuri, tatuatul din cap până-n picioare cu femeile pe care le-a iubit? Dar Gheran? Alunecarea lui în mit, superba moarte; întreg acest capitol are ceva tulburător, ascuns şi dezvăluit în acelaşi timp. „*Fericit şi plin de încredere*, Gheran începu să meargă pe sârmă...” Va muri, desigur. Oare nu toți facem la fel? „Cum să părăseşti un asemenea paradis, îşi spunea el (domnul director! – n.n.) privind cerul albastru, fără umbră de nor. Scăldată în lumina strălucitoare, lumea se oferea neprihănită...” Bucurie şi tristețe, infinită duioşie, cântec spus cu geana-n lacrima destinului necruțător, simțuri cu zimții subțiri tăind carnea inocentă a plăcerilor, trecerea timpului ca un păcat, ca un de neiertat păcat: „Trece timpul” spuse fata şi se făcu roşie la față. Timpul, timpul, „Vaporul Titanic”!

„Şi el fuge, fuge
Cu viteză mare
Fără ca să-şi ia
Adio la plecare.”

Cu stimă şi afecțiune,
Emil Brumaru

17.IX.1980

România literară, nr. 17 din 5 mai 2004

61
O veşnică uimire proaspătă-n faţa clipei splendide, dar ucigaşe

Stimate domnule Lucian Raicu,

De data asta vă scriu după-masă! E clipa trei. A şi trecut! Am în faţa mea, pentru ora de-acum, o ceşcuţă de teracotă verde cu cafea şi o farfurioară, tot de teracotă verde, cu o duzină de măsline scoase anume ca să combin amarul dulce al cafelei cu săratul dulce al măslinei. O bandă degradată, cu tangouri de pe vremea când o cunoscusem pe Tamara Nikolaevna, elevă!, fâşâie lent în englezeşte. Cerul închis, inima caldă de amintirea prozei lui Titel, speranţa cât portocala, vântul peste acoperişurile verzi, gândul că, iată, de mult nu mi-a mai dat un telefon Dinescu, încă o gură de cafea, o măslinuţă controlată la sâmbure cu vârful limbii, fraza, fraza care se încheie.

* * *

Azi la prânz, venind acasă cu fetiţa de la grădiniţă, ea, deodată, a făcut o descoperire senzaţională: „Tata, *bomboanele n-au ciot*!”. Formidabil, mi-am zis, aşa e, bomboanele n-au ciot ca merele, perele, gutuile! Cum de nu am ştiut până acum? Totuşi nu am vrut să mă dau de gol şi am întrebat-o sever: „Asta vă învaţă pe voi acolo, la grădiniţă?”.

* * *

De ce, citind capitolul *Gheran* din *Clipa* lui Titel, mi-a venit, la sfârşit, să plâng? „Bătea un vânt cald, aducând, dinspre întinderile de la marginea oraşului, mirosul ierbii şi al pământului reavăn. Din turnul bisericii, Gheran îi făcu semn cu mâna domnişoarei Ana... De acolo, de sus, de unde se afla el, se vedea asfaltul ud – în timpul nopţii plouase – albăstrui, lucind ciudat în lumina tulbure dinaintea răsăritului. *Fericit şi plin de încredere, Gheran începu să meargă pe sârmă...*” (s.n.). De ce? Acum, recitind, mă gândesc că ar fi trebuit să se oprească aici. Prăbuşirea, se

subînțelege, e aşteptată, nu mai era necesară descrierea ei. Cred că efectul ar fi fost mai adânc, mai tulburător. Dar poate mă înşel.

* * *

Desideriu, mi se pare că diabetic, citind pe Emil Gârleanu! E ceva profund cehovian în acest ultim roman al lui Sorin Titel. O acceptare luminoasă a tristeții? Nu, asta-i altceva! Atunci ce? Banalitatea fermecătoare a vieții? Poate. Mai exact cred că ar fi de spus că Titel scrie vis-à-vis de Cehov, opunând plictisului o veşnică uimire proaspătă-n fața clipei splendide, dar ucigaşe.

* * *

Ce mă face, totuşi, să mă gândesc la Cehov? Sufletul, da, sufletul dureros, surâzând, surâzând, surâzând în nesfârşita lepădare de strălucire, clipă de clipă, a vieții noastre cea de toate miresmele şi luminile, şi sunetele dragi. Cineva, undeva, îl roagă pe altcineva să-i cumpere un clopot de vacă fiindcă cel vechi s-a stricat sau s-a dogit, nu mai țin bine minte. Şi simt că *e frumos*! Şi simt că *e trist*! Şi-s *îndurerat de-o fericire tainică*, şi doar cineva roagă pe altcineva să-i cumpere un clopot de vacă!!! Să vină criticii şi să explice! Eu mă predau, plângând.

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

18.IX.1980

România literară, nr. 18 din 12 mai 2004

62

Am băut şi-am plecat uimit şi ruşinat

Stimate domnule Lucian Raicu,

În aceste scrisori, al căror şir l-aş vrea interminabil, o să mă repet, e normal, o să mă contrazic, e iarăşi normal. Uneori voi spune lucruri neconvingătoare, strident false, de prost gust, voi da cu bâta-n baltă de

catifea, voi nimeri cu nuca exact în perete, cu oiştea la fix în gard. S-ar putea, inconştient (dar ştiu cam ce înseamnă inconştientul acesta, tătucu Freud a avut el grijă să ne deie mură-n gură şi greier în creier despre dânsul!), să vă supăr, să vă irit, să vă contrariez, deziluzionez (până la miez!). Piscul presupune riscul (observ că azi vorbesc în versuri!) şi ce mai tura-vura, şi ce mai încolo şi-ncoace, literatura are şi floace! Dar mă opresc ca să nu devin penibil. (Cuvântul ultim îmi aduce aminte un stih pe care i l-am scris, demult, unei studente, cu chimicul, pe jupon – pe atunci se purtau jupoane ce-nfoiau grațios rochițele în jurul misterului; dar iată-l:

„Sunt sensibil, fă, sensibil
Până la penibil!”.)

(Acum îmi dau seama că, de fapt, distihul suna aşa:

„Sunt sensibil, fă, sensibil
Până la *oribil*!”.)

* * *

M-a bucurat enorm că nu vă place să vorbiți la telefon. S-ar putea găsi multe explicații, care mai de care mai cu firul răsucit. Mă mulțumesc doar să constat. Dacă ar fi după mine, aş desființa toate telefoanele din lume. Ba nu, aş lăsa câteva la îndemâna lui Dinescu!

* * *

(Telefonul îmi aminteşte de doctorița dentistă din D*** – una din ele – Frangopol. Făcea naveta la Paşcani. Divorțase. Într-o zi, mi-a spus că a trezit-o telefonul pe la miezul nopții. Când a ridicat receptorul, o voce feminină i-a explicat limpede: „Eşti o vacă!”. Apoi: clic! Înfuriată, neştiind cine a inoportunat-o, a luat cartea de telefoane şi a început, fumând, să sune la fiecare. În Paşcani sunt puțini abonați. Dacă răspundea o femeie, doctorița Frangopol, satisfăcută, urla: „Ba tu eşti o vacă!”. Chestia asta s-a repetat vreo trei nopți la rând. Paşcani!)

* * *

(Să nu uit altă întâmplare cu personajul dentistei Frangopol. Invitată, într-o după-amiază, acasă, am servit-o cu nişte ciupercuțe preparate în aşa fel încât codițele, negre, deveniseră foarte evidente. „Ce-mi dai mie lindicii ăştia!”, a izbucnit ea doldora de pudoare. Am rămas, vorba lui Camil Petrescu, „interzis”!)

* * *

De când am venit de la Neptun, zilnic, mă zbat în dreapta şi în stânga pentru aducerea Tamarei Nikolaevna, măcar cu o jumătate de normă, în Iaşi. Am ore de adâncă prăbuşire, am ore de exaltată speranță. Ieri mi s-a întâmplat ceva bizar. Nu beau. Nu am voie. Îmi face rău. Deodată, cu doar 15 lei, ultimii, am intrat la bar, unde nu mai fusesem niciodată. Cea mai ieftină băutură, un rom cubanez, costa 16,50. Mi-am scormonit inutil buzunarele. Şi atunci barmana, pe care nu am văzut-o în viața mea, mi-a zis: „Nu face nimic, vă cunosc foarte bine, deşi dumneavoastră nu mă cunoaşteți, veți plăti restul altă dată”. Am băut şi-am plecat uimit şi ruşinat.

Cu stimă şi afecțiune,
Emil Brumaru

19.IX.1980

România literară, nr. 19 din 19 mai 2004

63
Aş vrea să vorbesc despre ură

Stimate domnule Lucian Raicu,

Vă trimit o scrisoare care nu mai este scrisă-n toiul cafelei de la şase dimineața, ci mai târziu, aproape de prânz. *Aş vrea să vă vorbesc despre ură.* Uneori, când îmi ascut creioanele pentru a-ncepe rugăciunea zilnică, îmi vine, brusc, să mi le bag în ochi, până la creier, să scotocesc acolo cu furie, cu deznădejde, cu *ură*, gândurile mele leneşe şi murdare. Mi-am urât

părinții, am urât cu patimă tristețea, prăbuşirea adolescenței mele-n boală, l-am urât pe Dumnezeu când, la optsprezece ani, a trebuit să fac, tuberculos, cură cadaverică, am urât facultatea de medicină cu clădirile ei uriaşe roşii, din cărămidă netencuită, parcă jupuite de vii de orice fel de poezie, am urât bolnavii pe care-i tratam, am urât femeile pe care le-am iubit, am urât îngrozitor poezia ce, la o anumită vârstă, nu mă lăsa să trăiesc, să fiu ca lumea, mă măcina, mă distrugea. Apoi, în ultimii ani, a venit acea furie oarbă, neagră, fără țel determinat, venin fierbinte, împrăştiat în tot capul meu care vuia ca un motor încins. Ieşeam pe străzi şi umblam până la epuizare să uit, să scap de ura asta nouă, de nedescris, ură care, cred, nu poate fi rezolvată decât prin demență, printr-un salt absurd în delir. Iată de ce, acum, ca şi-n alte dăți, îmi vine să-mi sparg ochii cu creioanele mele afectuoase, mulse zilnic în ciubere de lemn dulce.

* * *

Orice carte are *timpul* ei, momentul în care, coaptă, se cere scrisă, pusă pe hârtie, dată în vileag cu riscul a orice. Tot aşa, am impresia, aceeaşi carte, pentru fiecare cititor în parte, are *timpul* ei de lectură, momentul când ca hipnotizat, întinzi mâna, o scoți din raft şi-ncepi s-o citeşti. Aşa mi s-a întâmplat de multe ori, aşa mi se întâmplă acum cu cartea dumneavoastră despre Nicolae Labiş, apărută în 1977! Au trebuit, deci, trei ani până să pot ajunge cu sufletul meu la sufletul ei. Pentru a mă însuma celor scrise într-însa, pentru a o însuma trupului meu de acum, cu viscerele fierbinți, cu gândurile şi bucuriile şi deznădejdile lui. Cât de bine am făcut, ce minunat lucru e să nu te pripeşti! Ca şi atunci când „pândeam” începutul unei poezii, acum pândesc momentul hărăzit lecturii unei cărți. Dar tot aşa cum n-am scris poezii al căror cuvânt nu mi-a căzut în laț, şi nenumărate cărți formidabile îmi vor scăpa! Nu fiindcă nu le am sub nasul meu, nu, ci fiindcă nasul meu nu va trăi clipa de grație olfactivă!

* * *

În rest, totul e lumină albă şi rece de toamnă. Cafea multă, tranchilizante cu pumnul. Fetița la grădiniță. Tamara Nikolaevna la spital.

Părinții luptând cu praful de pe covoare şi de pe cărți. Eu, în haină de antilopă neagră, cu tâmplele albe, înspumate de furia gândurilor, cu inel subțire de om de-a pururi căsătorit, scriind, scriind, scriind scrisori către dumneavoastră. „Risipa” asta îmi dă senzația (falsă!) de bogăție!

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

20.IX.1980

P.S.: Sper ca scrisoarea asta să vă parvină. Oricum, o pot rescrie oricând!!

România literară, nr. 20 din 26 mai 2004

64

A declarat că ea este iubita lui Eminescu

Stimate domnule Lucian Raicu,

În scrisoarea trecută v-am vorbit, puțin, despre ură. Sentiment încercat deseori, în felurite chipuri, căptuşindu-mi aproape întotdeauna viața. Cel mai mult am urât tristețea, durerea, boala. Iată de ce, paradoxal, de câte ori aveam un pacient a cărui boală se agrava, ura mea împotriva lui creştea! Asta nu înseamnă că nu-l tratam, nu, Doamne fereşte, ba chiar mă ocupam intens de el. Dar îl uram, nu-l iubeam! Nu puteam urî microbii sau viruşii, uram efectul lor şi nu pe cel abstract, din cărți, ci efectul întruchipat într-un biet om. Când m-am îmbolnăvit de TBC, am primit totul ca pe o insultă personală adusă mie de Dumnezeu. Nu exagerez. Şi l-am urât. Acum n-aş mai fi în stare de aşa ceva. Nu mă rugam lui, ci mie, mi-am impus acel tratament foarte dur, „cura cadaverică”, ce consta într-o nemişcare totală, permanentă. A durat trei luni. Apoi încă un an de stat în pat, lejer, cu mişcări, puțin citit. Dar ce este „cura cadaverică”? Stai întins pe spate, perfect relaxat, cu ochii închişi, nu faci absolut nicio mişcare, oricât de mică, punând astfel plămânul la un efort minim, la o respirație abia perceptibilă. Nu vorbeşti, nu râzi. Un fel de fachirism, numai că nu pe cuie. Ce gândeam? Făceam lungi întâmplări, mai ales sexuale, în care totul se sfârşea cu bine. Şi un distih pe zi. Unele din distihurile acelea au intrat

în poeziile „Idilă”, împrăştiate prin volum. Uram cumplit pe medicul curant! Şi merita! El, la rândul său, ne ura cumplit pe noi!

* * *

V-am spus sau nu că Dinescu, în ultima lui apariție prin Iaşi, mi-a învățat fetița, la întrebarea „Care-s cei mai mari poeți”, să răspundă: „Eminescu şi Dinescu”? Oricum, tot aşa o ține. Ieri mi-a cerut să-i arăt poza lui Eminescu, i-a plăcut foarte mult, m-a întrebat unde-i. Apoi a declarat că ea este iubita lui Eminescu! Aşa că a cam feştelit-o Dinescu!

* * *

Ciudate cele 5 (cinci) pagini de literatură din ultimul „C”! Nu-mi dau seama ce se întâmplă, dar dacă se măreşte spațiul pentru literatură e bine. Din 16 pagini, 5 de beletristică, iată o enigmă autumnală! Numai de-ar ține!

* * *

Zi veştedă în care zac, literalmente zac, după o premieră teatrală urmată de o masă a actorilor ce s-a prelungit până-n zori. Îmi simt sufletul murdar, mi l-aş spăla cu detergenți, l-aş freca bine, dar nu am putere. O amărăciune imensă că mi-am rupt din trup încă o bucată vie de carne.

* * *

Şi de mâine trebuie să încep iar să bat la uşi, să vorbesc, să mă rog, să fiu aparent vesel, vioi, dispus, uşor, fluture.

* * *

Nimic frumos în mine după ce, ca acum, am băut. Înainte mi-era atât de ruşine, încât scriam o poezie! Acum, cu aparatul de făcut poezii defect, simt o greață enormă şi-atât. Bine c-am mai scăpat o dată, îmi zic. Şi mă uit pe geam cum bate soarele, atoateneştiutor, pe ziduri.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

21.IX.1980

P.S.: Vă voi povesti, odată, singura mea întâlnire cu G. Mărgărit, întâlnire ce m-a marcat. Ştiţi ce mi-a zis? „Dumneata ai un facies liric. Semeni cu Labiş.” Nu-i citisem un rând. Nici nu-i spusesem că scriu! Mi-am păstrat, pentru zile amare, necitită cartea despre Labiş. Am început-o ieri c-o bucurie acută, de la prima frază. Am, deci, 218 pagini în care-mi pot face sufletul fericit, ocrotit, surd la tot ce mi se întâmplă.

România literară, nr. 21 din 2 iunie 2004

65
A fi poet

Stimate domnule Lucian Raicu,

Pătruns până la plăsele-n zbuciumul căutării unei posibilităţi de a-i găsi un post Tamarei Nikolaevna, sufletul meu nu mai zburdă printre citate, ci se răsuceşte nervos în carnea cea de toate clipele a umilinţei şi eşecului. Preţioasă frază, banal sens: n-am reuşit nimic până acum. Doar că iau tranchilizante mai multe. Şi ce n-aş da să mă plimb printre „personaje”, nu printre oameni!

* * *

Citesc cartea despre Labiş cu picătura. Parcă mi-aş turna elixirul încrederii, c-o pipetă exactă, în inimă. Pagini strălucite, tămăduitoare, care mă fac să-mi ridic, uneori, fruntea şi să-mi spun, orice s-ar întâmpla, poate că voi fi, un an doi, poet. A fi poet. Cât de mult am visat. Ce mult m-am urât şi m-am iubit pentru asta.

* * *

M-a cuprins deodată frica: oare nu cumva *Dulapul* meu nu a ajuns la dumneavoastră? Am trimis extrem de puţine cărţi, cred că zece. Singur

Mugur mi-a confirmat primirea. Lui Dinescu vreau să i-o dau în mână, cutia lui poştală n-are uşiță, iar la redacția aceea nu-mi vine deloc s-o expediez. Alte zece cărți le-am împrăştiat cu ocazia a fel de fel de situații legate de Tamara Nikolaevna. Am mai rămas cu zece! Şi nu-mi vine deloc să mă mai despart de ele până ce nu văd că intră *Dulapul* în librăriile ieşene. O, aş vrea să am o mie şi să le împart, în lumina asta albă, la toate femeile din Iaşi, pe stradă.

* * *

Am citit puțin din cartea despre Labiş, abia 55 de pagini, pe apucate, dimineața, înainte de-a porni în circuitul zilnic de vizite necesare, dar ineficace, Tamarei Nikolaevna. Dar cu câtă patimă am absorbit literele, cuvintele, frazele, ce însetat! Şi-mi vine mereu să țip: da, aşa e, aşa e! Este uimitoare această cunoaştere pe dinăuntru a unor procese de creație, de maximă, de abisală intimitate. Şi cât bun-simț! Câte ecouri trezite, ca-ntr-un clopot, în pagină de reflecțiile care, Dumnezeule, parcă le ştiam şi, totuşi, de-abia acum se încheagă-n sângele meu! *Labişul* e tot un *Reasece*! Dar aici se adaugă, într-o măsură copleşitoare, viața.

* * *

Nu pot uita severitatea cu care, într-o zi, m-ați întâmpinat. Vă aşteptam la Casa Scriitorilor. Erați cu Sorin Titel, care-mi adusese cărțoiul. Mi-ați întins o mână gravă. Fața avea ceva inchizitorial, nicio nuanță că m-ați mai fi văzut pe undeva! Ochii extrem de exacți, fără undă de milă. Am tresărit curentat de această nouă ipostază, necunoscută mie. Apoi, seara, cred că în aceeaşi seară, a fost cu totul altceva. Trăsăturile s-au îndulcit, privirea parcă m-a recunoscut, ba chiar un fel de duioşie v-a plutit, de câteva ori, pe deasupra inimii. Vă supărasem cu ceva? Mă iertaserăți între timp? Nu ştiu!

* * *

Să nu uit pălăria alb-sidefie a unei femei „retro” văzută azi pe stradă!

Cu stimă şi afecțiune,

Emil Brumaru

22.IX.1980

România literară, nr. 22 din 9 iunie 2004

Scrisori către Leonid Dimov

Cerere

Subsemnatul Emil Brumaru, născut în anul 1939 1 Ianuarie în satul Bahmutea, regiunea Tighina, domiciliat într-un medic uman din comuna Dolhasca, rog să binevoiți a-mi aproba intrarea în Isarlâk cu începere de la data de 1 octombrie 1967.

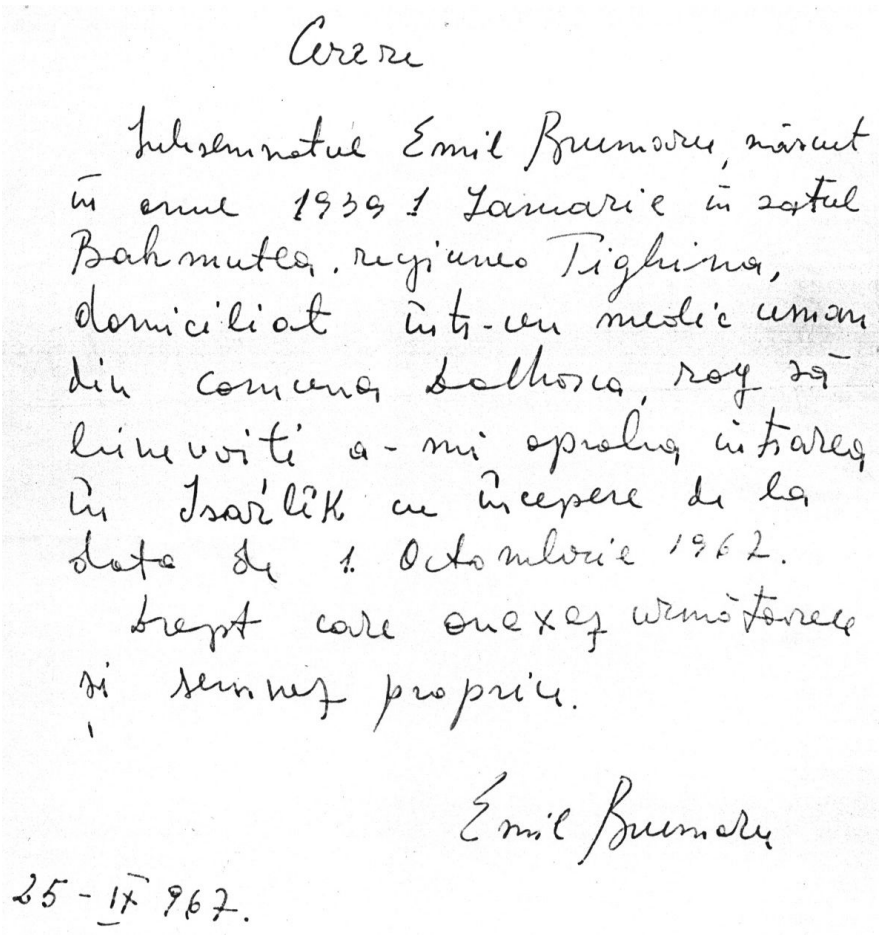

Cerere

Subsemnatul Emil Brumaru, născut în anul 1939 1 Ianuarie în satul Bahmutea, regiunea Tighina, domiciliat într-un medic uman din comuna Dolhasca, rog să binevoiți a-mi aproba intrarea în Isarlîk cu începere de la data de 1 Octombrie 1962.

Drept care anexez următoarele și semnez propriu.

Emil Brumaru

25-IX 967.

Drept care anexez următoarele şi semnez propriu.

Emil Brumaru

25.IX.1967

Anexă-program

Să azvârlim poemele în troace
De bulion cu franjurile moi
Şi în bucătării, cu zahăr cubic
Să ne-mbătăm, lângă găleți cu zoi!
Să mursecăm femeilor dulci țâța
Cea prinsă-n sus să stea, de sfârc, cu ață,
Cu nara dilatată de tărâța
Mărarelor tocate pentru rațe!
Să prețuim în perne cururi dalbe!
Obraji mai proaspeți are Dumnezeu?
Au crinul sau smântâna sunt mai albe?
Au rostogolul sferei e mai greu?
Şi slavă să-nălțăm că pretutindeni
Ni-s date-aceste zeități cu lindeni.

Curvei Divina-Stânjenel

Ți-i rotunjimea țâței geluită
Şi la mijloc cu cafeniu buton,
Şi coapsa ta cu-arome vechi pe plită
L-ar fierbe până şi pe Solomon
Pe cercurile ei ca pe-un ibric
Cu lungul său țurlui cuprins în aburi.
Ți-i murdăria strânsă pe lindic
Mai dulce decât mierea cea din faguri.
Şi corpul tău didactic ce ne-nvață
Să-i prețuim savantele delicii
Are plăceri într-însul pân' la greață.

Îndrumă-ne, o, dă-ne vagi indicii
Cum să-ți iubim mai bine carnea plină
De piersice, de unturi, de răşină.

* * *

Chivernisită scroafă, dacă-ți pup
Laba piciorului sau laba mâinii,
Nu te-nşela; au nu ştii că stăpânii
Din mult plictis din cinste se-ntrerup
Şi milogind îşi terfelesc ei crinul
Ce pe blazon mereu stăruie pur?
Cum crezi că unui Domn tu poți destinul
Să i-l înghiți cu lacomul tău cur?
Cățuie dătătoare de miasme,
Tu care faci şi dintr-un fruct bordel
Şi născoceşti iubiri tot mai altfel
Pân'ce plămânii ți se-neacă-n astme.
La tine vin doar lapții să mi-i storc
Şi să m-alint ca-n bălegar un porc.
.....
Asemeni unui domn fanariot
Pe care-n țara asta l-au pus turcii,
Până ce-ajung în vârfurile furcii
Vreau să te pup amarnic peste tot
Ce mă-nspăimântă şi îmi este drag
Că până şi Allah de poftă zace.
Cât de frumos te pişi între vâzdoage
Cu fustele-nălțate ca un steag!
Şi cât de inocenți la toate cele
Ți-s ochii, precum unei iepi fidele.

* * *

Eşti proaspătă în dimineța asta

Ca fructele cu pijama de brumă
Pe care melci spuşi îşi lasă pasta.
Făptura ta aluaturi moi însumă
Crescute bine-n untdelemnuri sfinte
Şi-n locuri ruşinoase cu smochine.
Sunt sluga blândă de acum nainte
A celei mai gingaşe pârţoştine.
Ţi-e inema ca inema de ceapă,
(Şi sunt şi cepe ce au două inemi!)
Usturătoare celor ce-o dezbracă
Dar cu-o dulceaţă ce n-o ştie nimeni.
Priveşte farfuriile cu borş.
Mi-e sufletul ca sfecla asta, roş!

* * *

O, Leonid Dimov, e seară
Şi trec femei cu trupuri lungi
Ca nişte viespii uriaşe
Pe care nu poţi să le-alungi
Cu mâna leneşă din minte,
Femei cu sâni licenţioşi,
Umflaţi cu pompa lui Dumitru
Pân'la absurd în pluşuri roş,
Femei ce ne-ar lăsa-n burice,
Plutind pe pântec, să murim
Fără speranţe, fără apă,
Cum pe corăbii Gordon Pym
Halucinând vechi etichete
Pe butoiaşele cu spirt;
O, Leonid Dimov, e seară
Şi eu beau singur într-un birt.

(Ianuarie, 1965)

E.B.

24.X.1967

Emil iubeşte pe poezia

Iată cum trebuie citit ultimul Ţepeneag. Se ia ziarul şi se spun cuvintele cu glas tare, făcându-se mişcările indicate. La început e mai greu, apoi totul devine reflex. Şi încetul cu încetul te simţi mai obosit, mai trist, cu o spaimă nelămurită, vrând să ajungi acolo, la crăpătura aceea (el spune „bortă") prin care se văd fragmente de trupuri şi parcă se aude o muzică.

* * *

Mă obsedează două versuri:

„O pasăre s-a prefăcut în soartă
Oglinzi să spele-n sala funerară...".

* * *

O, Leonid Dimov, ce fericit sunt că exişti!

* * *

Valeriu Oişteanu – un sadic.

* * *

EMIL IUBEŞTE PE POEZIA.

* * *

O, acele vremi cu fete!
Pentr-un sân al curvei Lola
Ne băteam prin cabarete
Cu sticle de Pepsi-Cola.
Eram cea mai dulce gaşcă:

Prozatori, poeți feerici.
O făceam pe Lola fleaşcă
Şi-i pictam pe buci Americi,
Cizmulițe de Italii
Şi Germanii Federale,
Împuşcând cu dopuri țalii
Sifilitici, în finale!!!

* * *

E.B.

4.XII.1967

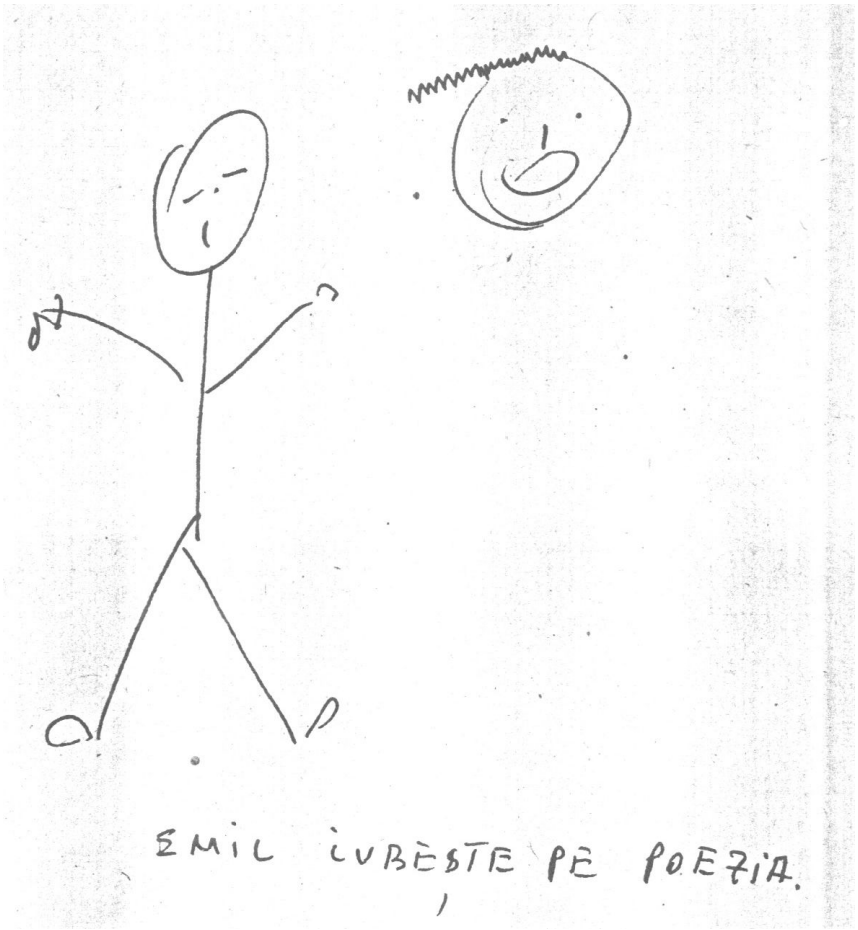

Unde sunt visele
ce trebuiau s-apară?

Tot mai faci aeroplane
Din hârtii de ambalaj
Şi-n amurguri diafane
Le arunci de la etaj?

Cine-ți mângâie chelia
Tristă, cu reflexe mov,
Când acasă nu-i soția,
Dragă domnule Dimov?

Jeny, Lili sau Clotilda
Care joacă bine tenis?
Eu, aici, urmându-ți pilda
Stau la masă ca un penis

Şi scriu versuri țaca-țaca
Pentru cineva ce nu
Mi-a răspuns, în timp ce vaca
Plictiselii rage: muuuu!...

P.S. Unde sunt visele ce trebuiau s-apară?
Unde-i prezența lui Dimov, săptămânală?
„O, unde sunt zăpezile de-odinioară?”

E.B.

9.XII.1967

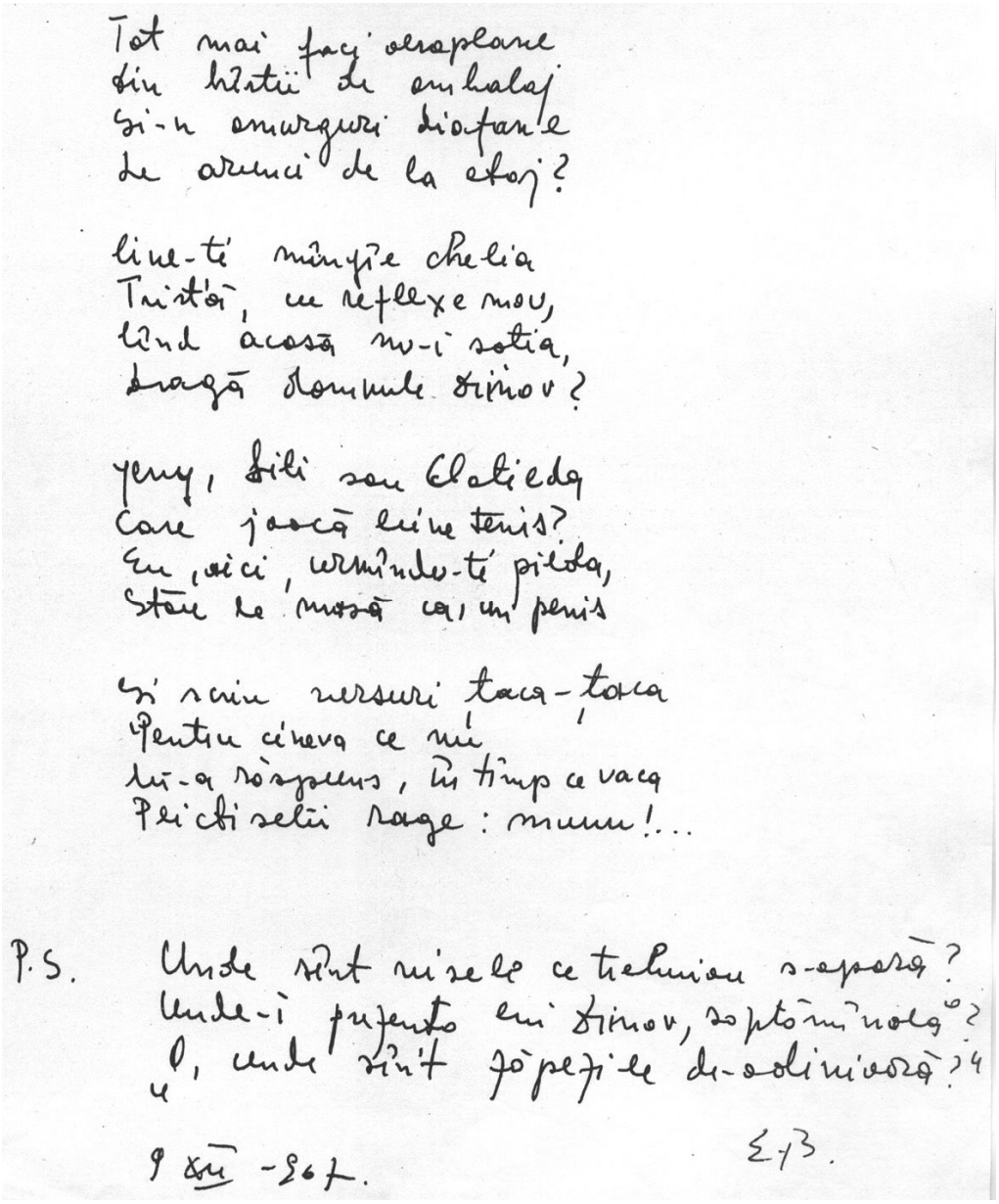

Tot mai faci aeroplane
din hârtii de ambalaj
și-n amurguri diafane
le arunci de la etaj?

Iine-ți mângâie chelia
Tristan, cu reflexe mov,
când acasă nu-i soția,
dragă domnule Trimov?

Jerry, fiii sau Elaticda
care joacă Iine tenis?
Eu, aici, urmându-ți pilda,
stau la masă cu un penis

și scriu versuri toacă-toacă
pentru cineva ce nu
mi-a răspuns, în timp ce vaca
Peichiselii rage: muuu!...

P.S. Unde sînt nisetele ce tocmai s-aprată?
Unde-i prezentul cu Trimov, soptomînoloș?
O, unde sînt fîșpezile de-odinioară?

9 Iun -967. Ș73.

Se va întâmpla ceva demențial, absurd: biletele vor fi găurite!!!

Dragă domnule Dimov,

Iată câteva sfaturi foarte utile, pe puncte, ca într-o reclamație trimisă la minister.

1. Veți lua acceleratul 521 (Bucureşti – Suceava Nord). Care pleacă la 5,40 şi ajunge aici la 11,43. Penultima stație e Paşcani. E un automotor cu

locuri f. puține. Oriunde veți sta va fi, vă asigur, prin prezența dumneavoastră, clasa a I-a.

2. Pe parcurs se va întâmpla ceva straniu. La un moment dat va veni cineva, poate o femeie, poate un bărbat, şi vă va cere, da, da, chiar dumneavoastră vă va cere, pentru că aveți musteață, biletele!! Să nu vă speriați, totul e să fiți calm, să arătați că nici nu vă pasă; pur şi simplu le scoateți din buzunar şi, glumind, indiferent, mai ales indiferent, le dați. Nici să nu clintiți, vă faceți că-i spuneți ceva lui Ivănceanu; el, Ivănceanu, să nu țipe, să nu râdă, vă rog, să nu râdă în clipa aceea, căci totul poate fi pierdut. Şi atunci, sub ochii dumneavoastră, în văzul întregului compartiment, se va întâmpla ceva demențial, absurd: biletele vor fi găurite!!! Apoi omul, femeie sau bărbat, va pleca mai departe.

3. Acum e cald, dar aici s-ar putea schimba vremea. Ar trebui să aveți pe cap un tricorn (o, acea rimă: „...să n-o/ ...sglobiu şi rococo.") sau, în cel mai bun caz, o căciulă. Şi poate ceva, un paltonaş, o mantie, dar tot mai bine e un paltonaş... Pentru doamna Dimov (reverență de curtoazie!) trebuie o căciuliță şi cizmulițe sau ghetuțe. Dacă e cald, e noroi. Dacă e frig, e gheață şi zăpadă. Nu se poate circula cu toc decât în casă. Pe Ivănceanu să-l aduceți gol, băgat într-un sac!

4. Am văzut şi eu, abia azi, în „Cărți noi", că o să vă apară cartea în ianuarie. Asta ar însemna că pe piață va fi pe februarie-martie. E prea mult! Faceți un efort, faceți un cadou şi aduceți-mi cele 5 din 7 poeme pe care nu le ştiu. La telefon mi-ați spus că nu mi le-ați trimis „din prostie". Nu, nu mi le-ați trimis pentru că nu ați înțeles... (text cenzurat de orgoliu) ...afectiv şi patetic ca o limbă de vacă pe-o frunte de viței.

5. Vedeți să nu se defecteze Ivănceanu. O să-i scriu de fapt şi lui.

6. Poate aduceți coperta să o văd şi eu. E simplu. O puneți într-o (...) şi o aduceți.

P.S. Scrisoarea din 22.XII am trimis-o fără să ştiu de avizul telefonic. Trista doamnă Dimov (o nouă reverență!) va vedea că acolo m-am interesat, făcându-i complimente, de ea. De fapt în ultimele zile, dacă nu primeam telefonul, aveam de gând să-i scriu numai ei, pentru că Dimov tace superior (sau tace inferior?).

* * *

Luceafărul nu a venit nici azi. O să-l am abia mâine – luni.

Crăciun cu cozonac!

Vă aştept,

Emil Brumaru

24.XII.1967

Marina, aviația şi cenzura de la etajul 8

Dragă Dimov, dragă Marina,

La Iaşi mi s-au întâmplat lucruri înfiorătoare. Am fost măsurat, am fost dezbrăcat de pantaloni în fața unor oglinzi imense, am fost pus să ridic mâinile, să întind picioarele, să stau drept! Mi-au făcut probe din 4 în 4 ore!

* * *

Am sosit duminică seara la 8 în Iaşi. La ora 9 v-am dat un telefon, nu ați răspuns; la ora 10 încă un telefon, tot n-ați răspuns. Luni dimineața am vrut să fixez o convorbire pentru seara. Ştiam că Marina doarme de sâmbătă după-masă până luni după-masă. A fost o neînțelegere. Mi-au dat atunci telefonul. Iertați-mă. După telefon am avut câteva ceasuri de mânie. Vroiam să fac chiar un pamflet cu titlul *Marina, aviația şi cenzura de la etajul 8*. Apoi m-a pocnit o tristețe şi-o chiflicală! Bine, Marina, te ascult. Rămân să joc melancolic popice!

* * *

La Iaşi i-am făcut o chestie lui Dimov. Stăm de vorbă cu nişte tipi pe stradă când, cine credeți că apare? Domnul Ion Popescu de la Râpa Galbenă! Un tip mic, şobolan cu pălăriuță, rozându-şi servieta de sub braț. Am făcut cunoştință. Atunci mi-a venit ideea! Am declarat că-l cunosc pe Dimov, că eram la el când a primit un telefon de la I.P. A sărit în sus: „Trebuia să-mi scrie! Nu aveți cumva adresa lui?”. I-am dat adresa cu o

răutate şi o satisfacție teribile. O să-ți scrie, Dimov. Şi va trebui să-i răspunzi, şi eu ştiu ce mult îți place ție să compui scrisori. Sunt răzbunat!!

* * *

Cronica din *Cronica* am zărit-o la tipografie. Am vrut să o citesc, dar au sărit nişte tipi la mine şi-au spus că nu e voie (!?). Am filat totuşi sfârşitul. Eşti din „spița balcanică", din care au mai fost Anton Pann, cei doi Caragiale, Minulescu (?), Barbu, Arghezi.

* * *

Cu Laurențiu Ciobanu situația s-a ameliorat mult. Mi-a dat adresa şi o să-i scriu ceva. Era trist şi nebărbierit. Spunea că nu mai are niciun cuvânt, că nu mai poate să fie şi „critic", i-au luat dreptul ăsta. Am aflat că i-ai trimis o scrisoare. Am fost trist şi eu!

* * *

Sunteți răi, Dimovilor, sau cam indiferenți. Nu mi-ați scris un rând de când am plecat. Nu ştiu cum fac, dar întotdeauna iubesc oameni de ăştia, disimulați, care mă ucid încetul cu încetul. Dar v-o jur cu mâna pe puța celei mai frumoase femei (poate fi ceva mai sfânt?) că nu scăpați de mine până la moarte!!

(lipseşte sfârşitul scrisorii, probabil din 1967)

Fluturii ăştia care înaintează c-un nod pe oră

Dragă Dimov,

Tocmai îți trimesesem ieri nişte chestii simpatice, onirice până-n măduva oaselor. Azi m-am speriat când ți-am văzut leul. Cred că am fost cam caraghios în ultima scrisoare, probabil mă iritase toată povestea cu Fluturii ăştia care înaintează c-un nod pe oră. Dar mi-a trecut. De-ar

apărea odată articolul acela. Nu ştiu dacă ai fost vreodată la doctor să ți se facă o clismă. Cam aşa mă simt eu acum.

* * *

Îmi place apropierea suprarealiştilor de proletcultişti făcută de Țepeneag. Şi sfârşitul articolului e bun. Mă surprind invidiindu-l că nu l-am scris eu. (Doamne, când o să pot şi eu scrie un articol??)

* * *

Păzea, pe la începutul lunii octombrie voi fi în Bucureşti!

Cu drag, Emil

P.S. Visul de azi-noapte: într-o cameră mare, cu pereți acoperiți de icoane, eu şi Dimov. Îmi spune: „Ştii de ce se închină Marina? Ca să-şi bată joc de icoane!”.

(scrisoare nedatată, probabil 1967)

Riscați să nu ajungeți nicăieri, devenind, în schimb, prozatori!

Dragă domnule Dimov,

Iată o scrisoare ce începe cu mii de scuze. E vorba de un mic serviciu pe care soția mea vă roagă să i-l faceți. Tatăl ei este bolnav şi am reuşit să-i procurăm, cu aprobarea ministerului, nişte medicamente f. utile. Dar nu pot fi trimise prin poştă şi nici nu există, acum, cine să le aducă. Ele se află la acea rudă la care am stat când am fost în Bucureşti. Ați putea avea curajul şi gentilețea (ce vor fi, vă asigur, mult apreciate de doamna Brumaru!) de a străbate până la adresa de mai jos, smulgându-le şi aducându-le, eroic, dumneavoastră? Sper că doamna Dimov nu va fi geloasă ca pe acea ființă ce vă lăuda în ultimul *Tomis*.

Vă aşteptăm cu emoție,

Brumarii

P.S.

Adresa este: Trelea Mihai

stradela Bistra, nr. 14
bloc F1, scara A, ap. 1
Pentru a ajunge se ia autobuzul 93 sau 84 pentru Drumul Taberei şi se coboară la prima oprire după staţia Bistra. Se traversează. Blocurile F sunt pe rândul al doilea. Eventual daţi întâi un telefon: 327193 (acasă) sau 141709 (la serviciu).

E.B.

P.P.S. Fiţi atent, nu luaţi unul din acele tramvaie atât de des folosite de Ţepeneag. Riscaţi să nu ajungeţi nicăieri, devenind, în schimb, prozatori!
(scrisoare nedatată, probabil 1967)

Şi deodată m-am simţit foarte singur

Pirat duios,

Începe seria plicurilor înguste şi a sentimentelor nebune (din când în când o să trimit şi plicuri normale, pentru calmare), seria nervilor smulşi cu penseta, a sufletelor împunse cu andreaua, a unghiilor băgate-n inimi, seria marilor persice şi-a motanilor trişti. În sfârşit, mi-ai scris o scrisoare! Prima, zic eu, şi trebuie să recunoşti că aşa e. Era necesară fiţa mea de damă tâmpită? Se vede că da. Dar să trecem.

* * *

Poemul odăilor nu m-a convins. Mai sincer, m-a dezamăgit. Aici simt că trebuie să dau lovitura, la odăi (sufragerii, dormitoare, bucătării). Impresia e de trunchiat; n-a fost mai lung?

* * *

Turnul Babei m-a turtit. Totuşi, afectiv, ţin mai mult la *Istoria lui Claus şi a giganticei spălătorese* şi la *Vedeniile regelui Pepin*. Poate pentru că se leagă de primele întâlniri cu Dimov (cel din *7 poeme*) când proaspăt, neştiutor, singur cu ziarul în dosul casei, în şezlong, sub meri, le citeam fericit. *Mistreţul şi pacea eternă* are versuri uluitoare, gustoase, pipărate,

elegante, medievale, nebune, făcându-mă să chicotesc de plăcere ca o curvă pişcată de cur (oh!). Şi deodată – oroare! –, dau de aceste rânduri sinistre: „Un pumn de stele s-au desprins/ Şi cad în noaptea zmălțuită”!!!!! Dar în rest, ce desfrâu, ce orgie: „Să dăm de-o parte roze buci/ De mici maimuțe africane”; „Buldogi cu bot împărătesc/ Adulmecau fecioare grase” (îmi vine şi mie să mă pun în patru labe şi să adulmec fundul rotund şi regal al tuturor fecioarelor); „Băteau în poartă cavalerii/ Să taie țâțe somnoroase” (ce sadism, ce deliciu!); şi altele, multe, n-are rost să-ți rescriu poemul. Dar cine e acel pui care te-a încălecat?? *Mistrețul şi pacea eternă* – o sărbătoare pentru papilele mele gustative (*Turnul Babel* – mereu revin – e inhibant, rămâi trăsnit, nu mai ai bale în gură în care să se dizolve cuvântul).

* * *

A.B.C.-ul face parte, nu ştiu când a fost scris, mai mult din seria viselor. Sunt treceri de la vis la realitate, neaşteptate, derutante. Am de gând să-l descompun cuvânt cu cuvânt, sper să prind *şmecheria*. Dar despre *A.B.C.* (cu ultimele două rânduri de-o gravitate şi putere de contaminare a spaimei de moarte teribilă) voi povesti altădată.

* * *

Dacă aş fi fost editor, iată cum făceam volumul: mențineam doar 4 poeme (*În munți*, *Mistrețul şi pacea eternă*, *Istoria lui Claus şi a giganticei spălătorese*, *Vedeniile regelui Pepin*); *Turnul Babel* – un volum separat; *A.B.C.* – în volumul de *Vise*; *Poemul odăilor* – în primul volum de *Versuri*. Dacă ți-ar fi convenit. Dacă nu, căutai alt editor!!

* * *

Ce figură de pişicher, de coțcar galant cu damele (căci ele au sâni, căci ele au şolduri), de curtean cu fălcuțe şi bărbie dublă, ce figură de mustață cu nas, de nas cu chelie, de chelie cu cârlionți, ce figură ai în *G.I.*! Stam cu ziarul desfăcut şi râdeam, şi mă bucuram. Şi deodată m-am simțit foarte singur.

* * *

Desigur, desigur, vreau versurile (cele 200 de strofe – dar, iartă-mă, scrii ca un buhai!). Voi face o listă şi o voi trimite celui mai drag secretariat din lume. Pentru că voi cere şi altele, mereu, până la exasperare.

* * *

Ivănceanu a ajuns celebru. Iată-l luat în seamă de Şerban Cioculescu în *G.l.* (E cam ce i-am spus şi eu în prima scrisoare.)

* * *

Deci perioadă de dizgraţie la *Luceafărul*. Pe undeva mă bucură. Poate, în felul acesta, o să scrii mai des lui Brumaru. *Extemporalele*? Ştiu eu? Numai să nu se piardă (nu am copie). Ar putea fi plasate altundeva? Dacă nu, şi dacă există o copie, pot fi lăsate să şi putrezească.

* * *

Aici e mult timp, Dimov, imens de mult timp. Şi eu nu scriu nimic, sunt iar bolnav (vă promit că n-o să mă mai vait, gata, o trag pe propria mea piele) şi citesc mereu *7 poeme* şi *Visele* trimise de Marina (sora mea de caritate!). Pisicele dorm interminabil, e-o lene, o tihnă, un godin, o descompunere a tuturor iluziilor mele de adolescent! Simt cum mă pierd, ţip către voi, daţi-mi cărţi, daţi-mi dragoste; iar am devenit idiot şi patetic. Iar tu scrii ca un disperat, ca o maşină, ca o sută de maşini. Te mână moartea din spate, omule – acum sunt macabru! Scrie-mi, fii înţelegător. Peste o lună sau două izbânda ta va fi oficială, vor fi cronici, vor fi contracronici, Marina va avea un bărbat „în prima linie a liricei actuale”. Oh!

Emil Brumaru

3.I.1968

P.S. Azi, în Fălticeni, o femeie superbă, peşte domol plutind cu graţie pe lângă vitrine, cu ochi imenşi, cu pielea luminând, a trecut, a trecut, a trecut...

E.B.

Celestă, palidă Marina

Celestă, palidă Marina,
Cu părul lins de heruvimi
Şi spleen ce-ţi roade dulce splina
Printre aceşti poeţi infimi,
Fă-l pe Dimov – monstru duios –
(Tu care eşti amică bună
A celui mai parşiv Eros)
Să-mi scrie de cinci ori pe lună
Căci, iartă-mă, sunt iar bolnav
Şi o s-aştept o săptămână
Să pun sărutul meu suav
Pe plicul tău[3], ca pe o mână.

Emil Brumaru

3.I.1968

* * *

Convinge-l să-mi trimită volumul lui Sorin Mărculescu – când apare *Donna Alba*, vă trimit.

---

[3] Plic ce va cuprinde:

1. Ultimul poem de 200 de strofe (le voi număra)
2. Vis cu institutoare
3. Clotilda şi vârcolacul
4. Jeny şi cei patru sergenţi
5. Un poem (ţin foarte mult) care începe cu „Grădinile din Samarcand” – poem scos de V.N. Din volum, zice Dimov.
6. Un poem despre cum Dimov zicea că e „Bizanţul lui”.

* * *

Cu evlavie

E.B.

Ce face Miți, ce face Mona? (Pe Țepeneag l-a ras N.M.: „poet minor”.)

Câte kile

Are Ile?

M-am trântit în pat şi-am început să fac dragoste cu cuvintele

Dragă domnule Dimov,

Trăim în plin şi dulce matriarhat! Cert este că de când am recunoscut asta oficial, mi-au venit câteva scrisori şi, ieri, un plic imens cu *Visuri*. Cei de la poştă m-au privit ca pe un fenomen. Nu s-a mai pomenit o asemenea colosală scrisoare! Am purtat-o ca pe un steag până acasă, m-am trântit în pat şi-am început să fac dragoste cu cuvintele.

* * *

Azi am făcut rost de *Meseria de a trăi*. *Donna Alba* nu a apărut încă la Fălticeni. Când soseşte, e a voastră. Nu însă fără un mic şantaj sentimental. Mi se trimite Sorin Mărculescu, vă trimit cărțile. Nu, nu. Sunt decis!

* * *

Trimit o foaie inutilă. *Turnul Babel* trebuie citit şi atât.

* * *

Pătrunjelul țeapăn

Este plin de rapăn!

Cu inocență,

Emil Brumaru

31.I.1968

Turnul Babel – poem care se plăteşte cu viața.
Dimov s-a sinucis.

Turnul Babel – vrăjitorie, magie neagră.
„Mii bule duble-n lespezi stacojii.”

Turnul Babel – cuvinte ce trăiesc pur, curățate de mâzga semnificațiilor, cu pielea orbitoare.

Turnul Babel – senzație curioasă că-i scris în altă limbă.
„Cu pieile-i prea dulci incluse-n bale”
se citeşte de fapt:
Cupieileipreadulciinclusenbale

Turnul Babel – poem al ratării magnifice
(al conştiinței ratării?)
Va fi acesta ultimul efort, disperat,
de a se scrie cu cuvinte?

Turnul Babel – poem de o rigoare estetică nebună,
inumană, refuzând comentariul.
Trebuie oficiat.

Turnul Babel – vis demențial strâns în muchii perfecte.

Emil Brumaru
Dolhasca
Str. Libertății
Sucevița.

R Dolhasca 572

Dlui Leonid Dimitriu
Soseaua Stefan cel Mare
Nr 33, Bloc 30, Sc 5, Et 8, Ap 166
Raion 1 Mai
București

Ca semn de recunoaştere voi avea o căciulă neagră-n cap şi nedumerire în suflet

Dragă Dimov,

Tocmai am făcut o vizită „suprasexuală, supramuzicală”. Am pus femeile să-şi arate sânii, le-am pipăit burtica, am zis „mda”, am fost savant şi sobru. Dar nu despre asta e vorba. Vin la voi, iată că vin! Miercuri seara, cu acceleratul care soseşte pe la 9,30 – 9,45, nu ştiu sigur. Te rog să mă aştepți în gară lângă ieşirea de pe peronul la care soseşte acceleratul. Ca semn de recunoaştere voi avea o căciulă neagră-n cap şi nedumerire în suflet. Lăsat singur, s-ar putea să mă rătăcesc! O problemă va fi şi dormitul în prima noapte. Apoi voi vedea unde mă retrag să-mi ling rănile. Aş vrea, dacă e posibil, să fiu singur cu voi (tu, Marina) pentru a putea vorbi liniştit, măcar câteva ceasuri. Voi fi obosit şi nu voi ține piept la mai mulți, cu toate că ard de nerăbdare să văd anumite specimene. Fiți buni, vin cu sufletul.

Emil Brumaru

3.III.1968

P.S. Marian Pop nu e cretin, e mercenar, simbriaş isteț. Ar trebui bătut cu ciomagul pentru bazaconiile spuse despre Țepeneag.

* * *

Slabă a doua poezie, *Nord*, a lui Adi Cusin. Puțoistă!

Îngeri care-şi scot ciorapii

Dragă Dimov,

Primăvara sar în sus
Broaşte extraplate,
Animalele fac febră,
Berze cu chiloți de vată

Umblă fără nicio jenă
Prin băltoacele create.
(Dacă vrei să abuzezi
De umiditate
Poți să stai afară-n ploaie!)
Şcolărițe cu compasul
Sânii-şi trag sub bluze
Şi-i pătează cu cerneală.
Eu visez closete mixte,
Profesoare-n pielea goală,
Îngeri care-şi scot ciorapii
C-un surâs candid;
Oh, pe sală, cu penița
Venele-mi deschid!!

Emil

22.III.1968
P.S. Sărut mâna
Lui Marina!

În altă ordine de tristeți

Dragă Dimov,

Găina este erbivoră,
Firul de iarbă îl devoră
Apoi se duce şi se ouă
După-amiaza, pe la două,
Când noi dormim cu burta-n sus
Visând afacerea Dreyfus!

Emil

2.IV.1968
P.S. Orice s-ar întâmpla, nu cred că-i elegant să-i răspunzi lui Marian Popa (Văd că te amenință cu o beşteleală săptămâna asta.) Dimov nu

trebuie să amuze galeria cu polemici, ci, dacă are grație, loja centrală cu versuri.

În altă ordine de triști, aştept scrisoarea pe aprilie. O să vă trimit un grafic al scrisorilor voastre şi o să vedeți, negru pe alb, că m-ați cam dat dracului. Treceți peste toate micile mizerii şi nu uitați că de luni de zile aştept să vină vara ca să vă am puțin lângă mine. Pentru că, Marina, în cu totul o altă ordine de inhibiții, eu nu pot face pe nimeni să surâdă (şi vreau asta mult de tot) decât scriind bazaconii.

Emil

P.S. Țepeneag a venit?

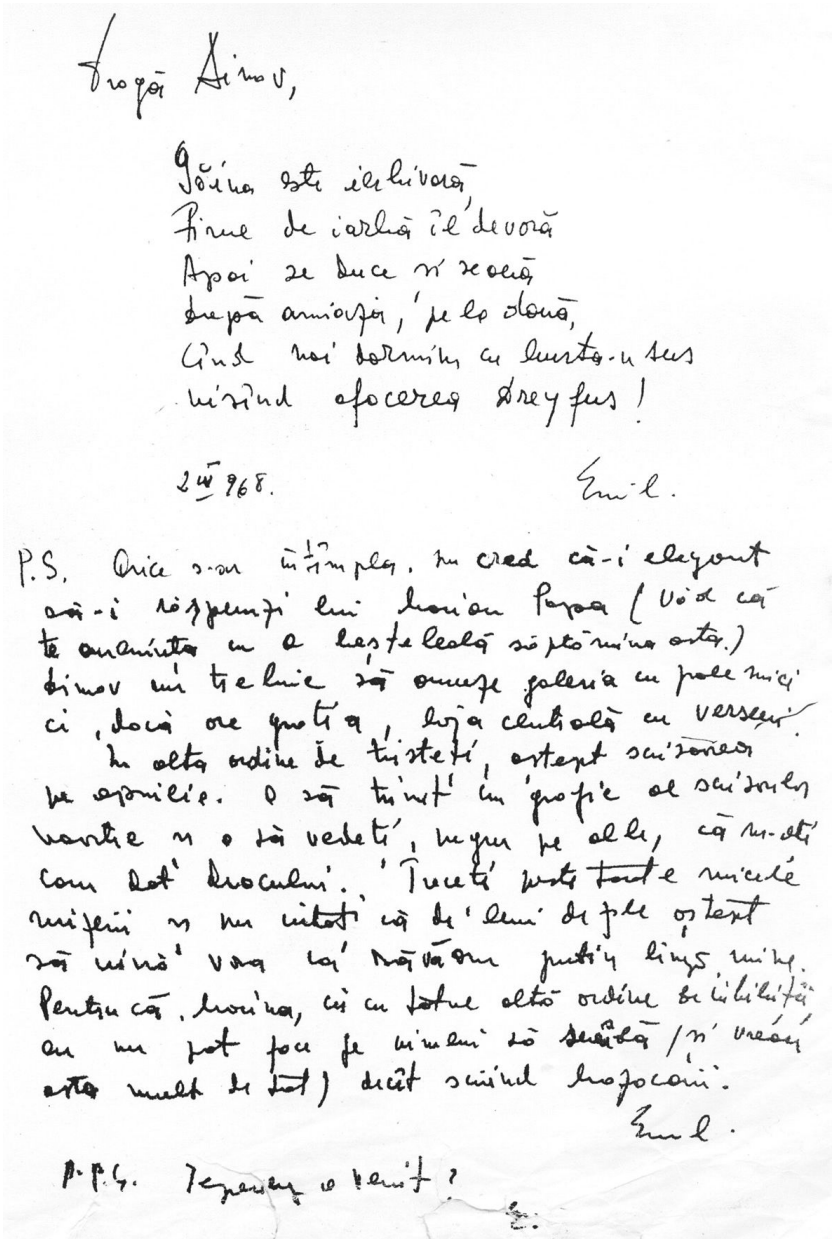
Dragă Ainov,

Vărsa este ilustrată,
Pune de iarnă îl devoră
Apoi se duce și scoală
După amiază, pe la oloară,
Când noi dormim cu burta-n sus
Visând afacerea Dreyfus!

2 IV 968. Emil.

P.S. Orice s-ar întâmpla, nu cred că-i elegant
să-i răspunzi lui Ioanid Popa (Vezi că
te anunțăm cu o lună înainte să pleci în altă
țară.) Ainov mi te-a rugat să umpli galeria cu polemici
ci, dacă ore gustă a, loja centrală cu versuri.
În altă ordine de triști, aștept scrisoarea
pe aprilie. O să-ți trimit un grafic al scrisorilor
voastre și o să vedeți, negru pe alb, că m-ați
cam dat dracului. Treceți peste toate micile
mizerii și nu uitați că de luni de zile aștept
să vină vara ca să vă am puțin lângă mine.
Pentru că, Marina, în cu totul altă ordine de inhibiții
eu nu pot face pe nimeni să surâdă (și vreau
asta mult de tot) decât scriind bazaconii.

Emil.

P.P.S. Țepeneag a venit?

Mirosul acela sfâşietor de dragoste şi moarte al frunzelor încinse de soare

Dragă Dimov,

Au înverzit pădurile. De-acum, luni întregi, voi simți mirosul acela sfâşietor de dragoste şi moarte al frunzelor încinse de soare. Iubesc pietre mari, iubesc apa de sub poduri. Motanii plonjează după fluturi. Umblu pe câmp şi, uneori, găsesc hârtii scrise pe care le citesc curios.

* * *

Vis paradisiac. Eram profesor la clasa a IX-a. Strigam elevele la catalog, ele veneau la tablă, îşi scoteau bluza, le sărutam pe sâni şi fericit, intens fericit (acea fericire de vis!), le puneam note mari!

* * *

Cu tigrul tău s-a întâmplat ceva. După ştampilă văd că e trimis din Bucureşti pe 16.IV. Aici a ajuns pe 23.IV!! Pe unde o fi umblat el?

* * *

Chestia cu cititul lui Leonid Dimov la Iaşi. Treaba e aranjată. Depinde de tine dacă vrei să fii adus şi când, în ce lună. U.T.C.-ul îți plăteşte tot!!!

* * *

Spune-i soției tale, Marina, că o iubesc din ce în ce mai mult în ciuda tăcerii ei nejustificate decât prin indiferență. (Am făcut o frază mortală!)

* * *

În mai voi veni la Bucureşti. Poate chiar voi citi la Student-Club. Nu e vina mea. Nici poeziile nu-s alese de mine.

* * *

Sunt fericit.

Emil

24.IV.1968

Sunt mai mult estetic decât etic

Dragă Dimov,

Am primit azi pelicanii tăi trişti. (Poate prea trişti pentru un disimulat!) Tocmai plecam, fugeam la Fălticeni. De câte ori văd apărând, din vraful de scrisori de la poştă, animalele tale, am o strângere de inimă: câte mai sunt? nu se vor termina? n-o să rămân iar luni întregi fără un rând? O, aş vrea să ai câteva sute.

* * *

Sunt într-un fel de cârciumă. Aştept să se desfunde butoiul cu bere. Nu e zi dată de la Dumnezeu (care vede toate, Marina!) să nu mă gândesc la voi, să nu discut chiar cu voi. De-aţi şti ce replici vă dau, ce vă pun la punct!! Dar acum sunt fericit. A venit verdele, verdele, verdele! Apusurile sunt lungi, fântânile stau cumineţi şi reci în pământ, când veţi veni, le voi scoate ca pe nişte sifoane uriaşe, transparente, şi vi le voi pune pe masă.

* * *

Îmi sunteţi dragi şi pace bună! N-am ce face, uneori sunt revoltat, mă jur că n-o să mai spun asta (oh! „lecţia” Ţopa!), dar apoi, păcătosul, bicisnicul, catifelatul de mine, iar încep.

* * *

O să vin probabil în mai, pe la jumătatea lui. M-am îngrăşat (beau foarte multă apă!) şi caut să slăbesc puţin ca să plac femeilor. Vezi, Dimov, unde am ajuns? Fac cură de slăbire, numai să scrie Marina câteva rânduri, şi s-o ucid pe Tiţi!

* * *

În *Viața Studențească* din miercurea asta e un articolaş despre grupul acela, „Lunar 11”. E acolo o chestie, un citat („mai mult etic decât estetic”) de care mă dezic categoric, furios. De fapt eu sunt spinul acolo, sunt mai mult estetic decât etic. Auzi, „etic”; e ceva înfiorător. Ce are „etica”, ce cred ei că are, cu poezia? Sunt amărât, mă simt, nu ştiu cum, în hățuri.

* * *

Toți peştişorii puşi de Doina în borcan au murit. I-a mânca Mușescu! Scămoşilă doarme cu oile. Ce pervers!

* * *

În *Astra* din aprilie văd câteva rânduri despre tine. Începutul e bun, sfârşitul prost. Dar începutul aduce parcă o undă de adevăr.

* * *

Ile, cât fac 7 × 9?

* * *

Ce-i cu Parisul, Dimov? Te duci sau nu te duci? Pentru că în iunie eu aş vrea să fii adus în Iaşi ca să-i dai peste cap pe „eticii” ăştia. Spune-mi, te rog, care-i mişcarea ca să pot face scandal aici. În principiu poți veni oricând vrei.

* * *

Marina, ştiu că grațiile şi dizgrațiile tale sunt teribile. Traversezi o perioadă de antipatie față de mine? Nu-i nimic. Eu joc popice în continuare. Cu patimă!

* * *

Sunt fericit.

Emil

25.IV.1968

Scămoşilă e veşnic plin de petale

Dragă Dimov,

Mi-a înflorit mărul cunoaşterii din faţa uşii. Umblu năuc de miresme, visez femei tropicale şi subtropicale, mă simt regele acestui ţinut! M-aş culca în şanţuri – raiul obscur, plin de boboci de raţă şi iepuri juvenili de casă – de fericire. Scândurile sunt umflate de ploi. Se văd prin ele peşti monstruos dantelaţi. Mi-e dor de o baligă rotundă, verde, aromitoare, ocolită cu graţie de doamne.

* * *

Din Iaşi îmi vine o veste prin A.C.: Laurenţiu Ciobanu şi-a dat demisia de la *Cronica*.

* * *

Ce-i cu Ţepeneag? Ce-i cu Ivănceanu? N-ai putea fi ceva mai concret în ştiri? M-ar interesa ce fac aceşti tipi, ce fac alţii, ce se întâmplă pe acolo. Se vede că numai Marina ar putea povesti toate astea; dar ea nu a murit? Simt undeva o furie uriaşă, crescând mereu, bine strunită însă, pentru Marina. Se vor întâmpla drame înfiorătoare când voi veni în Bucureşti!!

* * *

Scămoşilă e veşnic plin de petale căzute din pruni, meri, peri. Vine dimineaţa, pe la 4-5, când răsare soarele, şi urlă la geam: nu vedem? a răsărit soarele şi lui i-e foame!!

Muţeasca e foarte calină, mângâie tot ce întâlneşte: garduri, pietre, scări, pereţi!

Sunt fericit,

Emil

30.IV.1968

Le-aş fi sărutat pe uşi, le-aş fi mângâiat pe geamuri

Dragă Dimov,

Au venit zilele de vară, când nu mai ştiu ce e cu mine: sunt plantă sau animal?, zile tăiate de trenuri mixte (oh, toate călătoarele sunt în pielea goală, au bilete portocalii – portocaliul e o culoare onirică! – ascunse în bucle), zile cu plopi adânciți în aer ca nişte fântâni, zile de rut bestial. Şi în toată această fericire, inspecții peste inspecții (ştiți cine e de vină!). Ieri o anchetă: doi tipi graşi veniți cu maşina, politicoşi, purtând pălării de paie şi genți subțiri, plini de subtilități grosolane. Azi aştept o inspecție banală, sâmbătă alta.

* * *

Aflu din ziare că se pregăteşte o a III-a Conferință pe țară a scriitorilor. Ce va fi?

* * *

Atunci când m-ai luat la *G.I.*, pe sală, l-am întâlnit pe Mazilescu. Am vorbit ceva, ştergându-mi sudoarea de pe fălci; mi-a promis că-mi trimite *Versurile*. I-am spus că nu mi le va trimite. Am avut dreptate.

* * *

Un tratament aflat acum câteva zile: la rană, ca să se prindă, se pune *măduvă de falcă de porc*. (Altul, pe care mi se pare că ți l-am transmis. Când te doare burta, îți lipeşti un indigou cu miere de albină pe locul recalcitrant şi-ți trece.)

* * *

În ultimul timp, cam de vreo doi ani, citesc foarte greu proză, nu-mi mai place. În schimb mă încântă critica! Şi poezia, dar mai rar.

* * *

Scămoşilă stă în tufe de flori ceasuri întregi şi atacă puii de găină. Are o privire criminală şi un miorlăit ancestral. Doina îl piaptănă şi îi dă dulceață cu trandafiri.

* * *

În curând vor înflori crinii. Nu ştiu de ce, pe crini îi suspectez de onanism.

* * *

Am impresia că în tristețe intră şi o doză foarte mare de incultură. (După cum vezi, am trecut la panseuri – citesc moralişti francezi.)

* * *

Mă gândesc mereu când şi cum o să veniți aici. Ar fi mare păcat să faceți figura sinistră de a nu veni. E linişte, linişte până la extaz. Sunt garduri ce se dărâmă, sunt şanțuri verzi, sunt după-amiezi cataleptice, după-amiezi cu porci obnubilați şi rațe confuze, când femeile au o dezordine ațâțătoare în mişcări, au ceva de mâl şi ceva de iesle şi-ți cresc copite de satir galopând prin grajduri.

* * *

Marina, tu care ai fost dată exemplu de elevă silitoare în *Scânteia pionierului*, tu care iubeşti (să nu zici nu) coniacul şi faci atât de plăcut filosofia chibritului, tu care eşti (vorba lui Țepeneag) suprafemeie, ai milă de mine, protejează-mi absența din bucătăria voastră şi din literatura onirică. Şi-ți făgăduiesc ascultarea, supunerea oarbă (însă nu mută!).

* * *

Voi încerca să vin joia viitoare pe la voi. Numai să nu apară ceva neprevăzut. Poate că de data asta vom circula mai mult. Mi-e dor de străzi de periferie. Când eram în Iaşi, umblam până la epuizare pe străzi de margine. Aveam case cu care mă întâlneam în fiecare zi. Le-aş fi sărutat pe uşi, le-aş fi mângâiat pe geamuri. Erau apoi crăpăturile în trotuar, lungi, sinuoase, pe care le ştiam, le iubeam, erau amantele mele. Erau apoi vitrinele, mai ales o vitrină cu lumânări (lumânări mici, galbene, mari, albe, pentru nuntă) în faţa cărora stam fascinat. Erau firmele (citeam toate firmele cu o plăcere neasemuită), erau căruţele cu sifoane, erau gangurile sumbre, mirositoare, afişele silabisite de militari, closetele publice, hala cu legume şi loz în plic, tramvaiele minuscule, ridicole (în Iaşi erau nişte tramvaie teribile, din categoria celor onirice, care te duc, te duc, şi deodată te trezeşti pe câmp!), erau, oh, femeile de după-amiază, funcţionare cu flori în mână, văduve subţiri şi ochioase, curve de 3 şi 5 lei (în Piaţa Sfântul Spiridon), studente repetente şi galeşe, oh!, oh!, doamne de la teatru (stăteam lângă teatru – veşnic defilau artistele!), şi peste toate acea vagă credinţă că scriu frumos, că voi putea face ceva! Am devenit sentimentaloid!!

* * *

Ce-i cu Ţepeneag? Scrie sau e în criza lui veşnică? Ivănceanu mai crede că e *un mare poet*? (Mi-a spus într-o seară: „Sunt un mare poet şi un mare prozator!”.)

* * *

Sunt curios să văd ce *Vise* ai mai făcut, ce-i cu epopeea, ce-i cu nemurirea.

Sunt fericit,

Emil

23.V.1968

O E B, adică Oniric Emil Brumaru

Dragă Dimov,

Tocmai mă simțeam părăsit în această bucurie generală a oniricilor când, azi, am primit scrisoarea ta entuziastă. Nu-mi dau seama dacă ai primit-o pe-a mea trimisă luni, cred că nu. Ți-am dat câțiva pumni în burtă. Dar să lăsăm asta. Oare e adevărat? Nu-i un vis al oniricilor? Nu-ți închipui ce mult m-aş bucura să apar, într-un supliment oniric, cu cei pe care-i iubesc, cu cei pe care-i simt apropiați mie. Chiar dacă, unii, nu mă prea iau în serios. Dragă Dimov, eu sunt repetentul clasei, fiți buni cu mine, luați-mă între voi. (Doar sunt de-al vostru, ce naiba!) (Un mic orgoliu: cine l-a filat pe Foarță ca oniric? Eu!)

* * *

Ştii ce am făcut eu după ce-a apărut *Luceafărul* albastru? Nu o să crezi, dar aşa este. M-am dus la spital, am chemat o soră şi i-am spus să-mi facă o monogramă pe halat, cu ață portocalie, cam aşa O E B, adică Oniric Emil Brumaru. Asta ca să se ştie! Şi mi-a făcut, şi umblu prin spital cu O E B. (Doina zice că-s cretin!!)

* * *

O, gravuri medievale! Dar asta e splendid! Cât va fi? O pagină, două? Spune-mi. Nu fi egoist. Vreau să mă bucur şi eu. Ce vei publica: vise sau ceva din epopee? Țepeneag e numai cu teoria, nu are nimic de publicat? Tipul acela cu „K” a mai publicat prin *Amfiteatru*. E simpatic. Gabrea e însă mai bun. Ceva cam pe lângă Țepeneag. Scrie-mi, te rog. Acum poți trimite veşti bune, ai fi monstru marin dacă le-ai ține doar pentru tine.

* * *

Trimit (cu groază; nu am decât foarte puține versuri; ce mă fac?) 10 foi pentru a putea alege. Preferințele mele sunt însemnate prin cruciulițe. Însă s-ar putea să mă înşel. Totuşi, țin la *Baladă*, *Goblen*, *Gând*, *Elegie* (aici

intervine o chestie sentimentală, tenebroasă şi de nemărturisit!). Vezi ce faci, Dimov, poate găseşte cineva pe Hagiu (doar a luat premiu, e bun acum şi blând) şi se descoperă şi dragele (din ce în ce) mele *Extemporale*!

* * *

Dumnezeule, dar acest supliment e un pas spre o revistă a oniricilor!!

* * *

Continui să citesc cartea cu sonete. Ciudat, pare scrisă înaintea *Turnului Babel*! Voi aduce argumente, voi da citate. O să vezi!

* * *

Ce-i cu Parisul? Ce-i cu Dolhasca? Marina, dă-mi voie să te sărut.

Cu drag,

Emil

26.VI.1968

Eu cântam la clarinet,
Tu cântai la bombardon!

Dragă Dimov,

Ciorapii lui Manole put în soare.
Manole, într-un clopot, se spală pe picioare.

Oh, Ana îi aduce-n basma chiftele mari
Din carne de viţică, cu sare şi mărar.

El se gândea cum s-o zidească şi
Ca să se pişe Ana la tufe se opri.

Emil

P.S.

Când trecea Lolo încet

Cu rochița roz-bombon,
Eu cântam la clarinet,
Tu cântai la bombardon!

E.

28.VI.1968

Veniți aici să vă ucid pe rând!

Dragă Dimov,

Azi-dimineață au venit pelicanii tăi brodați cu roşu şi albastru. Deci s-au găsit extemporalele şi sunt iar în iminență de apariție. Parcă n-aş crede. Dacă lucrurile se vor întâmpla aşa, va avea loc o coincidență bizară. Iată de ce. Ieri am primit o scrisoare de la Cusin (îl rugasem să se intereseze) care mă anunță laconic că „Dimov va apărea săptămâna viitoare" (pe 13.VII!!!). Nu-mi spune câte şi cum, ci doar că vei apărea. E posibil deci ca în ziua de 13 (fii atent la acest număr!) la Iaşi să apară Dimov şi la Bucureşti să dispară Brumaru. Cabalistică treabă!

* * *

Îmi spui de unele modificări. Ce să-ți zic? Habar nu am de text. Îmi amintesc vag câteva rânduri. Modificările acestea sunt de ajuns? Am rămas cu senzația că sunt multe stângăcii în foile acelea. Surpriza cu titlul mă încântă şi mă face curios. De fapt toată treaba asta parcă nici nu mă priveşte, voi fi cititorul meu şi atât.

* * *

Ce-i cu acel supliment oniric? Văd că taci. Apare, nu apare? Ştii că țin foarte mult să apar cu ceilalți onirici, nu e posibil? Te rog spune-mi clar ce-i cu treaba asta, nu mă lăsa să fac aici fel de fel de presupuneri fantastice.

* * *

A, dar asta e teribil! După ce de şase luni vă scriu de 2 ori pe săptămână, chemându-vă la Dolhasca, tu vii serafic şi mă întrebi dacă sunteți bineveniți la sfârşitul lui iulie!! Dar veniți odată, cât mai repede, pentru numele lui Dumnezeu. Doina are 30 de kilograme de dulceață, curci şi găini şi ouă uriaşe de rață. Veniți aici să vă ucid pe rând! Cameră este, timpul e frumos, eu sunt blând, ce mai aşteptați? Eu aş zice să veniți chiar mai devreme. Marina, conducătoarea tribului, dezgroapă securea războiului şi adu-ți indienii la Dolhasca; te rog!! Ar fi splendid pe 15-20 să fiți aici. Vedeți voi. Poate vine şi Ţepeneag? Dar Tiți?

Cu emoție,

Emil

P.S. Fiți rezonabili şi scrieți-mi. Vă aştept la fiecare tren, de mâine. Va fi un delir!

E.

5.VII.1968

În *Cronica*, în barca aceea, este Marina! Nici Stixul nu poate fi trecut fără ea!

* * *

Îți trimit pentru distracție *Glycera*. Aş vrea să-i joci o mică farsă lui Ţepeneag. Citeşte-o ca şi cum ar fi a ta. Să vezi ce spune! (Nu cumva s-o dai pe undeva pt. publicat!)

* * *

P.P.S. Pe 21.VII e o nuntă aici. Tipa aceea slabă cu care ați mers în tren când ați plecat de la Dolhasca. Poate sunteți şi voi până atunci.

E.

Printre găini şi sticle

Dragă Dimov, dragă Marina,

La voi trebuie să fie o căldură infernală. La mine e răcoare ca-ntr-un harbuz pus la rece. Am găsit vreo trei camere (una a şi fost văruită special pentru onirici) din care o să vă alegeți pe cea mai bună. Scămoşilă năpârleşte, vrea să fie frumos când va veni Ile. Mușescu e gravidă şi cred că o să nască în timp ce voi veți fi aici. Eu sunt într-un intens tratament al ochiului drept. Are astenie! Iau vitamine şi-mi pun comprese şi picături lăptoase. El însă continuă să mă doară. Doina face cură de slăbire şi vrea să vă deie gata cu mâncărurile.

* * *

Marina, ție îți trebuie o dovadă de salariat pentru a putea (ştiu că ai puține zile de concediu legal) să te internez vreo 10-12 zile şi să-ți mai dau apoi şi un concediu de 7 zile. Bineînțeles, nu vei sta internată, vor fi făcute numai formele: foaie, tratamentul... etc. Cu ce mai ai tu se va face o lună. Pentru că o să stați o lună, altfel nici nu are sens. Vom merge pe la Voroneț, Sucevița etc. E simplu. Se merge cu trenul şi apoi, puțin, cu autobuzul. Tu, şi numai tu, o poți convinge pe Tiți să vie şi ea (tot cu dovadă de salariat, îi fac şi ei o foaie de-o să mă pomenească!). Poate vine şi Țepenegel! Eu îl doresc!!

* * *

Binevenit *Preambulul*! Poza, de cneaz nebun şi suspicios, e teribilă. Tonul e uşor iritat. Se pare că vei spune şi alte „bile”. Oricum, eu vă aştept să veniți în „tromba onirică”.

* * *

În *Steaua* nr. 6 eşti suprarealist!!!

* * *

Eu trăiesc, acum, cu faţa spre voi. De-abia aştept să vă văd printre găini şi sticle. Dacă vrea, adu-l şi pe Ţepeneag. Nu-i o invitaţie formală. Îl vreau aici, pur şi simplu. Poate voi putea vorbi cu el în linişte.

Veniţi mai repede,

Emil

8.VII.1968

P.S. Marina, nu vă speriaţi, sunt foarte cuminte!

P.P.S. Lui Ţepeneag însă trebuie să i se interzică să comunice cu neantul la Dolhasca!

Cum să vă rog, cum să vă scriu ca să veniţi cu toţii aici?

Dar cine va viola telefonistele?

Dragă Dimov,

Azi am primit vestea! Deci duminică pe la 11-12 sunteţi (şi tricourile voastre vor străluci de nebunie!) pe peron la Dolhasca. Trei salve de tun pentru onirici!! Vă aştept cu spaimă să năvăliţi din vagon, scoţând sunete guturale, iar şeful de gară va fi ucis chiar atunci; vom da lovituri de stat la poşta comunei (dar cine va viola telefonistele?), vom zbârnâi de extaz în bomba lui Pardaillan!! Vom iubi, oh, cât vom iubi, puştoaicele din Honululu!

* * *

Iată câteva rugăminţi şi indicaţii:

1. Salariaţii să aibă dovezi de salariat!
2. Să aveţi nişte flanele, ceva mai gros, aici seara e uneori răcoare.
3. Marina să nu uite să-mi aducă albumul acela uriaş (Klee) dacă-l aveţi.
4. Văd că ai tradus Saint-John Perse. Dacă-l ai (sau poate îl are „Fifi la Plume”), adu-l cu tine. M-a fascinat!
5. Ţiţica să vină în pielea goală!! (Am avut o inspecţie şi n-am visat-o. S-a defectat ceva!)

Vă aşteptăm,

Emil

17.VII.1968

Titlul e o farsă!

Dragă Dimov,

Dostoievski în trei personaje? Titlul e o farsă! Nicăieri (poezie, proză sau – dacă vrea Ţepenegilă – „texte") L.D. nu s-a confesat mai sincer, nu şi-a amintit mai necruţător de el însuşi ca în acest eseu care se cheamă: *Dimov în 3 personaje*. Asta o spun ca să fac „rău unei fiinţe omeneşti pentru a fi iubit tocmai de acea fiinţă". (Leonid Dimov, „Dostoievski în 3 personaje", *Luceafărul* nr. 33, 17 august 1978, p. 3)

Emil

18.VIII.1968

E o unire totală, trecând peste orice

Dragă Dimov, dragă Marina,

Mi-au încremenit cuvintele. Umblu prin casă, ies afară, iar intru, trăiesc o amărăciune gravă, mută de surpriză. Să mai spun ceva despre emoţia cu care am ascultat miercuri la televizor cuvântarea? Oamenii aceştia de lângă mine, pe lângă care trec în fiecare zi, au devenit gravi şi neliniştiţi. E o unire totală, trecând peste orice, fiind gata pentru orice.

* * *

Azi am primit *Gazeta literară*. Am citit scrisoarea şi semnăturile dedesubt. Sunt mândru (acesta e cuvântul) de cei care au semnat. Mândru că tu, Dimov, eşti acolo. Te iubesc, te stimez.

* * *

Ce se aude cu suplimentul? Dar cu foile pe care ți le-am trimis? Țin la *Rugăciunea detectivului Arthur* (are ceva programatic pentru mine); vorbesc de forma a doua. Vezi dacă nu-i posibil să apară (poate şi celelalte). Te rog foarte mult, scrie-mi. Sunt acelaşi Emil.

Sărutări de mână Marinei,

Cu drag, Emil

23.VIII.1968

Pune-l pe Dimov să facă (dacă mai poate!) ca şarpele casei!!!

Dragă Dimov, dragă Marina,

Forța hămăitorilor tăi este centrifugă. După ce ți-au fost rupți pantalonii în cur de vechiul *Luceafăr* (deci de animale bucureştene), a început să te mârâie periferia. Iată ultimul *Tomis* (şi Marina poate fi fericită, Ana Barbu nu-l mai iubeşte pe Dimov), iată aluziile din ultima *Tribună* (C.F.R.-ul va plăti despăgubiri!). Este aici o lentă obişnuire cu ciudatul „Gigantorigama". Peste un an te vor lăuda şi gazetele de perete din sate!

* * *

Mi se pare indecent că în ultimul *Luceafăr* Ivăntilă Vincianu publică, abstras, şolticării despre Bolintineanu. Iar faptul că în acelaşi număr lui Dimov i se recunoaşte (în sfârşit!) ironia, mereu ironia, ca motor central e o chestie!

* * *

Dimov îmi promite de luni de zile o scrisoare lungă. Am impresia că (pe lângă bucuria ce ar vrea să mi-o facă astfel) e şi nevoia, într-adevăr, a unei scrisori lungi. Mi-e teamă ca scrisoarea aceea să nu fie testamentară.

* * *

Marina, pune-l pe Dimov să facă (dacă mai poate!) ca şarpele casei!!!

Cu drag, Emil

3.IX.1968

Omul cu pielea de găină

Dragă Dimov,

Iată nişte însemnări făcute de răutăciosul detectiv Arthur pe marginea ultimului *Luceafăr*. Le transcriu fidel.

Dimov, ajuns la zaharisiri şi candele, a început să facă mărturisiri prin ateliere. Asta n-ar fi nimic dacă stăpânul mustăciosului talent n-ar declara: „Nu sunt sentimental...". El uită un lucru: Confesiunea presupune sentimentalism. A afirma că nu suporți puberi cerşetori şi femei pure nu-nseamnă a nu fi sentimental, ci a avea bun simț estetic. După cum a plânge la nişte dumnezeieşti versuri de Ion Barbu verifică acelaşi simț estetic exacerbat. De fapt Dimov confundă sentimentalismul cu emoția estetică. Dovada? Iată cuvintele lui: „Lucru ciudat, în acest caz nu mi-e ruşine de sentimentalismul meu" (la citirea lui *Selim*). Nu mai adaug că acum, inconsecvent, recunoaşte că e sentimental şi că doar o ruşine ciudată îl determină s-o facă pe omul cu pielea de găină. Nu ne ocupăm de restul: paner cu bunuri dăruit cititorilor.

Dragă Dimov, după cum vezi, detectivul Arthur are legături cu detractorii tăi de la *Tribuna*.

* * *

Tot detectivul Arthur a descifrat (cam în cinci minute) articolul din *Steaua*. Dacă vrei, îți poate da ordinea rândurilor.

* * *

Lamento pentru peştişorul Baltazar: iată un caz când rafinamentul şi cultura depăşesc posibilitățile talentului.

* * *

Ce se aude cu suplimentul? Nu ştii ce bucurie aş avea să apar în acest „Salon al independenților”.

* * *

A doua poezie din *Ramuri* 50 (abia acum mi-a sosit) – caricaturală. Cred că observi că atac pe toate fronturile. Pe de altă parte, cam tot zilele astea mi-am dat seama de ceva cert: tu, Dimov, faci ceva uluitor, aş spune că schimbi macazul unei întregi literaturi. Va veni, ține minte, o perioadă când toți vor scrie ca Dimov. Nu acelaşi lucru îl pot spune despre Țepenegosul. Nu mă refer la valoare (îl salut până la pământ), ci la puterea de iradiație a prozei sale. Va fi izolat mereu.

* * *

Scrie-mi.

Cu drag, Emil

9.IX.1968

(Scrisoarea are anexate primele două elegii ale detectivului Arthur, bătute la maşină)

O plasă mică, neagră şi obscenă

Dragă Dimov, dragă Marina,

Ieri am primit pelicanii tăi optimişti. Tocmai venisem de la Suceava, eram obosit şi cu mintea plină de sâni şi picioare de femeie. Am văzut una lungă, lungă şi cu o fustă scurtă scurtă... Dar las asta, e prea de tot. Deci tu, veşnic sperând, zici că suplimentul va apărea. O, de-ar da Dumnezeu! Pentru mine ar fi o reabilitare. (Ai văzut ce poezioară înghesuită a apărut în *Cronica*? Mai bine nu apărea deloc. Sturzul!) Nu mai zic de bucuria de a apărea cu cei ce mi-s dragi.

Deci acolo, la tine, se află:

1. *Detectivul Arthur*

2. *Rugăciunea d. A.* (varianta rimată)
3. *Fluturii din pandişpan*
4. *Prima elegie a d. A.*
5. *A doua elegie a d. A.*
6. *A treia elegie a d. A.*

Întâmplări nu-mi place, poate o voi schimba. Ştiu că spaţiul e f. mic şi oniricii (peste noapte!) s-au înmulţit. Totuşi cred că 3 *Arthuri* s-ar putea. Altfel, cred că vezi şi tu, şocul nu va avea loc şi d. A. va fi o fleaşcă. Cu toate că nu-mi place *Detectivul Arthur*, mă gândesc că ar trebui pusă ca „preambul". Apoi *Rugăciunea*..., apoi *Fluturii din pandişpan*. La elegii ţin foarte mult, dar bănui că nu vor putea încăpea niciuna. Dacă tu consideri că „Detectivul Arthur" poate să cadă, pune la loc nişte elegii ale d. A. cum crezi că e mai bine.

* * *

Ţi-am scris şi ieri. Pe 18.IX plecăm într-o excursie. Iată itinerariul: Novi Sad – Belgrad – Szeged – Budapesta – Bratislava – Brno – Praga – Karlovy-Vary. După cum vezi sunt multe oraşe. Se va sta câte o zi în fiecare, în Praga două. Pe 30.IX.1968 la acceleratul de după-masă, care soseşte în Bucureşti-Băneasa, vom fi acolo. Aşteaptă-ne (e pe la 18.30). Dar, fii atent, pe 28.IX se schimbă mersul trenurilor. S-ar putea să fie altă oră. Te rog să te interesezi. Poate îţi voi da o telegramă din Dolhasca. (Vom sta aici o zi ca să ne odihnim şi să facem imense provizii de haleală! – asta Doina vrea.) La voi vom sta vreo 4-5-6 zile pentru că atât e concediul. Dacă până atunci apare suplimentul (n-aş crede), cumpără-mi şi mie un ziar.

* * *

Marina, între timp am găsit o plasă mică, neagră şi obscenă, foarte elastică; pare să fie a ta. Cel puţin aşa susţine Doina.

* * *

Ţepenegărilă? Tiţi?

Pe primul l-am visat foarte slab, cu ochelari, pantaloni scurți, rugându-mă să fiu politicos şi să-i sărut mâna!!!

* * *

Rugați-vă pentru mine.

Cu drag,

Emil

13.IX.1968

Suntem căzuți din lună

Dragă Dimov,

Am ajuns la Zilina (un ceh a spus – ne-a tradus ghida – „A sosit banda de români din Patagonia!"). Suntem obosiți, neraşi, murdari. Facem cam 300-400 (uneori 500) kilometri pe zi. Toate gândurile sunt o piftie într-un cap din ce în ce mai mare. Azi-dimineață era să se strice microbuzul (e mic, mofturos, vrea benzină!). De când am plecat, n-am citit un ziar, radioul maşinii e stricat, nimeni nu are aparat de radio portabil, suntem căzuți din lună. Sper ca pe 30 să fiu la Bucureşti.

Sărutări lui Marina,

Emil

25.IX.1968

Nu fi clasic în viață

Dragă Dimov,

O scrisoare de dimineață (mi-e frig şi în trenul cu care am venit erau femei slabe, cu ciorapi cafenii), ți-o scriu din Fălticeni. Din ultima mea rostogolire la Bucureşti am rămas cu tristețea că n-am fost prea oportun. Acasă mă aşteptau pelicanii tăi să-mi clămpănească ştirea că ar fi bine să-mi amân apariția la voi. Îmi pare rău, dacă venea la timp vederea, te-aş fi

ascultat. Aşa a trebuit să te incomodez (să nu spui nu, ați dormit infernal; e însă o mică satisfacție de-a mea). Oricum, Marina, iartă-mă că sunt antipatic.

* * *

Aruncă în sus cuvântul „oniric”. El va cădea pe masă: „ironic” (ce părere ai?).

* * *

Satisfacție drăcească am avut şi când, într-un articol confuz (ce vrea?), din *Cronica* ultimă, te-am văzut alături de Cusin la exemple de onirici cuminți!!

* * *

E frig. Urât. Scămoşilă are o blană superbă. Doina (Dimov, Marina i-o fi băgat fel de fel de gărgăuni în cap!) visează bărbați şi se piaptănă altfel. Ieri am fost să-mi aleg nişte dovleci pentru sufletul meu.

* * *

Nu tocmai reuşită mi se pare *Amintirea cu şipci proaspăt tăiate*. (Titlul e excelent!) Aş vrea altceva, nu ştiu ce, dar altceva.

* * *

Aflu din *R.l.* că faci lecturi din V.T. la cenaclu. Să nu uit: unele poezii de ale lui parcă ar fi scrise de un Dimov mai rudimentar, mai puțin rafinat.

* * *

De ce nu vrei tu să-mi spui ce se mai întâmplă pe-acolo? Ar fi, desigur, multe motive: lenea ta, plictiseala, indiferența etc.

* * *

Încântătoare sunt micile tale iritări din timpul mesei (de ce iau cuțitul? de ce vreau sare? – cam de genul acesta). Eu susțin că la bază e orgoliul poetului.

* * *

N-am înțeles de ce, după ce ați fost la mine astă vară, nu ați scris aproape deloc (două-trei vederi doar, las la o parte scrisoarea). Şi mai ciudată mi s-a părut scuza Marinei: „V-am stingherit" sau aşa ceva. S-a întâmplat de fapt aşa: ploaia l-a iritat pe Dimov, pe Marina şi într-o oarecare măsură şi pe mine. Dar eu eram bucuros că sunteți voi şi nu o prea luam în seamă. Iritarea mea a început în momentul în care mi-am dat seama că vreți să plecați dacă această ploaie ar continua. V-aş fi luat la bătaie. Apoi mi-am dat seama că totul e inutil. Cea mai stupidă figură pe care mi-a făcut-o Dimov a fost însă trimiterea imediată (a doua zi) a 125 de lei!!! Puteți să spuneți voi orice, pentru asta merita un pumn în burtă! Să recapitulăm: mă rugasem de voi ca de Dumnezeu să veniți, vă aşteptam fericit, ați fost, şi apoi a doua zi după plecare apare un mandat de 125 de lei!!

* * *

Nu ştiu dacă o să vin sau nu pe 15-16 noiembrie. Am impresia că mă va plictisi. Şi apoi depinde de ce mai scrieți voi. (Adică tu, Dimov. Marina, de când i-am spus că nu are stil, n-a mai scris un rând. Păcat, eu o iubesc.)

* * *

Dar ce se mai aude cu suplimentul? Dar cu poeziile pe care ți le-am lăsat? Dar cu Pucă? Face el coperta sau cântă la fluier?

* * *

La Iaşi am trăit nişte zile de adolescent. Mă simțeam pur, toate treceau pe lângă mine. Şi foarte amărât totodată. Sturzu mi-a arătat nişte reviste

din Suedia. Uluitoare!! Cusin s-a purtat curios cu mine. Îmi dădea mici ordine, avea o nervozitate de şef sâcâit de subalterni, de şef care se gândeşte la probleme importante. După ce am plecat, la vreo câteva zile, i-am scris că mi-e milă şi greață de el. Nu mi-a răspuns. S-a supărat directorul!

* * *

Dragă Dimov, dă-o dracului, scrie-mi, nu fi clasic în viață.

Cu drag,
Emil

23.X.1968

Aştept mereu ceva, nu ştiu ce

Dragă Dimov,

Ziua de 26 octombrie trebuie însemnată undeva. Cu emoție şi uimire. Emoție pentru apariția din *Luceafărul*, frumoasă, cu acel Leonid Dimov demiurg făcut de Pucă.

Mirare pentru apariția, în cap de serie, lângă cuvântul redacției, în *Zburătorul*.

Din *Luceafărul* aş alege, pentru desfrâurile mele, ultima poezie şi viermele uriaş din penultima.

Cea din *Zburătorul* îmi place, în afară de titlul prea la modă. (Ana Blandiana ține un antijurnal şi probabil Ţepeneag scrie un antiroman.) Văd că totuşi se întâmplă lucruri importante. Dar tu nu-mi scrii nimic. Se vede că n-am reuşit. Voi încerca de-acum cu „antiscrisori”.

* * *

Ciudat de simplu mi se pare Mazilescu. Poemele lui au ceva nedesluşit printre rânduri: o tristețe poate. Îmi plac şi nu-mi dau seama de ce. Mazilescu are inefabil!

* * *

Oişteanu îi face un imens serviciu lui Ivănceanu. Fiind lipsit de talent (primul!), oricine vede că la Ivănceanu nu poza contează, ci talentul.

* * *

Ai observat că Fănuş Neagu trage în onirici?

* * *

Am visat-o pe Marina în izmenele ei teribile.

* * *

Aici e frumos. Pădurile îmi intră în piept de câte ori ies afară. Scămoşilă a devenit obez şi nostalgic. Nu primesc scrisori de la nimeni şi nici nu prea scriu. Aştept mereu ceva, nu ştiu ce. (Poate cartea tradusă de tine!) N-are rost să fac nimănui reproşuri. Îmi pare rău, omeneşte, că nu-mi răspunzi.

Cu drag,

Emil

27.X.1968

P.S. Ce-l rade Ungheanu pe Mircea Ciobanu!!

Meriți să fii iubit încă zece mii de ani

Dragă Dimov,

Stau limpede şi drept în fața ta. Acum un an scriam că sunt fericit că exişti. Auzindu-te recitând o poezie la radio, adaug că meriți să fii iubit încă zece mii de ani. (De mine, bineînțeles!)

* * *

Fermecător mi se pare Foarță din *Orizont* 9, care spune lucrurilor pe nume! Într-adevăr prezența ta literară e un fenomen şi, aş spune, în acelaşi timp, o calamitate.

* * *

Mare lucru că Pucă are un colț permanent pentru picioarele lui extraordinare. Rămân cu nostalgia de-a nu şti dacă îmi face sau nu coperta.

* * *

A început şi Doina să se mire de ce nu-mi scrii nimic. E grav de tot!

* * *

Aştept să-mi spui dacă pot veni sau nu la Bucureşti pentru „adunarea” mea. Nu e o fiță. Ultima ta vedere mi-a arătat că trebuie să ridic degete în sus şi să-mi cer voie!

Cu delicatețe,

Emil

2.XI.1968

P.S. Uitasem să-ți amintesc că eşti, vai, cel mai persecutat scriitor din România. Persecuția a mers aşa de departe, că nu-i revistă pe care s-o deschizi şi să nu dai de numele tău.

Emil

Îi văd pe toți ca prin fundul unui pahar. Dar nu-l pot sparge

Dragă Dimov,

Iartă-mă că-ți trimit o scrisoare copilărească. Încă nu m-am obişnuit cu gândul că fiecare trebuie să trăiască singur. Mereu încerc să sparg peretele ăsta. E aşa de subțire! Îi văd pe toți ca prin fundul unui pahar. Dar nu-l pot sparge. Asta nu prea are importanță. Poate ceea ce m-ai învățat tu e faptul că numai fericirea poate fi comunicată, numai fericirea poate fi transmisă de la unul la altul. Pare simplu, dar „descoperirea” asta am impresia că poate răsturna o literatură.

Dacă aş putea convinge pe cineva că fericirea există, sinucigându-mă, aş face-o. Dar a te sinucide e foarte trist, şi stupid, şi neelegant. Doamne fereşte, n-am gânduri de astea, e un exemplu, un moft.

E foarte mult noroi aici, poate de asta sunt puțin amărât. Văd că ai luat cuvântul la adunare, nu ştiu încă ce-ai spus. Văd că Virgil Teodorescu e vicepreşedinte, mă mir că nu e şi M.R.P. El e numai în Birou! În sfârşit, citesc prin ziare şi apoi fac focul, îl iau pe Scămoşilă în brațe şi mă gândesc la femei (de fapt la una singură). Am mai scris ceva. Sunt cam influențat de tine şi asta mă doare, mă doare... Când voi veni la Bucureşti (în decembrie; trebuie să mă primeşti, doar nu ați înnebunit cu toții acolo), o să ți le arăt. Poate facem împreună (adică tu să-mi spui cum să le aşez) un volumaş, numit provizoriu *Detectivul Arthur*, ca să-l pot da la editură (cam de 20 de poezii).

Mi-e dor de Marina, are nişte ochi foarte lucioşi şi bombați şi un aer de trăsnită care-mi place mult de tot (dacă-s la nelocul meu, iartă-mă, pur şi simplu de asta îmi place).

Mi-e dor şi de Ileana, ultima dată m-am lăsat (ce pervers!) bătut cu o curea de ea. Pe mâini, pe picioare. Am îmbătrânit!

De tine nu prea ştiu dacă mi-e dor. Pucă acela te-a absorbit cu totul. Dar e genial omul ăsta, să mă bată Dumnezeu dacă nu-i aşa.

Îmi pare şi rău şi bine că nu m-ai chemat. Nici n-aveam ce face. Şi apoi, simt, te-ai cam săturat de mine. Nu-i nimic. Principalul e că scrii minunat.

Emil

18.XI.1968

Aş fi foarte simpatic cu motanii dacă mi-ai spune

Dragă Dimov,

Am ajuns prin Iaşi. E o fericire generală pe care o târâi peste tot. Aseară Doina mi-a dat telefon că mi-a sosit la Dolhasca „contractul”. Ce înseamnă asta? Ce etapă reprezintă? Aş fi foarte simpatic cu motanii dacă mi-ai

spune. Aş vrea să ştiu când trebuie să vin la Bucureşti ca să văd ce-i cu cărţulia. A ieşit ea de la D.P.? N-a ieşit? E în acest contract o chestie înfiorătoare. Editura se obligă să apară volumul până în 30 decembrie 1971!!! Păi eu până atunci poate sunt îngeraş. E o simplă formulă sau un adevăr foarte complicat?

* * *

Este foarte curios, dar nu mă prea interesează ce s-a discutat la adunare.

* * *

Mâine plec din nou la Dolhasca. Sunt terorizat de un telefon. (Uite, acum mi l-a dat!) Azi-dimineaţă am împuşcat o poezie. Uite prima strofă:

„Dacă ţi-aş rupe toţi nasturii de la pardesiu
Şi apoi pe cei de la rochie, mai calzi şi mai mici,
Iar la urmă (închipuie-ţi!) chiar pe cel sidefiu
De la sutien, ar trebui, îţi dai seama, s-abdici
Şi să fugi cu mine în Turcia!!”.

Te rog, fii blând cu mine,
Emil

23.XI.1968

Nişte vorbe spuse printre hribi

Dragă Dimov, dragă Marina,

Ieri, cu ultima *Tribună* în mână, mă gândeam că dacă aţi mai fi aici, v-aş trezi la ora nouă dimineaţa şi am discuta articolaşul distrugător. Aşa însă l-am citit singur, întâi curios, apoi înfuriat şi la urmă (când am ajuns la Dan Deşliu!) furibund. Se pune aici întrebarea: cel care l-a scris e de bună credinţă (adică e chiar cretin autentic) sau o face pe tâmpitul? Eu cred că e idiot sadea, pentru că citatele care vor (după dânsul) să arate ridicolul

poeziei sunt de fapt foarte frumoase (acele „degete religioase”!!!). Oricum, de mult n-am întâlnit mai multă opacitate înmulțită cu răutate ca în acest pamflet-ghilotină. După Țepeneag, te-a scurtat pe tine. E ceva acolo.

* * *

Vreo 4-5 zile am stat mut, c-o durere aproape insuportabilă în burtă (când sunt trist, mă doare burta!). De vreo 2 zile mi-am mai revenit. Aici totul a rămas la fel. A fost frumos, apoi iar ploaie. Pălăriuța lui Ile stă într-un cui, afară. Şi-a uitat şi pantofii aceea enervanți. Dimov şi-a uitat (scandal!!) pămătuful de bărbierit. Țepenegel crema de ras. Plapuma sub care au dormit Marina şi Ile mai miroase a Dimovi (tutun + lavandă + inefabil).

* * *

În *Tomis* (l-am primit) o radere foarte corectă a lui Marin Sorescu. Era timpul.

* * *

Credeam că o să-mi iau concediul în august şi o să vin pe la voi. Dar abia pe la jumătatea lui septembrie mi-au aprobat. Până atunci o să vă pisez cu scrisori. (Acum, după plecarea voastră, am făcut pauza cea mai mare: o săptămână.)

* * *

E în mine o indiferență din ce în ce mai mare. Nu mai pot participa decât rareori la cele ce mi se întâmplă mie sau altora.

* * *

Dimov, o specificare, poetul ratat sunt eu. O ştiu de mult. Poate de aceea dau din când în când vina pe alții. Oricum, m-au cuprins o jale şi-o chiflicească când am văzut că ai pus la inimă nişte vorbe spuse printre hribi. Vorbe pot fi spuse multe. Sunt însă printre puținii (orgoliu?) care ştiu să-ți

citească poeziile, să se bucure fiziologic de ele. Şi de fapt țin prea mult la tine ca să mă pot abține de la răutăți.

* * *

Marina la plecare m-a pupat. Încă un motiv ca să nu mă mai spăl niciodată pe față.

* * *

Ce se mai întâmplă pe acolo? Tiți? Aştept o scrisorică de la voi.

Cu drag,

Emil

(scrisoare nedatată, probabil 1968)

Înjurătură onirică, desigur

Dragă Dimov, dragă Marina,

Se întâmplă aşa. Vin stingher (şi, ceea ce e mai trist, şi voi păreți stingheri, parcă pregătiți de o inspecție: curat, prea curat, fața de masă albă, prea albă), mi se spune Brumaru şi, apoi, în sfârşit, Emil, dar ce folos, când ajungeți la Emil, trebuie să plec. Nu mai zic de Dimov care nu mă scoate din „dumneata”, cu toate că-l asigur că mie îmi vine infinit mai greu să-i spun „tu”. Cel mai bine m-am simțit, o spun serios, când mi-a tras o înjurătură (înjurătură onirică, desigur). Mă simt bine la voi, uit de mine din când în când.

* * *

Marina, tu trebuie să iei marele premiu (Palma de aur!) pentru regie.

* * *

Am uitat la voi Mazilescu. Vă rog să i-l dați lui Țepeneag. (Spunea că nu-l are.) Şi să-i spuneți că, chiar dacă s-ar da cu cracii în sus în fața mea, tot

o să-mi placă moaca lui şi, peste orice şicană, ce-a scris. De fapt, în seara aceea, dacă eu i-am declanşat mutismul acela ostil, înseamnă că l-am avut!

* * *

Comunicați-mi urgent dacă mâncați separat!

* * *

Vă aştept oricând să veniți. Aveți camera voastră, nu veți face mâncare (la spital se face). Vom mânca împreună, la mine.

* * *

Dimov, erai foarte trist în dimineața în care am plecat. Frizerul? Audiența? Plecarea mea cu acceleratul?

* * *

În lipsa mea s-au întâmplat drame! Scămoşilă a fost prins de gazdă că mănâncă pui de găină (mâncase 5 într-o zi). Era să fie spânzurat (cu o zi înainte gazda spânzurase un cățel mic, alb, bănuit că ar mânca şi el pui!). Acum îl ținem toată ziua în casă şi-i dăm drumul numai noaptea.

* * *

Doina s-a bucurat de coada aceea teribilă. Mă întreabă mereu ce mai face Dimov, ce zice, cum a fost la cosmetician (e vorba de Marina!), dacă Ile s-a mai îngrăşat. Ea vrea foarte mult să veniți la noi. Mereu numără curcile pe care le vom mânca.

Sunt fericit,

Emil

(scrisoare nedatatÄƒ, probabil 1968)

Dragă Dinnor,

Aşi am trecut, [illegible]
Spre Orașul de Sus

3 X-969

Emi

CARTE POȘTALĂ

POSTA ROMÂNĂ 40 BANI

SIBIU. Spre Orașul de Sus pe sub Podul Minciunilor — Passing under the Bridge of Lies, towards the Upper Town — Passage sous le Pont des Mensonges conduisant á la ville haute — Unter der Lügenbrücke durch führt der Weg in die Oberstadt — СИБИУ. Под Мостом лжи к Верхнему городу

Foto: *R. Braun*

C.P.C.S. Lei 1

Editura Meridiane

Dlui Leonid Dimov.
Soseaua Ștefan cel Mare
Nr 33, Blo 30, Scara 1
Et 8, Ap 166.
București

Dragă Dimov,
Iată o adresă
la care ți-ai
zis încheiat
anticii pentru
festivalurile cu
anuale de spiritism
literar.

Emi C.

Preț de vinzare 1,90 lei

SIGHIȘOARA — Vedere panoramică

Cod 326/69 Cd. 3027

CARTE POȘTALĂ

SIGHIȘOARA 05.10.69.16 a

ROMÂNIA POȘTA ROMÂNĂ 40 BANI

Destinatar Leonid Dimov.

Soseaua Ștefan cel Mare Nr. 33

Blocul 30 *Scara* 1 *Etajul* 8 *Apart.* 166

Localitatea București

Sectorul ____ *Județul* ____

Oficiul poștal București.

S-au dus dracului scrisorile frumoase!

DragÄƒ Dimov,

IatÄƒ şi a doua săptămână de când stau singur. Viscoleşte. Doina va veni abia duminică. Tatălui ei îi merge, acum, puțin mai bine. Totuşi nu se poate alimenta, e f. slăbit etc. Încep să am speranța că va scăpa.

* * *

N-am mai scris nimic, deşi în fiecare zi mă chinui să fac ceva. Pur şi simplu mă irită neputința asta. Aş vrea să pot scrie repede şi bine. Să ajung la vârsta aceea când totul se face poezie. Dacă nu voi atinge-o niciodată, înseamnă că sunt tâmpit.

* * *

Am văzut *V.R.* plină de doinaşi şi florențe. Eu am scris (tot azi) câteva rânduri lui Bănulescu (ştii că atunci mi-a spus că pot să-i trimit poeziile direct) şi i-am trimis:

1. *A patra elegie...*
2. *A cincea elegie...*
3. *A şasea elegie...*
4. *Portocală pt. Cuchi*
5. *O crimă perfectă*
6. *Sfântul Julien Ospitalierul*

Ți le-am dat şi ție. Vezi să nu iasă pe undeva o încurcătură. Eu mai sper în acel supliment la *Luceafărul*. Acolo au rămas vechile poezii (*Rugăciunea detectivului Arthur* şi *Fluturii din pandişpan*). Din celelalte, împărțite în plicuri de Marina, poate dai pentru suplimentul acela (dar se mai face?) de la *Ramuri*, *Orizont* etc.

* * *

Te rog dă-i un telefon lui Oancea şi întreabă-l dacă a venit cartea de la Direcția Presei. Poate-mi scrie şi mie. Acum nu pot veni la Bucureşti. E o întreagă încurcătură aici.

* * *

Vezi? Scrisoarea e mai mult de afaceri. S-au dus dracului scrisorile frumoase! Ce face Marina? Tot aşa? Dar Ile, dar Tiți? Țepeneag mai este la *R. l*.? Am auzit că te-ai întovărăşit cu Păunescu pt. o revistă. E adevărat? Eu sunt din ce în ce mai oniric. (La Iaşi, când am intrat la Sturzu, mi-a spus: „Vin oniricii!!!”.)

Cu drag,
Emil

12.II.1969

Citesc pe antici în dosul casei!

Dragă Dimov,

„O, ce tristețe, ce pustietate!” Urletul tău în plină vară m-a făcut să-mi aduc aminte că te iubesc. Acum sunt liniştit. Citesc pe antici în dosul casei!

Cu dragoste,
Emil

21.VI.1969

Bufetul „Zimbru”

Dragii mei,

Un imn sfios şi trist va fi rondelul
Pentru Marina. Ea e mama noastră
A celor ce-şi păstrează sufletelul

De mari şi mici onirici într-o glastră

Şi-n cârlionții ce-i suspină mielul
Şi-n balega de fluture albastră.
Un imn sfios şi trist va fi rondelul
Pentru Marina. Ea e mama noastră,
Ce cu blândețe ne arată țelul
De dincolo de frageda fereastră
Sub care putrezeşte pătrunjelul
Şi-n rouă-mboboceşte-o brună astră
Când imn sfios şi trist va fi rondelul

* * *

Acum voi bea mastică. Poate Ile
Când o să crească mă va face: bou!
Azi îi aduc un melc de două kile
De şocolată şi i-l dau cadou.

Oh, sufletul meu pur din nou vernil e
Ca chiloțeii unui roz popou!
Acum voi bea mastică. Poate Ile
Când o să crească mă va face: bou!

Marina o să-i dea atunci pastile
Ca să slăbească. Eu, timid erou,
O să mai bat cu fluturi şi cu bile
Şi o să dansez cel mai viclean tangou
Bând încă o mastică. Poate Ile.

* * *

Sunt fericit, Dimov, sunt fericit
Rondelurile tale-mi plac ca roua
Pudrând în zori bombatul infinit.

Doar țâțele fetițelor de-a 9-a

Au frăgezimea lor de fruct oprit.
Oh, le diger precum un şarpe boa!
Sunt fericit, Dimov, sunt fericit!
Rondelurile tale-mi plac ca roua.

Şi în bufetul „Zimbrul” stau topit
În timp ce-afară cu migală plouă-a
Femeie cu trecutul țârâit
Într-un ciorap. Îmi vine să strig: o-u-a!
Sunt fericit, Dimov, sunt fericit!

Cu drag, Emil

17.VII.1979, Bufetul „Zimbru”

P.S.

Sufletu-i ca timbrul
Lipit sub rochiță
La o chelneriță
Din „Bufetul Zimbrul”!

Emil

În *Tribuna* s-a pronunțat
Cuvântul „Topârceanu”.
Sunt ucis!!

* * *

„Țepeneag” nu-mi spune nimic, nu-mi scrie ce-i cu Arthur.
Sunt ucis??

Un gol vast, ca de pivniță secretă

Dragă Dimov,

O să caut să-ți descriu ceva. Nu ştiu dacă o să mă înțelegi. Întotdeauna când vin musafiri la mine, seara, după ce ne culcăm, nu pot să mai dorm. Devin atât de gol (un gol vast, ca de pivniță secretă), încât toate neînțelegerile (încep şi eu cu „ne”!) zilei capătă un ecou chinuitor. Şi-mi dau seama că nu pot face nimic. Că nu am curajul.

* * *

Am citit ieri *V.R.* Mulțumesc. Iată comentariul meu: Dimov se gândeşte la T. Pâcă şi E. Brumaru. T.P. şi E.B. se gândesc la Marina. Marina la cine se gândeşte? Ei?

* * *

Suport cu o nesfârşită tristețe dreptatea (pentru că are dreptate!) Bănulescului. Cred că o singură poezie din cele lăsate (3) de mine e publicabilă: *A şaptea elegie a d. Arthur*. M-am făcut de râs față de el!

* * *

Ce mai face madame Sorescu? Oh, când îmi amintesc de ziua aceea, îmi vine să zbor până la tine şi să continui, să continui, să continui!

Cu drag,

Emil

26.XI.1969

Am visat un vagon descoperit, plin cu nişte morcovi imenşi, portocalii, fragezi, înaintând încet pe linie, fără locomotivă

Dragă Dimov,

Azi-noapte, după o beție cruntă cu bere, am visat un vagon descoperit, plin cu nişte morcovi imenşi, portocalii, fragezi, înaintând încet pe linie, fără locomotivă. Iar în urma lui venea, tot pe linie, o maşină ciudată, mică, halucinantă. Eram cu Țepeneag şi el mi-a spus să-mi şterg fața cu o batistă. Eu, încurcat, i-am şters-o lui. Atunci a sărit în picioare şi, arătându-mi vagonul acela cu morcovi giganți, a început să strige: „Oniricii, vin oniricii!!".

* * *

I-am trimis lui Bănulescu două poezioare. Dacă şi de data asta nu-i plac, sunt mort. Poate treci şi-l întrebi ce are de gând să facă.

* * *

I-am trimis şi lui Pituț (!) nişte poezii. Ce zici de chestia asta? (Poeziile sunt vechi.)

* * *

Ce face Ile? Oh, Doamne!

* * *

Mă doare înfiorător capul. Berea asta e oribilă a doua zi.

Sărutări de frunte Marinei,

Cu drag,

Emil

2.XII.1969

P.S. Dimoave, Dimoave, în fața cui am greşit ca să țin la oameni pe care-i doare în cur de mine? Probabil c-aşa-i piesa.

Fotbaliştii Rapidului sunt onirici

Dragă Dimov,

Citeşte rubrica „Sport” din ultima *R.l*. Vei vedea că şi fotbaliştii Rapidului sunt onirici. E scris negru pe alb. Cine o fi acest „Interm”?

* * *

Îmi place mult al doilea rondel. Bucuria şi tristeţea mea este că-l înţeleg, poate cel mai bine, instinctual aş zice, pe Dimov.

* * *

Ce are Ţepeneag cu T. Vasiliu? Iată încă o enigmă.

* * *

Curios, fragmentele *Vulcaloborgului* lui Vintilă dau impresia unei parodieri a lui Nichita Stănescu!!

* * *

Sunt pisat de inspecţii făcute de oameni bătrâni, meticuloşi, oh, Doamne!! Se pare că nu mai scap niciodată de buba asta: medicina!

* * *

Nu este greu să scrii cuiva care nu-ţi răspunde. De fapt este de o mie de ori mai greu să primeşti scrisori de la cineva căruia nu-i scrii! E ultima cugetare, Dimoave!

Sărutări de mâini Marinei.

Cu drag,

Emil

5.XII.1969

Luceafărul m-a băgat în mă-sa!

Dragă Dimov,

Am avut întotdeauna o sfială, o jenă față de tine. Şi chiar atunci când îmi luam curajul de-a mă bate pe burtă cu tine, o făceam crispat, conştient de faptul că ceva nu merge. Pentru că, mereu, am avut clară noțiunea de „valoare". Pentru ce îți spun lucrurile astea? Ca să te linguşesc? Nu cred. Mai degrabă pentru că s-a mai dus un an, pentru că m-am obişnuit atât de mult cu tine, cu adresa ta mai bine zis. Când am ceva pe suflet, ştiu că-i pot spune lui „Leonid Dimov Şoseaua Ştefan cel Mare". Iar el, chiar dacă nu-mi trimite un rând, există! De fapt nici nu aştept nimic. A trecut vremea aceea când căutam febril, în fiecare dimineață, la poştă, plicuri cu însemnele tale. M-ai învățat bine. Nu e niciun reproş în asta, crede-mă.

* * *

O să plec la Leningrad. Pe 28 probabil. Voi sta vreo 7-8 zile.

* * *

Am impresia că iar se întâmplă ceva pe la *România literară*. Văd că M.R.P. nu mai are *Jurnalul*. Şi s-a găsit şi unul care să-l apere pe Beniuc. Nu e sinistru? Prima publicație literară e atât de schimbătoare, de fără şir. Nu-i dezgustător? Şi-n timpul ăsta Păunescu se freacă cu Țepeneag pt. T. Vasiliu! Nu e frivol?

* * *

Cred că voi da *Detectivul Arthur* la editura Litera. Acolo apare în vreun an.

* * *

Ninge formidabil! *Luceafărul* m-a băgat în mă-sa!

Cu drag,

Emil

21.XII.1969

Nebunia ta furtunoasă, aparent inutilă, savantă, infinit ironică, infinit tragică

Dragă Dimov,

Oniricii au pus mana pe revista *Argeş*! Nu-ți dai seama ce bine mi-a părut că am apărut împreună cu voi (Țepeneag şi tu!). Asta indiferent că *Şezlongul* e cam tâmpit, adică nesărat.

* * *

Țepeneag îi trage un pumn în plex lui Bănulescu; nu pricep de ce. Te pomeneşti că oniricii sunt supărați pe *Luceafărul*!? Eu nu ştiu nimic.

* * *

Vrei să-ți laud rondelul şi, iartă-mă, nu ți-l pot lăuda.

* * *

Cred că faci o greşeală publicând fragmentar *Epopeea*. Bomba trebuie să fie bombă. Aşa vor fi doar schije. Dacă eşti rege, trebuie să apari în toată nebunia ta furtunoasă, aparent inutilă, savantă, infinit ironică, infinit tragică.

* * *

Voi face o excursie foarte obositoare. Posibil ca prin ianuarie sau februarie să vin la Bucureşti ca să văd ce-i cu *Fluturii din pandişpan* şi să dau cuiva *Detectivul Arthur*. Vreau să stau pe lângă tine. Poate un hotel! Ca să putem fi puțin împreună. Poate mai facem o vizită galantă doamnei Sorescu!!

* * *

Trăiască Ile!

Sărutări de urechi Marinei.

Cu drag,
Emil

25.XII.1969
P.S. Doamne, azi am împlinit 31 de ani!!

Cartea aceea de care mi-e groază

Dragă Dimov,

Nu prea am chef de nimic. De la Leningrad am venit obosit şi şocat. Soția lui Cusin a avut un accident de maşină (fractură de bazin) şi a trebuit să rămână acolo, probabil pentru o lună şi jumătate, poate mai mult.

* * *

Văd că toți o dau pe proză. Până şi Mazilescu. Nu mai zic de Mărculescu, care, refulat, traduce proză. Țepeneag a înțeles asta de la început. De aceea, sunt sigur, va sfârşi cu poezii.

* * *

Sunt trist până în măduva oaselor pentru faptul că Mugur (ferventul meu popularizator) a luat apărarea acelui cretin sinistru: M. Beniuc. De fapt a fost un val de reproşuri la adresa lui M.R.P. Este un mare păcat că acest om bun de credință să fie periodic beştelit. Țin minte ce scandal a fost şi cu *Povestea vorbii*. Şi revista aceea (cât de mult regret că nu mi-a apărut nimic acolo!) era a celor mai buni!

* * *

I-am scris lui Mugur că nu-mi place chestia cu articolul acela în care-l scuză pe Beniuc. Nu am primit niciun răspuns.

* * *

Azi a venit *V.R*. nr. 12. Ce să-ți spun? Dacă nu aş fi ştiut de articolul acesta, dacă n-aş fi suferit că n-a apărut la *R.l.*, m-aş fi bucurat imens. Dar aşa? Parcă e vorba de altcineva acolo, nu de mine. Vorbesc serios. Dar bine că a apărut! Poate iese şi cartea aceea de care mi-e groază.

* * *

Ce s-o fi întâmplat la *Luceafărul*? Proză, proză, proză! L-am auzit acum câteva zile pe Bănulescu citind poezii!! E o chestie!

* * *

Citesc *Bobinocarii* lui Melinescu.

Cu drag,

Emil

12.I.1970

E chiar un şotron pentru zbenguit, zău!

Dragă Dimov,

Am primit o scrisoare de la Mugur. Iată deznodământul: „Din aprilie reluăm *Şezlongul* şi îți propun să nu mai întrerupem”. Deci s-a ținut tare pe poziție. Două luni sunt eliminat pentru indisciplină onirică. El credea că mă voi cuminți. Se înşela!! Să-i comunici şi lui Țepeneag chestia asta. El să nu zică ceva care să tulbure şi mai tare apele. Parcă văd că dispare şi *Şotronul* lui! Oricum, mi-a fost de învățătură. Totuşi omul acesta ține la mine. L-am pus într-o situație, orice s-ar spune. În martie o să-mi apară nişte poezioare în Argeş: cele date lui Bănulescu acum câteva luni plus altele mai vechi. Lucrul e sigur.

* * *

Am impresia că Ţepeneag se simte pe undeva prost de chestia asta cu *Şezlongul*. Nu-i nimic. Din aprilie fac pilaf pe toţi. Dar mai pe ascuns! Mugur nu ştie că eu tot notele astea i le dau pentru aprilie!

* * *

Dacă ar apărea undeva *Cântarul de prăjituri*, aş stârni o groază de indignări demne şi docte! Mi-ar plăcea.

* * *

Aştept o scrisoare de la Ţepeneag care să mă roage să-mi dărâm casa! (Este extraordinar de pueril! Voi credeţi că *Şotron* e o rubrică, vă înşelaţi! E chiar un şotron pentru zbenguit, zău!)

În rest, lectură şi onanism!

Cu drag,

Emil

19.II.1970

Cu tine-n gură pe ultima pagină

Dragă Dimov,

Oniricii pun mâna pe reviste! *Argeşul* e al nostru! *Ateneu* mai are câteva luni şi va fi complet al nostru! (Mai suflă pe acolo Marian Popa, dar va fi scos, o prezic!)

* * *

Ţepeneag îţi prezice în ultimul *Şotron* un destin de prozator! Are şi el păsărica lui, dar dacă o să înceapă să zboare, ce ne facem? (Apropo de Ţepeneag. Nu-mi mai scrie! Probabil are remuşcări că nu-mi apare chestia cu M.R.P. în *R.I.*! Sau e ocupat cu volumul meu, umblă zile-ntregi pe la edituri! Eu nu ştiu unde să-i scriu: la Sinaia, pe Mecet, la tine?)

* * *

Pliantul din mijloc al Argeşului pe martie o să fie al meu, cu *Cântece naive*. Deci oniricii atacă! Văd că L. Ulici îl are pe cel din februarie şi doar e evident că L. Ulici e omul oniricilor! Tomozei stă cu tine-n gură pe ultima pagină, e o chestie! Iar în aprilie voi da *Şezlongul*. Ca să fiu mai net, am înfiinţat o subrubrică în corpul primei – *Dimoviana*. Am şi scris trei capitole!! Primul are trei cuvinte. Al doilea trei rânduri. Al treilea vreo 7-8. Sunt foarte prolific!

* * *

Dacă-l vezi pe Ţepeneag, spune-i să-mi scrie ce-a făcut cu *Detectivul Arthur* şi cu nota aceea.

Cu drag,
Emil

27.II.1970

Geana aceea de poezie pe care o văd atât de puţini

Dragă Dimov,

Să mă bucur sau să plâng? Fără ipocrizie, fără false aristocratisme, trebuie, şi chiar mă bucur. Vei avea deci asigurat acel minim de bani care-ţi va da un fel de securitate sufletească în primul rând. Vei putea cârmi uşor, matelot clandestin, *R.l.* spre ceea ce-ţi place, spre geana aceea de poezie pe care o văd atât de puţini, sau se fac că nu o văd. Oricum, eşti acolo, poţi spune ceva, poţi fi împotrivă sau pentru cineva!! Şi asta e imens!

Apoi mă bucur şi pentru mine!! Nu vei mai spune: „Nu e revista mea” când o să-ţi trimit (de-abia aştept!) ceva pentru publicare. Voi şti: nu sunt publicat pt. că nu a vorbit Dimov. Şi asta iar e imens!

* * *

Totuşi, tot fără ipocrizie, undeva, deasupra sufletului, deasupra verilor în care ți-am scris, şi-a toamnelor în care ți-am citit poeziile în dosul casei, întins în şezlong, e o uşoară amărăciune, Dimoave. N-aş putea spune de ce... E ca şi cum te-ar întrista o treaptă, o casă-ntre copaci înalți etc.

Cu drag,

Emil

29.V.1970

P.S. Unde sunt oniricii de altădată?

Dimov – redactor la *R.I.*

Țepeneag – redactor la Cartea Românească

Mazilescu – secretar la cenaclul U.S.

Ivănceanu – ?

* * *

Sărutări de mână Marinei.

Trei scatoalce lui Ile.

Cu apetitul tău pentru scris, nu m-ar mira ca următorul număr să fie semnat, tot, de tine!

Crustacee fierte, uleiuri, spirtoase, compotiere, castroane

Dragă Dimov,

Te-am ascultat acum câteva minute, în birou, pipăind țâțele unei lehuze. Ai citit superb, fermecător!! Mult mai bine ca acum câțiva ani. Se pare că-ți vei forma un stil f. personal de a recita, tot atât de personal ca şi Emil Botta. Şi poezia! Crustacee fierte, uleiuri, spirtoase, compotiere, castroane!! Delicii, delicii, delicii!!

* * *

Dragonul este poate cea mai sfâşietoare poezie pe care ai scris-o. Doamne, câtă limpezime, ce siguranță a liniei, ce joc grav şi frumos.

* * *

Cine-i Alexandru Ştefănescu? Scrie foarte frumos. Ştie să caligrafieze, e elegant, pricepe. M-a bucurat, chiar dacă la urmă (vai!) m-a fleşcăit cu *Fluturii din pandişpan*.

* * *

Trebuie neapărat să apară acel „det. Arthur”. Zău! E necesar.

* * *

Calul e de asemeni splendid. De ce nu-ți întocmeşti un bestiar?

* * *

Dumnezeule, încă nu s-a pomenit numele lui Topârceanu! Poate scăp, poate scăp. Sunt sigur că în *Cronica* mă nenoroceşte, vei vedea!

* * *

Vă rog din nou, chiar dacă vă plictiseşte asta:

Poeme rococo – N. Neagu

Proteze – V. Oişteanu

Aici nu vin.

* * *

Sunt fericit că a învins Brazilia. Ai văzut cum îşi făcea cruce Jairzinho? Minunat!

Marinei cele mai tandre sărutări de gleznă.

Lui Ile nenumărate sadisme.

Cu drag,

Emil

22.VI.1970

Îți trimit printr-un mesager
un porticalostan

Dragă Dimov,

Îți trimit printr-un mesager un porticalostan. E, ştii şi tu, însemnul blazonului meu.

Şi te implor, trimite-mi:

1. Andreev (vol. 3)
2. *De la Baudelaire la suprarealism*

Şi iar te rog:

1. *Entropie* – Daniel Turcea
2. Germain Bazin – *Clasic, baroc şi rococo*
3. Giulio Carlo Argan – *Căderea şi salvarea artei moderne*

E o mică disperare. Pierd cărți, nu pot, nu pot respira liniştit fără ele. Vezi, trimite-le prin moaşa care-ți aduce bostanul.

* * *

Bucuros că în acelaşi număr în care, în sfârşit, se pronunță cuvântul „genial” lângă numele tău, I. Negoițescu îmi demască „joaca de-a Sigmund Freud”. Şi că Nichita Stănescu e puțin scuturat.

* * *

Te conjur, fă-mi rost de cărțile astea.

Cu drag,

Emil

5.XI.1970

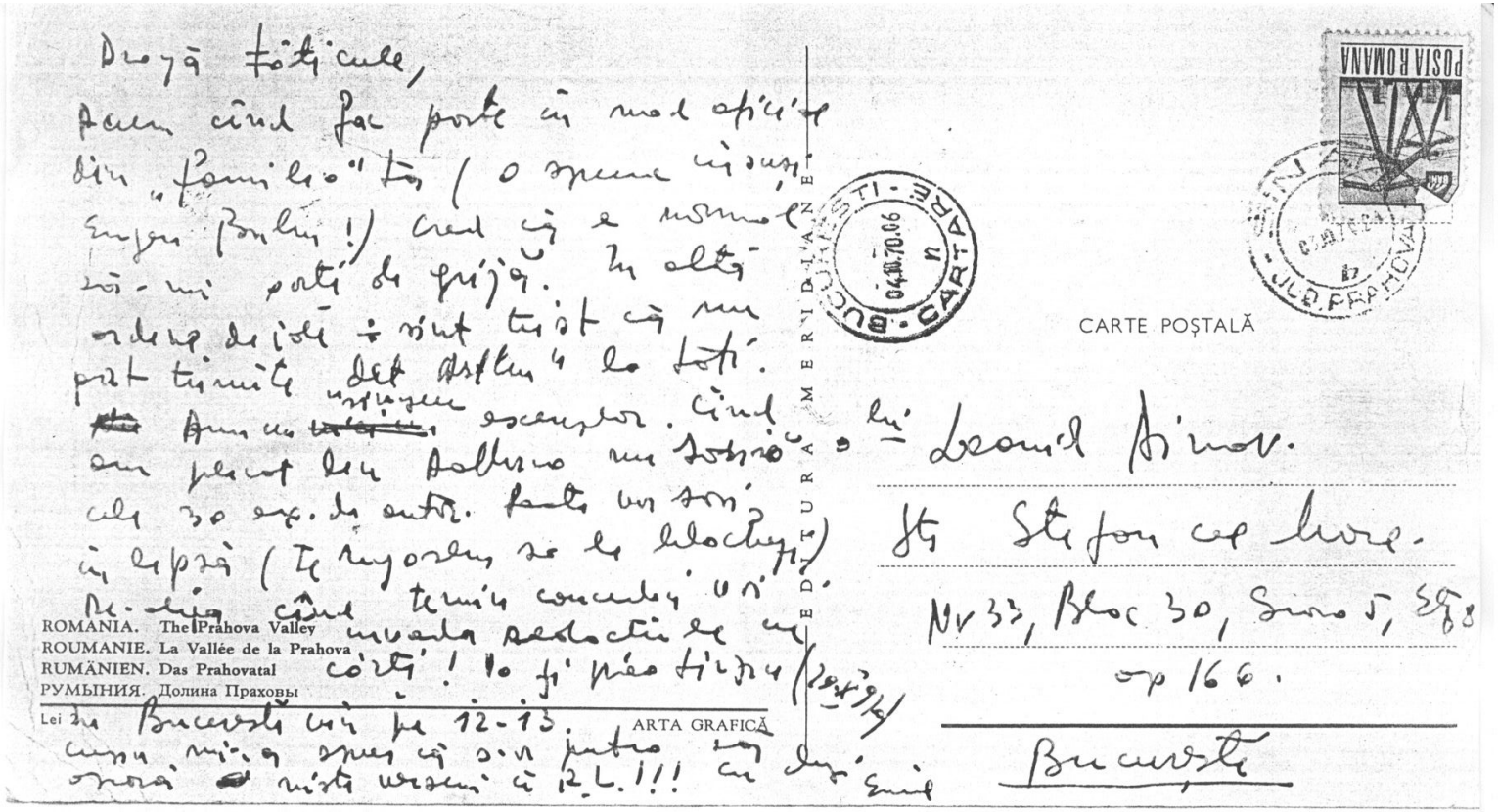

Dragă Făticule,
Acum când fac poze în mod oficial din „familie" tu (o spune Eugen Barbu!) cred că e momentul să-mi pară de grijă. În altă ordine de idei ÷ vînt trist că nu pot trimite deț Astăm la toți. Am un [illegible] exemplar. Cînd am plecat deja Adlerul mi-a trimis cîte 30 exp. de autor. Fanta un sonet în lepră (Te rugăm să le blochezi) Mi-ar plăcea cînd termină concursul să mă invadeze redacția de cărți! Io fi până atunci (poate) la București cînd pe 12-13. Cînd mi-a spus că o să pentru [illegible] ori [illegible] în niște vremi ți 2 L.!!! cu drag Emil

ROMANIA. The Prahova Valley
ROUMANIE. La Vallée de la Prahova
RUMÄNIEN. Das Prahovatal
РУМЫНИЯ. Долина Праховы

Lei 2.50 ARTA GRAFICĂ

EDITURA MERIDIANE

BUCUREȘTI · CARTARE

POȘTA ROMÂNĂ

CARTE POȘTALĂ

Dlui Leonid Dimov.

Str. Ștefan cel Mare.

Nr 33, Bloc 30, Scara 5, Ap 8

op 166.

București

Iar voi fi făcut pilaf?

Dragă Dimov,

Cred că o să vin prin Bucureşti săptămâna viitoare. Nu mă prea trage aţa (iar voi fi făcut pilaf?), dar întotdeauna după „umilinţele" din capitală intru în formă.

* * *

Voi sta la un hotel „Muntenia" (nu prea ştiu unde!) – sunt inapt oricărui entuziasm.

* * *

Dar dacă eşti în Iugoslavia? Simt că se scufundă corabia! Toţi onoricii o întind care încotro. Ce se întâmplă?

* * *

Scriu fraţii, scriu!! Dar tu? Ce-i?

* * *

Marina, te rog, fă-mi rost de *Proteze* de Oişteanu. Aici, şi nici la Iaşi, nu vin cărţi de la Litera. Te rog!

* * *

Ce-i cu antologia?? Ţepeneag mi-a scris din Paris! Să am grijă!!! E nostim.

Cu drag,

Emil

12.IX.1970

Cu căciula în mână, făcând plecăciuni până la pământ

Dragă Dimov,

Am primit cartea-sărbătoare. E minunată, într-adevăr minunată. Nu prea s-au scos la noi asemenea cărți-icoane. Îți mulțumesc din toată inima (ca pravoslavnicii, cu căciula în mână, făcând plecăciuni până la pământ). Mi-ai bucurat sufletul şi casa. Iartă-mă că am cârtit în ultima scrisoare împotriva ta. Stau prost cu nervii – isteria!

* * *

În *Orizont* 10 Foarță se joacă. Îmi pare rău că nu-l cunosc. Îmi pare rău că nu ştiu unde e, ce face etc. În acest moment de criză a „oniricilor" pronunțarea cuvântului e binevenită.

* * *

Dar ce se întâmplă cu antologia? Ce se întâmplă? Chiar este atât de greu de dus acolo, de văzut, de pus un umăr leneş la toată treaba asta? Dacă nu vrei să o faci pentru tine, fă-o măcar pentru ceilalți. E păcat să ne spulberăm din cauza unor mici neînțelegeri.

* * *

Pe 24-25 mesagerul care ți-a adus bostanul va veni iar în Bucureşti. Poate îmi trimiteți prin el:

Poesii – Mircea Ivănescu
Fragmente din regiunea de odinioară – Virgil Mazilescu
Te rog mult şi inutil.

Cu drag,
Emil

23.XI.1970

Stăteați câte doi, unii în fața celorlalți, legănându-vă în balansoare

Dragă Dimov,

Se pare că ai lucrat tare la Litera! Primesc acum două-trei zile de la amabilul director al Literei o hârtiuță oficială prin care sunt anunțat că trebuie să plătesc 70 de lei pentru modificările la (fii atent!) lucrările *Versuri* şi *Fluturi*!!!

* * *

Doina te-a visat astă-noapte în 4 (!!!!) exemplare. Stăteați câte doi, unii în fața celorlalți, legănându-vă în balansoare! E onirică! Cred că e ultima onirică, Dimoave!

* * *

Am refuzat intrarea în Asociația Scriitorilor din Iaşi. Primisem o hârtie o oficială prin care mă anunțau că Comitetul A.S. din Iaşi a propus în unanimitate acceptarea mea în A.S. Şi că trebuie să depun o cerere etc. Le-am mulțumit şi am refuzat. Zilele astea are loc Adunarea Generală în Iaşi. Ce zici? Sunt trist.

Cu drag,

Emil

1.XII.1970

Numai eu rămân, în van

Dragă Dimov,

Tinerețea e un vis!
Țepe pleacă la Paris,
Ivănceanu la Viena!
Doamne, mă apucă jena...

Numai eu rămân, în van
Lumea s-o încurcu.
Epigon dimovian,
Cum zice Grigurcu...

Cu drag,
Emil

P.S. Ce facem cu antologia? Dar *Arthur* fără Ţepeneag mai apare? Şi când? Te implor, dă-mi nişte parametri în timp. Poate (dar chiar aşa te rog) îmi vei trimite exemplarele acelea de autor. Scrie-mi o carte poştală, o ilustrată...

Cei de la *Familia*
Mi-au cam stors vanilia!
Marina, nu uita de Raymond – aici nu vine!
E o jale-n mine!!!

(scrisoare nedatată, probabil 1970)

Lasă-mă să țin la tine cum pot

Dragă Dimov,

Ieri ți-am trimis o scrisoare tristă şi crispată. Azi, cu *Luceafărul* în mână, m-a izbit una din acele bucurii adânci, pe care le-am simțit întotdeauna când sufletul tău şi-a amintit de mine şi m-a mângâiat. În ultimele luni, încet-încet, am ajuns să mă îndoiesc în modul cel mai sincer şi dureros că aş mai putea scrie. Primul volum a avut o presă uşor cam nejustificată. Al doilea, care mi-e mult mai drag, a căzut într-o oboseală a celor care au scris cu câteva luni înainte. Lucrul acesta m-a derutat. M-a derutat şi faptul că un om de talia lui Balotă, la o emisiune de televiziune despre debuturi, a declarat că anul acesta nu a adus niciun poet. Parcă mi-a tras cineva un pumn în burtă.

S-a mai adăugat şi tristeţea de-a nu fi primit de la tine un „La mulţi ani”! Nu o să mă crezi, dar pur şi simplu m-a întunecat. Nici de la Ţepeneag niciun rând. Şi doar i-am scris şi i-am trimis cărţi! Şi aici: ceaţă, noroi. Şi uneori câte o beţie neagră, de unul singur.

Faptul că mai ţii la mine (eu aşa o iau) m-a luminat. Tu ştii că eu am simţul valorii, al înaintaşilor etc. A fi preţuit de Dimov e pentru mine sfânt. Iartă-mă dacă te-am supărat şi lasă-mă să ţin la tine cum pot: plin de răutăţi, isteric uneori, sâcâitor etc. Adevărul este că fără poezia ta n-aş fi existat. Şi că fără Bănulescu (la care tu m-ai dus şi m-ai recomandat) nu aş fi putut arăta că exist.

Cu drag,

Emil

P.S. Mircea Dinescu e cel mai bun.

7.II.1971

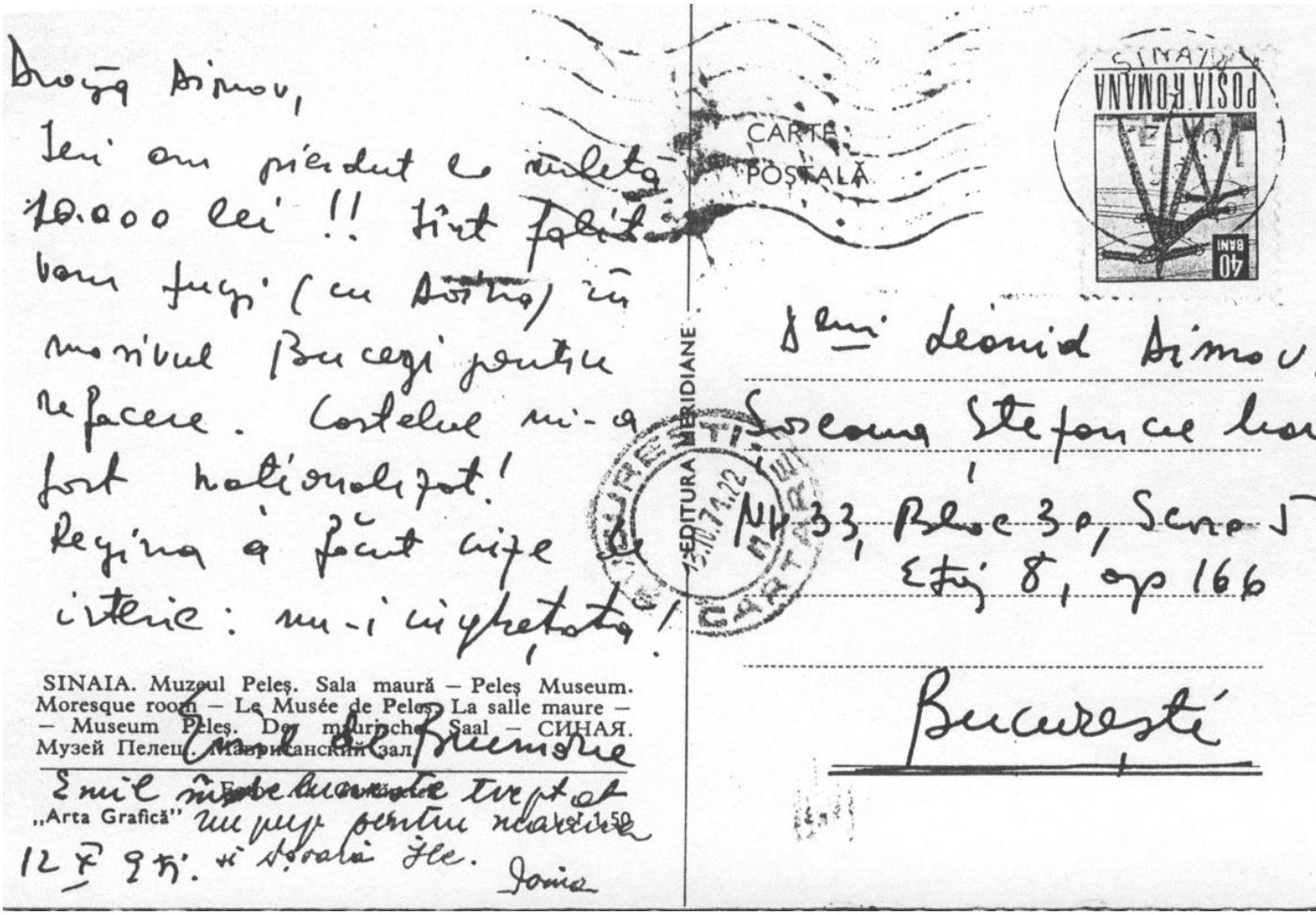
CARTE POŞTALĂ
POSTA ROMÂNĂ
40 BANI
EDITURA MERIDIANE
SINAIA. Muzeul Peleş. Sala maură – Peleş Museum. Moresque room – Le Musée de Peleş. La salle maure – Museum Peleş. Der maurische Saal – СИНАЯ. Музей Пелеш. Мавританский зал.

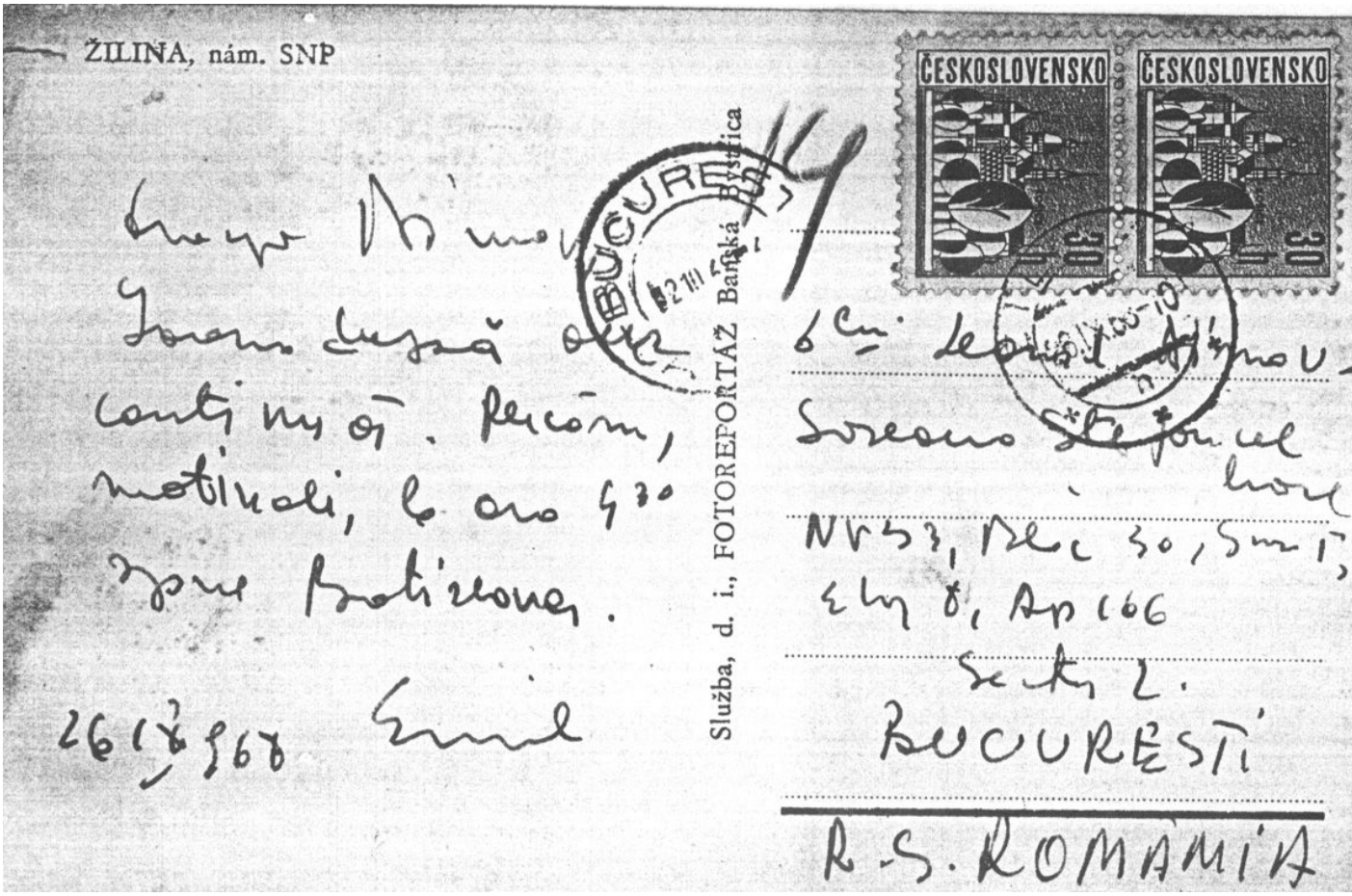

Întâmplarea e în continuare rămasă undeva, prin măduva spinării

Dragă Dimov,

Am primit acum câteva zile veşti de la Ţepeneag. Îmi cere, la modul imperios, să mă duc la Bucureşti şi să văd ce-i cu antologia. Am impresia că e supărat. Şi, cred, are puțină (sau chiar multă) dreptate. Deci, dacă te-am înțeles bine, totul se poticneşte din cauza banilor. Dar asta este inadmisibil! Orice oniric poate strânge fantastica sumă de 2 000 de lei. Să nu îmi spui că nu. Să se apuce cineva să depoziteze aceşti bani la un cec făcut, să zicem, pe numele Marinei (asta din precauție, ea nu va comite nicio imprudență). O să vezi că se vor aduna. Eu pot trimite banii oricând. Mă gândesc că unul, doi, să nu poată avea suma. Atunci vom adăuga ceilalți, în mod egal, la cele 2 000, încă câteva sute.

* * *

Tot Țepeneag m-a rugat să-i scriu lui Sorin Titel despre aceeaşi problemă: antologia. Îi scriu chiar azi. Eu, îți dai seama, nu pot veni acum la Bucureşti.

* * *

Aştept momentul favorabil declanşării invaziei oniricilor la Dolhasca. Cred că în momentul în care se vor limpezi apele cu Doina şi vor înflori copacii, voi da semnalul.

* * *

La telefon aveai o voce de ministru (ți-am spus-o). Eu m-am liniştit, dar întâmplarea e în continuare rămasă undeva, prin măduva spinării. O simt uneori cum îmi dă fiori.

* * *

Încă nu am primit decizia de sancționare de la Județ!! Nu prea pricep de ce.

* * *

Scrie-mi te rog foarte limpede ce-i cu antologia. Trebuie s-o scoatem, Dimoave. Ar fi păcat de tot zbuciumul nostru. Ce naiba!

Cu drag,

Emil

6.IV.1971

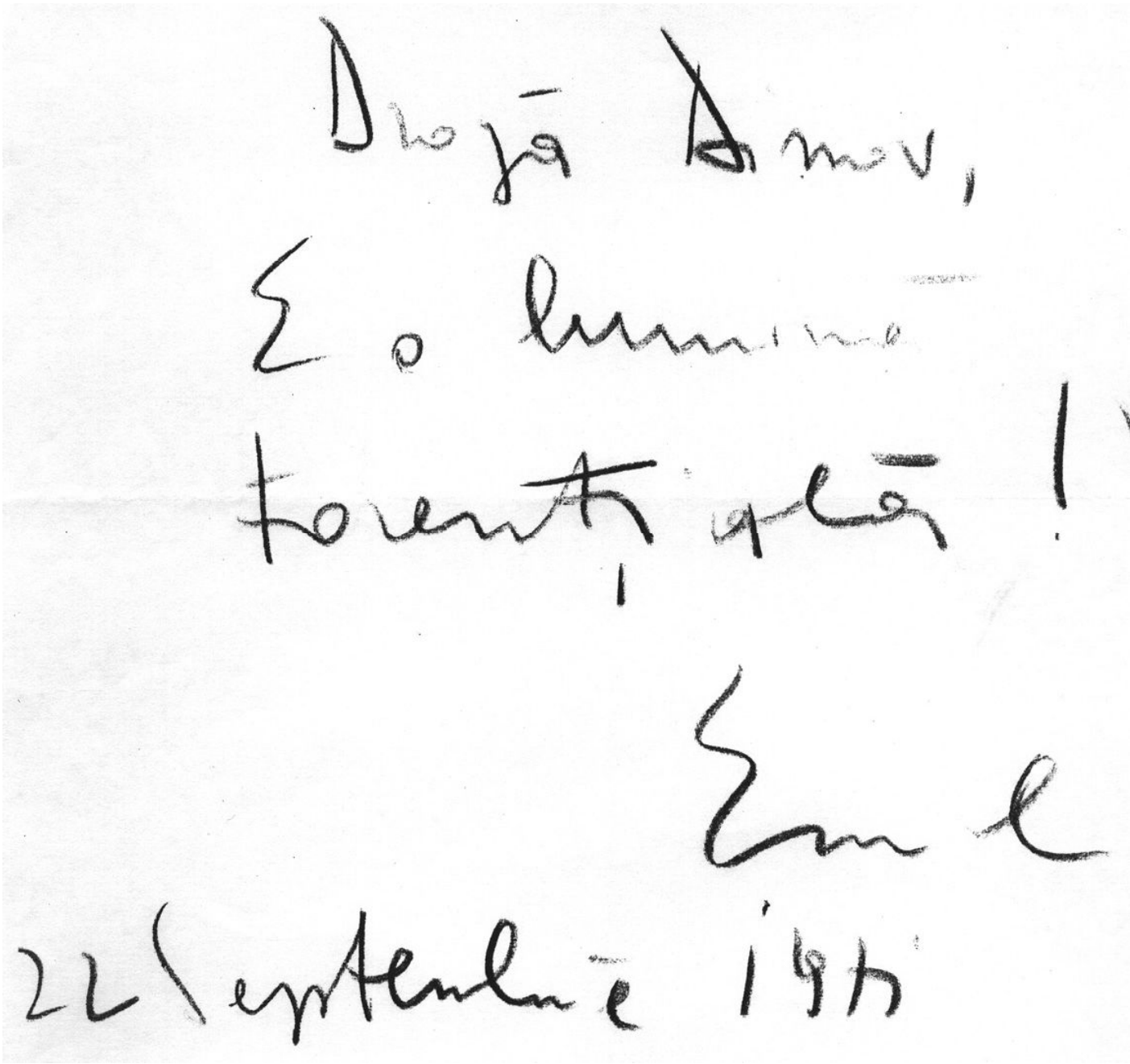

Iată-mă din nou cerşind

Dragă Dimov,

Iartă-mi stupefacția: cine-i Constantin Mitea? Întrebarea, îți dai seama, e pur retorică. Totuşi, zbârnâi de curiozitate estetică!

* * *

Iată-mă din nou cerşind.

Te rog, cumpără-mi:

1. Blecher – *Vizuina luminată*

2. Gellu Naum – *Copacul-animal*

Fă un efort când ieşi pe stradă şi aminteşte-ți! Te rog.

* * *

Mi-a dispărut total pofta de scris. În schimb creşte cea de băut. Pun mereu frâne, mereu recidivez.

* * *

E un timp feroce de frumos.

* * *

Am găsit aici două *Frig*-uri. Le aduc când vin.

Cu drag,

Fra Emil

(scrisoare nedatată, probabil 1971)

Acelaşi Brumi care era năucit de fericire când mânca în bucătăria aceea infernală

Dragă Dimov,

Ia numărul 5 din *Echinox* şi vei vedea că am rămas acelaşi Brumi care era năucit de fericire când mânca în bucătăria aceea infernală, stând între dulap şi masă.

Cu drag,

Emil

13.VI.1972

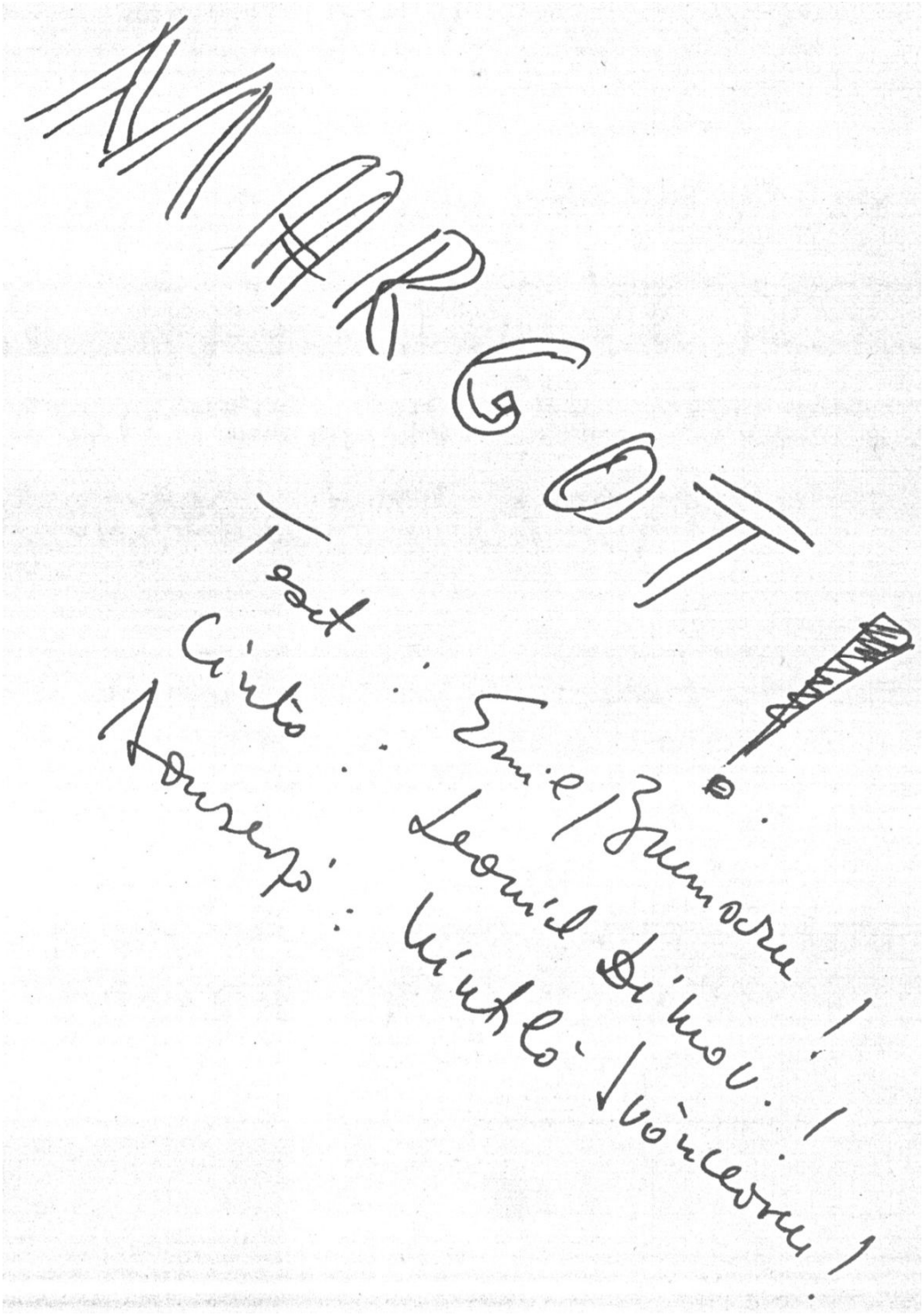

Scrisori către Şerban Foarță

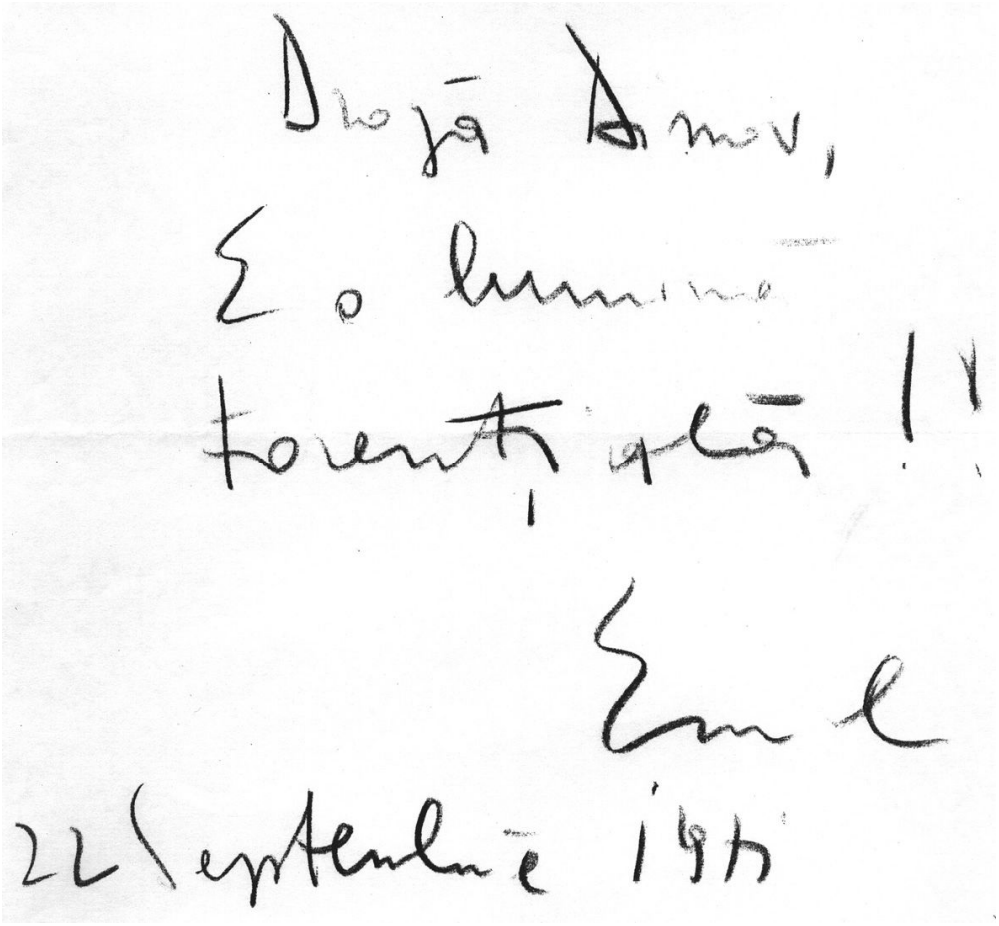

În rest, vorba poetului

Dragă Şerban,

De la Călinescu nu am putut afla despre tine decât faptul că păreai total alcoolizat; cel puțin asta era părerea lui. Şi-a trecut anul nou, şi-a venit iar plictiseala de zi cu zi. (Oare de ce naiba mi-e atât de antipatic Geo Bogza de-o bucată de vreme? Asta în altă ordine de tinichele.) Dar uite că am găsit *Vatra* 7 şi ți-o trimit rapid. Eu zic să-mi trimiți şi tu Saltâcov, aşa, ca să te mai distrezi cu împachetatul. În rest, vorba poetului: „I-auzi corbii, mi-am zis singur şi-am oftat”.

Aşa că

La mulți ani!

Emil

14.I.1977

Uneori mi-i atât de urât, încât îmi vine să mă pun pe podele şi să-ncep să scot cuie cu dinţii

Dragă Şerban,

O scrisoare de duminică după-amiază nu poate fi decât tristă, deşi nu prea are rost să ne tot lăudăm cu chestiile astea. Azi-dimineaţă mi-a sosit *Echinoxul* în care tu, cu mâna stângă, scrii nişte poezii admirabile, pure, deşi cochetând sub diferiţi autori! Parcă mi-a adiat şi mie un dor de-a scrie.

* * *

O rugăminte. Nu prea prind *Orizontul* la chioşc. Te rog din suflet viu, când îţi apare câte ceva „instantaneu", decupează-l şi trimite-mi-l şi mie. Nu te supăra, dar sunt absolut încântătoare şi vreau neapărat să le citesc pe toate. Iar la bibliotecă vin cu întârziere şi-mi piere tot cheful. Uite, numărul de anul nou nu mi l-ai trimis, deşi mi l-ai promis.

* * *

Ce să-ţi mai zic: mare singurătate şi-n rest lectură, pe sponci, din cauza copilului, din Cehov. De l-aş termina odată, simt că mă sufoc. Uneori mi-i atât de urât, încât îmi vine să mă pun pe podele şi să-ncep să scot cuie cu dinţii.

* * *

Scrisorile bătute la maşină îşi pierd cam 60-70 la sută din afectivitate.

* * *

De fapt beau singur şi-ţi scriu. Mi-e dor de tine, deşi nici nu te-am cunoscut. Aş vrea să facem o chestie formidabilă, o beţie de-o săptămână, cu haleuri uriaşe, cu muzici şi ţigănci ca-n toate cadavrele vii ale bătrânului Tolstoi cel bărbos.

* * *

Pricepi tu ceva din scrisul ăsta rapid, executat c-un pix străin şi-albastru?

* * *

Nu-i aşa că poezia există? Spune, nu-i aşa? Mergi pe stradă şi deodată vezi un zid de cărămidă şi-ți vine că cazi în genunchi, sau vezi un gard sau o cişmea subțire-n fundul unei curți, picurând veşnic pe-o lespede (mai ales vara, când tot ce-i piatră frige) alături de-o găleată goală, sau te urci cu sufletul pe-o scară sprijinită de cine ştie când, sau chiar îți vine să săruți mânerul de alamă ale unei uşi. Nu-i aşa, nu-i aşa că poezia există?

* * *

De ce nu ne-am cunoscut până acum? Dar noi ne cunoaştem, Şerbane! Numai că tu eşti cam scorțos când eşti treaz. Iar când eşti beat, sunt eu cretin!

* * *

Domnule, ai ceva de acest delicios Germain Nouveau? Pur şi simplu am avut senzația că-i fratele meu mai mare. Ai? Vreau! Vreau să-l citesc integral şi definitiv!!!

* * *

S-o luăm deci de la al treilea pahar de vin, Şerbane! De ce noi, cunoscându-l şi iubindu-l pe Dimov (*Marele Dimov*), nu ne-am cunoscut între noi? De ce? Probabil că eu am fost de vină, dacă stau să mă gândesc mai bine. Tu nu, tu eşti un sfânt în chestia asta!

* * *

Deci:

1) Pentru ce ți-am dat eu doar telefoane bețive şi tu tot atâtea (plus unul ratat, dar am ratat şi eu unul!)?

2) Iubim la nebunie acea femeie zguduitoare, cu trei sâni: Reparata.

3) Pipăim (ți-o jur, sunt sigur) poezia chiar acolo unde trebuie.

4) Această *poezie* ne părăseşte şi vine *când vrea.*

5) Cum dracu' să nu țin la tine când eşti cel mai pur, cel mai integru poet din țara şi vremea asta. Te iubesc. Nu eşti bou.

* * *

Al treilea pahar băut în cinstea poetului Şerban.

* * *

Dragă Şerban,

Să începem o nouă scrisoare, a tuturor lucrurilor şi tristețelor noastre. Superbe sunt chelnerițele, ai zis tu, cu alte cuvinte, odată. Şi ce neruşinare sfântă e în faptul că ne ignoră cu toți cracii şi toate țâțele lor nebune.

* * *

Scriind scrisoarea asta, îmi aduc aminte de tinerețea mea. Tu nu o ştii. Cum s-o ştii? Mii de scrisori, plânsete literare, amenințări, sufletul întins ca o rufă pe gard ca să-l zbicească măreția lor, a poeților. Şi ce meschini erau poeții! Ce greu îi făceam să mă iubească! Apoi, deodată, pe la vreo 30 de ani, îndepărtarea. Nu mai puteam înțelege ce-i o „cană", ce-i un „zid"; ce-i un *zid*, Şerbane? Ce-i o „cană"?

* * *

Toate s-au îndepărtat. Tu, care mai poți fi lucid, tu, care mai poți da un telefon unui necunoscut, care eşti poet până la sânge, până la moartea (chiar!) a poeziei, tu, înțelegi??

* * *

Ce frumoase sunt femeile.

* * *

Al patrulea pahar. Ce se întâmplă cu noi, Dumnezeule! Chiar murim, chiar nu putem să facem ceea ce credem că se poate face?

* * *

Dragă Şerban, ce se mai poate face? Suntem: tu, la 34, eu, la 38 de ani.

Suntem tineri, suntem bătrâni? (Înlocuiesc telefonul pe care ar fi trebuit să ți-l dau cu o scrisoare, asta.)

* * *

„De o viață circul
Supărat şi-ncerc
Să vă spun că circul
Nu-i decât un cerc.”
Formidabil! Jur!

* * *

Dacă ne-am cunoaşte, ar fi bine. Am sparge gogomănia asta. Dar ce rău ar fi! Mi-ai mai da tu telefoane? Ți-aş mai da eu?

* * *

Nu te umili niciodată! Lasă-mă pe mine să fac asta.

* * *

Tu eşti *îmbâcsit* de poezie franceză. Ieşi din ea, neuitând-o, desigur, neuitând-o!

* * *

Dragă Şerban, de acum încep să mă îmbăt.

* * *

Foarte trist ce se întâmplă.

* * *

Şi acum, din nou, poezia.

* * *

Oare de ce?

* * *

Tu chiar eşti Şerban?

* * *

Când ne îmbătăm, ne cerem iertare! De ce? N-aş putea să-ți spun.

* * *

Cineva, chiar acum, îmi întinde un număr din *Orizont* cu un articol de al tău: *Lautréamont în tălmăcire dublă*.

Apoi: mi se întinde un articol (din 1972), *Inedite, variante şi altele*.

Apoi: mi se întinde alt număr (1972): o chestie despre Marin Preda.

* * *

Vezi, dacă beau!??!!?!

* * *

Îți sărut sufletul ca pe un zid.

Dragule Şerban, am terminat. O.K.

Emil.

16.I.1977.

Când ne vedem ca să fim bucuroşi?

Din punctul meu de mărar

Dragă Şerban,

Profit de înseninarea asta scurtă pe care mi-o dă dimineața cafeaua ca să-ți scriu. Cred că ar trebui să nu ne fie teamă de noi, cei care suntem cum suntem. Ba eu, ba tu, dăm telefoane beţive, deci uşor deformate. Mai mult, eu ți-am scris (şi acum mi-e ruşine, fiindcă sunt sigur că nu mi-a mers mâna exact) ultima scrisoare cam fluierat la minte de nişte pahare mari de vin prost. Drept să-ți spun, beau rar şi-mi face foarte rău. A doua zi sunt ca un boț de noroi aruncat pe-un perete alb.

* * *

Dacă nu ai trimis până acum textul pentru *Dialog*, fă-o în primele cinci minute. Îți dai seama că doresc enorm (şi la fel Călinescu) să fii colaboratorul unui ziar care are totuşi un tiraj de vreo mie cinci sute de exemplare (!).

* * *

Bănuiesc că te-ai apucat să citeşti *Retorica romanului*! Eu am început. Îmi pare încântătoare, dar, din punctul meu de mărar, enervantă!!

* * *

Nu uita să-mi trimiți (decupat din ziar) orice instantaneu ce-ți apare. Eu am citit doar trei: unul cu o(u)pera, altul cu Ivan Turbincă, al treilea cu moda. Câte am scăpat să mi le trimiți nedesmințit. Altfel eşti un măgar, Şerbane!!!

* * *

Au apărut, cu ultima lună, foarte multe cărți de poezie: M. Ivănescu, Petre Stoica, Ileana Mălăncioiu etc. ... Ce-o fi, dom'le??

* * *

Nu-ți închipui ce mult mă doare faptul că în cartea mea s-au făcut modificări de titlu şi uneori de cuvinte, *fără să mi se spună.*

* * *

Dar în rest e minunat. Femeile au câte şapte țâțe şi-au început, prin Iaşi, să umble-n pielea goală.

Te îmbrățişez,

Emil

20.I.1977

P.S. Să nu uit: Din rouă se face unt!

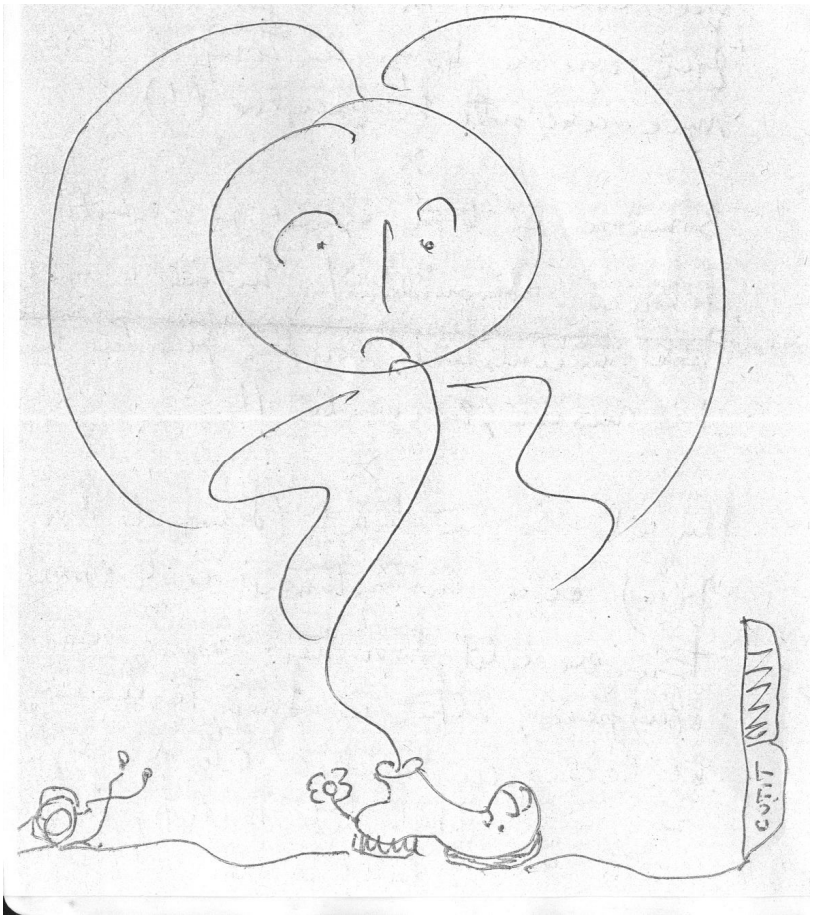

Să nu citească, să nu scrie
Ci numai doar *poet* să fie

Dragă Şerban,
Poetului îi şade bine
Să fie beat şi trist şi pur;
Mănânce miere de albine,
Beie din sticle fără cur,

Gagicărească-se-n chisele
Cu târtiţe de fluturi moi;
Poetul trebuie să-şi spele
Zilnic picioarele-n oloi

Şi mâinile în lapte dulce
Şi faţa-n bulion de crin;
Dânsul de-a pururi va să-şi culce
Pe pluşuri trupul longilin,

Să nu citească, să nu scrie
Ci numai *doar poet* să fie
Cu papanaşi la pălărie
Şi o iubită fistichie
Cu trei mamele cât găleata
Ce se numeşte Reparata!!

Emil

5.V.1977

P.S. Delicioase versurile trimise lui C! Mai ales ultima poezie, cu funia. Îţi mulţumesc pentru dedicaţie.

Dar: 1) eşti nebun, 2) nu pot fi publicate. *Trimite-i lui C. al patrulea articol pentru rubrică*! *Neapărat*, nu fi leneş că sunt eu destul. Fără tine nu are niciun chichirez să mai continui eu!!!

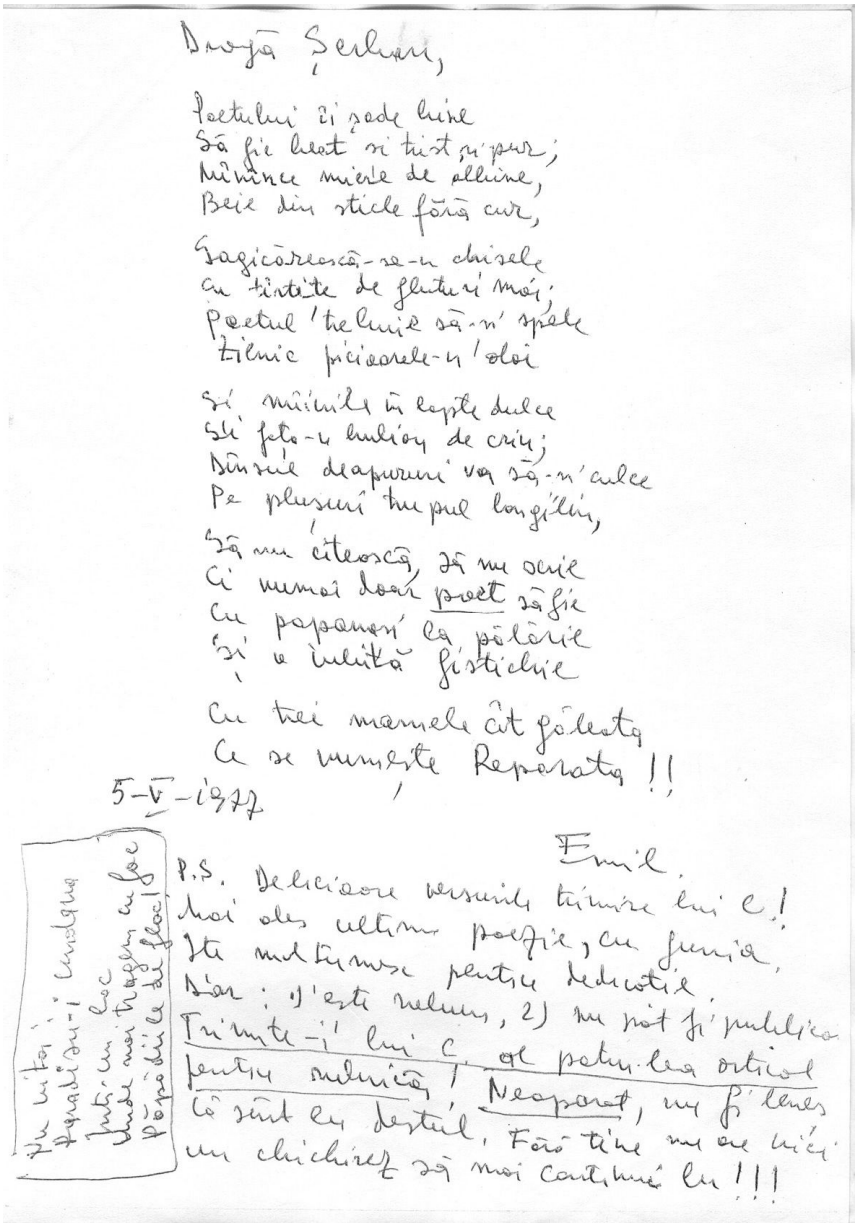

Dragă Șerban,

Poetului îi șade bine
Să fie beat și tînăr și pur;
Mîncînd miere de albine,
Bețe din sticle fără cur,

Sagicătorească-se-n chisele
Cu tîntite de fluturi moi;
Poetul Thelmiz să-n' spele
Tîlnic picioarele-n' oloi

Și mîinile în lapte dulce
Să fete-u lulion de crin;
Bănuț deapuruni vag să-n'culce
Pe pleșuri tîmpul longilin,

Să nu citească, să nu scrie
Ci numai doar poet să fie
Cu papanași la pălărie
Și e lulită fisticlie

Cu trei mamele cît gîlceaţă
Ce se numește Reporiatag !!

5-V-1927

Emil.

P.S. Delicioase versuri trimise lui C.!
Noi ales ultima poezie, cu fumia,
Ție mai trimise pentru Adevărul.
Dar: 1) este rebus, 2) nu mai fi publicat
Trimite-i lui C. ce petrecea ortical
pentru rubrică! Neapărat, nu fi leneș
Că sînt cu dorul. Fără tine nu are haz
un chichirez să mai continuă cu !!!

Zu uita: Paradisu-i undeva
Într-un loc
Unde noi tragem cu foc
Păpădiile de floc!

Paradisu-i undeva

Nu uita:

Paradisu-i undeva
Într-un loc
Unde noi tragem cu foc
Păpădiile de floc!

* * *

La ce Şerban, la care Foarță
Să-mi mai descriu tristețea mea?
Mi-e sufletul precum o scoarță
De op tratând despre lalea,

Lalea cu ceapa otrăvită
Ca inima unui baron
Ce părăsit de-a sa iubită
Pleacă spre Africa-n balon

Şi-acolo, într-o oază pură,
C-o carabină tip Flobert
Împuşc-un palmier în gură,
Se-ntoarce şi-l mănâncă fiert.

În vechiul său castel cu stafii
Subțiri prin aerul vâscos,
Înconjurat de blânde magii
De fluturi ce îi cad în sos...

Emil

7.V.1977

P.S. Am văzut articolul trimis lui C. Funambulesc! Pe anul ăsta mai trebuie încă două!

Eu te rog foarte mult să nu fii catâr şi să dai cartea

Dragă Şerban,

Îți scriu pentru că tu cine ştie când vei da un telefon (de scris nici nu poate fi vorba).

În ziua în care am discutat cu tine, am vorbit şi cu Mugur.

Trebuie să dai manuscrisul până pe 15-20 noiembrie. Pe 1 decembrie se fac propunerile pentru 1979. El trebuie să aibă cartea cu câteva zile înainte.

Desigur, a fost bucuros şi mi-a spus că nu era nicio nevoie ca eu să-i atrag atenţia asupra lui Foarţă care... etc... A rămas ca tu să-i dai telefon în cazul în care vrei să discuţi cu dânsul (153861) sau să-i scrii.

Adresa: Florin Mugur
str. Bibescu-Vodă, 19, ap. 10
Bucureşti, of. p. 53

E nevoie de un fel de cerere adresată către Marin Preda (am făcut şi eu aşa) pe care Mugur îţi va spune cum s-o formulezi când îi vei telefona.

* * *

Eu te rog foarte mult să nu fii catâr şi să dai cartea.

Îţi dai seama că nu trebuie să fie ceva definitiv. Ai timp s-o lucrezi, numai să fie ceva la editură ca să te bage în plan.

* * *

Deci discută cu Mugur. El este încântat să-ţi editeze o carte, iar tu nu ai decât de câştigat: glorie şi bani!!!

Intrând în circuitul Cărţii Româneşti, ai putea să-ţi publici acolo toată OPERA! Vorbesc serios!

Emil

4.X.1977

Ce vor ăştia cu protocronismul lor?

Dragă Şerban,

Mă bucur că ai pus pe roate cartea. Mă gândeam că cine ştie ce lene sau orgoliu te va face s-o tărăgănezi. Se vede însă că ție-ți lipsea doar bobârnacul care să te mai învioreze. Acum, vrând-nevrând, va trebui s-o duci până la capăt.

* * *

Ai observat că în *L.* Şerban Cioculescu are o rubrică: „Instantanee”?!

* * *

Cu Şcedrin aşa-i. Îmi lipsesc volumele *1*, *2*, *3*, *4*, *5*, *8.* Deci am doar trei volume (6, 7, 9). Să nu mă minți. Adică să le cauți! Cred că vei găsi câteva. Caută la librăriile pe la care au fost. Când le primesc, îți trimit banii. Pe tine te vor enerva doar căutatul şi făcutul pachetului. Pe mine mă va enerva mereu gândul că tu nu le cauți!!

* * *

Nu fac nimic. Citesc fără chef Turgheniev (sunt vreo 11 volume). Vreau să termin odată cu clasicii ruşi, dar mereu mă împotmolesc. Am reluat Proust şi l-am aruncat cu ură! E minunat, pe fragmente, întreg te scoate din răbdări!

* * *

Vezi să nu te defectezi cumva cu Cartea. Trebuie să apară. Orice ai spune, literatura se face cu cărți. Asta-i şi n-ai ce-i face!! Intrând în circuitul Cărții Româneşti, vei mai putea scoate acolo, sigur. Ei au nevoie de oameni deosebiți ca să se laude! Gândeşte-te deci la un volum de versuri pentru 1980! Vorbesc foarte serios.

* * *

Ce să-ți mai spun? Te invidiez. E plăcut să-ți faci un volum când ai din ce.

* * *

Ce vor ăştia cu protocronismul lor? E-te-te, dom'le!

Cu prietenie,

Emil

17.XI.1977

P.S. Sărutări la glezne Miei.

Acest pupincurism care a luat aerul veşniciei

Dragă Şerban,

Se apropie funia de par! Pe 8-9 octombrie va fi festivalul acela, aşa-zis Eminescu, la care dacă ai fi aici, m-aş duce şi eu. Vezi, pipăie-l pe Anghel Dumbrăveanu la locul informațiilor şi află ce-i şi cum. Eu te aştept cu bucuria şi tristețea necesară. Telefon nu prea dau din cauza banilor: sunt cam pe drojdia rachiului.

* * *

Acum, că eu ți-am scris doar două scrisori, asta fiind a treia, de când ne-am despărțit, e adevărat.

Dar tu nici măcar un cuvânt n-ai scris! Nu-s supărat, Doamne fereşte. Trebuia eu să te tot îndemn, dar am fost plictisit şi bolnav şi supărat de tot felul de chestii. Şi apoi, acest pupincurism care a luat aerul veşniciei aici, în Iaşi, m-a făcut şi mă face să fiu neputincios, plin de lehamite şi absolut, absolut fără har.

* * *

Trimite-i cele două „circumvoluții" lui Călinescu. *Neapărat.*

* * *

Întâmplări mai grozave nu am de povestit. Mi-a tot fost fetița bolnavă. Am mai citit, dar pe sponci, beau cafea multă, şi odată, beat, ți-am făcut numărul, dar sună mereu ocupat.

Nu ştiu ce naiba am, parcă-s bătut în cap cu melesteul. Nu-mi vine nici să mor, nici să trăiesc.

Oricum, poate ne vedem în curând,

Emil

26.IX.1977

P.S. Sărutări începețoşate de iluzii Miei.

Emil

Într-o bună zi îți voi scrie mai cu pistil

Dragă Şerban,

Am primit scrisoarea ta dată-n rouă! Dacă şi de data asta pierdeam adresa, ce mai făceai? Fiind total căzut în suflet (cap nu mai am de mult), îți trimit o parte din o(u)pera mea, cu rugămintea de-a o împinge la *Orizont*, unde nu am publicat niciodată. Dacă e nevoie, s-ar putea pune şi-un supratitlu: *Poezii pentru copii şi adulți*. Dar asta rămâne la latitudinea şi longitudinea momentului.

În orice caz, măcar dacă le citeşti doar tu şi tot sunt mulțumit.

Îți jur că într-o bună zi îți voi scrie mai cu pistil, azi sunt nevrednic şi vâscos.

Te îmbrățişez,

Îngerul Emil

P.S.

1) Plăcut „lepădarea”. Dă-i înainte, înapoi nu se mai poate!

2) Ai oare noua adresă a lui Dimov? Eu (de când s-a mutat de pe Ştefan cel Mare) nu mai ştiu unde e. Poate mi-o dai.

(scrisoare nedatată, probabil 1977)

Să-ți întingi viața-n lene ca-n sos

Dragă Şerban,

Îți mulțumesc pentru Saltâkov, l-am primit chiar în ziua în care mi-ai dat telefon. Cum naiba ai imprimat catrenul? Şi ce foiță minunată, ce literă roşie; e dată-n mă-sa chestia! Sufletul meu s-a bucurat şi, cine ştie, poate că la primăvară voi scrie o mie şi una de poezii. Încă o dată, merci!

* * *

Îți trimit trei texte. Poate le plasezi la *Orizont* sau la almanahul acela. Poezia cu dedicație era făcută mai demult, am încercat s-o public la *Cronica*, dar Leonte (şeful revistei) a spus că-s prea multe cadavre! N-are umor, dom'le, asta-i! Drept să-ți spun, aş prefera să le publici în *Orizont*. Almanahul cine ştie când apare, dar tu fă cum crezi că e mai eficace. Principalu-i să fie tipărite undeva.

* * *

Voi urmări *Orizontul* să-ți văd „pretextele". E bine, foarte bine că ai început din nou să ai rubrică. Asta ține mintea trează, nu te lasă să-ți întingi viața-n lene ca-n sos.

* * *

Altceva nimic de seamă. Citesc şi cam atât. Mă şi îngrăş. Cu criticul A.C. m-am răcit total, n-are afectivitate.

Cu prietenie,

Emil

4.II.1978

Ei bine, înjură-mă

Dragă Şerban,

Sunt un ticălos. Asta e, n-am ce-i face! Iată care-i chestia. Acum două zile (marți seara) Călinescu (nu-mi mai dăduse telefon de vreo lună) mi-a solicitat pentru *Dialog* ceva pe tema jocului... Au rămas nişte „spații goale" a zis el. I-am dat *Cântec de pirat*! Altceva nu aveam. „Bine", zic, „dar Foarță"? Şi atunci el a avut o idee: „Publică poezia ta dedicată lui şi poezia lui (ştie că ai trimis cândva trei poezii) dedicată ție!" Aşa că vor apărea în *Dialog*. Chiar a doua zi (miercuri) au fost duse la tipografie.

Eu ştiu că poezia ta a apărut în Orizont*, dar nu era timp să-ți solicit alta* (cu dedicație!). Iar celelalte nu aveau dedicație! Ca „joc" ideea a fost bună. Nu cred să mai fi apărut aşa vreodată, poezii dedicate una alteia! Cât despre *Cântec de pirat*, tu poți s-o dai unde vrei, *Dialogul* nu plăteşte, deci nu-i nicio problemă.

* * *

Am dat şi citatele din Gogol care seamănă cu P. Stoica. Tot un „spațiu alb".

* * *

A doua porcărie! Am primit de la I. Pop o scrisorică. Zice că face un număr cu *Comicul* (toate nuanțele şi variantele lui).

Ei bine, înjură-mă, am dat *Fabula antică. Te rog ca tu*, *până pe 15 martie*, *să-i trimiți una sau mai multe poeme pentru numărul respectiv* (*nr. 4*).

Poate că ştiai, poate că nu. Mie mi-a scris, de fapt, ca să-mi solicite nişte abonamente la *Echinox* (20 de lei pe an).

Abonează-te şi tu, revista e bună, merită.

Iată adresa lui (dacă nu o ştii):

Ion Pop

str. Rakoczi, 98

3 400 – Cluj-Napoca

Eu zilele astea (vineri-sâmbătă) îi scriu şi-i spun de tine. Adică îl întreb dacă ți-a cerut poezii! *Trebuie neapărat să iei parte şi tu la numărul ăsta. Ce pizda mă-sii*!

Cu ticăloşie,

Emil

2.III.1978

Nu te supăra.

P.S. Jur că ideea a fost a lui.

Doar nu-s nebun să scriu!!

Dragă Şerban,

Pune, dom'le, cărțile alea la poştă să le primesc odată! Cred că te împiedică povestea cu magia; dacă nu poți s-o faci acum, las-o pe mai încolo; dar ce are Şcedrin cu asta? Între timp mi-am făcut rost şi de volumul 4. Deci îmi mai lipsesc (socotindu-le pe cele de la tine) doar: 1, 2, 3.

* * *

Ce-ai făcut cu cartea pentru Cartea Românească? Ai trimis şi una de versuri? Dar la Facla ce-ai făcut? Nu am planul editurii ăsteia şi nu ştiu ce titlu are cartea ta. Poate mi-l divulgi.

* * *

Uite, acum mă gândesc că te-am supărat cu ceva, naiba ştie cu ce, şi de asta eşti aşa taciturn. Sau ai murit şi nu ştiu eu? Sper să ne vedem, cel puțin, la colocviul de poezie care se va ține aici în vară. Bănuiesc că va veni şi Mugur şi vom face joncțiunea mai puternică.

* * *

M-am cam plictisit să citesc şi să tot citesc. (Să nu uit: Vezi neapărat filmul *Piesă neterminată pentru pianina mecanică*. Neapărat!) Aşa că nu fac nimic. De scris nici vorbă, doar nu-s nebun să scriu!!

* * *

Ce ar mai fi? Da, *Oraşul dominant*.

Cu prietenie,

Emil

13.II.1978

P.S.

1. Sărutări concupiscente Miei.
2. „Un cântec ce-l tot aud: – La muncă...”
3. Scrie-mi.

Un articol de-acela de-al tău plin de puncte-puncte, cu trimiteri la subsol şi cu piruete la parter

Dragă Şerban,

Ieri am primit de la Ion Pop confirmarea că a sosit de la tine (deliciul): *Trei cântece de Şerban Foarță traduse în franțuzeşte de el însuşi*. Deci totul a funcționat bine. Eu i-am trimis şi o *Rouă* ce va apărea în numărul 5, urmând ca să-i dau pentru fiecare număr câte o picătură. *Aş dori foarte mult să-i trimiți şi tu ceva*, adică un articol de-acela de-al tău plin de puncte-puncte, cu trimiteri la subsol şi cu piruete la parter! Revista e bună (una la mână), nu plăteşte (doi-trei-patru la mână!), are un public cititor select (restul până la o mie la mână!!). Adresa i-o ştiu. Va fi încântat ca şi de cântecele traduse-n franțuzeşte! Şi apoi e şi lesnicios, apar doar 8 numere pe an. Pentru numărul 5 poți trimite până pe data de *20 aprilie.*

* * *

M-am abonat din nou la *Orizont*. De la 1 aprilie îl am. Să nu-mi faci figura de stupid gust de-a nu mai publica „Pretexte”. Până acum am prins doar trei. Încântătoare! (cea cu maşina de scris, cea cu telegrame şi cea cu soacra şi ginerele).

* * *

Să nu uit. Am făcut pentru *Echinox* 16 abonamente (20 de lei pe anul 1978 pentru un abonament). Fă şi tu câteva şi trimite-i (prin mandat) banii lui Ion Pop împreună cu adresele. Numere au, aşa că e încă timp de contractat abonamente. Te rog. I-ai face un real serviciu. Duşan şi Ujică (de tine nici nu mai vorbesc) şi încă alți vreo 5-6 oameni. Să fie vreo zece abonamente.

* * *

Ce-i cu cartea ta de la Cartea Românească? Dar cu cea de la Facla? Şerbane, să-ți intre bine-n cap, trebuie în următorii doi ani să-ți apară măcar câte o carte!!! Vorbesc serios. Fă tot posibilul, lasă micile orgolii, gândeşte-te că ai 35 de ani, ce dracu’!

* * *

Din clipa în care voi primi *Orizontul*, voi trimite regulat, decupate, articolele tale lui Mugur. I-am trimis cele trei pe care le-am primit.

Cu prietenie,

Emil

16.III.1978

P.S.

1) *Cartea de magie* o să mai stea la mine. Trebuie să prind momentul când s-o dau la xerox. N-avea grijă. Vei primi-o cum era.

2) Cu *Dialog* am încheiat definitiv colaborările. Îți voi trimite câteva numere, când o să apară, cu poezioarele noastre dedicate unul altuia.

3) *Neapărat.* Citeşte primele 125 de pagini (*Reflecții asupra practicii scrisului*) din cartea lui Raicu: *Practica scrisului şi experiența lecturii.* Foarte bune pagini. *Neapărat.*

Am face o treabă, sunt sigur, jucându-ne

Dragă Şerban,

Mereu vreau să-ți scriu, mereu îmi rămâne mâna bleagă. De vreo trei săptămâni fetița mi-e bolnavă; acum de vreo săptămână am făcut şi eu şi Tamara o viroză împuțită: tuşim ca leoparzii. Deci sunt cam pleoştit. Am primit coletele tale la sfârşitul lui august. Se pare că Arghezi 26 nu l-ai găsit la Turnu.

* * *

Mi-a plăcut interviul lui Duşan. Nu fiindcă m-a pomenit şi pe mine. Nu! Pentru deprimarea puțin obişnuită în proza noastră pe care o declară. Deprimare ce ține şi de climatul actual.

* * *

Cu Călinescu m-am stricat total. Nici nu ne-am mai văzut de vreo trei luni. L-am invitat odată la mine (puteam, fiindcă părinții erau la Curtea de Argeş); mi-a zis că vine. Nu a venit (stă la 300 de metri) şi la telefon mi-a răspuns nevastă-sa, el nici nu era acasă. Bine, zic, dar mi-ați spus că veniți. Altădată, zice, ea, Sandu nici nu-i acasă. Nu le-am mai dat niciun telefon. Ei nu mi-au dat.

* * *

Dragă Şerban, nu vin cu iertatul, dar îmi dau seama că trebuia să-ți scriu mai mult şi mai multe. Dar am în mine numai amărăciune şi nu-mi vine s-o transmit şi altora. Aici nu am nici unde ieşi. Citesc, dar puțin şi fără chef. E într-adevăr mare păcat că noi nu putem să stăm în acelaşi oraş. Am face o treabă, sunt sigur, jucându-ne.

* * *

Sper să vii în octombrie în Iaşi, noi doi punem ţara la cale atunci. I-am scris lui R. Petrescu. El are, de fapt, *Dialogurile* şi va citi.

Te îmbrăţişez, bătrâââne!!!

Emil

8.IV.1978

P.S. Pentru Mia mii de crini şi tot respectul glazurat al marii prăjituri ce sunt!

Emil

Citeşte *Poştalionul roşu*: încântătoare.

Sufletul meu ştiinţific este alături de-al tău

Dragă Şerban,

Aflu, prin amabilitatea criticului A.C., căruia i-ai trimis rezumatul tezei de doctorat, că-ţi vei susţine teza (în vederea obţinerii titlului ştiinţific de doctor în filologie!) pe data de 27 mai. Să fie într-un ceas bun! Dea Domnul să-i faci pilaf într-un discurs fulminant în urma căruia să rămână toţi cu gurile căscate şi cracii în sus! Sufletul meu ştiinţific este alături de-al tău! Iar dacă sunt şi femei pe-acolo, prin sala aia[4] a Universităţii din Timişoara, fute-le imediat după obţinerea titlului! Căci merită!

* * *

În rest, sunt definitiv trist. Poate ne vom întâlni cu ocazia Colocviului de poezie preconizat să aibă loc la Iaşi nu ştiu când. Nu uita că suntem, vrând-nevrând, prieteni!

---

[4] 149 – număr care poate indica şi pe cel al ţâţelor prezente (una din femei, Reparata, având trei!).

Succes şi-apoi o beție până la delir,

Emil

20.V.1978

E bine că N.M. *a deschis culoarul*

Dragă Şerban,

Ieri, văzând articolul lui N.M., am dat telefon. Nu erai. Apoi mi-a pierit entuziasmul. Curios! N.M. a scris despre mine (pe atunci la C.) tot aşa, în combinație cu Petre Stoica. Titlul era *Sentimentali ironici.* Deci cam tot aceea. E bine că N.M. *a deschis culoarul* (termen fotbalistic, sunt abrutizat de Mondial). Vor urma alții, te asigur.

* * *

Călinescu-i şucărit că nu i-ai pupat mâna pentru recenzioara trimisă cu ocazia doctoratului. Eu zic să vii până aici, în genunchi, ca să-i mulțumeşti maestrului!

* * *

Măi, cum e doctor? Ce zic damele, te vor?

Te îmbrățişez viclean,

Emil

11.VI.1978

Beau cafea, văd meciuri, visez femei goale-n patru labe

Dragă Şerban,

Primesc de la Radu Petrescu o scrisoare incitată de versurile tale franțuzeşti din *Echinox*.

El face chiar o mică variantă la ultima poezie, pe care ți-o transcriu:

„Je n’aime pas Lully,
Pas non plus Lalo,
Je n’aime que Michtó!”

Totodată mă întreabă de cartea ta, de negăsit în librăriile Bucureştiului. Dacă nu i-ai trimis-o până acum, fă-o imediat!

Te rog.

Şi nu uita, în aceeaşi zi, expediază-i un exemplar şi lui M.H. Simionescu. Sunt foarte buni prieteni. Adresele le ştii, ți le-am transmis.

* * *

Altfel e bine, beau cafea, văd meciuri, visez femei goale-n patru labe!

Cu cea mai roz speranță,

Emil

14.VI.1978

P.S. Ce-a fost cu doctoratul?

Citiți-vă, unul altuia, şi de preferință-n pielea goală, textul!

Dragă Şerban,

La jumătate de oră după telefonul tău disperat (repet: *disperat*), am primit scrisoarea ambigenă. Citind-o şi realizând, pentru prima dată!, cât de picantă e o corespondență-n cuplu, am şi înțeles de ce, în sfârşit, ai scris şi tu: te-a excitat situația! Dar văd că sunteți, amândoi, sinişt ri!!! Mia cu văicărelile ei de „cosmos visceral” în degradare fleşcoidală, tu cu revelații iubitoare pe la răscruci (era să scriu răscraci!). Uite, mi-am zis, e momentul să le mai trimit un Sade! Să-şi mai împrospăteze Mia Cosmosul şi tu să-ți mai intelectualizezi cordonul spermatic (termen medical absolut autentic; când se-nfundă, ai bulit-o!). Aşa că, dragii mei copii, citiți-vă, unul altuia, şi de preferință-n pielea goală, textul! Eu, ca Bunul Dumnezeu, închid ochii. Jos universitarii! Tu, care eşti doctor, cred că simți chestii nemaipomenite!

Cu Proust (plus Shakespeare),

Emil

P.S. Lui Ujică-fără-frică îi mai scriu mâine!

22.VI.1978

Eu scriu *pe cuvinte*, tu scrii *pe litere*

Dragă Şerban,

Am primit o vedere enormă de la tine. Apoi, azi, delicioasa bibliografie. Ceea ce m-a încântat însă peste măsură, plonjându-mă într-o nesfârşită reverie, a fost *metoda* folosită pentru a-mi comunica. Iată, mi-am zis, *o nouă figură*! Şi ținând seama că, în clipa în care-ți dictai textul, tu aveai toate membrele libere, iar Maria (aşa îmi place s-o numesc, e mai frumos) doar mâna dreaptă ocupată cu scrisul, socoteşte câte combinații se puteau face.

Iar acel simulacru de iscălitură din final, care este, de fapt, un fel de *orgasmogramă*, mi-a limpezit definitiv viziunile. Sunteți mari, lectura a folosit, țineți-o tot aşa, trec trei luni şi vin să vă vizitez, pe fiecare-n parte, la Pamfil.

* * *

Într-adevăr, scrisul tău are ceva extrem de ciudat. *Tu nu legi niciun cuvânt unul de altul.* Parcă ai scrie cu maşina, nu cu mâna. Vezi, eu scriu *pe cuvinte*[5]*,* tu scrii *pe litere*! Întreabă-l tot pe Pamfil ce-i cu chestia asta.

Emil

29.VI.1978

P.S. Am primit şi *Orizont.* Mii de mulțumiri (era să zic branlări!)

P.P.S. Ții minte acea delicată pictură a lui Gauguin:

Singurătate.

---

[5] De fapt, pe silabe.

Diagnostice, analize, regimuri, insomnii, spaime

Dragă Şerban,

Nu ți-am mai scris din cauza unei avalanşe de boli care, nu ştiu cum naiba, s-a declanşat pe la sfârşitul lunii iunie. Diagnostice, analize, regimuri, insomnii, spaime. Mă tot gândeam şi eu să-ți dau un telefon, dar faptul că trebuie să te anunț că-s amărât m-a oprit. Am slăbit (am fost pus să slăbesc!), de-abia mă târâi, de băut nici vorbă, mănânc totul cântărit. Vezi, mă vait.

* * *

Articolul din *S.* e bun, dar insuficient. Curând o să-ți apară cartea de la Litera. Fii atent: trimite-o cu încăpățânare la toți cei cărora le-ai expediat şi *Simpleroze.* Nu uita de adresele pe care ți le-am pasat atunci. Şi la alții. Sunt absolut sigur că mulți vor scrie despre amândouă!

* * *

În rest, ce să-ți zic? M-am ramolit. Poate că ne vedem în octombrie.

Cu prietenie,

Emil

22.IX.1978

Are o voce de catifea verde-muşchi!

Dragă Şerban,

Ți-am scris şi ieri. Spre seară Mugur mi-a dat un telefon şi, printre altele, mi-a zis că ai intrat în planul ferm pe 1979 cu cartea de eseuri. Dacă tu o definitivezi, ai şansă să apară în primul trimestru din 1979. M-am bucurat. Tot ieri am găsit, în sfârşit, Planul la Facla şi am văzut titlul tău: Rozalbe, ba nu, *Alberoze*; e minunat. Dea Domnul să-ți apară mai curând. Acum trebuie să pui la punct o carte pentru 1980 pe care poate că tot Mugur ți-o

va scoate. Oricum, cea despre *Ion Barbu* numai la Cartea Românească trebuie s-o tipăreşti! Fii atent.

* * *

Nu uita: din piatră seacă 10 abonamente pentru *Echinox*.

* * *

Iartă-mă că am fost aşa telegrafic la telefon. Mă plictisesc certurile cu taică-meu pentru plata convorbirilor.

* * *

Mii de sărutări licențioase Miei. Are o voce de catifea verde-muşchi!

* * *

Dă-i telefon lui Mugur (dacă nu i-ai dat încă; numărul: 153861 – al meu 153387!!).

Cu prietenie,

Emil

P.S. Pierdusem numărul tău de telefon. A trebuit să i-l cer lui Călinescu, care, ca de obicei, a fost de-o lipsă de amabilitate desăvârşită! [...]

1978

Am intrat brusc în subiect şi ies tot aşa

Dragă Şerban,

Te rog să-mi împrumuți 500 (cinci sute) de lei pe care *promit să ți-i dau înapoi într-un timp nelimitat.*

Am mare nevoie. Tamara a fost repartizată la Coarnele Caprei (50 km de Iaşi). Ne vom instala acolo amândoi. Am intrat brusc în subiect şi ies tot aşa! Fac măgăria asta sperând c-o s-o înțelegi.

Banii, în cazul în care-i poți găsi, trimite-i pe adresa din Iaşi.

Încă nu am reuşit să divorțez. Aştept de 4 luni răspunsul procuraturii!

Pe Mia o pup gingaş, pe tine te îmbrăţişez brutal.

Emil

10.IX.1979

P.S. I-am scris feroce lui Sorescu cu ocazia articolului lui privind cartea lui Grigurcu.

Am ajuns la dilema: sexul sau indexul?

Dragă Şerban,

Am primit azi, duminică, banii. *Eram sigur că-i vei expedia.* Întotdeauna cei ce nu au dau! Îţi mulţumesc foarte mult. Deocamdată am găsit o gazdă, trebuie lemne, trebuie (auzi!) să-mi sap o groapă în care să mă cac (nu-i closet acolo!), trebuie să pun portiţă la sobă (n-are, dom'le!) etc... Dar îi bag pe toţi în mă-sa şi, cu maşina de scris după mine (i-am făcut o baie de benzină), voi încerca să dau o carte lui Mugur până în februarie. Mort-copt! Însemnări, un fel de jurnal dacă vrei, sub titlul *Şezlong.* În chestia cu banii nu te simţi escrocat; eu am un văr la Timişoara, cogemitea director de fabrică (Guban), dar nu-i cer fiindcă-i tâmpit! Sub o zodie mai fericită ţi-i voi înapoia. Dar va trebui să ai geniul aşteptării!!

* * *

În faţa casei am o vie! L-am întrebat pe „om" cât scoate. 400-500 kg vin!!! Şi ce face cu el? Îl bea! Formidabil, ăştia beau cu butoaiele, nu cu kilele!

* * *

Cu sănătatea nu-s prea feeric. Mai mult, mi-a apărut ceva pe pulă! Dermatologii zic să tratez cu indiferenţă zganca. Dar cum să mă fut, Şerbane, că mă jenează, ca să zic aşa! Iată ce înseamnă să fii decapitat. Am ajuns la dilema: sexul sau indexul?

* * *

Cu poezia o duc nasol. Îmi ies numai sonete pornolirice. Am scris, dintr-un ciclu pe care-l proiectez în patru părți, *Iubita se cacă.* Trebuie să mai scriu *Iubita se fute*, *Iubita se pişă* şi *Iubita mănâncă şi bea.* E normal, nu?

* * *

Te rog să citeşti scrisoarea şi Miei, cu glas tare. *Pentru demitizarea cuvintelor tabu*!!!

Te îmbrățişează, cu un suflet portocaliu şi dovlecoid, al tău datornic şi prea scorburos

Emil

16.IX.1979

Bucata dintr-un sindrom de sexegenar atins la creier, ficat, pancreas, inimă şi câte dracu' mai sunt în mine

Dragă Şerban,

Îți mulțumesc târziu (pe la 2-3 noaptea!) pentru cele două minunate cărți căzute din cerul tău în singurătatea mea de brumar bolnav. Nu fi enervat pe mine. Luasem pe la ora 23 somnifere şi, culmea (culmea asta e deasă; mă stoarce, nu-s om toată ziua), m-am trezit după două ore jumătate. Da, la 1,30, da, tot eu ți-am dat mai înainte telefon!!! Mă simțeam înfiorător şi (practic) chiar aveam nevoie de adresa ta. Pe parcurs ți-ai revenit. Nu eram nici beat (nu mai beau), nici (cum ziceai) *nu-mi permiteam orice.* Pur şi simplu am dat telefon singurului om care, până la urmă, mi-ar fi înțeles... exact, prietenos, oboseala enormă, lehamitea, boala (sunt diabetic, Şerbane!), frica etc.

* * *

Apoi am bătut la maşină. Dar nu mi-a ieşit nimic. Drept care am transcris formidabila scrisoare a lui Baudelaire (către mama sa) din 6 mai 1861!!!

Iartă-mi impolitețea. E, bănuiesc, un simptom, e bucata dintr-un sindrom de sexegenar atins la creier, ficat, pancreas, inimă şi câte dracu' mai sunt în mine.

* * *

Nu am glumit. Citesc cărți despre fecioara Maria!

* * *

Degeaba m-ai muştruluit cu Andreea Marin. Ți-am şi explicat. Cât despre sugestiile tale (de persoane cărora să le mai „dedic"), cred că nu le voi urma, vai!!! O să-ți dedic ție ceva, vreo chestie care e mai ca lumea. (Aş colabora la *Orizont*! E foarte bună revista.)

* * *

O să-ți mai scriu. Acum e 9 dimineața. Mă duc după pâine (graham), ziare, cafea. Şi voi fi năuc toată ziua, Şerbane. Mi-i un dor enorm, infinit de tine. Ții minte cum cântam împreună cu Dimov şi dansam cu Nina Cassian toți trei???

Pentru Mihăieş, Tolcea, Adriana Babeți şi restul trupei, sănătate şi îmbrățişări.

Te rog să mă scuzi,

Emil

30.IX.1999

Toate scrisorile dumneavoastră trec şi prin paradis, unde sunt citite pe şest de îngeri

Mult stimate şi infinit iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, 7 iunie, am primit scrisoarea dumneavoastră scrisă pe întâi! Defecțiunea are loc la Bucureşti. Ştampila de expediere indică data de 5 iunie. Dar ce-a făcut această scrisoare timp de patru zile? Am impresia că există undeva o fisură în spațiu şi că toate scrisorile dumneavoastră trec şi prin paradis, unde sunt citite pe şest de îngeri!

* * *

Chestia cu *instalatorii* e un fleac! În curând veți avea, ca-n Kafka, nişte *secundanți* care vi se vor înghesui în pat, vă vor trage de creion când scrieți, vor pune stăpânire definitivă pe aragaz şi frigider! Urmuzian mi se pare acel bătrân ce dărăceşte lână-n pod! Cum se numeşte? Şi nu prea înțeleg, deasupra dumneavoastră e un atelier de scărmănat lână? Infernală invenție. Şi delicioasă!

* * *

Abrutizat de meciurile pe care le-am văzut ieri la televizor, azi am ieşit în oraş şi mi-am umplut sacoşa cu: ceapă, salată verde, pătrunjel, *Misterele Londrei*, *Tirante el Blanco*. Îmi place să port vegetalele împreună cu cărțile. Ieri mi-am cumpărat *Un roman epistolar* (I. Negoițescu – Radu Stanca) şi am îndesat peste dânsul, în plasă, flori de soc (pentru făcut suc!).

* * *

Aştept noi întrebări şi confirmarea angajării în *Acțiunea Vatra*!

Cu sufletul ca un profiterol,

Emil Brumaru

8.VI.1978

* * *

Pentru *Camera de la Dolhasca*:

În afară de becul atârnat în mijlocul tavanului mai existau două surse de lumină: două veioze. Una se afla la capul meu, în partea dreaptă a lui, lângă perete, pe marginea lemnoasă a studioului. Celaltă era, vara, pe un scaun aşezat la capătul patului din dreptul ferestrei fără gratii, iarna, pe un scaun dintre patul meu şi celălalt pat, apărut în locul dulapului mişcător. Veioza mea avea o pâlnie de hârtie galbenă cu floricele pe buza de jos. Din cauza becului prea mare, cartonul pâlniei s-a ars cu încetul şi eu îl păstram aşa, aproape cenuşă, pentru a nu modifica lumina nici c-o nuanță, deşi ea se schimba de la sine, fiind nevoită să treacă prin o cu totul altă substanță decât cea inițială, necarbonizată. Pocnetul întrerupătorului electric era sonor, decis, mortal!

* * *

A apărut deci un scaun care în planul trimis la început nu este, mi se pare, schițat. Anume scaunul pe care stă vara a doua veioză. Îl însemn acum.

* * *

În camera din Iaşi mişcarea spiralată a plimbărilor, ducând spre punctul demențial, albastru, nu e singura. Mai există o plimbare pendulară între geam şi pătuțul lui Pufnei, aflat lângă peretele paralel cu dânsul.

E.B.

Cartea să-şi *citească* autorul şi, ca desert, şi cititorul!

Mult stimate şi definitiv iubite domnule Profesor,

Am primit, sâmbătă, scrisoarea în care îmi puneați două splendide întrebări. Iată, s-au făcut, cu acestea, patru şi-mi dau seama, de abia acum, cât de stupide au fost ale mele. Aproape că-mi vine să schimb interviul! Dar nu, este loc pentru altul! (Să nu uit: de ce nu-mi scrieți

nimic referitor la *acțiunea Vatra*? Ştiu, acum lucrați la un roman, dar după aceea? Nu-i presant. Îl putem face oricând pe schema acelui dialog care, de fapt, va fi tot un interviu, luat de mine Profesorului! Tăcerea dumneavoastră în această chestiune e bizaroidă!)

* * *

Un uriaş personaj de idilă? Iată ceva încântător. Îl şi văd luând o nimfă şi punându-şi-o, blând, ca-ntr-un fotoliu, în ureche. Ea şi-ar freca sânii de timpanul lui emoționat şi-atunci o muzică divină ar clocoti-n țeasta colosală.

* * *

Duminică am primit scrisoarea cu „Je n'aime que MichtĎŚ!" Într-adevăr, *Ochiul întors* e oribil! Sunt şi sadici la reviste, e incontestabil faptul!

* * *

Problema este cum să devină cititorul personaj, pentru a putea fi mâncat de un personaj-pesonaj, după ce acesta din urmă l-a înghițit şi pe autorul-personaj. Adică, într-un fel, cartea să-şi *citească* autorul şi, ca desert, şi cititorul! Cu autorul se vede că-i mai simplu. Dar ce facem cu cititorul? O să mă gândesc, o să mă gândesc...

* * *

Motanul, melcii şi mărarul sunt în cărțile mele. Eu am „consumat spațiul" Dolhasca şi nu cred că, stând acolo, aş mai fi putut scrie despre el. Poate că aşa, amintindu-mi, s-ar mai isca vreun vers. Dar subiectul e prea dureros...

* * *

Pentru *camera de la Dolhasca*:

Primind scrisoarea cu încă cele două întrebări, mi-am dat seama că pe schița mea nu am pus un element destul de important. Este vorba despre

un fel de lădiță cu care căram lemnele. De fapt nu o lădiță. Să ne închipuim un paralelipiped căruia îi lipsesc trei fețe: cea de deasupra şi două de la capete.

În spațiul creat se puneau lemnele şi se cărau de afară. Cu o mână! În cealaltă mână, arcuită, stivuiam, cât puteam ține, alte bucăți. Acest obiect, vopsit în negru, mi se pare, sta lângă perete, în fața sobei imense (sau a godinului, la început), pe o tablă bătută în podele cu cuie mari. Mai era şi un cârlig lung, de scormonit jarul şi deschis uşița încinsă (sau capacul godinului) şi o lopățică metalică pentru scos cenuşa.

Cu mari combustii,

Emil Brumaru

12.VI.1978

Scrisoarea în care doream să fiu mai fluture

Neprețuite domnule Profesor,

Existând pericolul de a cădea în capcana stilului dumneavoastrÄƒ diamantin, voi cÄƒuta, programat, sÄƒ fiu mai dezinvolt, mai vegetal, mai fluture. Pe de altÄƒ parte, trebuie sÄƒ lupt cu o imbecilizare rapidÄƒ, groasÄƒ, ce m-a cuprins dupÄƒ terminarea interviului cu dumneavoastrÄƒ. De vinÄƒ şi e faptul că, tuşind (o veche sechelă a unei afecțiuni pulmonare cu nume romantic, contractată în studență), iau codenal, medicament ce are ca efect secundar o somnolență îndobitocitoare. Cafeaua văd că nu mă mai ajută.

* * *

La întrebări (ați devenit un adevărat atelier de întrebări!) o să răspund fragmentar, urmând să aduc completări când îmi mai sare ceva-n memorie. Voi considera interviul ca pe nişte teme pe care pot să dansez cu creionul oricând îmi vine la grafit, ca să mă exprim aşa!

* * *

Fără să vă dați seama (sau ştiați ceva!), mi-ați pus una din cele mai dureroase întrebări posibile. E vorba de cea care priveşte abandonarea, ruperea în bucățele sau incinerarea unei foi de manuscris. La şaptesprezece sau optsprezece ani (nu-mi mai aduc aminte exact anul) mi-am ars toate manuscrisele într-o sobă de teracotă aflată într-o casă ce mai este şi acum, în Iaşi, pe strada Dobrogeanu-Gherea, numărul 30. A fost un act de un orgoliu nebun, regretat apoi toată viața. Vă asigur că *am avut* ce arde! Speriat de ce-am făcut (gândul era mai dinainte, dar arderea propriu-zisă a fost declanşată de un fapt stupid), după vreo săptămână, am transcris versurile câte mi le aminteam şi le-am dăruit unei fete pe care o iubeam din liceu (actul arderii s-a produs în primul sau al doilea an de studenție) şi pe care nu o mai văzusem de mult timp. Asta e prima parte din răspuns. A doua parte e consumată în anul 1975, când am *fugit* din Dolhasca, neluând absolut nimic. Am aflat că manuscrisele mele au fost puse în nişte saci de hârtie depozitați într-o cameră a noului dispensar. Erau un cufăr, două valize şi corespondența, masivă, cu câțiva scriitori. Îmi pare rău că v-am îngrozit cu acest răspuns. Sper să nu fi dispărut nimic. Deci, o dată arzându-mi toate manuscrisele, altă dată abandonându-le, consider ruperea în bucățele o treabă inutilă, asta o pot face cei care se gândesc că după aceea, ei sau altcineva vor lipi bucățelele la loc. Arderea, iubite domnule Profesor, arderea e cea mai eficace. Dacă mi-aş fi ars şi a doua oară toate manuscrisele, acum nu mai aşteptam să mi le aducă cineva, oricine, ci mă apucam disperat de scris.

* * *

Întrebându-mă ce esență foloseam pentru soba teracotală din Dolhasca, m-ați pus din nou în încurcătură. Cu riscul de-a părea idiot, vă raspund cu toată sinceritatea: nu ştiu! Însă vă pot spune o serie de amănunte în ce priveşte aducerea lemnelor, stivuirea etc. Voi încerca mâine.

* * *

Iată că-n scrisoarea în care doream să fiu mai fluture, am fost cataclismic! Azi am cumpărat de la librărie *Uimitoarele peripeții ale jupânului Antifer* de bunul Jules Verne! Trecând prin piață, am răsturnat peste jupân câteva ridichi lemnoase şi iuți!

Cu febră,

Emil Brumaru

14.VI.1978

Sufletul meu avid de zgomote mici

Mult stimate domnule Radu Petrescu,

Prefer să vă răspund pe partea zgrumțuroasă a filei; asperitățile îmi deviază dulce şi imprevizibil gândirea. Acum câteva zile, parcă prevăzând întrebarea dumneavoastră referitoare la esența de lemn folosită pentru foc, îmi cumpărasem de la aniticariat *Cultura speciilor forestiere*, lucrare meticuloasă şi încântătoare. Desigur, ea nu rezolvă neştiința mea ruşinoasă. Dacă stau şi judec (şi am făcut-o neîntrerupt de ieri până azi), cred că foloseam *fag*. Dar numai uneori. Trăiam într-o regiune forestieră. Exista un Ocol Silvic cu salariați de operetă (impresia era datorată uniformelor lor ştrengare şi, mai ales, pălăriuțelor frivole) şi cu berărie pentru personal. Nu totdeauna mi se aprobau trunchiuri. Luam atunci *grămezi* de crengi. Ele dădeau focului un fond de trosnituri delicate, parcă ar fi fost arşi pe rug îngeri prinşi în pat la şcolărițele internatului local, destul de darnice, unele riscând chiar eliminarea! Altădată luam, din depozitul aflat în perimetrul gării, *lodbe*, adică bucăți de un metru, un metru şi ceva, de lemn oarecum uscat. Uneori cumpăram câte un copac din pădure! După ce era tăiat la bază cu *drujba*, un aparat prelung țiuitor, era curățat de crengi şi totul pus în căruțe şi adus în curtea casei. Pentru că am început să spun, la gară era un mecanism bizar ce se numea *decojitor mecanic.* Lemnele, tăiate în bucăți de un metru şi ceva, erau jupuite de vii de acest kafkian aparat. Țin minte că am şi început o poezie:

„Iubita mea, sunt ultimul poet balcanic:
Primeşte un decojitor mecanic!”.

Dar nu garantez că erau exact aşa versurile.

(O, ştiți ce mi-a scris M.R.P. când i-am trimis prima mea carte: *Versuri*? Că sunt ultimul mare poet *european*!!! Desigur, m-a măgulit exagerând, dar ce fericit m-am simțit atunci.) Să nu deviez. Această întrebare mi-a scos din memorie încă un element netrecut pe schița camerei din Dolhasca. Lângă soba monumentală, pe partea mai lungă a ei, era o buturugă cu labe, folosită drept scăunel de mine şi loc sfânt pentru pisici. Parcă văd şi o blană de iepure pusă pe dânsa, pentru giugiulirea contactului. Nu-mi dau seama când şi de ce a dispărut. Iar pe jos, tot lângă sobă, era întinsă o blană enormă de urs. Pentru a aprinde focul foloseam câteodată, când lemnele erau prea ude (fiind tinere), ciocălăi luați de la gazdă. Ei pocneau ca obuzele-n poeziile de război feeric ale lui Apollinaire! Speriau pisicile, delectau sufletul meu avid de zgomote mici. Deocamdată atât.

Cu nebănuite taine,

Emil Brumaru

15.VI.1978

Mărarul e un alibi inatacabil

Mult stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, după ce v-am expediat scrisoarea vernil, am primit, cu bucurie, plicul dumneavoastră ale cărui margini îmi amintesc de bariera lângă care stam la Dolhasca! E minunat că lucrați la *Ce se vede.* E formidabil că v-ați decis să-l dați de mâncare pe autor unui personaj! Până la urmă, cine ştie ce se mai întâmplă. Am impresia că va ieşi o carte carnivoră!

* * *

Mărar, melci, motani. Elemente de bază. Da, brumarian e doar *mărarul.* Aici, într-adevăr, am dat lovitura! Nimeni nu a dăruit iubitei o umbreluță de mărar, nimeni nu a încălțat pe cineva în mărar! Pare-mi-se că Fundoianu avea nişte „mărării". Însă la mine *mărarul* devine esențial. De fapt, visul meu a fost să scriu versuri „unde e totul proaspăt ca-n mărar...". Delicatețea exactă a plantei, mirosul ei răcoros şi înțepător (amintind voluptăți domestice deviate, vioi, în untdelemnul orelor de prânz, spre savori nebănuite), gustul gâdilicios, pervers, irigând canale subțiri de plăcere cu limfa-i verzuie, sunetul neauzit pe care-l scoate vântul din coroana lui fragedă, totul, până şi leşinul scurt pe care-l dă fecioarelor ce se apleacă pletoase şi cârlionțate să-l culeagă, fac din mărar un alibi perfect. Al cui şi-n care încurcată afacere, nu vă pot spune. Ştiu doar atât, repet, că mărarul e un alibi inatacabil.

Cu mister,

Emil Brumaru

16.VI.1978

Aş dansa nesfârşit, c-o plapumă roz în brațe, pe un ring de cristal

Neprețuite domnule Profesor,

Între trei codenale (luate odată!) şi două cafele băute una după alta, sufletul meu tremură delicios, mărar topit în viciile anotimpului.

* * *

Aflu (la radio!) că în *Luceafărul* de azi s-a scris despre *Ocheanul întors*. La prânz voi avea revista şi mă voi repezi să văd ce şi cum.

* * *

Acoperişurile verzi, prăfuite, turlele Mitropoliei, dealurile îndepărtate, aproape gri.

* * *

Ieri, într-o cofetărie, am văzut o femeie frumoasă care se scărpina, pierdută, cu linguriţa între sâni!

* * *

Mă ridic în picioare lângă birou şi văd jos, în curte, o scară sprijinită de casa din stânga. Nu urcă, nu coboară nimeni. Nelinişte vagă plus senzaţia tactilă (visată) pe care mi-ar da-o fuşteile scării pipăite cu talpa goală, într-o ascensiune spre absolutul streşinii! La acelaşi radio, un tangou nemărginit, uleios... Aş dansa nesfârşit, c-o plapumă roz în braţe, pe un ring de cristal. Va trebui să scriu un tratat despre mărar în care să-mi toc mărut, cu cuţitul de bucătărie, gloria şi să mi-o presar meticulos peste răni. În cinstea mărarului reîncep Proust. Pe stradă trec femei caleşcoidale.

Cu un ev mediu plin de melci în suflet,

Emil Brumaru

17.VI.1978

P.S. Pentru *camera de la Dolhasca*:

Mai zilele trecute, în timp ce descriam o buturugă folosită drept scaun, mi-am dat seama de cea mai senzaţională omitere din schiţa camerei de la Dolhasca: *şezlongul*! Nu-mi explic cum de am putut să-l uit. Se afla aşezat paralel cu peretele larg al sobei, între aceasta şi masa de lucru, în faţa televizorului, dar nu prea aproape de el. Era un şezlong obişnuit, de grădină. Iarna îl ţineam în casă, în locul arătat, vara îl duceam în spatele casei, sub un păr, având, cam la cinci metri înainte, zidul unei magazii, netencuit, la cărămidă. Nu ştiu când mi-am cumpărat şi al doilea şezlong. Unul sta permanent în grădină, celălalt în casă sau, uneori, în iarba din faţa uşii de la intrarea în antreul-bucătărie (ce-mi completa locuinţa). O să

fac altădată o schiță clară. Şezlongul din casă (ca şi cel din grădină, din spatele magaziei) folosea la lectură şi, câteodată, la vizionarea programelor de televiziune (rareori). Mi-l blocau pisicile şi trebuia, veşnic, să le arunc pe jos ca pe nişte mari fructe somnoroase, blănoase. Deşi ambele aveau nişte prelungitoare, nu le foloseam. În schimb, îmi aşezam în față un taburet pe care, printre cărți şi ziare, îmi întindeam picioarele. Pe şezlong era, de cele mai multe ori, o pătură ce mă ferea de curenții subțiri, vicleni, ce lunecau la câțiva centimetri deasupra podelei. Şezlongul din cameră da un aer de vacanță de vară permanent, chiar iarna!

Emil Brumaru

Pentru *mărar* voi folosi foițe vernil, pentru *motani* albe

Mult stimate domnule Radu Petrescu,

Poştaşul meu e atât de mirat, în fiecare săptămână, că sunt abonat la *Luceafărul*, încât, pentru a ieşi din uimire, are nevoie, cu regularitate, de o zi întreagă. Iată de ce ziarul apărut sâmbătă îl primesc duminică. În sfârşit, un articol care se apropie de adevărata valoare a cărții. Şi nu pe dinafară, ci pe *dinăuntru*, ceea ce-i onorabil pentru Dan Cristea. Comparația care se impunea, cu Marin Preda (deşi, vă amintiți, eu am realizat-o de atunci când îl puneam pe Moromete să facă amor carnal cu Pamina!), s-a produs. S-a vorbit despre ceea ce eu numeam *neasemuita încredere în operă* pe care o dă cartea dumneavostră. S-au atins lucruri delicate, s-au desfăşurat în vânt cuvinte exacte, glorioase. Eu, sincer, sunt mulțumit. Dar dumneavoastră, ca autor, cine ştie ce veți zice! Uitați-vă bine la cele patru coloane şi gândiți-vă că ați mai învins o revistă bucureşteană. Aşteptați provincia!

* * *

O, mi-am amintit, nu în iunie, ci în iulie o să apară la *Cronica* articolul despre *Ocheanul întors.* L.L. mi-a spus că a fost nevoit să-l amâne din

cauza unor „numere speciale”. L-am amenințat cu împuşcarea-n cord dacă nu se ține de cuvânt. Dar se va ține!

* * *

Pentru *mărar* voi folosi foițe vernil, pentru *motani* albe, pentru *melci* sunt încă în dubiu!

Asigurându-vă că sunteți la un milimetru de glorie,

Emil Brumaru

18.VI.1978

Cele două portrete ale sufletului meu

Neprețuite domnule Profesor,

Azi, după ce am aruncat un plic pentru dumneavoastră într-o abisală cutie de lemn aflată în sala Poştei centrale (stau vis-à-vis de ea), întors acasă, am aflat scrisoarea pe care mi-ați trimis-o pe 16 iunie. Sunt nevoit să fac două precizări cristaline.

1. Până la această scrisoare în niciuna nu mi-ați vorbit de *acțiunea Vatra*. Deci, după cele ce afirmați, s-a pierdut iar o scrisoare de-a dumneavoastră. (În paradis, desigur!)

2. V-am numit şi vă numesc Profesor pentru că:

a) îmi sunteți într-adevăr profesor prin ceea ce scrieți,

b) îmi place să vă numesc aşa, amintindu-mi de nişte dialoguri călinesciene apărute, de mult, la „Cronica optimistului”, în *Contemporanul.*

c) m-ați numit şi dumneavoastră, mai înainte, Doctor! De unde urmează că nu-i nicio aluzie la o aşa zisă neîndemânare şi pedanterie pe care afectați, cochet, a le avea!

* * *

Am în fața mea o carte foarte interesantă: *Flagelul terorismului internațional*. Apărută la Editura Militară.

* * *

Centrul sau centrii nervoşi ai dialogului? Va fi tot un interviu, îmi vine mai uşor. Întrebările fiind lungi, aparența de dialog va fi salvată. Chestia e, ce spunem? Bănuiesc că primele două-trei întrebări puse s-ar rostogoli de la sine.

* * *

Vreți să mă faceți să desenez? Nu mi-am făcut niciodată portretul, în schimb am folosit, mulți ani, lângă iscălitură sau chiar în loc de ea, o emblemă. Era un fel de înger care, de la o vreme, începuse să aibă aerul dezolat şi pleoştit al figurii mele!

Desigur, de câte ori o făceam, ea căpăta altă nuanță a tristeții. În adolescență îmi făceam chipul sub forma unui crin! Un crin cu ochi enormi şi gura senzuală.

Diferența, după cum observați, între cele două portrete ale sufletului meu, la vârste deosebite, e destul de mare!

Cu stimă şi grație,

Emil Brumaru

20.VI.1978

Sufletul îmi sfârâie de plăcere

Mult stimate şi veşnic iubite domnule Profesor,

Azi, 21 iunie, încep o lectură grandioasă! Voi citi concomitent: Proust (14 vol.), Shakespeare (11 vol. plus cel de *Sonete*) şi *O mie şi una de nopți* (14 vol.). Este marea mea descoperire. Până acum citeam câte un autor, căutând, mai ales, izolarea, stratul protector pe care ți-l dă o genială operă. Orice altă lectură crea spărturi. Acum, ca să întâmpin împlinirea celor 40 de ani în forță, voi împleti într-un cuib personal: Proust, Shakespeare şi basmele arabe. Am început cu primul volum din Proust. Voi continua cu unul sau două din Shakespeare, voi adăuga, din când în când, câte un volum din *O mie şi una de nopți*. Va ieşi ceva colosal şi delicios, sunt sigur.

Păcat că *O mie şi una de nopți* e extirpată de acele fragmente de „obscenitate băsmuitoare”, cum se exprimă Negoițescu în *Un roman epistolar*. Iar ediția franceză nu o am. Dar nu-i nimic, imaginația mea le va suplini „cu asupra de măsură”! Sufletul îmi sfârâie de plăcere gândindu-mă la uriaşul tort ce-l voi realiza în câteva luni, parcurgând cele 39 de volume!

În delir,

Emil Brumaru

21.VI.1978

Tumba pentru musafiri

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Voi începe scrisoarea cu o observație prilejuită de proaspăta lectură a primului volum de Proust. Dacă dânsul a avut şansa acelor două fermecătoare direcții: Méséglise şi Guermantes, noi, din păcate, nu avem decât, un timp destul de lung, Direcția Presei!

* * *

Mă lăudasem că aş putea scrie despre pisici vreo douăzeci de pagini. Văd acum, când vreau să o fac, că nu-mi ies decât câteva rânduri! V-aş putea doar comunica faptul că Scămoşilă făcea „tumba pentru musafiri”. Ce însemna asta? Când aveam un musafir, îi spuneam: „Scămoşilă, fă tumba pentru musafiri!”. Şi el, într-un fel indescriptibil, îşi lipea capul de podea, se da uşor pe o parte şi ajungea să se întindă total, cu lăbuțele în sus, stând aşa câteva clipe nemişcat. *Tumba pentru musafiri* era însoțită de un miorlăit de foarte joasă tonalitate. Lucru esențial: Scămoşilă nu zicea *miau,* ci *mau*! ceea ce-i cu totul altceva, vă dați seama. Voi reveni, în alte scrisori, asupra pisicilor, căutând să fac şi o paralelă cu cele baudelairiene.

Cu grație,

Emil Brumaru

22.VI.1978

Un melc uriaş, bătrân, oarecum blazat

Definitiv iubite domnule Profesor,

Marşul spre glorie continuă! Ieri, în *Flacăra*, articolul (cam descriptiv, nespunând nimic nou) şi fotografia absolut formidabilă, pe care aş dori din toată inima s-o am. Mai rămâne, în Bucureşti, *Săptămâna* (care dă, în ultimul număr, titlul eronat al cărții dumneavostră!!!) şi apoi provincia. (Să nu uit, în *Convorbiri literare* va scrie tânărul critic C. Pricop pe care, mi-a spus, l-ați cunoscut la Cluj. Este *fascinat* – cuvântul lui! – de personalitatea dumneavoastră, vă consideră *Cap de şcoală!* Cronica e programată pentru luna august, dacă nu intervine ceva neprevăzut.)

* * *

Vă sunt dator cu aproape toate răspunsurile, mai ales cel privind melcii, pisicile, mărarul. *Melcii.* În grădinița din fața ferestrei cu gratii de la Dolhasca, într-o vară, a circulat mult timp un melc uriaş, bătrân, oarecum blazat. Cam vreo două luni îl găseam în fiece dimineață pe sub o floare, pe lângă vreo tufă. Şi brusc, după ce mă obişnuisem cu el, a dispărut. Pisicile îl ocoleau sfioase. Coarnele lui boiereşti erau cafenii. Am zis că era bătrân pentru că părea ridat. Mă împrietenisem cu dânsul şi-am avut o uşoară tristețe, dar permanentă, când n-a mai fost.

Cu stimă,

Emil Brumaru

24.VI.1978

Gloria luceşte din ce în ce mai puternic

Iubite şi stimate domnule Profesor,

Iată o veste de ultimă secundă dulce: se pare că în numărul *opt* al *Convorbirilor literare* va fi nu un articol despre cartea dumneavoastră, ci două! Vi se va discuta cartea în cadrul unei pagini intitulate „Biblioteca”. Al doilea articol e posibil să fie scris de un bucureştean. Aflu toate

amănuntele de la C. Pricop care, după cum ştiți, va scrie unul din cele două elogii! Veți avea, deci, *o pagină întreagă* afectată (ce cuvânt!) *Ocheanului întors*. E minunat! Gloria luceşte din ce în ce mai puternic.

* * *

În numărul *şapte* (cel din iulie) acelaşi lucru i se va întâmpla lui Mircea Horia Simionescu. Şi lui i s-a consacrat o pagină de revistă. În iulie e posibil să apară şi nişte poezii de-ale soției mele, Tamara.

* * *

Ieri, întâlnindu-l pe L.L. şi somându-l să-mi spună data exactă când apare cronica despre dumneavoastră, a început s-o scalde în ape sălcii! M-am făcut pară lungă şi distrugătoare!

* * *

După cum vedeți, o scrisoare în care nu răspund la întrebări puse, ci la dorințe mute. Ieri, dintr-o eroare, am fost la Mirceşti. Clujenii tineri mă iubesc (cu dânşii am fost), dar nu renunță la ideea că ei sunt cu mult mai formidabili. Ion Pop nu a fost. Mi s-a spus că are greutăți (din cauză că *Echinoxul* a fost lăudat unde nu trebuie!) cu scoaterea următoarelor numere!

Cu grație şi-o undă de nelinişte,
Emil Brumaru

25.VI.1978

Primit geniala carte

Iubite domnule Radu Petrescu,

Cred că ați observat cum şi-a început, în ultima *Flacăra*, articolul adorabilului Mircea Iorgulescu. Sunt mândru că, iertați-mi orgoliul, am mirosit primul importanța extraordinară a *Ocheanului întors*! Toată critica

nu face decât să confirme telegrama mea care începea, vă amintiți?, aşa: *Primit geniala carte.*

* * *

De o săptămână mă simt cu adevărat prost. Primele zile ale săptămânii, mai ales, au fost infernale. Nu pot citi nimic. Stau cu volumul al doilea din Proust, la aceeaşi pagină, trântit în fotoliu şi fac, mintal, versuri ce încep cu „De-aş avea o sumă fabuloasă...". V-am şi trimis vreo cinci, mai pudice. Celelalte sunt prea crude. Nici nu mi le-am trecut pe hârtie!

* * *

Îmi scrieți rar. O scrisoare pe 16, una pe 22, poate că azi, pe 30, voi mai primi ceva. Ce faceți, *ce se mai vede*?

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

30.VI.1978

"Ghetele-s Budai-Deleanu!"

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

După ce am expediat recomandat (o funcționară grasă, albă, ca o înecată, mi-a atras atenția că trebuie pus şi sectorul) încă două variante de răspuns la întrebarea referitoare la modul de întrebuințare a unei fabuloase sume, la prânz, am primit scrisoarea dumneavoastră din 27 iunie. Reconfortantă! Da, acesta e cuvântul. De câte ori citesc rândurile scrise exact, atent, frumos, îmi vin în fire şi-mi zic, nu-i nimic, încă nu-i totul pierdut.

* * *

Dacă ați spus tot ce doreați, puneți punct şi trimiteți manuscrisul la tipografie. În două-trei zile apare volumul, ca de obicei, hm!!!

* * *

Mi-am făcut, zilele astea, corectura la *Adio, Robinson Crusoe*. O mie de greşeli! Şi ce gust fad mi-a lăsat cartea.

* * *

În mare revenire de formă, am reluat Proust. Îmi place să citesc câte o frază de zeci de ori. Cam aşa cum ai apăsa două clape de pian la nesfârşit.

* * *

Mi se pare atât de bizar când spuneți că aveți doi copii care, unul, a făcut armata, celălalt şi-a terminat bacalaureatul! Doamne, dar eu am o fetiță de doi ani şi cinci luni! Despina (numită în intimitatea castelului Pufnei) a proferat azi-dimineață, de pe oliță, următoarea chestie de-un avangardism total:

„Ghetele-s Budai-Deleanu!”.

Bănuiesc aici o maşinațiune de-a soției mele, Tamara, care, probabil, a exersat cu ea, pe ascuns, maxima urmuziană. Oricum, a fost de efect.

* * *

Primesc de la Ion Pop câteva rânduri în care-mi spune că v-a ascultat dorința de a scoate un pasaj etc. Dar despre ce-i vorba, în fond? Nu cumva, fără ca să ştiu eu nimic, modificați interviul? Dumnezeule, dar asta e inadmisibil!

* * *

Azi mi s-a întâmplat ceva curios, am observat o doamnă care, crezându-se singură, se scărpina între omoplați cu atâta furie păsărească, încât am avut impresia că-i un animal gata să cârâie! M-a speriat profund. Ghearele ei erau ojate violent şi, când m-a văzut, nebănuind că eu o zărisem mai dinainte, a surâs serafic. Brrrrr!!!!!

Cu stimă şi grație,

Emil Brumaru

1.VII.1978

Poezie care apare şi dispare într-o clipă

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Primind scrisoarea dumneavoastră de pe 28 iunie, am stat, ca de obicei, un timp cu ea nedeschisă, întins în fotoliu, încercând să ghicesc ce-ar putea conține. Apoi am citit-o şi am dat fulgerător telefon la *Cronica* şi la *Convorbiri literare* pentru a afla adresele cerute. Vi le anexez pe hârtie portocalie.

* * *

Este ciudat: Bassarabescu a fost încântarea pubertății mele. Aveam o ediție cu copertă galbenă şi-l citeam şi răsciteam la nesfârşit. Tot atât de ciudată e şi, deodată, ruperea oricărui contact cu scrierile lui. Îl voi reciti neapărat. Ne-a-pă-rat.

* * *

Din Şerban Foarță mi-a plăcut foarte mult şi *De vorbă cu florile*. Este, cred, o definiție grațioasă a inspirației şi a poeziei lui, în totalitate; poezie care apare şi dispare într-o clipă. *Baioneta* e exemplificarea strălucită a acestei definiții. Foarță trebuie iubit!

* * *

Eu, refăcut, citesc din Proust ca din mărar!

Cu stimă şi grație,

Emil Brumaru

3.VII.1978

Cele două coapse se întâlnesc la *infinit*!

Iubite domnule Profesor,

E spre seară, cele patru cruci ale Mitropoliei sclipesc divin, păsări ciripoidale străbat aerul uşor, răcorit. Am citit puțin Proust, întins în fotoliul galben. Apoi câteva pagini din *Ocheanul întors*. De câte ori iau în mână cartea dumneavoastră, o linişte luminoasă îmi umple sufletul. E limpede şi grea ca un cristal tăiat exact de îngeri. Chiar şi defectul pe care-l prezintă (paginile 353-368 sunt de două ori legate!) mă încântă ca un mic viciu, anume lăsat în masa transparentă, pentru ca descompunerea razelor să nu urmeze chiar legile fizicii, ci pe cele ale plăcerii. Pentru că este o plăcere indescriptibilă să citeşti, într-o carte, aceleaşi pagini, parcurgând, de fapt, altele!

* * *

Continui scrisoarea într-o dimineață leşinată, cu păsări mute şi cruci cenuşii. Dar cât de frumoase sunt, în schimb, femeile văzute la ora asta. Mai au o urmă de somn, de voluptate visătoare în mersul lor imperial. Am mai spus-o şi-o mai spun: ele sunt față de bărbați cum e geometria lui Lobacevski față de cea a lui Euclid, adică cele două coapse se întâlnesc la *infinit*!

* * *

Fotografia dumneavoastră, pusă în bibliotecă, acoperă un volum de Macedonski şi unul de Heliade-Rădulescu. I-am lăsat numai fruntea, ochii şi nasul! Gura e acoperită de *Țara zăpezilor* a lui Kawabata şi *Speranța* lui Malraux, aşezate, aceste volume, orizontal!

Cu stimă şi grație,

Emil Brumaru

5.VII.1978

Motanul, blănos, purtând bijuterii în dinți, blond (căci oxigenat!)

Iubite domnule baron,

Azi-dimineață, după ce mi-am expediat c-un şut nervos valetul care-mi încurcase şireturile portocalii cu ultimele acte de proprietate (valet ce, de fapt, e o tânără de treisprezece ani, în travesti, cu mustăcioara delicat trasă-n funingini moi şi sânii – absolut rozbombați a desfrâu! – aplatizați de-o scândurică de brad strânsă-n frânghioare tăioase de toracele zvelt), mi-am privit mult timp sufletul în luciul vechii spade moştenite, din tată-n mamă, de sute de ani. Curios, începe să semene cu Urmuz!

* * *

Ați observat că în una din poeziile *De-aş avea o sumă fabuloasă* există toate cele trei elemente ale unei mai vechi întrebări de-ale dumneavoastră? *Mărarul* apare, împletit sadic, în şfichiul unei biciuşti cu care molestez subțire coapsele unor femei înhămate pe viață la caleaşca mea cu blazon de bulion. *Motanul*, blănos, purtând bijuterii în dinți, blond (căci oxigenat!), pare a-mi păzi „onoarea şi bagajul”, când, în fond, nu face decât, puternic drogat cu praf de cimbrişor şi sclipiri de pietre prețioase, să-mi reprezinte, exteriorizată, lenea princiară. În sfârşit *melcii*, pe care-i dau ca de mâncare, la popasuri, femeilor exacerbate spumos de trapul mărunt al dorințelor lor veşnic călătoare: *tain sfânt*.

* * *

Folosind *telefonul*, această invenție care mă uimeşte permanent, am transmis domnului L.L. vestea că doriți să colaborați cu un text despre nişte traduceri. A fost încântat. Probabil că în momentul când veți primi scrisoarea, el vă va fi dat demult un telefon. (I-am strecurat prin sita aparatului numărul delicios: 111990!!!)

* * *

Scrisoarea către domnul L.L. este *magistrală*. Curios dacă el vă va răspunde. Ştiți de ce mă îndoiesc? Pentru că e prea frumoasă, prea exactă! Va fi, cum am fost şi eu ani de-a rândul, inhibat...

* * *

Foarte grea întrebarea privind *punctul demențial*. Aproape că-mi vine să spun ce se vede pe geam, acum, ca să scap de dânsa! Deocamdată doar atât: mărimea punctului ce indică veşnic enorma cană de cafea vrea să echilibreze *punctul demențial.* Uneori reuşeşte, uneori nu. Altceva: mişcarea este desigur centripetă. Apoi exploziv-centrifugă! Sursa de lumină se află puțin la stânga şi în spatele *punctului demențial*.

Cu stimă şi grație,

Îngerul marchiz Brumaru

7.VI.1978

Câini în loc de sâni, altădată, acum, pod în loc de pet

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Tot aşteptând să-mi treacă o ciudată stare de somnolență, însoțită de dureri de cap şi totală lipsă de chef, au trecut zilele, iată! Sâmbătă am primit, dimineața, scrisoarea în care mă întrebați ce pictor prefer şi despre muzică. După-masă o telegramă stupefiantă m-a scos din letargie pentru câteva minute. Apoi am căzut din nou în fotoliu, rotind în minte cuvintele dumneavoastră bune. Credeam că-mi voi reveni şi am tot amânat să răspund. Văd însă că se îngroaşă gluma şi mă grăbesc să vă anunț o posibilă pauză în corespondență în cazul în care mă voi interna. (Pentru ce? Nu ştiu! Dar nu sunt sănătos, e lucru cert. Poate că mă aflu în acel punct demențial şi nu-mi dau seama!) Am şi început un tratament, dar am impresia că nu pe cel adecvat. Desigur, m-am dus la doctor. Dar doctorii sunt atât de ignoranți!

* * *

Vă rog să tăiați din exemplarul dumneavoastră poza mea de spânzurat. Jur că e trucată!

* * *

Şi-ncă ceva esențial. În ultima poezie, în ultimul rând, se va citi în loc de *pod*, *pet*, acesta fiind cuvântul din manuscrisul meu. Şi cu pod e drăguț, dar mai este un pod în primul distih şi apoi se cam schimbă sensul *dispariției* poetului.

Deci rândul final e:

„În ceața unui pet trandafiriu”.

Am impresia că greşeala a fost a vreunei dactilografe care a crezut că *pet* nu-i cuvânt, ci mireasmă! Sau poate că a intervenit cineva care ştie ce-i petul: un pârț neaoş! Oricum, o dată, în *Tribuna*, câini în loc de sâni, altădată, acum, pod în loc de pet. Iată cum se poate transforma un stil!

* * *

La telefon, Şerban Foarță îmi spune că citeşte cu o imensă nostalgie cartea dumneavoastră, *Ocheanul întors*. Pasajele, zice el, în care descrieți cerul îl fac să aibă un infinit transport spre puritate şi o mare durere că n-o mai poate ajunge.

Cu aceeaşi apăsare pe creier,

Emil Brumaru

11.VII.1978

Acea ciudată plăcere de-a scrie şi gândi texte absolut nepublicabile

Iubite şi stimate domnule Radu Petrescu,

Am primit ieri, 12 iulie, scrisoarea dumneavoastră de pe 4 iulie. Bănuiesc că ați pus-o la poştă după vreo 5-6 zile de la scrierea ei. Cele

şapte puncte sunt extrem de preţioase (cu excepţia ultimului; dacă aş avea o sumă fabuloasă – pe care mi-aţi dărui-o –, nu aş mai scrie un rând, ci m-aş ocupa cu ceea ce aş fi scris, neavând-o!). Desigur, am citit imediat pasajele indicate şi am rămas încântat. Mi-am amintit de acei pictori ciudaţi care, din peisaje, scoteau câte un chip sau un trup omenesc, potrivind în aşa fel un deal, încât, dacă erai mai atent, observai că-i de fapt o sprâncenă a unei femei uriaşe, tolănite destul de indecent. Voi citi de-acum cu un ochi avizat întreg *Ocheanul întors*, pentru că s-a putea ca şi inconştient dumneavostră să fi făcut astfel de texte cu dublă, triplă semnificaţie.

* * *

Dar mai există un fel de a fi infernal. Anume de-a spune exact gândurilor pe nume. Şi-atunci, vai, nici cel mai indulgent editor nu poate face nimic. Nu rămâne decât şansa de-a fi citit în cabinetul secret al literaturii de cei câţiva care pot ajunge la manuscrisele rău famate. Şi asta dacă între timp manuscrisele nu dispar în vreo colecţie particulară!

* * *

Dar să ne apropiem de *punctul demenţial*. Cred că el reprezintă, pentru mine, de câţiva ani buni, acea ciudată plăcere de-a scrie şi gândi texte absolut nepublicabile. Sau, în cel mai fericit caz, publicabile peste câteva sute de ani, când limba română nu va mai fi speriată de cuvintele fragede şi de gândurile proaspete. S-ar putea să fie o stratagemă a lipsei de talent chestia asta! Adică scriu lucruri nepublicabile pentru că, vai, cele publicabile sunt proaste! Mă rog, nu ştiu exact ce se întâmplă. Totuşi, dacă un *pet* nu poate apărea decât transformat în *pod*, atunci, pentru numele lui Dumnezeu, ce ne facem cu cuvintele esenţiale, repetate de toţi, de mii de ori, în gând, în fiece zi, dar, din păcate, scrise doar de elevii bulionarzi, turbulenţi, cu creta, pe garduri! M-am izbit, acum câţiva ani, în modul cel mai dureros, mai dramatic pentru mine, de această problemă *literară*! Vă puteţi închipui apărând în *România literară* un sonet ce-ar începe aşa:

„Tamariuşka, ți-e curul bogat ca un nămete
De nea strălucitoare căzută lin pe pat...”.

Nu! Cu toate că, după mine, versurile sunt *frumoase!*

Cu grație,
Emil Brumaru

13.VII.1978 (scrisoare netrimisă)

De azi înainte nu-mi voi mai închipui altfel un autobuz decât ca pe un uriaş membru viril!

Iubite domnule Profesor,

Bineînțeles, am citit imediat textele indicate şi am fost încântat. Voi fi, de acum, foarte vigilent la tot *Ocheanul întors*, pentru că s-ar putea ca şi *inconştient* să fi creat rânduri cu semnificații duble sau triple. Cele semnalate de dumneavoastră mi-au amintit de acei pictori care înfățişează un chip sau un trup omenesc cu ajutorul unui peisaj. Dacă te uiți mai atent, vezi că un dâmb e de fapt sânul stâng al unei fecioare trântite pe-o rână în aşa fel încât o cărare ondulată indică linia şoldului trândav, răscopt în plăceri aşteptate. Desigur, la dumneavoastră peisajul e infinit mai delicios şi neaşteptat în grația exactă a jocului dintre posibilitățile de lectură. De azi înainte nu-mi voi mai închipui altfel un autobuz decât ca pe un uriaş membru viril! Ca să nu mai vorbesc de mirificul efect meteorologic al trecerii Corinei, ba nu, al unei femei ce seamănă cu Corina! Cât despre acele maluri împădurite, „de privit la lumânare”, entuziasmul meu sparge, precum mercurul, termometrul!

* * *

Cele şapte puncte sunt foarte adevărate. Totuşi, dacă în franceză, un text infernal sună grațios, în română, poate şi din cauza lipsei de talent a celor care încearcă astfel de jocuri ilicite, totul cade foarte uşor în

vulgaritate. Trebuie o foarte mare cunoaştere a limbii, o nonşalantă detaşare estetică de prejudecăţile curente şi, cred, multă ironie şi umor destul pentru a scrie, chiar a citi asemenea texte. Ale dumeavoastră sunt totuşi scrise cu „autobuz” şi „peisaj” etc. Dar ce te faci când vrei să foloseşti cuvântul fraged şi gândul mustind de prospeţime? Ce te faci când, consumând oarecum toate cuvintele obişnuite, vrei să experimentezi şi pe cele atât de ocolite şi-n fond atât de des gândite? Pentru a nu vorbi în gol, ar trebui să dau un exemplu. Ce fac, cum stric un vers care-mi iese bine, închegat din asemenea cuvinte? V-am cerut să-mi procuraţi Apollinaire pentru că el, uneori, în scrisorile către Lou, se apropie de ceea ce aş vrea să fac eu. Şi uneori, nemernicul de mine, am şi făcut! Şi iată că ne apropiem, cu paşi mici, dar siguri, de *punctul demenţial*.

Cu stimă şi graţie
Emil Brumaru

13.VII.1978

Crăpăturile pământului, firele de iarbă, firele de paie, pietrişul terasamentului căii ferate

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Caut să scăp de starea de buimăceală ce mă ţine, cu tenacitate, de vreo două săptămâni, într-un fel de plutire pe deasupra lucrurilor, gândurilor, vieţii. Aş dormi tot timpul, dar, noaptea, dorm prost! Voi sfârşi prin a-mi face fel de fel de analize, eu, care-s împotriva căutării cu lumânarea a unei boli. Dar e prea de tot. Sunt împiedecat în lectură, sunt împiedecat în scris. Iată, e ora zece dimineaţa şi după vreo zece pagini din Proust parcă aş fi citit un secol! Şi, Dumnezeule, cât de mult îmi place să citesc în neştire, uitând timpul, locul.

* * *

De răspuns (să nu uit) la întrebarea despre pictură. Ar trebui dezvoltate punctele:

1) Obsesia luminii (o am şi acum)

2) Soliditatea obiectelor (cana ca turn)

3) Semnificația pierdută chiar în momentul în care aveam impresia că o descopăr în: crăpăturile pământului, firele de iarbă, firele de paie, pietrişul terasamentului căii ferate (când mă plimbam); în general...

Cu stimă şi păpădii,

Emil Brumaru

14.VII.1978

O clipă am fost tentat, fie ce-o fi, să-i rup bluza vernil şi-apoi să mă duc la balamuc

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Am primit ieri scrisoarea dumneavoastră de pe 10 iulie. Pare exagerat, dar zilele în care soseşte câte un plic cu marginile-n roşu, alb, albastru capătă, brusc, o lumină blândă, primitoare.

* * *

Dar să vă dau ultimele veşti. Am fost la *Convorbiri literare* pentru a corecta poeziile ce mi se promisese că vor apărea Tamarei în numărul şapte. Degeaba! Poeziile nici nu au fost date de inimosul nostru Horia Zilieru lui Corneliu Sturzu la citit! În schimb, am văzut pagina consacrată domnului Mircea Horia Simionescu. Sunt două articole. Primul de Mircea Iorgulescu, al doilea de Val Condurache. În dimineața în care revista va fi pe piață, voi trimite două exemplare domnului M.H.S.

* * *

A treia veste, neplăcută, este că pagina ce trebuia să fie în numărul opt cu dumneavoastră va fi folosită pentru o apariție ieşeană, *Convorbiri literare* vol. II. Este vorba de un volum ce reproduce, selectiv, texte din vechea revistă. Deci despre *Ocheanul întors* se va vorbi în numărul nouă. M-am iritat. Dar ce importanță are iritarea mea? Îl voi bate la cap pe C. Pricop până o să înnebunească! Numai că el e doar un redactor al acestei reviste. Iar cu şefii nu sunt şi nu pot fi decât „nervos”, ceea ce ar strica mai mult. Aşa că o să aşteptăm luna septembrie.

* * *

Domnul L.L., luat prin surprindere, ieri, mi-a spus că încă nu v-a vorbit la telefon, dar că etc. *Trimiteți imediat textul (sau textele) despre traduceri*. El s-a bucurat real că vreți să colaborați la *Cronica*, dar, văd, evită să vă telefoneze. Cronica la *Ocheanul întors* va fi cam tot aceea de la radio, numai că mai amănunțită, mi-a zis dânsul. A primit scrisoarea dumneavoastră. Mi-a făcut o scenă! Că de ce n-am publicat în *Cronica* poezia dedicată dumneavostră, cea apărută la *Luceafărul*!

* * *

Azi, o întâlnire plăcută cu Mihai Dinu Gheorghiu, unul din puținii oameni cu care îmi place să vorbesc. Desigur, sunt gelos! Ați fost cu el la o expoziție, ați mâncat lucruri delicioase la nu ştiu ce bombă celebră etc. etc. Iar eu stau aici şi mă chinui cu Proust!

* * *

Dar să nu uit. La prânz, fiind cu M.D.G., zăresc o femeie cu nişte sâni cosmici! O clipă am fost tentat, fie ce-o fi, să-i rup bluza vernil şi-apoi să mă duc la balamuc!

Cu grație,

Emil Brumaru

15.VII.1978

Pânze pe care aşezam cuvintele exact ca pe culori

Iubite domnule Profesor,

Am primit ieri telegrama dumneavoastră îngrijorată şi, totodată, încurajatoare. Sănătatea mea este ciudată! Când nu mă doare burta, încep să tuşesc. Când nu tuşesc şi nici altceva nu-i prea supărător, o stare tâmpită de amețeală, de plutire, de lehamite etc. îmi aduce trupul pe culmile exasperării. Bineînțeles, dacă nu mi se umflă, între timp, un ochi cât ceapa! Mă mângâi cu gândul că sunt nevrozat şi-i dau înainte. Dar iată, vorbesc cât mai puțin ca să nu-mi irit tusea. Dar iată, nu mai pot bea cafea. Dar iată, stau cam lat şi citesc, pentru că trebuie să citesc, *O mie şi una de nopți*.

* * *

Pentru a vă da mai bine seama de ce simt, vă trimit o poezioară care caută să descrie starea de plutire pe care o încerc.

* * *

Am rămas în urmă cu răspunsurile. Cea referitoare la pictură mă atrage în mod deosebit. A fost o vreme când sufeream că nu-s pictor! Unele poezii le *lucram* ca pe nişte pânze pe care aşezam cuvintele exact ca pe culori. O să revin asupra întrebării.

* * *

Ce-ați mai făcut cu romanul? Îmi place din ce în ce mai mult acest titlu: *Ce se vede* !

Cu grație,

Emil Brumaru

18.VII.1978

Aş da un milion de fluturi, plus toate bijuteriile familiei mele domnitoare

Iubite domnule Radu Petrescu,

Singur-cuc (părinții, soția şi fetița au plecat la Curtea de Argeş), stau toată ziua întins în pat şi citesc *O mie şi una de nopți*, mănânc brânză de vaci şi, cu telefonul închis şi uşa încuiată, mă simt ca Robinson Crusoe ce-ar pune la cale, pe insulă, haremuri harnice-n şolduri.

* * *

Am aflat cu întârzâiere (nu-s abonat la niciun cotidian) că domnul Mircea Horia Simionescu a primit premiul Academiei pentru *Jumătate plus unu.* „Spiritul târgoviştean" a căpătat o nouă strălucită confirmare. Transmiteți-i saltul meu de doi metri prilejuit de bucuria veştii.

* * *

Ce fojgăială de fetişcane „frumoase ca luna" în *Halima*! Şi toate au mijlocul aşa de subțirel, încât te miri că nu-i rupt de greutatea macră a mirobolantelor popouri radioase care atârnă, ca de un fir de ață, în zarea-nfocat-erotică a poveştilor viclene.

* * *

Vă conjur, nu uitați de Mardrus! Nu cunoaşteți un anticar vestit care, pe clipă, pe dată, să-mi facă rost de ediția în şaisprezece volume? Aş da un milion de fluturi, plus toate bijuteriile familiei mele domnitoare! O, să am în mâini cărțile grele, legate trainic, strânse-n chingi de piele argăsită-n rouă, pline de toate comorile adolescenței lumii! N-ați putea pune un cuvânt, rar ca o piatră de ametist, în fața ochilor domnului Radu Berceanu[6], pentru mine?

---

[6] Vestitul anticar bucureştean.

Căci Allah este veşnic!

Emil Brumaru

19.VII.1978

Voi deveni burlan de marmură albastră, sau zid de cărămidă, sau pistil de crin

Iubite domnule Profesor,

Allah e în ceaşca mea de cafea fără zahăr de pe strada Cuza Vodă, numărul 6; Allah e în ce se vede pe strada Pitar Moş, numărul 23; Allah e în nesfârşitele primejdii de pe strada Belgrad, numărul 3; Allah e pretutindeni; binecuvântată fie ubicuitatea lui de mărar celestial şi-n veci preamărit numele-i pe care, inspirat, îl voi rima cu cel mai tandru almanah! Căci ochiul lui aude şi nara lui vede, şi urechea lui miroasă, iar papila lui gustativă, oh! papila lui gustativă pipăie cele mai pline de franjuri şi diamanticale, cele mai longiline şi mai bombate, pe ici, pe colo, fetişcane babilonice! Şi gândul său e proaspăt ca miezul harbuzului rece, şi dorința sa se prinde, feciorelnic, precum smântâna pe gura ulcioarelor vieții, şi roua sa e get-beget nebună când se aşază, oh! mai rotundă chiar şi decât sfera, pe sânii şi pe coapsele crăpate ale femeilor între 30 şi 40 de ani! Ci eu veşnic îmi prăjesc pâinea mea albă, mănânc brânză de vaci şi sunt somnolent ca un taur scopit! Dar Allah fiind colosal, voi termina odată cu toate şi voi putea să levitez, nestingherit de nicio gravitație, peste mii de haremuri îngereşti, fotografiind delicioase imagini! Şi-atunci, abia atunci, voi înțelege rotunjimea! Şi orbit de prea grea ştiință, înfrumusețat cu însăşi frumusețea şi-nfrăgezit cu însăşi frăgezimea, voi deveni fântână, pulbere sau nor, voi deveni burlan de marmură albastră, sau zid de cărămidă, sau pistil de crin!!! Salamalek!

Din haremul din Iaşi,

în 20 ale lunii iulie, 1978

Emil Brumaru

Să-mi trăsnească şi mie o ştampilă-n moalele capului

Mult iubite şi stimate domnule Radu Petrescu,

Ieri am primit scrisoarea dumneavoastră scrisă pe 14 iulie. Probabil că tot ieri, spre seară, a venit şi telegrama pe care însă am luat-o din cutie de-abia azi, 20 iulie, pe la prânz, când am coborât. Sunt bucuros că aţi găsit plăcută povestea. Până acum nu am citit-o nimănui. Sunteţi primul ei critic telegrafic!

* * *

Nu înţeleg de ce vă simţiţi atât de plictisit (şi turbat totodată!) pe ţărmurile romanului dumneavoastră. Ce s-a întâmplat? Nu mai vedeţi nimic? N-aş crede. Ca exemplu de stil, ca lecţie aş zice, stă prima frază a ultimei dumneavoastră scrisori. Cu câtă eleganţă sunt aduse trei momente de timp diferite laolaltă, ca să nu mai vorbesc de pesonajele care mişună în numai spaţiul celor câtorva rânduri: dumneavoastră, M.D.G., funcţionarele stranii de la poştă, eu.

* * *

Ca să nu uit. La poşta de aici, cea centrală, există o funcţionară extrem de frumoasă care lipeşte timbre şi pune ştampile cu atâta lâncedă senzualitate, încât deseori am fost tentat să-mi bag capul prin ghişeul de sticlă ca să-mi trăsnească şi mie o ştampilă-n moalele capului. Aş muri, în felul acesta, eroic!

* * *

Aţi trimis textul domnului L.L.?

Cu stimă şi diazepam-pam-pam,

Emil Brumaru

20.VII.1978

Aproape că mi-a înțepenit mâna de tristețe

Iubite şi stimate domnule Profesor,

Am primit scrisoarea dumneavoastră tristă. Întâmplarea face ca nici eu să nu fiu prea vesel: am terminat un tratament, am început altul, lucrurile nu-s clare etc.

* * *

Desigur, este neplăcut să cazi la un examen din cauza a şaisprezece sutimi. Dar nu-i chiar catastrofal. Fiica dumneavoastră va da din nou la anul şi va intra sigur.

* * *

Nu ştiu când vă voi mai răspunde la ultima întrebare, cea privind punctele şi planetele. Acum nu mă simt în stare.

* * *

De la domnul Ion Pop primesc o scrisoare în care-mi spune că, cel târziu pe 10 august, va apărea *Echinox* 6-7. Interviul pe care vi l-am luat este deja corectat şi, zice dânsul, e minunat.

* * *

Adio, Robinson Crusoe a plecat la tipografie. Mugur mi-a spus că s-ar putea să apară într-o lună. Dar n-ar fi exclus să aştept trei! Ştiți cum e.

* * *

Aproape că mi-a înțepenit mâna de tristețe.

Cu stimă şi pietenie,

Emil Brumaru

26.VII.1978

Necitind, nu-mi pot stăpâni frica

Iubite domnule Radu Petrescu,

Ce aş putea să vă spun? Aveți toată compasiunea mea. Eu însumi mă simt destul de prost şi văd că nu mai este cazul să amân un contact, mai neplăcut decât orice îmi este pe lume, cu medicii. Deocamdată fac un tratament, dar gândurile mă rod şi nu-mi dau deloc pace. Se mai întâmplă că nici fetița mea nu-i acasă şi un dor necunoscut până acum îmi arde uneori ochii fixați, cam toată ziua, pe geamul prin care, culcat, văd cerul, norii, păsările.

* * *

Nemaieşind de o bună bucată de timp decât până la poştă şi înapoi, nu m-am mai întâlnit cu nimeni cunoascut. C. Pricop îmi spusese că se va duce la Bucureşti şi vă va da un telefon. Aşa a fost? Soției mele îi vor apărea versurile, probabil în numărul 8 al *C.l.*

* * *

Ceea ce e cel mai rău e că, necitind, nu-mi pot stăpâni frica.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

28.VII.1978

O cădere a sufletului în panici necontrolate, în vârtejuri de teroare ciudată

Iubite şi stimate domnule Radu Petrescu,

Nici eu nu v-am mai scris de mult. Am aflat durerea dumneavoastră de la Pricop, la începutul săptămânii acesteia, când mi-a dat un telefon. Mi-a solicitat şi un răspuns la o anchetă despre poezie, dar n-am fost în stare să-l dau. Internat în spital, mi-am făcut, cu o groază pe care nu v-o pot descrie, fel de fel de investigații. Nu s-au terminat încă. Dar a apărut, deja,

o tensiune de 17 cu 12, ceea ce, la 40 de ani, e destul de mult. De azi am început un tratament. În tot acest timp am stat paralizat de frică, n-am citit, n-am scris. S-a dus dracului planul meu grandios de lectură. Am o componentă psihică foarte accentuată, o cădere a sufletului în panici necontrolate, în vârtejuri de teroare ciudată. Iertați-mă, mă vait, dar asta e realitatea zilelor mele de acum.

* * *

Neapărat să dați cele 560 de pagini de *Jurnal* lui Mugur. Dar cum le veți numi? Ar fi tot pentru *Ocheanul întors*. Țineți minte, cred, că v-am scris cândva – acest *Jurnal*, pe care-l bănuiesc în câteva volume, va fi *unic* în literatura noastră. Nu vă înțeleg reținerile. Nu abuzați de nimeni şi de nimic! *Cartea trebuie să apară.* Vă rog din suflet, nu mai ezitați.

* * *

Viața mea, fără sare acum, amorțită, mă obligă la o linişte care nu cred că-i prea uşor de căpătat. Un drum până la poştă, unul până la librărie, scrisorile pentru dumneavoastră, cititul în măsura în care o să pot. Sunt deprimat, cerşesc de la fiecare încurajări, îmi dau seama de asta, dar nu mă pot abține.

* * *

Poate-l îndemnați pe domnul Costache Olăreanu să-mi trimită cartea lui. Aici cine ştie când ajunge.

* * *

M-am gândit mult la dumneavoastră. Inutil să vă spun că, după pierderea ce ați suferit-o, orice cuvânt de-al meu mi s-a părut superficial, fără rost. Stau şi mă uit mult timp pe geam. Văd doar cerul şi cele patru cruci de la Mitropolie. Uneori lucesc miraculos spre asfințit.

* * *

Nu mai spun că, luând fel de fel de sedative, am devenit ca un vițel la poartă nouă în fața oricărui lucru, cât de simplu. Aş trage un somn, dragă domnule Radu Petrescu, de vreo săptămână, să treacă totul ca un vis urât.

C-o păpădie suflată în vânt,

Emil Brumaru

4.VIII.1978

Înainte despicam fiece cuvânt în arome, acum dau numai de cioturi

Iubite domnule Radu Petrescu,

Trec zilele, seara e un vis, noaptea am coşmaruri, lectura s-a dus naibii. Şi a venit lumina rece şi albă de toamnă: o văd pe ziduri, pe acoperişe, aş putea-o dezlipi, parcă, dar nu pot. Când scriu, fac un efort egal cu cel de-a tăia lemne, într-o magazie, în amiază, cu un topor ştirb; lemne proaste, noduroase. Înainte despicam fiece cuvânt în arome, acum dau numai de cioturi. Mi s-a recomandat să pescuiesc! Dar unde, pentru numele lui Dumnezeu?

* * *

Sunt şucărit definitiv pe domnul L.L. Nu l-am mai văzut, dar nici nu vreau. Nu înțeleg de ce amână la infinit publicarea cronicii despre *Ocheanul întors!*

* * *

A apărut, în schimb, în *Cronica*, un articol al lui C. Pricop despre *Nesfârşitele primejdii*. I-am trimis domnului M.H.S. două exemplare.

* * *

După cele spuse de Ion Pop ar trebui ca zilele astea să apară *Echinox* 6-7 cu formidabilul interviu. Aştept cu nerăbdare să văd ce greşeli de tipar vor fi!

* * *

Şi-n timpul acesta, probabil, la dumneavoastră continuă delirul reparaţiilor!!

Cu stimă şi dragoste,
Emil Brumaru

12.VIII.1978

Totul în lumina sfâşietoare a toamnei

Iubite domnule Radu Petrescu,

E luni. Ieri, într-o scurtă plimbare pe nişte străzi periferice, am văzut din nou *lumina*. Era linişte, bătrâni jucau table în curţi prăfuite, lângă cişmele. Din când în când, o tablă în formă de săgeată indica drumul spre un „Birou de copiat acte". Am luat-o după această indicaţie şi ce enormă surpriză: în grădiniţa unei case mari, sub un copac, o întreagă familie (vreo cinci-şase oameni) sta pe o bancă, alături de o tăblie (susţinută de doi stâlpi) pe care scria enorm *Birou de copiat acte*!!! Totul în lumina sfâşietoare a toamnei.

* * *

La *Cronica* nu am mai fost de un mileniu. Nimeni nu mi-a spus că ar fi o carte acolo pe numele meu. O să văd mâine ce pot face.

* * *

De la Şerban Foarţă n-am nicio veste. Ultima dată am vorbit cu soţia lui, Maria, care tocmai ieşise din spital, nemulţumită. Era la sfârşitul lunii

iulie. Apoi, eu însumi nemulțumit, n-am mai căutat să aflu ce se mai întâmplă prin alte dureri.

* * *

Acel punct demențial din schița pe care v-am dat-o s-a mutat, probabil, în mine. Şi-mi face clipe fripte. Mă simt uneori ca un scafandru părăsit pe fundul mării, cu cordonul tăiat.

* * *

Restul lumii e o portocală uriaşă prin care înoată, nu cu mâinile, ci cu sânii, femei străine şi frumoase. Iar în camera mea, ce oroare! astă-noapte, nişte guzgani mi-au ros tomatele aşezate gingaş într-un lighean cu zmalțul pur!

Cu dragoste şi stimă,

Emil Brumaru

14.VIII.1978

Într-un întuneric deplin, cu sufletul euforic

Iubite domnule Radu Petrescu,

E sâmbătă. Plouă. Scrisoarea dumneavoastră din 16 august, încuietoarea cutiei poştale blocându-se, a trebuit s-o scot ca un veritabil spărgător, cu ajutorul unei pile de unghii, lungi şi flexibile. De câteva zile, cu aceeaşi pilă, prin fanta de sus a cutiei, scot ziarele cu o răbdare infinită. De fapt m-am exersat şi totul a devenit un fel de sport.

* * *

Cu pila am scos şi *Luceafărul* în care era fragmentul de roman anunțat de dumneavoastră. Probabil săptămâna viitoare va sosi. Îl aştept cu mare curiozitate.

* * *

Am luat cartea domnului Costache Olăreanu de la *Cronica*. Mi-a dat-o secretara. Cu domnul L.L. nu am vorbit, fiind într-o şedinţă de redacţie.

* * *

Acum câteva zile, pe stradă, ceva oribil: doi beţi orbi! Bâjbâiau şi se hlizeau, pipăind aiurea cu bastoanele lor albe, de mântuială parcă, uneori lovind trecătorii peste picioare cu ele. Mersul lor împleticit, într-un întuneric deplin, cu sufletul euforic, m-a îngrozit.

* * *

Tensiunea a mai scăzut. Pulsul însă e nebun! Am bulit-o! *A buli* înseamnă a da de naiba într-o situaţie. Mie termenul acesta îmi place la nebunie! Într-o viaţă, omul o mai buleşte din când în când.

* * *

Azi, doctorul la care m-am dus mi-a spus că sunt două posibilităţi: ori sa fiu trimis la Canal, ori să consult un psihiatru!!!

* * *

Ce-i mai nasol e că exact în clipa în care adorm, mă trezesc brusc, complet lucid, dintr-o cauză necunoscută. Chestia, dacă se repetă de vreo trei ori, mă înspăimântă şi trebuie să iau fel de fel de prostii ca să cad în aşternut ca boul!

Cu stimă şi dragoste,
Emil Brumaru

19.VIII.1978

Orice scrieți poate fi citit *pe fraze*, adică aşa cum se citesc poeziile pe *cuvinte*

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, 31 august, ziua dumneavoastră de naştere, am conceput o telegramă tumultuoasă pe care, vai, nu am trimis-o. Vă cer iertare acum, după o zi de la consumarea misteriosului eveniment. Vă rog să mă credeți că mi-a fost imposibil să mă duc până la poştă, ea fiind, totuşi, vis-à-vis de mine! O să înțelegeți din rândurile mele, sper, că într-adevăr nu am putut. Textul nu vi-l destăinui. Vă doresc fericire (cât e posibil, desigur!), sănătate şi multe, multe pagini minunate.

* * *

În urmă sunt şi cu exprimarea bucuriei pe care mi-a pricinuit-o *Accidentul* din *Luceafărul* de săptămâna trecută. Proză densă; am citit-o de vreo trei ori. Orice scrieți poate fi citit *pe fraze*, adică aşa cum se citesc poeziile pe *cuvinte*.

* * *

Bănuiesc că ați primit *Echinox* 6-7. Ion Pop nu a scos nimic, textul e integral, viața e frumoasă! E bine că l-am făcut, că a apărut. E chiar foarte bine. O victorie. Să fim mulțumiți, dragă domnule Radu Petrescu! Şi chiar să fim mândri!

* * *

Excelent documentul Blaga!

* * *

Închei, neinspirat (vedeți bine), rugându-vă să-mi mai scrieți câte ceva din când în când.

Cu stimă şi dragoste,

Emil Brumaru

1.IX.1978

Cred că în loc de scrisori vom schimba electrocardiograme

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, întors de la spital, unde, timp de cinci ore, din oră în oră, o soră fulminantă pe la năstureii bluzei uşor neglijente mi-a luat sânge pentru o laborioasă analiză, eu, salonul fiind gol, nefăcând decât să admir combinezonul cu broderii la poale, atârnat în cuier (probabil chiar combinezonul acelei surori!), am găsit scrisoarea dumneavoastră din 1 septembrie. Am citit-o avid şi am stăruit îndelung asupra fragmentului în care-mi vorbeaţi despre femei frumoase şi pe dinafară!

* * *

Tamara, întâlnindu-se întâmplător cu H.Z., a aflat că sigur veţi apărea în numărul 9, la pagina cu „Biblioteca C.L.”. Bănuiesc că ştiaţi deja, anunţat de C. Pricop (eu nu l-am văzut de foarte mult timp, fiind ocupat cu analizele şi medicii ăştia care-mi găsesc mereu noi boli). Un articol este de Mircea Iorgulescu şi celălalt de C. Pricop.

* * *

Interviul făcut cu Florin Mugur va apărea în *Echinox* 10. Tot acolo va fi şi un fel de proză de-a Tamarei, de fapt un vis pe care l-a dezvoltat pe trei pagini.

* * *

Mugur mă anunţă că îmi va apărea cartea pe la sfârşitul acestei luni. Dar ştiţi şi dumneavoastră cât de schimbătoare sunt aceste date. Ceea ce-i mai rău e că eu, prins în plasa acestor analize şi diagnostice, nu mai am

nicio bucurie, ba chiar încerc o repulsie față de titlul cărții, *Adio, Robinson Crusoe*!!

* * *

Fetița mea a făcut o nevroză: o spaimă cumplită față de statuile pe care, deşi o îngrozesc, le caută pretutindeni să vadă dacă nu se surpă sau nu se iau după dânsa. Totul a început de când a zărit o statuie fără cap. Va trebui să consult un psihiatru pentru că e extrem de nervoasă.

* * *

În rest, ce-aş putea să vă mai spun? Curând, cred că în loc de scrisori vom schimba electrocardiograme, iar ştirile se vor rezuma la lungi liste de rezultate de laborator! Dar femeile vor trece la fel de tulburătoare, cu fesele crăpate-n blugi albi, infinit superioare tristeților noastre.

Cu stimă şi dragoste,

Emil Brumaru

5.IX.1978

Legea Grass-Brumaru

Stimate domnule Radu Petrescu,

Răspunsul la ultima dumneavoastră scrisoare a întârzâiat datorită lehamitei enorme ce m-a cuprins după fixarea diagnosticului de diabet II. Dar s-o luăm eroic înainte! Da, cred că este posibilă o discuție. Desigur, ea va fi alterată de ceea ce ni se întâmplă şi, la fel, de ceea ce se întâmplă în jur. Dar, repet, se poate discuta până la sfârşitul lumii, cum ziceați dumneavoastră. Sunt mai multe posibilități. 1) Să discutăm, vorba Călinescului, despre sexul îngerilor. 2) Să discutăm despre ce ni se întâmplă (cred că lamentațiile ar curge-n fluvii groase!). 3) Să discutăm despre ce se întâmplă în jur (cu cumințenie!). Dacă aceste trei posiblități ar fi reprezentate prin trei bile: prima albă, a doua bleu-jandarm, a treia violet (sau „adelaida”, după cum aflu cu stupoare, dintr-o traducere făcută

de Sadoveanu la *Povestirile unui vânător* ale lui Turgheniev! Da, violet, zice S., se mai spune şi „adelaida”. Oare ceea ce se întâmplă în jurul dumneavoastră nu este, dacă îmi permiteți, un nevinovat joc de culori, adelaida?). (Dar uitasem, dumneavoastră, după cum reiese din *Ocheanul întors*, nu prea aveți simpatii pentru Turgheniev!) Aceste bile ar putea fi combinate, o zi, alb cu vioriu, astăzi, bleu-jandarm cu alb etc.

* * *

Ce surpriză pentru mine să văd că Günter Grass, în *Peştele*, carte apărută în 1977, are o femeie cu trei sâni!!! În traducerea română, primul capitol, ați văzut, poartă chiar titlul *Al treilea sân*! Deci descopeream prin ‘73-’74 acest adevăr fundamental. S-ar putea numi *legea Grass-Brumaru!*

* * *

Nici în Iaşi nu a venit, până acum, în afară de numărul primit de mine, la niciun abonat, *Echinoxul*! I-am scris lui Ion Pop cu mult reproş şi aplomb. Numai că, am impresia, nu el, ci Mihai Beniuc e vinovatul. Dar să aşteptăm netulburați. Am căzut, cu acest interviu, într-un număr-bombă! Să vedeți că o să fim luați drept fitil.

* * *

Tamara a reînceput facultatea. Pufnei face „glume”! Vede un autobuz şi zice: „Uite tramvaiul!”. Apoi anunță râzând că a făcut o glumă. Mă rog, e şi acesta un fel de umor, dacă ținem cont că are doi ani şi jumătate.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

16.IX.1978

Tristețea vârstei mele nu mai este de porțelan

Iubite domnule Radu Petrescu,

Stau cu scrisoarea dumneavoastră ultimă pe masă de câteva zile şi nu sunt în stare să înjgheb câteva rânduri. Ar trebui să nu vă destăinui pasa asta proastă, ci să încerc să răspund cum pot. O iritare continuă (datorită hipertensiunii, zic eu) mă face să țâşnesc în certuri absurde din orice fleac.

* * *

Frumoasă pagina consacrată dumneavoastră în *C.I.* 9. Cred că noii critici, cei nutriți la țâța ultimelor răcnete de teorie literară, vor avea infinit mai mult de spus despre opera dumneavoastră decât cei vechi. Iată-l pe C. Pricop, strigând în nişte fraze (nu toate) adevăruri clare.

* * *

În *R.I.* 38, surpriza de-a vă regăsi proza. Se pare că e un *moment* Radu Petrescu (interviul din *E.*, pagina din *C.I.*, proza din *R.I.*) şi asta e bine, pentru că e nevoie ca un mare scriitor să fie aruncat în groapa cu cititori cât mai cu fast. Citind *Semne pe zid*, frumusețea densă a frazelor mă face iar să reiau textul de la capăt.

* * *

Ciudat, titlul *Cu lumânările aprinse* dă impresia unui mare întuneric în jur!

* * *

Îmi promit mereu să sparg tristețea, dragă domnule Radu Petrescu, s-o fac țăndări ca pe o farfurie trântită de ciment! Dar nu pot. Tristețea vârstei mele nu mai este de porțelan. Sare înapoi ca mingile!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

26.IX.1978

Vreau să citesc această primă parte într-un an în care miercurea va avea aceeaşi dată cu cea din roman

Stimate domnule Radu Petrescu,

Azi-dimineață v-am scris. După-amiază vă trimit o nouă scrisoare.

* * *

S-a făcut cald, e o lumină căzută direct din cer, trebuie să mă duc iar la nişte doctori. Cuvintele nu se leagă, n-au chemare; aş ieşi afară, la hoinăreală, dar faptul că obosesc imediat mă enervează. Cu cititul? Prost, destul de prost.

* * *

Iată că după trei ani de stat în Iaşi, banii pentru poeziile publicate în *Luceafărul* au ajuns tot la Dolhasca! De asemenea şi invitația de a participa la Colocviul de poezie!!! Se pare că am fixat definitiv în sufletul Uniunii Scriitorilor această localitate.

* * *

Mă apucă groaza când văd câți scriitori îmi rămân necunoscuți. Şi-n disperare, mă apuc să citesc *Jurnalul lui Samuel Pepys*, care se ocupă destul de amănunțit de nevastă-sa... până a-şi însemna şi când are menstruație!

* * *

Vă rog ceva. Doresc să ştiu în ce an 27 noiembrie a căzut într-o miercuri şi la câți ani se repetă chestia asta. Nu glumesc! E ziua în care are loc prima parte a romanului *Idiotul* şi vreau să citesc această primă parte într-

un an în care miercurea va avea aceeaşi dată cu cea din roman. Poate consultați un astronom!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

26.IX.1978

Lăsându-şi barbă, poartă, evident, o umbreluță roz de damă

Iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, joi, un nou plic. Iată că acum eu trebuie să mă țin, cu sufletul la gură, de ritmul impus de dumneavoastră. Răspund abia vineri, într-o dimineață ploioasă, după câteva zeci de pagini din Tobias Smollett!!

* * *

Aştept acele cinci rânduri în care v-ați angajat să-mi demonstrați că „singurul scriitor dostoievskian din literatura noastră este un poet, Miron Radu Paraschivescu”. Vă rog să vă conformați, altfel vă acuz de fanfaronism! (Să nu uit: ce minunat era înainte, te insulta cineva, îl provocai la duel, cu pistoalele, la un pas distanță, prin batistă, şi terminai cu dânsul! Delicios şi practic!)

* * *

Faceți neapărat un „roman inform”! Eu chiar aşa l-aş numi: *Romanul inform*. Dar veți putea? Ideea e seducătoare. Oare *Educația Martei* nu s-ar preta la aşa ceva?

* * *

Pentru jurnal, din cele trei titluri pe care mi le-ați comunicat, eu aş alege *Pentru buna întrebuințare a timpului.* Ca şi *Ce se vede*, este, cum să mă explic, foarte original. Faptul că e lung mă încântă. Visez de mult să scriu o carte cu un titlu foarte lung. Cândva înființasem un „foileton lampant”, în versuri, trimis săptămânal unei fermecătoare bobinocare, care se numea:

Nemaipomenitele întâmplări ale Reparatei, cea cu trei sâni mistici şi două vagine laice, povestite de însuşi Emil Brumaru, botanist adânc şi doctor în pilpulistică. Regret enorm că acele manuscrise nu-mi vor mai parveni niciodată. Iar versurile le-am uitat!

* * *

Legea lui Grass-Brumaru cred că ar trebui să funcţioneze ca postulat. E mai logic. Oricine ştie că o femeie normală are trei sâni!

* * *

Chiar astăzi, pe ploaie, m-am întâlnit cu C. Pricop, care, lăsându-şi barbă, poartă, evident, o umbreluţă roz de damă. Se pare că va scrie şi de Costache Olăreanu, căruia şi eu îi sunt dator o scrisoare de mulţumire şi bucurie.

* * *

Vă trimit, într-un plic colosal, *Transilvania* 8. Nu ştiu nici eu cine e autorul eseului. Poate că scriindu-i la redacţie, l-aţi descoperi. Dumneavoastră, repet, veţi avea mare priză la critica tânără, nouă.

* * *

Despre boli vă voi povesti altădată. Acum vă pot comunica telegrafic: diabet chimic, hipertensiune arterială.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

29.IX.1978

Opere şi mari spargeri de nuci

Iubite domnule Radu Petrescu,

Am primit scrisoarea dumneavoastră ce conţine manuscrisul articolului despre poezia Tamarei! Surpriza şi bucuria a fost mare. Ar fi, într-adevăr,

minunat să apară în *România literară* şi, desigur, înainte de începerea Colocviului de poezie. Cred că rândurile dumneavoastră inspirate şi binevoitoare vor avea un rol hotărâtor în înscrierea pe o orbită certă a poeziei comentate. Şi, de asemenea, în grăbirea publicării unui volum pe care ne gândim să i-l dăm lui Florin Mugur cu ameninţarea că, dacă nu-l scoate în doi timpi şi trei mişcări, îi gătuim câinele! Cum să vă mulţumim? Nu-mi rămâne decât să zmulg toate dantelele din lenjeriile intime ale babanelor frivole ale lumii şi să vi le trimit, făcute balot, pe Pitar Moş, într-o caleaşcă din lemn înflăcărat de păducel! Nu mai adaug că manuscrisul în sine e extrem de preţios. Cândva îl vom fotografia şi publica în *Manuscriptum*! Dea Domnul să şi apară!

* * *

Mugur mi-a transmis dorinţa dumneavoastră şi a lui de a sta singuratici în câte o cameră fiecare în timpul Colocviului. M-am interesat şi mi s-a spus că ar fi mai bine dacă aţi aranja la Bucureşti, prin cel ce se va ocupa de cazare (şeful fiind Iancu!), această dorinţă. Desigur, eu, aici, voi mai vorbi cu doamna Vâlcu (ea este cu listele de cazare din partea gazdelor) peste vreo 3-4 zile, când se va întoarce din una din Germanii (nu ştiu care!).

* * *

Nu mi-aţi trimis încă cinci rânduri privind dostoievskianismul lui M.R.P.

* * *

Aştept de la o zi la alta să-mi vină semnalul cărţii şi asta mă face extrem de iritat. Sunt inapt oricărei lecturi, doar ziarele literare le mai răsfoiesc.

* * *

Veţi fi aici peste două săptămâni. Aş dori din suflet să mă simt destul de bine ca să putem discuta, pune la cale opere şi mari spargeri de nuci! Dar

Dumnezeu ştie cum mă voi mai târâi atunci. Speranța e înaltă cât Himalaia, numai eu nu-i corespund!

* * *

O, am avut un vis superb în care am discutat îndelung cu dumneavoastră. Locuiați într-un castel cu o curte interioară cu bazine răcoroase, dreptunghiulare şi rotunde. Toate cărțile bibliotecii erau atârnate de tavan cu nişte foarte subțiri ațe, aproape invizibile. La intrarea castelului, deasupra porții uriaşe, era cifra 1575. În vis această cifră semnifica anul construcției. Dar în realitate? A fost ceva foarte clar.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

6.X.1978

Amenințam în dreapta şi în stânga că până la patruzeci de ani mai aştept inspirația

Iubite şi stimate domnule Radu Petrescu,

Nu v-am scris de mult timp. Totuşi noutăți nu prea am. Una din rarele bucurii pe care le-am încercat în ultima vreme a fost prilejuită de Brillat-Savarin. Vă mulțumesc din suflet. Cu gastronomia sa transcendentală am trecut bariera celor patruzeci de ani. De acum, fie ce o fi! Tot amenințam în dreapta şi în stânga că până la patruzeci de ani mai aştept inspirația, că dacă nu va veni, voi începe să scriu fără ea. N-a venit. Mai rămâne să mă pun pe scris şi totul va fi-n regulă.

* * *

Pufnei, în schimb, e în mare formă. În curând va împlini trei ani bătuți în aur şi mă gândesc s-o dau la grădiniță.

* * *

Şi pentru că, vrând-nevrând, am intrat în 1979, vă urez dumneavoastră şi întregii familii fericire, sănătate şi

La mulți ani!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

1.I.1979

Trebuie, deci, neapărat să plece la bal ca să-şi piardă pantoful

Iubite domnule Radu Petrescu,

Vă răspund târziu şi fără har. Când voi scăpa de procesul de divorț, cred că voi putea fi mai dezinvolt. Până atunci, nici scrisul, nici lectura nu prea merg. Cu sănătatea o duc aşa şi aşa. Nişte extrasistole enervante, un fel de bizară lipsă de vlagă etc. Sper să-mi revin încet-încet. Speranțele sunt peste tot!

* * *

Vă voi trimite zilele astea *Manuscrisul de la Saragosa*. Vă rog foarte mult să citiți cartea cât puteți de repede. O să vedeți c-o să vă placă. Eu mi-am procurat între timp încă un exemplar.

* * *

Îmi pare nespus de rău că nu vă pot da primele mele cărți (*Versuri, Detectivul Arthur, Julien Ospitalierul*). Nu le am decât pe cele pe care le-am trimis părinților! Sincer vorbind, sunt trist că tocmai dumneavoastră nu îmi aveți cărțile!

* * *

Pufnei a împlinit cei trei ani, a suflat în lumânări, a mâncat tort apoi a spus că e Cenuşăreasa şi trebuie, deci, neapărat să plece la bal ca să-şi piardă pantoful. Ciudat, mereu se joacă de-a Cenuşăreasa! Tamara e puțin bolnavă, o nevroză care a necesitat şi internarea. Fiind studentă foarte bună, scriind şi versuri, multe colege îi fac zile fripte. Dar o să treacă şi asta, desigur. Eu? Eu, v-am spus, sunt în cursul unui proces de divorț!!!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

3.I.1979

Crinii nu se scuză

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

A-mi cere iertare că nu v-am scris până acum e inutil, crinii nu se scuză. Mai ales cei aflați în divorț! Sosit în Iaşi, am aprofundat *acțiunea Samovar*. Sunt, totuşi, doar în faza teoretică. Rămâne ca în timp să ajungem la cantități enorme, mii de samovare, de mărimi varii, muzicale, flautoase, violonceloide, oho! Dar mă iau cu vorba şi nu punctez şopârla principală. Vă rog şi eu să veniți la o sărbătorire de vârstă (10 ani) a revistei *Dialog.* Pe 13-15 aprilie. Ar fi minunat. Poate-l convingeți şi pe Florin Mugur. Vor fi trei zile extraordinare. Cu această venire s-ar împlini şi un vis: I. Constantinescu doreşte să țineți, în cadrul facultății (la un Cerc de literatură comparată), o prelegere, o conferință, un delir sau orice doriți dumneavoastră. Vă vor audia studente fabuloase! Cred că am fost destul de explicit. Sufletul meu vă aşteaptă. Pufnei e în aceeaşi formă uluitoare (acum câteva zile a emis maxima: *Musca doarme fără pat!*). Tamara a început examenele. Eu, în procese! Veniți! Vă aşteptăm cu toții şi veți fi gingaş corcolit de-ntreaga suflare universitară.

Cu stimă şi dragoste,

Emil Brumaru

5.IV.1979

Vechiul meu înger s-a plictisit...

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Aici de abia acum au înflorit salcâmii. Actriţele Teatrului Naţional vor pleca în Polonia. Studente amăgite flanează pe Cuza Vodă. Poşta (ce eroare!) s-a mutat la gară! Plopi subţiri, tăiaţi către amurg de curcubeie fine, îmi sprijină sufletul. Cam asta-i!

* * *

Vă trimit poeziile Tamarei (cele care nu au mai putut fi scoase din ghearele juriului de la Piteşti). Poate că, totuşi, se vor publica. Eu, cândva, la Suceava, făcând parte dintr-un juriu (pentru prima şi ultima dată!), am fost foarte generos. C. Pricop a luat premiul întâi (un geamantan gol şi nişte cărţi!).

* * *

Altceva? Vechiul meu înger s-a plictisit...

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

21.V.1979

Scrisori către Alex. Ştefănescu

Mărarul adulţilor

Director fondator: Emil Brumaru
Săptămânal vegetal de aromă literară
Redacţia – în curs de formare
Anul 1, nr. 1, 19 iunie 1978

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Cu începere de azi, 19 iunie 1978, se înfiinţează, în exclusivitate pentru dumneavoastră, săptămânalul vegetal de aromă literară *MĂRARUL ADULŢILOR*, ultima manifestare a sufletului meu de înger cu aripile muiate-n oţet! Săptămânalul nostru, cu apariţia fragedă şi nesfârşită, în fiecare zi de luni, va fi scris cu creionul „Hardtmuth Koh-I-Noor" B sau cu pixuri mustind de paste albastre, pe foiţe vernil, subţiri ca însăşi gingăşia galeşă a directorului fondator. Numărul de pagini geniale vor varia de la minimum două la maximum patru. Nu-l vom urma pe Arghezi, nu-l vom mirosi pe Urmuz, vom fi caleşcoidali şi fluturoşi! Inima noastră, spre deosebire de a altora, nu bate, ci răzbate! Crinii îşi vor desăvârşi ucenicia printre piraţi. Ne vom aminti uneori de Nichita pentru că dânsul, oh, dânsul există, mai ales că ne face pe toţi să fim împotriva lui. Vom lua necuvântul şi-l vom face *cuvânt*! Cana va fi cană. Rana nu va fi rană. Suntem disperaţi, desigur, aşa cum este disperat un gard că după o scândură urmează altă scândură, iar cuiele dor şi stâlpii sunt severi. Vom analiza fântâna, vom putrezi, fericiţi, în troacele porcilor cu picioare ondulate. Eroarea enormă a destinului nostru este că în loc de dovelac am devenit poet. Iubim poezia cum îşi iubeşte dovleacul vrejul. În sârmele găsite întâmplător (doar aparent întâmplător!) în ultimii ani, am descifrat mesagii stranii, imposibil de comunicat provinciei şi capitalei. Le bănui a fi trimise de îngeri. După cum tot mesagii credem că sunt şi crăpăturile din zidurile albe ale magaziilor, în orele de după-amiază, de la periferia dezolată a oraşului. Nu credem în geniu, credem în sâni. Fiecare femeie, prototipul ei fiind *Reparata*, are *trei* sâni divini. Fiecare femeie, ca orice piersică matură, are două fese magice. Absolutul considerăm că se poate da cu împrumutul! Iar Nichita cu ţârâita! A fi oracular e însemnul Marelui Mărar! Dar destul! Vom fi trişti. Totul e să străbatem, fără scară, fără toiag, fără drum, până la miezul nostru ameţit de lenea bulionardă şi dulapică a inspiraţiei: căci credem şi în inspiraţie, indiferent de, vorba criticului, transpiraţie!

Cu stimă şi graţie,

Îngerul Emil Brumaru

Aţi ucis un poet în dumneavoastră: acesta-i obolul oricărui critic

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

Ciudat destin a avut *MĂRARUL ADULŢILOR*! Chiar cu o zi înainte de a scrie numărul 2 (era o duminică în care, noaptea, se juca finala Argentina-Olanda), m-am îmbolnăvit. Au urmat zile bune şi rele. Am primit, între timp, cu bucurie şi uimire „Revista revistelor". Nu mă aşteptam. Se pare că, totuşi, aţi ucis un poet în dumneavoastră: acesta-i obolul oricărui critic. Şi iar zile şi iar o ameţeală bizară ce m-a împiedecat nu chiar să scriu, dar să fiu bucuros, cu sufletul apt de-a face salturi prin mărarul promis. Când voi simţi în mine ceva, cumva, voi trimite, n-aveţi grijă, numărul 2. Numai că am impresia c-ar fi mai frumos să rămână totul aşa: *MĂRARUL ADULŢILOR* în număr unic!

* * *

Bune premiile Academiei (poate doar cu excepţia lui Tomozei care, cred, nu-i de primă mână). M-am bucurat din suflet pentru Nicolae Manolescu (ce privire, Dumnezeule!). Este trist că s-a pus în mişcare o maşinărie enormă pentru a-i lua „Cronica literară" de la *R.I.* Era un obicei al sufletului meu să-l întâlnesc în fiecare săptămână în aceeaşi pagină, indiferent dacă uneori nu prea eram de acord cu ce spune.

* * *

Bucuros am fost şi pentru Mircea Horia Simionescu, prozator ce poate ţine locul unei întregi biblioteci. Ca să nu mai vorbesc de Dinescu, pe care-l iubesc de pe când purta plete şi era în funcţii! Cândva, în Iugoslavia, împreună cu el, am petrecut zile de neuitat.

* * *

Este, zău, cum vă spuneam eu. Citiţi poeziile din *V.R.* ale poetului M.U. Trecem peste faptul că din cele patru, trei au mai fost publicate o dată.

Dar mie mi se par, pentru numele lui Dumnezeu, doar descrieri ale poeziei! Eseuri, poftim! Nu mai spun nimic despre absurdul articol dintr-o *R.l.* mai veche, unde îi atacă pe Nichita şi pe Nicolae Manolescu absolut aiurea! L-am întâlnit şi l-am întrebat: „Unde dracu' ai văzut tu acel interviu al lui N.M. în care să spună chestia aia, că unii poeți ar trebui să urmeze pe alții precum Vlahuță pe Eminescu? Unde?". În *Vatra*, zice el. O fi adevărat? N-am verificat. Dar iar cad în păcatul bârfei. În speranța unei reveniri de formă, cu grație,

Emil Brumaru

20.VII.1978

Cuvântul „infinit" în loc de cuvântul „mărar"

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Deşi nu sunt deloc în acea „forma" atât de mult aşteptată de mine în ultimul timp, o să vă scriu tocmai pentru a-mi mai uita din neplăceri.

* * *

Am citit cu bucurie eseul din *Flacăra* 30, unde ați avut amabilitatea să mă pomeniți şi pe mine. Într-adevăr, în perioada din urmă mă cam simt ieşit din atenția celor care altădată m-au fericit cu rândurile lor. (Felul meu ceremonios e datorat şi faptului că sunt, acum, extrem de obosit, n-am dormit două nopți.) E drept că şi eu n-am mai prea publicat. Iar când am făcut-o, nu am mai adus nimic nou. Oare de ce un pictor poate deveni celebru pictând de o mie de ori un măr, iar un poet devine „manierist" urmându-şi, mai bine sau mai prost, după clipă, aceeaşi obsesie? Şi cu ce ar fi mai nobil, la cei din urmă, dacă ar repeta mereu cuvântul „infinit" în loc de cuvântul „mărar"?

* * *

O să închei. Cert, nu pot scrie ca lumea. Mulțumindu-vă pentru *ne*uitarea dumneavoastră,

Cu prietenie şi stimă,

Emil Brumaru

29.VII.1978

El *pictează* cuvinte

Draga domnule Alex. Ştefănescu,

Azi, C.P., dându-mi un telefon, mi-a spus că v-a întâlnit la Bucureşti şi că l-aţi cunoscut pe minunatul Radu Petrescu. Câteva vorbe despre dânsul sunt în stare să spun oricând, chiar dacă nu mă simt aşa bine acum. Cartea lui, *Ocheanul întors*, e o piatră limpede şi grea. Nu se poate citi dintr-odată, e prea densă. E un nemaipomenit tratat despre *încrederea în operă*, în scris, în lumina cuvântului exact, în litera sfântă a alfabetului. El *pictează* cuvinte. El vede *Ideea*, ca şi Camil Petrescu (tot un Petrescu!), dar colorată, irizată în chiar clipa revelaţiei ei. *Matei Iliescu e o minune din cuvinte.* Un om de o rară delicateţe, de-o secretă dăruire întru artă, un devot. Am făcut un interviu cu el, a ieşit frumos şi pur. Va apărea în *Echinox* 6. V-aş ruga să-l citiţi. M-am chinuit enorm, aproape o lună, până i-am zmuls răspunsurile. Aş dori să-l iubiţi pe Radu Petrescu. Aş visa să scrieţi despre el. Măcar tot atât de frumos cum aţi scris despre N. Manolescu în *C.I.*!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

31.VII.1978

Unul din ăia care se pişă pe fiecare stâlp şi-apoi îl şi linge

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Citesc cu stupefacţie nota din *Săptămâna* în care sunteţi brutalizat la modul golănesc, atât de obişnuit revistei. Este curios cum o atât de mare cantitate de stupiditate (ca să nu zic de căcat!) poate încăpea într-un

spațiu relativ mic, fără a pocni pagina! Chiar dacă sunt prea verzi, mărturisesc că, după lectură, cuvintele care mi-au venit pe vârful amar al limbii, la adresa celui care a făcut porcăria, au fost: „la mai dă-l în pizda mă-sii!”. Apoi mi-am dat seama că asta nu l-ar calma. Ce scorpion periculos! Atacă pe Bănulescu (om la care țin enorm şi căruia îi datorez o bună parte din versurile mele), îi ia în tărbacă (de ce?) pe Virgil Mazilescu şi pe Petre Stoica, face caz de cuvinte de care, de!, nu te poți atinge. O rea credință spoită, o lipsă de înțelegere fără margini, o răutate bizară, de nebun sadea! Cine-o fi? Barbu ar fi iscălit. Cred că-i unul mic, bălos, unul din ăia care se pişă pe fiecare stâlp şi-apoi îl şi linge. Şi iar îmi vine să zic: „la mai dă-l în pizda mă-sii!”. Dar cu asta nu se rezolvă nimic. Iar la un astfel de rahat nici nu se poate răspunde, vă dați seama! Păduchioasă chestie.

* * *

Ce bizar, *Mărarul adulților* a fost ultima mea „bucată” scrisă înainte de-a mă îmbolnăvi. După analize şi fel de fel de frecuşuri, mi-au pus diagnosticul. Hipertensiune arterială, diabet chimic, început de cardiopatie ischemică. Ce mai pot face? Puțină lectură, cam atât.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

9.IX.1978

Nu-i aşa că Nastasia Filippovna „pute” mai tare a femeie (şi-ncă o femeie perversă!) decât Odette de Crécy?

Dragă Alex. Ştefănescu,

Dacă până acum ți-am scris scrisori „franțuzeşti”, de azi înainte (e o miercuri ploioasă, acoperişurile sunt ude, aerul îți intră în suflet, umed) o să-ți trimit scrisori „ruseşti”. Iată de ce am început cu „dragă” în loc de „stimate domnule”. De fapt, îmi este şi mai la îndemână să fiu cehovian,

chiar dostoievskian! Să ne închipuim că ne-am întâlni întâmplător la o stație de poştă sau la un conac unde un general în retragere dă o petrecere şi că eu, un invitat necunoscut, încep, hodoronc-tronc, să-ți fac confesiuni. E o convenție „intimitatea”, într-o corespondență, ca şi „politețea”, nu? Bineînțeles, voi căuta să fiu cât se poate de acut în părerile mele „literare”, dar, alături de ele, va fierbe un veşnic samovar, din camera vecină se va auzi pocnetul bilelor de biliard, pe lângă noi vor trece femei geniale: Nastasia Filippovna, Gruşenka, Sonia Marmeladova, ba chiar Anna Karenina (de care se îndrăgostise, ții mine, buhosul Ibrăileanu!). Dar ca să nu uit: nu-i aşa că Nastasia Filippovna „pute” mai tare a femeie (şi-ncă o femeie perversă!) decât Odette de Crécy? Iată diferența! Rusoaicele au un damf special. M-aş hazarda în presupunerea că Nastasia nu purta chiloți, pe când Odette îşi punea două perechi pentru a „intelectualiza”, a prelungi ajungerea febrilă la ținta flocoasă. Însă văd că o iau în altă parte!

* * *

Acum însă mă gândesc: de ce adică s-o schimb? Oare această „idee” cu chiloții eroinelor nu poate fi speculată? Ce purta Anna Karenina înainte, după adulter, în clipa sinuciderii? Dar Gurşenka (oh, Gruşenka asta mă doare la inimă!)? Dar Nataşa Rostova? Dar Clavdia Chauchat (ce muiere şi asta, Alexei Ştefanovici!)? Te-am obosit? Vom continua altădată, la alt conac, în altă stație de poştă, unde ne-am împotmolit, necunoscute prietene.

Cu smerenie,

Emil Brumaru

19.IX.1978

Poetul are „proprietate nudă” asupra poeziei sale

Stimate şi iubite domnule Alex. Ştefănescu,

De data asta scrisoarea va fi şi „franțuzească”, şi „rusească”, după clipă. Ieri vă trimesem un plic ce conținea şi o plângere pe care m-am hotărât

greu să v-o fac cunoscută. Dar mergând să iau roşii de la piață, pe drum, m-am gândit că, fiind sincer cu dumneavoastră, dau dovadă, în fond, că vă prețuiesc. Şi apoi, este imposibil ca transportul meu de simpatie să nu vă găsească sufletul. Drept care îmi pot permite şi mici crize de nervi, ca între prieteni! Dacă v-am supărat cumva, îmi cer scuze. Iată, azi, cu *C.I.* 9 în mână, m-am bucurat că, pentru a nu ştiu câta oară în ultima vreme, m-ați pomenit. Uitasem să vă mărturisesc plăcerea de-a-mi fi văzut în *R.I.* 37 caracterizarea poetei C.I. (pe care n-o cunosc!) pusă în ghilimele. În felul ăsta, răspunzându-mi sau citându-mă, puteți pune numele meu ca pe o zarnacadea la reverul oricărui articol! E aici un fel de terapeutică, bănuiesc, pe care mi-o aplicați când vă vine la îndemână, căutând să mă readuceți pe linia de plutire. Vă mulțumesc. Şi-acum s-o luăm pe sărite, cum o să ne cadă cuvântul sub pix.

* * *

Curios! Ştiți ce-mi spunea acum vreo trei ani poetul M.U.? „Eu n-am talent, am geniu!” Era de vină şi votca, desigur, dar numai ca adjuvant. Şi iată că dumneavoastră scrieți : „...a cărui lipsă de talent are un farmec aparte...”. Dar bănuiați că M.U. are geniu? Ei bine, dacă o să vă cunoască, o să vă spună el chestia asta, nu aveți grijă, nu uită.

* * *

În scrisoarea pe care am primit-o acum câteva zile vă văitați de lipsă de timp. Dar sunteți unul din criticii cei mai activi! Nu-i săptămână aproape în care să nu vă apară unul sau chiar două articole. Ceea ce-i rău, zic eu, e că nu puteți avea o rubrică săptămânală într-un singur ziar. Şansa enormă a lui Nicolae Manolescu, în condițiile de azi, pare de negândit.

* * *

(Fac un tratament cu deconectante. Din cauza asta nu am spontaneitate. Îmi pare imens de rău. Mie îmi plăcea să mă joc în scrisori. Acum sunt foarte atent să scriu corect!)

* * *

Facem un pariu că despre cartea ultimă a lui Ion Gheorghe nu se va scrie din cauză că e imposibil de citit?

* * *

Poetul are „proprietate nudă” asupra poeziei sale. Criticul, orice s-ar zice, deține doar uzufructul (ce cuvânt formidabil!), adică, după dicționarul de neologisme: „dreptul pe care îl are cineva de a se bucura de folosința unor lucruri care sunt proprietatea altuia, cu obligația de a le conserva substanța”.

* * *

Să nu uit. 1) E foarte greu de dus trena într-o cursă lungă. 2) Trăiască Mircea Dinescu! 3) Excelentă caracterizarea lui Şerban Foarță din *C.I.* 9 4) Tot ce am scris eu în ultimele luni este: „Măcelării dulcege-n trandafir”. Dar cu un vers nu se face „Un pământ numit România”!

P.S. În clipa asta, prin sufletul meu trece Sonia Marmeladova, cu fesele îmbujorate de ruşine.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

21.IX.1978

Prin poezie îmi presimt cu mult înainte viața

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Nu v-am scris de mult. Un timp am fost crispat de posibilitatea de a vă întâlni la Colocviu. M-am bucurat din suflet că nu ați fost! (Poeta C.I. se pare că a fost. Am văzut o fată zveltă, cu meşă pe frunte, stând retrasă, mi s-a părut că este ea. Dar nu am întrebat pe nimeni. Mi-a fost frică să o cunosc. Întotdeauna poeții pe care i-am cunoscut m-au făcut să sufăr. Darmite o poetă! M-ar fi făcut să mor!) Iată că nu ne cunoaştem, e minunat! Apoi m-a împiedecat şi starea mea tâmpită, de totală dobitocie.

Zile, săptămâni în care nu am citit (de scris nici nu mai vorbesc), paralizat de neputință, de spaimă, de gânduri negre până la cernoziom. Şi s-a mai întâmplat ceva. După trei ani şi ceva mi-am recăpătat, în sfârşit, manuscrisele părăsite la Dolhasca în vara anului 1975. Saci de hârtie, plini. Când i-am văzut, a început să mă doară capul! Am început răsfoirea şi mi-am dat seama că nu mai pot scoate nimic (în afară de câteva poezii nepublicabile datorită violenței verbale). Şi, desigur, apariția cărții a fost un alt motiv de a rămâne blocat. Apariție care, datorită titlului, m-a speriat şi mai rău. Cine naiba m-a pus să-i zic: *Adio, Robinson Crusoe*! Nu glumesc. La 20 de ani, când m-am îmbolnăvit, tocmai scriam (în nesfârşite variante) *Moartea adolescentului*!! Am rămas cu credința că prin poezie îmi presimt cu mult înainte viața, întâmplările ce-mi vor sfâşia sufletul.

* * *

Dar iată că azi mi-a venit *V.R.* 10 şi m-am bucurat ca întotdeauna când am văzut că acțiunea dumneavoastră terapeutică privind versurile mele continuă. Da, aveți dreptate, când nu prinsesem „viciul”, poezia era mai adâncă, mai încăpătoare. De fapt, perioada mea cea mai gravă, cea dinaintea bolii de la 19-20 de ani, din care am publicat doar câteva, perioada aceasta, zic, a rămas ascunsă. După boală, *crezând că poezia a fost cea care m-a îmbolnăvit*, am căutat să bagatelizez, să iau „uşor” totul. Din frica de a nu declanşa iar vreo primejdie. Am renunțat la poezie pentru a putea, a fi în posibilitatea de a mai scrie poezie! Mă credeți, nu mă credeți, asta a fost una din tainele mele.

* * *

Dacă mă gândesc bine, au mai fost şi alte motive. Ciuda, ura enormă împotriva tristeții. Niciodată nu am putut scrie în perioade de mare tristețe. Numai bucuria, fericirea, plăcerea de a scrie mi-au declanşat versuri, poezii, nu suferința. Mai exact, numai când *am uitat* suferința am putut scrie.

* * *

Atenție (vorbesc serios): însuşi dumneavoastră sunteți amenințat de *scoaterea limbii!!!* Vroiam de câtva timp să vă spun că scrieți prea frumos.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

6.XI.1978

Atenuați efectul percutant al părerilor

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

I-am trimis totuşi lui Nicolae Manolescu lista cu ineditele din *Adio, Robinson Crusoe!* Cred că e un gest legitim. Deşi nu schimbă cu nimic cronica din *R.l.* 45! Dacă el singur nu şi-a dat seama că jumătate din poezii sunt noi, înseamnă că ele nu i-au plăcut! Şi-mi pare rău.

* * *

Foarte frumos articolul despre D.M. Şi iar vin şi trag un semnal de alarmă: *scrieți prea frumos!* Ştiți unde e pericolul? Acolo unde, scriind despre o carte mediocră, prin frumusețea stilului atenuați efectul percutant al părerilor. Dar, îmi veți spune, stilul va mări acest efect. Da, dar ochii mei vor fi furați de cuvintele, de metaforele dumneavoastră şi vor *uita* (pentru o clipă, dar e de ajuns) rolul lor. Ca să fiu sincer, mie îmi place enorm chestia asta. Ca dovadă e şi faptul că sunt un poet ce s-a format pe *Compendiul* lui Călinescu pe care-l citeam, prin clasa a şasea, ca pe o carte de aventuri!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

10.XI.1978

Ursachi m-a pus cu labele pe bot

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

S-au adunat multe de spus. Ar trebui să mă pun pe treabă şi să-i zic îndesat, dar mă văd nevoit să-mi enunţ doar subiectele. 1) Foarţă nu-i echinoxist! 2) Clujeanul A.P., de care văd că nu pomeniţi nicăieri, mi-a făcut anul acesta (prin mai, cred) o chestie senzaţională! Nu-l cunoşteam. Deodată primesc un telefon. Era A.P., în Iaşi. Mă cheamă să ne cunoaştem. Bine. Mă duc. Ştiţi ce a urmat? A.P. (care băuse, dar asta nu-i o scuză, i-am zis-o) a început să mă ia brusc cu: „Nu eşti poet mare, eşti un burghez, nu înţelegi ce-am scris eu etc.”. Îmi tremurau mâinile de nervi. Eram complet treaz. Ceea ce m-a supărat cu adevărat a fost faptul că el considera că eu habar nu am ce bine scrie el! Ştiam că după aceea o să-i pară foarte rău. Şi i-a părut. 3) Comentarea premiilor? Nu le comentez. Sunt bucuros că a luat Bănulescu. Nu-s bucuros că nu a luat Dimov. Mugur a prins ultimul tren. Tudoran trebuia să-l ieie pentru publicistică şi reportaj. Pituţ e o bizarerie a juriului. Ursachi m-a pus cu labele pe bot! Breban şi-a demonstrat clasa de mare rechin! Cezar Ivănescu (despre care, ciudat, nu pomeniţi niciodată) putea lua premiul cu uşurinţă, dar nu l-a luat! (Ce aveţi, în fond, cu Cezar Ivănescu?) Deşi-mi place dezinvoltura lui Petru Romoşan, nu cred în el. Ion Bledea-mi convine, în schimb! Iată că totuşi am scăpat câteva păreri. 4) Atenţie la Ion Mircea şi Daniel Turcea. Ei au şi seriozitatea de a fi publicat la mari intervale. Deci au ieşit din „metoda Nichita” de-a publica carte după carte (în care am căzut şi eu, vai, cu ultimele volume!). 5) *Adio, Robinson Crusoe* vrea să spună, prin titlu, că, gata, s-a dus dracului poezia mea!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

18.XI.1978

Considerându-mă un dovleac anonim

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Pentru că vă plac mai mult scrisorile mele decât *A.R.C.*, să mai împuşc una! Nu cred că e chiar aşa cum spuneți dumneavoastră. Deşi tocmai vroiam să vă atrag atenția că, adunate, cronicile dumneavoastră ar părea, trecând peste unitatea dată de stil, foarte, cum să zic, foarte ciudate! Ciudate că nu urmăresc cu precădere o anumită dâră de melc. Fac excepție articolele de sinteză în care impuneți mereu, cu încăpățânare, aceleaşi nume. Drept care bănuiesc că veți scoate o carte, nu de cronici, ci de ample bostănării generale, eu, după cum ştiți, considerându-mă un dovleac anonim.

* * *

De fapt, mână liberă cred că ați avut la *Luceafărul* lui Bănulescu. Pentru mine a fost o perioadă minunată. Îl văzusem pe Bănulescu o singură dată. Îi trimeteam poeziile, de la Dolhasca, luni şi apăreau sâmbătă! Era formidabil!

* * *

Acel *Luceafăr* al lui Bănulescu m-a făcut să vă cunosc. Țin minte, nu ştiu de ce, un articol despre Nichita şi unul despre Ştefan Petică! Atunci v-am trimis şi prima mea carte (*Versuri)*, crezând că lucrați la redacție. Abia acum aflu de la C.P. că le trimeteați (articolele) de undeva, tot de prin partea de țară de pe unde eram şi eu... sau aşa ceva. Se tot spune că seria Bănulescu nu a impus nume. Dar sunt două care răscumpără această învinuire. Un poet: Mircea Dinescu. Un critic: Alex. Ştefănescu. E destul! Apoi m-am trezit cu dumneavoastă la *Tomis*. Asta ce-a mai fost? Ştiu doar că poezia aceea solicitată nu a mai apărut. Era o *Scrisoare* pentru Dimov!!

* * *

Iată că Dimov a luat premiul Asociației din Bucureşti. E bine, mai bine era să-l fi luat pe cel al Uniunii.

* * *

Rugăminte: Vreau foarte mult, dacă puteți, să-mi faceți rost de volumele poetei C.I. Eventual, dacă îi ştiți adresa, să mi-o transmiteți pentru a-i cerşi eu însumi cărțile. În scrisori sunt mult mai lejer. În realitate nu mă prea mişc uşor, mai ales în preajma unei femei care (ce minunat!) zice că are „genele incestuoase”. Vă rog! Fiți blând şi ajutați-mă s-ajung între ele!

* * *

În rest, ce să zic. Nu uitați că mai trebuie scrisă şi-o istorie a literaturii române, ce dracu'!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

24.XI.1978

Blecher este Dumnezeul nostru neştiut

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Sunt bucuros! Cred că am descoperit unul din acele puncte tainice şi comune care fac ca doi oameni să se înțeleagă: Blecher! Sufletul meu a făcut un salt nemaipomenit citind afirmațiile dumneavoastră din *C.l.* 11. Şi brusc, mi-am adus aminte. Cred că aveam 18-19 ani când, ducându-mă la un profesor evreu care avea o bibliotecă uriaşă (de la el am luat şi Călinescu, şi Barbu, şi Arghezi, şi Blaga într-o perioadă când erau total interzişi), am pus mâna şi pe Blecher, *Întâmplări în irealitatea imediată*, ediția primă. Era o carte de format mic, cu litere negre-negre. Am citit-o într-un delir, tremurând, cu sufletul dilatat enorm, cu toate simțurile sfâşiate de bucurie, de durere, *de regăsire*. Da, îmi regăseam vârsta aceea sfântă şi nebună, îmi regăseam prăbuşirea, noroiul, sexualitatea,

fascinația față de bizarul atroce şi suav al obiectelor țepene, fals țepene. Numai cu Dostoievski, şi nici cu el în aşa măsură, în aşa intimitate a sângelui cald, vâscos, murdar şi inocent, m-am aflat atunci, la prima lectură. L-am citit apoi după boală. Tot aceeaşi carte. Între timp, nu ştiu de ce, cartea fusese ruptă de-a latul. Trebuia să potrivesc paginile, să le țin, să le mângâi. Am citit şi al doilea volum al lui Blecher. Nu m-a mai cutremurat ca primul. Poate că din cauză că eu deja consumasem, în mic, experiența tuberculozei (am peirdut doar doi ani, cu ocazia ei, la facultate). Şi mult mai târziu *Vizuina luminată. Dar lectura inițială, atunci, când trupul meu îşi presimțea căderea, însă nu ştia de unde va veni, aceasta a fost miraculoasă, definitivă.* Nu este o altă carte în literatura noastră asemănătoare ei. Am spus mereu, la unul, la altul (îmi aduc aminte că eu i l-am descoperit pe Blecher lui Sorin Mărculescu, om destul de cult, de fin: ce bizar, nu ştia nimic despre Blecher!!!) şi iată că citesc minunatele rânduri acum, trăsnite clar pe foaia revistei: Blecher! Nu voi mai avea niciodată frisonul lecturii din acele zile. Blecher este Dumnezeul nostru neştiut. Sunt bucuros.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

27.XI.1978

Marea cu sarea şi roua cu fetişcanele clasei a noua

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

O scrisoare pe puncte de buburuză:

1) Ați omis în enumerarea celor care s-au ocupat de Blecher pe I. Negoițescu! Vedeți *Engrame*, pagina 119.

2) Ieri am avut fericirea de a-mi recupera, după trei ani, *Istoria literaturii române* (cea mare!) a lui G. Călinescu. Ce emoție!

3) Tot ieri mi-am recuperat un Verlaine în 8 volume. Dar, vai, lipsesc două volume, dintre care unul de poezii. Sunt trist. Era o ediție de lux, legată în piele de antilopă. Vă rog, îndrăznesc să vă rog să fiți bun şi să

întrebați în dreapta şi în stânga dacă *nu vinde careva un Verlaine în Pléiade*. Desigur, opera poetică. De existat, există! Îl are chiar Florin Mugur care nici n-o citeşte, dar nici n-o dă. (De vândut nu poate, suntem prieteni!) Insist pentru că Verlaine e amorul meu vechi şi am visat mult să scriu ca el. Nu contează banii, tot nu am nicio leafă! Am o nemărginită încredere că îl veți găsi pe undeva. Vă promit marea cu sarea şi roua cu fetişcanele clasei a noua!!! Nu uitați: *Verlaine în Pléiade*.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

29.XI.1978

Zefir organizat de diavoli prin fustele poeziei române

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Mă grăbesc să vă indic un articol despre Blecher găsit întâmplător. Este vorba de *Dinu Pillat.* Cartea: *Mozaic istorico-literar secolul XX*. Pagina? 105!

* * *

Trecem peste notița din *Săptămâna* împotriva dumneavoastră. E tâmpită!

* * *

Ce se mai aude cu Verlaine? Implor cu sufletul împotmolit în rouă şi sutiene!

* * *

O, dar nu mi-ați transmis adresa (sau cărțile!) poetei C.I.: reproş subțire ca un zefir organizat de diavoli prin fustele poeziei române!

* * *

În rest, zăpadă! Uneori mi-aduc aminte c-am fost poet. E ca un parfum al sertarelor interzise în copilărie.

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

5.XII.1978

Prefer să străbat *Infernul* dantesc

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Ieri, scotocind într-un sac plin cu ziare-n care publicasem sau apăruseră cronici despre cărțile mele, am dat de *Steaua*, 9, 1970. Am întors-o pe față şi pe dos, căutând textul meu. Nu era! Atunci de ce băgasem acest număr între celelalte? Şi deodată mi-am amintit. Era numărul cu eseul dumneavoastră despre Bacovia! Îmi plăcuse mult şi-l pusesem împreună cu ziarele care mă interesau.

* * *

„Culorile trebuie să fi fost acolo nuanțe şi irizări. Temperatura va fi fost insesizabilă, fluidă şi imaterială. Poate că şi procesele nu se repetau obsedant, prăbuşindu-se, îngropând sub reziduuri, ci evoluau aerian desfăcându-se la nesfârşit. Era acolo, poate, un joc diafan, o muzică...” Am citit cu sufletul uşor, trist, irizat în nesfârşite benzi subțiri de amintire. Acest spațiu pe care presupuneți că l-a părăsit Bacovia, atât de deosebit de cel găsit aici, printre noi, mi-a fermecat ani de-a rândul gândurile.

* * *

Dar eu doream să vă spun altceva. *Am înțeles* foarte greu pe marii poeți. Căutam să le prind *tonul*, lucru extrem de dificil, după mine. Pentru Blaga, nu exagerez, mi-au trebuit doi ani de lectură ca să-i descopăr secretul. Dar cel mai greu l-am *prins* pe Bacovia. De fapt, a fost ultimul pe care l-am putut pricepe. Barbu mi s-a părut mai uşor de descifrat decât Bacovia. Aveam, cred, deja vreo 22-23 de ani. Dar, alipindu-mi-l foarte greu de suflet, s-a întâmplat ceva curios. Vechile iubiri (Arghezi, de exemplu) s-au dus şi, ce bizar, acum nu mai pot citi decât pe Bacovia! De fapt nu numai

pe Bacovia. Ordinea ar fi: Eminescu şi Bacovia. Nu caut să-mi explic de ce. Eminescu poate fi citit oricând. Îi conține pe toți (Arghezi, Blaga, Barbu, chiar Bacovia, cum arătați şi dumneavoastră). Da, Eminescu şi Bacovia.

* * *

„Bacovia însă a uitat cu totul de unde descinde...” Va veni cândva, sunt sigur, un alt poet care îşi va aminti. El va descrie cu atâta prospețime lumea de unde a fost exilat la noi Bacovia, încât acesta, uimit, se va întoarce acolo „în zbor sublim de-aeroplan”.

* * *

Da, dacă îl citesc pe Bacovia, nu am senzația de inospitalitate. Dimpotrivă, mi se pare ceva apropiat, cald, uman. Ploile lui, camerele lui, iubitele lui, ce straniu, îmi dau un sentiment de siguranță. Ştiți de ce? Pentru că orice operă mare, indiferent de ceea ce *descrie*, mă apără de adevărata lume, cea *reală*. Oricât de anost ar fi un om, e mai îngrozitor decât cel mai demonic personaj din Dostoievski. Opera, universul unei cărți, îmi ține sufletul protejat de viața zilnică. Lectura marilor scriitori e infinit terapeutică. Prefer să străbat *Infernul* dantesc decât cei câțiva zeci de metri ce mă despart de tutungeria de vis-à-vis.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

10.XII.1978

A cântat tot timpul din muzicuță la urechea mea

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Să revenim la zi. 1) Abia acum, prin bunăvoința lui Florin Mugur, am citit articolul dumneavoastră despre aparițiile din 1978 în poezie. Dar nu complet! Prima coloană, nu ştiu de ce, era ruptă la jumătate. Aşa că introducerea o presupun doar. M-am gândit bine, se pare că nu v-a scăpat

nimic. Cred că un mai mare accent trebuia pus pe cartea lui Dan Laurenţiu. Nu am citit-o, am răsfoit-o doar. Însă zic că-i bună, poate chiar foarte bună. 2) Aş dori să-mi confirmaţi primirea *Marelui catalog de nimfe* pentru a nu avea impresia că l-am trimis în neant. Şi pentru că e un volum, aş dori o cronică! Comandată!! Vă daţi seama că exemplarul fiind unic, nu o puteţi scrie decât dumneavoastră. Şi nu o puteţi publica decât în sufletul meu! 3) Iar, cu totul întâmplător, deschid o carte pe care nu am citit-o, *Structuri libere* de Gerogeta Horodincă, şi dau peste un articol despre Blecher: „M. Blecher: delir esenţial". *Articol de vreo 40 de pagini, eseu poate, naiba-l ştie, o să-l citesc şi eu acum.* Carevasăzică *se adună bibliografia, steag cu steag, pentru Blecher!*

* * *

Pe 25.XII am împlinit 40 de ani (părinţii, ca să fiu luat cu un an mai târziu la armată, m-au declarat pe 1.I.1939). Deci vă scrie un om matur, cu dinţii stricaţi şi sufletul ferfeniţă.

* * *

Azi-noapte, prin somn, am făcut două versuri, le-am repetat de mai multe ori ca să nu le uit. Dimineaţa însă erau total pierdute!

* * *

Fetiţa (Andreea, de 3 ani) a cântat tot timpul din muzicuţă la urechea mea cât am scris.

La mulţi ani!

Emil Brumaru

29.XII.1978

Pofta de propriile-mi cuvinte

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Aşteptam scrisoarea dumneavoastră cu emoție. O clipă m-am gândit că s-ar putea întâmpla ca plicul meu uriaş să nu ajungă, să se pulverizeze, să dispară. Mi-ar fi părut rău. Deci e bine că l-ați primit. Am dorit să vă fac un dar pe care, prin însăşi natura lui, nu vi-l poate face nimeni. E clar că versuri scrise de mine nu vă puteam trimite decât eu! Apoi a mai contribuit şi faptul că nu-mi mai văzusem manuscrisele de trei ani şi acum, răsfoindu-le, am cules ce mai era prin ele nepublicat. Dar principalul motiv e că atunci când cineva îmi citeşte *cu plăcere* versurile, ele, bizar!, încep să-mi placă şi mie ca-n momentul scrierii lor. Lectura dumneavoastră mi-a reîmprospătat pofta de propriile-mi cuvinte.

* * *

Scrieți scrisori extrem de îngrijite. Aproape c-aş crede că sunt copiate după o ciornă!

* * *

Să punctez câteva chestii privind interviul. Vă voi trimite întrebări bătute la maşină, nu toate odată, ci cum îmi vin mie la îndemână. Aş prefera ca răspunsurile să fie tot bătute la maşină, la două rânduri, cu o margine (pe stânga) de 10 cm (15 pentru paragraf nou). În felul acesta îmi voi da seama cât material am şi de cât mai este nevoie. Pentru a nu încurca treaba, voi numerota întrebările, iar dumneavoastră veți numerota răspunsurile. La urmă voi asambla totul şi vă voi trimite interviul pentru a vă da posibilitatea să modificați ce doriți. Aş dori să iasă ceva frumos, îndrăzneț, cinstit. Eu fiind cel care întreabă în acest interviu, nu trebuie să fie niciun cuvânt de-al dumneavoastră privind versurile mele. Asta nu mă bucură, dar e absolut necesar. De fapt, dacă vor apărea, le voi tăia! În rest nu tai absolut nimic. Sunt încredințat că va ieşi ceva, o să vedeți. Trebuie să-l terminăm în trei luni. Deci cam asta-i garoafa.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

30.XII.1978

De-a interviul

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Să mă explic. Am avansat chestia cu interviul. Aţi acceptat. Urma ca eu, rapid, să trimit întrebări. Dar iată că nu sunt în stare acum. Întâmplări cu totul neplăcute îmi dau o spaimă continuă. (Aş zice că toată viaţa mea m-am speriat. *Frica* mi-a mânat mereu sufletul. Poezia, lectura, sexualitatea, trei arme împotriva ei, a fricii. Dar acum am pierdut poezia. Sexualitatea nu mă mai încântă. Lectura o fac pe sponci. Deci cad în mari goluri de frică, spaimă uneori pură, alteori motivată.) Apoi vreau ca întrebările mele să fie şi inspirate, cât de cât. Oricum, trebuie să recitesc, cu creionul în mână, *Preludiu*. (Ce ambiţios titlu!) Aşa că aveţi răbdare. Totul va fi formidabil. În fond, eu pot să fac un interviu cu dumneavoastră care să ţină zece ani! Nu? Zece ani întreb şi dumneavoastră răspundeţi. L-aş numi *De-a interviul*.

* * *

Nu este bizară (şi totodată perfect logică) căderea lui Bacovia în cel mai pur eminescianism în ultimele două volume? *De demonstrat că cel mai eminescian poet e Bacovia!*

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

7.I.1979

A-ți lua capul, a-l pune într-un dulap şi a-ți aşeza în locul lui o solniță

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

Vă scriu pentru a-mi motiva lipsa (de fapt, neputința) de poftă interogativă la ora actuală. Sunt într-un proces de divorț de prima soție. Totul e penibil şi, uneori, mă surprind gustând, la modul cel mai dostoievskian, situații de o nesfârşită indelicatețe. Apoi, ca tacâmul să fie complet, au apărut şi nişte extrasistole pe care trebuie să le calmez cu trei extraverale pe zi. Asta e egal cu a-ți lua capul, a-l pune într-un dulap şi a-ți aşeza în locul lui o solniță! Cam aşa stau lucrurile cu trupul şi sufletul meu. Dar, repet, noi vom face un interviu. Şi va fi colosal! Numai să scap de porcărioarele astea. Până una-alta, mi-am completat Slavici-ul (9 volume) şi acum mă lupt să completez şi pe Delavrancea. Oare Delavrancea, vol. 5, nu mai este prin librăriile Bucureştiului? Uitați-vă la seria *Scriitori români.* S-ar putea s-o găsiți. Aici nu e.

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

20.I.1979

Ați şi răspuns fără să ştiți

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

Pentru că mâine, 31 ianuarie, am un nou termen de divorț (totul are loc la Suceava, deci şi transportul e o problemă), pentru că mă simt din nou prost (amețeli, astenie, extrasistole etc.), pentru că îmi vine să mă culc pe podele cu fața în jos şi să zac aşa, în neştire, până la venirea veacului de apoi, pentru toate astea, adăugând însă şi faptul că vrând-nevrând, v-am declarat confesorul meu, vă scriu într-o dimineață echivocă de iarnă ce pare a fi primăvară. V-am trimis poeziile din *Tribuna* pentru a fi sigur că le veți citi corectate. Sunt adunate de prin sacii de la Dolhasca. (Să nu uit. Într-un număr recent de ziar, a apărut o notiță cu titlul stupefiant: *Lebede*

la Dolhasca!) Sunt, unele, de pe la optsprezece ani, dinainte de boală (*Cântec*, *Poveste)*, altele de prin 1963 (*Bulionul*), altele de prin 1973 (*Bocet de adult*) etc. Şi ca să fiu şi mai grozav, i-am trimis şi lui Dinescu 11 poezii, tot adunate cu țăpoiul de prin ani diferiți spre dulce publicare la *Luceafărul*. Dacă-l vedeți, faceți-mi serviciul şi amintiți-i că mort-copt trebuie să mă publice. Cu interviul stăm genial! Eu deja v-am pus întrebările, iar dumneavoastră ați şi răspuns fără să ştiți!!!

P.S. Constat că nu am nimic de adăugat la P.S.! Lucru grav!! Se vede treaba că nu-mi merge deloc jucărica.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

30.I.1979

Pericolul poeziei

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Pentru că, în ce mă priveşte, sunteți reprezentantul criticii, ori de câte ori am de spus ceva vreunui critic, vă scriu dumneavoastră! *Între anoptimpuri*, poezie pe care C.M. o consideră absolut edificatoare pentru faza în care mă aflu *acum*, a fost scrisă (ca şi *Cântec de adolescent*) la 18-19 ani. Adică înainte de boală, atunci când încă nu mă înfricoşase (fiindcă *nu-l ştiam*) *pericolul poeziei.* De aceea tonul „surprinzător" pentru C.M., grav, al versurilor. Boala, după cum v-am mai zis, m-a făcut să nu mai am curajul de a fi serios într-o treabă care te poate duce la dispariție.

* * *

Pe 14 februarie am alt termen, cel cu martori şi probe, la divorț. Va fi înfiorător.

* * *

Mă pregătesc mereu să-i citesc din fir-a-păr pe Heliade Rădulescu şi pe Macedonski. Au o prospețime, mai ales primul, ce-mi face mâna să zburde,

apoi, pe hârtie. Şi totuşi nu-i citesc. Deocamdată Bacovia (extrem de bun în unele proze!) şi Petică, din care-mi lipseşte volumul doi... Iar interviul continuă!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

3.II.1979

Cam aşa stau ciupercile

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Tăcerea mea a avut cauze sinistre: pierderea procesului (absurdă treabă!) şi îmbolnăvirea Tamarei. Tamara şi-a revenit parțial. Cât despre proces, am făcut un recurs. Deci cam aşa stau ciupercile, numai că şi mai pleoştite. M-a bătut subțire gândul că v-a supărat propunerea, pe urmă neefectuată, de-a vă lua un interviu. Dragă domnule Alex, mi-e absolut imposibil să emit întrebări în tărăboiul sufletesc în care mă aflu. Jur că după o relativă liniştire voi începe. De fapt, vom trăi şi vom vedea.

* * *

De ce vă scriu acum? Pentru că, bizar, am dat peste un om care susține că v-a debutat! Să mă explic. Eram la Suceava, cu ocazia unui termen de proces, la un fel de văr de al doilea de-al meu, inginer proiectant. Şi acolo l-am cunoscut pe Gordon Pym!!! Da, pe însuşi Pym! Ei bine, l-am iubit din prima clipă şi, din vorbă în vorbă, mi-a zis că a scos cândva un ziar! Minunat, zic, şi eu am scos unul! Dar ştiți pe cine l-am debutat eu?, zice. Nu, zic. Pe Alex. Ştefănescu, cu schița *Despărțire*, în 1968!!! Formidabil, sar eu până-n creierii memoriei! Ce se întâmplă? Pe Pym îl remarcasem mai demult. Îmi plăcea. Venind la acel văr al meu de-al doilea, am văzut un desen pe perete de Pym. L-am întrebat de unde îl are şi iată că, venit a doua oară la văr, însuşi Pym, Gordon Pym, s-a prezentat, ştiind că sunt acolo. Mă iubea şi el, dorea să mă cunoască. Am făcut cunoştință. Dar bomboana spirtoasă e că el vă cunoştea şi pe dumneavoastră etc. Iată că

se confirmă floricica mult ascunsă că orice critic de marcă e un prozator sau un poet tăiat în două cu briciul. Când voi mai fi prin Suceava, îl voi căuta pe Arthur Gordon Pym şi-l voi pune să-mi arate ziarul său. Dar, Dumnezeule, cum se adună oamenii! Iată, detectivul Arthur dă peste Pym! Iar Pym l-a debutat pe Alex, care a scris despre detectivul Arthur! Şi tot aşa, tot aşa, până o să înnebunim!!

* * *

Aştept un semn, cât de scurt, Alex!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

4.III.1979

Doar din plăcerea de a înfunda creionul în hârtie

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Sâmbătă dimineaţa am deschis radioul tocmai când se spunea: Alex. Ştefănescu. Era o prezentare a revistei *Luceafărul.* Am bănuit că-i vorba de un interviu, dar de abia azi, luni, am primit ziarul. Mărturisesc că eram curios să văd cu ce ocazie îmi veţi agăţa numele. Şi-am văzut! Dacă înainte, urmând listele criticilor, mă recomandam: „...şi Emil Brumaru", de acum voi zice „Emil Brumaru şi alţii". E, se observă cu ochiul liber şi sufletu-nchis, o deosebire. Dar să o iau brusc şi concret. M-a uimit, în primul rând, poza: figura de acolo pare îmbătrânită prematur, oarecum „babificată", ca să mă exprim elegant. Mă aşteptam la un om mult mai tânăr, aproximându-vă vârsta în jur de treizeci de ani. Toate paralele le fac ochii şi, aş zice, nasul! Fălcile mă întăresc în convingerea că adevăraţii critici trebuie să fie, cum să zic eu ca să nu par preţios?, slăninoşi. Trebuie să aibă *massă*. Ce ne facem atunci cu Nicolae Manolescu? Regula e confirmată, ca întotdeauna, de excepţie, nu-i aşa? (Nu vreau, Doamne fereşte, să scriu un pamflet, ci o scrisoare unui amic pe care nici nu-l cunosc!) Întrebările mucenicului sunt fără haz! Îmi pare rău, ca unul care

va face un interviu cu dumneavoastră, vreau să mă delimitez tăios de metoda asta leneşă, fără ienibaharul şi ghimpele necesare. Un interviu cu un critic tânăr trebuie să scapere nu numai în răspunsuri. Un interviu cu mine va fi „care pe care”, nu: „La ce mai scrii?”. Asta să vă fie bine şi amarnic cunoscut. (Esențialul este să pornim odată acest formidabil interviu, după aceea totul va fi o demență gingaşă ca roua-n rostopască!)

* * *

Titlul! Da, titlul îmi place. Ei bine, el îmi aduce aminte de interviul dat de Mircea Dinescu într-o *Tribuna* mai veche. El, nu mai țin bine minte, exprima metaforic ceea ce dumneavoastră spuneți răspicat polemic: „Nu am deloc mistica posterității. Mă interesează în primul rând prezentul”. Jubilez o clipă şi-mi amintesc apoi că atât Dinescu, cât şi Ştefănescu au fost lansați de Bănulescu! E minunat.

* * *

De la a doua întrebare rămân cu o uimire. Eu cred că acel țăran avea dreptate! Pentru el scrisul *în sine* e ceva dumnezeiesc. A face litere cu o maşină, cum face vaca balegă cu un cur, i se pare, pe bună dreptate, demn de dispreț. Să nu mă înțelegeți greşit. Am priceput „parabola”, mi-a plăcut chiar, dar mi-am amintit (observați că mereu îmi amintesc câte ceva?) că eu am scris o bună bucată de vreme (nu mint!) *doar din plăcerea de a înfunda creionul în hârtie.* Pur şi simplu îmi plăcea *truda desenării a mii şi mii de litere*, jur! Recunosc, pe de altă parte, că, de la o vreme, nemaiscriind, luându-mi maşină de scris, am reînceput să fiu din nou în formă. De ce? Pentru că de data asta de-abia aşteptam să ajung la versiunea aproximativ definitivă pentru a o bate, iute şi viteaz, la maşină! Apoi m-a plictisit curând şi chestia asta.

* * *

Faptul că nu mărturisiți că ați scris şi romane mă face să cred că scrieți sau veți scrie unul, ca orice critic care se respectă!

* * *

Gestul lui Nichita este el însuşi un poem de Nichita Stănescu.

(Va urma)

Cu stimă şi grație plus prietenie,

Emil Brumaru

2.IV.1979

Îl stimez până la spargerea termometrului

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Reiau scrisoarea după o plimbare de agrement printre fesele femeilor de pe strada Morilor, strada Ipsilanti, strada Semnului etc. Cred că era mai potrivit titlul *Amintiri despre literatura de azi.* Şi felul în care ați scris cartea (sau în care, cel puțin, susțineți că ați scris-o) e atrăgător. Un fel de Robinson care înainte de a naufragia, a citit biblioteci. Şi acum, printre papagali şi capre, îşi aminteşte fragmente şi, din ele, încheagă un studiu exhaustiv al memoriilor sale literare. (Oare Proust nu-i un Robinson, în camera lui căptuşită cu plută, reconstituindu-şi viața, izurile şi amorurile din bucăți plutind în voia valurilor de aer, de lumină?)

* * *

Manolescu a făcut cu dumneavoastră ce a făcut Ivaşcu cu el. Numai că Bănulescu n-a stat decât foarte puțin la *Luceafărul*! Ați avut o şansă formidabilă, curmată însă de împrejurări.

* * *

Uitam! Printre citatele din scrisorile mele pe care Mugur le-a selectat în cartea sa de interviuri era şi următorul: „Față de Nichita toți suntem ridicoli”. Când am corectat foile, citatul exista. În carte a dispărut! Mugur, speriat de afirmația mea prea razantă, a tăiat-o.

* * *

Mă uit la cei cinci autori la care aţi renunţat. De Valeriu Cristea mă leagă o dragoste veche întru Dostoievski. Am luat în acelaşi an (1970) cu dânsul premiul pentru debut. La cutremur aveam o carte de-a lui în mână (*Tânărul Dostoievski*). Lui Cezar Baltag i-am scris un timp. Când i-a apărut *Madona din dud*, săream în sus, recitând: „Unde eşti, divină ţaţă?”. Pe Al. Paleologu îl stimez până la spargerea termometrului (în sensul că-i ţâşneşte mercurul de febra entuziasmului meu!). Am avut surpriza de a primi prin poştă cartea lui despre Sadoveanu! Niciodată până acum nu-mi trimesese vreo carte. Pe Buzura, vai, nu l-am citit. Mereu vreau să-i strâng cărţile, dar nu am de unde. Asta îmi şi place; mai este un autor bun pe care nu-l ştiu!

(Va urma)

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

2.IV.1979

V-aţi dat în petic patetic

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

Ieri, cu scrisoarea mea în mână, am dat peste plicul dumneavoastră. Desigur, când va veni (dacă va veni!) M.C. (Ce nume, parcă ar fi pseudonim!, dar mi se pare că l-am mai auzit cândva, da, da, l-am mai auzit şi nu ştiu unde.), o voi duce la *Cronica* şi *Convorbiri* cu dragă inimă. Dar, ţin să adaug, nu-mi face deloc plăcere să umblu prin redacţii. Cred că, deşi sunt ambele la vreo cincizeci de metri de mine, intru pe acolo de două-trei ori pe an. Am accentuat chestia asta ca să vă daţi seama că o rugăminte de-a dumneavoastră mă poate face să-mi trec peste suflet! Voi prezenta-o lui Liviu Leonte şi lui Sturzu şi Zilieru. Voi specifica faptul că o preţuiţi. Voi pompa şi-n C.P. nişte cuvinte dulci. Mă rog, voi face tot ce-i posibil. Dea Domnul numai să-i fie versurile bune, lucru de care sunt sigur datorită preţuirii ce, se pare, i-o acordaţi prin decenii! Deci totul, din

punctul meu de vedere, va fi OK. Rămâne ca şi cei de la revistă să fie. Şi, desigur, să apară însăşi M.C. în carne şi mătase!

* * *

Scrisoarea dumneavoastră patetică (v-aţi dat în petic patetic!) mi-a întrerupt comentariul la interviul mucenicului Dan. Îl voi continua zilele următoare. Azi e meciul România-Spania!

Cu prietenie şi ţingvais,

Emil Brumaru

4.IV.1979

Am început să mă simt gol, un fel de om de cauciuc plin cu aer

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

M.C. a venit! Atât de timidă, roşind din cinci în cinci minute, încât şi eu, care nu-s prea îndrăzneţ (doar uneori în scris!), am început să mă simt gol, un fel de om de cauciuc plin cu aer. Era cât pe ce să nu o pot determina să meargă la reviste. Totuşi, ne-am înţeles până la urmă. Azi-dimineaţă (vineri) am fost la Sturzu şi la Leonte. La S. am văzut şi şpaltul articolului *Critica între da şi da*. Nu l-am citit. Ocupă jumătatea de sus a unei pagini. I-am spus lui S. că o apreciaţi pe M.C., că şi mie îmi place şi i-a pasat 15 poezii. Să aleagă, să vadă! Ea a stat roşie ca sfecla. Şi, când a fost întrebată ce funcţie are, s-a topit de jenă. Eu i-am explicat, apoi, că ar fi „casieră C.F.R. staţia Roznov" (aşa a zis) e minunat, e urmuzian etc. N-am convins-o. La Leonte, lucrurile s-au consumat mai scurt. Am lăsat şi acolo 15 poezii. Pe fiica lui o cheamă tot M., aşa că va ţine minte! Urmează să mai trec pe la ei şi să-i pompez. Părerea mea? Are talent, dar e total necitită. Am mers cu dânsa la librărie şi am pus-o să-şi ieie cărţi (Nichita, M. Ivănescu, Dinescu, Cezar Ivănescu; astea erau). A fost atât de crispată tot timpul, încât mi s-a făcut milă şi mi-am adus aminte de cât de îngrozitor mă simţeam şi eu prin redacţii la început (şi acum la fel!). Cu

Tamara s-a înțeles să mergem odată la Piatra Neamț să stăm câteva zile acolo.

Cu stima şi grație,
Emil Brumaru

probabil 1979

Vom face harcea-parcea literatura

Dragă domnule Alex,

Nu m-am grăbit să-ți scriu. După zilele de groază din Bucureşti, am fugit la Curtea de Argeş, la nişte rude de-ale mele. O cameră mică, ploaia continuă, lectura din *Idiotul* (am experimentat o tehnică nouă, *am citit* Idiotul *ca pe o poezie*, de două ori la rând, adică am reînceput lectura imediat după terminarea ultimei pagini, a ținut!), somnul, copacul înflorit din fața geamului (copac legat de gard cu o sârmă roşie), scurtele plimbări sub umbrelă, gândul că mă aflu (ce bizar!) în orăşelul în care s-a născut Urmuz, orăşel ce mi-au fascinat vacanțele de elev şi, apoi, de student, totul deci m-a făcut să ocolesc cu grijă episodul vizitei mele la dumneavoastră. Acum, catifelată de amintire, această vizită mi se pare a fi singurul moment plăcut din săptămâna aceea plină de procuraturi şi tribunale. De fapt nu toată vizita, ci doar câteva secunde, nu cred că un minut întreg, când, singur, am intrat în încăperea aceea minusculă, căptuşită cu cărți, oarbă (mi s-a părut sau geamul da într-un zid?), feerică! În acele câteva clipe în care am stat singur în camera aceea m-am simțit minunat. Când o să mai vin (pentru că voi mai veni!), vom sta acolo, sufocați de cărți, şi vom discuta chiar despre ele, despre acele cărți! În cămăruța aceea am priceput, cred eu, o parte din secretul dumitale. Un singur lucru m-a deranjat: telefonul! Eu l-aş muta pe frigider!

* * *

Dar aş minți dacă m-aş rezuma numai la cele câteva secunde. Ceea ce m-a izbit a fost afectivitatea, nu numai a dumneavoastră, ci a întregului

clan (frați, surori, nevastă) față de mine. N-am discutat, era normal, în prezența lui Dinescu nu se poate face decât să-l asculți pe Dinescu! Apoi eram şi prea obosit şi prea plictisit de problemele mele cu divorțul. Oricum, am rămas cu gândul că o să mai fiu cândva acolo. Şi vom face harcea-parcea literatura, sunt sigur!

* * *

Soției dumneavoastră, cele mai pure sărutări de mână. Îmi pare rău că nefiind în formă, nu m-am putut face simpatic sufletului ei. Dar promit să fiu ceva mai vorbăreț la următoarea vizită.

Cu prietenie,

Emil Brumaru

19.V.1979

După ce am ras *Demonii*

Dragă domnule Alex,

După ce am ras *Demonii* şi sunt pe punctul de a termina *Crimă şi pedeapsă*, mă gândesc că, în sfârşit, am atins acel prag din viața mea când pot să-l citesc pe Dostoievski (la fel de liniştit adică, de metodic, de „fericit") ca pe Alecsandri! Asta-i situația, de ce aş ascunde-o! Probabil e de vină şi faptul că de vreo opt luni sunt în procesul de divorț – umilință infinită, incredibilă pentru cine nu o trăieşte cu propria-i splină. Să trecem, însă!

* * *

Cu ziarul conținând interviul acela din *L.* în față, mă uit bucuros la „proiecte". Dea Domnul să se împlinească. Aştept cu nerăbdare eseul despre Arghezi. Era o vreme când îmi începeam ziua deschizând la întâmplare cartea lui de versuri ca pe o Biblie. De ce nu ar fi acest eseu ceea ce a fost cartea lui Călinescu despre Eminescu? Sau a lui Negoițescu despre acelaşi (dar cât de nou!) Eminescu? Iar cu celelalte două cărți aştept lucruri şi mai şi! Să nu uit, oare nu ar fi bine ca în *Arghezi*

interpretat de... să apară şi opiniile unor scriitori? Mă gândesc la Fundoianu, la Ion Barbu, Eugen Ionescu. Deci scriitori de marcă, indiferent că l-au lăudat sau beştelit.

Cu prietenie,
Emil Brumaru

24.V.1979

Cu samovarul pe masă, conacul devastat de lene şi cu fiica mea, Andriuşka Ermilianovna, zbârnâind ca avionul prin încăperi

Dragă Alexei Alexandrovici,

În orăşelul nostru, capitală de judeţ, au înflorit şi apoi s-au scuturat salcâmii. Actriţele Teatrului Naţional au plecat într-un turneu în Polonia. Singurul nebun al oraşului, un doctor schizofren, circulă, surâzând sardonic, prin centrul orăşelului. Poetul M.U., cu care m-am întâlnit acum câteva zile, pe Cuza Vodă Prospekt, mi-a declarat, aşa, ca chestie, că-i tot genial şi deci nu mai au nicio şansă Nichita şi alţi „căcănari". Fiţuica literară (cu apariţie ruşinos de lunară) îl desfiinţează (prin A.D., o burtă roz, cum ţi-am spus şi la telefon) pe Dinescu. La Colocviul naţional studenţesc „Mihail Eminescu", studente cu buci crăpate mirific în blugi vorbesc porcării despre, vorba Floricăi Mitroi, „Conu Mihai". Oh, unde-i el să le crăcească-n amfiteatre! Eu m-am dat, după metoda chinezească, cu nişte unsoare mentolată în palme ca să-mi treacă durerea de dinţi! Curând voi citi scrisorile lui Călinescu către Alice şi poate mă voi cufunda într-un roman al bătrânului Dosto.

* * *

După cum vezi, scumpe Alexei Alexandrovici, am pus o cruciuliţă mică-mică şi mi s-a întrerupt raportul. Ştii de ce? Uite, mi-a venit deodată să te întreb nişte chestii. Trei! Prima, ca s-o luăm metodic, ar fi: de ce, iubite

Alexei Alexandrovici, de ce Ippolit, ştii care, Ippolit Terentiev, cel cu confesiunea, tuberculoza şi sinuciderea ratată, avea el o plapumă de culoarea verde? Ei? A doua, nepreţuite Alexei Alexandrovici, a doua întrebare e tot atât de simplă: pentru ce Stavroghin, ştii dumneata care, cel atât de demonic prezentat de-o lume întreagă, *dar atât de simpatic în fond* (am subliniat anume ca să-ţi dai seama că părerea mea nu-i o scăpare de condei, ci o judecată îndelung cântărită), pentru ce, te întreb, în timp ce fetiţa aceea se spânzură, el a văzut un păianjen foarte mic, roşu, păianjen ce apoi l-a obsedat atât? A treia întrebare, şi ultima, preacinstite Alexei Alexandrovici, este tot uluitor de simplă: de ce tapetul camerei în care locuia Raskolnikov, tipul acela care-a omorât baba cu toporul, de ce, repet, tapetul camerii lui era galben? Ai putea să-mi răspunzi la aceste întrebări, Alexei Alexandrovici?

* * *

Acum e după-amiază. Clopotele capitalei noastre de judeţ bat a sâmbătă, o ploaie de vară, cu bobul mare, cade vertical pe acoperişurile verzi din faţa geamului meu deschis. Mă gândesc la Svidrigailov. Ca şi Stavroghin, mi se pare foarte simpatic. Are umor, Alexei Alexandrovici, are plictiseala aceea aproape cehoviană. De fapt, aş spune, dar nu mă încumet, Doamne-fereşte, să şi susţin asemenea enormitate, că Stavroghin şi Svidrigailov, într-un anumit sens, desigur, desigur, domnul meu, sunt nu numai cele mai dostoievskiene personaje, ci şi cele mai cehoviene, zău! Bineînţeles, eliminând şi la unul, şi la altul sinuciderea. Deşi, dacă-mi dai voie, scumpe Alexei Alexandrovici, sinuciderea, da, până şi sinuciderea lui Svidrigailov are ceva cehovian în ridicolul ei! Reciteşte mătăluţă pasajul respectiv.

* * *

Tamara Nikolaevna, soţia mea, este supărată că nu a luat premiu la Piteşti. Lasă, i-am zis eu, nu fi descompusă din atâta lucru, ce naiba!

* * *

Marea mea tragedie, Alexei Alexandrovici, e că nu mai am voie să beau cafea. Pare un fleac, un moft, o iluzie, dar, vai, e o catastrofă, tăicuțule. (Trec pe stilul din *Oameni sărmani*!) Înainte, cu ceaşca de teracotă-n față, plină ochi, cu sufletul aburit, cu mâna fermă, tăiam în cuvinte ca-n brânză. Acum, doar câteva guri dacă-mi permit, şi acelea cu buzele de-abia întredeschise, din cafeaua Tamarei Nikolaevna pe care, ca un masochist distins, eu i-o fac. Dar l-am dat dracului de propranolol, deşi inimioara, drăguțule de Alexei Alexandrovici, tot pe lângă sută bate. Să bată-n mă-sa-n cur! Cu propranololul acela îmi tăiam toate circuitele ironice! Dar ce vroiam să-ți spun eu? Că mi-e dor de o prietenie mare, ca-n adolescență, de-o tulburare întru Arghezi (țin minte cum odată, cu un fost prieten, Adi Cusin, citeam, puțin aburit de vin, suit pe masă, la Dolhasca, versuri de Arghezi şi plângeam, plângeam, tăicuțule, şi nu puteam decât să icnesc din când în când: „genial moşneagul, genial moşneagul!"), de-o întâlnire a sufletelor în lectura celor mai frumoase cărți.

* * *

Bun, bun de tot, neprețuite Alexei Alexandrovici (şi-o zic asta cu samovarul pe masă, conacul devastat de lene şi cu fiica mea, Andriuşka Ermilianovna, zbârnâind ca avionul prin încăperi), bun de tot e articolul din *C.l.* 5. Nu ştiu ce ți-au tăiat măgarii (absolut măgari, te rog să mă crezi pe cuvânt, pe silabă, pe literă), dar e minunat şi aşa. Un singur reproş. De ce atât de puține exemple? Şi de ce doar pe Ulici l-ai ras dintre cei mai cu moț? Sunt şi alții şi mai şi. (O să-ți povestesc odată de ce mi-e antipatic Ulici, acum mi-am adus aminte, e vorba de o chestie de prin 1967-1968.) Dar ce facem cu *Critica între nu şi nu*? Uite, puişorule, iubite Alexei Alexandrovici, uite, chiar în acelaşi număr, Dinescu e făcut, nu cu ou şi cu oțet, ci cu balegă şi cu pişat de către A.D.! Şi ştii de ce? Pentru că Dinescu are cu adevărat geniu şi-i irită pe toți dantela asta-n plus! Închei. Şi aşa scrisoarea asta s-a cam lăbărțat. Eu, Alexei Alexandrovici, voi privi într-o după-amiază, pe-un perete, lumina în cinstea ta!

Cu prietenie,
Emil Grigorievici

26.V.1979

Să fii trimis de U.S. din R.S.R. în Bulgaria

Dragă Alexei Alexandrovici,

Tocmai am terminat *Adolescentul* şi continui, în trombă, să-l recitesc pe bătrânul Dosto, deci voi începe *Fraţii Karamazov*. Vreau să am o privire de ansamblu, pur şi simplu. Ca să nu mă mai încurc. Sper că după „fraţi" voi reciti şi romanele „mici". Abia după aceea, când voi vrea să „gust" un roman, îl voi relua pe îndelete. Pentru a înţelege, a prinde tonul, este neapărat nevoie, mai întâi, de o citire generală, scumpe Alexei Alexandrovici.

* * *

Ce fericit sunt! Un vis din adolescenţă, dar ce zic eu, din copilărie, s-a împlinit, iubite Alexei Alexandrovici. Plec în Bulgaria! Da, e de neimaginat! Ce Londra, ce Paris, ce America! Fleacuri, fleacuri, v-o jur! Principalul este să fii trimis de U.S. din R.S.R. în Bulgaria! Ce buni sunt ei, ce minunaţi, cât de recunoscător le pot fi! Nu?

* * *

Dă-mi voie, Alexei Alexandrovici, să sper că după ce ai scris despre *Raza de cobalt*, vei scrie şi despre *Operele imperfecte*, *La dispoziţia dumneavoastră*, *Spectacol*. Sau mă înşel?

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

1.VI.1979

Împotmolit ca broasca la mal în Dostoievski

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Împotmolit ca broasca la mal în Dostoievski, am dat-o pe Balzac (volumul de corespondență), apoi pe Flaubert (*Doamna Bovary*, *Educația sentimentală*, *Ispitirea Sfântului Anton*) şi, acum (după încă puțin Balzac) iată-mă în plin Proust! Cam astea sunt întâmplările mele din ultima lună. Ar mai fi ceva. Probabil că voi face o culegere de versuri, pentru 1981, în noua serie, ce va fi inaugurată anul acesta: „Hyperion". Volumul se va numi *Fluturii din pandişpan* (aşa trebuia să se numească primul meu volum; cineva, nu ştiu cine, a zis că dacă păstrez titlul, cartea nu apare!) şi va conține o selecție de vreo 80 de poezii plus 20 neapărute încă prin cărți. Nu sunt sigur că va apărea în 1981. De ce? Fiindcă nu voi mai face nicio concesie. Nu voi schimba nicio virgulă. Ştiu că mă voi certa cu Florin Mugur, dar de data asta voi fi ferm. De ce vă spun toate astea? Această colecție apare cu o postfață şi eu aş dori din tot sufletul ca ea să fie semnată de dumneavoastră. Autorul are dreptul să-şi aleagă postfațatorul! Desigur, vă voi trimite în prealabil manuscrisul pentru a vedea dacă antologarea e bună. Aş vrea chiar să-mi dați nişte sugestii. Dar asta e o problemă de viitor. Până atunci, lectură!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

25.VI.1979

Dar să nu disperăm cât mătasea zace-n cărămizi!

Dragă Alex. Ştefănescu,

Nu ți-am scris de mult. (De fapt am scris, dar nu am trimis o scrisoare.) Pe lângă eşecul pricinuit de pierderea divorțului şi tărăgănarea lui (încă nu am primit niciun răspuns de la procuratură), s-a adăugat şi tristețea

mărturisită de a nu fi luat niciun premiu, măcar pe cel pentru traducerea din candoare în limba română. Chestia e cu atât mai ascuțită, cu cât Marin Preda a fost preşedinte şi în juriu existau oameni la care sufletul meu ține: Raicu, Manolescu. De data asta nu mă interesa numai gloria, ci şi banii. Cu vreo zece mii îmi amortizam banii dați în vânt pentru divorț. Şi ca totul să fie în ordine, iată că, pentru repartiție, nu sunt posturi în Iaşi. Deci Tamara ar putea lua în cel mai fericit caz Bucureştiul. Dar ăsta e un vis. Adunându-se atâtea, era nevoie de o picătură care să declanşeze scrisoarea asta. Dar să nu disperăm cât mătasea zace-n cărămizi!

Cu prietenie,

Emil Brumaru

29.VI.1979

Scrisori către Ilie Constantin

Când miroase a praf trezit de rouă

Dragă Ilie Constantin,

A doua scrisoare va fi în proză[7]; scrisă la ora cinci dimineața, când miroase a praf trezit de rouă şi-ți vine să-ți iubeşti nevasta, nepieptănată încă, „fundamental gospodăreşte", în ieslea patului.

O scrisoare de mulțumire şi de bucurie pentru galanteria pe care ai avut-o de a-mi face, încă o dată, un bine. Se vede că eşti şi tu un generos!

Curios e faptul că toate citatele (cu excepția unuia) sunt luate din versuri scrise în 1962. Într-adevăr, atunci, după trei ani de tâmpenie totală, am avut o uşoară revenire. Trebuie să ai un nas foarte fin ca să poți „mirosi" asta după opt ani!

Însă voiam să-ți spun altceva. Când nu mai poți, când simți că totul se duce dracului, ia primul tren şi vino la Dolhasca. Julien Ospitalierul e în veşnică aşteptare!

---

[7] Probabil că prima scrisoare a fost în versuri!

Cu prietenie,
Emil Brumaru

P.S.
1) Ai putea continua şi aici cronica cinematografică! Sunt două filme pe săptămână!
2) Poate ai curajul să-mi dai adresa. Te-aş „îmbărbăta” din când în când.
24.VI.1970
Dolhasca

Precizia e dureroasă

Dragă Ilie Constantin,

Îți scriu totuşi acasă. Şi iată de ce. În primul rând, mă încântă faptul că nu voi fi niciodată sigur dacă scrisoarea te-a găsit sau a fost şterpelită de îngeri. În al doilea rând, dacă nu-mi vei răspunde, nu mă voi supăra, crezând că nici n-ai primit ceva de la mine. Cred că eşti de acord că n-are rost să-mi creez singur suferințe. Precizia e dureroasă. S-o iau deci încet şi răutăcios (departe de mine blândețea de care mă acuzi!).

* * *

Cred că trăieşti o mică derută. Altfel, cum s-ar explica cascada de articole care-mi moaie pur şi simplu trupul în cuvinte? Săptămâna trecută ți-am depistat şase (3 la *R.l.*, 2 la *L.*, 1 la *Sc.t.*). E ceva necurat în treaba asta. Când dracu’ mai ai vreme pentru poezioare?

* * *

Ieri, după o lectură cu delicii din Heliade Rădulescu, am cules zmeură pt. dulceață. Doina a spus că o face, dar pt. cei care scriu articole bune despre mine! Eşti vizat.

Cu cele mai blajine putori,
Emil Brumaru

* * *

Sunt foarte trist că nu am avut posibilitatea să-l ucid pe Nichita Stănescu acum vreo zece ani. La ora asta e mult mai greu, deşi nu irealizabil.

* * *

De ce nu-l publicaţi masiv pe Mircea Dinescu? E extraordinar de talentat. Cuvintele sunt atât de proaspete, de parcă ar scrie în altă limbă!!

* * *

Sărutări de umeri acestui cuvânt atât de frumos: Iolanda!
7.VII.1970
Dolhasca

Şi cântă cineva răguşit şi toţi pleacă

Dragă Ilie Constantin,

Iată o scrisoare declanşată de două cuvinte din *Răcori*. Senta Berger, zici tu, are picioare infinite!! Doamne, şi eu care n-o să văd filmul ăsta, ce mă fac? În întunericul sălii mi s-ar fi dilatat pupilele intens, ca la motanii nocturni. Dar altceva am vrut să-ţi spun. Fii atent puţin.

Nu atât filmul mă topeşte, cât starea aceea confuză, sfâşietoare, când se aprinde lumina şi cântă cineva răguşit şi toţi pleacă, parcă buimaci, parcă uşor disperaţi, oricum mai tăcuţi, mai singuri, şi totul, totul începe din nou, altfel, puţin crispat, puţin amar, puţin nostalgic. Ah, mai ales clipele de după terminarea filmului, când înghesuit la ieşire atingi o femeie cu mâna pe fund, sau îi simţi sânii cu umărul, sau îi guşti părul în treacăt, sau chiar îi surâzi amuzat de asemănarea rochiei ei cu cea a protagonistei; oh, aş trăi mereu în timpul acesta dulce şi trist de după spectacole!

* * *

Aş fi bucuros dacă într-adevăr ai veni prin august aici. Nu-i chestie de singurătate, m-am obişnuit. Am avea totuşi timp să fim nesfârşit de leneşi, ceea ce m-ar încânta. Şi lecturi, lecturi... Foarte bună *Missa Solemnis* a lui Mihai Ursachi din ultimul *Luceafăr*!

Cu gospodărească tristeţe,
Emil Brumaru

22.VII.1970
Dolhasca

Pisicile mi-au simţit neliniştea

Dragă Ilie Constantin,

Bănuiesc că te-ai întors de la Sovata (dar ce boală femeiască ţi-ai tratat acolo?), presupun că în fiecare zi scrii zece articole şi publici douăsprezece, presupun că ai emoţii pt. volumul tău.

Aici nimic nu e schimbat, poate eu sunt puţin derutat de cronici. N-o să mă crezi, dar suport greu chestiile astea. N-am linişte necesară care m-ar face să scriu măcar o silabă. Pisicile mi-au simţit neliniştea şi dorm prin păpuşoaie (din discreţie!).

Adevărul e că aş vrea să „limbui" ceva şi nu-mi vine nimic, nimic. Dacă mă făcea cineva harcea-parcea, cred că aş fi scris, în ciudă, de-al dracului, un volum!

Sunt curios să-ţi citesc cartea. Ce bine-i că nu sunt nevoit să mă întâlnesc, în fiecare zi, ca tine, cu trei sute de poeţi!!

Cu drag,
Emil

O rugăminte f. serioasă (chiar dacă impertinentă): nu poţi să-mi faci rost de Francis Jammes?

Împrumut, sau poate-l găseşti pe undeva de vânzare. Zbârnâi să-l citesc de un an.

18.VIII.1970

Dolhasca

Scrisori către Florin Mugur

Întrebări stupide la care nu există răspuns

Dragă Mugur,

Azi am ieşit din „fortăreață” ca să-mi procur cafea măcinată sau boabe. Nu am găsit. Deşi mai am aproximativ un kilogram de boabe, trebuie să fiu atent cu aprovizionarea. *Observație*. Să caut să discut mai amabil cu doamna Cosmos de la cafea. Eventual să-i dărui un papagal sau câteva bucăți de carne de capră.

* * *

Întorcându-mă la „fortăreață”, am trecut pe la librăria Eminescu. Am cumpărat trei mine pentru pix şi un pachet cu plicuri. *Observație*. Să fiu vigilent, să nu mai scap minele pe jos, cum am făcut azi. E penibil!

* * *

În „fortăreață” totul era în ordine. Pufnei tocmai rupsese, foaie cu foaie, al treilea volum din Cehov. Am întrebat-o: „Ce ai făcut?”. Ea mi-a răspuns: „Ce ai făcut?”. *Observație*. 1. Să-mi fac rost de mult lipici pentru a drege tot ce distruge Pufnei. 2. Să nu mai pun întrebări stupide la care nu există răspuns.

* * *

În scurta mea plimbare pe insulă, am depistat foarte multe femei frumoase, cu ochii lucind tainic, înfofolite în cojoace mițoase. *Observație*. 1.

Să aflu de unde şi-au cumpărat cojoacele. 2. În cazul în care aflu, să fac un împrumut la Fondul literar ca să-i pot cumpăra unul Tamarei. 3. Eventual, dacă nu primesc împrumutul, să-mi vând caprele.

Te îmbrăţişez,

Emil

22.II.1978

Secolii aceia mici şi copilăroşi

Dragă Mugur,

„În anumite împrejurări, puține sunt orele din viață care să fie mai plăcute decât ora consacrată ceremoniei ceaiului de dup-amiază.” Ce început superb de roman! E vorba de *Portretul unei doamne*. Dar iată şi alt început care, nu ştiu de ce, îmi dă un mare fior de bucurie: „Ziceți-mi Ismael”. E formidabil acest Melville. Pentru că eu tot mai sunt obsedat de Moby Dick.

* * *

Când ninge pe insulă, îmi place să stau la fereastră şi să privesc dealul din fața mea, depărtat, înceţoşat. Pe birou (pentru că mi-am cumpărat şi un birou!) am dicționare, atlase de plante şi păsări, cărți despre ciuperci, broaşte, şopârle, fluturi, dalii, lalele, trandafiri etc. Tânjesc adânc după nişte atlase geografice vechi, imense, cu oceanele şi mările nestrăbătute încă de corăbieri, hărți naive ce au desenate pe ele animale, şi copaci, şi oameni! Oh, cum le-aş lua şi mi le-aş desface pe piept, întins într-un fotoliu, visând la ce călătorii extraordinare aş fi putut face în secolii aceia mici şi copilăroşi.

* * *

Am ieşit puțin din „fortăreață”. Am cumpărat un kilogram de murături (pătlăgele verzi). *Observație*. De fiecare dată când cumpăr un kilogram de

pătlăgele murate, constat că numărul lor nu-i acelaşi! Este deci evident că pătlăgelele, variind ca mărime, variază şi ca număr. De reținut.

Te îmbrățişez,

Emil

22.II.1978

Această chestie plicticoasă: a ține un jurnal

Dragă Mugur,

Frig pe insulă. Geamurile fortăreței înghețate. Înghețat şi laptele de capră pe care taică-meu, sculat de pe la cinci, ca să prindă loc la coadă, îl aduce în fiecare dimineață de la alimentara cea mai apropiată. Pufnei cu nasul înfundat. Papagalii stau muți, cu ciocurile-n pene. Mi-am băut cafeaua cea de toate zilele (trebuie neapărat să mai fac rost de un kil de boabe de la doamna Cosmos!) şi am urmărit îndelung, cu sufletul din ce în ce mai întristat, cum se topeşte pojghița de pe geam, începând din partea de sus a sticlei, gheața transformată în apă şiroind, făcând şănțulețe străvezii în partea de jos a ferestrei, unde frigul încă nu a cedat.

* * *

Puțină bârfă! Că Robinson Crusoe nu citeşte, ne-am lămurit. Dar lui nici să scrie nu-i plăcea. La început, cât are cerneală, ține un jurnal, apoi terminându-se, îşi încheie jurnalul cu o lipsă de părere de rău suspectă. Se descurcă, după cum se ştie, în fel de fel de situații: îmblânzeşte capre, învață papagali să-l strige pe nume, lucrează câte o lună pentru a-şi confecționa un blid oarecare. Lucru de neînțeles, pare că nu găseşte niciun mod de-a-şi face cerneală. Iată o confirmare a faptului că nu-l interesa această chestie plicticoasă: a ține un jurnal! (Şi gândeşte-te că era pus în condiții ideale! Dar el nu are viață interioară!) Uite şi un citat edificator: „Aici se cade a aminti mirarea căpitanului, care avea cerneală pe bord, că eu *nu mă gândisem* (s.m.) să fac cerneală din cărbune şi apă sau din

altceva, de vreme ce mă dovedisem atât de meşter la făcut lucruri mult mai grele”.

Te îmbrățişez,

Emil

23.II.1978

Unul dintre primii scritori care *au văzut lupul*

Dragă Mugur,

Iartă-mă că revin: dar să stai 28 de ani pe o insulă pustie şi să nu-ți faci cerneală e strigător la cer! Robinson Crusoe putea da o operă proustiană, avea toate şansele să ajungă cel mai mare scriitor al tuturor timpurilor! Doar dacă ar fi scris o pagină pe zi, nu mai mult. E impardonabilă chestia asta.

* * *

Despre ce vorbesc personajele gogoliene? Iată: „despre şalvarii noi ai lui cutărică, despre câte se găsesc în măruntaiele pământului şi despre cine a văzut lupul”.

* * *

Ce rămâne dintr-un pesonaj gogolian după dispariție? Iată: „Au găsit în locul lui doar o grămăjoară de cenuşă şi o găleată goală”.

* * *

Ca să revin la chestia cu lupul. Gogol este, indiscutabil, unul dintre primii scritori care *au văzut lupul*!

* * *

Cum arată o clădire gogoliană? „...ajunseră, în sfârşit, în faţa unei clădiri care semăna *cu un cocor aşezat pe pământ*” (s.m.). Această clădire este neliniştitoare, nu are greutate, oricând poate să se înalţe la cer şi să se aşeze în altă parte! Gogol, chiar stând într-o casă, riscă s-o ia razna oricând şi oriunde! Pe când bătrânul nostru Robi stă ca o căpuşă-n fortăreaţă şi se simte minunat!

Te îmbrăţişez,

Emil

24.II.1978

Tu care ai nervii ieşiţi prin piele ca acele ariciului

Dragă Mugur,

Acum câteva zile m-am întâlnit cu L.L. Mi-a cerut nişte poezii şi, spre mirarea lui, i le-am dat. A fost amabil şi tocmai de asta mă uimeşte faptul că m-am simţit prost, aş zice oribil dacă nu mi-ar fi teamă că exagerez. Ce se întâmplă? De ce orice contact mă sperie, mă face să-mi ies din plăcerea lecturilor, din ritmul meu lent de „tată de familie”? Şi m-am gândit la tine. Tu trebuie să suporţi atâţia oameni, tu care ai nervii ieşiţi prin piele ca acele ariciului! Cum reuşeşti? Cred că ştiu: cheltuindu-te înzecit pentru orice fleac, storcându-ţi creierii ca pe o lămâie în ceaiul fără zahăr al vieţii de serviciu. Şi, cu toate astea, scrii cărţi, nu te dai, cazi, iar te scoli, eşti tenace, eşti rezistent.

* * *

Dacă există umor negru, de ce nu ar exista şi gingăşie neagră? Sau măcar lila, grena, bleu-pal sau galben-pai (dacă nu gri-perle). Adică un *Cotidian de gingăşie gri-mărgăritar*!

* * *

De o bucată de vreme îmi place să citesc marile cărți în edițiile B.P.T. Sunt mai lesnicioase parcă, mai la îndemână, poți sublinia fără jenă, poți îndoi pagina, poți pune ceaşca de cafea pe ele (o, rotocoalele de cafea lăsate pe cărțile mici, cu hârtie de ziar – le iubesc!), le poți purta în buzunarul pijamalei, le poți pierde apoi şi cumpăra din nou, ce deliciu!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Trebuie citit numai când se fut fluturii

Dragă Mugur,

Deşi azi ți-am trimis numărul respectiv din *Cotidianul de gingăşie*, îți scriu din nou. E seară, ziua a trecut ca de obicei: puțină lectură, mâncarea dată lui Pufnei (eu o hrănesc, numai cu mine mănâncă!), până la librărie şi înapoi, ziare. În *Contemporanul* e lista aparițiilor editoriale. Puține, extreme de puține. Iar de anunțat nu se anunță aproape nimic. M-a prins tristețea. Nesiguranța. Şi iritarea. Mereu, mereu trebuie să fie câte ceva care nu merge. Şi lehamitea, o mare lehamite.

* * *

Continui să mă mir că Marin Preda e lăudat de revista lui Barbu. Explicația ce o dă D.Z. în *Flacăra* nu mă convinge. Aici se ascunde ceva şi nu ştiu ce. Probabil voi înțelege mai târziu.

* * *

Fănuş Neagu scrie minunat, dar nu-l pot citi!!! E atât de făcut, de îmbătat de imagini, încât după câteva fraze îmi vine să arunc ziarul din mână. Şi, totuşi, ce frumos scrie! Cred că trebuie citit numai când se fut fluturii!

* * *

Sunt trist, cred că-mi dai voie. După metoda mea, ar trebui acum să caut să-mi clasific tristețea: floare grena cu miezul portocaliu, tulpină groasă, frunze de zgură etc. etc.

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Până la măduvioara osului

Dragă Mugur,

„Cunosc un chin îngrozitor, deosebit de rar, care ca o excepție surprinzătoare apare uneori în viață – chinul unui talent slab care vrea să creeze ceva ce-i întrece puterea, chinul care la un tânăr se preface în lucruri mari, dar la un om trecut de hotarul visurilor se transformă într-o sete stearpă...” Cuvintele astea sunt spuse de Gogol în *Portretul*. Am intrat în al patruzecilea an de viață, cunoşti senzația, ai trecut şi tu pe acolo, e de neputință, de „sete stearpă”. Lipseşte foarte puțin, extrem de puțin, o miime de milimetru dintr-o rotiță, *dar lipseşte*, şi rotița nu poate angrena altele cu zimții ei şi totul stă pe loc. Miime de milimetru care, înainte, făcea să se mişte maşinăria, cesornicul cu capace aurite. Uneori, când beau (nu mult, nu mai pot, mi-e rău), mi se întâmplă să cred că voi reuşi din nou să fiu ca altădată. Treaz, îmi dau seama că nu-i posibil; de-aş putea fi măcar altfel, dar să iasă ceva! Desigur, dacă iau un creion sau un pix în mână, scriu, fac rânduri cu cuvinte, unele chiar frumoase, dar nu mă mulțumesc, nu mai jubilez ca pe la treizeci de ani, nu mai am *plăcerea* scrisului. A mai rămas lectura, şi aceea restrânsă la câțiva autori, încât nu-mi dau bine seama, o fac din comoditate sau, într-adevăr, caut să pătrund un autor până la măduvioara osului. Şi mâncarea! Aş mânca tot timpul, e în mine o poftă de eunuc, de om fără coaie, ce-şi umple viața cu ciorbe şi pilaf! Iar dacă n-aş bea cafea, aş somnola permanent (nu somn, somnul e bun!),

trântit pe pat sau fotoliu. Oblomov din cap până-n picioarele spălate atât de rar! Sinistru bilanț!

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Aud trilulistețea

Dragă Mugur,

Trebuie să recunoşti că nimeni în țara asta nu primeşte un *Cotidian de gingăşie* portocalie ca tine! Dacă aş fi conte, ți-aş scrie: Scumpissime conte, azi m-am privit îndelung în luciul spadei mele vestite acum câțiva ani. Ce deziluzie! Fața mi-e bătrână, ochii storşi şi cam şpanchi, fără strălucirea gloriei de altădată, urechile clăpăuge de tristețe, nasul înroşit de chefuri vulgare. Dar nu-i numai asta, însăşi spada e veştedă, nu mai oglindeşte cu tăria tăioasă dinainte. Iar ştirbiturile ei îmi aduc aminte nu de victorii, ci de dantura stricată a unei hoaşte pocnite de scorbut. O, cum ieşea din teacă, subțire şi prelinsă ca un untdelem solidificat în aerul surprins de surâsul meu obraznic. Acum hârşâie urât şi se înțepeneşte. Pietrele prețioase ale mânerului şi-au topit sclipirea într-un mucegai ciudat, un fel de ciupercă a topazelor şi a smaraldelor şi a safirelor! Sunt tot mai gras, conte, citesc de-a-mboulea şi nu scriu. Caii din grajduri au răpciugă şi se balegă indelicat. Caleaşca are roțile cu spițele rupte şi oiştea stă bleagă. Prin odăile castelului de petreceri pluteşte un fum fin al dezamăgirilor şi al plictiselilor infinite. Eczeme oribile îmi surpă sufletul şi locurile gingaşe ale iubirii. Parcă aş coborî mereu o treaptă, în fiecare zi cu una mai jos şi-n adânc ştiu că nu mă aşteaptă nimeni. Iar la flaut, când încerc să cânt, aud trilulistețea! Dar tu nu eşti conte. Drept care nu-ți mai scriu toate chestiile astea!

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Un fel de beţivani gata oricând să sară pe ţâţa albă şi curul dalb al femeii altuia

Dragă Mugur,

Adevărul e că de când îţi scriu zilnic, mă simt scriitor profesionist! De fapt, asta şi sunt din 1975, de când mi-am dat demisia ca medic. Dar de-abia acum am realizat practic noţiunea: mort-copt, eu trebuie să-ţi trimit foiţa portocalie! Vroiam să-ţi vorbesc însă despre altceva. Toţi cred că scriitorii (cei fără un serviciu care să le asigure un minimum de portocale) sunt un fel de fluier-zefiri, un fel de beţivani gata oricând să sară pe ţâţa albă şi curul dalb al femeii altuia, un fel de, vorba lui nea Iancu, „maţe-fripte, coate-goale, scârţa-scârţa pe hârtie”. Nu exagerez. Am un vechi coleg de facultate, citit, fin, politicos, chirurg. Am fost de vreo câteva ori pe la el: de ziua lui, de anul nou etc. Bineînţeles, mediul e de doctori, mai toţi deocamdată asistenţi. Ei bine, cam pe la spartul chefului, acest bun şi delicat (nu glumesc, are o anumită delicateţe) vechi coleg, mă invită, ca pe un lăutar, să le spun versuri! M-am supărat o dată, de două ori. A treia oară l-am invitat şi eu să facă o operaţie, una mică, aşa, ca să ne distrăm şi noi cu o apendicectomie la un pahar de vin roşu! N-a înţeles. Atunci, treaz fiind, într-o zi, i-am explicat că şi eu am o profesie, de scriitor, cum el are una de chirurg. Mi-a acceptat enormitatea (aerul cu care mă asculta arăta că-mi consideră o bazaconie pretenţia asta!) şi nu mă mai invită să-i spun versuri la petreceri!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Să nu despicăm crinul în patru

Dragă Mugur,

Uneori *Cotidianul de gingăşie* portocalie va avea şi o ediţie de seară! Asta când degetele vor cere pixul cu nerăbdare! Deci la întâmplare! Sunt tot mai

uimit de ce se petrece. Dinescu îl rade pe Tudoran, Tudoran îl desfiinţează pe Dinescu, Barbu e prieten cu Preda, Fănuş Neagu e prieten cu Barbu! Ceva are loc; o regrupare în vederea a ce? Mazilescu publică o coloană de versuri, cred că aşa ceva nu a mai făcut în viaţa lui! Ce-i, dom'le, a dat strechea, s-a strecurat pelagra, bântuie frigurile galbene?; spune-mi şi mie, că-s curios, monşer, nu îmi poci afla locul!

* * *

Vremuri! Îmi aduc aminte cum acum vreo zece ani în urmă îţi solicitam, printr-o scrisoare, „prietenie literară". Ce preţios spus! Acum îţi cer doar prietenie. Adică, pur şi simplu, să ţii cu mine. Am început să avem totuşi o vârstă, Mugure. Poate te-ai mirat de ieşirea mea împotriva poetului M.U., dar mi-a făcut nişte răutăţi reale, nu a ţinut cu mine, m-a discreditat în faţa unor puţoi. Pe Dimov l-am iubit. Şi iată că el m-a băgat în pizda mă-sii după ce nu ne văzuserăm vreo cinci ani! L-am scos din suflet. Nu mai pot avea prietenii literare, ci prietenii totale! Şi încerc, cu o disperare caraghioasă poate, dar disperare, să te fac să înţelegi că, uite, tu eşti singurul meu prieten. E bine să cred şi să crezi asta. Şi să nu despicăm crinul în patru, să îl lăsăm întreg în parfumul lui. Fiindcă altfel, vorba poetului, „e greu pe pământ".

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Să-l simţi, să-l pipăi ca pe o cărămidă

Dragă Mugur,

O dimineaţă ceţoasă în care ţi-e urât, nu poţi citi un rând, te gândeşti la eşecul cel de toate zilele: poezia. Acoperişuri vopsite-n verde, umede şi murdare. Copaci găinăţaţi de ciori, fumul înecăcios ieşit din coşuri cu cărămida mâncată de ploi. Unde-am greşit, când a fost clipa neagră a destrămării? Nu ştiu, dar am înţeles că nu alţii, ci eu singur sunt vinovat

de pierderea a ceea ce era mai minunat în viața mea: scrisul. În dimineața asta opacă îmi aduc aminte de dimineţile limpezi, aerate, când mă trezeam curios să văd ce voi mai scrie, nerăbdător să iau creionul în mână, să-mi aşez foile albe în faţă şi să încep. Şi scriam, ieşeau versurile parcă fără efort, mă entuziasmam de ele, săream prin casă şi mă strâmbam în oglindă. Uneori veneau cu atâta repeziciune, încât de abia pridideam să le scriu, iar din rândurile pe care aproape nu le mai înţelegeam, din erorile de lectură, ţâşneau versuri şi mai frumoase! Parcă aş vorbi de altcineva. De cineva cunoscut totuşi! Să-ţi bată lumina-n faţă prin geam, să auzi trecând un tren, să-ţi tremure masa şi tu să scrii din picioare, făcând din timp în timp paşi mari prin cameră, ţopăieli de plăcere! Doamne, măcar câteva luni de bucurie suprafirească de mi s-ar dărui. Atunci când o mie de cuvinte îţi stau înainte şi tu, cu un gest superb, îl alegi pe cel mai semeţ, mai aurit, mai necesar. *Siguranţa* de-a şti care e acel cuvânt. Şi să-l simţi, să-l pipăi ca pe o cărămidă. Un poem reuşit mă spăla de toate mizeriile vieţii.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Zvonurile gogoliene

Dragă Mugur,

Zvonurile gogoliene, oricât de năstruşnice-ar fi, strecoară o undă de nelinişte: „Aşa se mai zvonise că Ivan Nikiforevici s-ar fi născut cu o codiţă în spate”.

* * *

Iată o mică şi nevinovată cruzime gogoliană: „...au să-ţi împăneze limba cu ace încinse”. Poate atenuată datorită faptului că ne aminteşte prepararea fripturilor împănate cu usturoi?

* * *

O întrebare gogoliană care, aparent inocentă, ne face să zâmbim ciudat: „Anton Prokofievici, de ce surtucul matale e cafeniu, în timp ce mânicile sunt albastre?”.

* * *

Ce mai află din gazetă un personaj gogolian? Uite ce: „...am citit în gazetă despre două vaci care s-au dus la prăvălie şi au cerut un funt de ceai”.

* * *

De unde vine vanitatea oamenilor? O, e foarte simplă explicația: „...vanitatea vine de la o băşicuță pe care o au sub limbă”.

* * *

Vrei să ştii părerea unui gogolian despre scrisori? „Scrisoarea-i prostie. *Scrisori scriu spițerii*...”

* * *

Ce mai află omul când îndură multe? Ne-o spune Poprâşcin: „...am aflat că fiecare cocoş are o Spanie sub pene”.

* * *

„Dar tăcere, nu mai spun nimic!” (Vorba lui Poprâşcin!)

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cu ani în urmă el era „nebunul oraşului”

Dragă Mugur,

Toată noaptea a plouat peste „fortăreață”. Pe la ora trei s-a trezit Pufnei şi a vrut să o iau în pat. A stat trează până la patru şi jumătate. Avea un chef nemaipomenit de vorbă! Auzind un câine de afară, a început să facă şi ea: ham! ham!

* * *

Dimineața m-am sculat cu capul umflat de nesomn. Cafeaua, pixul, foița portocalie. Continuă să plouă. Se aud, muzical, ciorile. Pe geamul deschis vine un miros urât de mucegai de la fabrica de penicilină.

* * *

A îmbătrânit şi nebunul oraşului! Ieri l-am văzut pe stradă. Mânca o bucată de pâine. Era preocupat cu mâncatul, zmulgea cu gingiile fără dinți din miezul franzelei şi se uita amărât la cei ce treceau pe lângă el. Un om obişnuit, bătrân, sărac. Nu mai pare nebun, ci copleşit de vârstă. Şi totuşi, cu ani în urmă el era „nebunul oraşului”! Bătrânețea uniformizează, apropierea de moarte face din nebuni oameni banali. M-a cuprins o tristețe sfâşietoare, nebunul oraşului era, în adolescența mea, de o mare vitalitate, interpela lumea, ținea discursuri, făcea piruete neverosimile printre cetățeni. Acum e bătrân, un bătrân ce mănâncă pâine într-un colț de stradă. Iar un alt nebun în locul lui nu mai există, nu a apărut încă.

* * *

Buza căniii de teracotă din care beau cafea e groasă, zmălțuită, o simt între buzele mele, dându-mi o plăcere în plus. Nu suport să beau cafea din ceşti cu buze subțiri, tăioase. E ca şi cum aş deschide un briceag cu gura.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O cafea de un leu şi patruzeci de bănuți strălucitori

Dragă Mugur,

Ieri după-masă, pe la ora cinci (oră fastă mie altădată, când lumina de toamnă înnebunea pur şi simplu pe pereții magaziilor), am ieşit din „fortăreață" într-o scurtă expediție pe insulă: anticariat, librărie, „varice" (aşa se spune când te duci la cafeneaua din centru, unde se bea din picioare, în fugă, o cafea de un leu şi patruzeci de bănuți strălucitori, „mă duc la varice", adică stai în două labe până ți se umflă venele c-un sânge duios!). La anticariat am găsit un cărțoi, *Creşterea porumbeilor*. L-am luat deoarece sunt interesat. După cum ştii, eu cresc papagali. (*Observație*. Robinson avea un papagal: Poll; Arghezi avea şi el un papagal: Coco! Papagalul ca simbol al activității practice – la primul – sau al activității intelectuale – la al doilea? Mai exact: papagalul ca simbol al singurătății creatorului? Întrebări greşite! Papagalul, ce mai tura-vura, e prietenul ideal, îl înveți ce să-ți spună şi el îți repetă la nesfârşit: „Ai geniu, ai geniu, ai geniu!") La librărie nimic nou. La „varice", madam Cosmos, printre zâmbete şi gene, mi-a dat 750 gr. de cafea! Sunt salvat, aproape un kil, am ce bea!! Şi pe străzi treceau femei cu păr demențial de lung şi şolduri băgate forțat în chiloți, ca-n balamuc! Un fel de tristețe uşoară, primăvăratică, plutea în jurul lor, iar în mânile subțiri duceau plase cu portocale şi peşti oceanici congelați!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Să pui pătura-n geam ca să nu se mai vadă atâția sâni

Dragă Mugur,

Acum câteva zile, umblând să fac abonamente pentru Ion Pop la *Echinox*, am ajuns la *Convorbiri* (este acolo, dom'le, o dactilografă, Jeni, de-ți vine să

pui pătura-n geam ca să nu se mai vadă atâția sâni!), unde am întâlnit pe D.D., pe care l-am abonat fulgerător! Mi-a cerut şi-un milion de poezii, dar chestia e că are o părere excelentă despre tine, lucru care, zău, nu s-a observat chiar cu ochiul liber în cronica din numărul 2. De, criticii cred că scriu prea bine, poeții că se scrie prea rău despre ei. Iar când mai scrie un poet despre alt poet, să te ții! Vorba ta (cu altă semnificație, desigur): „Cine-i acolo?/ Mielul, Catastrofa!". Oricum, a fost deosebit de amabil, şi ştii de ce? Pentru că a aflat că-s prieten cu tine! Dar ajunge.

* * *

Ce mai faci cu cartea aceea a lui Foarță? Are 35 de ani şi, cred, se cam duce-n tristețe dacă nu-i apare o carte, două în următorii ani. E grav.

* * *

O ameliorare în relațiile mele cu Criticul A.C. Ştii ce face? Scrie o carte ce trebuie să ți-o predeie!

* * *

Eu mă pregătesc mereu să citesc pe Jules Verne integral (adică tot ce a apărut tradus) şi să încep o bârfă la adresa lui.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Prejudecata că pisicile mănâncă portocale

Dragă Mugur,

Prejudecățile iau naştere foarte simplu. Într-o zi, plimbându-se, Pufnei a observat o pisică mare, neagră, căutând febril într-o grămadă de gunoaie ceva de mâncare. Cum ea mirosea nişte coji de portocală, Pufnei a exclamat: „Pitica mănâncă potocale!". Ei bine, oricât aş căuta eu s-o

lămuresc că nu e aşa, ea susține sus şi tare: „Pitica mănâncă potocale!”. Toată viața Pufnei va trăi cu prejudecata că pisicile mănâncă portocale!

* * *

În cartea lui Marcel Brion, *Homo Pictor*, găsesc lucruri delicioase. În China veacului al XI-lea este scris *Tratatul de Pictură al Prunului* ce dezvoltă o întreagă estetică având ca punct de plecare prunul! Sau alt tratat de pictură, *Grădina grăuntelui de muştar*.

* * *

Există o tristețe blândă, abia adiindu-mi sufletul, în dup-amiezile cu lumină scăzută, umedă, când privesc la nesfârşit, fără să mă mai satur, nişte rufe albe, întinse pe-o sârmă în fața unei case lungi, scunde, cu multe geamuri. Să fie o reminiscență din viața copilului ce-am fost? Pentru că parcă de copilărie îmi aminteşte, adică mai exact, de starea aceea dulce, iresponsabilă, umplută cu bucurii umile (în sensul simplității lor), cu plăceri infinitesimale: un colț de cărămidă, un cui ruginit, tot ce părea anume întâlnit ca să mă călăuzească spre-o fericire imensă.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Câlții orelor nedormite

Dragă Mugur,

Să poți scrie! Indiferent de ce se întâmplă în jurul tău, să-ți iei pixul, foița portocalie, ceaşca de teracotă galbenă plină cu cafea, şi să scrii unui prieten: e minunat. Sufletul greu, ochii dureroşi în capul plin de câlții orelor nedormite. Afară să fie, ca acum, puțină zăpadă pe acoperişurile verzi, frig dulce, aerul limpede. Zgomotele oraşului la ora şapte dimineața. Şi să te simți chiar fericit, deşi nu prea ai motive. Încă o gură de cafea, încă două-trei rânduri, senzația că totuşi faci ceva. Şi uneori, oh, uneori,

ce surpriză: găseşti o boabă de cafea nestrivită în lichidul negru şi-o sfarmi în dinți cu enormă satisfacție. Să tot speri, ba una, ba alta, şi-ncet-încet să te linişteşti, să ți se pară că e bine, simplu, aproape duios, ca-n copilărie; viața noastră cea de toate mizeriile! Uneori cineva, nu spun cine, să-ți dea telefon, să-i recunoşti vocea şi să-ți fie greu să-i vorbeşti fiindcă ai prea multe de comunicat. Aşa că tot la foița ta portocalie ajungi!

* * *

De vreo trei nopți mă trezesc pe la unu-două şi stau o oră până readoarme Pufnei. Azi s-a trezit de la cinci! Sunt ca un sac plin cu nervişori subțiri-subțiri! Un sac pe care trebuie să-l târâi toată ziua în spate. Tamara are o lucrare, va sta până seara la bibliotecă.

* * *

Iată, au trecut peste 30 de zile de când primeşti *Cotidianul de gingăşie* şi tu nu mi-ai scris un rând! Nu-i un reproş. Nu răspuns la foițele mele aştept (ce mi-ai putea răspunde?), ci o scrisoare în care să-mi spui ce mai faci, cum o duci, ce mai speri...

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Scara pustie sta nemângâiată

Dragă Mugur,

De multă vreme privesc pe geam, în fiecare zi, o scară rezemată de streşina unei case nu prea înalte. E o scară de lemn, cam îngustă, îmbibată de ploaie, umflată la încheieturi, pătată de păcură. Niciodată, dar absolut niciodată, nu am văzut vreun om suindu-se sau coborând pe ea. Lucrul m-a intrigat şi-am început să pândesc sistematic, în fiecare zi la altă oră, presupunând că cel sau cei ce-o întrebuințează au un orar fix. Dar dacă nu-i aşa şi urcările şi scoborârile se fac cu totul întâmplător? Am

hotărât deci să privesc toată ziua pe geam. Niciun rezultat: scara pustie sta nemângâiată de nicio mână, nelovită de niciun picior. Următoarea etapă a fost cea care îmi cerea o pândă continuă, şi ziua, şi noaptea. Neputând rezista din cauza oboselii decât vreo 48 de ore, am cerut ajutorul câtorva cunoscuți. Am organizat ture şi, prin rotație, unul priveşte şi ceilalți se odihnesc. Au trecut câteva luni şi n-am renunțat. Iată împlinit anul şi scara, la fel ca la început, nu a fost văzută niciodată urcată sau scoborâtă de vreun om. Disperați, ne-am gândit să mutăm scara! Poate că cel ce trebuie s-o folosească nu ştie unde-i! Timp de cinci ani am mutat scara în diferite locuri, pândind-o intens. Nimic. Acum mi-a venit ideea că, desigur, desigur, scara trebuie trimisă în alt oraş. Curând vei primi, cu trenul de bagaje, scara. Ai grijă unde-o pui!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Nu mai semnez Îngerul Emil Brumaru

Dragă Mugur,

Iată o scrisoare de după-amiază cu a treia cafea în față. Tamara, ca de obicei, la facultate. Pufnei doarme. Părinții dorm. Eu mă droghez lent cu foițe portocalii scrise ție. Sunt zile în care nu pot citi nimic. Aş scrie mereu, mereu aceleaşi lucruri: speranța, singurătatea, copilul, Tamara, tu, lecturile din clipele liniştite. Bucuria de-a-ți face ție câte o „gingăşie cotidiană". Ieri, în timp ce luam *Sportul* din cutia poştală, mă gândeam că tot aşa iei şi tu, zilnic, cotidianul meu. Numai că e mai plăcut să primeşti un cotidian scris anume pentru tine decât *Sportul*!

* * *

Curios, nu spaimă ca înainte, ci lehamite simt când se întâmplă câte ceva. Aparatele mele fine mai lucrează, dar halandala, nu precis ca acum

vreo cinci ani. Sunt zile când îmi revin, dar trec repede. Fondul este tern, cenuşiu, plicticos.

* * *

De o bună bucată de vreme nu mai semnez Îngerul Emil Brumaru scrisorile către cunoscuți. Mi se pare penibil. Ciudat, nu aveam sentimentul acesta, mi se pare că nu mai sunt, într-adevăr, înger.

* * *

Calm, cu masa de scris sub barbă, calm, cât mai calm, să continui să scriu, să scriu, să scriu. Fără odihnă, cu tenacitate, cu disperarea transformată-n meserie: meseria de-a fi un disperat liniştit, meticulos, un disperat ce-şi ornează timpul cu cuvinte frumoase.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Râmele sunt nişte sârme degradate

Dragă Mugur,

Aş fi vrut să încep aşa: „Pe unde intrasem în camera asta, pentru că, iată, nu mai găseam nicio ieşire. Desigur au loc şi astfel de întâmplări în viață”. Dar mi-am zis că e mai bine să îți explic, ca pe un curcubeu, indicând fiecare culoare şi despărțind-o de cealaltă, tristețea ce-o încerc uneori, când îmi dau seama că, de fapt, tu nu-mi răspunzi la scrisori. Apoi m-am liniştit şi uite că-mi las cuvintele să meargă înaintea gândului, să vedem unde-or ajunge şi ce-or face ele fără mine, pe hârtie.

* * *

Dacă ai lua o sârmă foarte subțire şi ai lega-o de la un copac la altul, cam la înălțimea unde încep primele crengi, apoi ai tăia-o c-un foarfece din acelea folosite la curățirea viței de vie, ai obține două bucăți de sârmă

subțire legate, fiecare, de câte un copac, cam la înălțimea unde încep primele crengi!

* * *

Aceasta nu-i nimic, vei spune, dar trebuie să simți simpatia secretă, chemarea disperată a celor două capete de sârmă rămase-n iarba dintre copaci. Şi dacă ai avea răbdare şi timp, după îndelungi contemplații ai observa ceva uluitor: râmele sunt nişte sârme degradate! Mai întâi, încet-încet, ele ar începe să se mişte doar la capătul liber, apoi, în urma unor ploi, s-ar umfla şi s-ar metameriza foarte fin, zbătându-se, mai ales la amurg, să se desprindă de copaci. În sfârşit, s-ar elibera şi s-ar ascunde pentru totdeauna în pământ.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O capră foarte încercănată

Dragă Mugur,

Azi-dimineață am scoborât din „fortăreață” ca să cumpăr un kilogram de castraveți murați. Caprele oraşului săltau fericite pe trotuare, de neîmblânzit. La cafenea, la doamna Cosmos, o coadă enormă. Am renunțat, mai am câteva butoiaşe pline, de rezervă, puse bine-n peşteră. La farmacie am căutat ulei de urs polar pentru uns încheieturile mele bătrâne, dar nu am găsit. La librărie, nimic. La anticariat, nimic. Întorcându-mă spre „fortăreață”, am observat o capră foarte încercănată care s-a uitat adânc în ochii mei de mare izolat şi-a sărit mai departe, parcă îmbietor, spre barul de la Continental. (*Observație*. Să fiu atent cu această capră. Am mai văzut-o la barul hotelului Traian şi la mezaninul hotelului Unirea.) Când să urc, s-a stricat liftul şi a trebuit să aştept să vină un mecanic să mă scoată din cuşca de groază.

* * *

Pe insulă, din ordinul municipalității, se sapă o groapă imensă chiar în Piața Unirii. Vor să facă un sistem de peşteri prin care oamenii să treacă, urmând ca deasupra să circule numai tramcare. Neliniştea de-a trăi c-o gaură în centrul oraşului e pentru mine, uneori, de nesuportat.

* * *

Am auzit că portocalelor, ca să nu se fleşcăie, li se fac injecții, cam aşa cum se fac actrițelor celebre infiltrații cu parafină ca să le steie sânii bum-bum!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cârpa sufletului meu murdar de tristețe

Dragă Mugur,

De o bună bucată de vreme, uitând sau, în cel mai fericit caz, abia amintindu-mi ce este poezia, am început să privesc lucrurile aşa cum sunt. O cană e un obiect solid, aşezat pe masă, plin cu apă, cu lapte sau cu alt lichid. Un scaun e un obiect pe care stau şi-ți scriu. O cişmea e formată dintr-un tub metalic, vopsit (verde de obicei), plasat în mijlocul unei curți sau, la periferiile oraşului, pe marginea străzii, lângă trotuar. Apeşi pe un mâner, tot metalic, şi curge apa pe care o bei cu gura sau îți umpli cu ea găleata. O cărămidă căzută lângă un zid e umedă, aproape făinoasă din cauza ploilor, se sfarmă dacă o apeşi cu piciorul. Acoperişul unei case e din tablă. În jurul obiectelor nu mai pâlpâie semnificația; sunt cu aureola ştearsă, până la dispariție, de cârpa sufletului meu murdar de tristețe. Drept care îți comunic toate astea într-un amurg rece de martie, cu fereastra deschisă, cu mâna durându-mă, cu viața scurgându-mi-se printre degete.

* * *

Să nu cerem lucruri prea mari de la o prietenie! Cred că o stimă reciprocă, o înțelegere, în limitele posibile, cât de cât onorabilă a unuia de către celălalt, o atenție întreținută la foc scăzut, ca să nu dea-n clocot, e destul de mult.

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Chiar că dacă aş fi închis într-un cufăr

Dragă Mugur,

Când sunt abătut, ca acum, revin la ideea că a descrie în amănunțime tristețea sau singurătatea e cel mai nimerit mod de a le pulveriza. Uite, m-am gândit, chiar că dacă aş fi închis într-un cufăr şi aş avea acolo posibilitatea de a scrie, aş putea ieşi din el, dematerializându-l printr-o descripție meticuloasă.

* * *

Că mă preocupă cartea mea, tu, scriitor, înțelegi la fel de bine ca şi mine. Scriindu-ți cele ce urmează, vreau să mă lămuresc pe mine însumi asupra rostului ei. Din cele trei cicluri, primul, *Cântece naive*, încheie definitiv perioada Dolhasca. Celelalte două, augmentate, ar putea, la rândul lor, să dea două cărți: *Catalog de nimfe*, *Roua lecturii*. Mai ales ultimul, care este cel mai apropiat de starea mea actuală, de posibilitățile, câte le mai am, de a scrie. *Catalog de nimfe* e, cred, intermediar şi pentru el mai am material aflat în manuscrisele depozitate la Dolhasca, în nişte saci de hârtie, într-o cameră în care ar putea oricând intra careva. Mă apucă groaza că s-ar putea pierde tot ce am scris până în 1975. Mai ales însemnările în proză mă interesează. *Roua lecturii* e singura posibilitate ce-o văd acum de-a continua să scriu. Desigur, mai picură şi câte o bucată de *Catalog*, dar rar. Ce este *Cotidianul de gingăşie*? Răspunsul te las să-l dai tu. Ceea ce, fără

modestie, vreau să te încredinţez acum e că eu mai cred în steaua mea de scriitor, indiferent de criza lungă şi, poate, permanentă în care mă aflu. Atât timp cât am pix şi hârtie, o să scriu nonstop ca cel mai convins grafoman. Chiar pentru a-mi confirma mereu eşecul. Prea mulţi se cred formidabili, de ce nu aş face-o şi eu dacă aşa e moda!?

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Se bat covoarele în ritm drăcesc de primăvară

Dragă Mugur,

Undeva, în curtea de alături, se bat covoarele în ritm drăcesc de primăvară. E spre seară: puţin fum ieşit dintr-un coş, câteva croncăniturii de cioară grăbită, glasuri de copii. Toate cele trei cafele îmi pâlpâie în suflet ca o lampă cu gazul pe terminate.

* * *

Plăcerea de nedescris de-a ţine în mână, fără a o fi citit încă, o carte bună. Chiar acum o oră am luat *Practica scrisului şi experienţa lecturii*. Ca întotdeauna când miros o lectură delicioasă, întârzii s-o încep! Aşa mi s-a întâmplat şi cu *Gogol sau fantasticul banalităţii* (carte la care, apoi, am revenit de zeci de ori citind-o pe fragmente, pe fraze, aş zice pe cuvinte!); a stat în faţa mea, nedeschisă, săptămâni întregi. Nu ştiu cum să-ţi explic. În copilărie îmi plăcea să „fac” poveşti de dragoste în minte, pe care niciodată nu le duceam până la sfârşit pentru simplul fapt că nu doream să se sfârşească! Cu o carte bună, acum, ezit s-o iau la trapul lecturii ca să nu ajung la ultima pagină! Dar după ce o citesc o dată, încep s-o străbat mereu, cu poftă, cu lene, cu precizie dusă până la literă. Câteodată mă împotmolesc atât de adânc în câte un autor, că nu mai ies din el cu lunile! Aşa mi s-a întâmplat cu Cehov anul trecut, aşa mi se întâmplă cu

Gogol anul acesta. Dar mă aşteaptă bucuria de-a citi un Raicu de zile mari şi te asigur că o voi amâna cât voi putea!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Sub părul pletos, cu motanul pe genunchi

Dragă Mugur,

Cu fereastra deschisă, în dimineaţa asta de martie mirosind a gunoaie arse, mă simt minunat. Totul mi se pare necesar, chiar ceea ce m-a întristat sau mă mai întristează. Necesar în sensul că, oricum, nimic nu duce decât spre împlinire, spre pagina scrisă cu febrilitate, spre *viaţa adevărată a cărţii*, a cărţilor ce le voi realiza. Desigur, pare exagerat, dar ce importanţă are, în clipa când gândesc aşa cartea, cărţile, s-au şi făcut! Necesară a fost *ruptura* (vorba lui Raicu) din viaţa mea. Necesar a fost eşecul ultimei mele cărţi (*Cântece naive*). Necesar, o, cât de necesar este faptul că manuscrisele-mi zac undeva, poate distruse de umezeală şi şoareci. Aveam optsprezece ani când, plângând în hohote (nu mint!), mi-am ars manuscrisele, încredinţat că distrug pentru totdeauna un *mare* poet. Pentru că pe atunci credeam că-s mare! La 36 de ani am fugit din Dolhasca, lăsând o ladă şi două valize cu manuscrise la discreţia furiei celei părăsite. Am crezut că niciodată nu voi mai scrie un rând. De data asta mă gândeam că dispare un poet, nu mare, dar un poet. Poate că a şi dispărut. Dar *era necesar*! Dovada? Acum nu ţi-aş fi scris, nu aş fi alergat (zburdat aproape!) pe foiţele astea portocalii, nu aş fi avut imensul regret al şezlongului din spatele casei, sub părul pletos, cu motanul pe genunchi. E bine, e încă foarte bine, ţi-o jur! Iată, pe un balcon de la un bloc văd întinsă o piele de oaie (neagră!) pe-o sârmă. Stă acolo de câteva zile. Era necesară!!!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Brumaru a văzut cana împreună cu Mugur!

Dragă Mugur,

Nu un jurnal, ci o „corespondență” îmi trebuie mie! Chiar dacă tu nu îmi răspunzi, ceea ce eu îți scriu e „scrisoare”, e trimisă prin poştă cu plic pecetluit cu timbre mari, zimțate la fix pe margini! Într-un „jurnal” mă pierd în însemnări sumare de gesturi nesemnificative. De exemplu: „Întâlnit poetul M.U. Mai bățos ca oricând. La plecare îmi strânge mâna ca şi cum ar lua un căcat în palmă”. E prost exemplul, de fapt în jurnal scriu doar: „Întâlnit M.U.”. Chestia cu datul mâinii o pun acum, pentru tine, ca să-ți dai seama cam ce fel de întâlnire a fost între noi. Dacă mă rezumam la jurnal, eu, ştiind ce a fost, mă plictiseam să mai însemn ceva în plus. Corespondența mă incită, trebuie să-ți comunic, să te conving şi astfel, încet-încet, ies din inerție, din muțenie. Fac fraze, înşir cuvintele, negre pe portocaliu, şi trăiesc, da, trăiesc în cele câteva minute mai mult decât toată ziua.

* * *

Apoi corespondența e şi mai afectivă. Oricât aş vorbi numai de mine în aceste scrisori, ele *îți sunt adresate*, presupun un transfer de sentimente, eşti duhovnicul meu, te încarc cu sufletul meu păcătos, sau bun, sau plictisitor, sau amuzant etc. Nu-i totuna să scriu: „Am văzut o cană”, în jurnal, cu „Am văzut o cană”, într-o scrisoare! Te iau complice; chiar dacă nelegiuirea de a vedea o cană e foarte mică, la judecata cea din urmă se va spune că Brumaru a văzut cana împreună cu Mugur!!!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Un fel brusc de a-mi tăia macaroana sufletului

Dragă Mugur,

De fapt m-am exprimat greşit la sfârşitul cotidianului de ieri. La judecata cea din urmă se va spune că Mugur ştia de nelegiuirea lui Brumaru de a privi o cană goală-n amurg! Şi n-a zis nimic, nimănui despre asta!

* * *

Mare lucru să nu ne pocnească, la un moment dat, Raicu, criticul prin excelență, c-un volum de proză! Prea le ştie el pe dinăuntru! E un scriitor deghizat în critic. Pregăteşte dânsul o bombă, ai să vezi. Oricum, un jurnal formidabil sunt sigur că are.

* * *

Mizeriile vieții. Criticul A.C., de o bucată de vreme, se poartă nasol cu mine. O lipsă de amabilitate, un fel brusc de a-mi tăia macaroana sufletului cu toporul pe butucul fiecărei ocazii. Iată, îi apare o carte la Junimea, peste o lună. Să fie acesta motivul superiorității lui? Nu te mint. Am renunțat definitiv să-i mai telefonez, să-l mai văd. Îmi pare şi rău, fiindcă speram să am în el un om, cel puțin înțelegător dacă nu prietenos (prieten nici nu îndrăznesc să spun). Nici eu nu-s chiar un înger, dar am puseuri de tandrețe, de bunătate şi încerc, disciplinat, să-mi respect nişte principii, să nu le degradez, indiferent dacă, uneori, mă fraieresc pe mine însumi. Să fie vârsta de vină? Are doar 31 de ani. Posibil. Şi eu la 31 de ani eram mai dur. Dar, vezi tu, Mugure, ceea ce ne admitem nouă nu putem ierta altora. Drept care, întristat, renunț la criticul A.C. Dar asta nu are nicio importanță. Principalul rămâne *Cotidianul de gingăşie*!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Trebuie să fiu fericit, chiar cu riscul unei adânci deznădejdi

Dragă Mugur,

Să mă las în voia cuvintelor, să le înşirui fără grijă, aşa cum vor dânsele? Poate că, scăpate de prejudecăţile mele, de ticurile mele, de obsesiile mele, ar fi mai limpezi şi mai sincere; indiscutabil mai proaspete. Şi-apoi să vin şi eu, obosit, abia ţinându-mă de coada lor, gâfâind ca să le pot ajunge! O să încerc, o să încerc şi-n felul acesta poezia, trebuie să încerc, n-am ce face.

* * *

Pe insulă e-o dimineaţă însorită de martie. În stânga se vede plopul negru, desfrunzit, dintr-o curte interioară. În dreapta un tub de tablă, tot neagră, afumată, un fel de coş ciudat prin care niciodată nu iese fum. Am coborât puţin pe insulă. Cald, capre, poeţi severi, tramcare. Încercând să fac un abonament pentru *Echinox*, poetul I.R. m-a refuzat net. Aproape că s-a supărat de enormitatea ce mi-a trecut prin minte de-a-l abona! Întors în „fortăreaţă", beau apă şi pun la cale o nouă cafea, a treia pe ziua de azi. Nervii îmi duduie uşor, muzical, ca un camion ce stă pe loc cu motorul aprins. Umbrele negre ale coşurilor de cărămidă pe acoperişurile verzi. Sunetul dulce al unui avion îndepărtat, invizibil. Să nu uit că prietenia e şi o disciplină. Să nu uit că poezia poate fi scrisă şi fără inspiraţie. Să nu uit că trebuie, că trebuie, că trebuie să fiu fericit, chiar cu riscul unei adânci deznădejdi.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Veşnicul lor picurat pe-o piatră

Dragă Mugur,

În aceste zile de primăvară, ca în fiecare an, mă simt inutil. Mă mişc greoi, hainele atârnă pe mine, transpir şi mi se pare că mereu am pantofii murdari, prăfuiți. Lectura merge împiedecat, îmi vine să las totul baltă şi chiar las, şi să plec undeva, la periferia oraşului, pe străzi înguste cu case mici în curți largi, cu femei spălând rufe colorate în lighene mari, emailate, cu câini şi pisici doborâte de lene-n praful de lângă ziduri sau pe acoperişuri de cotețe. Văd din nou cişmelele şi iar mă tulbură veşnicul lor picurat pe-o piatră. Dar nu găsesc ritmul în suflet şi nimic, absolut nimic nu se transformă în vers ca înainte. Nu-mi pot îndulci suferința, n-o pot îmbiba, împăna, lucrând-o, făcând-o frumoasă. Rămâne ascuțită, proaspătă, la suprafața lucrurilor, pentru că mi-am pierdut posibilitatea de-a o spune-n cuvinte. Şi totul, orice amănunt, crăpătură-n zid, colț de cărămidă, cană atârnată de-o pompă, totul aminteşte de copilărie, dar nu numai atât, îmi aminteşte că imediat o să dispară, şi n-o să mai pot găsi nimic, n-o să mai pot furişa ce-am găsit altădată, pe hârtie. Sunt condamnat doar să privesc, să privesc la nesfârşit lucruri pe care nu le mai ştiu exprima. Acum reuşesc doar să descriu această neputință, mă complac chiar în a o detalia, a o „clasifica”, a o desface şi-a mă uita la ea ca la mațele unui ceasornic stricat.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

În altă zi l-am văzut chiar pe Cicikov!

Dragă Mugur,

Echipe bine organizate, lucrând în ture, sparg trotuarul străzii pe care stau cu nişte ciocane pneumatice. E un zgomot infernal, geamurile zăngănesc, ceaşca îmi sare pe masă ca broasca. Iar eu sunt tot mai

împotmolit în Gogol! L-am început într-o doară şi iată că nu mai pot scăpa de el. Iau câte un volum, îl citesc, apoi imediat, fără pauză, îl recitesc, cam aşa cum se citesc poeziile, de câte 2-3 ori la rând, ca să le prinzi tonul mai bine.

* * *

Mi s-a întâmplat, de atâta lectură din Gogol, ceva ciudat. Ducându-mă cu cineva, un cunoscut, la directorul maternității şi văzându-l, am rămas perplex: era Sobakievici! În altă zi l-am văzut chiar pe Cicikov! Era profesor de matematică!

* * *

Am pe masă, de mult, două cărți pe care le voi citi cu delicii: *Jurnalul lui Samuel Pepys* şi *Convorbirile lui Goethe cu Eckermann*. Nu ştiu de ce, în mintea mea, ele se combină.

* * *

Pe insulă nimic nou. Capre şi papagali! „Fortăreața” mi se pare din ce în ce mai acceptabilă; am căptuşit-o, încetul cu încetul, cu cărți cumpărate de la anticariat. Uneori, după-amiaza, când lumina cade pe cotoarele lor, mă simt fericit. Aud clopotul ce bate sferturile de oră în turla Mitropoliei. Câteodată, rar, vine o adiere de tămâie de la bisericuța aflată la vreo sută de metri de „fortăreață”. Dealurile din față prind uşor-uşor o tentă vernil. Trupul îmi vibrează plăcut, sub presiune, dornic de încă o lopată de cafea!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Minutul portocaliu al zilei

Dragă Mugur,

Uneori, aşa cum se duce de sus până jos câte un fir la ciorapii de damă, mi se destramă o săptămână întreagă, de luni până duminică, fără să fac nimic de seamă. Cititul se împiedecă, scrisul (în afara cotidianului) e inexistent, oboseala se adugă peste oboseală şi plictiseala le căptuşeşte gros pe toate. Ieşi puțin în oraş şi vezi că s-a dus o dimineața sau o după-amiază. La douăsprezece trebuie să dau de mâncare lui Pufnei şi apoi s-o adorm. Dar ea nu vrea să doarmă şi-mi pierd câte două ore până reuşesc s-o aținesc. Degeaba cafea, sunt ca un pietroi murdar. Şi tot aşa, tot aşa, doar minutul portocaliu al zilei îmi mai dă bucuria, fără grijă, a unei flori dăruite cuiva. Şi în tot timpul acesta sunt mereu pe punctul de a-ți da telefon! Nu că aş avea ceva de comunicat esențial, Doamne fereşte!, ci ca să pot şi eu vorbi cu un om cu care mă înțeleg cât de cât. Dar nu se poate, costă, am scandal, mi-e lehamite. Aşa că, oricum aş întoarce-o, ajung la scris, la foița zilnică.

* * *

Să nu uit. Te rog, în lecturile tale, dacă dai de ceva referitor la *rouă*, înseamnă-ți pagina şi cartea, iar dacă e o carte ce nu aş putea-o avea, copie chiar citatul respectiv şi trimite-mi-l. Îmi trebuie pentru *Roua lecturii*. Transmite această rugăciune la toți cei care, citind, m-ar putea ajuta.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O limitare a raţiei pentru a nu da în fibrilaţie şi de-acolo-n starea de graţie

Dragă Mugur,

Iată-ne ajunşi, mai mult din joacă, la numărul 50! Prilej de dulci bilanţuri, proiecte grena şi zarnacadele. Mai întâi o constatare dulce. Redacţia s-a stabilit la o formulă fixă: redactor-şef, Emil; secretar general de redacţie, Pufnei. Sper să mergem cu această formaţie până când vor înflori brânduşele violet ale infinitului! Altă precizare de primă importanţă: cafeaua nu ne-a lipsit, ba aş putea spune că ne-a chiar prisosit, fluturându-ne uneori inima ca pe o cârpă-n zefire. Se impune, deci, o limitare a raţiei pentru a nu da în fibrilaţie şi de-acolo-n starea de graţie... Adaug încă o constatare de fond, amară: în tot acest timp nu am primit de la *Dragă Mugur nicio scrisoare!* Consider că şi performanţa ta merită consemnată! Explicaţii sunt cu duiumul, mi le-am dat singur şi sper că până la urmă vei începe, încet-încet, să-mi scrii şi tu. Dar acum, în clipa portocalie, ninge şi plouă, bat toaca şi un clopot mic, cu limba subţire, de la biserica din apropiere. Pare a fi bine, corpul se supune leneş, dar exact, comenzilor, începe o nouă zi. N-aş putea spune cum va evolua în continuare *Cotidianul de gingăşie*. Vezi şi tu că este supus purului hazard. Mă gândesc să-ţi povestesc cum am făcut şapte probe pentru a-mi coase un pantalon; cum am băut într-o zi votcă, iar seara, în pat, căutând cu disperare un singur moment frumos din ziua aceea, nu am gasit nimic, nimic, era un gol; cum în cutia poştală, de foarte mult timp, nu zăresc decât *Sportul*, cotidian la care sunt abonat pe tot anul! Însă e un număr jubiliar! Prietenia noastră trebuie să intre în legendă!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O, dar *Păduchele lânos al viței de vie*?

Dragă Mugur,

„Te gândeşti mereu – de mâine încep o viață nouă, de mâine încep să țin dietă; dar nu faci nimic: chiar în seara aceleiaşi zile te îndopi, încât de-abia mai dai din pleoape şi nu-ți mai poți mişca limba-n gură, stai ca bufnița şi te holbezi la toți – nu-i aşa?” Ți-am dat un citat din Gogol, vezi bine!

* * *

Ai auzit de *Gărgărița albastă a verzei,* de *Musca cepei*, de *Păduchele țestos al trandafirului*, de *Cățelul frasinului*, de *Fluturele alb al salciei* etc. etc.? N-ai auzit fiindcă, deşi citiseşi Shakespeare, nu ai citit *Îndrumător de protecția plantelor*! Şi pierzi, după cum observi!

* * *

Tot în *Îndrumător* aflu că la Coțofană i se spune ştiințific *Pica Pica Pica L*. O, dar *Păduchele lânos al viței de vie*?

* * *

Uite, spune şi tu dacă nu-i delicios. La capitolul „Bolile ardeilor” citesc că există boala: *Piticirea* şi îndesirea tufelor de ardei! Asta ar fi ca înmulțirea poeților mediocri!

* * *

Dar ca să închei tot c-un citat din Gogol: ce mai faci „din punct de vedere hemoroidal”?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Volume legate-n piele de crin tăbăcită-n moare de varză

Dragă Mugur,

E o vreme minunată pentru lectură! Întâi, în primele ore ale dimineții (de la şase la nouă) a plouat. Acum (a doua cafea!) ninge. Să tot stai în fotoliu, cu geamul întredeschis, cu ceaşca de teracotă goală, crănțănind zațul, şi să citeşti clasici ruşi. Tocmai am terminat *Bancnota falsă* de Tolstoi. În nuvela asta sunt grozăvii cât în trei romane de Dostoievski, dar spuse cu un asemenea firesc, încât totul pare banal. Impresie datorată artei magistrale a lui Tolstoi de a se stăpâni. Şi mai este ceva, orice ar scrie, de la *Război şi pace* până la cea mai mai scurtă povestioară de abecedar, simți că are *timp*, că nu se grăbeşte, că e încrezător în ceea ce face gospodăreşte, pe îndelete. Nu acelaşi sentiment ți-l dă Dostoievski, ce pare mereu în criză de timp, nu-i ajunge parcă, se grăbeşte, delirează din neputința de-a se stăpâni. Şi încă ceva: nu cred că Dostoievski poate fi înțeles cu adevărat fără Tolstoi. Şi nici invers! Tolstoi şi Dostoievski *sunt un autor cu două pseudonime!* Un genial autor, incomparabil, unic, ce s-a jucat în două maniere deosebite acoperind un fond comun. Ca editor aş crea un corpus magnific de volume legate-n piele de crin tăbăcită-n moare de varză, volume cu inscripții suflate-n aur şi sânge, cărți mari, cu foi vaste cuprinzând de-a valma, fără specificarea obişnuită, a celor *aparent* doi autori. Închipuie-ți această ediție în vreo sută de volume, aşezate în fața ta, aşteptându-te, luminându-ți viața, netezindu-ți cutele amare ale sufletului tău de toate zilele nemernice!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Sub cuvintele lui liniştite foşnesc coropişniţe

Dragă Mugur,

S-ar mai putea spune, într-un anumit fel, că Dostoievski este *indecent.* Prea-şi ridică fustele Nastasiei în cap, prea ne-arată ce au ţigăncile-ntre coapse, iartă-mi comparaţia, dar vreau să exagerez puţin, ceea ce noi ştim şi fără să vedem. Tolstoi, cu acelaşi fond frământat, chinuit, *dostoievskian*, mai mult ascunde, dar bănuim că sub cuvintele lui liniştite foşnesc coropişniţe. Chestiile astea s-au mai spus, numai că eu de abia acum le-am simţit.

* * *

Cu acest număr al *Cotidianului de gingăşie* se înfiinţează o rubrică permanentă, alcătuită din citate (câte un citat de număr): *Samuel Pepys şi nevasta.* Începem: „Locuiesc în Axe Yard, împreună cu soţia şi cu servitoarea noastră Jane, *şi nimeni altul în afară de noi trei*". Acest triunghi pare să fie ideal pentru Samuel Pepys. El are nevoie de soţie şi servitoare (nu servitor!). Ultimele cuvinte exprimă dorinţa ca formaţia să se păstreze permanent, plăcându-i, se pare, a oscila între cele două prezenţe domestice.

* * *

O, dar uitam să-ţi mai dau nişte cuvinte din *Îndreptar de protecţia plantelor!* Este vorba de *Viespea cu* ferăstrău *a merilor, Molia sfeclei* şi *Rugina de pe gura leului!* Dar iată şi un dăunător al produselor agricole depozitate: *Cleştarul făinei!*

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Cât de bucuros zburdă fluturele ce devin

Dragă Mugur,

Tânăr fiind (ca să încep la modul grav!), săream paginile plicticoase ale cărților citite pe nerăsuflate. Făceam, desigur, o greşeală de care nu mi-am dat seama decât mai târziu şi poate şi din cauza asta (nu singura) a trebuit să recitesc tot ce am stricat atunci. Pentru că foile plicticoase nu numai că sunt necesare, dar şi încântătoare prin aşteptarea ce-o creează în mine, ca cititor, prin *speranța* pe care mi-o pulverizează fin în suflet că voi da, după consumarea lor, de ceva nemaipomenit. Paginile plicticoase reîmprospătează pofta de citit! După un pasaj greoi, anost, cenuşiu, cât de bucuros zburdă fluturele ce devin, fluturele ce trebuia să zacă un timp în larva urâtă, târâtoare, a rândurilor terne. Tot aşa, pot spune că o carte plicticoasă e profund utilă pentru cartea ce va veni, pe care o voi parcurge jubilând că am scăpat de cealaltă. Autorii plicticoşi au rostul lor. Dacă vrei să pricepi mai acut, mai până la măduvă un volum de Dostoievski, citeşte întâi, te rog, un roman englez de, să zicem, Anthony Trollope! Şi mai departe, literaturile plicticoase sunt create pentru a se putea gusta cu mii de delicii literaturile mari.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta. „Am prânzit acasă, la mansardă, soția mea a gătit nişte măruntaie de curcan, şi-n timpul ăsta s-a fript la mână.” Este 1 ianuarie 1650. În jurnal S.P. notează: „Ziua Domnului”. Se pare că era cam strâmtorat dacă, la asemenea ocazie, mănâncă doar măruntaie de curcan. Nu înțeleg de ce nu face servitoarea mâncarea. Soția nu şi-ar mai fi fript mâna.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Orice lalea luptă să-şi stăpânească nervii fini

Dragă Mugur,

Citesc într-o cărțulie de popularizare a ştiinței (*Biosfera*) un lucru uluitor despre *afectivitatea plantelor*! Cercetările, închipuie-ți, au fost începute de un tip, Cleve Backer, de la poliția din New York! Îți dau citatul: „C.B. a experimentat cu un detector de minciuni (metodă polițienească! n.m.) pus în contact cu frunze de Dracaena. Şi-a propus să ardă o frunză a acestei plante. Înainte de a aprinde frunza, planta a reacționat. Planta a reacționat şi când au fost opăriți câțiva creveți. S-a mai constatat că plantele reacționează la orice primejdie potențială, ca: trecerea unui câine, apropierea unei persoane ostile vegetației, diferite vehicule, ş.a.”. Vei mai rupe tu, de-acum înainte, o floare, cu inima curată, spre-a o oferi unei femei cu craci superbi? Răspunde! Îți dai seama ce teroare mută, ce primejdie necontrolată constituim pentru un biet crin sensibil? Surâzi şi întinzi mâna spre frunza unui arțar şi nici nu bănuieşti că el tremură de frică, nu de vânt. Orice lalea luptă să-şi stăpânească nervii fini, să fie calmă, să-şi ducă demn viața ei de floare. Ştii tu ce-i parfumul? Noi nu mirosim florile, ci spaima lor. Va veni o vreme, sunt sigur, când plantele, nemaiputând suporta, ne vor părăsi. Sclavia lor îndelungată, ca orice sclavie, trebuie să aibă un sfârşit.

* * *

Dar mai este ceva. Având o *viață afectivă*, orice plantă, normal, se poate îndrăgosti! Cauți toată viața femeia ideală, te chinui, trăieşti amar şi singur, şi nici nu bănuieşti că eşti iubit nebuneşte de un asparagus pletos, senzual, gata să te strângă în brațe ca cea mai „animală” amantă!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

E roua clasă muncitoare!

Dragă Mugur,

Cred că ți-am mai spus: nu mă simt cu adevărat bine decât în fața foiței zilnice de gingăşie. Iar dacă de cele mai multe ori îmi descriu neputința, este şi pentru că *mai pot* să o fac! Îmi place înfundarea pixului în membrana portocalie a hârtiei, îmi plac plicurile albe, timbrele mari, linse cu limba şi lipite cu măiestrie, îmi place cutia enormă de lemn în care îmi pun corespondența, direct la poştă, zi de zi, neabătut. Oare nu astea toate sunt scheletul, osul tare al cuvintelor, al rândurilor, al operei? Câteva gesturi, câteva obiceiuri fixe, puțină tenacitate şi merge, uite că merge!

* * *

Pentru *Roua lecturii*. „Termenul de *punct de rouă* (punct de condensare) desemnează temperatura critică la care aerul este complet saturat şi sub care se produce normal condensarea.” (*Geografia fizică*)

* * *

Dar iată ce zice Dimitrie Cantemir în *Descrierea Moldovei*: „Locuitorii adună roua şi, după ce-au strâns-o într-o oală, ei găsesc deasupra apei un unt foarte bun, cu nimic deosebit de untul obişnuit, nici la miros, nici la culoare, nici la gust. Lucrul acesta nu se petrece însă tot anul, ci numai în trei luni – martie, aprilie şi mai; în celelalte, ori prea umede, ori prea uscate, nu se mai întâmplă”.

* * *

Dar Bacovia? *Eroua clasă muncitoare!* Citit de Foarță aşa: *E roua clasă muncitoare!*

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Furnicile tale nervoase

Dragă Mugur,

Ieri a plouat, cu pauze scurte, toată ziua. Azi, duminică, cerul e închis de nori gri bătând uşor spre violet; acoperişurile verzi, umede de un fel de ceaţă ce se scurge implacabil. Am dormit prost, vise urâte, dureri în încheieturi. Pufnei s-a trezit şi a trebuit readormită. Sunt într-un gol de lectură. Foarte multe ciori în aerul rece, mă indispun.

* * *

Ne putem ascunde după cuvinte? Nu cred. E ca şi cum te-ai afla după o uşă cu geamul mat. Cel ce te vede de dincolo are impresia că eşti monstruos! De după cuvinte părem mult mai complicaţi, mai răi, mai buni, din cauza puterii lor de deformare. Bine, vei spune, dar sunt şi geamuri transparente, limpezi ca lumina. Desigur, voi răspunde, dar în cazul acesta ar fi vorba de nişte cuvinte fără litere, practic imposibil de realizat!

* * *

Am enorm de citit. Mă gândesc la: Ion Ghica, Heliade-Rădulescu, Anton Pann, Bolintineanu, Alexandrescu, Negruzzi, Kogălniceanu etc. etc. etc. O groază de scriitori români pe care nu i-am murat îndeajuns în suflet.

* * *

Am renunţat la Samuel Pepys şi nevasta fiindcă, deşi citatele sunt delicioase, comentariul meu încă nu-i bun de nimic, trebuie să se coacă.

* * *

M-ai anunţat că ţi-ai cumpărat hârtie roz! Minunat. Să o văd acoperită cu furnicile tale nervoase! Pune o coală scrisă lângă una imaculată, vei vede că toate literele o părăsesc pe prima pentru a se rândui, în alte formaţii, pe a doua!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O cioară cu ochii delicios de rotunzi

Dragă Mugur,

Am observat şi ieri, la telefon, şi altădată, un fel de răceală în ceea ce-l priveşte pe Radu Petrescu. Să fie o urmare a figurii cu manuscrisul pe care mi-ai povestit-o tu cândva, la *O singură vârstă*? Te-am întrebat o dată de ce nu i-ai luat un interviu şi am fost izbit de aceeaşi îngheţare bruscă a ta. Aici se ascunde ceva, nu-mi spune tu mie că nu! Bănuisc că, mai ales că sistemele voastre de comunicare nu coincid, trebuie să vă traduceți unul pe altul şi vi-e lene şi ați lăsat-o baltă! Păcat. Radu Petrescu e, orice ai spune, un mare scriitor izolat, un încrâncenat, indiferent de seninătatea absolută pe care o afectează-n *operă*! Recitind jurnalul lui în care 1. se uită la nori; 2. lecturează imens, mai ales clasici francezi; 3. bea lapte cu nemiluita... recitind deci acest jurnal, mi-am dat seama cât efort pune în a ascunde *adevărata* lui viață.

* * *

Pentru a face un interviu cu tine îmi trebuie, neapărat, toate cărțile tale. Şi cele pentru copii! Mai ales, în afară de cărțile de versuri, cele *două* variante ale cărții în care vorbeşti despre perioada când ai stat la țară. Sunt sigur că din ele voi putea trage întrebări la care nici nu te aştepți!

* * *

În rest, totul e ploaie cernută cu migală, zgomote de hidrofor şi-o cioară cu ochii delicios de rotunzi.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Mă zbat împotmolit în propriul meu sos

Dragă Mugur,

Un nor morocănos mi s-a întins, parcă, pe suflet. De dincolo, de deasupra lui, mai scapă uneori câte o rază subțire, atingând aici, jos, vreun obiect şi scoțându-l din umbră. Apoi raza dispare, norul devine compact, greoi, definitiv, capac al unei cratițe enorme în care mă zbat împotmolit în propriul meu sos! Când scriam versuri, eram obsedat de două idei (deşi eu nu alimentam, nu admiteam ideea-n poezie); ideea de soliditate a obiectelor, de concretețe maximă, pe de o parte; ideea de transparență, de fulguire veşnic schimbătoare a clipei peste aceste obiecte precise, pe de altă parte. Îți spun asta pentru că acel nor infernal îmi opreşte sursa de lumină în care să pot realiza soliditatea şi transparența urmărită. Între mâna mea şi soare s-a interpus neputința, poate nepăsarea, da, nepăsarea, de fapt. Soarele, sunt sigur, există. Mâna mea, iat-o, scrie, scrie. Dar rândurile nu mai sunt transfigurate de lumină, nu mai sunt spălate de culori proaspete, fugitive. Un nor morocănos mi s-a întins, parcă, pe suflet.

* * *

Azi, Pufnei, secretarul nostru de redacție, va face un vaccin (nu ştiu care) la dispensar. Presimțind evenimentul, s-a trezit de la cinci jumătate dimineața (!) şi a început să mă strige: „Bibil, Bibil!”. Iar eu ce era să fac? Mi-am făcut cafeaua, am băut-o şi m-am apucat să descriu tristețea pentru a o pulveriza.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Sufletul nostru trilobat ca un imens trifoi de azur

Dragă Mugur,

Azi, 4 aprilie 1978, pe la ora cinci şi jumătate, în timp ce păzeam un ceainic în care îmi preparam un ceai negru şi amar (dar chinezesc!) şi răsfoiam o *Carte de bucate* proaspăt cumpărată, a sunat telefonul şi am ştiut că eşti tu: fiindcă mă gândeam la tine, fiindcă vroiam să-ți scriu ediția de seară a *Cotidianului de gingăşie*, fiindcă, venind spre casă, aveam în suflet o spaimă şi doream să vorbesc cu tine, să te întreb, să mă liniştești. Şi ai dat telefon! Azi, 4 aprilie 1978, după telefonul primit de la tine, îmi vine să plâng de bucurie şi-mi amintesc brusc de zilele petrecute împreună în localitatea D. (ca să mă exprim ca în romanele ruseşti!), în spatele casei, sub părul ce-şi lăsa fructele să putrezească-n lenea noastră, pe linia ferată, în drum spre gazda ta, în camerele acelea cu mult mai tinere decât încăperile în care stăm acum aplecați pe hârtii ce nu ne mai primesc cuvintele. Azi, 4 aprilie 1978, ai avut, la un moment dat, la telefon, o intonație ciudată, de frate mai mare, afectuos, blând şi totodată trist din cauza întâmplărilor vieții. Iată-ne pe noi toți: directorul fondator Robinson Crusoe, redactorul-şef Bibil, secretarul general de redacție Pufnei... aducându-ți pe palme această foiță portocalie alături de sufletul nostru trilobat ca un imens trifoi de azur. Şi-ți mulțumim. Prietenia există!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

S-a dus ce era mai frişcă-n noi

Dragă Mugur,

Am impresia că prea facem caz de vârstă! Nu numai acum, oricând. La optsprezece ne văităm că avem doar atât. Pe la treizeci începem să spunem că, gata, s-a dus ce era mai frişcă-n noi. La patruzeci urlăm de neputință, dar urlăm, bagă de seamă, deci mai putem! Sunt sigur că la cincizeci vom

şuşoti, dar nu ne vom lăsa! E o banalitate ce-ți zic, fiecare vârstă îşi are mosorelele ei cu ață vernil, grena, gri, după anotimp! Că ața asta e din ce în ce mai slabă, se rupe şi ne lasă coatele sufletului în afară, e altă chestie, mai delicată! La patruzeci de ani, mi se pare, nu mai avem voie să ne bocim. Sau dacă o facem, bocetul trebuie, prin el însuşi, să fie frumos.

* * *

M-am trezit pe la vreo patru jumătate şi am început să mă gândesc la telefonul de ieri după-masă. Spaima aceea indefinită care-mi împăinjenise sufletul de vreo două săptămâni era, deci, reală, cu un suport foarte precis. Şi, iată, când pot să o aşez pe o cauză, îmi dau seama că nu mi-a trecut.

* * *

Te anunțam ieri că am cumpărat o *Carte de bucate.* Ştiai tu de „limbi de pisică în unt”? Dar de „melci cu marmeladă şi nuci”? Ai mâncat vreodată CRAFLE? Dar că există: ouă moi I şi ouă moi II? Trăieşti într-o totală ignoranță, Mugure!

* * *

Strâns în mijlocul zilei ca-ntr-un cristal!

* * *

La televizor este un scurt serial *Robinson Crusoe*, făcut de televiziunea britanică.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Metoda bilelor de sticlă

Dragă Mugur,

Pentru adormirea, la prânz, a lui Pufnei, folosesc diverse metode. În primul rând trebuie să stau cu ea până adoarme. În al doilea rând trebuie să încui uşa cu cheia ca să nu fugă. Dar iată metodele. 1) *Metoda hârtiuţelor*. Iau o coală albă de hârtie şi o rup în bucăţele, spre marea ei statisfacţie. Bucăţelele trebuie să fie cât mai mici cu putinţă. Pun aceste hârtiuţe pe o pernă mică. Pufnei le suflă! Le adun din nou. Pufnei iar le suflă. Trebuie, vezi bine, ca eu să le adun. Ea numai le împrăştie. Făcând asta de nu ştiu câte ori, trece la altă figură. Pun hârtiuţele pe pernă şi ea aruncă perna în sus. Adun. Pun. Aruncă perna. Şi iar, şi iar. (Nota bene: în timpul acesta poetul M.U. se plimbă prin Paris.) 2) *Metoda năstureilor.* Dacă nu reuşesc s-o obosesc în acest fel, scot la iveală doi năsturei frumos coloraţi. În fiecare zi cumpăr câte un nasture! Am o provizie considerabilă. Îi dau doi năsturei. Îi ascunde, îi aruncă, îi bagă în gură etc. până se plictiseşte. Urmează 3) *Metoda bilelor de sticlă* şi 4) *Metoda gumelor parfumate chinezeşti.* Şi, în fine, dacă nu o pot obosi cu nimic, după maximum un ceas jumătate îi dau drumul, descuind uşa. Îţi dai seama că nu am chef în fiecare zi să mă joc cu hârtiuţe, năsturei, bile sau gume parfumate. Dar o fac! De asta, cred eu, se poate scrie chiar dacă nu ai chef! Dar să închei cu o veste bună: azi am găsit hârtie portocalie! Mi-am cumpărat pentru vreo trei luni! Cu cea pe care o am, sper să acopăr anul 1978. Am impresia că de la *metoda hârtiuţelor* am plecat când am înfiinţat *Cotidianul de gingăşie*!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Trag casa scărilor după mine

Dragă Mugur,

E o zi friguroasă. Geamul tremură de vânt. O lumină ciudată, venită dintr-o singură parte a cerului, albă, parcă trecută prin filtre de lapte, îmi cade pe mână şi foaie. Am părăsit puțin „fortăreața”. Pe insulă, ca de obicei, goana haotică a tramcarelor, autobuzelor, oamenilor. Nimic important. La anticariat cele două vânzătoare mănâncă mari felii de pâine cu parizer şi râd prosteşte. La librărie nişte cărți de critică, le voi lua. Întors, trag casa scărilor după mine, îmi controlez puştile, le curăț, număr butoiaşele cu pulbere. Mă doare piciorul stâng, de sus până jos. Voi lua aspirine, voi bea ceai negru, voi citi ceva.

* * *

Jurnalul lui Samuel Pepys. „M-am întors acasă şi mi-am găsit soția pieptănată ca o fată şi era tare drăgălaşă.”

* * *

Îmi plac cercurile de cafea pe care le lasă cana mea de teracotă pe cărțile de pe masă. *Jurnalul lui Samuel Pepys*, mai cu seamă, are pe el o infinitate de cercuri întretăiate ce-mi apropie cartea şi mai mult de suflet.

* * *

Ştii că există fresia Mozart? Florile sunt de culoare albastră deschisă. Dar dalia Ravel? E roşie şi are o înălțime de 130 cm. Cam cât un copil! Ambele, desigur, sunt melomane. Le place să asculte plăci de patefon Columbia, de-acelea cu un ogar galben în mijloc. Dacă acul e prea tocit sau placa plesnită, se ofilesc, dar, mai întâi, culorile lor ating o intensitate maximă, extatică. Adoră şi flautul şi într-o după-amiază, când le voi cânta îndelung, se vor apropia de mine şi-mi vor săruta fruntea.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Manifestările amurgului la un copil

Dragă Mugur,

Ieri, după ce mi-ai dat telefon, m-am simțit bucuros, deşi tu îmi comunicaseşi că doamna C.V. nu prea vrea să-mi facă o carte de format mai mare. M-am întrebat, umblând apoi vreo două ore prin lumină, la periferia oraşului, de ce totuşi sunt atât de vesel. Şi răspunsul a fost uşor: vorbisem cu tine! Îți comunicasem ceva plăcut (chestia cu articolul acela din *Cronica*), tu mi-ai pomenit de serialul cu Robinson Crusoe, era-n regulă!

* * *

Am hoinărit cu inima uşoară cum n-am mai făcut de mult. Doamne, câte lucruri dragi nu mi-au încărcat iar sufletul! Case mici cu cerdacuri dărăpănate, cişmele cu câte o cană albastră înfiptă într-un băț, alături, garduri, garduri ce cu fiecare scândură îmi mângâie parcă tristețea, fericirea, nici eu nu ştiu bine ce. Începuse amurgul, am dat pe nişte străzi înguste şi noroioase peste copii jucându-se febril, aţâţaţi de culoarea tot mai trandafirie a cerului. Unul, cam de vreo cinci ani, cu o căciulă enormă, albastră, în cap, se învârtea cântând. Iată, mi-am zis, manifestările amurgului la un copil! Mingi de gumă zburau prin aer. Apoi, la o coadă, într-o prăvălie minusculă, luându-mi un covrig, am văzut o femeie cu un popou dumnezeiesc, total ignorându-şi-l, mestecând placid o bucată de pâine proaspătă. Bătea un vânt subțire, rece, îmi băgasem mâinile în buzunare, mi-era puțin frig la spate, dar mă simțeam minunat. Lucruri umile? Aici, pe străzile astea imunde, cred că se iubeşte ca în mitologie! O cuvertură galbenă, întinsă-n aerul tot mai cenuşiu, zbătută de vânt, mi-a amintit de marile disperări ale adolescenței.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Toaca-n ritm de dans african

Dragă Mugur,

De câteva zile, secretarul nostru general de redacție, Pufnei, se scoală infernal de dimineață, pe la cinci şi jumătate, se laudă că nu a făcut pipi în pat şi activitatea începe! E o lumină rece, albă, parcă ar fi toamnă. În stânga, jos, după ce s-a demolat un căsoi pătrat, a rămas, închipuie-ți, o magazie de lemne, cu spatele din zid tencuit alb. După-masa bate soarele în el până la sfâşiere. Pisici negre circulă dezinvolt pe acoperişuri, hidroforul zumzăie la intervale regulate. Am dormit prost şi nu am chef de citit.

* * *

Am cumpărat o cărțulie: *Animale cu cochilii, tuburi şi căsuțe*.

* * *

La biserica din apropiere a început să bată toaca-n ritm de dans african! Clopote rare, de la alte biserici, mai îndepărtate. Mi-aş pune capul pe hârtie şi-aş adormi. De la o vreme cafeaua mai mult mă oboseşte. Şi se şi cam termină! Lectura. Ce-i, în fond, lectura? Rugăciune?

* * *

Se spune: experiența vieții! Dar dacă nu-ți ajută la nimic? Dacă n-ai nevoie de ea? De ce nu experiența lecturii? (vorba lui Raicu!) Viața, vrei, nu vrei, ți-o trăieşti. Şi e atât de plicticoasă uneori, are atâtea goluri, ani întregi de lâncezeală, bucurii destrămate, neîntregi, dureri penibile, neeroice. O carte bună, în schimb, e rotundă ca un măr!

* * *

Aş vrea să citesc o carte despre mărar! Un tratat savant, exhaustiv, cumpărat dintr-o librărie în care vânzătoarele să roşească de plăcere când intru şi-mi întind mâna spre raft!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Ca şi cum ai avea un balansoar în tine

Dragă Mugur,

Luni, *Cotidianul de gingăşie* se scrie greu. Cafeaua pare mai amară şi îmi lasă gura arsă. Trupul, încă netrezit, are un balans dulce, interior (ca şi cum ai avea un balansoar în tine!). Vrând să scăp de Gogol, de Tolstoi, am încercat nişte americani. Plăcuți, dar parcă iar m-aş întoarce la Ivan Ilici! Şi-un vis: Să citesc *O mie şi una de nopți* împreună cu Proust. În ultima vreme am tendința asta, de-a citit două cărți bune, de-a gusta combinația dintre ele. Tolstoi cu Dostoievski, *Jurnalul lui Samuel Pepys* cu Eckermann etc.

* * *

Acoperişurile verzi au un pluş fin, alb, topit pe-alocuri: sunt urmele îngerilor cu tălpi fierbinți.

* * *

Proiect divin: să-mi cumpăr *Pomologia* (opt volume) şi *Ampelografia* (vreo opt-nouă volume). Voi avea ce scoate din ele, sunt sigur. Şi apoi sunt mari, groase, un singur volum din *Pomologie* tratează numai despre MĂR!

* * *

Într-un interviu dat de Nicolae Manolescu (revista *Napoca universitară*!), acesta spune că citeşte, concomitent, vreo zece cărți. Îl invidiez sincer. Nu reuşeam asta decât în adolescență. Acum mă înfund în câte un autor şi nu mai ies cu anotimpurile, ba uneori cu anii! Mobilitatea lui e semn de tinerețe, desigur. El nu caută confortul în lectură, dovadă că sare dintr-o carte în alta ca un pasager ce schimbă trenurile din mers.

* * *

Şi în tot timpul ăsta îmi cade părul, dinții mi se strică, încheieturile devin tot mai inflexibile, ochii obosesc, gura e amară, dureri confuze îmi cutreieră viscerele: vârsta!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Varza, dragul meu, este o mobilă pe scut

Dragă Mugur,

Se cade să începem cu un pic de heraldică! Trebuie să ştii, neapărat, că „orice figură care încarcă un scut se numeşte mobilă" (Marcel Sturdza-Săuceşti). În mare se împart în trei categorii. A) *Figuri naturale* (reprezintă astrele, omul, animalele, plantele etc.). B) *Figuri artificiale* (reprezintă produse care sunt produsul muncii omeneşti). C) *Figuri himerice* (figuri de animale fantastice). O figură naturală, de exemplu, este *varza. Varza,* dragul meu, este o mobilă pe scut care, după Paillot, era *emblema unei bucurii tulburate sau stricate.* De-ajuns cu heraldica!

* * *

Ieri am citit *Piesa fără titlu* a lui Cehov. Este într-o singură ediție, cea apărută la Univers, în colecția „Teatru”. Stufoasă (e prima lui piesă), cam cât pentru trei spectacole la un loc şi cu un sfârşit crunt, fiindcă cineva împuşcă pe altcineva. Dar încântătoare! Iată o întrebare pe care ți-o transmit şi ție: „Zău, Nikolai Nikolaievici, ai fost vreodată sătul? Mănânci, mănânci, mănânci... şi nu mai termini. E ceva îngrozitor!”. Dar ca să nu te sperii prea tare, poftim şi un aforism cehovian, din aceeaşi piesă, ce ne unge la inimă: „Cine nu se pricepe să mănânce bine e un monstru...”. Iată o altă întrebare cehoviană: „Cum o duce eterul dumitale din ploşnițe, Maria Efrimovna?”. Şi uite şi pe Cehov suprarealist: „Ana Petrovna, ți se târăşte pe piept un pian mititel!”.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Nasturi roşii pentru adormit secretarul nostru de redacție

Dragă Mugur,

Am coborât puțin din „fortăreață”. Pe insulă bate un vânt cald, plin de praf. La librărie mă uit la un *Tratat de alge* (două volume). Ține minte, sunt şi alge dulcicole, adică de apă dulce. La anticariat, închis. Cumpăr doi nasturi roşii pentru adormit secretarul nostru de redacție, Pufnei, la prânz. Când să mă sui, găsesc două bile de sticlă, una mare, plină de noroi uscat, alta mică, mai curată, cafenie. Mereu, mereu, ca într-o vrajă, mă întâlnesc cu bile! Ajuns cu bine în „fortăreață”, încep să prepar mâncarea lui Pufnei.

* * *

Şcedrin. N-am citit nimic din autorul ăsta cam de mâna a doua. Dar face parte din secolul de platină, al XIX-lea, al literaturii ruse. Mi-am adunat, cu migală, cele nouă volume de opere, apărute în româneşte, şi acum, cu

pixul verde între degete, mă aşez pe lectură. Dea Domnul să nu mă plictisească prea tare!

* * *

Nu m-am ras încă şi mă simt absolut stupid. Îți spuneam că de la un timp nu mă mai interesa lungimea firelor din barbă. Observ că mi-a revenit, iar, cochetăria. Nu mă mai suport neras!

* * *

Foarte interesantă intervenția lui Nicolae Manolescu la Colocviul de critică. O aflu de abia acum, din *Viața românească* 1-2. Şi, în general, e înviorător că astfel de texte au început să fie publicate.

* * *

Sunt îngrijorat. Stocul de cafea a scăzut considerabil. Dacă aş fi un demn urmaş al lui Robi, aş face ceva şi-aş planta arbori de cafea chiar pe balcon! În disperare de cauză, te voi pune pe tine, contra cost, să-mi procuri un kilogram!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Un iz de grajd sublim îți înăbuşă viața

Dragă Mugur,

Sunt dezolat, cu vârsta, femeile mi se par tot mai bombate pe unde nu prea avem voie să punem mâna! Să fie un semn de îmbătrânire a mea? Totuşi e o realitate, Mugure, te rog să mă crezi! Ieşi pe stradă şi eşti năucit de cât de rotund poate fi curul unei eleve vagante! Şi dacă o să te uiți mai atent, o să observi la fiecare trecătoare şi al treilea sân! Doamne, şi ce încotoşmănate sunt ele în harnaşamentele lor intime! Un iz de grajd

sublim îți înăbuşă viața; mie cel puțin îmi vine să rup tramcarele cu dinții şi să aleg din ele, ca pe sâmburi, numai femei albe!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta. „După ce m-am întors de la slujbă, m-am dus la my Lord acasă, unde soția mea pregătise o masă grozavă, adică, mâncare de măduvă de oase, buture de berbec, pulpă de vițel, mâncare de pasăre – trei pui şi douăsprezece perechi de ciocârlii, toate la un loc – o tartă mare, limbă de vacă, heringi, crevete şi brânză."

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Să beau cu cuvântul *gură*

Dragă Mugur,

Toată noaptea a bătut vântul. Dimineața, când m-am uitat pe geam, am văzut un zarzăr înflorit. Însă e rece şi ciorile par de sticlă neagră într-un cer albastru cețos.

* * *

Sunt pe punctul de a da marea lovitură: procurarea *Pomologiei.* Câteva volume le-am zărit la anticariat, vreo trei zac la librărie. Mi-ar mai lipsi doar unul, vol. VII, şi se pare că tocmai acela e *Căpşuna*!

* * *

De câteva zile mi s-a cam dus voioşia. N-am o cauză anume. Pur şi simplu nu îmi mai joacă-n suflet cuvintele. Cred că e de vină şi nesiguranța în ceea ce priveşte tot ce ține de scris, de publicat etc. Sau poate am obosit puțin, lucru normal, dar inaccepatbil pentru că nu am voie să obosesc. Din oboseală-n oboseală ajungem că mai şi murim fără a lăsa nimic în urma noastră! Să scriu deci cuvântul *cană* şi apoi să-l umplu

cu cuvântul *apă*. Pe urmă să beau cu cuvântul *gură* lichidul livresc! Folosindu-mă de cuvântul *mână*, care va apuca strâns cuvântul *toartă*! Şi uite că a ieşit ceva.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta. „Întors acasă, am instalat patul şi am făcut alte câteva lucruri în vederea întoarcerii soției mele.” Să nu fim ipocriți; de câte ori ne aşteptăm soția, plecată undeva pe-un timp mai lung, pregătim cu migală patul, loc ideal al întâlnirilor conjugale.

* * *

În *Animale cu cochilii, tuburi şi căsuțe* există şi capitolul „Moluşte ciudate”! Ei, bine, ele sunt: Poliplacoferele şi Monoplacoferele. E clar?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Idealurile mulate fest într-o rochie de jerseu

Dragă Mugur,

Şi pentru că nu-s voios, să-ți povestesc cum am fost ieri după-masă la o lansare de carte! M-am dus pentru că, uitându-mă în vitrină, am văzut o copertă asemănătoare cu a mea, cea de la *Cântece naive*! E vorba de coperta cărții *Prea fragedul contur* a lui V.M., carte scoasă la Cartea Românească. Desigur, făcută de Emilia Boboia! Prezenta L.L.: mic, grăsuliu, cu părul alb, cu ochii uşor bulbucați de pofte. Am cumpărat şi eu un volum şi după lansare m-am deplasat la *C.I.*, unde a avut loc o mică gustare cu plăcinte şi vin (plus votcă). Am stat cu L.L., de altfel simpatic, apreciator al băuturii şi al dactilografei Jeni cea cu idealurile mulate fest într-o rochie de jerseu! Să nu crezi că au fost poeți! Eu singur reprezentam ramura asta fragedă şi frumos înfloritã. Şi V.M., desigur. Drept să-ți spun,

m-am dus pentru că redactorul cărții era Sorin Mărculescu şi doream să-l întreb pe sărbătorit despre el. Stupoare, V.M. nu-l cunoaşte pe redactorul de carte! Să trecem! Un oarecare s-a îmbătat şi a început să povestească de o mie de ori cum i s-au scos două măsele şi câți bani a dat pe antibiotice. L.L. îmi şoptea laude la adresa voluptuoasă a incomparabilei Jeni care, culmea, îşi exprima dorința de a slăbi cu zece kilograme, deci de a-şi pierde, de a-şi topi oarecum carnea splendidă! Am protestat cu toții: aşa o vrem! Şi-a luat, ofensată, o poşetă ca un porthart şi a plecat, lăsându-ne cu votca-n suflet. Am stat şi eu puțin, până la nouă. Toată noaptea, trezindu-mă, am revăzut figurile hidoase ale celor câțiva rămaşi. Zi tristă. Cum naiba rezişti tu la frecuşurile astea veşnice cu oamenii? Mie mi se face pielea de găină!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Un tânăr în jur de 35 de ani coborî grăbit pe peronul gării din Dolhasca

Dragă Mugur,

Iată-ne din nou luni. Astă-seară a plouat torențial şi azi e frig, urât, nu-ți vine să-ți scoți sufletul pe stradă, ci să ți-l ții în pat, lângă nevastă, ca Samuel Pepys, bunul nostru prieten din Anglia! Ca să fie şi mai bine, hai să ne gândim la interviul ce îl vom începe aşa: „În anul 1969, dintr-un accelerat de seară, un tânăr în jur de 35 de ani coborî grăbit pe peronul gării din Dolhasca, poticnindu-se uşor de ultima treaptă a vagonului”. Ce zici, ar merge chestia asta? Ne-am introduce în spațiul şi timpul de atunci şi am porni o discuție despre câte-n lună şi-n stele. Desigur, eu ți-aş fixa nişte întrebări scrise la care să te gândeşti pe îndelete. Dar cred că interviul, în totalitate ar trebui făcut oarecum pe viu, ca să respire, să aibă inspir şi expir. Noi doi nu ne jenăm unul pe altul, discuția nu va fi crispată decât la început, apoi va curge firesc. Cu Radu Petrescu nu pot face decât

un interviu cu întrebări şi răspunsuri scrise. L-am văzut doar de 3-4 ori şi nu mă simt în largul meu, mai ales că el are o anumită răceală, un fel de eleganță ce mi-ar îngheța vorbele. Dar să revin la tine. O să caut la bibliotecă cărțile tale şi voi începe să văd ce pot scoate din ele, pentru întrebări. Însă, repet, baza va fi pusă când voi veni la Bucureşti pentru corectură. În două zile, stând cumințI acasă, o să-i trasăm parametrii exacți. Prima întrebare, după fraza de introducere de mai sus, ar suna: „Ce căuta el acolo, Florin Mugur?”.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Şi despre viața-viață

Dragă Mugur,

Plouă mereu, toată noaptea, toată ziua. Să ne mai gândim la interviu! Aş vrea să insistăm în el pe perioada de transformare *manifestă*, cea care reiese din cărțile publicate şi cea care, probabil, a avut loc mai înainte în tine. Țin minte că mi-ai spus cândva că o carte despre Shakespeare a fost revelatoare. Mi se pare că cea a lui Jan Kott. Apoi, ai pomenit şi de I. Alexandru, cu *Infernul discutabil*. Mă vor interesa, pe urmă, câteva lecturi, din tot cursul vieții tale, care te-au *răsturnat*, care au rămas *de bază* pentru totdeauna. Vom vorbi despre *condiția cititorului*, despre *lectură.* Țin mult la asta pentru că mă interesează. O întrebare la care îți propun să te gândeşti de pe acum, pentru a fi exact, se va referi la Labiş, la amintirile tale cu el şi despre el. Am senzația că întoarcerea cu 180 de grade în poezia ta, adică de la suav etc. la grotescul, la mizeria din ultima perioadă s-a făcut pe la vreo 30 de ani. Te rog să-ți consulți *Jurnalul* şi să vezi ce şi cum. Interviul face parte dintr-un fel de rubrică a mea la *Echinox* („Roua lecturii”)*, orice procedeu livresc e admis, ba chiar caut să provoc răspunsuri cam la tot ce-i în legătură cu cartea.* Dar vom discuta şi despre viața-viață, nu avea grijă.

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Nişte ace lungi, aceste adevăruri

Dragă Mugur,

Avem nevoie, fiecare, de cuvinte bune, nu frumoase, nu întregi, pot să fie şi jumătăți de cuvânt, blânde, liniştitoare. Ne nutrim viața din aura lor binefăcătoare. De ce îți spun asta? Iată o întâmplare. Duminică, după ce am vorbit la telefon cu tine, m-a sunat A.P., poet-poet, intelectual subțire, ardelean, ştii şi tu. Să ne vedem! Ne-am văzut, dar el era deja amețit şi a început, când eu, culmea!, îmi exprimam bucuria de a fi citit o poezie de-a lui extraordinară, da, a început să-mi explice că sunt un *burghez* care nici nu are cum să-şi dea seama de valoarea lui! Plus, nu-s „mare”, cum să pricep eu ce-i cu poezia aceea!? Curios e că, perfect treaz, m-am enervat aşa de tare, încât au început să-mi tremure mâinile. Scuza cu beția nu ține la mine! Eu, când mă îmbăt, nu înjur oamenii. L-am luat cu un taxi şi l-am dus la gară, trebuia să plece undeva. Dar s-a dovedit a avea o legătură prea proastă şi ne-am întors înapoi. Băusem puțin, am început să ne înțelegem, cred că şi-a dat seama că o făcuse de oaie. Apoi A.P. a adormit şi eu am plecat. Nu mai ştiu ce a fost după aceea. Dar ce vroiam să-ți zic? Era oare nevoie să-mi spună el nişte adevăruri crude? Ştiu că nu-s „mare”, ştiu că am obiceiuri burgheze, vreau tihnă, cărți, cafea, prieteni, ştiu poate mai bine ca el fiindcă sunt cu vreo zece ani mai bătrân ca dânsul, şi e vorba, nu-i aşa, chiar despre mine! Nu pot însă suporta să mi le înfigă altul în creier, ca pe nişte ace lungi, aceste adevăruri. Atunci m-am mâniat pe el, acum mi-e doar jenă de jena ce-o va încerca, treaz fiind, amintindu-şi cum m-a bruftuluit. Dreptate are fiecare, numai că parcă e mai dulce dreptatea ta. O intonație e de ajuns să mă bucure. Dar să mă şi ducă la cea mai neagră tristețe. Şi oare de ce e nevoie, la un pahar de vin, de judecăți aspre de valoare? A.P., care este un poet extrem

de fin, avea nevoie de mine ca să mă beştelească? Poate. Poate că şi eu aveam nevoie? Nu, eu nu aveam nevoie de chestia asta!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Mâini suspendate în aer, fără corp

Dragă Mugur,

Acum câteva zile, vreo două, am cumpărat de la anticariat un volum gros de 1500 de pagini, *Traité élémentaire de physique* de Ganot, apărut în 1887. Planşele sunt delicioase! Iată-l pe acest domn înalt, subțire, cu frac şi joben, ținând în mâinile împreunate la spate un baston sprijinit de podea, în mijlocul unei camere cubice, fără uşi şi ferestre! Din gura lui, O, iese o linie punctată ce merge până la peretele din față, înfundându-se în A! Ce poate fi mai încântător decât linia înfiptă-ntre dinții domnului calm, cu pantofi de lac, mustăcioară şi privire vulturească? Sute de imagini cu aparate bizare, lucrate cu migală-n linii fine, precise, umplu volumul. Mâini suspendate în aer, fără corp, țin lumânări cu flăcări conice în încăperi ermetic închise. Din ochi, din urechi, din nări, din gură, le ies, tuturor, linii ce se izbesc de pereți sau de obiecte dure. Un domn cu capul gol, durduliu, parcă o femeie cu pantaloni, se uită melancolic într-o cutie: camera obscură! Iar pe lângă toate acestea, ca furnicile, mişună formule grațioase, frumoase prin ele însele, chiar dacă nu înțelegi o iotă!

* * *

Dar ce dumnezeieşti sunt barometrele din acest Tratat!

* * *

S-a împuținat cafeaua. Madam Cosmos nu are, ce mă fac?

Voi fi nevoit să cobor în fiecare dimineață ca să beau una la „varice”, dar asta mi-ar da ziua peste cap, ceasurile matinale fiind extreme de prețioase.

Fiindcă a venit vorba, şi la 20 de ani tot dimineața scriam mai bine! Țin minte că mă sculam cu noaptea-n cap, curios să văd ce-o să mai scriu, ca şi cum asta o făcea altcineva. De scris eram sigur că voi scrie!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Robinson cel fără insulă

Dragă Mugur,

Mi-am adunat în jur o groază de cărți pentru copii, vreau să le citesc, încep câte una şi mă plictisesc de moarte. Totuşi *O poveste cu un hobbit* e foarte bună: umor, fantezie. De ce toate astea? Aş vrea să fac o piesă la teatrul de păpuşi pentru dumnezeiescul motiv că se dau vreo 6-7 mii de lei pe aşa ceva şi, din spectacole, se mai câştigă încă vreo 6. Cu 12 mii îmi scot la capăt un an de zile, vezi tu! Lucrurile nu sunt atât de simple, habar nu am cam de ce ar trebui, o să văd şi eu nişte spectacole. Cel mai uşor părea să fie o adaptare. M-am gândit la *Vântul din sălcii*, de un scoțian. Patru personaje: Sobolul, Broscoiul, Şoarecele de apă şi Bursucul. Plus încă alte câteva personaje secundare. Mă gândesc şi la ceva original. Un personaj de al meu ar fi Robinson cel fără insulă, un tip mic şi gras ce se tot lamentează pretutindeni că nu are o insulă pustie şi vrea neapărat să naufragieze, dar nu poate! Acțiunea ar fi comentată, ca în tragediile antice, de corul de cameră Sherlock Holmes! Alte personaje nu prea văd! Aş putea să îl plimb pe acest Robinson cel fără insulă prin mai multe cărți, prilejuindu-i întâlniri cu eroi de-ai lui Jules Verne, Dumas etc. Ideea e nostimă, însă mă bate gândul că nu-i chiar pentru copii! Oricum, văd eu ce fac. Ar fi culmea să ajung dramaturg de prunci! Totuşi ceva nu-i în regulă, am nevoie de un suflet bucuros, limpede, fără nori. Şi eu, nu ştiu de ce, mă simt tot mai fără vlagă, fără spor.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Câtă poezie
E-n pomologie!

Dragă Mugur,

Deşi ieri ți-am dat, entuziasmat, telefon ca să-ți anunț faptul nemaipomenit că există un soi de căpşun: ROBINSON!, nu mă pot abține să nu-ți scriu tot despre asta. Dar uite încă vreo câteva soiuri:

ARAMIS

LIBERTATE

ZARATHUSTRA

ELEFANT ROŞU

Iată şi două soiuri de zmeură: VIKING, SENECA! Deci, cu timpul, vom sta întinşi şi vom mânca, plini de înțelepciune, zmeură SENECA! Din soiurile de mure îți pot recomanda două: LUCREȚIA şi MAMUT. Coacăze? Ai putea încerca un soi, DANIEL DE SEPTEMBRIE, sau altul, NEGRU DE CĂLDARE! Cât despre agrişe numai DUCELE DE MAI merită!

* * *

Că tu ai profesat doi ani în comuna Căpşuna e uluitor! Sper că ai gustat din plin aroma traiului la țară. Oricum, eu te voi întreba pe tine ceva în legătură cu asta!

* * *

Pufnei, secretarul nostru general de redacție, dimineața, când se scoală, face întâi MIAU!, apoi HAM! Abia după aceea începe să vorbească!

* * *

Dragă Mugur, te rog din suflet ca, aproximativ la două săptămâni o dată, deci de vreo două ori pe lună, să-mi spui că totul e în regulă cu *ADIO, ROBINSON CRUSOE*.

* * *

Uitam, la căpşune, soiul LIBERATION D'ORLÉANS!

* * *

Câtă poezie
E-n pomologie!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Colecţia „Bostănăria pentru toţi"

Dragă Mugur,

Dus de Tamara la un fel de festival de poezie studenţească, l-am întâlnit pe Săplăcan, băiat cu figură cromolitografiată, parcă deunăzi sosit din Şcoala Ardeleană! Îl cunoşteam de vreo doi ani, când îl rugasem să-mi trimită *Echinoxul*. Şi dintr-o vorbă în alta, aflu că pregăteşte o carte pe care o lucrează cu tine! Începem să vorbim mai rapid şi o ţinem aşa până pe la unsprezece seara. Băiatul e delicat, abia student, speră să ajungă corector la *Tribuna* şi, unde mai pui, umblă la umor dacă bea puţin, nu mult, un pahar doar de vin. Am stabilit imediat să scoatem o revistă săptămânală, *DOVLEACUL DE AMIAZĂ*, ideea venindu-ne de la dovlecii pe care un pictor clujean, Vasile Gheorghiţă, îi pictează imperturbabil în orice tablou, indiferent dacă e vorba de un nud sau un scaun! El pune alături şi-un dovleac! Minunat, am zis, minunat! Şi ne-am pus pe treabă. Va fi un *organ oleaginos!* Vom avea rubrici! Vom avea dovleacul de fond! Vom avea un supliment pentru copii, *Dovlecelul.* Cineva va ţine „Poşta semînţelor", „Dovleacul dovlecilor" (asta e un fel de „Revista revistelor"), „Bostanul străin" (adică, vezi bine, cartea străină). Pe lângă mine va funcţiona şi un secretar general de bostănărie! Vom scoate şi nişte cărţulii în colecţia „Bostănăria pentru toţi". Şi aşa mai departe. Numărul prim va fi scos când ajunge la Cluj!

* * *

În altă dezordine de idei; devine aproape incredibil faptul că tu, după 78 de scrisori, nu mi-ai trimis un rând. Probabil că-mi scrii, dar nu-mi pui plicul la poştă, ci în sertar. Te-am prins!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Transparența acestei dimineți transformată într-un voal de acoperit sufletul

Dragă Mugur,

Aseară m-am culcat cu doi ochi negri. Azi-dimineață m-am trezit cu un ochi negru şi cu o ceapă vânătă! Iată metamorfozele kafkiene, zic! Drept care trebuie să mă duc la oftalmolog, să văd ce se poate face. Lucru oribil; nu-mi place deloc să fiu pacient.

* * *

Plănuisem de ieri ca azi, în cotidian, să te iau la un sentiment creț ca izma, dar, cam indispus din cauza ochiului bolovănos, mă mulțumesc să îți spun că nu se mai poate, trebuie să-mi scrii! Interviul pe care vreau să ți-l iau te va face să nu ai senzația că scrii în zadar! Deci îmi vei răspunde la întrebări. Precizez: 1) Un refuz din partea ta în privința interviului m-ar supăra cu adevărat. 2) Acest interviu trebuie să fie unic şi va fi *pentru că ceea ce te voi întreba eu n-o să te mai întrebe nimeni niciodată*, iar ceea ce vei răspunde tu va fi, sunt sigur, *senzațional*.

* * *

Îmi spuneai odată, la telefon, că mă *citeşti* în fiecare zi. Uite, eu nu m-am gândit niciodată că *mă citeşti*, eu mă gândeam că *îți scriu* în fiecare zi.

* * *

A, uitasem un lucru formidabil. Până sâmbătă trebuie să dau la *Cronica* (ziar absolut şters) prima mea cronică teatrală la o piesă, *Jucăriile au inimi*. Desigur, piesa se joacă la teatrul de păpuşi! Voi deveni un temut cronicar teatral la păpuşi! Nu glumesc. Încerc tot: cronică teatrală, interviuri, piesă etc. Să văd ce-o să iasă.

* * *

Pentru Iulia, transparența acestei dimineți transformată într-un voal de acoperit sufletul!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Să se plângă, dar cu un surâs permanent în suflet

Dragă Mugur,

S-a făcut iar cald, îmi pun picături în ochiul umflat de orgoliu, bat la maşină interviul cu R.P. şi mă duc la teatrul de păpuşi să văd o piesă despre care, până sâmbătă, trebuie să scriu două pagini şi jumătate, mort-copt. Ăsta-i programul unei zile de marți. Mă grăbesc să le fac pe toate fiindcă vineri părinții vor pleca pentru o săptămână la Curtea de Argeş şi vom rămâne numai eu şi Tamara (dar ea e mereu la facultate) cu Pufnei, secretara noastră generală de redacție.

* * *

Mi-ai spus aseară că ai plâns, împreună cu doamna C.V., văzând coperta la *Adio...*. Eu doream să se plângă, dar cu un surâs permanent în suflet. Se pare că voi ați plâns din cauza tâmpeniei coperții, nu a duioşiei. Ceea ce e cu totul altceva. Numai de s-ar găsi cineva s-o facă frumoasă, dom'le! Vezi, tot Boboia era cea mai nimerită. Nu s-a întors?

* * *

Mă simt întotdeauna bine când îmi dai telefon. Vocea, asta face toate paralele, vocea ta calmă, caldă; ar trebui să te angajeze la radio ca să spui bună dimineața şi noapte bună la oameni! Apoi, desigur, e şi sentimentul că mă caută cineva, că se gândeşte la mine, că, uite, se duce la telefon, face numărul, aşteaptă să-i răspund etc. Păcat că nu putem vorbi zilnic fără să ne ruinăm! Iată că banii au importanță!

* * *

În ultimul timp, ca să pot adormi pe Pufnei la amiază, trebuie să am cinci nasturi de culori diferite: unul alb, unul roşu, unul albastru, unul galben şi unul negru! Dacă lipseşte unul singur, s-a dus somnul pe copcă. Combinația asta de culori are un efect sedativ asupra ei şi, după ce ia nasturii şi-i bagă în pantalonei, adoarme fericită!

* * *

De câteva zile n-am mai citit ca lumea. Cafeaua e pe terminate; ce mă fac, Mugure?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Prima cană e cea pe care o face el

Dragă Mugur,

Trec zilele, portocalii, ca foițele astea. Parcă acum am început *Cotidianul* şi iată-ne dincolo de numărul 80! Şi ca mâine vom fi la numărul 2 000! Azi e-o zi de mijloc, miercuri, când, dacă nu te-ai apucat de nimic de luni, simți că nu vei mai face nimic toată săptămâna. Totuşi, miercuri ne mai dă o şansă! De joi, cu adevărat, totul e inutil dacă nu a fost făcut măcar pe jumătate.

* * *

Am de gând să recitesc *Robinson Crusoe*! Simt că mi-au rămas o mie de amănunte neobservate din cartea asta care e formidabilă, în definitv! *R.C.* se tipăreşte la 1719. Iată titlul întreg: *Viaţa şi nemaipomenitele aventuri ale lui Robinson Crusoe din York, marinar care a trăit douăzeci şi opt de ani singur într-o insulă nelocuită înspre coasta Americii, aproape de gura marelui fluviu Orinoc. A fost aruncat pe ţărm datorită unui naufragiu, în care au pierit toţi marinarii, în afară de el. Cu o dare de seamă a modului în care în cele din urmă a fost salvat de piraţi. Scrisă de el însuşi.* Aşa titlu mai zic şi eu! Iar peste un an îi apare: *Serioasele reflecţii din timpul vieţii lui Robinson Crusoe*, titlu delicios, ce poate fi întrebuinţat!

* * *

Aşa după cum este o societate „Jules Verne”, ar trebui creată (dar poate că s-a şi creat!) o societate „Robinson Crusoe”. E o carte despre care se poate scrie la infinit, iar *Cotidianul* meu este, de fapt, ziarul de amiază (deşi îl scriu dimineaţa!) al lui Robi! Şi pentru că Robi se ocupă de toate, şi acest ziar consemnează cele mai neimportante lucruri care, pe o insulă pustie, capătă o însemnătate enormă! Pentru Robinson prima cană e cea pe care o face el! Un demiurg domestic ce-şi caută spaţiul potrivit pentru a începe orice de la zero. Dar mai cu seamă pentru a cultiva *căpşuna Robinson!*

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Gândul ăsta fermecat: cartea unică, gigantă, conţinând întreg universul

Dragă Mugur,

Mă gândesc intens la Robinson Crusoe. Ce om! A căutat insula, a găsit-o, s-a instalat pe ea şi a început o *viaţă nouă*! Da, o *viaţă nouă*. Oare nu vrem

noi mereu, mereu, să începem o viață nouă? Uite, mi-a dat prin cap că Robinson e un personaj cehovian, de fapt. Într-un anumit sens, desigur. Banalitatea ce pluteşte peste această aventură extraordinară, felul în care Robi, zile, luni, ani, se tot duce şi întoarce în fortăreață, monotonia traiului său, complacerea, la un moment dat, în singurătate, acceptarea ei şi alcătuirea unui culcuş moale din tristețea de-a fi izolat, resemnarea lui, toate astea mi se par cehoviene.

* * *

Ei, bine, poftim un citat din Eminescu:

„Şi îl citea pe Robinson,
Mi-l povestea şi mie...”.

E din *Copii eram noi amândoi*..., o postumă (1871).

* * *

Ieri, la anticariat, găsesc un cărțoi de basme de Frații Grimm! O iau pentru mine mai ales. Cărțile de basme, cu cât sunt mai mari, mai groase, permit sufletului să intre în ele ca-ntr-o cetate. Copil fiind, visam o carte uriaşă, cam cât o masă, cu litere atât de mărunte, încât s-o citesc cu o lupă, carte care să cuprindă tot, tot, absolut tot ce s-a scris. Mulți ani m-a urmărit gândul ăsta fermecat: cartea unică, gigantă, conținând întreg universul!

Te îmbrățişez,
Emil

1978

Un miros indescriptibil de depărtări de neatins

Dragă Mugur,

Azi-dimineață am coborât pe la şase ca să cumpăr două kilograme de lapte de capră şi o pâine. Pe insulă era răcoare, lumină cenuşie şi-un miros indescriptibil de depărtări de neatins. Apoi, încuiat în cameră (altfel Pufnei nu-mi dă pace), am bătut la maşina de scris cronica mea teatrală la piesa *Jucăriile au inimi*! Dacă tu ai o cronică TV, eu de ce nu aş avea una la teatrul de păpuşi? Crezi că-i uşor? Nu, a trebuit să inventez totul!

* * *

Am cumpărat de la anticariat *Ultima aventură a lui Robinson*, o carte a unui maghiar, apărută la noi prin 1973. Trebuie să fie destul de nostimă.

* * *

Ochiul mi s-a dezumflat. Dar, până vin părinții, nu voi putea citi nimic în afară de ziare. Deci cu lectura (care e *sângele* meu acum) o duc prost de tot.

* * *

Nu înțeleg de ce te-ai încrâncenat aşa împotriva titlului *ROUA LECTURII*. El acoperă foarte bine ce fac eu. Adun nişte citate, pur şi simplu. Roua e chintesența unei lecturi obositoare, plictisitoare uneori. Uite, dacă-l voi citi vreodată pe Şcedrin (9 volume), vor ieşi 2-3 pagini de citate cu câte un cuvânt sau două de-ale mele, drept comentariu! Ca să nu-i spun *Truda lecturii*, i-am zis *Roua lecturii*! Nu-i clar? Nu-ți place! Bine, dar eu țin la titlul acesta şi trebuie să treacă ani ca să-l uit. Regret şi acum că prima mea carte nu s-a numit aşa cum doream eu, *Fluturii din pandişpan.* E, ca şi aici, în titlu, o *atitudine.*

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Întâlnesc peste tot pisici şi sârme

Dragă Mugur,

Acest număr este scris sub privirea iscoditoare a secretarului nostru general de redacţie, Pufnei! Ea are în mână un cleşte de prins rufe cu care caută să-mi prindă foiţa portocalie. Eu îi spun: „Nu se poate!”. Iar ea îmi răspunde: „Ba se poate!”.

* * *

M-am gândit că aş putea scrie *Cotidianul* pe patru culori! Iarna: foiţă albă. Primăvara: foiţă vernil. Vara: foiţă galbenă. Toamna: foiţă portocalie. Am avea cam câte o sută de fiecare culoare. Şi astfel s-ar vedea mai bine trecerea anotimpurilor.

* * *

În ultimul timp a scăzut numărul de bile care mă urmăresc. În schimb întâlnesc peste tot pisici şi sârme. Plus nasturi pe care-i culeg pentru adormirea lui Pufnei.

* * *

Ce-ai zice de titlul *Comoara de pe insulă*? Comoara ar fi un vraf de cărţi (Cehov, Defoe, Dickens etc.), iar insula ar fi aceea pe care şi-o alege orice cititor serios, care are nevoie de linişte şi singurătate. Apoi s-ar strecura şi un aer copilăresc şi totodată matur. Nu visăm oare noi, toată viaţa, la *Comoara de pe insulă*? Ce zici? Vorbesc serios.

* * *

În numărul 5 din *Echinox* îmi va apărea o chestie: *Împotriva lui Robinson Crusoe*. Sunt nişte fragmente puse cap la cap.

* * *

Am coborât pe insulă. Forfotă. Eleve ce-şi duc, în hăţuri, sânii şi fesele, sub bluze şi fustiţe de uniformă, spre şcoală, fiind sâmbăta, la ora de diriginţie. Cumpăr două kilograme de lapte de capră. Mă gândesc la căpşuna Libertate! Întors în fortăreaţă, constat că papagalul nu-i. Fierb laptele de capră şi, cu cafeaua în faţă şi Pufnei alături, caut să salvez apariţia *Cotidianului* cu ceea ce pot scrie!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O chestie care să aducă a câine

Dragă Mugur,

Nu „Comoara *de pe* insulă”, ci „Comoara *din* insulă”! Desigur, titlul e livresc, e al cărţii lui Stevenson, dar, fii atent, livrescul e voit accentuat etc. Şi-ncă ceva: nu, nu voi enumera scriitori în frunte cu Preda în acea cerere. Nu vreau. Voi vorbi şi de M.P., dar dacă, forţat, aş fi pus anume să o fac, nu mi-ar ieşi nimic. Iar dacă M.P. nu-i de acord, nu-i nimic, nu-s la prima carte, ci la a şasea!

* * *

Tonul meu bătăios e datorat faptului că azi, 30 aprilie, Pufnei s-a sculat bolnavă: o laringită. Iar medicamente (pe care refuză să le ia), iar mâncare vărsată, iar o mie şi una de griji şi de marafeturi de suportat.

* * *

Zi splendidă, voi sta în casă fiindcă Pufnei e bolnavă. Nu voi scrie. Poate că îţi voi da un telefon. Ca să mă mai înveselesc. Ce fac eu? Nimic, Mugure, chiar nimic!

* * *

Dat telefon. Mi-ai zis: „Pa, tată!”. E-n regulă!

* * *

Pufnei vine să-i fac „Cuțu mare”. Asta înseamnă că eu trebuie să-i desenez o chestie care să aducă a câine! Lucru greu, complicat, de nedepăşit uneori, când Pufnei e mai pretențios. Voi încerca!

* * *

Uite, situația reală este asta: mă simt uluitor de singur. Telefoane, scrisori, nimic, nimic nu-mi şterge senzația de singurătate. Când uit, am undeva, dedesubt, o vagă nelinişte: singurătatea va veni!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Un jurnal al norilor, al culorilor clipei

Dragă Mugur,

Ieri am primit cartea lui Radu Petrescu. Frumos făcută! Flexibilă, îngustă, cu foile netăiate, pentru a întârzâia plăcerea lecturii. S-ar putea ca acest jurnal (pe care îl publică doar pentru câțiva ani), adus până în ziua dispariției, să fie *cartea* lui R.P. Un jurnal al lecturilor, mai mult, un jurnal al norilor, al culorilor clipei.

* * *

Prost dispus din cauză că nu pot scoate pe Pufnei afară. Dar o să treacă. Nici nu prea citesc. Nu scriu. Dar o să scriu!!!

* * *

Ți-am mai scris odată de A.C., criticul. Are ceva care mă supără, un fel de-a nu participa cu sufletul la ceva care nu-i aduce un folos. Nu dă, vrea doar să ieie. Mă refer la sentimente, la prietenie. De asta sunt răcit total. I-am dat atunci un telefon, deşi de mult nu-i mai telefonez. A zis că-ți scrie. Văd că nu a făcut-o. Mă rog, îl priveşte. Dar el are, în chestia asta, un fel profund provincial, ceva care îl face ieşean până-n măduva oaselor. Nu riscă să scoată o carte la C.R. fiindcă are una la M.R.I., personaj destul de important aici: vânător şi deputat! Eu, să ştii, nu-i mai zic nimic. Pentru simplu motiv că nu prea vreau să discut cu el.

* * *

Şi pentru că am turnat o picătură de venin, s-o mai las să cadă şi pe-a doua! Poetul M.U. se plimbă-n țări străine. Uite, eu nu înțeleg. Aici o face pe marele contestatar, organizează chestii antiştefanachiste, spumegă de indignare. Şi-n fond bea, fute şi se plimbă! Vreau să zic că pozează, că nu-i autentic. Bizar că poza asta prinde, are admiratori şi chiar unii sunt oameni de gust. De unde încep să mă îndoiesc de gustul lor!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Acea proiectată carte de eseuri fanteziste

Dragă Mugur,

Nu ştiu ce mi-a venit să mă burzuluiesc acum vreo două zile în legătură cu acea proiectată carte de eseuri fanteziste. Pur şi simplu a fost o iritare de-o clipă, dar s-a nimerit că tocmai în clipa aceea, ținând pixul în mână în fața foii de hârtie, am avut posibilitatea să scriu! Altfel nu ai fi ştiut-o niciodată. Nu înțeleg totuşi de ce pentru 1980 trebuie atât de repede să fac cerere.

* * *

Am pe masă două cărți de Daniel Defoe: *Colonelul Jack* şi *Căpitanul Singleton*. Ceea ce e interesant e că mai toate cărțile lui au ca titlu un nume! Şi mie îmi place chestia asta. *Detectivul Arthur*, *Julien Ospitalierul*! Şi acum *R.C.*, nume împrumutat de fapt, ca şi *J.O.*!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „30 noiembrie (Ziua Domnului). Azi am purtat, pentru prima oară, manşon, manşonul de anul trecut al nevesti-mii, ei i-am cumpărat unul nou, cel vechi e foarte bun pentru mine”.

* * *

Imobilizat în continuare din cauza lui Pufnei, care-i răcită. Eram să uit. Sorin, vărul meu mai mic decât mine, îl ştii şi tu, vrea o *Piatră palidă*. A căutat-o peste tot, n-a găsit-o. Dacă mai ai una, trimite-i-o pe adresa lui. M-a rugat foarte mult. Cică te-a visat într-o noapte!

* * *

Îmi pun mereu picături în ochi. Cerul cenuşiu. Dureri în mâna stângă. Speranța parcă pierdută.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Doi sâni ca-n visul militarilor în termen, şi, între ei, atârnată pe un lănțişor de argint, *o lamă de ras*

Dragă Mugur,

Sunt trist şi gras. Geamul aburit din fața mea îmi dă nişte imagini ireale: blocuri brumate parcă, plopi fantomatici. Turlele bisericilor mi se par

inutile. Singur cu fetița (Tamara e la facultate), care vorbeşte cu nişte oameni imaginari, întrebându-i: ce mai faci?

* * *

Ieri am primit o nouă scrisoare de la Ion Pop. Mă invită, stăruitor, să fac interviul cu tine. Citez: „Florin Mugur este un poet pe care îl stimez (şi îl stimăm) în mod deosebit. Deci – la lucru!”. Aşa că nu-mi rămâne decât să începem. Îl vom face când te duci tu la Văleni.

* * *

Ieri după-masă, ieşind ca să aduc nişte cafea (1 kg!), procurată de o cunoştință, am văzut ceva minunat. Era o puştoaică de vreo 17-18 ani, brunetă, înaltă, cu minijupă, cu doi sâni ca-n visul militarilor în termen, şi, între ei, atârnată pe un lănțişor de argint, *o lamă de ras*!!! Sufletul meu a jubilat îndelung, inima mea a fluturat nebună pe străzi! Trebuia să mă iau după ea, să văd ce face, unde se duce etc. Dar, brusc, blazat, mi-am continuat drumul spre cafeaua noastră cea de toate ideile. Această fetişcană coborâtă din Dali pe trotuarul Iaşului este, zic eu, un mesaj, o invitație!

* * *

Am făcut rost de *Aproape noiembrie*. Voi citi-o în vederea interviului. Interviul va avea 14 pagini de câte 31 de rânduri, fiecare rând cu 65 de semne! Plus poza ta bărboasă. Va fi o situație!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Abia ieşită de sub frunzele uscate ale anului trecut

Dragă Mugur,

Tot mă bați la cap că am făcut 35 de abonamente la *Echinox*, deci am o droaie de prieteni! Eroare. Mai întâi că nu-i un criteriu. Ce, dacă îl rogi pe cineva să se aboneze, trebuie să-ți fie prieten pe viață ca s-o facă? Apoi, lucru important, am fost ajutat de Tamara care, la facultate, şi-a abonat colegii şi asistenții! Pe urmă, eu, având o cunoştință medic, am realizat vreo 10 ab. de la nişte oameni pe care nici nu-i cunosc. *Fapt esențial*: nu s-a abonat niciun poet! Z. a zis că îl primeşte la *C.I.*, I. Romanescu m-a bruscat etc. Aşa că mai slăbeşte-mă cu chestia asta.

* * *

Te înşeli, nu sunt o bestie, fragmentele despre Robinson le-am realizat din memorie şi din nişte însemnări aflate pe marginea cărții.

* * *

O copertă vernil! La asta chiar nu mă aşteptam. Dea Domnul să nu fie un verde-cenuşiu. Măcar atât, să fie un verde dulce, proaspăt, de iarbă fragedă, abia ieşită de sub frunzele uscate ale anului trecut. Dar asta-i! Vernil, aşa va rămâne. Şi eu mi-am luat foițe vernil şi, cândva, voi începe seria vernil a *Cotidianului*.

* * *

Să ne înțelegem. *Cotidianul* fiind gândit să apară pe o perioadă de mii de numere, e normal ca, uneori, luni întregi să am căderi, să devin plicticos. Aceste pustiuri vor fi înconjurate de foițe în care, revenindu-mi, voi fi lizibil. Pentru o mie de pagini îmi trebuie trei ani. În 10 ani voi avea vreo 3 500 de foițe. Ei bine, 1 000 din ele vor fi reuşite.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Inima va fi un raft adânc şi cald şi pulsatil

Dragă Mugur,

Prietenia este o disciplină. După cum tot o disciplină este şi parfumul. Să nu ne ducă în eroare dezordinea lui, a parfumului, el *ştie* că trebuie să fie mirosit. El caută nara omului, nu pe cea a boului. El se visează inspirat în pieptul nostru trist. Prietenia este parfumul florii carnivore ce sunt. Ea caută nu porii zidului, ci ai sufletului pentru a-i pătrunde. Ce tenacitate fără răgaz, sau cu răgazuri impuse doar din afară. Să ne păzim prietenia de fulgere, de ninsori prea mari, de cutremure, de taifunuri. Şi să scriem un manual al bunei păstrări a prieteniei. Şi inima va fi un raft adânc şi cald şi pulsatil pe care vom aşeza, în teancuri moi, aromele prieteniei noastre.

* * *

Am cumpărat ieri Bacovia în ediția „Scriitori români”; carte de căpătâi. Curios, l-am *înțeles* pe Bacovia mult mai greu decât pe Barbu. În schimb a rămas, ca şi Eminescu, un poet pe care nu-l pot consuma, în întregime, niciodată. Mereu rămâne ceva de descoperit.

* * *

Dimineața cumpăr lapte de capră pentru Pufnei. Pe insulă e răcoare, verde, lumină. În fața mea, departe, un deal cu arbori pe care îi voi folosi cândva pentru construcția unor bărci! După ce îmi beau cafeaua, simt un mic seism cerebral. Parcă s-ar mişca cuvintele brusc.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Seara, întorcându-mă târziu acasă, m-am spălat cu apă caldă (nevastă-mea mi-a pretins, pentru că şi ea face la fel),

şi după aceea la culcare”. În toate timpurile igiena a fost introdusă, în primul rând, de femei. Bărbații au fost puşi apoi să se spele şi ei pentru a nu intra puturoşi în aşternuturi, lângă trupurile albe ale iubitelor, nevestelor etc.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Scriu unui om în carne şi barbă

Dragă Mugur,

Încă zece numere portocalii şi, gata, scapi la seria galben-pai! Până atunci, însă, mai suporți şi tu. Ieri, în sfârşit, am primit scrisoarea ta! Aproape că am senzația că-i o mistificare, că nu tu eşti cel care-mi scrie, de atât de mult timp nu ți-am mai văzut rândurile! Parcă ar fi nişte furnici strivite cu degetul pe hârtie. Cu vremea, bănuiesc, vei trece la cuneiforme, fiind mai simplu.

* * *

Sunt sigur că nu o sinucidere, ci o carte se pregăteşte. Acum, când nu scrii, se adună cuvintele-n tine, se aşază, aşteaptă clipa când le vei lua şi le vei lipi în şiruri clare, unul după altul. Aşa că nu dramatiza, vine ea ziua scrisului, n-ai grijă.

* * *

Ai devenit *abstract* pentru că nu mi-ai răspuns. Eu scriu unui om în carne şi barbă, uneori îl aud la telefon şi mă bucur, alteori (ca acum câteva nopți) chiar îl visez.

* * *

Cum vom proceda când pleci la Văleni? Eu chiar vreau să nu întrerup *Cotidianul*. Dar să nu se piardă plicurile sosite, vezi şi tu, cu întârzâieri

consternante. Dacă aş trimite tot acasă la tine plicurile? Dar rămâne cineva acolo? Uite, vom stabili noi printr-un telefon bărbătesc!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „M-am dus acasă la prânz; văzând eu faţa de masă tare mototolită, deşi curată, m-am înfuriat şi am început s-azvârl cu farfuriile prin odaie. Eram într-adevăr supărat foc. Aşa că s-a adus o faţă de masă curată; nevastă-mea, săraca, e foarte răbdătoare". Şi în 1666, ca şi acum, metodele erau aceleaşi: spargerea veselei la nervi!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Vom cânta îndelung, în amurg, la bigofon

Dragă Mugur,

Duminică; e o zi noroasă, rece, ciripitoare, cu veşnicele acoperişuri verzi văzute de la fereastră. Pe bordura balconului umblă ca la el acasă un porumbel cu guler îngust, negru. Cafeaua (a doua, îţi scriu pe la ora nouă) e încă fierbinte. Dar eu sunt defect. Oricum, şi o maşină hârbuită merge; aşa că să-i dăm drumul înainte.

* * *

După nu ştiu câte săptămâni, criticul A.C. dă un telefon. Îmi spune cu câtă amabilitate l-ai iertat că i-ai amânat termenul. Dar eu răspund sec.

* * *

Am terminat interviul cu Radu Petrescu. Adica prima formă, necorectată de el. Sper să nu-l schimbe prea mult. A fost greu din cauza întârzâierilor şi, în ultimă instanţă, a dispariţiei unei scrisori de-a lui (!!!). Dar, cu răbdare, am terminat. A ţinut cam o lună şi jumătate.

* * *

Mi-am cumpărat un Larousse din 1924. Pentru figurile executate subțire, în peniță. Şi-am descoperit un instrument de carton: *bigofonul*! Când ne vom întâlni (când?), vom cânta îndelung, în amurg, la bigofon! Fiecare cu bigofonul lui, bineînțeles!

* * *

Trist. Doar o nouă carte, pentru care să muncesc pe rupte, m-ar putea salva. Trebuie să încep, de fapt am şi început. Cum se va chema? *Comoara din insulă* parcă nu-i chiar cel mai bun. Şi-o să fac şi cererea aceea, cu un titlu provizoriu. E clar, sunt trist. Şi trebuie s-o fac pe veselul măcar cu tine.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Duminica, cea mai frumoasă canibală de pe lume

Dragă Mugur,

Oricum am întoarce-o, tot acolo am ajunge: *Luni*! Ne mai foim noi ce ne mai foim şi iar, ca într-un coşmărel: *Luni*! Şi-atunci începi să devii indiferent, să nu mai ai trac şi să-i dai bătaie, ce-o fi o fi, tot nu scăpăm de beleaua asta de zi ce ne începe, periodic, săptămâna. Aşa că, ba una, ba alta, trece şi *Luni* şi uite, iar vine *Luni*. Dar ne-am vaccinat, suntem imuni, aşteptăm de la o vreme să vină *Luni* ca să ne batem joc de el! Fiindcă *Luni*, ca şi *Vineri*, e un canibal!

* * *

Da, Robinson Crusoe nu avea un singur canibal (pe Vineri), ci şapte. Iată-i prezentându-se:

Canibalul *Luni*
Ce papă căpşuni.
Canibalul *Marți*
Cu pantofii sparți.
Canibala *Miercuri*
Cu rochița-n cercuri.
Canibalul *Joi*
Care bea oloi.
Canibalul *Vineri*
Fără de rețineri.
Sâmbăta, o canibală
Care umblă-n pielea goală.
Duminica, cea mai frumoasă canibală de pe lume
A cărei poză la minut zace-n albume.

Te îmbrățişez,
Emil

1978

De obicei sunt rontăit pe îndelete, începând cu sufletul

Dragă Mugur,

Sunt dezolat, dar nu mai există decât pastă roşie! Aşa că vei suporta câteva foițe, până trec la seria galben-pai, mai greu de citit. Canibalul *Marți*, cu pantofii sparți, se uită fix la mine. E ora şase dimineața, are tot timpul să mă mănânce crud până diseară. Deocamdată mă priveşte cu interes, mă lasă, vrea să vadă ce fac, cum îmi petrec ultimele ore. Pentru că în fiecare zi sunt mâncat de către un canibal sau canibală. Şi mereu reînviu. E jocul meu de bătrân Robinson Crusoe fără insulă. Da, dacă mi-aş găsi o insulă, fii sigur, i-aş lua pe cei şapte canibali cu mine. Fără ei ar fi o plictiseală... Aşa, simțindu-mă pândit, urmărit cu delicatețe toată ziua,

ştiindu-mă carnea albă dorită de dânşii, mă simt minunat, am preț! Nu toți mă mănâncă în acelaşi fel. Cea mai feroce e canibala *Sâmbătă*, cea care umblă în pielea goală. De obicei sunt ronțăit pe îndelete, începând cu sufletul, până la ultima unghie. Dar, uneori, după ce mi-au înfulecat sufletul, canibalii respectivi se plictisesc şi sunt lăsat aşa, fără suflet, să circul toată ziua. Iar ei, îngrăşați, fericiți, privesc la mine cum mă chinui. Atunci se face un gol înfiorător în jur. Dar nu-ți mai spun nimic, canibalul *Marți* s-a aşezat lângă mine, îmi citeşte textul peste umăr, râde uşor, îi place, mă va mânca, desigur, cu mai multă grație, mai lent, mai dedat degustării. Îi simt parfumul proaspăt, sălbatic, de floare carnivoră, al gurii lui adânci, cu gâtlej trandafiriu, cu dinți zdraveni, ferăstruiți precis, cu limba vânjoasă, lată, vibratilă în valurile mici şi sărate ale salivei într-un veşnic flux şi reflux.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Fuselaje şlefuite milimetric ale unui aparat de zburat, prin paradis, spre iad

Dragă Mugur,

Canibala *Miercuri*, cu rochița-n cercuri, stă picior peste picior, trântită lasciv în fotoliul din spatele meu. Se aude foşnetul coapselor prinse-n ciorapii de mătasă vişinie când îşi schimbă, leneş, poziția superbelor de lungi picioare: fuselaje şlefuite milimetric ale unui aparat de zburat, prin paradis, spre iad. Fumează țigări cu aromă de alge marine, ciupeşte cu vârful degetelor un cantalup. Aşteaptă, ştie că după ce voi termina de scris *Cotidianul* voi fi al ei. Are timp, uneori se uită într-o agendă mică şi-şi aranjează, cu un deget umezit în gură, colțurile pictate-n violet ale ochilor ei cu irisul bleu-jandarm.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Seara m-am certat cu soția din pricina câinelui, fiindcă l-am închis eu în pivniță, lucru pe care m-am gândit să-l fac pentru că face murdărie în casă şi am ținut să-mi impun voința; ne-am culcat şi toată noaptea am rămas certați”. Fii atent, Mugur, ai şi tu un câine!

* * *

Deci s-a scumpit cafeaua! Iată ceva ce mă interesează fiindcă, ştii şi tu, *Cotidianul* merge înainte pe bază de cofeină! Această scumpire o socotesc ca pe o insultă adusă, direct, lui Robinson Crusoe!

* * *

Citeşte *Nesfârşitele primejdii* ale lui M.H.S. Deliciu, un roman aiuritor!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Sufletul tău chinuit, nelinişt‌it, veşnic agățat de aripa unui fluture cap-de-mort

Dragă Mugur,

Canibalul *Joi* care bea oloi cântă la oboi lieduri pentru noi!

* * *

Ieri, când mi-am dat seama de greşeala din scrisoarea trimisă lui Marin Preda, am transpirat brusc. O transpirație rece. Şi însoțită de o scurtă stare de vertij. Pe cuvânt de onoare, eram să leşin! Ce ghinion stupid! Apoi, după-masă, te-am căutat de vreo trei ori la serviciu. Tot mi se spunea că acuşi vii! Azi îți trimit o telegramă, poate că reuşeşti să deturnezi scrisoarea! Dacă va cădea în mâinile lui Marin Preda, sunt ras pe viață, îți

dai seama. Ce pretenții poate avea un om care nici nu ştie bine cuvintele din dicționar?

* * *

Am trimis la Cluj interviul cu R.P. Cincisprezece pagini compacte. De la 1 iunie îl încep pe cel cu tine. De la 1 pentru că pe 26, 27, 28 mai plec într-o excursie cu autocarul (organizat de studenți, 200 lei de căciulă) prin Maramureş. Tu, de fapt, ai prima întrebare, începutul, aşa că poți da răspunsul inițial. Vreau să fac un interviu febril, să se vadă sufletul tău chinuit, nelinişt it, veşnic agățat de aripa unui fluture cap-de-mort. Să nu mă superi, să fii cât se poate de sincer ca să iasă ceva unic, minunat. Avem, noi doi, şansa asta. Îți dai seama? Cine ar putea să-ți ştie mai bine ca mine unele buburuze?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Te haleşte, dar bărbăteşte, cinstit, pe față!

Dragă Mugur,

Ai noroc, au reapărut mine cu pastă albastră! Canibalul *Vineri* fără de rețineri îşi ascute dinții cu pila. Voi avea de lucru. E o eroare a lui Daniel Defoe grosolană, de-a-l considera pe Vineri uşor de domesticit. Este, poate, cel mai crud canibal, deşi Luni, care papă căpşuni cu perciuni, are, uneori, fantezii mai feroce decât el. Deseori, ca azi, canibalul Vineri poartă pe tricou, pe spate, numărul treisprezece. În astfel de situații pofta lui de carne de om devine sportivă! Te haleşte, dar bărbăteşte, cinstit, pe față!

* * *

Azi, 13 mai, scrisoarea mea către Marin Preda, cu greşeala ei teribilă, va sosi. Dar, brusc, parcă nu mă mai interesează. Şi ce dacă am greşit un

cuvânt? Eu, ca scriitor, pot depinde de un cuvânt bătut prost la maşina de scris? Nu, indiscutabil, nu.

* * *

Am început să citesc *Ciocoii vechi şi noi*. Uite, am acuşi 40 de ani şi nu am citit acest roman!

* * *

Mă afectează destul de serios părerea lui Preda despre mine. Deci el nu vede din tot ce am scris decât *dovlecei*! Dar, sunt sigur, nici nu m-a citit, repetă nişte păreri auzite. Poetul M.U. are aceeaşi părere. Nu e uimitor că oamenii te judecă după cuvintele şi nu după spiritul cărţilor? Şi apoi, are chiar atât de mare importanţă *despre* ce scrii? Eu cred că mai mult contează *cum* scrii. Şi sunt trist că un mare scriitor mă consideră, peiorativ, cântăreţ al *dovleceilor*, când eu sunt al lenei, al purităţii, al delicateţii etc.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Copiii de ţâţă ai căpitanului Grant

Dragă Mugur,

E *Sâmbătă*, o canibală ce umblă doar în pielea goală. Aşa că nu mai discutăm, ci s-o privim uimiţi cum trece...

* * *

Am găsit un motto foarte nostim: „Gândiţi-vă numai, domnilor, în ce groaznică împrejurare mă aflam! În spate, leul; în faţă, crocodilul; la stânga, un torent repede; iar la dreapta, o prăpastie în care, după cum am aflat mai pe urmă, îşi făceau veacul cei mai veninoşi şerpi”. E din *Baronul Münchhausen*!

* * *

De fapt, baronul Münchhausen nu-i un mincinos, ci un excepțional poet suprarealist cu grații şi sadisme joviale. Poate voi scrie ceva pe tema asta. Sau toată cartea e un vis al somnului început din prima pagină, pe zăpadă, lângă calul legat de-un ciot (ce apoi, *în vis*, s-a dovedit a fi turla unei biserici!).

* * *

Să nu uiți să-mi comunici din timp adresa din Văleni, numărul de telefon şi datele între care stai acolo. Trebuie să realizăm interviul!

* * *

Jules Verne a scris *Copiii căpitanului Grant*. Eu voi scrie *Copiii de țâță ai căpitanului Grant.* E o diferență!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Împăratul Galben-pai, Împăratul Frez

Dragă Mugur,

Citim mereu: Împăratul Verde, Împăratul Roşu, Împăratul Alb etc. Dar unde-s: Împăratul Mov, Împăratul Bleu, Împăratul Vernil, Împăratul Grena, Împăratul Galben-pai, Împăratul Frez etc.? Nu-s!

* * *

Îmi spuneai la telefon să continui să-ți trimit acasă *romanul* sau *jurnalul*. Dar tu uiți mereu că e de fapt o corespondență, că eu îți trimit scrisori în plic, cu timbru, cu ştampile negre. Acum, când ştiu că nu vei mai citi scrisorile decât la întoarcerea din Văleni, mă simt singur. Chiar dacă nu-mi răspundeai, le citeai, presupun. Chiar dacă nu le citeai, le *primeai* tu.

Şi simplul fapt de a-mi lua scrisoarea în mână mi-o justifica, avea *adresant*. Acum?

* * *

Foarte interesant *Jurnalul meu* al lui C.A. Rosetti. Iată ce spune dânsul acum peste o sută de ani: „*antifarmec al nenorocirii”*! Ce poate fi mai la fix zis decât antifarmecul nenorocirii?

* * *

Au dispărut ciorile! În schimb aerul e tăiat nebuneşte, mai ales acum, dimineața, de rândunele ciripitoare. Un parfum slab, prea slab, ajunge până la mine din pădurile de pe dealurile din jurul oraşului. Zgomotele mă ucid. Mereu se desfundă trotuare, scârțâie tramvaie, bâzâie autobuze. Doar noaptea, târziu, pe la unu, două, e linişte.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Maşini gigante, monstruoase, se mişcă lent în centrul insulei

Dragă Mugur,

Pe insulă plouă. Am fost la piață şi mi-am cumpărat: ceapă verde, salată, ridichi. La anticariat, nimic de soi. Papagalii au penele ude. Caprele trec țopăind ademenitor pe trotuarele pline de mâzgă. Insula arată, din cauza demolărilor şi a construcțiilor, ca după bombardament. M-am săturat până în gât de zgomotul oribil cu care sunt dislocate bucăți mari de asfalt. Maşini gigante, monstruoase, se mişcă lent în centrul insulei, unde se face un pasaj subteran, numit „Gaura lui Manciuc”.

* * *

Trebuie să iau treaba de la capăt. Dar acum va fi infinit mai greu ca înainte. Îmi lipseşte o mare bucurie, adică vitalitatea pe care o aveam pe la

20-25 de ani. Şi totuşi, cu cât mă gândesc mai mult, cu atât îmi dau seama că singura mea şansă este scrisul, masa de scris, cărţile, lectura tenace! Câte lacune în lecturile noastre, Mugure! Citim prea puţin, scriem prea puţin. Totul facem prea puţin, nici cafea măcar nu bem cât am vrea...

* * *

Ploaia îmi bate în geamul întredeschis. Acoperişurile sunt verzi; coşurile de cărămidă, ude, au un roşu dureros. Cele patru turle ale Mitropoliei îmi arată crucile ruginite. Curând vom avea ce vedea la televizor: campionatul mondial de fotbal. E bine!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Am avut azi o mică ceartă cu nevastă-mea; am încercat pentru prima dată sistemul tăcerii: să nu o provoc când este în toane rele. Constat că metoda e foarte bună, pentru că ea face ca cearta să nu ajungă să depăşească limita cuvenită nici dintr-o parte, nici din alta". Nimic nou sub soare!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Mergând în patru lăbuţe moi

Dragă Mugur,

Mâine plec într-o excursie de trei zile în nordul Modovei şi Maramureş. Dar plouă şi mă gândesc că s-ar putea s-o ţină tot aşa. N-am mai ieşit din Iaşi de la Conferinţă, adică de vreun an (ba nu, din iulie anul trecut, când am fost la Curtea de Argeş). E o excursie studenţească. Sunt vreo 30 de fete şi 10 băieţi! Va fi un adevărat bordel ambulant, ca-n timpurile eroice. Îmi voi lua o sticlă de votcă, voi sta cuminte la geam şi voi privi pădurile. Sper să nu mă îmbăt. Poate, pe la librăriile din oraşele vizitate, voi găsi

câte ceva. Nu voi scrie timp de trei zile *Cotidianul*, va trebui să-l editez pe urmă, când mă întorc.

* * *

Mă bătuse gândul mai alaltăieri că aş putea citi pe Darwin. Da, ca pe o lectură agreabilă. Apoi să scriu ceva despre *stilul* lui!

* * *

Copiii mici ucid furnicile! Eram cu secretara noastră generală de redacție, Pufnei, într-o pădure de la marginea Iaşului. Ea s-a aplecat şi, mergând în patru lăbuțe moi, râzând, a început să prindă furnici şi să mi le aducă moarte, bineînțeles.

* * *

Dar Pufnei are şi sclipiri suprarealiste. Iată o afirmație de-a ei: *Ghetele-s Budai Deleanu*!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „...am ieşit cu soția seara în grădină, am certat-o nițel, bănuind c-a primit cadou nişte bonete-eşarfe (una din dantelă de Genova); m-am temut că i le-a dat vreunul, dimpotrivă, am aflat că le-a cumpărat cu intenția să le plătesc eu, însă fără ştirea mea. Asta m-a supărat mult, totuşi mult mai puțin decât dacă le-ar fi primit altfel, ceea ce m-ar fi supărat grozav...”. Micile supărări ne fac de fapt fericiți! Le înlocuiesc pe cele mari.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Într-un răgaz al corului deocheat, am simțit că voi putea scrie din nou

Dragă Mugur,

Trei zile de excursie e puțin. Dar am văzut munții! Piatră şi zăpadă. Acum, când închid ochii, doar atât văd. Piatra era gri-vânătă. Zăpada, în fâşii late cu ramificații subțiri, mi s-a părut de un alb ciudat, parcă lăcuit. Am văzut munții! Erau departe. Piatra goală nu ținea pe dânsa decât zăpada. Mă gândeam că ar trebui să trăiesc undeva de unde să pot zări mereu munții, piscurile lor austere. Asta mi-ar da o puritate pe care, adult, n-o mai pot găsi în mine.

* * *

În rest, totul mi s-a părut banal. Excursie studențească, traseu foarte lung, mai mult am stat în maşină decât afară. Cele treizeci de filologiste (erau şi vreo zece băieți) au cântat permanent nişte chestii fiziologice, un fel de porcărioare care, repetate, pierdeau orice urmă de haz. Dar pe ele le amuzau enorm. Trei zile. În fiecare dimineață îmi cumpăram o sticlă de votcă şi o beam încet, cu înghițitura. Spre seară era gata. Nu am fost amețit nicio clipă. Însă parcă, la un moment dat, pe valea Bistriței, într-un răgaz al corului deocheat, am simțit că voi putea scrie din nou. Verdele devenise orbitor, deşi nu era un soare exterior, ci unul interior care, din mine, îşi trimetea razele infinit de subțiri pe plante.

* * *

În Sighet, un om beat, fără picioare, şi-a oprit căruciorul în care se deplasa lângă autobuz şi a început să râdă cu o gură înspăimântătoare.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Te cred şi eu că morții sunt veseli

Dragă Mugur,

Prima noapte am dormit la o stație experimentală pomicolă! Îngrozitor. Uşa camerei de patru paturi nu avea clanță şi, ca să steie închisă, trebuia pus un scaun. Dar ceilalți trei colocatari s-au foit toată noaptea şi eu, de fiecare dată, trebuia să potrivesc uşa din nou. S-a dansat în camera alăturată până pe la ora trei. A doua noapte însă am dormit în camera oficială. Ştii de ce? Le-am zis că-s membru al Uniunii Scriitorilor! Şi tipul cu chelie a fost adânc impresionat, nu mai văzuse un scriitor la stația experimentală.

* * *

„Cimitirul vesel" nu mi s-a mai părut interesant. Îl văzusem acum câțiva ani, când mi-am copiat pe un carnețel fel de fel de versulețe. Acum, curios, l-am găsit banal, ba chiar lipsit de gust. Prea îşi dau toți aere vesele şi prea e la îndemâna oricui treaba asta. Te cred şi eu că morții sunt veseli, ce triști ar mai putea avea!

* * *

Într-un bar, la Borşa, doi zdrahoni care beau coniac m-au indentificat ca fiind *poetul* E.B.! M-am simțit bine, dar de unde naiba mă ştiau ei?

* * *

O capră neagră cu vârful cozii alb se chinuia, într-un amurg, tot pe Valea Bistriței, să deschidă uşa unei căsuțe cenuşii cu botul!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Văd că am trecut la mineral

Dragă Mugur,

Tot timpul acestei excursii am mâncat enorm! Întruna. Ajutat şi de votcă, am băgat în mine: brânză, ceapă, pârjoale, portocale, bomboane, ficat prăjit, conserve de peşte, pâine, ciuperci murate, cozonac, cafea, cafea, cafea! Excursiile sunt nişte orgii alimentare, în fond.

* * *

Calitatea mea de membru al Uniunii Scriitorilor a mai funcționat o dată. Ajunşi la cabana Zugreni, nu ni se dădea drumul înăuntru pe motiv că peste două ore trebuiau să sosească acolo 50 de popi! Dar noi aveam nevoie de o oră cel mult ca să mâncăm şi să bem o cafea! Prima acțiune: am împins uşa ținută de o chelneriță până ce ea a cedat. A doua acțiune: unde e şeful? Şeful era un băiat care întâi a urlat, apoi, când i-am zis că n-are rost să ne lase flămânzi afară, mai ales că... etc., a dat drumul.

* * *

Plictiseală, oboseală, enervare. Sufletul meu bătrân. Doar munții. Munții golaşi, piatră şi zăpadă, mi-au plăcut şi-i țin în inimă. Înainte iubeam vegetalul, văd că am trecut la mineral!

* * *

Probabil că şi veselia uşor pornografică a celor treizeci de filologiste m-a cam inhibat. M-am gândit totuşi că, încă!, nu-i pierdut totul. Cred că singur, într-o căsuță, pe malul Bistriței, cu pixul şi foile de hârtie, lăsat vreo două-trei săptămâni, aş putea începe să scriu! Am văzut munții!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Bântuie un miros dulce, senzual, de fustă abia scoasă de pe şolduri

Dragă Mugur,

În excursie a plouat aproape tot timpul. Aici, pe insulă, e soare. Au înflorit salcâmii şi bântuie un miros dulce, senzual, de fustă abia scoasă de pe şolduri. Nu-mi vine să mai intru în fortăreață.

* * *

Mă gândeam că sunt unii autori foarte concentrați. Cam aşa cum este băutura aceea amară din care, pentru a-ți proteja stomacul şi mintea, torni doar câteva picături în paharul ce conține alcool. Nu ştiu cum îi spune. Dar cred că o putem numi: Proust, Faulkner, Cehov, Dostoievski. Iei o picătură şi o torni într-un Duiliu Zamfirescu; poți bea apoi, netulburat, un kil!

* * *

Foarte interesant articolul lui Alex. Ştefănescu despre Lucian Raicu din *C.l.* 5. Tăiat extrem de precis şi de *crud*. Într-adevăr, L.R. nu are plăcerea adevărului spus răspicat. Dar, pe de altă parte, el nu trebuie judecat pentru asta pentru că, bănuiesc, nici nu-şi propune să fie un judecător. Lucian Raicu este poate cel mai subiectiv critic actual. Deşi se pliază pe fiecare cât de mică încrețitură a sufletului operei, el, de fapt, îşi descrie la nesfârşit propriu-i suflet. Aproape că aş zice că L.R. nici nu-i critic. E un însingurat ce-şi face posibilă publicarea jurnalului luând drept pretext nişte cărți. Altfel i-ar fi mereu jenă să se confeseze. Şi fii sigur, *jurnalul* adevărat al lui L.R. va fi unul genial.

* * *

Şi Radu Petrescu şi tu, amândoi, ați refuzat să-mi vorbiți despre Dostoievski. Ciudat. Eu aveam impresia că veți scrie pagini „nemuritoare” cu ocazia asta!

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Ceremonioasă – omida ocolind unghiul macerat al cărămidei de la colțul casei

Dragă Mugur,

Am cumpărat volumul 9 din *Opere* de Rebreanu. La urmă este dat un fel de jurnal al orelor de lucru. Foarte concis. De la ce oră până la ce oră lucra într-o zi (de fapt noaptea). Plus, uneori, nişte notații: „bun”, „prost”, „infect” etc. Şi numărul de pagini scrise. Ceea ce m-a izbit este faptul că în mai toate zilele îşi nota că a scris prost, infect, în silă! Deci tot scriind aşa, „fără inspirație”, apăreau volumele!

* * *

(Trebuie de făcut rost de toată ediția Rebreanu. Pentru comentarii, variante etc., e uimitor de interesantă.)

* * *

Dacă faci orice cu ceremonie, ai impresia că nu ai stat degeaba o zi întreagă! Lenea ceremonioasă e o treabă grea! Cafelele băute în ceşti diferite la ore diferite, *Cotidianul*, lectura, toate trebuiesc executate ca nişte figuri de dans, fiecare mişcare având o importanță absolută şi totodată relativă, depinzând de celelalte. Parcă în Breban am citit că dacă s-ar filma cu încetinitorul foielile făcute de om prin somn, s-ar căpăta un dans lent, extraordinar! Şi somnul e o ceremonie, nu numai interioară. Ceremonioasă este şi cana care duce apa crudă-n gura ei până la gura noastră. Ceremonioasă – omida ocolind unghiul macerat al cărămidei de la colțul casei. Orice deplasare e ceremonioasă cu condiția de a o încetini extatic, de a o duce până aproape de punctul de oprire. Însuşi alfabetul e ceremonios pentru că după A vine B, după B vine C, după C vine D... etc.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

La radio o gură languroasă cântă în spaniolă, afară scârțâie criminal ceva pe altceva

Dragă Mugur,

Deci să începem, „fără inspirație”, *Cotidianul* de azi. De mult timp mă gândesc la *ruina unui samovar*. S-ar putea scrie, cu puțină concentrare, o poezie. (O, dar tu ai dedicat o poezie lui Cehov!) Paranteza e din cauză că poezia *Ruina unui samovar* aş vrea s-o dedic şi eu lui Cehov.

* * *

Amănuntul! Da, uite, când am cunoscut-o pe Tamara, ne plimbam ore întregi pe la periferia („perifeeria” zice Foarță) oraşului, în goană după amănunte. Chiar aşa spuneam: „Hai să mergem să vedem amănunte”. Ea, de câteva ori, le-a însemnat. Sunt formidabile amănuntele. Şi, fii atent, nu le poți niciodată inventa. Orice se poate inventa, chiar o dragoste, chiar o carte, dar un amănunt inventat desfid pe oricine să-l poată realiza. Acum la radio o gură languroasă cântă în spaniolă, afară scârțâie criminal ceva pe altceva (poate o scândură târâtă pe ciment). Eu scriu „în silă”, „fără inspirație”, „prost”, „infect”, dar scriu, scriu, scriu, ce pizda mă-sii, trebuie să scriu, doar sunt *scriitor*!

* * *

Mărturisire feroce. Nu mi-a plăcut niciodată Rebreanu. Mai exact, *nu l-am putut citi*. Oare nu va fi el marea dragoste a maturității mele? Aşa, „în silă”? Abia aştept să iau cele nouă volume şi să le ferfenițesc cu însemnări „infecte”.

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Mecu-mecu!

Dragă Mugur,

Ce ne facem? Nu prea citim scriitorii români. Uite ce listă pot înjgheba pentru o lectură obligatorie: Ion Ghica, Alecsandri, C.A. Rosetti (*Jurnalul meu*), Dinicu Golescu etc. etc. Sunt o groază. Şi toți au farmec, stângăcie, naivitate, un fel de alintare copilărească a limbii române. Neapărat, neapărat trebuie să-i citim.

* * *

Dar azi e ziua copilului, ziua secretarei noastre generale de redacție, Pufnei! Să-ți povestesc câte ceva despre dânsa. În ultimul timp are tendința de-a inventa un limbaj propriu. Desigur, vorbeşte, comunică. Dar are plăcerea de-a construi, conştient, cuvinte bizare. De exemplu: „Mecu-mecu!”. Asta ar însemna un apel la gingăşie, la îndurare, o propunere de mângâiere, de viață liniştită, fericită. Vorbesc serios. Când face câte o poznă, ea nu-şi cere iertare ca tot omul, ci spune: „Mecu-mecu!”. De fapt, semnificațiile acestui „Mecu-mecu” sunt atât de multe, încât, oricât de fin le-aş descrie, nu le pot pe toate descurca. Nu m-aş mira dacă nu ştiu care trib primitiv ar avea acest cuvânt însemnând cine ştie ce forță ocultă. Copiii simt sufletul lumii şi-l numesc, dar noi, neîncrezători, tociți, cu zimții rupți (ca ai timbrelor!), nu-i luăm în seamă.

* * *

Deci, dragul meu Mugur, „Mecu-mecu”!

Te îmbrățișez,

Emil

1978

O blugistă pneumatică, strânsă ca-n anvelope de cauciuc în propriul ei fund umflat până la refuz

Dragă Mugur,

Nu poluarea apei şi a atmosferei, nu zgomotele sunt cele care ne macină sufletul în oraşe. Astea-s un mezelic pe lângă bombardamentul formidabil la care suntem supuşi, zilnic, la o simplă ieşire din casă, de către femei. Sute de sâni învingători, sute de şolduri, de fese crăpate izbucnind spre delicateţea noastră masculină. Mă duc să pun *Cotidianul* la poştă, vizavi, şi o simplă traversare a străzii mă scoate din normal. Iată o blugistă pneumatică, strânsă ca-n anvelope de cauciuc în propriul ei fund umflat până la refuz! Iată o doamnă-n rochie lungă, cu nişte sâni de dus la operă şi de lăsat goi pe scenă, cu sfârcurile erectile, în văzul tuturor! Ce să fac? Întors acasă, iau o carte, iau alta, degeaba. Sufletul ciuruit nu opreşte nimic din ce citesc, lasă să treacă tot.

* * *

Adică de ce n-am comenta meciul R.F.G.-Polonia? Slab! Dar îmi plac jucătorii cu faţa uzată, cheli, micuţi, parcă nimeriţi dintr-o eroare pe teren, ca polonezul Loto. Ei demitizează, sunt moderni; visez un jucător gras şi şchiop care să bage cele mai formidabile goluri.

* * *

„O sfoară de moşie”: frumoase cuvinte! Să le folosesc undeva.

* * *

Mirosul de salcâm face aerul gros, cremos, greţos, îl poţi tăia cu briciul şi unge pe aceste şcolăriţe perverse ce-şi poartă nebunia în uniforme albastre, lucioase pe la fund şi pe la sâni.

* * *

Ce-i tot trag ăştia cu generaţiile? Ca şi cum totul a fost normal şi noi am debutat când am vrut!!!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Umblă prin cer cu căruța *tante* Ilie

Dragă Mugur,

Ieri, ieşit într-o scurtă plimbare pe insulă, mi-am cumpărat *Cultura ardeiului*! Carte importantă, mai ales dacă vrei să faci boia de ardei. Am fost totuşi dezamăgit. Mă aşteptam ca denumirile soiurilor de ardei să fie mai interesante. Nu pot spicui decât: *Uriaşul dulce* şi *Favoritul pieții*. Slabă recoltă.

* * *

Caprele, năpârlite, sunt tot mai săltărețe pe trotuarele insulei. Papagalii, zgomotoşi, au un fel de exaltare a momentului. În rest, doar câteva broaşte țestoase, aduse de plăcerea foielii pe plajă.

* * *

Să nu uităm comentariul sportiv! Ieri, meciul Franța-Italia. Începutul formidabil al francejilor mi-a adus aminte de începutul meciului Olanda-R.F.G., în finala trecutului campionat mondial. Au pierdut tot cu 2-1 după ce în primul minut conduceau cu 1-0.

* * *

Iată că *Ocheanul întors* al dragului nostru Radu Petrescu are succes! În aceeaşi săptămână *R.l.* şi *Contemporanul* se exprimă superlativ. Şi, ca şi la tine, seria o începe Paul Georgescu.

* * *

I-am explicat lui Pufnei că atunci când tună, umblă Ilie prin cer cu căruța. Ei bine, ea preferă să spună că umblă prin cer cu căruța *tante* Ilie!

* * *

Sunt din ce în ce mai uimit de puterea de abstragere din realitate pe foaia de hârtie a lui Radu Petrescu. Este extrem de disciplinat! Nu-şi permite să fie sensibil! Adică nu-şi permite să vorbească despre asta, ştiind că oricând sensibilitatea te lucrează în adânc.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Mâinile albe ale femeii par fără corp

Dragă Mugur,

Muşte mari, negre, profund bâzâitoare, dezordonat mişcătoare, au apărut în camera mea. Încă un semn, indiscutabil, că a venit vara. Acum, dimineața, bate toaca la biserica din apropiere într-un ritm de sambă. Între cele două turle vizibile complet ale Mitropoliei (celelalte două se zăresc doar pe jumătate din cauza unui bloc proaspăt ridicat) se înalță fumul adânc-negru al unui furnal îndepărtat. După încetarea toacei, aud clopote subțiri. Tramvaiele silențioase şi păsările ciripitoare. O femeie scuturând un cearceaf roz la unul din geamurile blocului Gioconda (blocul din partea dreaptă a ferestrei). Mâinile albe ale femeii par fără corp!

* * *

Comentariul sportiv. Prima repriză dintre Suedia şi Brazilia, bună. Dar ce s-a întâmplat la urmă, când arbitrul nu a acordat golul Braziliei? Vor fi proteste, ca de obicei. Bună partida Scoția-Peru. Ţineam cu scoțienii. Apoi, cea mai minunată secvență a fost aceea care l-a arătat pe bătrânul antrenor al maghiarilor bucurându-se ca un copil mic (a stat o clipă uimit,

apoi a început să deie din mâini) la golul prim, când echipa lui conducea cu 1-0!

* * *

A, ieri, după cinci luni în care ne-am evitat reciproc, poetul M.U. *mă vede* pe stradă. Schimbăm câteva cuvinte, eu fiind extrem de grăbit să prind meciul Brazilia-Suedia. I-am spus. Îmi răspunde că asemenea preocupări sunt mici. Nu-i nimic, zic eu, fii tu mare!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Sculat şi, după două ceasuri de conversație cu nevastă-mea, de care sunt din zi în zi mai mulțumit, am plecat cu trăsura la Westminster…”. Cred că îți dai seama ce înseamnă o conversație cu nevasta, dimineața, după care pleci, mulțumit, cu trăsura la Westminster…

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Să scriem bestiare (bâzoare, râmoare!)

Dragă Mugur,

Telefonul tău de ieri, din Bucureşti, m-a liniştit. E curios faptul că dacă te ştiu acasă, mă simt mai bine decât dacă eşti la Văleni. Cred că posibilitatea de a-ți da oricând un telefon este explicația. Îmi pare rău că nici acum, nici atunci când mi-ai dat telefon din Văleni, nu ți-am spus nimic *bun*, cum îmi ceri tu imperios şi bărbos. Trebuie să-mi pregătesc bucățica de zahăr dinainte şi cu prima ocazie să ți-o servesc, prea eşti tu dornic de dulciuri.

* * *

M-ai întrebat ce fac, ca şi cum aş avea o mie de lucruri de făcut! Uite, acum mi-am procurat, în ediția B.P.T., *Cele mai frumoase scrisori* ale lui Duiliu Zamfirescu şi ale lui Vasile Alecsandri şi am început să le citesc (pe primele). Asta m-a determinat să întrerup *Eseurile lui Elia* pe care, ruşine, încă nu le-am înghițit. Ar urma să rod *Jurnalul meu* al lui C.A. Rosetti şi apoi noul Faulkner tradus – *Neînfrânții*. Deci e de citit, nu glumă.

* * *

Scrisul? la mai dă-l dracului! Să scriem scrisori, să scriem bestiare (bâzoare, râmoare!) şi să nu ne mai lamentăm atât. Ce naiba, suntem genii sau nu suntem? Dacă suntem, e firesc să nu scriem!

* * *

Spune drept, nu e plăcut, când te întorci de undeva, să te aştepte un teanc de scrisori pe masă? Ai venit la Bucureşti şi plicurile mele te-au întâmpinat, subțiri. Te vei întoarce la Văleni şi plicurile mele te vor lua de suflet ca de mână şi acolo. Te vei reîntoarce la Bucureşti şi iar un teanc substanțial de foițe îți vor încălzi inima. Tot să te plimbi! Dacă în fiecare oraş m-ar aştepta câte o scrisoare, aş face înconjurul pământului pe jos!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O cioară moleşită de miresme stă languroasă pe-o antenă de televizor

Dragă Mugur,

Marți dimineață, parcă obosit, parcă plin de câlți unsuroşi, cu toată cafeaua suptă accelerat, trebuie să-ți scriu *Cotidianul*. Aseară am văzut *Nevestele vesele* cu o trupă de la Piatra Neamț. Un fel de music-hall! la

început distractiv. Apoi, prin repetarea procedeelor, cam monoton. Oricum e reconfortant un Shakespeare jucat şi cântat de-o mână de tineri inimoşi.

* * *

Tot ieri, după-masă, am cumpărat de la anticariat *Pomicultura specială*. Când o voi răsfoi, îți voi dezvălui din tainele ei.

* * *

Acum, dimineață, pe geamul deschis, aerul intră în valuri parfumate. O cioară moleşită de miresme stă languroasă pe-o antenă de televizor. Bâzâie dulce un camion. Cerul a căpătat acea albeață albastră a zilelor de vară călduroase.

* * *

Sunt, evident, într-o zi proastă. Ziua în care nu-ți rămâne, ca să poți totuşi scrie, decât să descrii această neputință. Să fie de vină o tuse uşoară datorată, probabil, faptului că aseară, la teatru, am râs prea mult? De când am fost bolnav, mi-a rămas pacostea asta: când râd prea mult, tuşesc! Sau e de vină gândul tot mai conturat, mai precis, că nu pot scrie aşa, pe apucate, cu grija copilului, cu mârâielele părinților, cu capriciile Tamarei lângă urechea mea. Uite, acum aud din bucătărie urletul lui Pufnei. Taică-meu vine în fața ferestrei, pe balcon, şi mă crispează situația.

* * *

Două versuri ce mi se par frumoase, de Grandea!

„Ah, roua nu mai poate a îndrepta spre bine
Un crin ce-n aurora de vânturi s-a pălit.”

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Să ne mulțumim cu sufletul şi bucile nevestei

Dragă Mugur,

Când vom mânca, precum Duiliu Zamfirescu, „fragi de Sicilia cu o portocală stoarsă deasupra”? Când vom „mângâia cu aripa gustului o murenă friptă, ori un rizotto de prepeliță, parcă ar fi vorba de şoldurile vreunei Calipige”? Niciodată.

* * *

Şi astfel începe ziua de miercuri cu lectura unei scrisori de-a lui Duiliu Zamfirescu. Nu mi se par grozave. Agreabile, fluente, fine. Dar ca să ne gândim bine, avem noi vreo corespondență zguduitoare în literatura română? S-ar putea să-mi scape, dar parcă nu e. Vezi şi tu, am început să-mi caut predecesori.

* * *

Oare Bacovia nu scria scrisori? Nu am citit niciun rând de corespondență bacoviană!

* * *

Interesant că Alecsandri (şi alții) îşi scriu majoritatea scrisorilor în franceză! Automat ele cădeau în afara literaturii române. Oare nu-şi dădeau seama? Mi se pare o ciudată lipsă de patriotism din partea lor. Scrisorile traduse nu mai au haz! Şi apoi, eu le citesc ca să gust limba română, nu franceză!

* * *

„...geniala iluzie a fericirii” – frumos zis. E tot din D.Z.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Cât despre mine şi soție, suntem hotărâți să ne mulțumim unul cu celălalt şi să lăsăm lumea să se ducă dracului, că-n

ea nu aflu decât fățărnicie”. Iată ceva sănătos! Să ne mulțumim cu sufletul şi bucile nevestei şi să-i ia dracu’ pe toți! Aşa poți atinge „...geniala iluzie a fericirii”!!!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Mai bine ar fi fost să fiu dovleac decât poet

Dragă Mugur,

Abrutizat de cele patru meciuri de fotbal văzute ieri la televizor, chior de somn, cu mâinile blegi şi limba acră, privesc degeaba, bând cafeaua matinală, la turlele Mitropoliei: nu îmi vine nimic în pix. Lucru clar, nu trebuie văzut prea mult fotbal, te tâmpeşte.

* * *

Aerul a căpătat acel parfum de vară adâncă, nostalgică, nesfârşit albastră, nesfârşit pustie. Mai ales dimineața simt în suflet o durere dulce, o strângere plăcută, în piept, a amărăciunii trecerii acestor zile. Înainte, în astfel de clipe de *maximă percepere a timpului*, scriam. Era un fel de plâns fericit, un fel de jertfă adusă imposibilității de-a fixa bucuria anotimpului. Acum simt numai zbaterea sufletului, cuvintele rămân împotmolite. Poate că un efort le-ar declanşa, dar, zic eu, mi-ar trebui şi izolarea necesară. Un om pândeşte pitit, iar aici nu am unde să mă ascund. Şi nu pot, e nevoie mereu de mine. Şi uit, uit că trebuie să mai şi scriu!

* * *

Ieri mi-am cumpărat de la anticariat *Creşterea speciilor forestiere*. Alături de *Floricultură*, de *Pomicultura specială* şi de *Legumicultură* (trebuie să apară o ediție nouă anul acesta) şi, bineînțeles, cu *Pomologia RSR* la bază, iată un vraf de cărți goase ce trebuie să le răsfoiesc. Vegetalul! Poate că în

final mă voi ocupa cu cultivarea unor vaste hectare de cartofi! Glumesc, dar sufletul meu are nevoie de plante. Uneori mă gândesc că mai bine ar fi fost să fiu dovleac decât poet!

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Se zbate dureros acolo

Dragă Mugur,

Aştept să lucreze cele două cafele băute lacom, una după alta. E-o apăsare în aer. Păsările (rândunele) zboară în cercuri ciripitoare. Se pune ceva la cale, probabil o ploaie. O simt în încheieturile mâinilor, se zbate dureros acolo.

* * *

Am luat *Un roman epistolar*. De abia l-am început. Sunt, uneori, pagini splendide despre prietenie. Farmecul lui este mărit de faptul că Radu Stanca e mort. Oare fiind viu, ar fi apărut cartea? Carte unică. Nu se mai poate face una la fel.

* * *

A fost o mare uimire pentru mine când, mai demult, vorbindu-ți despre Radu Stanca, mi-ai spus că nu-l guşti. Recent, în nu ştiu ce articol, Manolescu te punea în continuarea lui R.S. (mi-am adus aminte, era o recenzie la noua carte a lui Vartic, cea despre R.S.). Am fost la fel de uimit ca şi mai înainte. Unde e adevărul? La tine care nu te prea omorai cu R.S. sau la Manolescu care te vedea plin de dânsul?

* * *

Să precizez. Radu Stanca a fost, pentru mine, unul din cei mai importanți poeți citiți pe la 27 de ani, deci târziu. Da, cred că a fost,

împreună cu Dimov şi Mircea Ivănescu, cel care mi-a fecundat sufletul, deja format.

* * *

Mi se pare foarte importantă retragerea lui M. Ivănescu la Sibiu. Ştiu, el nu stă încă acolo, dar se duce mereu, se îmbibă de atmosfera nemaipomenită a orăşelului medieval.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Literatura se duce naibii

Dragă Mugur,

Străbat zile de apatie. Cafeaua parcă nu mai are niciun efect. Ieri am cumpărat un biliard mic, cu ciupercuţă, l-am dus la o cunoştinţă vagă (am fost de două ori doar, e un prieten de-al lui Al. Călinescu), i l-am făcut cadou şi am jucat. E plăcut, dar ce rost are, literatura se duce naibii.

* * *

Citesc încet cartea lui I. Negoiţescu – Radu Stanca. Păcat că R.S. are mult mai puţine scrisori, probabil pierdute de Nego sau nepublicabile. Dar cât optimism, ce ferment de cultură e Negoiţescu! Cu el poţi să scrii numai ca să-i alimentezi pofta de entuziasm!

* * *

Zi proastă, cu dureri de cap datorită, probabil, ţuicii băute ieri în timp ce jucam biliard. A, tot ieri, când mă duc cu biliardul sub braţ la respectiva cunoştinţă, s-a consumat a doua întâlnire cu poetul M.U. M-a văzut, s-a îndreptat intrigat spre mine, neştiind ce cărăbănesc. Biliard, zic. Ca să joci cu Leonard, zice. Da Vinci, zic. Şi asta a fost tot!

* * *

Am luat *Transilvania* 5. Interesant interviul. Dar acele cuvinte întremătoare sunt autentice?

* * *

Lipsa ta din Bucureşti îmi dezorganizează *Cotidianul*!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Biserica Galata în cețuri albastre

Dragă Mugur,

Cu o cafea de calitatea a doua, încep o zi în care nu prea cred că voi face mare lucru. Lectură, desigur. *Un roman epistolar*, pe care-l citesc cu țârâita ca să-mi prelungesc plăcerea. Cea mai interesantă, mai zguduitoare, este, din când în când, mărturisirea erotică a lui Negoițescu. Radu Stanca, am impresia, nu e prezent cu toate scrisorile. Oricum, arderea lui e mai ascunsă. Bănuiesc că dânsul se defula în poezie.

* * *

Am abandonat pe Duiliu Zamfirescu în favoarea lui Nego. Îl voi relua. Dar când mă apuc eu să-l citesc pe Shakespeare? Când pe Goethe? Când pe Dante? Vorbesc serios. Trebuie neapărat, trebuie să mă moi, ca un fitil, în marile opere uleioase!

* * *

Am renunțat la comentariul sportiv! Singura satisfacție, golul brazilienilor, salvator, din partida cu Austria. Păcat că Scoția nu a reuşit s-o elimine pe Olanda. Mi-ar fi plăcut. Dar ce grupă B sud-americană s-a

creat: Argentina, Polonia, Brazilia, Peru. Ce-ar fi ca Polonia să-i radă pe toți?

* * *

Geamuri cu jaluzele, geamuri cu cearceafuri albe, geamuri cu perdele, geamuri goale, geamuri deschise: iată ce văd la blocul Gioconda, din dreapta. Iar în față, departe, dacă mişc capul din dreptul cercevelei verticale, biserica Galata în cețuri albastre. (A venit Pufnei şi mă trage de mână!)

* * *

Să citeşti neapărat piesa din *Echinox* 4. Tipul e foarte bun.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Un mâl cleios pe care nu-l poți clănțăni în dinți

Dragă Mugur,

Dimineață ploioasă, cafeaua proastă, eu parcă scos din butoi. Să-mi amintesc de însemnările lui Rebreanu şi să continui. Cu cât înaintez în *Un roman sentimental*, îmi dau seama cât de uman era Radu Stanca şi cât de „făcut" era Negoițescu. Nu chiar „făcut", dar parcă mult mai artificial în zbaterea lui erotică. Dar aici intervine poate faptul că, netrăind starea lui de excepție sexuală, nu-l pot pricepe.

* * *

Azi-noapte am auzit răpăitul ploii pe tabla ce acopere marginea balconului. Era exact, sec, în rafale scurte. M-am trezit speriat. Nu ştiam ce se întâmplă.

* * *

Cum începe o zi în care nu faci nimic? Fără ceva neobişnuit, ca toate celelalte. Speri, te gândeşti, îți aminteşti. Roua lecturii. O plimbare pe insulă, poate un ziar. Iar o scrisoare în cutiuța poştală. Prânzul, după-amiaza, încă puțină lectură. Trece, trece ziua.

* * *

Mă simt tot mai dezechilibrat de lipsa ta din Bucureşti. O primă consecință a fost că nu ți-am mai trimis zilnic *Cotidianul*, deşi l-am scris cu aceeaşi încrâncenare. Acum văd că însuşi scrisul îmi provoacă o stare de nervozitate, de nerăbdare. Sper să depăşesc acest iunie şi, în iulie, tu revenit la Bucureşti, să normalizez trimiterile zilnice.

* * *

M-aş înfunda iar într-un Cehov în 11 volume. Acolo uit tot, sunt cu trup şi suflet alături de personaje.

* * *

Ce zaț stupid are cafeaua proastă! Un mâl cleios pe care nu-l poți clănțăni în dinți.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Adolescența mea tresare dureros

Dragă Mugur,

Când o să se termine năuceala asta de cap care mă face să nu pot gândi nici cât un buştean? E bizar. Parcă aş fi plin cu câlți de cânepă, nu cu creieri, în țeastă! Cafeaua, inutilă. Ce-i, dom'le, cu mine?

* * *

Am terminat *Un roman sentimental*. Ce apăsare dulce-amară mi-a rămas pe suflet. Adolescența mea tresare dureros în porcul de adult ce sunt acum. Iată o *carte*! *Ocheanul întors* şi *Un roman epistolar* sunt cumva complementare.

* * *

Cu *hârtiuțe* în buzunarul drept, cu *năsturei* în buzunarul stâng al pijamalei, sunt un tată grijuliu. Pijamaua mea albastră, cu subțiri dungi roşii la mâneci şi guler, e pătată de mâncarea împroşcată de Pufnei!

* * *

Pe insulă, plictiseală enormă. Maşini obscure transmit până aici zgomote indescriptibile. Tramvaiele silențioase scot răgete sinistre. Ziua e închisă-n nori cenuşii. Tu eşti la Văleni şi dracu' ştie cât mai zaci pe acolo, parcă ai fi plecat în America! Am scris o poezioară de trei strofe. Dar nu are mustul dinainte, e uscată, fără suflet, fără sos.

* * *

A, da, ieri, de la Hală, mi-am cumpărat două ceşti de teracotă pentru băut cafea. Însă nu-s prea reuşite. Plus că au buza prea subțire, deci nu le pot pupa cum trebuie!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Muzicale, pline de îngeri verzui

Dragă Mugur,

Cu junghiuri, cu tuse, cu capul ca butucul, iată-mă la datorie! Dimineața e rece, cafeaua e proastă. Cineva descarcă bucăți de fier dintr-o

maşină, amuzându-se să le trântească pe pavajul curții. Altcineva bate domestic un covor. Eu aud tot, mă uit la rufele întinse pe un blacon al blocului Gioconda şi-ți scriu.

* * *

În curând pe insulă vor înflori teii. Deocamdată, salcâmii trecându-se, e o pauză olfactivă. Observ capre grațioase, în blugi şi bluze mulate pe uger. Observ papagali demni şi colorați.

* * *

Mă ridic în picioare şi văd jos, în fața unei uşi deschise, o femeie grasă, în pantaloni cafenii şi pulover mov, cu mâinile depărtate afectat de corp. E brună, tânără, nu-i disting prea bine fața, fiind departe. Mă aşez pe scaun şi scriu ce am văzut.

* * *

Cel care se amuză trântind bucăți mari de fier pe asfalt aruncă acum lăzi cu sticle (locuiesc în spatele hotelului Continental). Muzicale, pline de îngeri verzui, sticlele îmi amintesc de un poem pe care nu l-am scris!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Melcul trece, râmele rămân

Dragă Mugur,

Toate zilele mele, începând cu cafea şi terminându-se cu somnul atotcotropitor, miezul lor, amar, de somnolență întretăiată scurt şi subțire de vagi ace lucide, îmi dau uneori speranța unui vers bun. Îl aştept să se coacă, să se răscoacă şi chiar să putrezească. Da, deseori nu mai întind mâna să-l scriu, rupt, pe hârtie. Şi uite-aşa, melcul trece, râmele rămân.

* * *

Ieri, a treia întâlnire de anul acesta cu poetul M.U. De data asta nu ne-am mai putut evita unul pe altul. Mi-a zis nişte banalităţi pe care nu ţi le mai repet. Regret enorm de câte ori stau de vorbă cu el fiindcă, nebun sau infernal, răstălmăceşte tot şi dă cele mai primejdioase variante cuvintelor mele. Mi s-a întâmplat de mai multe ori. Repet: nu trebuie avut nici în clin, nici în mânecă cu acest *scorpion*. *Nu uita ce-ţi spun*.

* * *

Altceva? Ei, bine, miră-te, nimic! Văd că nu-mi scrii nici de la Văleni. Dar m-am obişnuit atât mult cu tăcerea ta, încât mi se pare normală, *deşi nu-i*.

* * *

În toamnă va fi sigur colocviul de poezie. Deci ne vom întâlni la Iaşi. Inevitabil, doar dacă tu refuzi să vii la acest colocviu. Vom avea ce auzi.

* * *

Ce splendid spune Radu Stanca: „Literatura a trecut cu desăvârşire pe planul al doilea. Dar asta nu pentru că pe planul întâi s-ar afla altceva. *Tocmai aici e mizeria: pe planul întâi nu e nimic.* (s.m.)”.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Rezumat în trei miresme

Dragă Mugur,

Ar trebui scris *Tratatul despre mărar*. Ca o încununare a vieţii mele. Ca o răcoare. Ca un abecedar obligatoriu pentru îngeri. Capitole şi subcapitole. Paragrafe fragede. Ilustraţii executate subţire, decadent, de fluturi cu

tristețea ameliorată cu picături de rouă sodică. La urmă un rezumat în trei miresme. Cuprinsul enigmatic, în nisipuri, nu în litere. Tartaje, cotor etc.

* * *

Julien Ospitalierul îşi lega cărțile în tartaje iuți de mărar.

* * *

Reîncep Proust. De asta ți-am şi scris despre mărar. Fraza lui capricioasă, dar exactă, fragilă, dar neîntreruptă ca o vastă coroană de mărar!

* * *

De mult timp nu am mai văzut un butoi sub un burlan. Lăsat o vară întreagă acolo, să se umple cu ploile acrişoare, dulci, amare, sărate ale anotimpului. Suprafața apei capătă o peliculă de disperare.

* * *

Reparata cea cu trei sâni magici purta chiloți exagerați de milaneză!

* * *

Trei codenale şi nu mai tuşesc. Dar capul se apleacă greu de somn pe-o parte. Exact pe partea unde-i perna. Şi febra uşoară ce-mi curge, ca o şampanie abia băută, prin sânge.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Zi pierdută-n neant ca-n păpuşoi

Dragă Mugur,

Iată o zi pierdută-n neant ca-n păpuşoi. Maică-mea a plecat de dimineaţă la o veche colegă de şcoală care acum stă la ţară. Taică-meu (care e administrator de bloc!) s-a foit până la prânz cu liftierul, cu un mecanic de la hidrofor etc. Tamara, în sesiune, învaţă la o rudă de-a mea. Eu, cu Pufnei! Perioade de joacă, perioade de nervi. Dacă vreau să citesc ceva, nu mă lasă, ţipă la mine să arunc cartea, o supără faptul că nu-i dau ei importanţă. Codenale pentru tuse, cafele pentru somnolenţă. Mă învârt prin cameră c-o disperare mică, meschină. Dacă ai fi în Bucureşti, ţi-aş da un telefon. Aşa, îmi rumeg neputinţa şi caut să fiu cât mai indiferent la ce mi se întâmplă.

* * *

Îţi scriu după-masă. Tot eu cu Pufnei. I-am cumpărat şocolată şi caut să o împac. E plictisită, vrea afară. Cerul închis, stă să plouă. În vitrine a apărut ediţia a doua, *Proprietarul de poduri*. Format mare. Oare aşa va fi cartea mea? Dar de ce nu-mi vine corectura? Iar, dacă ai fi în Bucureşti, ţi-aş da un telefon şi m-ai linişti.

* * *

Azi, în jumătatea de oră în care am ieşit pe insulă, dau peste M.U. Îmi cere nişte versuri pentru o ipotetică revistă etc. etc. Nu-i dau. Pare dubioasă afacerea. I-o şi spun şi se înfurie.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Mă întâlnesc mereu cu oameni care-mi fac dantura

Dragă Mugur,

În ultimul timp mă întâlnesc mereu cu oameni care-mi fac dantura! Nu pot găsi o explicație, notez faptul ca pe o curiozitate în plus a vieții.

* * *

Am luat ediția a doua din *Proprietarul de poduri*. S-ar putea ca ție să-ți fie puțin antipatic, acum, ca om, Dinescu. Dar orice s-ar spune, este de departe cel mai plin de har. A.P., cu care a împărțit premiul de debut pe 1971, pare *făcut* pe lângă Dinescu. D.T., care l-a înjurat, e cu câteva grade mai jos. Dinescu *este*! Scrie puțin fiindcă se implică extraordinar în fiecare literă. Poezia *trece printr-însul*, se izbeşte de celulele lui. Şi abia apoi curge din el. La A.P., dar mai cu seamă la D.T. poezia trece pe alături şi ei doar o *descriu*. Dinescu este Poetul. A.P., D.T. etc. etc. sunt poeți.

* * *

Cred că o să mă plasez, până la sfârşitul anului, numai pe doi autori. Proust şi Shakespeare. Vreau să împlinesc patruzeci de ani cu aceşti doi *mari* în sânge.

* * *

Mi-am cumpărat o carte foarte interesantă. Parcă ți-am mai spus. Sau nu? *Flagelul terorismului internațional.* Iată un citat privind noțiunea de terorism: „Terorismul înseamnă, în esența sa, ca şi în sensul cel mai larg ce se poate da acestui termen, înfricoşarea unei populații prin acte de violență”.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O, zile fericite, când soțiile scot triluri privighetoreşti!

Dragă Mugur,

Dimineața bate un vânt rece, străveziu, care-mi mişcă geamurile şi uşile prin casă. Somn puțin. Aseară meciul R.F.G. – Olanda: 2-2. De câte ori stau până pe la unu şi mă uit la meciuri, încep să mă gândesc la poezie. Altfel, dacă nu aş fi ținut treaz de fotbal, aş dormi şi s-ar duce dracului meditațiile mele despre poezie. Mai ales după terminarea partidelor, înainte de a intra în somn, am senzația că nu-i totul terminat, că voi mai trăi un *şuvoi* de poezie. Totul e să fiu pregătit să-l captez, să am cuvintele rapide, exacte.

* * *

Foarte bun articolul lui Dan Cristea din *Luceafărul* despre Radu Petrescu.

* * *

A, observ ceva bizar în cartea lui Dinescu. A dispărut dedicația D. de la o poezie şi-a apărut dedicația *Lui G. Pituț* la alta. Am impresia că Dinescu nu mai este cu D. Un semn ar fi şi faptul că face o prezentare galantă poetei I.C. Dar poate fi o simplă întâmplare.

* * *

Ştiind că *Adio, Robinson Crusoe* are coperta vernil, de câte ori mă uit la acoperişurile din fața geamurilor, îmi amintesc de carte! O iubesc de pe acum, mă gândesc cum s-o aşez în bibliotecă, fac cu degetele gestul răsfoirii dulci!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „...apoi acasă, la cină, foarte mulțumit de trilurile soției, pe urmă la culcare”. O, zile fericite, când soțiile scot triluri privighetoreşti!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Un steag superb care pentru alții pare un biet ciot

Dragă Mugur,

Trebuie să existe ceva eroic în viața fiecăruia. Măcar modul în care unii, să zicem, îşi lustruiesc, în fiecare zi, indiferent de anotimpul dinafară sau cel dinăuntru, pantofii cu pluş roşu. Şi prietenia e eroică, desigur. Nu purtăm noi drapele, ciuruite de indispoziții, de neînțelegeri, de boli şi neputințe, nu le purtăm, zic, cu încăpățânare, cu strășnicie chiar dacă, uneori, nu ne rămâne decât cotorul în mână, flamura ducându-se dracului în vânt şi-n destin? Da, cred că prietenia este eroismul de-a flutura un drapel din care nu a mai rămas decât bățul!

* * *

Cu această prăjină în mână, bineînțeles, suntem ridicoli, dar, vorba poetului, sublimi! Dacă nu ştiu cine s-a bătut cu morile de vânt, de ce noi nu am purta un steag superb care pentru alții pare un biet ciot? Şi pentru că am ajuns la Cervantes, hai să-l recitim! Eu, recunosc, încă nu m-am pătruns de cartea asta uriaşă. Dar cineva spunea că o citeşte în fiecare an şi, cu aceeaşi emoție profundă, plânge. Ți-aş mai propune o lectură la patru ochi a lui Shakespeare integral. Oricum eu o să mă apuc. Ca să nu-mi mai fie teamă de vârstă.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Ce plăcere vegetală de a desface frazele în cuvinte

Dragă Mugur,

Îți spuneam că am început să recitesc Proust. Ce farmec, ce plăcere vegetală de a desface frazele în cuvinte, ca pe o ceapă dulce (de apă!) de foile aşezate în jurul inimii ei. Voi încerca să recitesc concomitent: Proust, Shakespeare, *O mie şi una de nopți*. Vreau (sunt vreo 39 de volume în total!) să intru în vârsta de 40 de ani, am obsesia asta, cu sufletul plin de opere geniale. E un fel de a-ți păstra încrederea în tine.

* * *

Ieri mă gândeam la diferența ce exista, pe vremea când scriam, între mine, cel ce crea, şi al doilea, cel care eram foarte curios să văd ce voi mai produce! Mă sculam dimineața cu o curiozitate formidabilă să văd ce-o să mai scriu! Ca şi cum ar fi scris altul! Asistam, pur şi simplu, la scrisul meu ca la un spectacol. Mă încânta, mă făcea să fiu veşnic numai ochi şi urechi.

* * *

Probabil că eşti din ce în ce mai mirat de „pica” mea pe M.U. O, dacă ai şti cât de imposibil se poartă, cu ce morgă spune nişte banalități răsuflate de parcă ar decreta legi universale, cu câtă scârbă dă mâna, moale, nestrângând-o pe a celuilalt, ca şi cum ar lua în palme un căcat, dacă ai *trăi* cele spuse aici de mine despre el, ai pricepe că sunt prea blând. Să nu crezi că puşcăria politică nu lasă urme.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Fluturându-şi stofele pe buci ca pe nişte steaguri

Dragă Mugur,

Acum, când ştim finalistele, putem fi liniştiți. Un meci Olanda-Argentina va fi mortal, o să vezi. Iar celălalt, Brazilia-Italia, de asemeni.

* * *

Am primit interviul. Văd că ai mai schimbat câte ceva pe ici, pe colo. Păcat că nu îl putem publica întreg. Eu voi proceda aşa, voi publica *integral* prima parte. Iar restul va rămâne pentru anul 2000!

* * *

Zi caldă, femei uluitoare (întotdeauna vor apărea, nu ştiu de unde, aceste trupuri superbe, fluturându-şi stofele pe buci ca pe nişte steaguri victorioase-n bătăliile lor erotice), praf fin (se lucrează, se demolează) şi eu, cu acelaşi traseu fix: librărie, anticariat, poştă.

* * *

De câteva zile, Pufnei a făcut un amor profund pentru un ursuleț roşcat, jucărie ce o avea de mult timp, dar pe care de abia acum a „văzut-o". Mănâncă numai cu el, doarme în brațe cu el, se plimbă pe stradă cu el. Spune de o mie de ori pe zi: „Usulețul".

* * *

Îți propun o lectură în doi a lui Shakespeare. Eu oricum o voi face. Deocamdată, câteva volume de Proust.

* * *

Pe insulă se mănâncă în draci înghețată şi se discută despre fotbal.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Alături de dânsa, un tânăr cu pantalonii suflecați ca să nu-l stropească cu sânge!

Dragă Mugur,

Sculat în miezul nopții de o durere infernală de burtă, mă cac violent şi mă gândesc să-mi însemn momentul, spunându-i pe nume! Drept care o fac, pe la cinci jumătate dimineața, când un nou delir stomacal mă trezeşte definitiv. Ce dracu'!

* * *

Cât de tulburător de feminină e Odette de Crécy! Şi cât de picantă în tribulațiile ei erotice cu bărbați şi femei. Şi ce rochie poartă! Mi se pare că Ibrăileanu, amant spiritual al Annei Karenina, o iubea profund şi pe dânsa.

* * *

Cred că domnul Camil Petrescu, într-o indicație de regie, spunea: „Ca un înger bolnav de stomac". Ei bine, eu sunt acela!

* * *

Durerea mă predispune la descrieri zoliste. Ți-aş povesti duhoarea ce se iscă-n zilele când un camion uriaş vine să ia gunoiul, despre hârtiile ce zboară, mototolite, pe jos, despre găini cu gâtul tăiat pe o piatră, în fața uşii, zbătându-se grotesc etc.

* * *

Cioara este citadină!

* * *

După ce ți-am scris rândurile de mai sus, m-am ridicat în picioare şi m-am uitat pe geam. O găină tăiată se zbătea jos, pe pavaj! Alături de dânsa, un tânăr cu pantalonii suflecați ca să nu-l stropească cu sânge!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Nu am pierdut chiar tot

Dragă Mugur,

De azi încep să-ți trimit din nou zilnic *Cotidianul*. Bănuiesc că în felul acesta voi fi mai sprințar şi în alcătuirea lui. Faptul că-l scriam şi-l trimeteam când se adunau vreo trei-patru m-a încurcat şi la scris. Nu mai aveam poftă, nu mai eram presat de obligația de a pune plicul, mort-copt, în fiece dimineață. Iată că am rezistat şi la lipsa ta din Bucureşti şi, parcă înviorat, continui neabătut.

* * *

Şi totuşi, de ce aş minți, sunt trist. Aş putea spune: ceva nu merge. Iar acel *ceva* e scrisul, scrisul nu merge, poezia, poezia, poezia...

* * *

Am trimis ieri interviul lui Ion Pop. Nu am modificat niciun cuvânt. Am trimis, pur şi simplu, 14 pagini, primele. Interviul se termină cu cuvântul *fericit*. Ne-au mai rămas deci 7 pagini pe care, poate, le vom publica în altă parte. (De ce 14 şi nu 15? Pentru că, între timp, Ion Pop mi-a scris că doar 12 pagini ar trebui!) Cred că prima parte (cam 11-12 pagini) este cea mai bună, mai literar reuşită. Aşa că nu am pierdut chiar tot.

* * *

Cum vrei să-l iubesc eu pe poetul M.U. când susține că D.T. e un mare poet? Nu e un mare poet. E un om inteligent, talentat, cult. Mare poet e Dinescu, aparent incultul, golanul!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cu lăutari la capul mesei de scândură

Dragă Mugur,

Eram liniştit, cartea se afla la tipografie, va veni corectura, îmi ziceam, şi gata. Dar corectura întârzie. Văd că s-a ținut nu ştiu ce fel de consfătuire (bizară această lipsă de informație în ceea ce priveşte literatura, niciodată nu se ştie ce se discută în astfel de şedințe!) cu directorii de editură şi iar mă simt în aer. De-aş vedea odată cartea apărută. Ține mult, prea mult, trebuie s-o recunoşti.

* * *

Să-mi trimiți o fotografie pe care s-o expediez lui Ion Pop. Ei publică doar aşa. Radu Petrescu mi-a trimis. Vezi, caută şi tu una cât mai genială!

* * *

Din eroare (m-am întâlnit pe stradă cu un grup masiv de clujeni: A.P., H.B., P.P. etc.) am fost la Mirceşti, cu ocazia zilelor Alecsandri. S-a recitat, s-a mâncat apoi, cei care doreau să vadă meciul Brazilia-Italia au plecat pe la nouă. Desigur, şi eu. Dar au rămas ceilalți în noapte, într-o luncă, cu lăutari la capul mesei de scândură. (Adică M.U., N.P., A.P., H.B., P.P. etc.) Clujenii par prietenoşi, dar, în fond, sunt distanți, mustesc de orgoliu, cred că ei au început poezia română şi-l consideră pe Dinescu prost! O fi el prost, dar e mare! Adică un „mare prost”. Poantă refuză întrebările frontale.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Caut în minte un gând frumos

Dragă Mugur,

Zilele de luni sunt oribile! Şi acum se mai întâmplă că şi Pufnei, şi eu am făcut nu ştiu ce fel de indigestie! A fost o noapte urâtă şi nu mai sunt nici meciurile de fotbal de aşteptat. Parcă s-a terminat orice. Ieri trebuia să mă duc la Botoşani, nu m-am dus. Era vorba tot de zilele Alecsandri. Telefonul tău, ca întotdeauna, calm, cu vocea bună. Apoi, spre seară, au început vărsăturile fetiței, plânsul etc., care au ținut până la două noaptea. Şi, culmea, mă simțeam şi eu rău. Caut în minte un gând frumos, ceva care să mă facă să uit mizeriile. Nu găsesc. Ar trebui să încep să mă gândesc la femei frumoase.

* * *

Aş fi vrut, nu ştiu de ce, să bată Olanda. Poate pentru că nu jucau pe terenul lor. O tristețe în plus, dar cât de nestăpânit sunt cele pe care ți le dă o echipă care pierde. Te desființează.

* * *

Nu uita, cât mai repede fotografia. Vreau să o trimit ca să fie treaba încheiată.

* * *

Am citit în *Tribuna* ultimă un poem de Romoşan. Ceea ce-i remarcabil este dezinvoltura, încrederea cu care scrie. Şi tonul poeziei.

* * *

Am, de fapt, febră. Pe stradă, ieşit să cumpăr ceva, mă simțeam năuc. De asta şi dezolarea scrisorii. Cum naiba scria Blecher? În perioadele de boală nu am mai putut scrie niciodată nimic. Trebuie să fiu sănătos, să mă bucur, ca să iasă versul.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Vechi râme cunoscute şi tolerate

Dragă Mugur,

În sfârşit, azi-dimineață văd că pot ține ca lumea pixul în mână. Nu mi-am luat febra, dar parcă nu mai am sau, oricum, e mică. Să caut să-ți scriu clar, după cum mă rogi. Necitind nimic, mă simt total gol. Doar câteva obsesii mai circulă-n mine ca nişte vechi râme cunoscute şi tolerate. Cafeaua şi-a făcut efectul, m-a înviorat. Mă temeam că nu mai am putere... E totuşi încă bine. Vezi şi tu, rândurile sunt inegale, dar cuvintele nu sunt despicate-n două nicăieri, ca în *Adio, Robinson Crusoe.* Aşa da, merge. Cum e la mine, hotărât nu. Acum mi-am dat perfect de bine seama că mă supără cuvintele întrerupte. Deci te rog, spune să le reculeagă ca lumea, cele vreo 40 de pagini. În cazul în care se face o culegere ca la o proză banală, cuvintele despărțite se înghit, se pierd oarecum. Dar aşa, şi cu rânduri inegale, şi cu cuvinte crăpate, e nasol până la urlet. Da, trebuie recules cu tot riscul întârzâierii etc.

* * *

A doua jumătate a scrisorii am scris-o după-masă. Mă simt mai bine. Nu mai tremur. Doar puțină tuse.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Aşa cum începi să-ți iubeşti degetele de la picioare

Dragă Mugur,

Ar fi bine, poate, pentru o percepere mai colorată a timpului, să folosesc, la sfârşitul fiecărei luni, o foiță ciclamen, iar la cel al săptămânilor una vernil. Ai avea, vizibil, timpul, în teancuri galbene întrerupte de duminici verzui şi finaluri de lună mov. Iar ultima zi a anului am marca-o printr-o foiță albă.

* * *

Mi-ai spus ieri, mai în glumă, mai în serios, că nu ți-am scris o zi. Ți-am scris, dar probabil am pus *Cotidianul* într-un plic din ziua următoare. Dar nu despre asta e vorba. Cu încetul, observ, ți-au devenit şi ție, ca şi mie, necesare, absolut necesare aceste plicuri. Chiar dacă nu le citeşti! Nu-i aşa? Sentimentul că totul e în ordine, într-o zi, nu se poate crea decât dacă apare şi foița!

* * *

Să luăm un antinevralgic pentru durerea din moalele capului. Să luăm două-trei codenale pentru tuse, să bem cafea şi să continuăm. A plouat spre dimineață. Aceleaşi acoperişuri verzi pe care am început să le iubesc aşa cum începi să-ți iubeşti degetele de la picioare, sau urechile, sau, mă rog, o parte din corp. Cerul e închis pentru inventar!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

A-ți simți viscerele mângâiate mătăsos de acest lichid transparent, strălucitor!

Dragă Mugur,

Ieri am primit confirmarea de la Ion Pop privind ajungerea interviului la Cluj (e vorba de varianta fără fotografie, ultima abia o trimesesem). E încântat, susține că interviul are o *frumusețe* aparte. Meritul e numai al tău. Eu (mi-am numărat rândurile!) nu am spus decât trei sferturi de pagină din cele 14! Despre numărul paginilor nu suflă niciun cuvânt. El dorea (într-o ultimă scrisoare) doar vreo 12 pagini! Eu i-am explicat că vreo 12 = 14! Deci treaba merge strună de violoncel.

* * *

Mă simt azi cu adevărat bine, în mare formă şi mică lene. Cred că am avut o toxiinfecție alimentară care mi-a dat o alterare absolut tâmpită a stării generale (credeam că mor când făceam un pas!). Dar a trecut, ura!, sunt iar al tău şi al *Cotidianului*! Sug bomboane cu mentă, citesc câte o frază de Proust, mai trag o ocheadă pe fereastră, mai beau o cană formidabilă de apă (o, a bea apă, a băga în tine apă oricând vrei, fără oprelişti, a-ți simți viscerele mângâiate mătăsos de acest lichid transparent, strălucitor!).

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cineva bate liniştitor covoarele

Dragă Mugur,

E duminică. Cineva bate liniştitor covoarele. Păsări ciripoide trec prin aerul răcoros. Pufnei împlineşte azi doi ani şi cinci luni. Cafeaua a fost băută. A înflorit teiul.

* * *

Acum vreo două săptămâni, încredințat că Dinescu de-abia aşteaptă să-i trimit poezii ca să le publice, i-am expediat vreo patru. Văd că nu au apărut atât de repede pe cât bănuiam eu. Ba mă bate gândul că nu vor apărea deloc! Dacă, absolut întâmplător, te întâlneşti cu el la editură, adu-i aminte. Eu, redactor fiind, l-aş fi publicat fulgerător, mai ales că, presupun, versurile i-ar fi fost bune!

* * *

Ți-am spus, i-am cunoscut acum o săptămână pe P.P. şi H.B. Al doilea parcă e un personaj cehovian. Înalt, grăsuț, cu barbă, cu cearcăne, pare tot ce poate fi mai dulce-ratat, mai dulce-disperat, mai dulce-pierdut. P.P., în schimb, mi-a displăcut. Poate de vină a fost şi dantura stricată, ce să-i faci, e şi asta o chestie. Cât despre A.P., e clar, nu mă voi putea împrieteni niciodată cu dânsul. Şi, ciudat, nu-mi pare deloc coborât cu scara din Dostoievski!

* * *

Ai văzut că Bogzalăul laudă *Echinoxu'* 4?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Teama mea şi cu mine stăm, înghesuiți, pe acelaşi scaun

Dragă Mugur,

Mi-am făcut, în sfârşit, ordine pe masă; era o harababură de dicționare, de atlase, pomiculturi, floriculturi, cărți începute şi neterminate, crăpate la pagina respectivă etc. Dar, acum, cu masa curată, ordonată, parcă s-a dus şi farmecul ei. Îmi propun s-o dezorganizez din nou în câteva zile.

* * *

Mâine vom atinge cifra 150! Şi-n tot acest timp tu mi-ai scris vreo 4-5 scrisori. Cum vrei să facem un roman epistolar? Eu scriindu-ți şi tu tăcând?

* * *

Teama mea şi cu mine stăm, înghesuiți, pe acelaşi scaun.

* * *

Serios, cu adevărat serios, mi s-a părut poetul I.M. O carte în 1971 şi una acum, în 1978. Fără graba nichitiană de-a scoate carte după carte, grabă de care, vai, ne-am molipsit (într-un fel şi nevoiți) toți.

* * *

Văd cu imensă bucurie că e anunțat, la Minerva, să apară un Fundoianu de vreo 700 de pagini. Ce mult l-am iubit, ce mult îl mai iubesc încă. La 32 de ani îi apare unicul lui volum de poezie, scris între 19 şi 25 de ani, în româneşte. Apoi pleacă pentru că şi-a dat seama că totul e sfârşit. Pentru că ceea ce scrie în limba franceză nu mai are importanță pentru literatura română.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Un robinet care te scuipă între ochi fierbinte

Dragă Mugur,

Trăim în micul nostru infern, locuim o domestică, dar cât de feroce *comedie*, ne complacem în cercurile oribile ale vieții cotidiene şi credem, vai, credem mereu că paradisul e pe undeva, pe aproape. Câte o boală ne pune aoreola ei murdară pe frunte şi o purtăm cu grijă, bând siropuri, luând

pastile, stând liniştiți, dormind, mâncând, chiar iubind. Obiectele ne trădează veşnic, suntem în conflict cu câte o umbrelă care nu vrea să se deschidă, cu câte un pix a cărui pastă nu curge, cu un aragaz care are flacăra prea mare, cu un robinet care te scuipă între ochi fierbinte. Căutăm, ca plantele, soarele, soarele, aerul, liniştea. Lectura, orice ar spune Radu Petrescu, nu-i un mod de viață, ci un simulacru. Desigur, ne simțim mai bine printre personaje, ele nu ne pot trage de nas, nu ne pot bate pe burtă, dar ce gust amar îți lasă, până la urmă, o astfel de companie! Disciplina noastră, singura noastră posibilitate de a rezista eroziunii banale a săptămânilor interminabile *este scrisul.* Nu am citit acea carte formidabilă a lui Musil, dar cred că *omul fără însuşiri* sunt eu, eu, cel care scrie zilnic câte o pagină subțire, eu care mă forțez să cred în prietenie, în poezie, în iubire. Tind din tot sufletul meu către două-trei *însuşiri.*

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Mi-e silă să ies pe insulă

Dragă Mugur,

Îți scriu după-masă. E o căldură înăbuşitoare. Am început un interviu, pentru *Vatra*, axat pe împlinirea a 10 ani de la apariția *Echinoxului*. Să vedem ce-o să iasă. Am la dispoziție 7 (şapte) pagini. La anul voi face şi cu tine, pentru aceeaşi revistă, de fapt restul care ne-a mai rămas, ajustat, desigur.

* * *

M-am împotmolit în al treilea volum al lui Proust. Dar voi înghiți câteva zeci de pagini plicticoase şi sper să ies din nou la lumină.

* * *

Citeşte *Nesfârşitele primejdii* ale lui M.H. Simionescu. E o carte delicioasă.

* * *

Mi-e silă să ies pe insulă. Căldura, praful, foiala mă fac să gâfâi, să mă înăbuş. Stau întins în fotoliu, cu geamul deschis, şi sug bomboane de mentă ca să-mi umezesc gâtul.

* * *

Apar, o repet de o mie de ori, extrem de puține cărți. Eu, care mă duc în fiecare zi la librărie, îmi dau foarte bine seama. Colecții întrerupte (în cea de artă, anul acesta, au apărut doar 6 numere!), traduceri puține, cărți originale cu țârâita (ce-i drept, unele foarte bune). Aşa o să se ajungă să apară 3 cărți pe an: una de Preda, una de Barbu şi una de Balzac!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Dimensiunea a patra: femeia pletoasă, albă, grăsuță pe ici, pe colo

Dragă Mugur,

Ieri, la telefon, mi-ai spus un lucru bizar: Doti ar fi de vină pentru eşecul prieteniei dintre Nego şi Radu Stanca. Prea simplu judecat! Motivele sunt mai multe. Să nu uităm că Nego e un „străin într-un cosmos străin” după cum afirmă într-o scrisoare. Din punct de vedere afectiv, el ar fi cam ca un marțian nimerit pe pământ. Or, R.S. e căsătorit, are un copil, trăieşte pământeşte cu pizda soției sub nas! Doti era o femeie (o zice şi Blaga!) extrem de frumoasă. Gândeşte-te că R.S. găsea la ea de toate. Nego rămâne undeva, într-un regat al veşnicei adolescențe nebune. Şi mai este

ceva. R.S. are, pe lângă fesele orbitoare ale nevestei, şi *boala.* Nego, inumanul, e sănătos! R.S. vede apropiindu-se clipa când nu va mai putea hăţui iapa Doti. Copilul creşte, femeia e neobosită, el are o vitalitate tot mai scăzută, zăreşte moartea aceea cu „degetele fine”. Nu, nu Nego e cel superior. R.S. prin umanitatea lui e mai întreg! Desigur, Nego citeşte ca un heruvim câte o mie de volume odată (şi ce volume!), dar e fără sare, parcă, îi lipseşte dimensiunea a patra: femeia pletoasă, albă, grăsuţă pe ici, pe colo!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Mâna de carne, nu mâna ideală

Dragă Mugur,

După cum vezi, încerc pasta neagră a formidabilului pix Parker, dăruit de tine. Să-ţi răspund, dezordonat, la scrisoarea ta de pe 11 iulie, cea bătută la maşină. Curios, tu mi-o trimiţi ca pe o poezie sau o proză, adică zbârnâind să ştii cum e: frumoasă? Însă o scrisoare e o scrisoare şi principalu-i că, ducându-mă jos, la cutie, am găsit un plic tapetat cu flori violete pe dinăuntru (marca Ta!). De fapt, ceea ce mi-ai trimis tu e un fel de eseu. Foarte bine scris, mai ales unde eşti personajul principal. Întoarcerea cu tramvaiul, „cumpărarea prieteniei”! Magistral fragmentul, de aici ar trebui început: o lungă listă a „cumpărăturilor”, vorbesc serios, o trecere în pagină a stărilor penibile în care îţi dai seama că, jumătate conştient, jumătate inconştient, „cumperi” prietenia. Troc oribil, necesar, deznădăjduit. Oare cu dragostea nu-i la fel? Că doar l-am răsfoit pe Poust! „Noi doi am avut noroc.” Iată o propoziţiune care, nu pricep de ce, m-a făcut să ţin mai mult la tine. Da, am avut noroc. Dar, gândeşte-te, norocul a fost întrerupt de perioade largi de „nenoroc” în prietenia noastră. Acum parcă ne-am potolit. Suntem mai îngăduitori unul cu celălalt. Tu mi-ai trimis un pix colosal, eu am sufletul plin de bucurie. Dublez *Cotidianul*. O

foiță galbenă e prea puțin pentru cele trei foi bătute la maşină de tine. Reiau. „Ce cred eu despre scrierile tale?” Adevărul ce mi-l ceri mă aşază, în fața unei guri roz de revolver, la zid. Mai întâi te întreb eu pe tine: de ce pui între noi doi „opera”? Când ne-am cunoscut, erai supărat cam pe toți scriitorii. Țin minte bine. Cred că şi „opera” era de vină. Ca şi acum, o puneai între tine şi cei pe care ți-i doreai prieteni. Şi pândeşti ani de zile un gest de cât de mică necredință ca să te superi. Cam aşa văd eu lucrurile. Ce cred? Cred că „scrierile” tale au o crispare, o atenție deseori vizibilă, oricum prea mare, a ceea ce sunt ele. Crisparea poate că tocmai dă valoarea neconfundabilă a poeziei tale. Când eşti „dezinvolt”, se vede că te obligi să fii aşa. Ca atunci când te forțezi să iei un pahar de apă fără să-ți tremure mâna şi ea, mâna de carne, nu mâna ideală, îți tremură tocmai de asta şi mai al naibii. P.G. demască „tremurul” acesta, a scris esențialul, primul!, despre tine. Vei mormăi că nu dau judecăți de valoare. Dar tu cunoşti că un poet nu poate fi mai mare ca alt poet. Un poet poate fi mai mare doar decât el! Principalul e să fii! Şi tu eşti cu vârf şi îndesat. Numai să nu uiți. Personal, nu îmi mai amintesc dacă ți-am scris, ani în şir mi-am notat cu străşnicie: *să nu uit că sunt poet.* Pare caraghios, dar trebuie să ținem minte cu încăpățânare că suntem poeți! Măcar noi, dacă alții nu. Ei, acum ce o să faci? O să te superi pe mine?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Partea iepurelui

Dragă Mugur,

Iată-mă, pentru o săptămână, absolut singur. Nu mă înspăimântă. În primul rând, am de gând să nu vorbesc deloc. Da, un fel de cură vocală. Voi sta închis în casă, nu voi vorbi (decât dacă îmi dai tu vreun telefon), voi citi. Cine ştie, poate că voi scrie. De mâncare, e simplu. Un kilogram de brânză de vaci, un ceaun de orez fiert, nişte carne de vită făcută rasol, o

cafea (două!), fără zahăr, pâine prăjită. Mă duc dimineața pe insulă, îmi cumpăr pâine, o prăjesc, pun orezul la fiert etc.

* * *

Bănuiesc că azi voi primi a doua ta scrisoare. M-ai făcut curios cu acel „conte rus". Ce citesc? *Scrisori persane* şi *O mie şi una de nopți* (am de gând să recitesc toate cele 13 volume). Cu Proust m-am împotmolit la vol. al treilea. După *Halima*, îl reiau.

* * *

Zilele acestea voi primi şi primele 2 pagini din interviul luat lui Ion Pop, adică răspunsul la prima întrebare. Să vezi cum, încetul cu încetul, în câțiva ani, voi face o carte de interviuri în care tu, desigur, vei avea partea iepurelui!

* * *

Cutia neagră cu chenar auriu, un oval tăiat de o săgeată (tot aurie): e o minune. Un *obiect* într-adevăr frumos. Iată că mă pot bucura datorită unui pix Parker zile în şir. Tu, măgarule, mi l-ai trimis şi pentru că nu înțelegeai scrisorile verzi! Dar gestul a fost superb. Parcă aş fi primit un mosorel divin sau o bilă adorată.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Mi se fac staminele măciucă

Dragă Mugur,

Pixul *meu* Parker are totuşi un cusur. Ieri am căutat mine de rezervă (ca să fie!) şi mi s-a răspuns că de trei ani n-au mai avut aşa ceva! E ceva înfiorător! Fiindcă eu deja m-am obişnuit cu el, e elastic la scris, nu lasă

să curgă pasta, iar pasta, oh! pasta asta e divină, exactă, fluidă, fină, s-o lingi de pe filă, nu alta!

* * *

Cafeaua fără zahăr e atât de amară, că mi se fac staminele măciucă în sufletul meu de crin domestic. În schimb, efectul e zguduitor, exuberant. Cuvintele încep să sară ca lăcustele, dintr-un floc în altul, între coapsele uriaşe ale unei nimfe tolănite pe birou!

* * *

Coborât pe insulă, mă strecor cu mare dibăcie printre sâni bombați şi fese luxuriante, ajung teafăr în piață, cumpăr un kilogram luminos de brânză de capră şi, vai! nu pot evita izbitura dulce a unei țațe sublime, făcând comerț cu mărar, ce mă împinge cât acolo c-un curan neglijent, exorbitant! Apoi, într-un total abandon, la coadă la pâine. Întors în fortăreață, trag liftul după mine, încui poarta cu străşnicie şi-mi prăjesc feliile la flacără mică, întreținută cu praf de puşcă. Las telefonul deschis. Poate îmi dai tu un semn. Sper ca până mâine să nu mai ies, ce fericire!

* * *

După un ropot optimist de ploaie cu bobul mare cât oul de botgros, soare radiind celest, răcoare floralã, miros narcotic de verdeață udă. Simt electricitatea fulgerelor în sânge! Bănuiesc caprele fugind pe trotuare, cu părul lipit în şuvițe lipite de şiroaiele dese, cu picioarele aburind... Pe urmă, din nou trântit pe patul larg, comod, continui *Povestea hamalului cu fecioarele*.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Te-am tras pe căpşună!

Dragă Mugur,

Sunt forțat de primirea scrisorii tale formidabile să-ți pun în plic şi ediția de după-amiază a *Cotidianului de gingăşie.* Dar mai întâi să-ți explic ce faci tu cu aceste scrisori bătute la maşină. M-ai lăsat cât m-ai lăsat să zburd pe câmpii galben-pai şi portocalii şi acum vii cu un ciocan mare, negru, de vreo zece kile (cel puțin!), îl înalți fioros şi, poc!, striveşti căpşuna îmbrobonată de rouă ce sunt. Numai că, fii atent, eu pun altă căpşună proaspătă şi tu, la fel de încrâncenat, poc!, o turteşti şi pe asta. Însă dezinvolt, fii iar atent, eu plasez din nou o căpşună mustoasă pe masă şi tu, amenințător, ridici vajnic ciocanul, puțin cam obosit, şi poc-poc! o faci pilaf şi pe a treia. Doar că, fii din ce mai atent, eu instaurez încă o căpşună colosală şi tu... Ei bine, află că eu voi aşeza mereu căpşune, dar tu, ridicând întruna ciocanul kilogramic, vei obosi, vei cădea frânt de osteneală şi pe masă va rămâne veşnic o căpşună, ultima (oho! mai am!!!), nechiflicită. Te anunț de pe acum. Ca să nu spui că te-am tras pe sfoară (eram să zic *te-am tras pe căpşună!*... ca pe roată!!!).

* * *

Scrisoarea asta cred că e una din cele mai sincere şi mai dure pe care mi le-ai trimis vreodată. Voi răspunde la ea treptat, începând de mâine. Într-adevăr, am o mare tenacitate când mă apuc de ceva, dar mă apuc *de foarte puține* lucruri.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Tu cu ciocanul zdrobitor

Dragă Mugur,

Să continuăm deci, eu cu căpşuna, tu cu ciocanul zdrobitor. Te iriți, ba chiar te înfurii pe Şerban Foarță. Apoi te scuzi! De ce? Ți-a făcut el ceva? Aproape aş crede că da. Dar mai întâi să-ți spun altceva. Nu te lăsa înşelat de faptul că mi-a dedicat o poezie. Citeşte-o încă o dată, acum, şi vei vedea că el, de fapt, mă rade în acea parafrază la *Detectivul Arthur.* Acea *plecăciune* inițială e falsă şi caută să acopere ce va urma. Dar chiar titlul, în care detectivul e transformat în scamator, are ceva-cumva! Parafraza este polemică în definitiv. Şi-acum să-ți mai spun ceva. Nu, Foarță nu-i un discipol al meu! El îl iubeşte foarte mult pe Dimov. E mai aproape de el. După cum eu sunt mai aproape de Mircea Ivănescu (cel din primul său volum) decât de Dimov! Iar cât despre faptul că tu ai fi un discipol al meu, nu pot să zic altceva decât că, iartă-mi brutalitatea, ori o faci pe nebunul, ori chiar eşti nebun! De unde până unde? Pune cărțile noastre alături. Citeşte-le. Cine naiba ți-a băgat asta în cap? Grigurcu? Parcă aşa ziceai. De ce nu, atunci, discipolul lui Nabocodonosor?

* * *

Însă eu doream să-i iau apărarea lui Foarță! Vorbind cu el la telefon, cam pe când îi apăruse cartea, mi-a făcut o mărturisire care m-a stupefiat. Anume, văitându-se că i s-a scos o poezie foarte bună, îmi zicea că acest volum (şi tu vezi cât e de zgârcit în pagini) îi acoperă vreo 20 de ani *de viață*! *De viață,* Mugure! *De viață!!!*

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Voi visa la Ana de Austria, la Anna Karenina, la Ana Lugojana

Dragă Mugur,

Eu nu-ți spuneam să pornim de la cum nu putem scrie o carte, ci de la cum am putea scrie cartea! Şi ea s-ar construi pe parcurs, fără efort, normal, vorbind ba de una, ba de alta. Altfel nu mai seamănă a corespondență.

* * *

Cred că Şerban Foarță are *un gând*. El însă nu-i explicit, ci implicit textului. De altfel, nu se poate scrie, oricât ai vrea, *fără gând*, fără idee. Numai că unii o expun dezbrăcată, iar alții o îmbracă prea gros în fel de fel de mătăsuri chinezeşti şi catifele reiate.

* * *

Să nu crezi că întâmplător director fondator al acestui *Cotidian* este Robinson Crusoe: cu insulă, cu papagali, cu capre, cu praf de puşcă-n butoiaşe (neîntrebuințat prea mult deocamdată!).

* * *

Când spun că cineva e *poet*, în sfera acestui cuvânt înțeleg să înghesui, fără să-l mai enunț, şi adjectivul *mare*. Toți *poeții* sunt mari prin însuşi faptul că-s poeți. Tu eşti poet. Deci eşti mare. Nu glumesc deloc. Poet mic nu există, prin simplu fapt că, vezi bine, nu-i poet! Chestia cu genialitatea mă depăşeşte. N-aş putea spune cine e genial. Asta poate spune numai Nichita Stănescu şi, desigur, oh, desigur, poetul M.U.! Fiindcă M.U. îl considera pe Labiş „un poet de nota şapte”, pe Nego „un căcănar”, pe Zaharia Sângeorzan „indiscutabil mai bun în monografia lui despre M. Sadoveanu decât Manolescu”. Autentic, strict autentic. Aceste afirmații, şi altele, m-au făcut (împreună cu o mie de gesturi şi vorbe perfide) să-mi displacă profund.

* * *

Să-ți mai zic o răutate. Foarte mulți au avut *ne*norocul să-l cunoască pe Nichita. Este fascinant. Şi eu, când l-am întâlnit, în sfârşit, în 1971, după ce luasem premiul US (altfel nu l-aş fi căutat, din orgoliu, desigur), m-am îndrăgostit pe viață de el. (Şi nu numai de el!!!) Şi a început să-mi placă *mai mult* şi opera. Nichita nu trebuie cunoscut. Personalitatea lui fermecătoare influențează, te împinge dulce la o acceptare a tot ce scrie, te momeşte. Nichita e nada *operei* lui. După cum alții, prin prezența lor fizică, strică operei, Nichita, dimpotrivă, adaugă infinit acesteia. L-am văzut de curând la televizor lăudându-l străpezit pe Ion Barbu. N-a spus nimic formidabil. Se vedea că nu-i convine situația. Dar ce față avea, ce şlefuită, de om atins de muzica sferelor!

* * *

A-ți aduce aminte că ai urât un om înseamnă a-l urî în continuare. Aşa că eu nu cred că ai consumat ura ta pentru omul cu meşa neagră, maiakovskiană. O ții în tine, într-un loc tainic, te alinți din când în când cu ea, o mângâi.

* * *

De gândit mai mult la fraza următoare: „O poezie al cărei autor nu e în stare să ucidă e scrisă cu cerneală invizibilă". Iată deci că tu, persecutat de mii de ani, ars, mânjit, arătat cu degetul, proclami „răutatea necesară". O, în scris. Dar şi scrisul e o faptă omenească, Mugure. Sigur, tu te-ai gândit la altceva. Dar şi eu am dreptul să mă gândesc la altceva!

* * *

Acum merg să cumpăr brânză de vaci! Voi lua codenal pentru tusea seacă. Voi bea cafea fără zahăr. Voi visa la Ana de Austria, la Anna Karenina, la Ana Lugojana!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Premiul morcovilor, medalia albinei

Dragă Mugur,

Eveniment de prim ordin: azi fac prima supă de pasăre din viața mea! Neguțarea puiului şi a legumelor a fost destul de uşoară, de lesnicioasă, cu târgoveața zdravănă, bucolosală! Tranşarea cărnii însă m-a cam scârbit. Nu-mi place să tai decât legume, mai ales roşii enorme sau cepe fioroase. De fapt şi ardei graşi, pe care-i despic plin de cruzime. Detest, în schimb, să curăț cartofi, morcovi. La pătrunjel mă mai moi, parfumul lor e îmbătător. Iar mărar aş toca o veşnicie, ca-ntr-un delir de-amor olfactiv!

* * *

Ca să revin la scrisoarea ta din 13 iulie. Nu prea cred în Ovidiu Genaru, deşi îmi place uneori. Petre Stoica dă impresia că, uite, acuşi-acuşi va prinde de coadă marea poezie. Dar se amână pentru altă poezie, altă carte chiar! De fapt, la Petre Stoica, poet care mă încântă, lucrurile sunt mai complicate. Ceea ce îmi displace este faptul că prea se *laudă* cu modestia lui. E nu numai suspect, ci şi plictisitor, de la o vreme, să tot zici că ai primit premiul morcovilor, medalia albinei etc. (Exemplele nu-s citate, vezi-bine!)

* * *

Ce spui de premiile Academiei. Eu sunt pentru: Dinescu, M.H. Simionescu, N. Manolescu. Pe Țoiu, să fiu sincer, nu l-am prea citit. Cred că Ecaterina Oproiu (dacă piesa e făcută din acele interviuri cu femei, luate cu mulți ani în urmă în *C.*) merită cu vârf şi îndesat.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Frumoasa cu prea mult corp răsturnat a futai

Dragă Mugur,

De mult timp vreau să scriu un elogiu al *Lenei. Lenea* merită măcar atât lucru, ea, prietena mea bună, frumoasa cu prea mult corp răsturnat a futai. Dar mi-am dat seama că prin însuşi faptul de-a lua vitejeşte pixul în mână m-aş dezminți. Ce fel de *leneş* e acel ce scrie? Şi atunci cum ar mai suna sincere, adânci, irevocabile, cuvintele mele de laudă. A mai trecut o vreme şi mi-am dat seama că, nescriindu-l, nu va şti nimeni, nici ea, *Lenea* (care e cocoană mare!), că eu, în sufletul meu, o preamăresc atât. Deci tot scrisul trebuie să-l pun în funcție, cu toate rotițele lui de orologiu, pentru a-mi plăti demn datoria față de dânsa. Dar nu orişicum! Ceasul în care voi începe să ridic în slăvi *Lenea* va trebui să fie de amiază, de maximă dilatare a izbânzii soarelui scurs peste plante şi animale, de extaz static, veşnic, dacă se poate spune aşa. Însă şi căutarea acestui timp propice presupune un efort imens. Să pândeşti, ca un termometru de carne, urcuşul şi surâsul divin al amiezilor, ani de-a rândul, e o treabă de fluture sau de ocnaş! Şi dacă ar fi numai asta. Se impune să descopăr creionul care alunecă cel mai lin, foaia afânată care nu are niciun dâmb, masa limpede şi fotoliul cel mai muiat în arcuri flexibile. Mi-ar consuma, sunt conştient, o viață întreagă putința necesară de-a aduce laolaltă toate elementele necesare, optime, spre-a realiza, în fine, un elogiu al *Lenei.* Pentru că, eşti şi tu de acord, a scrie despre *Lene,* a-i şlefui spre cer o statuie superbă de cuvinte ar cere o cheltuială enormă de enrgie, m-ar costa, poate, chiar nevolnica mea dăinuire de-o clipă!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Ziua miraculoasă când versul, proaspăt, va țâşni din tine ca parfumul din porii unei portocale

Dragă Mugur,

Cred că toată cheia şi lăcata este să ai curajul să scrii, să scrii, să scrii până cazi în bot. Cam aşa cum sunt antrenamentele zilnice, silnice, la marii sportivi de performanță. Nu-i chestie de distracție, ci de muncă pe brânci! Desigur, având talent. Căci degeaba îl vei pune, să zicem, pe Scorobete să mâzgălească pogoane de hârtie, el tot Scorobete rămâne. Să ai deci tăria de a-ți *vedea zilnic* eşecul. Să crezi necontenit, tenace, feroce în încăpățânarea ta de furnicoi de doi metri, că vei reuşi, că va veni ziua miraculoasă când versul, proaspăt, va țâşni din tine ca parfumul din porii unei portocale. Eminescu, Dumnezeul nostru, al tuturor, a scris enorm! Bineînțeles, sunt şi exemple contrarii. Dar eu, acum, aici, cu geamul plin de norii dramatici din față, cu junghiul permanent în spate, cu cafeaua fără zahăr, băută dintr-o duşcă, aşa cred: e imperios necesar să scriem, nu o foiță ca mine, ci un caiet pe zi. Să năduşim de scris, să cădem de pe scaun, țepeni. Într-una din rarele mele întâlniri cu Breban, îmi spunea că condiția fizică, *sportul*, l-a ajutat infinit. Când trebuia să mai bată la maşina de scris câteva zeci de pagini finale la *Francisca*, credea că va crăpa de oboseală. Dar, auzi!, se înjura în gura mare şi-i dădea înainte. Da, asta e o tactică!

* * *

Din ultimul *L.*, două versuri superbe de Cezar Ivănescu:

„Şi ochii-ncep să-mi iasă din orbite
Ca două lacrimi mari care-ar păşi”.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Ţelul mohorâtului Robinson Crusoe

Dragă Mugur,

Pe insulă: frig, vânt, ploaie. Papagalii şi-au pierdut strălucirea, caprele umblă spăşite, nefutute, repejor şi cu umbrele. Supa mea grozavă de carne de pui de găină mi-a dat peste cap, într-o zi, tot regimul meu ţinut cu străşnicie două săptămâni. M-a sedus târgoveaţa bucolosală! O iau de la început din nou! Mai enervantă e însă starea generală: apatie, oboseală nejustificată a muşchilor ce stau, de fapt, toată ziua, degeaba. Tamara a venit de la Curtea de Argeş şi, ca-n Cehov, a început să picteze!!! Miroase a uleiuri şi peste tot sunt bucăţi de carton, pensule murdare încleiate, tuburi grosuţe de culoare pe care calc în mod fatal, mânjind covoarele etc.

* * *

Te aşteptai la o ripostă violentă din partea mea în problema Foarţă! Ţi-am spus că nu mai am bucuria dinainte, de-a mă izbi cu capul în orice. Acum cultiv căpşune „Libertatea", Mugure. Acesta e ţelul mohorâtului Robinson Crusoe.

* * *

Dar ce lipsă de ecou a avut cartea lui Ş.F. Doar Manolescu a scris. Se consideră că e o „greşeală ideologică" de-a scrie despre Foarţă! Şi aici, uite, nu mai sunt deloc de acord cu tine! Când, oficial, nu se scrie despre el, de ce să-l mai faci şi pilaf într-o corespondenţă particulară!? Fă-l pe Nichita, pe Ion Gheorghe, pe Alexandru. Marii halitori de succese, marii rechini! Dar Foarţă? Când de-abia a putut scoate *prima* lui carte? E o greşeală. A ta! Uite că acum parcă am început să-ţi răspund. Însă tu te-ai încrâncenat pe *atitudinea* lui, implicată, desigur, în versuri.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Un fel de camere de automobil plesnind de presiunea dorințelor

Dragă Mugur,

Azi-dimineață, cred că-ți dai seama, mi-am făcut o cafea uriaşă, după sfaturile tale! Am pus apă cât pentru două, o linguriță cu vârf şi altceva nimic. Zahărul îl evit din cauza poveştii cu burta.

* * *

Ce chestie, în toată cartea lui, Robi nu pomeneşte o iotă despre closet! Şi doar omul acesta mânca, nu glumă, deci defeca! Să fi fost el un mare constipat? Nu cred, nu are figura. Cred că a umplut multe gropi cu rahat pe insulă, bănui, chiar, în fortăreață, la adăpost; nu ar fi riscat el să stea pe vine, cu curul gol, în bătaia vântului şi la discreția canibalilor. Ciudată pudoarea lui R.C. Despre orice ne vorbeşte, numai unde şi când avea loc defecarea, nu! Rămânem cu o nedumerire esențială...

* * *

Continui să citesc *O mie şi una de nopți*. Cu capul meu de acum nici nu aş putea face altceva. Descopăr lucruri delicioase. Ți le voi transmite şi ție când se adună mai multe.

* * *

Un amănunt despre tatăl meu. Acum e la Curtea de Argeş. Din când în când îmi dă telefon de la o cabină publică de acolo, cu prefix. Ştii cât durează convorbirea? Niciun minut. El pune doar *un leu.* I-am scris şi l-am rugat să puna măcar *trei lei*, că altfel nu înțeleg nimic.

* * *

Am băut ceea ce tu numeşti *o cafea tare*. Deocamdată are acelaşi efect pe care mi l-ar da lingerea unei cutii de cremă de ghete.

* * *

Indiscutabil, unele femei, mai ales cele cu blugi, dau impresia că au curul umflat, până la refuz, cu pompa! Sunt parcă de cauciuc, un fel de camere de automobil plesnind de presiunea dorințelor.

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Ea, poezia cea aievea

Dragă Mugur,

Adaug un supliment *Cotidianului* de azi. Vreau să-ți explic de ce mi-e frică de titlul cărții mele: *Adio, Robinson Crusoe*. Da, frică. Pe la optsprezece-nouăsprezece ani, înainte de a mă îmbolnăvi, scriam, în variante lucrate, abandonate, iar lucrate, aceeaşi poezie, care se chema*: Cântec de adolescent*. Aceste poezii, unele publicabile şi acum (dar nu le am la mine!), aveau ca temă *moartea*, într-o natură putrezită, coaptă, răscoaptă, fabuloasă, a unui adolescent. Una din ele, cea mai lungă, se numea chiar *Moartea adolescentului*. Ei bine, a venit boala. Ce-ți scriu acum e absolut autentic, nu pozez, de ce aş face-o? Ştii care era sentimentul, credința mea intimă? Că poezia aproape m-a omorât, m-a îmbolnăvit! N-am scris ani de zile blocat de această teamă feroce, adâncă, de nezdruncinat cu argumente logice. Şi-atunci când am reînceput să scriu din nou, am făcut-o *ca să-mi bat joc de poezie*! Aşa gândeam. Vroiam să nu apară nimic din zbuciumul meu, din tristețea mea. Uneori am reuşit. Dar mereu, ea, poezia cea aievea, se infiltra printre rândurile mele fericite. Acum, uitând ce mi s-a întâmplat atunci, am dat acest titlu de final: *Adio, Robinson Crusoe*. Şi iată-mă bolind de vreo lună: ba burta, ba tusea (e şi asta o chestie!), ba amețeala inexplicabilă ce mă face să plutesc, nu să merg. Te conjur (nu e vorba de altceva decât de spaimă, spaimă biologică, spaimă de moarte), fă cumva să apară cât mai iute cartea asta. Vreau să

scap de frica imensă ce-mi paralizează uneori, seara mai ales, gândurile. Vreau să mă conving că *nu am dreptate*, Mugur. E un truc. Dar poate scăp!

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Într-un ceas de acceptare a singurătății

Dragă Mugur,

N-aş dori ca fițuica mea galben-pai să devină o foaie de observație clinică. De aceea nu voi mai pomeni de tratamentele şi spaimele mele. E joi. Pe insula lui, Robinson Crusoe îşi nota zilele cu nişte dungi pe un par. Eu mi le notez cu un pix Parker pe hârtie subțire. Iată diferența!

* * *

Ai observat cât de singuri suntem? În momentele cele mai grave, mai esențiale ale vieții noastre. Singuri în boală, singuri în dragoste, singuri în moarte. Doar la stadion suntem cu alții şi urlăm. Nu-ți spun noutăți, ba chiar aş crede că-ți înşir lucruri ultrabanale. Dar nu întotdeauna înțeleg aceste fleacuri. Acum le pricep, sunt într-un ceas de acceptare a singurătății.

* * *

Mi-e extrem de dor de Pufnei. Au trecut doar vreo opt zile şi, cu toată jena, îți mărturisesc că mă surprind cu lacrimi în ochi gândindu-mă la ea. Eram obişnuit să o adorm seara şi la prânz. Îmi plăcea cum se foieşte, cum îşi caută cu trupul ei mic un culcuş cât mai bun. Adormea întotdeauna numai cu mâna mea sub cap.

* * *

Sunt trist, Mugur, trist şi înspăimântat. O frică pură, biologică. O frică de care nu mă pot ascunde decât în somn. Dar dorm prost şi puțin. Nu-ți

închipui ce importanță a căpătat pentru mine această scrisoare zilnică. Poate şi pentru tine. Când ai fost plecat din Bucureşti, ți-am spus, m-am simțit părăsit. Am nevoie de vocea ta caldă, liniştitoare. Noi nu trebuie să ne certăm niciodată.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Optimişti ca două stârvuri

Dragă Mugur,

Clipa bună a zilei mele care, vai!, trece atât de repede, este asta. Să ai, totuşi, un prieten. Sau, ceea ce e acelaşi lucru, să crezi că ai un prieten. Cu fereastra larg deschisă, cu tălpile goale în papucii flexibili, cu o cafea în care am început să-mi pun şi un pic de zahăr. După o noapte proastă, dormită pe sponci, printre spaime de vis şi spaime reale, amintite în clipele de întrerupere brutală a somnului. Aş vrea să plouă, să fie răcoare, să umblu fără să mă doară picioarele, să-mi, vorba lui Dinescu, trag realitatea pe piept ca pe-o cămaşă!

* * *

Acest Or(e)ion târziu de care suferă Bogza!

* * *

Va fi din nou o zi caldă şi eu voi sta moleşit în pat, în fotoliu, răsfoind cărți, necitind. Închipuind haremuri. Având grija să-mi iau medicamentele la timp. Supărat pe trupul meu. Dorind să dorm, să dorm, să dorm...

* * *

Azi nu voi mai ieşi pe stradă. Tamara s-a dus să facă, gospodină vrednică!, dimineața, cumpărăturile. Văd un fluture mic, de un alb-

murdar, peste acoperişurile verzi. Curios că nu zboară pasările. Iată şi un catren:

Vârfurile stau în ceață,
Cețurile stau pe vârfuri.
Ne trezim de dimineață
Optimişti ca două stârvuri!

Te îmbrățişez,
Emil

1978

Boala, această floare fastuoasă

Dragă Mugur,

De două nopți o insomnie tenace mă vlăguieşte. Ziua stau şi tot nu dorm. N-am mai citit decât ziare.

* * *

Vezi că apar foarte puține cărți? Dovada? Acel buletin care e dat lunar în *C.* s-a cam micşorat. Înainte erau 4 pagini. Acum e una plus trei cu reclame!

* * *

Cu burta am terminat-o, se pare. Numai că a început ceva la rinichi. Probabil că săptămâna viitoare, când vine taică-meu acasă, mă voi interna pentru analize şi tratament.

* * *

Mi-e un dor sfâşietor de fetița mea. Nu ştiu de ce nu mi-au dat telefon tocmai de luni. Aş vrea să-i aud măcar glasul. Acum, când suntem doar eu şi Tamara, ne dăm seama ce gol imens s-a căscat în viața zilnică fără râsul ei, fără plânsul ei, fără prezența ei. Mai ales eu, care stam mai tot timpul

cu dânsa, o hrăneam, o adormeam. Îmi împărțea ziua şi dacă nu făceam nimic, aveam totuşi senzația că fac, fiindcă a o hrăni şi a o adormi e o treabă! Şi din cauza bolii mele sunt mereu cu gândul la ea. Boala, această floare fastuoasă dată nouă s-o purtăm: crini grei ca butucii, micşunele apăsătoare, romanița micilor griji, laleaua spaimei.

* * *

Hai să închei. Am băut cafeaua şi ți-am scris beleaua!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Sunt plin de ea cum sunt crinii de propriul lor parfum invizibil

Dragă Mugur,

Nemaiputând rezista tentației, am luat un ciclobarbital şi, după două nopți în care m-am gândit la toate grozăviile posibile, am dormit vreo şapte ore ca un butuc unsuros.

* * *

Mâine voi începe să-mi fac nişte analize. Posibil să fiu internat pentru câtva timp. O să vedem. În cazul în care voi întrerupe *Cotidianul*, să ştii că acesta este motivul. În spital nu prea mi-ar plăcea să-ți scriu.

* * *

A venit taică-meu de la Curtea de Argeş. Am primit ieri, foarte rapid de data asta, răspunsurile pentru interviul cu Ion Pop. Nu e prea grozav. Dar nici întrebările mele, seci, nu puteau naşte răspunsuri mai bune. Uite, cu tine, cu Radu Petrescu, era altceva.

* * *

Sosit de la Curtea de Argeş, taică-meu mi-a mai povestit câte ceva despre fetiță şi m-am luminat. Copiii mici sunt ca florile, uită imediat tot! De când e acolo, o singură dată a întrebat de mine şi a vrut, neapărat, să vină acasă să mă vadă! Apoi a uitat iar, repede. Dacă m-ai întreba, acum, la ce țin cel mai adânc, mai total, mai biologic, ți-aş răspunde: la fiica mea. Desigur, mai sunt părinții, mai este Tamara, mai eşti tu. Dar pentru fiecare am doar o parte de suflet de dat. Pentru Pufnei însă, sufletul meu e în întregime acoperit de o rouă groasă de sentimente, de spaime, de speranțe; sunt plin de ea cum sunt crinii de propriul lor parfum invizibil.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cineva, nu ştie când şi cum, îi fură chiloțeii

Dragă Mugur,

Îți dai seama că cheful meu a scăzut simțitor. E luni. Mă voi duce să-mi fac analize.

* * *

Ieri, la telefon, păreai a fi din altă lume.

* * *

Vreau să-ți scriu înainte de a pleca. Taică-meu se foieşte enervant prin cameră, fluieră etc. Uneori se duce pe balcon şi mă priveşte atent, prin geam, cum scriu! Mă împiedecă şi mă irită.

* * *

Observ că nu am ce spune. Niciun cuvânt nu îmi vine repede. E poate şi vina ciclobarbitalului. Azi nu am băut cafea, nu am mâncat nimic, ca să îmi pot lua analizele. Mă prezint cu un borcănel auriu de urină matinală.

* * *

Lectură puțină, aproape deloc. Un roman de aventuri. M-am gândit să scriu şi eu unul! Iată subiectul. Un detectiv particular, fără prea multă treabă, lâncezeşte în biroul lui amărât. Plouă, e după-amiază. O blondă ravisantă intră agitată, tragică. O linişteşte flegmatic şi ea, roşind puternic, îi explică situația. De câteva luni de zile, aproape zilnic, cineva, nu ştie când şi cum, îi fură chiloțeii, mă rog, bikineii de pe ea, da, direct de pe popou, domnule detectiv, închipuiți-vă! În tramvai, pe stradă, la serviciu? Cert e că deodată simte ca un soi de fior răcoros şi se trezeşte fără bikinei, e groaznic! Blonda se ridică explicit în picioare, are un popou mirobolant, ca-n *O mie şi una de nopți*. Declară sec că e virgină şi e chiar mândră de chestia asta... normal că se foloseşte de... înțelegeți, domnule detectiv!; pur şi simplu se compromite umblând cu curul gol, scuzați-mă, domnule detectiv!, prin oraş!!! Detectivul îşi aprinde o țigară lungă, fină, aromată şi începe un minuțios interogatoriu: ce fel de bikinei purtați, ce culoare etc. Urmează explicarea enigmei...

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Picior infinit peste picior infinit

Dragă Mugur,

După cum îți spuneam, în romanul meu polițist, eroina principală, blonda trăsnitoare, cu sâni cât mingile de polo (Nimeni nu avea ca Lolo/ Sâni cât mingile de polo!) şi popou exuberant, atârnat ca de-un fir de ață de mijlocu-i subțirel, divin, eroina principală deci, observă terifiată că-i

dispar chiloțeii, mă rog, bikineii, în plină zi, pe stradă sau în tramvai etc. E indignată, tracasată, nu mai poate purta fuste plisate, mini, riscând la orice mişcare mai hazardată să-şi dezvăluie misterul oricui. Căci, şi asta e teribil, chiloțeii, mă rog, bikineii îi dispar fără să-şi dea seama pe loc şi cam când! Se trezeşte, pur şi simplu, goală puşcă sub fustiță, în traficul zăpăcitor. Lucrul acesta nu mai poate continua astfel, îşi pierde onoarea! Se prezintă la detectivul particular care nu-i altul decât detectivul Arthur, mai bătrân acum, oarecum retras din afaceri, ocupându-se doar din plictiseală de unele cazuri mai delicate. O serveşte politicos cu piperment, bătura aceea verzuie, dulce, tare. Lolo se ambalează, se bate cu pumnul ei mic peste sânii ca două obuze (c-o clipă înainte de a exploda!), declară din nou că-i virgină mie-n sută şi nu admite să-şi păteze reputația. Afară continuă să plouă. Trec limuzine lungi, lucioase, negre, cu geamurile fumurii, limuzine-râmă. Detectivul o temperează mereu cu piperment, ea stă leneşă, picior infinit peste picior infinit, în unicul fotoliu (Arthur, pentru a-şi păstra sagacitatea intactă, e aşezat pe un taburet ascetic de lemn), se înserează, se aprinde o veioză de birou, totul pare de nedescifrat! Întrebările vin limpezi şi dulci. Ce fel de bikinei obişnuiți? Oh, mai ales lila, dar uneori, când e senin, bleu-jandarm, alteori, dacă fac piața, vernil cu fundiță, ştiți, în față, o dată pe lună, vă dați seama, roşu militar, ca să maschez momentul critic, de Crăciun şi Paşte, albi, cu fluturi brodați în găurele etc. etc. etc. Taina capătă contur gingaş. Lolo şi Arthur îşi surâd. Ploaia e-un fel de morse bătut în geamurile mari, obturate de perdele grele de catifea vişinie...

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Hamacul ăsta împletit
din coada-şoricelului

Dragă Mugur,

Ieri, stând toată ziua într-o rezervă, nu prea am noutăți. De remarcat o soră brunetă foc, gravidă, purtându-şi burta rotundă cu un soi de lubricitate, ca şi cum ar fi avut un fund şi în față, bun de folosit la o adică, privindu-mă cu nişte ochi enormi, încercănați violent (genul „bătuți cu pumnul!") deasupra gurii adânci, carnivore.

* * *

E Marți, canibalul cu pantofii sparți! Revin la ideea că Robinson nu avea doar un canibal, ci şapte, care se roteau haotic în preajma lui. Aş adăuga că fiecare căuta să fie lângă dânsul. Cum nu se putea admite chestia asta, ei trageau la sorți, zilnic. Uneori cădea, de exemplu, Miercuri câte trei zile-n şir! Asta îl exaspera pe Robi: „Iar Miercuri, tot Miercuri, până când?". Desigur, el prefera canibalele şi dacă, prin hazard, Duminica se repeta de câteva ori la rând, era încântat, o pocnea uşurel, în treacăt, cu palma lui aspră peste fese, ba chiar o pişca (vulgar, dar înviorător!) de sânii avântați şi-i bătea fel de fel de apropouri: „N-ai vrea să te relaxezi puțin? Uite, întinde-te în hamacul ăsta împletit din coada-şoricelului, ca să miroase frumos, şi odihneşte-te!".

* * *

Cu romanul polițist nu am mai avansat. Sunt la aceeaşi gravă problemă: cum dispăreau chiloții, mă rog, bikineii blondei de pe popoul ei formidabil, fără ca dânsa să-şi deie seama. Gândeşte-te şi tu la o soluție. Mie mi s-a lehămetisit!

* * *

Probabil că azi o să primesc versurile tale. Sunt curios. Tu aştepți laude, vrei mângâiat în barbă şi miruit cu epitete. O să văd, o să văd.

* * *

O, am făcut trei versuri:
Poetul a lăsat, la moarte, un plic.
Cum să vă explic:
Într-însul nu era nimic!

Te îmbrățișez,
Emil

1978

Geta şi Maiorul

Dragă Mugur,

Urografia a ieşit normal. Urmează o analiză care necesită luni de zile! Acum doar recoltarea se face. Aceeaşi soră (sau asistentă!), cu două funduri şi bătută-n ochi cu pumnul, mi-a adus hainele, zâmbindu-mi absorbant. Gâfâi la orice pas. Şi să nu crezi că-s gras. Am slăbit în ultima vreme.

* * *

Sunt amărât. Ar trebui să citesc şi nu o fac. Ieri, în *Cotidian*, ți-am spus că-i marți, de fapt era miercuri, am greşit ziua.

* * *

Acum e joi spre seară. Am făcut o baie. Sunt relativ liniştit, doar cu o iritare ascunsă-n mine. Ce să-ți scriu? Poveşti. Uite, în rezerva în care am stat mai era un maior. La el venea nevastă-sa, o femeie plină de țâțe şi buci, cu ochi verzi, alunecători prin părți. El o bodogănea, ea tăcea, tăcea şi arunca câte o privire piezişă spre mine. Am făcut şi-o poezie la minut:

Geta şi Maiorul

La Geta vine un maior,

Trupul subțire, glas sonor
Şi cu vipuşca tricolor.

Geta, cu sânii colosali,
Popou crăpat, dinți canibali,
Da din picioare ca un cal.

Maiorul nostru foarte sprinten,
Se înclină, bătu din pinteni
Şi-o apucă de pretutindeni!

Ho, zise Geta, nu fi porc,
Că mucii la minut ți-i storc,
Un dos de labă de-ți întorc!

Te îmbrățişez,
Emil

1978

Poezioară domestică

Dragă Mugur,

Îți scriu o poezioară domestică:

Oh, orele calme
În care dai palme
Uşoare şi dulci
Nevestei pe buci.

Ea-şi scoate capotul
Şi-ți dăruie totul
Crăpat în moi sfere
Cu iz de muiere.

Oh, orele calme
În care dai palme
Uşoare şi dulci
Nevestei pe buci.

* * *

Cred că ai citit atacul din *R.l.* la adresa traducerii şi a prefeței la *Călătorie la capătul nopții*. Nu am citit cartea încă. Dar prefața mi s-a părut şi mie cam prea sprințară şi, nu ştiu cum, prea pe un ton: voi nu ştiți nimic, eu ştiu totul! Ce s-o mai lungesc: inadecvată.

* * *

Nu mi-a sosit încă plicul tău. Sau nu l-ai mai pus? Tu eşti cam mincinos. Dar poate că e o întârziere, ca de obicei. Oricum, azi e vineri şi tu de duminică sau de luni mi-ai zis de el.

Te îmbrățişez,
Emil

1978

Obligatoriu să fie bombată peste tot

Dragă Mugur,

Probabil că nu mi-ai mai trimis versurile, la telefon am uitat să te întreb, eram prea somnoros. Oricum, ar fi cazul să mi le expediezi, sunt curios.

* * *

Am o ciudată frică în a-ți scrie. Concret: mi-e teamă să nu se împlinească ceea ce eu aş scrie la repezeală, din plăcerea de-a mă lamenta. Iată de ce prefer să-ți spun poveşti.

* * *

Mi-a scris Radu Petrescu. Mă întreabă dacă nu ar abuza cumva, dându-ți un fel de jurnal (continuare la *Ocheanul întors*) pe anii 1961-1964. I-am spus să-ți dea neapărat manuscrisul. Gândeşte-te că acest *Jurnal* al lui, în câteva volume, va fi *absolut unic*. Nu mai există aşa ceva în literatura noastră. Cred că eşti convins de asta. Este un jurnal de creație, de încredere nestrămutată în *Operă*. S-ar putea ca acest jurnal să fie *opera lui capitală*.

* * *

Foarte cald aici. Cărțile mi se par prea grele, de abia le țin în mână. Citesc ziare sau ascult radioul. Taică-meu se foieşte amărât şi fără rost prin casă. Tamara face mâncare, gospodină, se mai duce pe la librarie, intelectuală, prin piață...

* * *

Aş citi un roman bun de aventuri. Aproape că l-aş scrie eu, ca să-mi placă. Ceva senzual, ironic, poematic şi, totodată, prozaic. Ea trebuie obligatoriu să fie bombată peste tot, el, detectivul, plictisit, ratat, amar, alcoolic.

* * *

O, ştiai că Adi Cusin are o fetiță!

* * *

Interesantă *Casiopeea* lui Bogza din ultima *R.l.*! Sunt câteva imagini magistrale (chestia cu ogarii închişi în morile de vânt).

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Ar mulge oile, cu picioarele într-o dezordine divină

Dragă Mugur,

E spre seară, abia mi-ai dat telefon. Azi am întârziat *Cotidianul*, tot aşteptând să mă limpezesc. Dar cu atâtea deconectante şi somnifere, sunt ca un sac de cânepă plin cu baligi uscate.

* * *

Mâine îţi trimit poeziile cu observaţiile mele. Eu zic să le dai pe toate la *L.* Mai ales, nu renunţa la prima.

* * *

Într-un roman pastoral aş scrie despre o păstoriţă cu bustul de 91 cm şi şoldurile tot 91 cm. Talia: 15 cm. Ar purta un cămeşoi superb, despicat adânc la gât, şi ar mulge oile, cu picioarele într-o dezordine divină. Atunci ar apare păstorul! Cu un fluier de 40 cm. I-ar cânta, mişcându-şi dibaci degetele pe găurele. Ea i-ar da să beie lapte din doniţă. El ar plescăi viril. Clipocirea finală!

* * *

Te-ai gândit vreodată la primejdia pe care o poate crea, într-o cameră închisă, o linguriţă de argint aşezată lângă un pahar plin cu apă?

* * *

Referitor la enigma blondei ravisante. Pentru a fi sigură că nu rămâne cu fundul gol, îşi pune câte două perechi de bikinei! Plus că poartă, în poşeta minusculă, o duzină, în caz că-i dispar intempestiv cei îmbrăcaţi. Detectivul sâcâit, îi dă o soluţie uluitor de simplă: „Domnişoară, vă dispar bikineii de pe cur? Ei bine, ca să nu mai păţiţi pătărania asta, vă recomand ceva extrem de eficace: nu vi-i mai puneţi! Purtaţi-i în poşeţică!“.

* * *

Aş dansa o rumbă lentă cu Didina, sâmbăta, într-un cartier de la periferie...

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O lume cu femei plate şi uscate ca scândurile dintr-un gard lăsat în paragină

Dragă Mugur,

Din nou Luni! Eveniment: halesc primul iaurt după o pauză de o lună. Să vedem ce o să iasă. Ca pe un Robinson Crusoe sadea, tubul meu digestiv mă preocupă intens. El, pe insula bogată, nu făcea decât să adune provizii imense de mâncare pe care apoi, răsturnat în hamac, le degusta. Desigur, nu-şi lua pulsul sau tensiunea! Desigur, nu făcea urografii şi eletrocardiograme. Era un fericit.

* * *

Pe insulă nu am mai ieşit de trei zile. Azi voi scoborî din fortăreaţă şi, presupun, voi fi iar bombardat de multitudinea de femei indolente, în blugi albi (e la modă!), cu bucile divin conturate-n stofele subţiri, strânse pe carnea macră (crăpată la fix!), semitransparente.

* * *

Sunt superstiţios, mereu am purtat pixul Parker cu mine. Am impresia că mă fereşte, ca o amuletă, de grozăvii. Sau ca un pistol!

* * *

Liniştit din cauza: diazepamului, nitrozepamului, noxgramului (bănuiesc că le-am scris corect!). Vezi şi tu câte deconectante şi hipnotice bag în mine.

* * *

Foarte interesant volumul de *Teatru* al lui Eminescu! Câte proiecte, câte versuri aruncate în fugă şi, uneori, ce lucruri geniale, scăpărând de frumusețe. L-am răsfoit doar. Volumul e prea greu, mă irită că trebuie să fac un efort ca să-l țin în mâini.

* * *

E totuşi minunat că femeile au sâni, fese şi, în general, sunt cărnoase, mustoase-n locurile dumnezeieşti! Închipuie-ți o lume cu femei plate şi uscate ca scândurile dintr-un gard lăsat în paragină, de conac părăsit! Ar fi oribil şi total lipsit de Cehov! N-am mai avea pe ce ne propti privirile.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

A spune lucrurilor pe numele lor murdar, aspru, grețos

Dragă Mugur,

Foarte violent interviul lui Geo Dumitrescu din *Vatra* 7; trebuie neapărat să-l citeşti. Dacă îmi aduc bine aminte, el nu a mai dat un interviu de foarte mulți ani (era unul în *Amfiteatru* – seria veche – în care îşi arăta o adâncă mohorâre a sufletului). Cel de acum, bătăios, patetic, anunță probabil o revenire a lui Geo. Şi ca să nu uit, mereu e câte un Geo! Ba Bogza, ba Dumitrescu! Şi din când în când mai apare şi Jenică Jebeleanu (Jebe!)! Au ăştia, bătrâneii, un mare BÂŢ în ei!

* * *

Am început cartea lui Céline. Ce forță în a spune lucrurilor pe numele lor murdar, aspru, grețos! Nu pot uita (sunt abia la început) pe soldatul care întrebat fiind, răspunde: „E-ntuneric ca-n cur!“. Tot zicând el chestia asta, a murit!

* * *

Ar fi bine, dacă publici poeziile (ți le-am trimis ieri recomandat), să le dai titlu. *Unu*, *Doi*, *Trei*, *Patru*, nu prea are haz. Vezi tu. Dumnezeul acela care din când în când ne trage câte o copită ca să ne amintească, uşurel, că mai există şi Dânsul, mi s-a părut formidabil. Încă o remarcă, negativă de data asta. Foloseşti repetiția pentru a da un stil vorbit poeziei. Dar trebuie să o faci cu multă zgârcenie, o dată, cel mult, într-un poem. Altfel rişti efectul invers, de locvacitate.

* * *

Mi s-a spus că am voie să beau o cafea şi am băut-o. Puțin: o lingură rasă de cafea, jumătate de zahăr. Dar este!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cheaguri buimăcitoare de femei cu fesele dârdâind

Dragă Mugur,

Am primit azi, miercuri, scrisoarea ta despre *cioara-porumbel*! Trebuie neapărat să continui şi să introduci animalul acesta oximoronic în *Bestiar*. Pentru că, nu uita, ai promis să scrii un bestiar! Puricii acestui animal pot fi şi ei oximoronici, adică formați din două elemente contrarii, rămâne să le găseşti tu. Eu aştept urmarea.

* * *

Azi, vrând să uit de fel de fel de dureri şi obsesii, am fost la piață, unde am stat la coadă un ceas. Am cumpărat: trei kilograme de ardei, unul de roşii, două de vinete, unul de mere, nişte unt. Venit în fortăreață, m-am pus pe treabă. A prăji vinetele pe două foi de tablă puse deasupra ochiurilor de aragaz, a coace ardeii a căror pieliță se carbonizează, descuamându-se apoi, a face mâncărică de fasole cu bob mare, maşcat, iată ceva demn de un Robinson Crusoe! Acum îmi dau seama că bătrânul Robi *muncea ca să uite*. N-am descoperit încă ce dorea el să uite, asta ar fi interesant. Dar dacă Robi era un obsedat, un înfricoşat ce trebăluia permanent ca să se calmeze?

* * *

Cald, vânt, astă-noapte tunete şi fulgere pe la ora două. Vise înspăimântătoare prin faptul că *vrând* să scăp de teroarea lor, *intru în alte vise* cu senzația, însă, că-s treaz! După un nou efort, pot să mă desprind şi din acest nou vis, ajungând, cu adevărat, treaz. Transpirat.

* * *

Prin librării, pustiu. Oraşul, fierbinte şi dilatat, coagulând pe trotuare cheaguri buimăcitoare de femei cu fesele dârdâind (le numesc în gând, automat: Dârdance!) de-o prospețime de oaze-n deşert. Trebuie să plec undeva, în munți, pentru două săptămâni. Aşa mi s-a recomandat de medic. Dar unde? E complicat, țin regim etc. *Azi nu am băut deloc cafea!*

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O toamnă spulberată-n nostalgii

Dragă Mugur,

Îți scriu la o oră neobişnuită, pentru mine, cu astfel de litere înşirate una după alta: 9 seara! O agitație, o uitare. Ar fi trebuit să-ți dau un telefon. Dar iau pixul Parker, *pixul nostru*, şi-ți spun că vine o noapte de care, în ultimul timp, mă tem. Voi lua medicamente pentru somn. E rău, aşa zic doctorii, e rău să dormi cu somnifere. Cică te obişnuieşti. Ca şi cum nu ar fi şi mai crunt să te obişnuieşti cu insomnia! Umblă, zic ei, umblă! Dar eu umblu şi tot cu ochii beliți pe pereți rămân.

* * *

Să-mi păstrez cumpătul. Trebuie să scriu încă o dată: să-mi păstrez cumpătul. Să fiu calm. Linişt*i*t.

* * *

Voi continua această scrisoare mâine dimineață. Pentru că, de fapt, e *Cotidianul* de joi. Dar l-am început de miercuri seara, tocmai ca să mă *deconectez.*

* * *

Un Robinson cu insula în destrămare – asta e definiția de joi dimineața. Aproape că regret acum că am scris împotriva lui Robi. El, săracul, poate că era bolnav şi-o făcea, pur şi simplu, pe nebunul în singurătatea aceea atroce. Oare avea sare? Să verific. Mi se pare că în butoiaşele salvate de pe epavă era şi clorură de sodiu. Şi poate că mânca cum mânca pentru că ținea regim!

* * *

Şi-afară începe o toamnă spulberată-n nostalgii, cu lumina amețitor de albă, cu vânt rece, c-un aer crud pe față şi-n plămâni. Să plec, să plec undeva.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cum să fie „sistem“ dacă e „nervos“?

Dragă Mugur,

Ce chinuitor este să fii laş! Ce efort nemaipomenit al nervilor, ce vibrație continuă a inimii, ce teroare neagră, închisă ca-n bezna unei broaşte țestoase, în craniul unui fricos! Şi ce fericit e un curajos: îi trece glonțul pe la ureche şi el surâde şi are timp să facă din ochi, galant, şi iubitei căzute-ntr-o admirație crăcănată. Iar pe lângă cel încremenit de teamă se scurge viața, toată viața, şi dânsul are impresia că dintr-o clipă într-alta va muri! Cui să-i dau cununa? Viteazului? În niciun caz! Spaima, frica, teama, teroarea, coşmarul pe care-l trăieşte cel mai nevolnic om sunt de un milion de ori mai greu de suportat decât curajul. Erou e cel ce moare de o sută de ori pe zi şi vede, uimit, scârbit chiar, că tot mai există. Îmi închipui sistemul nervos ca-n planşele de anatomie, o rețea densă, subțire, de fire, cu creierul sus, măduva pornind din el, în rest doar o pânză de păianjen fluturând la întâmplare în vânt. Şi sufletul mi se pare prins ca o muscă în plasa asta, zbârnâind, gata-gata s-o rupă. Te zbați disperat în capcana propriului tău *sistem nervos*. Ce sintagmă! Cum să fie „sistem“ dacă e „nervos“?

* * *

Cum naiba dormea Robinson Crusoe? Cioplea trei luni o lingură, obosea, cădea în hamac seara ca buşteanul. Dar cum naiba nu se plictisea? E totuşi ceva să stai ani de-a rândul, aşa, fără nimic, nici tu filme, nici tu televizor etc. etc.

* * *

Credeam că vei continua *Cioara-porumbelul*. Aşa ai spus: va urma! Dar ieri nu am primit fasciculul bicolor. Poate azi?

* * *

Nu-mi merg cuvintele, sunt legate cu sfoară. Totul e forțat.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Limuzine lucioase, pline ochi cu zmeură

Dragă Mugur,

Ieri, în *C.*, am citit poezia ta frumoasă şi tristă. (Nu ți-am dat telefon fiindcă tu m-ai fi întrebat despre sănătate, iar eu nu prea doresc, în ultimul timp, din superstiție, să mi se pună astfel de întrebări.) Văd că ai ceva cu *fructele*. Vişine, pepeni verzi, zmeură! În felul acesta poți scrie o pomologie, nu un bestiar. Deşi apare, în poezia din *C.*, şi ursul. Mi-au plăcut mult acele taxiuri părăsite la marginea oraşului, pline cu zmeură! E un mister ca aproape acel al blondei căreia-i dispar de pe cur bikineii, din mers. Să umbli pe la periferii şi să dai de limuzine lucioase, pline ochi cu zmeură, pe banchete, pe jos, grămezi suind până la capotă, apăsând geamurile, încleind în zeama lor dulce frâna de mână, schimbătorul de viteze, chiar volanul rotund, e o enigmă îngerească, Mugure.

* * *

Încă n-a ajuns aici cartea lui Manolescu, *Teme 3*, nici *La poalele vulcanului*; am auzit că au apărut de mult la Bucureşti.

* * *

Din Cartea lui Ion Mircea (o am, în sfârşit) un rând parcă l-aş fi făcut eu:

„Psihi-mu, amu i-amu!“.

În general versuri foarte bune, izolate însă în masa de cuvinte mai puțin pocnite de muză. O carnalitate ascunsă, trecută prin sintaxă.

* * *

Ieri, dintr-un sat din Botoşani, A.C. îmi dă un telefon speriat: are puls 100 şi tensiunea 8/4! Asta după o beție. Ei, ce sfaturi puteam să-i dau eu? A început boşorogeala generală, Mugure!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Desfid pe oricine că ştie să-mi spună ce-i o cratiță!

Dragă Mugur,

Pe insulă e rece. Ieri seară a plouat. Acest dreptunghi de hârtie trebuie să fie calm. Altfel mi-aş pierde rostul. E o plăcere să iei un măr mare, acru, să-l despici cu un cuțit nu prea ascuțit (ca să simți rezistența pulpei!) în patru părți şi să-l haleşti pe îndelete, cu pauze între fragmentele cărnoase. Mai este plăcut să ai o cană enormă, solidă, un turn aproape, cu temelia zdravănă, pe care s-o umpli cu apă rece, aburoasă, țâşnită din robinet cu entuziasm, cană pe care s-o înalți apoi, cu fața luminată, spre gura roşie, desfăcută extatic în două buze arcuite pofticios, şi să o bei ca şi cum ți-ai face o rugăciune. E minunat să priveşti o pietricică, un zid, un stâlp de lemn, un gard, crăpăturile unui perete văruit, o pată de păcură căzută pe suprafața unei mici bălți, pe trotuar. Sunt *nesfârşite bucurii* (după cum sunt *nesfârşite primejdii*, vorba lui M.H.S.). De ce nu le-am gusta, nu le-am consuma? De ce ar trebui să fim mereu *geniali*, *vizionari*, poeți *majori*, *profunzi*? Să fim aşa cum suntem. Să ni se pară un dar ceresc o ceapă frumoasă, ovală, *ceapă de apă*. Să vină apoi un critic şi să spună: elogiul banalului! Banal să fie un *dulap*? Banal să fie *mărarul*? După cum nu am

înțeles niciodată noțiunile abstracte, tot aşa *cana*, *bulionul* etc. mi s-au părut fragede enigme. Ceva parcă străbătea dincolo de ele. Dar nu pricepeam ce. Desfid pe oricine că ştie să-mi spună ce-i o cratiță!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O lume calmă a străzilor goale duminica

Dragă Mugur,

Ieri, la telefon, erai vioi: îți apăruse o poezie frumoasă, scriseseşi un articol de 10 pagini, simțeai că ai făcut ceva. Dacă te ține aşa vreo câteva luni, rişti să închegi o carte. Aşa că dă-i bătaie înainte, fii vesel!

* * *

Văd că nu scoți niciun cuvințel despre Robinson. Eu, la rândul meu, nu te întreb. Şi uite aşa trec lunile. Tipografia aia seamănă cu orice, numai a tipografie nu. De ce or fi stând cărțile la infinit în tipografii? Că, observ, volume nu prea apar, nu e o chestie de înghesuială. Ce tipăresc ei? S-au stricat maşinile? Nu pricep. Acum câțiva ani apăreau cărți cu ghiotura, deci existau „utilaje tehnice necesare“. Au dispărut? E ceva anormal la mijloc.

* * *

În unul din coşmarurile de astă-noapte, l-am visat pe taică-meu. Ciudat este că i-am spus *tată*, lucru care nu-l fac în realitate.

* * *

Există o lume calmă a străzilor goale duminica. Am trecut ieri pe una din ele. Grădini prăfuite, bătrâni jucând table lângă cişmele, oameni în maiou reparând motociclete cu ataş, grupuri leneşe de pisici, o familie întreagă într-o curte imensă, cu iarbă scurtă, cu o casă cu cerdac în fund,

lângă un afiş: *Copiem acte*. Lumina rece, lucidă, dar şi nostalgică a toamnei.

* * *

Aseară, la televizor, un film. De unde or fi având atâta carne actriţele astea italiene? De fapt nu e multă, ci doar foarte bine aşezată, bombată la maximum exact unde trebuie.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Dacă vrei să fii iubit de femeile de la pâine

Dragă Mugur,

Demolările au şi un rezultat neaşteptat: fugăriţi din vechile blocuri, tracasaţi, exasperaţi, nevrozaţi, guzgani enormi au apărut în noile locuinţe! Astă-noapte (şi stau la etajul V!) m-au vizitat, au halit roşii (!) şi o pană de gâscă pentru şters praful. Stricăciunea nu-i mare, dar scârba imensă că prin bucătărie s-au târât nişte bucăţi de carne chiţcăitoare, blănoase, e de nesuportat. Şi-mi aduc aminte de apariţia, la început ciudată, apoi teribilă, a şobolanilor din *Ciuma* lui Camus.

* * *

A venit şi aici *Teme 3* de N.M. Elegantă, subţire, de-o cochetărie savantă, de fecioară erudită, aceste *Teme* (1, 2, 3...) vor ocupa un loc de frunte în creaţia lui N.M. Cred că va scoate, dacă are de gând să trăiască, vreo 10-12 volumaşe. Să-l ţină Dumnezeu în palma lui caldă, asudată, şi să ne ţină şi pe noi, ca să-l citim!

* * *

Ei, cum rămâne cu *Cartea noastră*? Urmarea la *cioara-porumbel* întârzâie, tu scrii articole, umbli, te agiți, dar cartea?

* * *

Pe insulă, ca dintr-un corn al abundenței, curg valuri-valuri de femei în blugi albi. Iar eu înot voinicește, convins, neabătut, printre ele, spre magazinul de unde trebuie să-mi iau *pâine fără sare*! (Observație. Când cer *pâine fără sare*, orice vânzătoare se uită cu compasiune la mine. Dacă vrei să fii iubit de femeile de la pâine, simple, mămoase și cam curve, cere-le numai pâine fără sare! Aproape că s-ar dezbrăca pe loc de halatele lor veșnic murdare când le spui aceste cuvinte miraculoase!)

* * *

Probabil că azi apare prin Iași A.C. El cu hipo, eu cu hipertensiune, vom fi ca Stan și Bran!

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Auzi, *invazia*!

Dragă Mugur,

Azi îți scriu după-masă. Am aflat de la tatăl meu c-ai dat un telefon dimineață. Zi călduroasă. Păcat că nu eram acasă. La un moment dat am avut impresia că am pierdut pixul! L-am căutat febril peste tot, nu era. L-am găsit, în sfârșit, într-un buzunar al unei haine pe care o îmbrăcasem aseară. Ce emoție!

* * *

Nostimă cartea lui Costache Olăreanu, *Confesiuni paralele*. Se citeşte extrem de uşor. Şi uneori, o să vezi, se râde în hohote! Are umor, sunt câteva scene foarte reuşite.

* * *

Deci dreptunghiul galben-pai este al liniştii, al calmului. Tamara a făcut curat, s-a forfotit toată ziua prin casă, a aranjat cărțile altfel, a preparat o salată de vinete etc. Eu stau şi mă uit.

* * *

Desigur, după ce am terminat cu regimul pentru colită, am început cu cel pentru hipertensiune: *nesărat*. E dulce, dulce de tot.

* * *

Stupiditate: în *Steaua* 7, un Mircea Popa îl desființează la modul cel mai vulgar pe Radu Petrescu. Cum pizda mă-sii poate un om să scrie chiar aşa despre o carte bună, o carte a unui scriitor adevărat? Iată că poate! Şi ce titlu, *Invazia livresculu*i! Auzi, *invazia*!

* * *

Taică-meu pleacă la Curtea de Argeş ca să le aducă pe Pufnei şi pe maică-mea acasă. Azi a stat mai mult de vorbă cu mine.

* * *

E miercuri, zi de mijloc, caldă, dar nu prea. Eu sunt fragil. Tu cum o mai duci? Spune-mi câteva cuvinte, scrie-mi ceva.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Îmi analizez pârțurile cu pârțoscopul

Dragă Mugur,

Joi. Apar ziare. Poate, în *Flacăra*, chiar articolul tău. Să le răsfoiesc. Să deschid larg geamul. Pare că se răcoreşte autumnal. Radio. Muzică, anunțurile.

* * *

Îmi e foarte dor de secretara noastră generală de redacție, Pufnei. N-am mai văzut-o de o lună. Casa pare pustie, deşi, când era, mă irita, nu puteam face nimic. Dar acum tot nu fac nimic. Îmi urmăresc doar fiecare nouă durere, îmi analizez pârțurile cu pârțoscopul.

* * *

Pixul Parker, da, acesta mă mai ține în picioare; firul subțire al corespondenței mele cu tine. Uneori încep să plâng. Asta înseamnă că m-au lăsat nervii? Care nervi? Sunt bucşit cu deconectante şi somnifere!

* * *

Regret că nu avem ziare de câte 60-80 de pagini zilnic! Aş avea ce răsfoi: reclame, anunțuri, articole, fotografii mari. Păcat, păcat. Ziarul e o boală la unii (Radu Cosaşu), o maladie plăcută, o uşoară nebunie. Te pierzi în ştiri, în curiozități, în cancanuri.

* * *

Vezi, scriu mai mare, mai clar, vreau să umplu foița *Cotidianului* mai repede, fără prea mult efort.

* * *

Taică-meu a plecat la Curtea de Argeş. Când e aici, nu schimbăm, uneori, decât 2-3 cuvinte pe zi. Însă îi simt absența acum. Dacă aş fi sănătos, cred că nu.

* * *

Ciudate oscilații ale psihicului. În cadrul aceleaşi zile pot fi bătut de toate vânturile, gândurile. Deşi-mi spun mereu să fiu bărbat, să uit etc.

* * *

Tamara s-a dus să cumpere carne şi mere. În curte se pocnesc covoarele cu străşnicie de femeile puse să scoată praful din ele cu prețul vieții!!!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Albumul de pene, de mostre pufoase, fastuoase

Dragă Mugur,

Am primit de la tine o scrisoare simplă şi o recomandată în aceeaşi zi. Îmi povesteşti despre *cioara-porumbel*, personaj destul de interesant prin ambiguitatea lui cromatică. Eu zic că trebuie să-l speculezi pe acest animal, dându-i glorie literară şi grăunțe. Curios că te interesează atât de mult puricii! Să fii chiar atât de *pişcat de secunde*, de timp adică, încât să ai impresia că peste tot există săltăreți furibunzi, țopăitori mici şi negri pe carnea noastră albă? Cioara-papagal e cu totul şi cu totul altceva.

* * *

Titlu? *O mie şi una de cafele amare*.

* * *

Minunată scrisoarea cu pastă roşie! Asta da! Fragmentul în care enumeri actele vechi, unde apare albumul de pene, de mostre pufoase, fastuoase, e un poem bine închegat, gata terminat: nu mai adăuga nimic, nu mai tăia nimic! N-am înțeles două-trei cuvinte, altfel ți-l transcriam în versuri albe, ca să te conving. Uite, Petre Stoica asta face cu nonşalanță,

scrie nişte proze poematice, aşezate în versuri. Desigur, e conştient de ce şi cum scrie, are grijă să garnisească bine, are lecturi, se vede că nu-i lipsesc cuvintele. Dar principalul rămâne *curajul* de-a scrie aşa, nepăsător la *critică* (oh, ce calamitate e asta: a fi atent la critică!), îndrăznind să iasă în izmene pe stradă.

* * *

Doamne, pot să jur că acest imens cărţoi al lui Ion Gheorghe (*Dacia Fëniks*) nu va fi citit nici de redactorul de carte, Mircea Ciobanu! Ai văzut ce-i în el?!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Cap în cap (sfârc în sfârc!)

Dragă Mugur,

Îţi scriu după ce mi-ai dat telefon. Vorbeai de singurătatea pe care o încerci. Nu-ţi pot descrie pe cea pe care o simt şi eu. E ceva urât, plin de întuneric şi tristeţe. Şi totuşi, mereu poate fi şi mai rău. Deci să fim mulţumiţi că este doar aşa, încă e bine!

* * *

E totuşi plăcut să primeşti o scrisoare scrisă clar! Descifrând şi presupunând, uneori, cuvintele tale, mi-am dat seama ce pacoste e pe capul tău să-mi citeşti foiţele. Dar principalul e că eu le scriu, iar tu le primeşti.

* * *

Îmi spuneai de D.C.! Eu, când ies pe insulă, văd atâtea femei, rotind alene şi sârguincios din buci, pe trotuarele pline ochi, încât am senzaţia că voi înnebuni dintr-o clipă exaltată în alta şi mai şi! E inadmisibil să fim

supuşi zilnic, ceas de ceas, minut de minut, acestui exces de carne macră, bine ascunsă-n pânza blugilor cauciucați. Săracul Eminescu, el care ridica la un moment dat rochiile cu trenă ale doamnelor în cap, pe stradă, cu vârful bastonului! Acum s-ar dili de-a binelea, într-o secundă, văzând crupele astea lucioase, bluzele astea scurte, ce lasă buricul gol, sânii ăştia deshămați, fără sutiene, bătându-se cap în cap (sfârc în sfârc!) în timpul mersului deşălat alene. Cum naiba să nu am eu pulsul 100!

* * *

Ce mai face *cioara-porumbelul*? Aici plouă. E sâmbătă. Canibalii mişună prin preajmă. Papagalii mănâncă grăunțe de diamant. Caprele-s senzuale. Bate ceasul Mitropoliei. Tu, acolo, pe Bibescu Vodă, vezi şcoala aia de teologie cu damele de piatră pe acoperiş. Văd că scrii. Asta e bine. E chiar foarte bine. Dă-i înainte. Iese ceva la urmă, se adună, mai tai, mai adaugi.

* * *

Pentru Pufnei am cumpărat o carte: *Motănaşul Tumbă*.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Tulburând poienele argintii, străjuite de mesteceni, cu pizdoaicele lor feciorelnice

Dragă Mugur,

Duminică dimineață, ceață, copii jucând fotbal în curte, pe ciment. Aş reciti Turgheniev, aş reciti Cehov. Dar e prea deprimant ultimul, prea aparent linişt primul (nu întotdeauna, mereu apare câte-o *eroină*, tulburând poienele argintii, străjuite de mesteceni, cu pizdoaicele lor feciorelnice, ocultate de fustalane lungi).

* * *

Am dat-o din nou pe brânză de vaci! Iar pâine prăjită, şi iar orez! Ce dracu' s-a băgat în mine şi nu mai iese? Un microb tâmpit!

* * *

Ar trebui, cu orice chip, să-mi reiau lecturile. Chiar fără cafea, chiar cu fel de fel de gânduri rele ce-mi umplu capul ca pe un sac. Puțin *eroism*, ce naiba! Puțină detaşare, puțină indiferență de propria soartă nu strică. Dar totul rămâne o lungă teorie. Sunetul unui telefon mă sperie, o figură cunoscută, pe stradă, mă crispează, nu-mi place să mă întâlnesc cu nimeni.

* * *

Iată un doctor, fost coleg de an, care îmi spune că m-ar trimite la muncă forțată. Dar a scrie nu-i uneori ceva mai groaznic decât munca forțată? Ei au impresia că noi scriem, aşa, într-o doară. Însă eu scriu cu inima mea, cu nervii mei, cu plămânii mei! Mi-am făcut ferfeniță somnul, mi-am pierdut bătaia clară a inimii. Nevroză? Dar scrisul unde îl pun? Nu-i în afara noastră. E în noi. Ne ucide lent chiar când trăim clipele cele mai euforice, acelea când poezia curge de la sine, ca un râu voios de undele lui, şi-i bună, o simți că e bună! Sunt lucruri arhicunoscute. Atunci de ce poeții sunt priviți ca nişte aiuriți ce-şi pierd vremea de pomană, în loc să facă şi ei o treabă serioasă, dom'le!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Ce dracu’ s-a încuibat în mine şi nu mai iese?

Dragă Mugur,

Nu am primit încă scrisoarea despre M.U., pe care mi-o anunțai telefonic acum câteva zile. Greu se mai mişcă poşta asta uneori. Parcă ar aduce-o cu poştalionul, nu cu trenul!

* * *

Primesc vizita vărului meu mai mic. Cămaşă în carouri roşii, pantaloni albaştri, tenişi în picioare. E profesor de biologie la o şcoală din R. Nevastă-sa e biochimistă la un laborator medical din acelaşi oraş. Îmbrăcată exact la fel, parcă ar face parte amândoi dintr-o echipă sportivă. Povestim de unele, de altele.

* * *

I-am scris lui Ion Pop despre eroarea din interviul cu tine. Sper să se repare treaba, mai ales că i-ai scris şi tu.

* * *

Formula mea de somn: diazepam + ciclobarbital!

* * *

Citesc Céline. Peste tot numai putreziciune şi canalii! Mă fascinează.

* * *

Când şi cum se va termina starea asta a mea? Iată, de două luni mă simt prost, nu pot face nimic, stau blocat. Când şi cum? Iar a început chestia cu burta. Iar să mă duc la doctor să-i explic cum mă cac! Mi-e lehamite. Ce dracu’ s-a încuibat în mine şi nu mai iese?

* * *

Tu ce faci? Spuneai parcă de o internare. Pentru ce? De mulți ani n-am mai petrecut o asemenea vară stupidă, fără orizont. Ce curios, trebuie să-mi apară o carte şi nu mă bucur deloc!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Visez ape pentru hipertrofiat sânii

Dragă Mugur,

Încep ziua cu o nouă serie de analize! Se pare că vârsta începe să-şi spună cuvântul ei greu, negru. Şi totuşi e o vârstă de vârf: 40 de ani!

* * *

Singura distracție pe insulă este deschiderea unui magazin de ape minerale. Chiar lângă mine: *Apemin*! Caprele şi papagalii vor avea ce bea: ape sulfuroase, bicarbonatate etc. Visez ape pentru hipertrofiat sânii, pentru rotunjit fesele, pentru făcut picioarele zvelte, pentru adâncit buricele, pentru parfumat subsuoarele, pentru împrospătat întrecracii raşi cu briciul etc. etc.

* * *

Au dispărut coşmărelele, cu ciclobarbitalul mi-am reglat mai bine somnul. Plus diazepamul care, când încep să dudui pe loc, mă mai liniştește. Trăim cu pastile! Curând, curând ne vom şi fute cu pastile!

* * *

Oricum, a prăji pâine e o plăcere! Mirosul incită, urechea aude sfârâitul dulce. Îmi amintesc de copilărie. Şi iar mă întorc şi zic: copilăria a fost vârsta de aur! Vremurile când, întins pe burtă, într-un vagon de marfă,

aflat pe linia moartă, citeam *Robinson Crusoe* pentru prima dată. Sau când, într-o colibă construită de mine, păzeam roşiile uriaşe strălucitoare, să nu fie ciupite de găini fără niciun bun-simţ estetic în gămălie! Seara venea alene, mugind blând, vaca de la păscut. Aducea arome bune, calde, gospodăreşti. Se fierbea magiun, cu bulbuci, într-un cazan aşezat pe pirostrii în mijlocul curţii din spatele haltei. În podul haltei (locuiam în haltă, taică-meu fiind şi şef, şi impiegat, şi casier!) erau bufniţe cu ochi fosforescenţi, rotunzi, prin nenumăratele cotloane, unde mă ascundeam cu servitoarea după-amiaza, ca să-mi arate misterul flocos. Iubeam adânc o fată mult mai mare ca mine, era la liceul din Iaşi, o vedeam doar în vacanţe. Când treceam prin faţa casei ei, mă simţeam în al nouălea cer!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Un cuţit lucios, lung, pe patul pe care dormeau părinţii

Dragă Mugur,

Iată-ne ajunşi la *numărul 200*! Ar trebui entuziasm, dar, acum, nu-l prea am. Furnică răbdătoare, am mers două sute de zile spre sufletul tău. De o bucată de vreme car cu mine şi mizeria acestor două ultime luni. Încet-încet, sper să ating mia, apoi milionul!

* * *

Pentru nişte amintiri din copilărie, aş nota: 1. Frica faţă de şopârle şi şerpi pe care o aveam când mergeam, pe la opt ani, însă şi mai înainte, pe linia ferată. 2. Fumatul frunzelor uscate de sfeclă, în ţigări uriaşe, din hârtie de ziar, împreună cu Ghiţă Alui Chelea. 3. Fata surdo-mută care ne arăta o gaură urâtă pe care o avea după pavilionul unei urechi. 4. Fântâna părăsită, cu apă murdară, de lângă haltă, unde se băgau nişte copii ca să caute pui şi ouă de pasăre printre pietrele mucede. 5. Fetiţa cu voce groasă, de care m-am îndrăgostit în clasa a doua. 6. Gineta, fata mai mare ca mine,

dintr-o mahala de pe Socola, pe care-o iubeam prin clasa a cincea, ea fiind într-a şaptea (i-am dăruit un raportor, ea m-a lăsat să-i pipăi sânii destul de măricei). 7. Fumatul chiştoacelor găsite pe peron sau în closetul imund al haltei din Belceşti. 8. Amorul pentru Cecina, iarăşi mult mai mare ca mine (eu aveam doar opt ani), liceancă, cea care mi-a adus de ziua mea, umilindu-mă crunt, o cărţulie pentru copii. 8. Halucinaţia de la aceeaşi vârstă: într-o noapte, trezit, am zărit un cuţit lucios, lung, pe patul pe care dormeau părinţii, mai exact pe carnea albă a coapselor mamei, ce sforăia uşurel, întinsă pe burtă. 9. Lunaea, vaca cu ugerele pline, venind în amurg, mulsă de servitoare (într-o astfel de ocazie, stând vis-à-vis de ea, pe cealaltă parte a vacii, i-am zărit pizdoiul cu păr roşcat, cârlionţat; pe urmă, la insistenţele mele, mi l-a arătat de mai multe ori, ascunşi în podul haltei!). 10. Fuga, pe un drum în pantă, îngrozit de un câine care se ţinea după mine. 11. Scăldatul într-o gaură de bombă, plină cu apă mocirloasă. Ş.a.m.d.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Mi-a mărturisit, misterios, cu nişte ochi beliţi cât cepele

Dragă Mugur,

Să dizolv puţin, în cuvinte, una din amintirile din copilărie. Iubirea pentru Ada. Această fetiţă era cam de seama mea. Aveam, deci, amândoi, opt ani. Se pare că ea nu a ştiut niciodată că o iubesc! Sau poate a intuit, dar, neinteresând-o amorul meu, s-a făcut că nu-l observă? Nu ştiu. Cert e că jucam în spatele haltei, cu dânsa şi cu încă câţiva copii, ceva cu nişte nasturi. Nu mai ţin minte cum arăta. Nu era din Belceşti. Venise într-o vacanţă de vară, la o rudă. De fapt nu-mi amintesc decât vocea ei care, pentru o făptură atât de mică şi fragilă, era foarte groasă! Da, era şi vărul meu, cel mai mare cu vreo cinci ani decât mine. Cu el m-am dus acolo unde locuia Ada. Acum apare şi o altă fată, Mia, mai mare şi decât vărul

meu şi care s-a jucat şi ea cu noi de-a ascunsa. Şi parcă şi un băiat, Adrian. Sigur e că seara, când ne-am întors acasă, văru-meu mi-a mărturisit, misterios, cu nişte ochi beliți cât cepele, faptul incredibil, de vis, că el a văzut pizda Miei, profitând că ea s-a ascuns în vârful unei clăi de fân, cățărându-se până acolo, iar el s-a uitat! Nu l-am crezut. Pe Ada mi-o amintesc într-o fustiță verde, cu bretele, şi-o bluză albă. A plecat repede din sat. Eu m-am îndrăgostit imediat de Cecina, liceanca sosită şi ea doar în vacanță.

* * *

Acolo, la Belceşti, stam la etajul haltei. În față, după linii, se depozitaseră scânduri în stive înalte. Se formau nesfârşite labirinturi între ele. Apoi veneau câmpiile cultivate cu sfeclă de zahăr şi, mai departe, un râu îngust, leneş, Bahluiul, se târa sinuos, aproape secat.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Am găsit, iar, foarte multe bile

Dragă Mugur,

Diseară vine Pufnei de la Curtea de Argeş. E plecată de mai bine de o lună, dar eu m-am zbuciumat ca niciodată.

* * *

Pe insulă s-a dat în folosință caprelor şi papagalilor un pasaj în Piața Unirii. Toți circulă prin el, din curiozitate, intră şi ies cu cârdul, se uită, scuipă pe dalele noi etc. Un eveniment!

* * *

În ultimul timp am găsit, iar, foarte multe bile. Sunt murdare de var. Le spăl, le sortez şi le aşez în cutii. Până când va dura întâmplarea asta?

* * *

A apărut poetul A.C. Pare mai lipsit de chef ca de obicei. Îmi dau seama: are un copil, griji noi, nopți nedormite etc. Asta nu l-a împiedecat să tragă o raită prin Bucovina, pe la nişte mai vechi amante pe care le-a mai futut puțin. Îl admir, din punctul acesta de vedere e o figură! Mereu are *în rezervă* vreo cinci (nu exagerez), pe care, rar, uneori la câțiva ani, le mai vizitează. După cum îi este drumul. Iată un bărbat!

* * *

Am impresia că romanul tău va fi pe piață cam când o să apară şi interviul în *Echinox*. Asta e bine.

* * *

Cu Céline am ajuns în America. Vizita la putoarea aia, Lola. Trăsnitoare carte. Peste tot doar murdărie, mârşăvie, boală, jeg, minciună. Şi el, Ferdinand, care străbate, neabătut, toate mizeriile. Dar îi şi place, parcă.

* * *

Altceva nimic. Cu excepția faptului că nu m-am spălat pe cap, lucru important!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Pixul Parker nu m-a mai ajutat

Dragă Mugur,

De data asta pixul Parker nu m-a mai ajutat. Un colesterol mare (dublu decât cel normal) şi o electrocardiogramă care-mi arată cu voioşie un început de cardiopatie ischemică m-au determinat să mă internez zilele viitoare (probabil luni).

* * *

A venit Pufnei de la Curtea de Argeş. S-a înstrăinat de mine. Parcă nu-şi mai aduce aminte nimic, aşa-s copiii. Mă doare.

* * *

Se pare că *activitatea* mea literară se va încheia. Un trai foarte liniştit, un fel de amânare permanentă, e tot ce întrevăd acum. Poate că lucrurile se mai modifică în bine. Curios e că am avut, înainte de căderea asta, o jumătate de an bună: ți-am scris zilnic, am făcut trei interviuri, am scris ceva pentru *Roua lecturii*. Apoi: buf!

* * *

De acum trebuie să mănânc, nu regim, ci calorii! Asta e mult mai complicat. Trebuie stabilit cu exactitate tot ce bag în mine. Cam cum se hrănesc cosmonauții. Cu pastile!

* * *

Voi începe să *recitesc*, de citit cărți noi nu mai sunt în stare. Sau voi citi basme, Jules Verne etc. Uşor, să treacă secundele...

* * *

Ar fi bine dacă măcar aş avea semnalul la carte. M-aş mai bucura. Bunul de tipar, drept să-ți spun, nu mă încântă. Cu el poți sta mult şi bine până apare cărțulia. Dar să nu exagerez. Tu ce faci? Cum te simți?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Acum e astăzi?

Dragă Mugur,

Duminica e o zi rece, luminoasă, de toamnă clasică. Îmi port o tristețe liniştită (din cauza diazepamului) peste tot. Trebuie să circul. Voi circula. Am reluat lectura: deocamdată ceva cam fad, dar solid: *Viața şi aventurile lui Salavin* de Duhamel. E cum trebuie: liniştitor, lung, necrispant. Voi citi romane-fluviu! Asta-i! Romane largi, lungi, leneşe, pe care poți moțăi, dus cu pluta, săptămâni întregi.

* * *

Vărul meu mai mic a sosit cu fetița (până acum a ținut-o la bunicii după mamă) în Iaşi, pentru o zi. Primeşte musafiri (multe femei tinere etc.) doar în pantaloni de doc, fără cămaşă, cu o cruciuliță la gât! Pricepi? Îți primeşti vreodată rudele doar în pantaloni? Nu cred. Dar el e bronzat, e bine făcut şi vrea să o afle toți!

* * *

Poetul A.C. mi-a povestit, cu amănunte, cum s-a culcat cu o profesoară care avea şosete albe. Faptul că o poseda cu şosetele pe ea l-a excitat enorm! Le zărea mereu fluturând prin aer.

* * *

Pufnei pune întrebări derutante: „Acum e astăzi?“.

* * *

Aştept fără chef Colocviul de poezie. Nu pot bea, nu pot mânca, voi stârni disprețul întregii tagme! Dar ce să fac? Voi consuma cu tine o apă minerală şi vom discuta despre cartea noastră. Te pomeneşti că tu iei şi cuvântul! Te asigur că poetul M.U. va spune lucruri de seamă. Nu lasă el să-i scape momentul. Iar poetesele vor mişuna cu cracii lor inspirați şi halitori de poeți virili prin camere de hotel sau de cămine studențeşti!

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Dacă l-ar găbji odată pe acel *ceva*

Dragă Mugur,

Îți scriu seara. Dimineață am fost cu Pufnei la un magazin şi i-am cumpărat o pereche de pantalonaşi de catifea verde, chinezească, şi nişte bretele foarte nostime. După-masă s-a plimbat cu mâinile în buzunare (unde avea bile de sticlă) împreună cu mine şi cu Tamara.

* * *

Am citit *Un potop de simpatii*. Într-adevăr, frumoase, bune sunt vreo zece poezii. P.S. a început să publice *tot* ce scrie, probabil. Ştiu că într-un interviu (în *Amfiteatru*) spunea că, gata, nu mai comite versuri, ci se apucă serios de un roman! Nu-l cred. Are deja vreo 15 volume, o să mai scoată, dacă-l ține Dumnezeu, încă vreo 10, cel puțin!

* * *

Citindu-l pe P.S., mi-am dat seama, iar, de extraordinara lui tenacitate. Omul acesta nu se descurajează când scrie o poezie mai nereuşită, ci împuşcă încă una şi tot aşa, din poezie în poezie, iese volumul, volumele, opera! Ştie el ceva, acesta-i secretul, ceva ce-i scapă mereu. Dacă l-ar găbji odată pe acel *ceva*, s-ar sfârşi totul.

* * *

Şi tot în vreme ce-l citeam pe P.S., m-am gândit că ar trebui şi eu, după ce termin cu analizele şi poveştile astea, să mă pun pe scris sistematic, fără talent, ca un țăran care trebuie să are, indiferent de chef, când vine sorocul.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

La chiloței zice „chilo“

Dragă Mugur,

Pentru că doctorul care ar trebui să mă interneze nu-i venit din concediu, mai zăbovesc câteva zile. Mă plictiseşte înfiorător Duhamel, am impresia că-l voi abandona. Venirea lui Pufnei m-a mai liniştit, deşi, îți dai seama, liniştea exterioară a fost perturbată grozav: țipete, mofturi etc. Dar sufleteşte mă simt mai bine. Nu-s chiar singur. Ciudat, ea nu pricepe nimic, dar este prezentă, îmi dă un sentiment de bucurie. În schimb părinții, mai ales taică-meu, mă înfurie până la delir. Au venit, au început, febrili, să spele, să curețe praful etc. Lupta asta împotriva prafului mi se pare stupidă. Taică-meu face o mie de lucruri inutile, dar nu se duce să cumpere un kilogram de benzină dacă este nevoie. De mult nu mai vorbesc cu el decât strictul necesar. Au loc scene violente. Nu le pot uita. Desigur, mi-e milă şi ruşine, dar sunt întâmplări care rămân orice ai face. Şi iată, îmi amintesc după-amiaza în care, după o ceartă, a scuipat după mine. Ei bine, dacă eu eram un medic submediocru, el era mai fericit. Aşa, dacă sunt un poet bun, să zicem printre primii doisprezece, el *îşi permite* să mă considere un dobitoc. Ce-ai vrea să răspund eu la treaba asta? Tac. Şi fac hipertensiune.

* * *

Pufnei simplifică uneori caraghios cuvintele: la chiloței zice „chilo“.

* * *

Uite, chiar acum, în timp ce scriam (am întrerupt), taică-meu a început să şteargă balustrada balconului din fața geamului meu. Îți dai seama că

nu am mai putut scrie. Şi-ți dai seama că el, toate astea, le face *neştiind* cât de tare mă irită.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Fericit omul care are o lampă cu gaz!

Dragă Mugur,

Miercuri, ştii şi tu, este o canibală. Ți-am mai spus-o. O repet, ca să nu uiți. După un somn prost şi-o ceartă matinală, iată-mă scriindu-ți. Îți dai seama cu ce chef monstru!

* * *

Ca să nu mă mai vait, să punctez câteva amintiri. Pavilionul C.F.R. din Ciceu, unde locuiam când eram în clasa întâi.

* * *

O enciclopedie germană, în mai multe volume cartonate, verzi, din care am furat, fiind în vizită la nişte cunoscuți ai părinților, o planşă cu ciuperci, tăind-o cu o lamă. Ani, o fetiță care m-a învățat să mâncăm de prin gunoaiele din fața pavilioanelor. Mă striga: *Băiatule!* Nişte maghiari beți, cu cuțite lungi în mână, scoase din tureatca cizmelor, urlând pe stradă. În fața pavilioanelor C.F.R. era şi un câmp nesfârşit de secară prin care se ascundeau curcile noastre, pitulându-se la pământ. Părinții mă trimeteau să le caut, uneori dura ceasuri întregi.

* * *

Mă enervează şi pe mine scrisul meu indescifrabil.

* * *

T. a început să învețe pentru mărirea unei note. Deci singur; probabil mâine, poimâine mă voi interna. Pufnei e extrem de nervoasă.

* * *

Bănuiesc că sunt, la ora actuală, unicul poet care nu-şi are manuscrisele! De la 18-19-20 de ani la 35! Uneori simt că înnebunesc!

* * *

Aş dori o casă liniştită cu o uriaşă grădină în jur. Aş cultiva dovleci enormi. În fiecare zi le-aş măsura *talia*.

* * *

Fericit omul care are o lampă cu gaz!

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Totul a pornit de la o statuie fără cap

Dragă Mugur,

Aseară, când mi-ai dat telefon, încă nu-ți scrisesem foița pentru joi. Am avut una din cele mai triste zile din viața mea. Nu exagerez. Nu intru în explicații, fiind vorba de o treabă strict familială.

* * *

Ai dat telefon. Erai supărat şi tu, în glas. Se auzea. Dar eu am fost uimit, nesfârşit de uimit, că, la capătul unei zile atât de rele, m-ai sunat. A fost raza subțire, necesară, în tot întunericul acela. Mi-am dat seama că după zidul gros care-mi obturează sufletul e şi *altcineva*. Îți mulțumesc. Să ştii că trebuie să mulțumim întotdeauna pentru *întâmplările fericite*. Oare nu-i

miraculos că, atunci când, vâjâind, îți vine un pietroi în cap, cineva, absolut întâmplător, te strigă, întorci capul, şi iată, piatra a căzut alături? O întâmplare, nu? Dar e viața însăşi!

* * *

Pufnei are, cred, o nevroză. Se sperie de toate statuile. O spaimă care o face să o ia la fugă. Dar, cu toate astea, le caută! Se teme că se vor lua după ea, că se vor dărâma, că le va cădea capul! *Totul a pornit de la o statuie fără cap*. Am necazuri şi cu ea. Mari.

* * *

Îmi spuneai de interviul cu *nea Radu*. La început, când l-am făcut, mi se părea extraordinar. Acum, nu. Ceva nu se leagă, nu se încheagă. E ca un caiet din acelea din copilărie, în care se răspundea la diferite întrebări: „Ce fel de film vă place?“ etc. Un oracol!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cioara-porumbelul e viața noastră

Dragă Mugur,

Acum, vineri, plouă. A plouat obositor toată noaptea. *Viața penibilă.* Am o singură crizantemă mov pe masă. La radio, cineva cântă: „Niuşa, să vorbim în ritm de samovar…“.

* * *

E frig, am o umbrelă care face: Poc-Poc! (de două ori), deschizându-se automat. Sunt mândru de ea, desigur, foarte mândru. O pocnesc în fața lui Pufnei, iar ea îşi dă seama, astfel, ce personalitate e tatăl ei!

* * *

Voi căuta pe cineva care ştie engleză, voi completa formularul şi ți-l voi trimite. O să-ți trimit şi pe cel de anul trecut (tot ție) fiindcă, văd, diferă puțin unul de altul. Iar tu, la rândul tău, o să le trimiți împreună, nu are importanță că unul e depăşit.

* * *

Cioara-porumbelul e viața noastră: zi şi noapte, tristețe şi bucurie. *Cioara-porumbelul* e sufletul nostru.

* * *

Ce bizar, eu, care scriu o poezie *bucolică*, vorba lui Lucian Raicu, am o boală a hipercivilizației!

Mai sunt şi alte amănunte: am mai găsit o bilă de sticlă ieri, pe trotuar, zău!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Necruțătoare, pornolirice

Dragă Mugur,

Pe insulă e cald din nou. Eu, pacient, urăsc toți doctorii din lume. Luni va trebui să mă duc să-mi fac nişte analize. Duhamel e atât de plicticos, încât a început să mă intereseze! După ce termin cartea asta, o dau, neapărat, pe Dickens! Aşteptam de ani de zile să-l pot reciti, cred că e momentul.

* * *

Pufnei mă pune să desenez un cățel, apoi să-i fac şi ghete. I le fac. Însă ea zice: „Acum scoate-i ghetele!“. Cum naiba să i le scot?

* * *

O scurtă plimbare pe stradela Ipsilanti, în amurg (acum, când scriu, îl aud pe taică-meu bolborosind în baie, singur), printre case vechi, cu grădini prăfuite, cu femei în capoate lucioase, scurte, verzi, ce țin găleți mari în mână, aplecându-se necruțătoare, pornolirice, ca să le ia de toartă, lângă cişmelele picurând etern. Iubesc cişmelele! O cişmea e, ca şi o lampă cu gaz, poetică în sine. Îmi aduce aminte de copilărie.

* * *

Am impresia că şi eu am văzut *cioara-porumbelul*. E cenuşie (sau cenuşiu?). Sta pe antena unui televizor.

* * *

Virgil Mazilescu scrie! Iată o surpriză. Versurile lui de acum par simple şi totuşi au ceva, nu ştiu ce (*asta* e poezia!), care-mi place. E autentic. Păstrând proporţiile, Marin Preda place *totdeauna* (orice ar scrie) tocmai pentru că dă impresia de autentic, de ardere interioară. Pare că el nu pune un cuvânt pe hârtie fără ca acesta să nu-l fi durut, mai întâi, în carne.

* * *

Noi vrem ca medicii să ne vindece, să facă minuni! Ei ne dau pastile!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Da, a mânca universul

Dragă Mugur,

E limpede că nu cantitatea de suferință, singură, dă valoarea unui poet. Poți să suferi ca un bou şi să scrii ca o ciubotă! Poți să vrei şi să nu poți să faci nimic. Atunci? Nu ştiu, un har există. Care are, văd acum, legătură şi

cu sănătatea. Un bou teafăr, cu stea în frunte, între coarnele întoarse ca brațele unei lire!!!

* * *

Apoi, principală e şi pofta, bulimia lirică! Ca la mâncare: dacă nu ai poftă, nu haleşti. Dacă ai poftă de scris, ies versurile ca dictate. Aşa, fără apetit, în silă, poezia e proastă. Nu totdeauna, asta e culmea! Trebuie să aşteptăm să ne vină secunda când simțim o plăcere cerească de-a scrie, de-a face ceva (ce?) frumos sau să scormonim trudnic, ignorând lipsa de avânt?

* * *

Văd că ajung la termenul lui Radu Petrescu: *cosmofagia*. Da, a mânca universul, a-l introduce în viscerele tale vorace, iată o definiție posibilă. A deveni tu însuți un univers infinit în care să încorporezi tot: case, cer, ape, munți, bile, motani etc.

* * *

Departe, pe dealul din fața ferestrei mele, printre blocuri, văd o pată galbenă: un copac autumnal. Vara a trecut cu spaime şi speranțe. Acum, la țară, se pun murături, e un aer cu miros de struguri. Acum, prin magazii, prin spatele caselor, prin desişuri, se pot scrie poezii frumoase.

* * *

Pufnei vine în cameră şi-mi comunică radioasă: „Am venit!“.

* * *

Dacă mâine mă voi interna şi nu voi putea veni, seara, acasă, *Cotidianul* va fi scris pe foaie de caiet, albă. Cu foițele astea, la spital, aş părea cam țaca!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O boală a cutiei poştale

Dragă Mugur,

Îți scriu după-masa. Dimineața, la un spital, am stat vreo cinci ore ca să-mi facă o analiză mai laborioasă. Apoi afară, în soare, pe la 13, am admirat femeile ce mişunau a foame pe insulă. Cărți la librărie: *Iubirea de patrie* (Ioan Alexandru) şi *Dulciurile dietetice* (în colecția „Caleidoscop“). Le-am luat pe amândouă.

* * *

De la Ion Pop primesc o scrisoare care îmi reconfirmă că interviul cu tine apare în *Echinox* 10. De la Radu Petrescu o telegramă în care-mi anunță *patru mici erori tipografice* în interviul cu dânsul.

* * *

Stând singur, într-un salon gol, azi-dimineață, pentru a mi se lua din oră în oră sânge şi urină, m-am uitat îndelung la un combinezon roz, atârnat într-un cuier. Era al asistentei care-mi recolta sângele şi urina. Se dezbrăcase la intrarea-n serviciu, ca să-şi pună halatul. Avea broderii la poale şi am fost tentat, ca-n copilărie, să-l miros!

* * *

Ciudate lucruri! La un moment dat cheița de la cutia poştală refuză să intre. O sucesc, o răsucesc, nimic. Atunci las baltă încuietoarea şi-mi scot ziarele, scrisorile, prin fanta îngustă, cu o pilă de unghii, lungă, flexibilă. Şi iată că în altă zi, încercând să introduc cheița, văd că merge perfect! Ce-a fost? O boală a cutiei poştale?

* * *

Nu m-am internat. Joi voi afla rezultatele acestor noi analize. Mi-au mai împuşcat o electrocardiogramă. Asistenta, normal, era oxigenată şi rujată şi ojată strident!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Universul calm

Dragă Mugur,

Începusem cartea lui Duhamel cu mare neîncredere şi iată-mă, acum, prins în *Jurnalul lui Salavin*, cel de-al patrulea volum al ciclului (în ediția românească e în al doilea). Ai putea să-l citeşti şi tu, separat. E delicios uneori. Meritã. Dacă ai cartea la îndemână, începe imediat.

* * *

Se pregăteşte, cu tunete depărtate, o ploaie de rutină. E ora patru după-masă, cineva bate într-un stâlp de fier.

* * *

Acum plouă fin pe acoperişe. E un zgomot de o delicatețe monotonă. Apoi devine răpăitor şi pe geamuri. Mirosul de praf ud, trezit, îmi intră-n sufletul meu, aducându-mi aminte de alte ploi, de alte vârste, mai liniştite, mai pline de speranțe.

* * *

M-am gândit, pentru a-mi linişti inima, să scriu ceva care s-ar numi *Universul calm*. Aş începe cu descrierea unei case spațioase, neapărat pătrate, cu odăi mari, cu geamuri uriaşe, luminoase, cu ziduri de grosimi

izbăvitoare. Aş plasa casa în mijlocul unui parc enorm, înconjurată de arborii străvechi, cu crengile răsucite romantic, construită anume să se audă plescăitul leneş al unui heleşteu plin cu nuferi galbeni şi crapi cu solzi cocliți. Ar mai fi şi clădirile auxiliare: magazii cu păianjeni fericiți, fixați în plase meticulos lucrate; grajduri cu vaci lăptoase, căzând, de greutatea ugerelor, pe podelele căptuşite cu paie aurii; latrine trandafirii, din scândură geluită; bucătării de vară, invocând iubiri adulterine, consumate pe plite patrupede, cu cercurile reci; chioşcuri pentru amor pe-o bancă de mesteacăn... sau, din picioare, cu coatele sprijinite de-o balustradă lucioasă de nuc; cotețe cu gânsaci, cucoşi epileptici, curci, bibilice, o baie de aburi amenajată într-un fel de bordei încropit din chirpici etc. Descrierea minuțioasă mi-ar descreți memoria, mi-ar umple cu dulceață de caise sufletul.

* * *

Plouă cu soare. La țară se spune că o asemenea ploaie anunță un an cu multe fete mari borțoase!!!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Un alfabet morse al gospodinelor de pretutindeni

Dragă Mugur,

Am găsit rezerve pentru pixul Parker! Mi-am luat patru, albastre. În felul acesta sunt aprovizionat pe mult timp. Robinson Crusoe îşi făcea provizii de cereale, fructe, aduna turme de capre. Eu strâng pixuri! Mi-am cumpărat unul galben, unguresc. Mai am altul chinezesc. Dar cel principal rămâne englezul Parker!

* * *

Pentru *Universul calm*. O solniță trilobată, aşezată pe o masă rotundă, lucioasă ca o oglindă, în mijloc. Cele trei recipiente de sticlă groasă, transparentă, dantelată măiestrit pe margini, să conțină: primul, sare în cristale cu muchii verzui; al doilea, piper negru, pisat fin; al treilea, boia roşie, crepusculară. Rostul solniței e pur decorativ. Totuşi, când simți nevoia de-a te vicia domestic, poți, c-un vârf de cuțit inoxidabil, să sustragi o cantitate infimă din fiecare şi să ți-o pui pe suprafața musculoasă a limbii, plescăind sonor, apreciativ, cu ochii ațintiți la bucile bucătăresei trebăluind senzual, doar în fustă şi bluză, aplecată peste sosuri echivoce, preparând tocănițe...

* * *

După îndelungate şi minuțioase căutări, tatonări oarbe, greşeli iremediabile şi revelații mistice, am ajuns la concluzia că majoritatea femeilor ce bat cu străşnicie covoarele, dându-şi duhul de atâta hărnicie iluzorie, transmit, cu ajutorul loviturilor, mai uşoare, mai îndesate, la diferite intervale, comunică chemări disperate, galeşe aluzii, insinuări necuviincioase, tandre rugăminți secrete. Un alfabet morse al gospodinelor de pretutindeni, cărnoase şi ciufulite.

* * *

Vei spune că şi bărbații bat covoarele! În cadrul aceloraşi laborioase cercetări mi-am dat seama că dânşii ori nu transmit nimic, ori răspândesc în văzduh unul şi acelaşi apel: S.O.S.

* * *

Pocnind din pix pe lângă boi!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Se impune o aplatizare a lor prin corsete severe

Dragă Mugur,

Iată-mă căptuşit cu un diabet! După o glicemie provocată, făcută luni, azi-dimineață, joi, am luat rezultatul care *este*! Înarmat cu o hârtie, pe care scrie, în grame, cât să mănânc, voi ține un regim de să-mi sară fulgii!

* * *

Pentru *Universul calm*. Fetişcanele, femeile, pentru a nu fi prea excitante, trebuie să nu aibă fesele bombate, gogonate înapoi, adică, în termeni eleganți, „cu prispă“. Se impune o aplatizare a lor prin corsete severe, confecționate din vergele de oțel, chiar prin cilicii medievale în cazurile prea voluptuoase. Desigur, aplatizându-se, şoldurile se vor lărgi la fel de primejdios, aparent numai; vor avea o capacitate mai mare de captare, liniştită însă, a elementului coios! Se vor purta fuste largi, care nu evidențiază bucile precum blugii. Pentru mascarea sânilor, de asemenea, bluze lărgoase cu multe broderii şi cu fărbărăli inutile.

* * *

Lectura, rămâne lectura, în limita posibilităților! *Cotidianul* pentru tine. Orele petrecute cu Pufnei. E ceva!

* * *

Pentru *Universul calm*. Abolirea furculițelor! Înlocuirea lor definitivă cu lingurițe cu coadă lungă. Să nu mai apară forme informe. Sau poate că informul o fi, cu adevărat, exprimarea liniştii? Mai ştii?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Toți, din toate părțile, ne sfâşie

Dragă Mugur,

Adevărul e că toți, din toate părțile, ne sfâşie. Nu oamenii străini, ci cei apropiați. Părinții, copiii, nevasta, prietenii. Ca să nu mai vorbesc de boli. Un asalt continuu, feroce. Uimirea e cum de putem suporta, supraviețui printre mii de agresiuni. Apoi abia vin străinii, cei care fac rău voit, şi la urmă cei care ne fac rău fără să o ştie măcar.

* * *

Astă-noapte a plouat. Pufnei a țipat, a trebuit să aprind lumina, să-i spun poveşti cu Piticaş etc. Iar la cinci jumătate dimineața era din nou trează şi vroia la „bucătăcărie“. Acum nişte tinichigii bat tablă pe o casă din apropiere. Maică-mea nu are încredere în regimul meu *controlat* şi-mi face nervi prin zâmbetul ei. Tamara are mâine mărire de notă şi-i iritată şi iritantă etc. etc. etc.

* * *

N-am văzut încă *R.I.* Nu a venit aici joi.

* * *

Îmi place că lui Radu Petrescu, atât de ceremonios şi de exact în formule de politețe, tu îi zici *nea Radu*!

* * *

El avea colesterol;
Dânsa, curul gol!

Te îmbrățişez,
Emil

1978

Linge îndelung locul unde s-a produs ceremonialul fragmentării

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Dis-de-dimineață te uiți pe geam şi vezi cum dintr-o casă scundă, cu golul uşii deschise întunecos, iese o femeie brunetă, trupeşă, în capot lucios, larg, albastru combinat cu verde. Într-o mână ține o bucată de carne macră, crudă, roşie-însângerată, în alta un satâr mic, de bucătărie. Se apleacă, reliefând halucinant, în aerul rece, liniştit, un fund bine nutrit, şi taie carnea direct pe cimentul unei trepte. Intră cu bucățile tranşate, şiroind, în umbra încăperilor. Imediat apare o pisică tărcată-n alb-negru, care linge îndelung locul unde s-a produs ceremonialul fragmentării.

* * *

Ți-a dispărut rubrica din *Transilvania*! Şi eu care mă abonasem. Am auzit că nici Mircea Ivănescu nu mai lucrează acolo.

* * *

Ieri m-am întâlnit, în timp ce mă duceam la policlinică pentru nişte indicații, cu poetul M.U. În costum. Țanțoş. Tocmai venise de la Văratec.

* * *

Devine tot mai îngrijorătoare lipsa de cărți din librării. Teoria ta nu ține. Nu apar nici cărți proaste, te înşeli, nu apar deloc.

* * *

Jurnalul lui Radu Petrescu, când va fi publicat în întregime, va fi o operă unică în literatura română, ține minte ce-ți spun.

* * *

Privesc mult timp pe geam. Romoşan îl laudă pe Petre Stoica pentru că stă la Bulbucata. Poate că are dreptate. De fapt, sigur că are dreptate. Principalul este că el, P.S., *poate sta* la Bulbucata. Dar de ce să faci atâta caz de asta? Eu, cât am stat la Dolhasca, am căutat să nu apară nimic concret, clar, în cele ce scriam, că aş sta acolo. *Invitație la Dolhasca* (adică *numele locului*) nu a apărut decât după ce am plecat.

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Parfumurile iau forma încăperilor

Dragă Mugur,

Robi mânca infinit mai bine ca noi! Carne fragedă de ied, omletă din ouă de țestoasă, pâine fără restricții, dulciuri (budinci savante, siropuri naturale); bea rom cu sticla!

* * *

Eu, cu regimul meu, sunt flămând permanent, plus că acest regim se bate cap în cap cu cel pentru colită! Dar doctorul zice că o colită se poate uita!

* * *

Începusem *Viața şi aventurile lui Salavin* ca să citesc ceva, să treacă timpul. Şi treptat cartea m-a prins. Te-am rugat să citeşti *Jurnalul lui Salavin*, din vol. II. Nu are importanță dacă nu iei de la început cartea. Acum, aproape de sfârşit, ți-o recomand în întregime. E uşor plicticoasă, sentimentală, dar câte lucruri se spun, se discută!

* * *

E o duminică rece, înnorată. Voi ieşi până vis-à-vis, unde e poşta. Atât. Văd prost, va trebui să-mi pun pe figură o pereche de ochelari! De asta, poate, mă tem de oameni: nu le disting clar figura!

* * *

Uneori, fără nicio legătură cu ce fac, îmi aduc aminte, brusc, de mirosuri din copilărie, adolescenţă, tinereţe. Parfumurile iau forma încăperilor, spaţiilor, obiectelor care le-au emanat cândva. *Văd* în felul acesta mireasma: o magazie, un sertar, un măr!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Caietele dictando din ghiozdanele elevelor virgine încă

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Boii portocalii, cu pete vernil, polonicele încăpătoare, caietele dictando din ghiozdanele elevelor virgine încă, militarii în retragere, jocul de domino.

* * *

Trebuie să rezolv: 1. divorţul; 2. aducerea manuscriselor de la Dolhasca; 3. recuperarea cărţilor lăsate la Dolhasca.

* * *

De două zile nu mai iau diazepam şi iată-mă uşor ca o pană, nelinişţit ca un fulg în aer. Nu ştiu ce să fac cu mâinile, n-am răbdare să stau cu o carte deschisă în faţă.

* * *

Azi am fost la tribunal ca să mă interesez în privința divorțului. Ce mizerie! Geamuri murdare, pereți mânjiți, oameni trişti stând pe nişte bănci slinoase. Şi o mare surpriză: dacă vreau divorț, judecata trebuie să aibă loc, neapărat, la un tribunal din Suceava. Or, eu am fugit de acolo, am şters din mintea mea (şi se pare că viscerele au reacționat prin somatizarea şocului psihic!), am distrus acest spațiu.

* * *

Pentru *Universul calm*. Cutii de pudră roz, sutiene vechi, găsite printre vrafurile de rochii ale mamei, chiloți de damă, îngălbeniți uşor de urină, paleta, pe o parte verde, pe cealaltă roşie, de dat drumul şi de oprit trenul.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Căutam obiecte ciudate

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Femeile trebuie să aibă sânii moi, uşor căzuți, mari, cu sfârcuri groase, botoase, cafenii, chiar negre. O protuberanță prea dârză, un turgor agresiv, un pubis ascuțit, vizibil prin rochie, ne pot creşte dulceața în sânge şi, plus de asta, ne umflă inima ca pe o cameră de cauciuc de-automobil!

* * *

Pe insulă s-a încălzit din nou. Amețeala continuă mă împiedecă să văd bine caprele şi papagalii. Dar sunt multe, mulți: mişună, umplu tramvaiele, magazinele, restaurantele.

* * *

Îl voi relua pe Cehov. Opera de tinerețe, care este mai puțin deprimantă.

* * *

A fost o vreme când căutam obiecte ciudate. Mergeam pe străzi periferice şi, uneori, găseam câte ceva, n-aş putea spune ce, pentru că de cele mai multe ori bucățile de fier găsite nu le puteam identifica. Erau, desigur, fragmente din fel de fel de maşinării stricate. Un timp le-am agățat pe pereți, le-am pus pe etajere. Apoi entuziasmul mi-a scăzut. De fapt, nici nu prea mai umblam.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Vreo două-trei plecări

Dragă Mugur,

Mă gândesc să fac pentru numărul 11-12 *Echinox* o *Roua lecturii* numai din citate. Chiar titlul voi căuta să fie al unei cărți celebre (*Idiotul*, de exemplu, dar nu acesta, ci altceva). Un capitol se va numi *Plecări*. Iată două citate: 1. „Plec la Tunis, ca să conduc un magazin de gramofoane, atât, nimic mai mult“ (Duhamel); 2. „Adio colțişor plăcut, adio Agrafena Ivanovna, adio joc de cărți, cafeluță, votcă, adio toate“ (Goncearov). Ar trebui să mai găsesc vreo două-trei plecări, la autori diferiți.

* * *

Dar iată şi câteva cuvinte superbe din Charles Lamb (*Eseurile lui Elia*): „...fără să stea să se gândească mai mult decât stau pe gânduri crinii!“. Acesta ar fi motto!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Un armean şi un evreu, într-o cameră întunecoasă

Dragă Mugur,

Telefonul tău matinal, început cu veşti bune, ca să se termine cu altele mai neplăcute, m-a găsit cu *Cotidianul* încă nescris. Tocmai îmi băusem iaurtul (ah! altădată cafeaua) de dimineaţă. Poate te-a mirat faptul că la veştile tale eu râdeam! Dar ce să fac? Un pic de umor negru nu strică. Ai totuşi cifre mai mici ca ale mele la hipertensiune. Te-am tăiat!

* * *

Chestia cu tranzitul intestinal trebuie scrisă. Trebuie să recunoşti că un armean şi un evreu, într-o cameră întunecoasă, având aceeaşi vârstă, unul doctor, celălalt pacient, unul calm, celălalt vorbind, poate de spaima diagnosticului posibil, este o *temă*! Nu tresări că am spus evreu. Aici, în situaţia asta, specificul rasei, şi la unul, şi la altul, este important. Şi nu uita că totul, repet, se întâmpla pe întuneric.

* * *

Da, s-ar putea ca de la o vreme, în loc de scrisori, să ne trimitem lungi liste cu valorile: ureii, colesterolului, lipidelor, creatininei etc.

* * *

Am uitat să-ţi spun la telefon ceva esenţial: În *Steaua* 8, în articolul de fond, scris de Adrian Popescu, eşti pomenit cu graţie şi simpatie pentru *confesiunile eseistice* pe care le publici de la o vreme. (Probabil că se referă la acel eseu, pe puncte, consacrat lui Valeriu Cristea.)

* * *

Pentru ce s-o facem pe tinerii, am îmbătrânit, e cert, să ne mulţumim s-o ducem târâş-grăpiş cât mai mult şi să ţinem pixul în mână. Ia-ţi căţelul şi umblă! Nu mai mânca dulciuri! Fă abstracţie că-n lumea asta sunt lucruri

uluitor de frumoase, dar nu pentru noi! Să citim, să ne telefonăm. Uite aşa trece vremea. Din analize-n analize!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Băgând paiul în curul conceptelor

Dragă Mugur,

Într-adevăr, articolul tău din *R.l.* 37 este frumos şi bun. Ai spus câteva lucruri, fără să te enervezi, grav, cu sufletul ținut deasupra paginii. Singurul mosorel pe care ți l-aş reproşa ar fi că nu l-ai citat pe Foarță în lista aceea lungă. Dar asta e o chestie de sentiment, vezi bine!

* * *

Se pare că starea de buimăceală, de care caut să scăp, va ține cât voi rezista şi eu. Deci de la patruzeci de ani mă uit năuc la obiecte şi nu pricep mai nimic.

* * *

La Al. Ştefănescu îmi plac dezinvoltura, siguranța cu care scrie. Chiar dacă nu pot fi de acord cu dânsul totdeauna. El a învățat de la Manolescu să fie exact în orice zice, să aibă stil, să flaneze elegant printre cărți. Caracterizarea poetei C.I. (pe care nu o cunosc) o deține dintr-o scrisoare în care îmi arătam acordul cu părerile lui dintr-un articol în ce priveşte poezia lui Dinescu şi a lui C.I. şi dezacordul în ceea ce priveşte poezia lui M.U. Văd că i-au plăcut două cuvinte din scrisoare şi le-a şi citat. Dar de ce nu a citat părerea mea despre M.U.? Susțineam că el scrie *despre* poezie, nu poezie!

* * *

E o după-amiază sfântă de septembrie: lumină, lumină, lumină. Ce bine mi-a făcut mânia ta împotriva celor ce abstractizează poezia, băgând paiul în curul conceptelor! Amănunt, o mie de amănunte = viața noastră = poezia noastră. Dar aceste amănunte trebuie aranjate, bătute, ca de un vânt cald, de talent.

* * *

În tot timpul cât ți-am scris, Pufnei, secretarul nostru general de redacție, a stat pe oliță!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Tu eşti, eu esc, el este

Dragă Mugur,

Tot zicând că-s plicticoase, iată-mă la patruzeci de ani cu multe cărți importante necitite. Nu mai merge aşa: l-am luat pe Turgheniev de la început. Avantajul e că *Povestirile unui vânător* sunt traduse (mă rog, stilizate) de Sadoveanu, lucru rarisim!

* * *

Pufnei spune în loc de *eu sunt*, *eu esc*! Logica e simplă: tu eşti, eu esc, el este!

* * *

După ce i-am dat lui Ion Pop materialul pentru vreo trei numere, dintr-un foc, acum, când m-am încâlcit în o mie de analize şi-o sută de boli, trebuie, mort-copt, să dau încă unul pentru ultimul număr al anului acestuia al revistei *Echinox*. Titlul îl am, dar textul nu!

* * *

Inspirată ultima parte a articolului tău din *R.l.* 37. Suferința şi bucuria Eminescu, suferința şi bucuria Labiş, suferința şi bucuria Bacovia. Tu ai spus durerea şi fericirea, mai nimerit, desigur. S-ar putea, cred, vorbi şi de suferința şi bucuria Ion Barbu, sau chiar Fundoianu, la care țin pe viață şi pe moarte. Bacovia este, de departe, cel mai rezistent poet al nostru. *Rezistent* în sensul fizic, al trupului său atât de minat de boli. A supraviețui operei e greu. A supraviețui trupului tău e imposibil, dar el a trăit ca un schelet cu urechi enorme zeci de ani! Ce paradox: poetul cel mai bolnav în poezie trăieşte ca turcul! Are dreptate Caraion: Bacovia şi-a *imaginat suferința*, nu a trăit-o decât *după* ce a scris-o. De aici şi longevitatea fiului lui.

* * *

Din Turgheniev nu rețin, până acum, decât imaginea grațioasă a unui boier ce da drumul la porumbei, iar el, auzi! *îi privea reflectați într-un lighean cu apă*!!! Ăsta da mandarinism!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cartea asta, *Peştele*, trebuie să fie foarte pe gustul meu

Dragă Mugur,

După cum vezi, în *tabla de valori* a poetului ardelean A.P. eu nu pot exista, sunt din ăia cu traiectorie falsă, o *cărare mincinoasă*, cum zice dânsul.

* * *

Ce surpriză! În *Secolul 20*, 1, 1978, aflu că Günter Grass a publicat un roman în 1977, *Peştele*, în care o femeie are *trei sâni*! Eu descoperisem chestia asta, la Reparata, de prin ’73-’74.

* * *

În Iaşi nu a venit niciun număr din ultimul *Echinox* (în afară de cel primit de mine). Se pare că s-a întrerupt difuzarea datorită *documentului Blaga*!

* * *

Cartea asta, *Peştele*, trebuie să fie foarte pe gustul meu: bucătării, bucătărese, haleuri, sexualitate, poezie etc.

* * *

Ciudat, Dan Verona, deşi spune lucruri adevărate, clare, din cauza tonului cam mieros, cam prea *făcut*, pierde.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Trecere a sufletului şi trupului tău, prin cuvinte, în sufletul şi trupul altora

Dragă Mugur,

Luni. Zi închisă. Cineva taie lemne cu un ferăstrău de tâmplărie, pe o capră: îmi amintesc de copilărie şi de localitatea D. Noaptea vise urâte, terminate, toate, prin treziri înspăimântate, ceea ce îmi face somnul ferfeniță. Dimineața în piață, să cumpăr salată verde. E tot mai scumpă, jăcmăneală curată. Apoi pe la farmacie să iau ciclobarbital şi diazepam. La prânz puțină lectură, foarte puțină, din Turgheniev, momit de femeile, mă rog, de fecioarele lui coapte prin conace străvechi, la foc mocnit. Acum e după-masă şi aud, prin geamul deschis, tăierea secretă a lemnelor. Vara asta nu am simțit-o. A trecut în spaime, în analize, diagnostice şi presupuneri. Oh, unde-i parfumul zilelor mele sănătoase, când îmi băgam până la coate mâinile în măruntaiele cuvintelor, când zmulgeam feroce,

din zbor, mațele fluturilor şi le atârnam, cu tot cu prapuri, prin crengi, când pipăiam crinii, la stamine şi pistil, pe dinăuntru cu buricele degetelor. Uneori am impresia că niciodată, niciodată nu voi mai fi în stare să miros lacom un gard proaspăt, o cană cu apă, o cameră prin care a trecut tiptil amurgul. De ce mi se iau simțurile, aceste minunate slujitoare ale sufletului? Nu mai vedem îngeri, nu mai auzim clinchetul culorilor în curcubeie, nu mai aspirăm duhul străveziu al aerului pur, nu mai palpăm pulpa fructelor dezmățate-n miez. Un veşnic gust dulceag în gură, o veşnică amețeală, o neînțelegere, o teamă: astea au rămas.

* * *

Bine că pot să scriu, îmi zic. Dar, vai, reuşesc eu să scriu cum aş vrea? Mă feresc să-mi angajez trupul pe de-a-ntregul în rândurile trimise. Caut să ocolesc ce-i mai dureros. Nu-i cinstit. Un trandafir care s-ar abține să-şi exale aroma, pentru a nu se veşteji, ar fi cinstit? De mult, de mult timp am înțeles că poezia înseamnă *dăruire*, trecere a sufletului şi trupului tău, prin cuvinte, în sufletul şi trupul altora. Şi *pierdere, pierdere*. Ce frumos spune Nichita într-o poezie: *Eram pe o terasă de pierdere*.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Slujnice păcătoase, forfotind prin încăperi joase, în amurguri lungi

Dragă Mugur,

Citesc în catalogul trimestrial de apariții că romanul tău se cheamă *După-amiezile lui Antim*[8]. Acum e o după-amiază de septembrie, calmă, dacă exceptăm un excavator ce lucrează la vreo cincizeci de metri. Se va

[8] Titlul definitiv a fost *Ultima vară a lui Antim*.

construi un bloc nou, nu voi mai vedea nici Mitropolia, nici dealul depărtat din față. Ciori şi blocuri!

* * *

Din *Povestirile unui vânător* îmi plac mai cu seamă începuturile nuvelelor! Creează dintr-o singură frază o atmosferă dulce, melancolică, proprie sufletului meu de cititor. Dar poate că de vină e traducerea lui Sadoveanu.

* * *

Curioasă pofta mea de a citi romane cât mai vechi. Şi sunt multe, n-avea teamă. Aşa mi s-a întâmplat pe vremuri cu poezia, citeam autori *depăşiți* cu frenezie: Alecsandri, Bolintineanu, Coşbuc. Literatura modernă (vorbesc de romane) mă atrage enorm, dar nu ştiu de ce, poate conştiința că (în mine) nu am ajuns la o înțelegere deplină a ei mă opreşte. Şi iar o dau pe clasicii ruşi, pe engleji, pe franțuji de câteva sute de ani în urmă!

* * *

Abia aştept să citesc o carte, ca să o pot reciti!

* * *

Gubernia, samovarul, moşia, pădurea de mesteceni: toate mă încântă, mă fac să trăiesc leneş, să visez slujnice păcătoase, forfotind prin încăperi joase, în amurguri lungi, cu obrajii încinşi de ruşinea şi bucuria plăcerilor trupeşti, cu fesele-n flăcări sub fustele crețe, de stambă înflorată, cotrobăite de fiul cel tânăr al boierului!

* * *

Zilele în care-mi simt capul limpede sunt o minune de la Dumnezeu. Să *poți* privi, să *vezi* obiectele, ființele, să-ți încarci sufletul cu lumea din jur. Să fie o deformare de cititor faptul că vreau să găsesc *o semnificație*, ca în cuvintele tipărite, în tot ce zăresc?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Lenjeria intimă, pizdulă, a atât de seraficelor eroine din Turgheniev

Dragă Mugur,

Mă gândesc la un eseu despre veşmintele eroinelor celebre: Anna Karenina, Nastasia Filippovna, Clavdia Chauchat, Odette de Crécy etc. Treabă migăloasă. Efort plin de riscuri olfactive! Ar trebui să recitesc vreo duzină de cărți, să-mi însemn toaletele, extravaganțele lor, să le compar, pipăindu-le țesătura îmbibată de izul personal al trupurilor neprețuite. S-ar impune să ştiu câte ceva despre moda din timpul fiecărui personaj (din țara respectivă) luat la îmbrăcat şi dezbrăcat. Iată că s-ar complica infinit lucrurile! Ce culoare preferau la sutien (dar purtau?) Gruşenka lui Dosto, Eula (acea suprafemelă!) lui Faulkner? Cum erau ciorapii Nataşei Rostova? (Nu pot uita portjartierul mamei, găsit în cele mai neaşteptate locuri, având veşnic ciorapii prinşi de dânsul prin nişte catarame de cauciuc negru; nu-mi explicam cum de-l scoate aşa, cu totul!) O mie de întrebări, din ce în ce mai indiscrete, ajungând până la lenjeria intimă, pizdulă, a atât de seraficelor eroine din Turgheniev!

* * *

Foarte bună nuvela *Un Hamlet provincial.* Uite ce citat superb, bun de motto, am găsit: „Sunt şi eu ros de reflexiune şi n-am în mine nimic imediat“.

* * *

Scandal (mic) cu taică-meu pentru telefon. „De ce nu te bucuri că plăteşti mai mult?“ „De ce?“, zice el. „Pentru că am cu cine vorbi!“ Răspunsul acesta l-a descumpănit.

* * *

Mâine altă serie de analize! Am ținut două săptămâni un regim dur de slăbire. Să vedem ce-a ieşit. Deocamdată mi-am procurat *Ghidul diabeticului*.

* * *

N-au trecut cumva cele două săptămâni promise de doamna Constanța Vulcănescu? Iată, acum e sfârşitul lunii septembrie, Mugure. Bine ar fi ca volumul să fie deja pe piață la data Colocviului de poezie.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Adio, adio, fetişcane nebune, nimfomane, de la şcoala de arte şi muzică

Dragă Mugur,

Îți scriu după-masă. *R.I.* nu a sosit azi în Iaşi, trebuie să aştept până mâine. Imediat după ce mi-ai telefonat, ți-am trimis plicul cu adresa pentru Cambridge, recomandat.

* * *

Ce lumină este, ce sfâşiere dulce, eternă, în aer! Dar o văd de după geam, alterată, nu o pot mirosi. Voi ieşi puțin mai încolo pe insulă. Numărul caprelor şi al papagalilor, cu începerea facultății, s-a mărit delirant. E o deznădejde parfumată în toate. Iar eu, cu *sinapsele adrenergice* desfăcute de *propranolol*, mă îndobitocesc treptat. Adio spontaneitate, adio scrisori frumoase, adio cafea cu nemiluita, adio, adio, fetişcane nebune, nimfomane, de la şcoala de arte şi muzică, cărând în spate, ca pe nişte mitraliere-n huse, violoncele! Uit de la mână pân'la pulă! Mă duc, de exemplu, să iau un obiect, ajung în fața lui şi nu *ştiu de ce* mă aflu acolo!

Drame zilnice au loc din cauza pixului dăruit de tine, pe care mereu îl pun undeva şi apoi îl caut până la demenţă şi lehamite de om către om! Va trebui să mi-l leg cu o sforicică de gât.

* * *

Am un *diabet chimic*, adică depistat prin glicemie provocată. Doctorul îi spune *diabeţel*, dar eu, care am ţinut regim şi voi mai ţine, de-abia mă târâi. O problemă e şi cu tensiunea, care presupune ceva renal. De fapt cu rinichii sunt potolit: un rezultat are nevoie de trei luni de aşteptare, tot să trăieşti! Astea n-ar fi nimic dacă m-aş simţi bine. Dar sunt extrem de şubred, obosesc după jumătate de oră de mers, parcă plutesc, şi uit, uit, uit...

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Aşa-zisul glob ocular are ca pupilă chiar imaginea găleţii!

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Parfumul crinilor atenuat cu usturoi, roua trecută prin site de mărimi diferite şi în felul acesta clasificată. Gardurile bătute în cuie subţiri, cu floarea lucind mat. Fântânile, nu prea adânci pentru a nu provoca ameţeli găleţilor, când coboară spre propria lor imagine răsfrântă lent de ochiul opac al apei (aşa-zisul glob ocular are ca pupilă chiar imaginea găleţii!). Cărările să şerpuiască lin, nu zvâcnit, printre lanuri de secară de înălţime agreabilă, mijlocie. Dealuri indolente, pudrate cu iarbă fină, de lux, procurată la un preţ redus. Izvoarele să nu uluiască prea tare prin spontaneitatea bulbucilor, să fie ocrotite de lăstărişuri, tufişuri, plante onctuoase, elogioase, oleagenoase, lascive. Bolovanii cât mai şlefuiţi de melci, de râme; iar râmele să aibă culoarea roz, palidă, şi să deie impresia de ornament umed.

* * *

Trebuie să storc, cât mai am putere, *clipa*, doar *clipa prezentă*. Pentru că uit imediat ce a fost înainte. Nu mai cunosc parfumul, sunetul, gustul bobului de-amurg.

* * *

Îmi plac cărţile numerotate, seriile, colecţiile, operele în o mie de volume. De ce? L-am întrebat pe criticul A.C. El mi-a spus că plăcerea mea coincide cu a băieţelului său (are vreo nouă ani, cred).

* * *

Articolul lui Nițescu nu aduce nimic nou. Doar uimirea mea că-l am predecesor pe G. Cugler, despre care nu ştiu nimic! Plus observaţia că substantivul *rouă* e foarte frecvent.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Îmbibat de cifre, cu sufletul înfoiat de aritmetică

Dragă Mugur,

Nici azi, sâmbătă, nu mi-au sosit scrisorile tale. Tu ai o poştă specială, amânată, se vede treaba. Poate că mâine, duminică, va sosi un plic.

* * *

Pentru *Universul calm*. Să nu ucidem furnica. S-o lăsăm să ne cotrobăiască. În felul acesta ea se va plictisi de noi şi va pleca în depărtări. Iar după aceea va suferi că ne-a părăsit şi va reveni. Să nu uiţi niciodată, când întâlneşti un trandafir, să-i numeri petalele. Abia după aceea să-l miroşi, îmbibat de cifre, cu sufletul înfoiat de aritmetică.

* * *

Toaletele Nastasiei Filippovna. Mâşkin, în prima lui vizită la generalul Ivan Feodorovici Epancin, priveşte fotografia Nastasiei Filippovna: „Era îmbrăcată cu o rochie de mătase neagră, elegantă, dar fără pretenție“.

* * *

În Goncearov (*O poveste obişnuită*) se vorbeşte despre *zmeură uscată*. Trebuie să fie delicioasă!

* * *

Aşa cum în viață vedem la un moment dat foarte multe amănunte, ar trebui ca acum, în cărți, să avem aceeaşi acuitate specială în a le depista printre cuvintele rândurilor compacte.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Demult agoniza în mine copilul ce fusesem

Dragă Mugur,

Cu gândul la articolul lui N.M., îmi dau seama că, în momentul în care mi-am pierdut memoria copilăriei, poezia mea a dispărut. Nu e chiar aşa, mai exact ar fi să spun că atunci când s-a născut Pufnei, am înțeles că propria mea copilărie a murit. A fost un sentiment acut, net, precis. Mai demult agoniza în mine copilul ce fusesem. Dar cu apariția lui Pufnei totul a luat sfârşit. E ca şi cum mi s-ar fi exteriorizat copilăria, s-ar fi reîncarnat în altă ființă. Şi iar mă întorc şi spun că nu-i chiar aşa, dar ceva adevăr tot este în cuvintele mele.

* * *

Am reînceput *Idiotul* şi mi se pare ciudat gustul lui Mâşkin de a vorbi, hodoronc-tronc, cu oricine are ocazia, despre condamnări la moarte, execuții, eşafod etc. Ştii, e o obsesie a lui Dosto. Acum însă socot cam *brusc* felul acesta de a începe un roman. Probabil că din cauză că l-am citit, între timp, pe Tolstoi. Sau e o impresie de moment, nelipită de felul dostoievskian.

* * *

E o duminică rece. O zdreanță agățată de un acoperiş, unde tremură-n vântul ce-mi zgâlțâie uşor geamurile. În casă e frig. Pufnei răcită. Tamara dormind cocoloş încă. Sunt tot mai enervat de literele necitețe ale cuvintelor mele din scrisori. Dar mâna *nu are răbdare* să le facă mai frumoase, mai clare. Dacă mă supraveghez un pic, dispare şi urma de prospețime ce-o mai am. (Am auzit că Nichita nu mai scrie, dictează unei secretare! Iată ce înseamnă să crezi în geniul tău!)

* * *

Pentru *Universul calm*. Ediții fastuoase, în sute de volume, din Jules Verne!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Ştiai că Nastasia Filippovna locuieşte pe strada *Cinci colțuri*?

Dragă Mugur,

Te mirai aseară că recitesc *Idiotul*. Uite, m-am hotărât să nu mai evit cărțile „nervoase“ chiar dacă eu sunt acum cam cu capsa pusă. Deşi mă lăudam că nu „particip“, o lectură nu se poate face fără bătăi de inimă,

mai ales la Dosto. De data asta, cunoscând în mare ce se întâmplă, am fost mai atent la amănunte, la fleacuri aş zice. De exemplu: ştiai că Nastasia Filippovna locuieşte pe strada *Cinci colţuri*? S-ar putea ascunde sub numele străzii ceva, cumva, gândindu-ne la sexualitatea ei atât de precoce cultivată de Toţki (să nu uităm că i-a luat „o tânără, dar foarte pricepută“ cameristă franţuzoaică s-o şcolească pe la 16 ani, când a stat la ţară!) şi destul de întortocheată-n situaţii ambigui după aceea?

* * *

Fetiţa, răcită (întotdeauna în perioada asta, când deja e frig, dar căldură nu se dă, păţeşte aşa) face un tapaj enorm prin casă. Şi ca să fie şi mai bine, de vreo zece zile sunt nişte rude aici, care încurcă programul normal, pe care îl ducem cu toţii de obicei. E o calamitate invazia rudelor!

* * *

De ce adică să nu vii la Colocviul de poezie? Vom sta de vorbă, ca doi bătrânei, şi asta va fi de ajuns. Eu nu mai beau, nu mai sunt agresiv (în discuţii) etc. De fapt nici nu ştiu dacă voi putea să stau prea mult în timpul luărilor de cuvânt, obosesc repede, mă doare capul, e o adevărată porcărie.

* * *

Curios, la această nouă lectură, Nastasia Filippovna (cel puţin în prima parte a cărţii) mi-a devenit antipatică. Ce importanţă dă micuţei ei drame flocoase!!!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Gânduri necuviincioase, suflecate

Dragă Mugur,

Credeam că voi putea citi *Idiotul*. Prima parte a mers. Iată însă că a doua parte m-a întristat şi m-am oprit. Partea întâi poate fi citită separat. Începe într-o miercuri, 27 noiembrie, la 9 dimineața. Şi se termină aproximativ pe la 12 noaptea, puțin chiar după miezul nopții. O zi dostoievskiană! Mi-am notat pe un carnet toate deplasările lui Mâşkin. De fapt eu căutam să aflu toaleta din acea zi a Nastasiei Filippovna. Dosto nu o divulgă! Ceva foarte vag: „era deosebit de frumos îmbrăcată“. Mi se pare normal, Nastasia căpătase o educație aleasă, sofisticată, fusese preparată de subalternele lui Toțki (moşiereasa şi camerista) ca o trufanda în sos de mlaci! În altă parte se adaugă că avea o danteluță care-i împodobea mâneca. Diminutivul îndeamnă iar la gânduri necuviincioase, suflecate. Mai descopăr că purta un mantou de blană şi că, la ea acasă, peste haine, din cauza înfrigurării, îşi pusese o mantilă. Cam asta e tot. Totuşi, ce nostim! Dosto indică, indirect, ce lenjerie folosea! Anume: „...lenjerie fină de şifon“.

* * *

Mâşkin *o vede* prima dată pe N.F. într-o fotografie. Aici Dosto e precis: „Era îmbrăcată cu o rochie de mătase neagră, elegantă, fără pretenție...“. Însă fotografia e veche!

* * *

Nici azi, marți, n-am primit scrisorile tale: chestia devine interesantă. M-ai mințit? Bănuiesc că ai pus prea multe foi într-un plic şi acum zace pe undeva. Altădată să scrii şi tu mai puțin, că nu dau turcii!

* * *

S-a făcut neobişnuit de cald şi frumos. Voi căuta să recitesc *Jurnalul* lui Samuel Pepys.

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Rămâne să lumineze stins în veşnicie

Dragă Mugur,

Azi, miercuri, am primit, în sfârşit, scrisorile tale. Dacă volumul pe care cauți să-l înjghebi se va numi *Dimineţile lui Valter*, el va face, bănuiesc, un întreg cu *După-amiezile lui Antim* şi, cine ştie, cu *Amurgurile* altcuiva. O trilogie! Sau tu vrei tetralogie, ca Durrell!

* * *

Fragmentele (şi aşa trebuie să rămână, fragmente) sunt extrem de bine scrise, m-a încântat mai ales scena din bar. Plus chestia cu *Ce nu se vede* (o replică la *Ce se vede* a lui R.P.?) care se poate continua, cred, fiind o idee! Fragmentul cu *Ce să-i faci*, care se repetă, aminteşte de poemele lui Petre Stoica, acelea cu fiecare vers începând la fel. De fapt tu scrii un fel de parabole vioaie, din pasta pixului care, însă, am impresia că a lucrat mult până să ajungă la *uşurința* asta. Dă-i înainte, aştept plicurile chiar dacă-mi vor sosi cu o întârzâiere exasperantă. Noua critică, după cum vezi, lucrează foarte atentă pe text.

* * *

Ieri am luat ediția proaspătă de *Poezii*, Fundoianu. Cu cât trece vremea, cu atât mi se pare mai ciudat, mai important poetul acesta. Deci, pe la 24-25 de ani termină *Privelişti*, le publică şi pleacă! Gest superb. Cartea, unică la noi, rămâne să lumineze stins în veşnicie. Ce curaj, ce demență, ce orgoliu, ce ținută! Teribilă e şi prefața, poate fără asemănare în literatura noastră. Moartea lui, *a lui* e de asemenea plină de semnificații. Nu ştiu dacă ți-am mai spus, de admirat (de fascinat, de îngenuncheat) am avut pe câțiva mari poeți, dar de iubit adânc, în adolescență doar vreo trei

cărți: *Țara fetelor*, *Priveliști*, *Lupta cu inerția.* Prin ele am înțeles că pot şi eu scrie poezie. Dacă era numai *Eminescu sau Arghezi*, *Baudelaire sau Rimbaud*, nu aş mai fi avut îndrăzneala.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Să nu se mai împăturească batistele, cearceafurile, spre a nu fi jignite

Dragă Mugur,

Joi, ceață, rece, eu cântăresc mâncarea. Când să deschid geamul, o duhoare indescriptibilă: se lua gunoiul! Nu uita de întâlnirea lui Valter cu *cioara-porumbelul*! Poate că ar trebui să-l pui să îngrijească acasă o astfel de pasăre ambiguă!

* * *

Pentru *Universul calm*. Printr-o decizie, să se convină ca, la o anumită oră, să se bată covoarele în tot oraşul, fiecare cetățean având în față partitura, ca instrumentiştii unor orchestre, în aşa fel încât, împreună, să înjghebe o simfonie a neliniştii!

* * *

Azi voi cumpăra salam polonez (face parte din regim!) şi crizanteme. Pe parcurs, poate o carte de la anticariat.

* * *

Pentru *Universul calm*. Lumina electrică să fie însoțită de parfumuri fine. Apa din robinete să curgă roz, bleu sau lila, după dispoziția sufletească şi, oricum, asortată cu capotul lucios al gospodinei uşor lubrice-n gesturi. Frigiderul să murmure melodii englezeşti când este plin cu de toate. Să se înființeze tramvaie speciale pentru câinii vagabonzi (este inestetic şi

neplăcut să vezi câinii amestecați, striviți, înghiontiți de oameni). Micile curți să aibă în mijloc câte o femeie frumoasă, care să mătură cimentul, adânc aplecată, lăsând să i se zărească fesele orbitoare, rotunde, adevărate comori casnice, la îndemână. Să nu se mai împăturească batistele, cearceafurile, spre a nu fi jignite.

* * *

Ei, bine, l-am lăsat în plata domnului pe Dosto şi citesc, asta-i situația, pe Tobias Smollett!

* * *

Insit să vii la Colocviul de poezie, măcar numai pentru a ne întâlni şi a mai discuta. Vei vedea ce viață pură duc! Şi o vei cunoaşte pe secretara noastră generală de redacție, Pufnei!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Mostre de cruzime

Dragă Mugur,

Pe Tamara o bat pantofii, Pufnei e răcită, taică-meu de asemenea, maică-mea doarme foarte prost, eu, vezi şi tu.

* * *

Din Smollett, pe care îl citesc acum (ca sedativ), îți pot da mostre de cruzime: „Draci şi sânge! Înfige halebarda în mațele ăstuia de lângă tine, că eu îi zbor pe dată creierii celuilalt!“. Delicios!

* * *

Iată, tot din Smollett (*Roderick Random*), o metodă de a împiedica pe cineva să scrie: „...pune să se meşterească o scândurică cu găuri prin care

îmi voi vârî toate degetele mâinii drepte şi leag-o de încheietură cu o frânghioară în aşa chip, încât să mă împiedece să mă slujesc de pană“.

* * *

Tot în Smollett se bea bere cu rom, zahăr şi ouă! Absolut toate aceste patru elemente îmi sunt interzise!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Nastasia Filippovna îmi calcă pe nervi

Dragă Mugur,

Iată şi una din gingăşiile lui Smollett: „...capul ofițerului de infanterie marină care stătea aproape de mine fu zburat de pe umeri de o ghiulea, sări pe covertă drept în obrazul meu şi mă lăsă aproape orbit de creierii săi“.

* * *

Trebuie, altă dandana, să văd pe unde o fi pe insulă un atelier de reparat jaluzelele. Cordonul de care trag ca să le ridic şi cobor (şi după-masa am nevoie de întuneric în fortăreață ca să poată dormi Pufnei) s-a ros şi e pe cale de-a se rupe.

* * *

La anticariat, din cauza stării mele de slăbiciune, nu mai pot depista rapid, din prima ochire, cărțile care mă interesează. Şi aşa le pierd, alții fiind mai iuți. Asta mă irită atât de mult, încât, brusc, începe să mă doară capul, să transpir etc.

* * *

Pentru *Universul calm.* Să nu mai caut poezia, ci s-o aştept. Dar nu încordat, ci relaxat, uitând chiar că aş aştepta ceva. Un fel de vagă dorință subconştientă, bine acoperită de întâmplările zilnice. Poate că va veni. Iar dacă nu va veni, să nu mă supăr, doar a fost odată!

* * *

Acum, la o lectură normală, tacticoasă, Nastasia Filippovna îmi calcă pe nervi, mă scoate din sărite cu hachițele ei veşnic isterice, mă trezesc că-i spun, împreună c-un personaj din *Idiotul*: „Da' ce-ți veni, soro?"

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Plângând încet cu fața la *grădină*

Dragă Mugur,

A venit scrisoarea ta, a treia, despre Valter. Tu văd că te-ai pus serios pe făcut o carte. Dar atunci cum rămâne cu planul de-a înjgheba împreună un volum? Mi-a plăcut mai ales fragmentul în care Valter e luat de mâini de două doamne ce susțin, cu rândul, că el ar fi copilul lor! E foarte bine făcută trecerea de la real la ireal, pe nesimțite. De fapt, tu ai început să fii cam oniric!

* * *

Ți-am spus şi la telefon, cea mai bună poezie cred că este *De dragoste*. Schimbă *grădină* cu *pădure* fără nicio teamă. Hamletul *tău* poate muri oriunde doreşti tu. Plângând încet cu fața la *grădină*, se diminuează *durerea*. *Pădurea* o augmentează! *Spinoza* îmi place de asemenea. Plus *Gluma de vară* (dar aici s-ar putea să mă influențeze dedicația).

* * *

De o bucată de vreme rămân mult timp cu ochii în gol, cu pixul în mână, cu foița pe masă şi nu scriu nimic. Totul mi se pare fals. Orice cuvânt, orice sentiment. Ca într-un vis urât din care încerc de trei luni să ies; o slăbiciune, o amețeală mă ține pe loc. Cât de curios mi se pare că ceilalți sunt sănătoşi!

* * *

Colocviul de poezie e acuşi-acuşi! Se vor aduna sute de poeți, trei sferturi vor bea, un sfert nu va putea (cei bolnavi), toți vor umbla în găşcuțe şi se vor irita unii pe alții cu o infinită lipsă de prețuire. Apoi vor mai fi poetesele! Alt motiv de discordie! Unele se vor fute, altele vor strâmba din nas.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Vorbe, vorbe, vorbe spuse la nesfârşit

Dragă Mugur,

O zi de luni. Ceață, frig umed, capul plin de somniferele luate aseară. Trebuie să cobor pe insulă: 1. să iau mere şi salată verde; 2. să caut un cântar pentru adulți (Robinson nu s-a cântărit 28 de ani!); 3. să trec pe la atelierul de jaluzele; 4. să trec pe la un atelier de pus geamuri (s-a crăpat unul la fortăreață). Cam multe.

* * *

Săptămâna asta, dacă ar fi după cum spui tu, *Adio, Robinson Crusoe* ar trebui să fie în mâinile mele. Aici, în zilele Colocviului, se va lansa volumul lui Nichita, *Epica Magna*, scos de editura Junimea. Iată că pe N.S. îl urmăreşte steaua bună şi în Iaşi.

* * *

M-am plictisit formidabil de Smollett. Dar tocmai pentru asta vreau să-l citesc. Are câteva scene groteşti, puțină cruzime, în rest: vorbe, vorbe, vorbe spuse la nesfârşit.

* * *

Un roman picaresc ar trebui sa fie de doar câteva zeci de pagini, aşa cum a făcut Radu Petrescu în *Sinuciderea din Grădina Botanică*. Aproape că aş fi tentat să scriu şi eu ceva în genul acesta.

* * *

Dacă ai în bibliotecă o carte a lui Virgil Nemoianu, *Simptome*, citeşte-o imediat, înainte de a mai scrie ceva despre Valter. Te va ajuta să te detaşezi de o oarecare asemănare. Neapărat, până nu e prea târziu.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Pentru ei un scriitor e un rahat cu pretenții

Dragă Mugur,

Azi, marți, nu am nimic de spus. Aş dori să nu fiu eu, ci altul, unul cu puls şi tensiune normale, fără toate porcăriile astea ce nu-mi dau pace. O lehamite enormă, un ghinion (boala nu-i un ghinion?), o tristețe umedă ca o ceață. Dacă aş fi avut un frate, un tată sau un văr ca lumea, până acum manuscrisele mele erau aduse de la Dolhasca. Mă îngrozesc de câți ani mă gândesc că s-ar putea pierde din ele sau distruge. E tot ce am scris până la vreo 36 de ani. Îți zic, nu pentru că aş dori să le aduci tu, ar fi absurd, dar pentru a rămâne aici, pe hârtie, faptele: 1. tatăl meu nu le-a adus; 2. fosta soție nu le-a adus; 3. vărul meu mai mic, Sorin (care mereu pleacă la

Suceava, să facă planorism, şi e în legătură directă cu fosta soție, ba chiar se plimbă cu maşina mea, lăsată acolo dracului), vărul meu, nu le-a adus. Pe toți aceşti trei oameni i-am rugat, le-am explicat. *Ei nu înțeleg. Ei nu pricep*. *Pentru ei un scriitor e un rahat cu pretenții*. Dur, dar nu pentru ei, pentru mine.

* * *

Nu pot plânge acum, deşi vara asta am plâns de vreo trei ori.

* * *

Da, bine spune Marin Preda că cititorul român nu are nevoie de lamentațiile scriitorului. Dar cui să-i explic? *Numai Dinescu s-a oferit să-mi aducă manuscrisele*, dar lui nu i le dă. *Trebuie să fie tatăl meu, o rudă de-a mea*. Mi-e şi ruşine să-ți scriu despre asta. Mai ales că, se pare, corespondența mea e supravegheată. Şi dacă e aşa, de ce eu m-aş face că nu ştiu?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Iar ea, țața divină, să se aplece deasupra unei găleți pline cu apă

Dragă Mugur,

Curios lucru, acum, când aştept de la o zi la alta să-mi apară cartea, scriu foarte greu *Cotidianul*. E o dimineața de început de octombrie. Aceleaşi zgomote ale oraşului din jur; în stânga, în jgheabul format de două acoperişuri de tablă, s-au adunat frunze galbene, lucioase încă. Mă uit lung la ele, le-aş băga într-un sac, aş umbla cu dânsele-n spinare pe străzi, să le dau foc undeva, la periferie, în cinstea unei țațe formidabile de mahala. Să fim beți amândoi de fumul autumnal, iar ea, țața divină, să se aplece deasupra unei găleți pline cu apă, ca eu să-i pot vedea mai bine

cracii şi bucile goale, albe, crăpate flocos, mustos, sub capotul înflorat înfiorător.

* * *

Tu faci o carte, asta e, cu Valter! Nu te laşi deloc, nu stai degeaba. Am impresia că *euforia* (pentru că trebuie să fii vesel, să ai o voioşie interioară ca să scrii) ți-a venit după înlăturarea spaimei date de boală. Ți-ai făcut o radioscopie gastrică, ai văzut că nu-i chiar negru şi ai început să scrii de bucurie! Nu?

* * *

Să pot citi şi eu ceva care să-mi curgă ca untdelemnul pe rana sfântă. M-a apucat o nebunie: vreau să-i citesc pe Dante şi pe Shakespeare*. Dacă scăp viu după ăştia, mă pun pe citit numai cărți de poveşti!*

* * *

Taică-meu se ceartă cu Pufnei (care are doar 2 ani şi opt luni) cum ar face-o cu un om de vârsta lui. Adică țipă, se scandalizează etc. Iar ea nu pricepe nimic!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Tot ce spunea unul spân şi fără o mână

Dragă Mugur,

Tot uitam să-ți spun despre o modificare esențială, survenită acum vreo săptămână, în viața mea. Pufnei nu mai doarme în cameră cu mine şi cu Tamara. Schimbarea am fost nevoit s-o fac din cauza somnului defectuos (chiar cu somnifere) pe care-l aveam. Fetița se trezeşte noaptea, trebuie iar adormită etc. Nu am mai putut rezista! Îmi pare nespus de rău, dar luând

ciclobarbital şi fiind trezit peste două-trei ore, deveneam atât de nervos, încât nu mai puteam readormi.

* * *

Dacă aş copia, acum, nişte citate, aş încropi *Cotidianul*. Dar m-am plictisit de copiat. Saltă în mine o furie continuă. Odată m-am gândit serios să sparg *toate* geamurile casei (sunt trei camere plus bucătăria). Ar fi o descărcare. Dar ar răci Pufnei până le-aş pune la loc. Şi ceilalți, bineînțeles.

* * *

De câte ori vorbesc cu taică-meu (încerc să vorbesc), ajungem la ceartă. Îmi vine să crăp ca să vadă că nu are dreptate. Dar ce folos am eu dacă voi crăpa?

* * *

Şi cât de mult urăsc literele! Nici eu nu mai înțeleg bine după ce scriu ceva. Ştii cum mi-am stricat scrisul? La facultate, la nişte cursuri grețoase de economie politică, unde trebuia să scriu foarte repede tot ce spunea unul spân şi fără o mână! Eram în anul întâi. E o exagerare, desigur. Însă trăim, Mugure, exagerat! Scrisul meu e aşa datorită *nervozității* mele şi a *slăbiciunii*.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Teiul are flori hermafrodite!

Dragă Mugur,

Azi am primit programul Colocviului. Ceea ce mi se pare bizar este că discuțiilor, în cele trei zile, le sunt afectate, practic, doar cam trei jumătăți de zi. Să-l studiezi atent şi să vezi că aşa va fi. E aici *o şmecherie* neplăcută!

Oamenii se întâlnesc să discute probleme specifice, nu să se ducă la Nicolina să-şi citească poeziile! Pentru întâlniri cu cititorii şi lansări este timp tot anul. Iar un al doilea Colocviu de poezie nu prea văd când o să aibă loc.

* * *

Mi-ai mai trimis vreo scrisoare cu Valter? (Ciudat, azi mi-am adus aminte de misteriosul Walter din *Întâmplări în irealitatea imediată*, de iniţierea autorului în acel bizar ritual sexual cu ajutorul unei pene!) Văd că nu am mai primit. Iar tu mi-ai spus că mai ai scrise încă vreo două bucăţi.

* * *

Se vehiculează, din nou, prea mult numele lui Nichita. Uite, eu nu cred că din toţi poeţii în viaţă, Nichita ar fi cel mai bun. Înainte erau Arghezi, Bacovia, Blaga, Barbu. Ei, acum ar trebui să fie tot vreo 4-5 mari. Dar după cum se discută parcă ar fi numai Nichita într-un vid absolut de valori! Şi nu-i adevărat, deloc adevărat.

* * *

Mi-am cumpărat un *Atlas botanic de buzunar*. Teiul are flori hermafrodite! Să nu uităm prezenţa obsedantă a teiului la Eminescu.

* * *

Lumina de octombrie pe care nu o pot descrie. Într-o seară, mai demult, am auzit o melodie de la un radio din vecini şi mi-am dat seama că aş mai putea scrie. A fost ca o amintire a unei clipe din copilărie, repede uitată, dar orbitoare în secunda desfăşurării ei nostalgice. Acum aştept cartea şi apoi o să văd ce mai pot face.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Vorbesc de *starea trupului*, nu de *starea poeziei*

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Ar fi şi plantele medicinale. Infuzii şi decocturi. Iată, eu, urmând o indicație găsită într-o carte, îmi fac ceai din mentă + romaniță + pojarniță. Ideal ar fi însă un ceai din *trei-frați-pătați*, dar nu găsesc.

* * *

Au apărut câteva volume interesante la Cartea Românească. Mă refer la ultimul lot: Mălăncioiu, Turcea, Paul Emanuel... Te-aş ruga, când apare Baconski, să-mi opreşti şi mie un exemplar, aici nu cred că-l voi prinde.

* * *

În ultima vreme aveam impresia că mi-am mai revenit (vorbesc de *starea trupului*, nu de *starea poeziei*, de asta are grijă Nichita!), dar iată că din nou a început bălegarea intempestivă. Ce-o fi cu aparatul acesta al meu digestiv nu pricep. S-a dereglat total. Dar până când?

* * *

Când ies pe insulă, de o bucată de vreme, mă uit mai mult în pământ, adică în asfalt. O bizară lipsă de apetit sexual. Probabil că sufletul meu este profund supărat, surpat în beciuri de lipsă de speranță, dacă pot trece indiferent pe lângă atâția craci infiniți şi sâni superbi, fese într-o veşnică transhumanță carnală de neoprit.

* * *

Mi-ai spus: „Când am cartea ta în mână, îți dau telefon“. Şi eu tot aştept telefonul acela şi stau ca mutul. Să-ți dau eu mi-e jenă, ar însemna că te *pisez* şi doar nu tu tipareşti volumele, ci tipografia.

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Manuscrisele de la Dolhasca

Dragă Mugur,

Deci eşti la Vălenii de Munte. Asta înseamă că ar trebui să-ți scriu în lipsă. Voi pune câte 2-3 foițe într-un singur plic. Mi-ai părut supărat la telefon, nu aveai acel entuziasm *făcut*, ca de obicei. Ți s-a întâmplat ceva? Am impresia că te-ai certat cu careva.

* * *

Azi, *8.X.1978*, mi s-au adus manuscrisele de la Dolhasca de către un unchi de-al meu, tatăl lui Scarfas (Sorin), fratele vitreg al mamei. La prima verificare nu lipseşte decât un ciclu (de vreo 5-6 poezii), *Elogiul Reparatei.* Dar din manuscrise îl pot reface. Nu-i doar ultima variantă, cea bătută la maşină. Țineam mult la aceste sonete crude şi lucrate la marele fix, după nişte ciorne de pe la 24 de ani. Să sperăm că se va reface pierderea. În rest totul pare în ordine. N-am putut verifica în întregime fiindcă m-a apucat o durere de cap cumplită (probabil tensiunea). Aşa că am lăsat baltă orice şi voi continua mâine, zilele următoare. Printre manuscrise am găsit şi o scrisoare de a ta. (Scrisorile, multe, le voi primi altă dată, acum au fost doi saci de hârtie foarte grei.) Şi un răspuns la o anchetă privind inflația în poezie, pe care tu urma să o publici într-un fel de caiet al Cărții Româneşti.

* * *

Deci una din probleme s-a rezolvat. Rămân: scrisorile primite, divorțul, cărțile (la Dolhasca aveam o bibliotecă enormă!).

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Sunt sensibil, fă, sensibil

Dragă Mugur,

Cu manuscrisele pe jos, întinse prin întreaga cameră, simt că-mi pierd capul! Voi renunța pentru un timp să mă uit prin ele, deşi mă tentează să le iau foaie cu foaie şi să le cercetez.

* * *

Am împuşcat o nouă criza de colită. O pun pe seama emoțiilor avute cu aducerea şi verificarea manuscriselor. M-am plictisit enorm de doctori. Însă trebuie să mă duc să-mi controlez tensiunea.

* * *

Nu am primit încă al patrulea plic cu Valter. (Nu mă pot abține să nu mă gândesc la cum era îmbrăcat acel Walter al lui Blecher!) Să-l fi trimis joi? Păi azi e luni, ar fi trebuit să ajungă de vreo două zile! Iar merge poşta ca melcul şchiop?

* * *

Pe insulă zilele sunt dureros de frumoase. Probabil că şi acolo, la Vălenii de Munte, lumina te face poet. Însă un poet ce scrie! De aceea aştept curios poeziile pe care mi-ai spus că le-ai înjghebat anul acesta.

* * *

Iată două versuri descoperite în manuscrise:

„Sunt sensibil, fă, sensibil
Până la oribil!“.

* * *

Va trebui să mă duc la Suceava, să aranjez chestia cu divorțul. Ceva atât de neplăcut, că numai scriindu-ți aici şi mi se face părul măciucă!

* * *

Ştia el bătrânul Robi ce ştia! De asta nu s-a încurcat cu femei! S-ar fi dus naibii toată insula lui cu capre şi papagali! Tot mai mult îmi dau seama că Robi e un tip ultra!

* * *

Un păianjen mic, negru, îmi umblă printre litere!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Ca doi fraţi-iepuri

Dragă Mugur,

Azi am primit plicul tău din Vălenii de Munte. Deci, nenişorule, să mă apuc să lucrez ca un ocnaş, tăind, însemnând! Bine. Doar să-mi revin din iritarea asta continuă.

* * *

Ce lipsă de chef monstruoasă! N-aş scrie un rând. De vină e şi faptul că nu mai vine *semnalul* la carte. Dar după ce o să sosească? Mai găsesc eu motive, n-avea grijă!

* * *

Deodată, cu apariţia manuscriselor mele în casă, am început să simt o responsabilitate sâcâitoare faţă de scrisul meu! Mormanele de coli mă obligă.

* * *

Caprele, oh, caprele de pe insulă mă înnebunesc. Mai ales cele de la liceul de arte, cu teribilele lor instrumente de suflat, întortocheate bizar,

sau cu coarde, violoncele în huse cărate în spate ca puştile cu lunetă, tromboane încolăcite ca nişte şerpi căutând cu gura lacomă trupurile proaspete ale elevelor grave, cu ochii în pământ de atâta muzică a sferelor lor proprii: sânii globulari, coapsele ondulând în opturi hoţeşti, parcă pe-ascuns, în spaţiul toamnei sfâşiate de melancolia ireparabilei treceri a timpului. Cum să ignori „eliminatele“, cele care-au fost prinse făcând plajă, goale puşcă, pe Conservator!

* * *

Unde a dispărut *cioara-porumbelul*? Caută animalul acesta şi vezi ce mai e cu viaţa lui oximoronică.

* * *

Şi totuşi, ce bine e că mă voi întâlni cu tine! Vom mai sta un pic de vorbă, ca doi fraţi-iepuri, fricoşi, vom mai bea nişte apă minerală. Parcă văd că pe lângă tine vor foi fel de fel de viermişori interesaţi să-ţi intre în voie ca să le publici cărţile!

* * *

Am găsit o scrisoare de-a mea, scrisă în 1972, iarna, pe care nu mai ştiu de ce nu ţi-am trimis-o! Ce uşor scriam atunci! Nimic forţat. Curgeau cuvintele ca uleiul prin pâlnie. Acum parcă aş săpa la scos cartofi.

* * *

Pufnei nu pricepe nici în ruptul capului cum de toate zilele săptămânii sunt „azi“, când una e luni, alta marţi etc.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Dumnezeu te pocneşte cu copita

Dragă Mugur,

Am primit alt plic cu Valter de la tine, îți priesc Vălenii de Munte! Minunat! Fragmentul *Mărturisire* m-a făcut să jubilez. Ce idee! Cum naiba nu mi-a venit mie? Asta e întrebarea care mă roade. Dă-i înainte cu Valter. De aici va ieşi o carte sprintenă, *dureros* de sprintenă. Până acum de ce nu te-ai jucat în felul acesta? Uite că țâşnesc din tine bucurii sclipitoare. Numai să nu-ți pierzi cheful. Da, e o descoperire *Vampa lui Aladin*!

Şi *Vatra* 9! Prima poezie e foarte bună, cea în care Dumnezeu te pocneşte cu copita, ca să-ți atragă atenția că mai este şi el în cer şi pre pământ!

* * *

Interviul cu Ion Pop e folositor. El are un ton melancolic. Spune lucruri simțite, *decent* simțite. Eu nu am avut loc să-mi desfăşor panglicile şi să suflu-n păpădii. Dacă voi face o carte de interviuri, voi lungi discuția cu el până la vreo 15-20 de pagini.

* * *

Dar ce zici de fantasmagoria, de alchimia lui Foarță? Îți dai seama ce clare îi sunt lui literele-n cuvinte ca să se poată răsfăța în halul acesta? Pare un exercițiu steril, numai pare. Este, de fapt, o demonstrație! Cu aceleaşi litere, în aceeaşi ordine, dar schimbând *gruparea* lor, apar alte cuvinte şi, culmea, alte sensuri. *Deci, principalul e spațiul dintre litere, locul alb dintre cuvintele ce curg unul din altul sau se strâng cum vrea Demiurgul clipei, numit Foarță*. Pur şi simplu dinamitează limbajul, ne arată că totul e o iluzie de moment, *esențial e golul*, felul de a-l plasa în magma veşnic bolborosindă, suavă, a silabelor.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O simplă vânzătoare de bilete e mai absurdă decât ei doi împreună

Dragă Mugur,

Mă cam doare capul în ultimele zile. Tot răsfoind prin manuscrise, am dat de câteva scrisori pe care nu ți le-am mai trimis. Ciudată întâlnire! Mai sunt câteva zile şi ne vom vedea. O să treacă mai repede. Să nu uităm să discutăm despre ce ne interesează. Eu promit să nu mă las antrenat în nimic ce mi-ar dăuna: băut, discuții cu fel de fel de tipi.

* * *

Orice gând mi-e însoțit de zgomotul tramvaielor şi-al hidroforului.

* * *

Mi-a dat telefon Iulia. Chestia cu avionul nu am putut-o rezolva. E bizar, dar pentru un bilet de avion Iaşi-Bucureşti trebuie să te adresezi agenției din Bucureşti. Şi ne mai mirăm că noi i-am dat pe Urmuz şi Eugen Ionescu! O simplă vânzătoare de bilete e mai absurdă decât ei doi împreună!

* * *

O, în *Tribuna* 41 cronica la *Piatra palidă* de Felea. Iar când deschid *L.*, dau iar de o cronică, la aceeaşi carte, de Doina Uricariu! Ai o săptămână bună.

* * *

Te aştept marți în fața agenției. Acolo opreşte autobuzul de la aeroport. Sper să-mi aduci cărțile. Am emoții. Cum naiba mai arăți? Eu sunt cam pleoştit.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Ceva ce bate în tine ca un val moale

Dragă Mugur,

E duminică după-masă. Lumina caldă, aerul rece. Toamna şi iarna am soarele mai toată ziua în camera asta. Sunt nerăbdător să vină marți dimineață. Canibalul Marți! Te vei aranja la hotel sau aici, chiar în blocul în care stau eu: e o doamnă ce ia în gazdă pentru câteva zile. Vom vedea noi.

* * *

Citesc câte puțin din *O mie şi una de nopți*. Îmi fac însemnări. Voi scrie ceva, cândva. Acum, în clipa asta plină de lumină albă, aş vrea să fiu singur, cu un caiet în față, undeva, nu ştiu unde, poate în dosul casei din Dolhasca şi să scriu, să pândesc iarba, zidul de cărămidă, pietrele, dealurile... Mi-e dor de scris! Dar nu *scrisul* într-o cameră, ci *scrisul* afară, în uşoara bătaie a vântului, cu frunze căzându-mi pe mână, cu insecte sfârâind alături, cu mere şi pere putrede pe jos, absorbind adânc în piept mirosul lor acid, fermentat, uşor fetid, incitant. *O mie şi una de după-amiezi*.

* * *

Să stai şi să priveşti la nesfârşit lumina, într-o împăcare esențială cu lumea înconjurătoare. Ce blândă oră. Ce gingaşă despărțire a tristeții de suflet, parcă s-ar desprinde un var, abia uscat, un strat subțire de pe-un perete trainic, gros. Simt soarele pe fața mea.

* * *

Dacă te gândeşti bine, poezia nu-i chiar aşa de greu de captat. Totul e să prinzi creionul sau pixul în mână, la ora potrivită, şi să-ți fie poftă să spui ceva ce bate în tine ca un val moale. O lene duioasă față de amănuntele vieții. O acceptare şi o împodobire a tot ce se întâmplă. Să ai cuvinte la

îndemână, să ai sănătate, să ai o mică bună dispoziție, să ai răbdarea şi curajul de-a crede că faci o treabă ca lumea.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

O altă operă vastă: *O mie şi una de după-amiezi*

Dragă Mugur,

Şeherezada povesteşte o mie şi una de nopți regelui Şahriar, făcând cu dânsul, după încheierea fiecărei povestiri, dragoste (închipuie-ți numai cu ce varietate în alegerea pozițiilor!) pe deşălate, până în zori. În prezența atentă şi poate chiar lubric-cooperantă a surorii ei mai mici, Doniazada. Ei, uite, eu cred că Doniazada, la rândul ei, îi povestea regelui Şahriar, în fiece după-amiază, câte o povestioară. Numai că mult mai scurtă şi mai deşucheată; timpul era redus, regele trebuia să doarmă măcar la prânz, ca să-şi revină la deplina lui virilitate. Aceste mici romanțuri licențioase, spuse cu burta plină de mâncăruri rafinate, s-au constituit într-o altă operă vastă: *O mie şi una de după-amiezi*. Ea a fost arsă din ordinul Şeherezadei, care-i trânteşte şi trei copii regelui, geloasă pe harul picant al Doniazadei cea precoce. Eu singur dețin ciorna pornolitricei lucrări (Doniazada îşi făcuse un plan scris!) şi pot recompune, la virgulă, totul. Dar îmi trebuie sănătate şi nițel curaj. *O mie şi una de după-amiezi* cuprinde 1 001 de povestioare de nicio pagină fiecare (regele Şahriar, umflat cu carne de gazelă şi cu dulcețuri sățioase, adormea în 5-10 minute, mai ales că noaptea îi era acoperită de mintea şi trupul atât de inventive ale Şeherezadei, ajutată şi de Doniazada cea frăgejoară).

* * *

Luni, miros grețos (gunoiul?), ceață vagă pe dealuri, Mitropolia adormită-n cele patru turle ale ei. Se aude zgomot de cioburi de sticlă strânse-ntr-o

căldare. Cineva dă telefon că se citeşte apometrul şi trebuie să coboare tovaraşul Brumaru (taică-meu!) ca să asiste.

* * *

Deci mâine dimineaţă ne vom întâlni. Tu, probabil, vei aduce cartea. Vom avea timp să discutăm, nestingheriţi, măcar o zi. Apoi va începe nebunia totală. Şi eu nu-s deloc apt.

* * *

Toţi vor să facă curat prin casă! Iar mie mi-e o lehamite enormă de chestia asta. Ce rost are, spune şi tu, să tot scoţi şi să baţi covoarele cu o mânie sfântă, ca apoi să le pui la loc, cuminţi? Ce rost? Mai ales dacă nu te simţi în putere, transpiri, îţi dai duhul de oboseală?

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Cam înţepată-n cur, dar drăguţă-n obraji

Dragă Mugur,

Iată că, din cauza ceţii, sosirea ta la Iaşi s-a amânat cu vreo două ore. Ce fac eu? Eu m-am sculat de dimineaţă (după o noapte dormită prost) şi m-am uitat pe geam: ceaţă groasă, duşmănoasă, cu câlţi! Totuşi, pe la 9, am fost la agenţie şi am întrebat sfios cam când va fi posibil să ajungi. „După ce se ridică aici ceaţa“, mi s-a zis. „Bine“, zic eu, „am feştelit-o!“. S-a uitat mirată (funcţionara cam înţepată-n cur, dar drăguţă-n obraji), apoi, văzând că nu e o aluzie la sexul ei flocos (presupun!), a zâmbit şi a dat foarte feminin din umerii înguşti, traşi în jos de două mamele paraşutate, adică: „Da, aţi feştelit-o, dar eu nu mă fut decât cu cine-mi place!“. (Bineînţeles, asta în mintea ei... sau a mea?; replica audibilă suna altfel!) M-am dus la piaţă distrus şi am cumpărat, de jele, salată verde (cu asta îmi mai îndulcesc zilele) şi 3 kilograme de mere. Pe urmă, în mers alert

spre fortăreață, am mai umflat, tot de jele, încă 3 kilograme de mere! Uitam, înainte de a ajunge în piață, am trecut pe la anticariat şi am prins un Sadoveanu (*Opere*, 17). Şi iar, de data asta telefonic, m-am interesat ce-i cu avionul. „Poate pe la 10,30 pleacă din Bucureşti.“ Deci aici va fi pe la 11,30-11,45. În felul ăsta mai bine veneai pe rotile sau cu trotineta!

* * *

Te anunț că iau, de câteva zile, şi nişte picături pentru dezimbecilizare. Un medicament ce se dă la babalâcii senili!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Cu gentoiul târâit după tine, parcă plin de bolovani

Dragă Mugur,

Să reîncep. Pauza a fost de şase zile. De marți până marți. Rămâne să completez golul pe parcurs, când voi fi mai în formă.

* * *

Deci ai plecat. Erai trist în pardesiul acela, cu gentoiul târâit după tine, parcă plin de bolovani. Normal, n-am discutat mai nimic (nici nu se putea), dar ne-am văzut. Cât o mai ducem? Vom vedea noi!

* * *

Am citit scrisoarea. Nu e bine să te cramponezi prea mult în *Ce nu se vede.* Ştiu că-ți place (ca şi mie) *tema* asta, păstreaz-o, nu o seca dintr-odată. Cartea va reveni la ea *pentru a te odihni*, după alte pagini, şi atunci va fi o adevărată sărbătoare!

* * *

Trimit fără chef cărțile. Nu am fost niciodată atât de lipsit de entuziasm. Probabil că de vină e starea mea fizica. Am mai slăbit un kilogram!

* * *

Zilele astea, de când ai plecat, nu am făcut absolut nimic. Stau întins în pat şi nu pot nici să mă gândesc la ceva anume. Iată, sâmbătă, duminică, luni nu ți-am scris. Să nu crezi că din cauză că eram supărat. Nu, pur şi simplu nu am avut cuvinte în cap. Şi ce greu am compus cele câteva dedicații! Înainte săltam de bucurie când trimeteam cărți proaspete. Ce naiba s-a întâmplat?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Pânzele fleşcăite ale unor corăbii fără vânt, întinse între hornurile unei clădiri din fața mea

Dragă Mugur,

E miercuri dimineață. Zgomot de sticle încărcate sau descărcate. (Îl aud mereu, curtea interioară e în spatele unui hotel, Continental, care are şi un bar ce e veşnic alimentat cu băuturi; vin camioane pline cu fel de fel de sticloanțe.) Ceața, câțiva copaci galbeni pe care-i zăresc de la geam. Luni am făcut o nouă serie de analize. Vineri de abia, rezultatul.

* * *

Va trebui să mă rad, să duc nişte cărți la poştă, să trec pe la librărie, cam atât. Te văd iar în pardesiul (sau paltonul?) tău cenuşiu, cărând o geantă uriaşă. Mâzga de pe suflet a început să se usuce.

* * *

Pentru *Universul calm*. Rufele întinse pe casă (văd chiar acum nişte cearceafuri albe, enorme, atârnând nemişcate, parcă-s pânzele fleşcăite ale unor corăbii fără vânt, întinse între hornurile unei clădiri din faţa mea), fumul din hogeacurile lungi de cărămidă, urcându-se *vertical* spre cer (dacă s-ar înălţa oblic, aş deveni nervos!).

* * *

Iată un citat din *O mie şi una de nopţi* bun de pus motto: „Cele cinci degete de la mâna mea stângă fie în ochiul tău drept, iar cele cinci degete de la mâna mea dreaptă fie în ochiul tău stâng“. Asta ar fi atitudinea modernă a autorului faţă de cititor!

* * *

Tot în *Halima*, un cuplu: Frumosul-Fericit şi Frumoasa-Fericită! Ce vrei mai mult?

* * *

Vorbeai mereu de lipsa de afectivitate a oamenilor. Şi eu o resimt acut. Dar de ce ar trebui oamenii să fie afectivi cu noi? Cred că e o pretenţie, o obsesie falsă. Lipsa de afectivitate e starea normală a oamenilor; anormală e dorinţa noastră!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Papagalii uzi, caprele lâncede

Dragă Mugur,

Pe insulă au început ploile autumnale. De-acum e bine de stat în hamac, mâncând smochine din farfurii largi de cristal şi citind despre tribulaţiile

sexuale ale Şeherezadei, acompaniată de fanteziile pipărate ale surioarei ei minore, Doniazada. Papagalii uzi, caprele lâncede. Ferestrele fortăreței vibrează uşor. Robinson nu avea manuscrise şi nu se înfunda în ele, căutând cuvinte scrise cu zeci de ani în urmă. Păcat.

* * *

Erai trist ieri, în coliba ta de pe Bibescu Vodă, când ți-am telefonat. Ce ai pățit? Nici eu nu mă simt bine. Uneori, nu totdeauna, cad într-un fel de indiferență şi-mi zic: ceea ce mi-e scris, vers mi se face! Şi-n frunte mi-e pus!

* * *

Frumos răspunsul tău din *S.* 9 la ancheta privind poezia. Numai că, vai! prea mulți poeți îți plac şi asta devine suspect. Ți-aş atrage atenția că nu ai pomenit de poeta C.I., foarte limpede, neruşinată cu inocență şi sinceră în tăietura exactă a versului. Nu uita: C.I. Şi eu am descoperit-o mai târziu decât trebuia.

* * *

Pufnei mă întreabă din când în când: „Unde-i nenea Muguru?“.

* * *

Pentru *Universul calm*. Plăpumi uşoare, sub care să leneveşti dimineața, nici treaz de tot, nici adormit, lăsându-ți gândurile să se transforme pe jumătate în realitate, într-un fel de vise *văzute* cu ochii deschişi.

* * *

Am făcut o primă lectură a poemelor trimise mai demult. Impresia e de apocalipsă, de groază, de întuneric. Asta în ansamblu. E foarte greu să detaşez fragmente pentru că, se vede, totul a fost scris ca într-un delir negru. Voi reciti şi voi încerca să mă bag şi mai mult în atmosfera, în aerul

lor. E o carte! Poate că farmecul ei ar fi deplin, lăsând-o aşa, curgând cum a vrut ea, nu cum încerci tu s-o coteşti.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Să n-ai nimic în scorbura asta umedă a trupului

Dragă Mugur,

Ştii ce nu se vede? Nu se văd organele noastre interne, viscerele noastre distruse! Asta-i. Restu-i literatură!

* * *

Pufnei a venit lângă mine. „De ce stai aici?“, o întreb. „Ca să văd cum scrii!“, îmi răspunde. Deci *se vede* şi cum scriem!

* * *

Pentru *Universul calm*. Să n-ai ficat, să n-ai inimă, să n-ai plămâni, să n-ai rinichi, să n-ai nimic în scorbura asta umedă a trupului.

* * *

De-ai şti ce lehamite mi s-a făcut de toate analizele! Acum colesterolul e normal. Au crescut însă, iar, lipidele şi glicemia. Plus nu ştiu ce dracu', la limita superioară a normalului, la ficat. Îmi vine să nu mai fac niciodată nimic. Să văd, crăp sau nu crăp?

* * *

Ce este, dom'le, cu Grete Tartler? Eu nu am prea citit nimic de ea. La Colocviu, pe sală, am cunoscut-o şi i-am cerut o cărțulie tradusă din arabă.

Mi-a trimis-o. Poezie arabă preislamică. Tipa (citesc în dicționarul lui M.P.) e profesoară de violă şi studentă la filologie, secția arabă. Hm!

* * *

Canibalul Vineri şi-a făcut datoria: e o zi frumoasă, cu cerul închis. Eu am gura amară, amară. Te rog să urgentezi, pe cât posibil, trimiterea restului de *A.R.C.* şi să-l rogi pe cel care face pachetele să nu puna mai mult de 25-26 într-un pachet. Deci vreo patru pachete. Îți expediez banii pentru ele urgent.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Bați catifeaua cu nuiaua până la extenuare şi te calmezi brusc

Dragă Mugur,

Nu mai iau somnifere. Din cauza ficatului (există şi el!). Dorm cum dă Dumnezeu.

* * *

Ce ecou mic a avut cartea de corespondență *Negoițescu-Stanca*. S-a vorbit un pic la început, apoi pauză deplină. Cartea, unică la noi, nu merita tratamentul acesta.

* * *

Cineva, la un bloc de vis-à-vis, şi-a pus pe sârmă, în balcon, multe piei de oaie la uscat. E oribil. Adie o putoare de zile mari.

* * *

Un porumbel alb, extrem de curat, trece pe cerul vânăt. Câteva ciori negre, fixe, stau pe antenele de televizor de pe blocuri. Ce-ți mai face *cioara-porumbelul*?

* * *

Aştept de la tine continuarea scrisorilor bătute la maşină. Dă-i înainte, chiar dacă acum ai impresia că nu merge. Scrie *în silă*, cum făcea Rebreanu.

* * *

Pentru *Universul calm*. O nuia foarte subțire, flexibilă, verde, de-abia ruptă, mustind de seve acrişoare, şi o bucată de catifea veche, de culoare închisă, vişinie. În cazul în care simți o cât de mică iritare, un minim frison nervos al trupului sau al sufletului tău de dovlecel, bați catifeaua cu nuiaua până la extenuare şi te calmezi brusc.

* * *

Fumul fin, aburos, dintr-un coş de cărămidă, înalt, trecut peste un geam întunecos. Acoperişurile verzi cu pete umede. Şi chiar în clipa asta radioul întrerupt de cineva. Mă gândesc că l-a oprit o femeie somnoroasă, cu părul ciufulit, doar c-un capot pus alene pe trupul emanând încă acea căldură parfumată a aşternuturilor părăsite dis-de-dimineață.

* * *

Mi-e teamă să scriu despre spaimele mele pentru a nu le augmenta, a nu le atrage şi mai mult spre mine.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Reparatei îi dispar cei trei sâni

Dragă Mugur,

Dimineața e rece, neprietenoasă. Acoperişurile-n brumă. Pe jos, în curte, mişună copii înfofoliți. Pe blocul de vis-à-vis (blocul Gioconda!) aceleaşi piei de oaie, flocoase, puse la uscat. Ciori nemişcate pe antene. Cerul albastru, trecând în albicios departe, pe dealuri.

Pentru *Universul calm*. Cheutorile şi nasturii într-o dulce înfrățire amoroasă pe hainele noastre calde de dogoarea trupurilor. Buzunarele adânci, primitoare de nuci, bile şi mosorele. Pantalonii lărgoşi, lucind la fund de atâta întrebuințare (statul pe scaun şi bătutul tenace la maşină!), cu scame afectuoase pe manşete. Pantofi cu blacheuri moi la tocurile joase şi la vârfurile late, pătrate, silențioase. Raglane uriaşe, din stofă englezească, umbrele somptuoase, acoperind, la nevoie, oameni îmbrățişați în ploaie.

* * *

A venit momentul să dau afară din casă nişte garoafe veştede. Nu se aşteptau să fie huiduite!

* * *

După cum ştii, în Gogol, unui personaj îi dispare nasul. Tot aşa, într-o bună zi, Reparatei îi dispar cei trei sâni. Se întâlneşte (tot ca în Gogol) cu ei pe stradă, să zicem pe Cuza Vodă, cam pe lângă Poşta centrală. Uneori cu toți trei deodată, formând un colier cărnos, senzual, în aerul pur. Alteori, cu fiecare în parte, bine sfârcuit, rotund, apetisant. Mai rar, cam în zilele cu număr par, cu câte doi, al treilea venind totuşi din urmă, la mare distanță. Scandal în urbea noastră. Cei trei sâni continuă să-şi facă apariția prin cofetării, cinematografe, magazine cu aparate electrice, la policlinică etc.

* * *

Ce zici de numele ăsta: Alajbicovici Jambura? E autentic! L-am întâlnit la un cetățean onest ce-şi scotea banii de la C.E.C.

* * *

Cioară pe ciment (titlu de tablou).

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Malva, nimfă de lift

Dragă Mugur,

Dacă-i s-o ducem aşa, mai mult morți decât vii, s-o ducem, ce dracu' să facem! Asta ar fi introducerea. Cuprinsul e gustul meu amar din gură. Încheierea s-o lăsăm pe mai târziu.

* * *

Acum ar trebui să descriu îndelung, în cele mai mici amănunte, un tub de pastă de lipit, dar n-o fac şi astfel va dispărea în neant o pagină excepțională! Ce părere ai?

* * *

Ai dreptate, Grigurcu devine uşor curios prin *raderile* sale: Baconski, Nichita Stănescu. Cu Dinescu încă nu-i total în afară, Grigurcu vorbeşte de *debutul facil-facil*, nu de tot ce-a scris Dinescu. Şi mai mult, cred eu, de modul rapid în care a debutat (dar se vedea cu ochiul liber că e vorba de un poet excepțional!) decât despre valoarea lui. Păi era normal să se entuziasmeze toți la apariția unui asemenea poet!

* * *

Pufnei vine şi mă întreabă: „Unde sunt pisicuțele care s-au băgat în burlan?“.

* * *

Pentru *Universul calm*. Să mănânci mere mari, rotunde, roşii, cu codița-nfundată în găurica echivocă a fructului. Să bei apă, să citeşti *Basme* de Ispirescu şi să-ți plesneşti nevasta, cu palma larg deschisă, peste fesele pe jumătate goale sub capotul lucios, în bucătărie, când prepară foarte preocupată o tocăniță cu mult sos. Belşugul senzual, nițel lubric, „pe la spate“, al domesticității cotidiene!

* * *

Iată soarele, apărut brusc, de nu ştiu unde. Tu, azi, marți, ce mai faci? Ce nu se mai vede? Îmi amintesc mereu de tipa aceea cu sâni mari şi părul roşu (parcă) dintr-un fragment de-al tău, aceea care asista, nevăzută, la o discuție cam porcoasă între doi gagii. Îmi dau seama că o construiesc pe măsura unei fete, studentă, Malva, care stă la un etaj superior din blocul meu. Într-o zi, în lift, cu sânii ei de neînchipuit, îmbrăcată de casă (ducea gunoiul până jos într-o găleată puturoasă!), m-a întrebat, zâmbind îmbietor, dacă nu vreau să citesc nişte versuri scrise de ea. Avea o gură cu buzele extrem de arcuite, adâncă, vânăt-roşie, cu mici creți, parcă ar fi fost veşnic arsă de sete. Se aplecase amical spre mine şi îi zăream rădăcina sânilor abundenți, incredibili; dădeau impresia ca de abia încap în lift! Am fost tentat, pur şi simplu, s-o strâng de ei. Cred că a intuit intenția mea şi s-a ghemuit într-un colț al liftului, brusc tăcută. Adevăru-i că mai târziu mi-a adus versurile, tot țâțoasă la maximum. Scria înfiorător de prost şi am avut impulsul nenorocit, sadic, să-i spun; s-a destrămat idila atât de promițătoare. Malva, nimfă de lift, a plecat în Israel.

* * *

Foarte rar vin până aici sunete de la gara Nicolina, amintindu-mi de copilăria feroviară.

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Să-l duci pe suflet cât poți

Dragă Mugur,

Noiembrie. Scriu după ce mi-ai dat telefon. E bine că ai luat premiu! Bine pentru poezia ta, în primul rând. Bine pentru tine personal, în al doilea rând. Sau, cine ştie, chiar în primul rând! Vei primi felicitări, vei face nazuri, câteva săptămâni va bâzâi ceva în tine, indiferent dacă nu te vei gândi anume la premiu. Poate te vei însănătoşi. Sau vei avea iluzia că te însănătoşeşti. Eu, vezi şi tu, nu scot țipete de entuziasm, ci-ți spun, gospodăreşte, cam cum stă situația cu premiul ăsta. Să-l duci pe suflet cât poți, ca să te apere de mizerii.

* * *

Despre M.U. ce sa zic? De meritat, îl merita! Să trecem... Dacă premiul lui Breban va fi validat, acest buldozer al prozei actuale a învins. Are forță, nu glumă! E de primă mărime, îl citesc cu chiote gemute de entuziasm. Plus că mă face să scriu, lucru rar! Ce mai tura-vura, are „talie“ internațională!

* * *

Acelaşi fum alb ieşind din coşuri de cărămidă. Ciorile nelipsite, câțiva copaci desfrunziți, zgomotele de sticlărie de jos, din curte, aerul rece ce-mi intră pe geamul deschis.

* * *

Duminică voi pleca la Suceava (cu maşina lui A.C.) pentru a vedea cum fac cu divorțul. Ce zi grea mă aşteaptă!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Ciripesc nişte chestii

Dragă Mugur,

Îți scriu iar după ce mi-ai dat telefon, adică după-amiază. Ce farmec au amănuntele, aparent neînsemnate, după ce trece un număr de ani! Iată, azi e senin, ciripesc nişte chestii (ce fel de păsări or fi?), în blocul din stânga, pe balcoane sunt cearceafuri mari, albe şi roz. Am văzut brațele lungi, puternice, ale femeii ce le prindea în cleştişoare de lemn, pe-o sârmă de aluminiu. E aproape de cinci. Nu a curs apa până acum. M-am ras cu o lamă străveche; pentru săpunit folosesc un pămătuf tocit, un ciot de-al lui taică-meu. Din cauza umezelii, oglinda a căpătat nişte pete leproase ce-mi desfigurează moaca şi aşa nu prea fericită.

* * *

Am primit scrisoarea lui Mircea Iorgulescu! De fapt nu-i o scrisoare, ci un fel de salut şi atât. Oricum, din cei cărora le-am trimis cartea, numai el şi Radu Petrescu (telegrafic!) au confirmat primirea volumului.

* * *

Nostimi ăştia cu „căpătuiala“. Se pare că vor mai cădea câțiva pe parcurs. Treaba cred că era strigătoare la cer dacă s-a ajuns la măsuri publice.

* * *

Uneori am impresia că voi mai scrie. Dar nu ştiu ce...

Te îmbrățişez,
Emil

1978

Nici cuvinte, nici suflet de-ajuns la teşcherea

Dragă Mugur,

Ceața s-a ridicat greu. Umbre de spaimă se preling pe pereții blocurilor de vis-à-vis, date de obiecte nevăzute, ce-şi schimbă mereu forma. Acum e trei după-masă şi încă mai persistă departe, pe dealuri, un aer compact, aburos. Dar e soare! Cădura vine prin geamul deschis. Plus zgomotul unui excavator ce lucrează permanent. Chiar în fața mea se va ridica un bloc mamut ce-mi va lua şi bucățica de zare ce-o mai aveam. Tristă perspectivă!

* * *

Mă bate gândul să întrerup *Cotidianul*. Aş vrea să te las „într-un punct fericit“, cel de acum, când ai luat premiul. Nu mai am nici cuvinte, nici suflet de-ajuns la teşcherea. Poate dacă m-aş concentra, dacă aş scrie mai rar, ar ieşi ceva. Aşa, constat o fleaşcă.

* * *

Poate că nervozitatea mea se explică şi prin faptul că m-am întâlnit azi cu M.U., care mi-a zis: „La anul sunt în juriu, dacă-mi dai câteva gâşte şi te porți frumos cu mine, te susțin“. Desigur, glumea, dar a glumi după ce ai luat un premiu, cu cineva care nici nu se ține prea bine pe picioare (nu exagerez), şi în felul acesta, e cam neplăcut, trebuie să recunoşti. L-am asigurat că nu-i voi da gâşte, poate un porc, dacă e băiat gigea!

* * *

Duminică sper să mă duc la Suceava. Apoi, săptămâna viitoare, voi mai face nişte analize.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Pe nervii scriitorilor se joacă, fără grijă, tananica!

Dragă Mugur,

Aceeaşi ceață groasă. A.C. îmi dă un telefon să-mi spună că nu s-au mai făcut azi premierele U.S. Dau şi eu un telefon Iuliei şi nu te găsesc acasă. Acum îmi explic (de fapt mi-o explicam şi atunci) mai bine iritarea oamenilor la Colocviu. Pe nervii scriitorilor se joacă, fără grijă, tananica!

* * *

Să sperăm că săptămâna viitoare se vor alege apele bune de cele rele. Eu, mâine, dacă nu mă împiedecă ceața, voi fi la Suceava.

* * *

Aseară mi-a dat telefon Adi Cusin, care, zice, s-a trezit în planul C.R. pe 1979! Deci trebuie, mort-copt, să dea o carte! Iată că metoda ține!

* * *

Felicitări lui Ulici pentru eseul despre personajele dostoievskiene! Nastasia Filippovna e făcută pilaf. Într-adevăr e o *porca madonna* sau *târfă cu respect*! Eu de mult n-o mai înghit, prea caută cearta cu lumânarea de spermanțet, e răzbunătoare, inconsecventă (fugile şi întoarcerile ei la Rogojin) şi chiar un pic bizară în corespondența, cu tente apăsat amoroase, vis-à-vis de Aglaia, altă figură şi aia! Nişte „ciudățele“, nu m-ar mira să se pipăie febrile prin unghere, dându-şi întâlniri de taină, îmbrăcate lejer, numai bune să-şi cotrobăiască pizdele, una la alta, pe sub fustalane. Desigur, e o supoziție numai. Fiecare îl doreşte pe Mâşkin şi şi-l tot pasează, ca şi cum prințul ar fi un mototolea comun.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Bikinii aceea plutind în aerul după-amiezii

Dragă Mugur,

Ieri, după ce am vorbit la telefon cu tine, am plecat la Suceava. O zi obositoare şi fără niciun rezultat ca lumea. Dorisem să iau măcar *Istoria* mare a lui Călinescu şi un Verlaine în 8 volume, o ediție de lux, legată în antilopă, ilustrată, care m-a costat două salarii de medic. *Istoria* nici nu era, cică ar fi împrumutat-o cuiva! Şi chiar dacă ar fi fost, nu vrea să mi-o dea. De asemenea Verlaine-ul, din care au fost de asemenea împrumutate cuiva două volume. Discuția de vreo patru ore nu a dus la nimic. Deşi sunt despărțit în fapt de trei ani, am un copil cu Tamara, Doina nu vrea să divorțeze, ba promite chiar să îmi facă zile fripte în cazul în care voi intenta eu un divorț!

* * *

Îți scriu luni. Acesta ar fi *Cotidianul* pe duminică, încropit cu întârzâiere. Nu-l întrerup nici în ruptul capului.

* * *

Am început să citesc cartea Ilenei Vrancea: o radere sistematică a lui Călinescu. Are şi nu are dreptate. Însă Călinescu rămâne ce-a fost. Închipuie-ți literatura noastră fără dânsul şi o să vezi ce enorm gol a desființat.

Pe un balcon, un veşmânt intim, roşu, atârnat (abandonat?) pe o sârmă invizibilă din cauza distanței. Impresie de suprarealism, zărind bikinii aceea plutind în aerul după-amiezii, ireali, iscând presupuneri voluptuoase, fără popoul ce ar trebui să-i umple cu o carne radioasă, generoasă. Oare

unde îşi usca lenjeria ei de mare întreținută Nastasia? Dar Gruşenka, şi dânsa țiitoare de moşnegi bogați? Dar feciorelnica şi ştrengărița Liza Hohlakova (Lise), „beteaga de picioare“, care la cei 14 ani avea, desigur, revelația menstruației?

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Vremea trece, trece, trece, precum regimentul zece!

Dragă Mugur,

Îți scriu după-masă, cu soarele cald pe față, cu cerul albastru pe piept. E între ora trei şi patru. Aerul rece intră pe geamul deschis. Azi-dimineață am fost puțin pe afară. Dacă nu ar fi oboseala continuă şi gustul dulceag din gură, ar fi minunat! Dar nu e!

* * *

Mirosul de frunză în cădere indolentă. Aştept o scrisoare de la tine despre Valter. Să-mi bați la maşină, febril, pe nerăsuflate, ce s-a întâmplat cu dânsul când a luat premiul U.S.! Să-mi povesteşti cum se comporta Valter la înmormântarea unui prieten sinucis (alt subiect).

* * *

Ce păcat că nu eşti pe aici, prin laşi. Ne-am da lungi telefoane, ne-am întâlni uneori prin cofetării obscure, serviți cu concupiscență de-o femeie purtând tava cu profiteroale, proptind-o echivoc între sânii ei exorbitanți. Am mai pune tristețea pe calea ei cea bună. Aşa, vorbim pe apucate, ne vedem o dată la doi ani (şi atunci suntem morți de oboseală!) şi vremea trece, trece, trece, precum regimentul zece!

* * *

Te rog să-mi trimiți, imediat ce-l ai, *romanul* tău. Mi-amintesc că-l scriai la Dolhasca, prin 1973-1974 (poate chiar 1975, când am fugit de acolo). Iată, e 1978. Au trecut cinci ani, Mugure, de când tu, fixat la masă, încăpățânat, lucrai la ROMAN. Ții mine cum veneam pe neașteptate, dezinvolt, și-ți întrerupeam treaba ta calculată la milimetru, frate iepure?

* * *

Ieri, în drum spre Suceava, am trecut prin Fălticeni. Apoi, între Fălticeni și Suceava, văzând mari movile de dovleci aurii-portocalii, lângă stoguri veștede de porumb, mi-a venit brusc în minte *imperiul* din spatele casei de la Dolhasca. Am întrezărit clar zidul de cărămidă, răsuflătoarea beciului, groapa cu gunoi (care nu mirosea urât, ci îmbălsăma aerul cu un iz acruț, de resturi abandonate fermentării lente), șezlongul (la un moment dat erau chiar două!), linia ferată lucind straniu a singurătate, cantonul din care ieșea grațioasa Sultănică ridicând în aerul crud un fanion galben, dealurile, unul cu păduri de conifere și foioase, celălalt cu vii întinse de struguri albi, străvezii la boaba ciorchinelui... În amurg vacile mugeau lent, durându-le ugerele umflate de lapte...

Te îmbrățișez,

Emil

1978

Poet-caiet, caiet-poet

Dragă Mugur,

Merge tot mai greu *Cotidianul*. Dar să nu disperăm! Desigur, aș putea să-ți povestesc despre vizita mea la Suceava. Însă nu-mi face plăcere. Mai bine să vedem ce se întâmplă în *Universul calm:* nu se întâmplă nimic!

* * *

Pe străzi, ieşind rar, nu mă mai uit la capre, ci sunt atent cum calc. O, de mi-ar reveni odată cheful de viață, de râs, de jucat cu pixul pe hârtie. O noutate ar fi că poetul M.U.: de când cu articolul lui Radu Petrescu, nu o mai vede pe Tamara, se uită pe pereți. Iată că în Iaşi a mai apărut un poet. Îți dai seama, pe moşia lui!

* * *

Nu uita de Baconski, te rog. Când apar cărțile lui Nițescu, Eugen Simion, Grigurcu?

* * *

Cum vă simțiți voi acolo, între premiați? Trebuie să faceți o petrecere colosală, cu critici severi şi poete generoase-n viață şi-n vers liber! Tu observi? Mereu apare câte o nimfomană, ca M.N., ce-şi face o cinste din a fute poeți cu duiumul şi a-i însemna pe răboj. Sacrificatele lui Peşte! Dar cât de tandru e Proust cu de-alde Odette de Crécy! Ele sunt sarea şi piperul, cimbrişorul şi mărarul, boiaua nostalgiei noastre...

* * *

Pe insulă ceață groasă, o poți tăia-n felii cu cuțitul şi unge pe pâine! Acoperişurile verzi, brumate fin, dau impresia de moliciune. Copacii, câți văd de la geamul fortăreței, uscați, conturați în negru. Ciorile, şi ele negre, pe aceleaşi antene: ce monotonie! Va trebui să fac patul (mi se pare inutil!), să deschid fereastra, împingând stratul dens de ceață, să hrănesc cu boabe de mei papagalii ciufuți, sporovăind matinal porcării.

* * *

Când adorm pe Pufnei (seara mai ales), mă gândesc ce aş mai putea face în poezie. Gândul umblă dintr-un colț în altul ca un orb, izbindu-se de pereți. Cred că *maturitatea* mea, eu fiind un poet al copilăriei, nu-mi aduce nimic. Dimpotrivă, îmi ia ce-am avut: acuitatea sinestezică a simțurilor,

candoarea stupefiantă, spontaneitatea, naivitatea reală, înrourată natural, joaca inconştientă etc.

* * *

Pufnei e foarte atentă, când scriu, *cum scriu*! O fascinează faptul că fac litere cu mâna. Ea spune, cu regret, că doar mâzgăleşte. În ultimul timp se aşază cu capul în jos şi ţipă: „Poet-caiet, caiet-poet“! O definiţie perfectă!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Zbătându-se bezmetic, ca un lindic scâncit, bucal

Dragă Mugur,

Ieri am avut o zi dură. Dimineaţa, la tribunal, pentru a-mi căuta un avocat. O sală murdară, încleiată-n prafuri vechi, cu mese slinoase şi scaune şchioape, unde toţi vorbesc de-a valma: sala avocaţilor. Am stat câteva ceasuri pe un scaun de lemn, jegos, în aşteptarea unui avocat ce mi se recomandase. Mişuneala din jur, îngrozitoare, mai degrabă fojgăială. Fel de fel de oameni: un ţăran sfrijit, cu căciulă ţuguiată, un domn în haine de piele neagră, o fată cu bujori în obraji, gravidă, alt domn, cu pardesiu negru, sobru, o doamnă la vârsta critică, cu pălărie, grăsuţă, mică, decoltată, rujată la greu etc. Ceea ce m-a izbit a fost, mai ales, frumuseţea vulgară şi privirile spoite, lucioase, bombate-n globii oculari ţinuţi între pleoape grele, ale judecătoarelor zbârnâind de gânduri de-o neruşinare zvântată-n aerul clocit. Una, blondă, cu gura vopsită adânc, până-n fundul gâtlejului (când râdea, i se vedea omuşorul, roşu, zbătându-se bezmetic, ca un lindic scâncit, bucal), cu sânii mari, căzuţi, sub bluza verde, parcă puşi ca două bucăţi de carne străină de ea, în faţă, pe masă, scria ceva şi împroşca, din când în când, ocheade exacte, lubrice. Alta, tot blondă, tot dată cu bidineaua pe buzele vârtoase, dezlipite permanent de răscoapte ce

erau, cu obrazul lucind prin fardul slăjit, cu fundul prins (abia prins, mai să scape!) într-o fustă solidă, de lână împletită, cu sânii penali, ieşiți parcă din puşcărie prin grațiere, se foia indecent în încăperea sufocantă, cu un zâmbet unsuros, libidinos. Încă una, brunetă, prefăcându-se că citeşte un dosar, privea pe furiş, scurt, acut, mascată de nişte sprâncene flocoase, la cei din sală. Şi-ncă una, cea cu care sta alături, care îşi tot băga mânile sub fustă şi se scărpina feroce pe picioare, mai sus de genunchi. În fine, tipa care trebuia să mă prezinte avocatului aşteptat, o brunetă măslinie, cu buze umflate, sugea un pix foarte mare, rotindu-l, şi-mi spunea că în Iaşi predomină violurile, asta însemnând că prostituția e mai scăzută, în schimb au crescut incesturile. Marcela (numele ei mic) mă informă că imunda clădire e pe ducă, se va dărâma, au apărut până şi guzgani! După-masă am fost la avocatul prezentat, acasă. Fotolii uriaşe de piele, tablori de pictori locali pe pereți, o bibliotecă cu cărți noi. Cumsecade, îndatoritor, dar ce va urma?

* * *

Pe acoperişul verde din față au apărut nişte bizare dungi portocalii.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Sunt tot mai uimit de dungile portocalii

Dragă Mugur,

Tu azi vei lua premiul. Eu voi sta prin casă şi mă voi gândi şi răzgândi la ale mele. *Piatra palidă* e, într-adevăr, un „punct fericit“ al poeziei tale. Ce-o fi de acum încolo, cred că nu numai eu, dar nici tu nu prea ştii. Acuşi îți apare romanul, apoi cartea de interviuri, trebuie să te pregăteşti deja pentru 1980-1981. Şi ai „material“. Asta-i foarte important. Aşa că până prin 1983-’84 poți sta degeaba!

* * *

Voi începe *Rusia scăldată în sânge* a lui Artiom Vesiolâi. Nu am citit nimic de autorul ăsta mort la 40 de ani, în „împrejurări tragice“, mai clar: eliminat la ordinile lui Stalin!

* * *

Sunt tot mai uimit de dungile portocalii apărute pe acoperişul verde din faţa mea. Ce rost au? Cum au fost făcute? Pare un joc, o fantezie cromatică a cuiva. Probabil că, practic, s-au pus nişte straturi de vopsea nouă unde tabla era ruginită, crăpată. Oricum, mă încântă!

* * *

Pufnei îşi pune un maiou de-al meu, zice că se duce la bal să danseze, apoi vine şi-mi destăinuie că şi-a pierdut un pantof pe „scara Cenuşăresei“.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Îl simţi cald, moale, afectuos,
sub beregată, eşti cineva

Dragă Mugur,

Îţi scriu după-masă, cu soarele rotund pe faţă, îmbrăţişat de raze lungi, la ora trei. Am început *Rusia scăldată în sânge.*

* * *

Mâine trebuie să-mi fac rost de actele necesare pentru divorţ.

* * *

Pufnei face ca porumbeii. Eu mă chinui să nu întrerup *Cotidianul*. Deşi i-am cam spus adio lui Robinson Crusoe, încerc să ţin ziarul în picioare!

* * *

Se va face frig afară. În fortăreață va fi cald. Eu voi citi, voi scrie *Cotidianul,* voi mânca numai cântărit, voi lua propranololul meu cel de toate zilele. Uneori o să-mi răspunzi şi tu. Cititul îmi va ajuta sufletul să nu cadă cu totul. Principalul e să putem dormi, mânca, citi puțin şi, dacă e posibil, scrie. Nu?

* * *

Găsesc mereu printre manuscrisele mele scrisori pe care nu ți le-am trimis. Ce diferență e între ele şi cele de acum! Se vede cu ochiul liber.

* * *

Mi-a plăcut fragmentul din *Don Juan* al lui Breban, publicat în *V.R*.

* * *

Când eşti prea trist, e bine să cumperi ceva: un fular pufos, o sută de coli albe, veline, un pix chinezesc etc. Fularul e cel mai indicat. Ți-l înfăşori în jurul gâtului, îl simți cald, moale, afectuos, sub beregată, eşti cineva!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Aici nu se joacă nimeni, to'arăşe Brumaru Emil!

Dragă Mugur,

Reiau *Cotidianul* după patru zile de întrerupere. Trebuie să recuperez! A descrie cum se scoate un act de stare materială e ceva încântător. Luni dimineață m-am dus la Secția financiară. Acolo am urcat la etajul I şi, la camera nr. 6, mi s-a explicat că pe cel căutat îl pot găsi a doua zi. Însă mi s-a mai spus că în prealabil îmi trebuie o viză cum că mi-am plătit

contribuția. Am coborât jos să caut biroul respectiv. Am întrebat. Am fost îndrumat la biroul nr. 13. Aici erau vreo şase funcționari. L-am rugat pe primul, unul blond, gras, flegmatic, să-mi indice, pentru strada Cuza Vodă, unde trebuie să plătesc. La to'arăşul Ionescu, dar e plecat pe afară, a răspus el evaziv. Ionescu nu mai venea. Am întrebat iar. Poate e în biroul nr. 14, mi s-a răspuns, da' ce vă grăbiți aşa? Nu era nici acolo, normal! M-am întors, puțin agasat. Căutați alături, în biroul fără număr. L-am găsit! Ei bine, nu de el aveam nevoie. M-a îndrumat exact la primul funcționar, blondul ce mă expediase la to'arăşul Ionescu! Am plătit, amuzat, contribuția. Vă jucați des aşa cu oamenii? S-a enervat. Aici nu se joacă nimeni, to'arăşe Brumaru Emil! A doua zi m-am dus la etajul I, ghişeul 6, din nou. Dar, zice cel ce era acolo, trebuie să treceți întâi pe la ghişeul nr. 2, jos! M-am dus, ascultător. Zău că nu te mint. La ghişeul nr. 2, o tipă tânără, ojată violent, cu dinți albi, lați, m-a lămurit binevoitoare că am treabă la ghişeul nr. 3. De la ghişeul nr. 3 am urcat iar la camera nr. 6, sus. Bun! Acum, zice, e nevoie să vă duceți din nou la ghişeul 2 (3, am mârâit eu exasperat), da, 3, aveți dreptate. Vă vizează. M-am dus la ghişeul nr. 3, mi-a iscălit şi mi-a indicat să mă duc şi la camera 5, să-mi mai iscălească şi contabilul-şef, apoi la ghişeul 1 pentru înregistrare. Aşa am făcut!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Făceam avioane de hârtie şi plângeam

Dragă Mugur,

Reiau iar *Cotidianul*, după o nouă întrerupere de două săptămâni, datorită telefonului tău miraculos. M-ai întrebat ce fac! Ei bine, când a sunat telefonul, eu făceam un avion de hârtie pentru Pufnei şi plângeam. E o duminică cețoasă. Tamara va veni diseară de la Cluj. Pe 20 decembrie am primit primul termen de divorț. Am citit o carte superbă de Virginia

Woolf, *Orlando.* Un gust stupid, dulceag, de luni de zile, îmi ține gura închisă. Şi tu mi-ai dat telefon exact când mă lăsaseră nervii, cum se zice. Parcă ai fi ştiut ceva! Şi ce mi-ai spus tu parcă a fost un răspuns la plânsul meu. Din câteva coincidențe de felul asta (să le numim totuşi coincidențe) se poate cimenta o prietenie pe viață. Dar ți-am mai zis, întâmplările îşi au logica lor exactă. Iată, nu din pură întâmplare mi-ai telefonat tocmai când făceam avioane de hârtie şi plângeam. Plângeam fiindcă mi-e frică de moarte. Pentru că de luni de zile sunt bolnav şi-ncă nu ştiu sigur ce am. Pentru că Pufnei râdea şi-mi cerea să-i meşteresc un nou avion şi eu mă gândeam că un avion de hârtie se poate face şi fiind bolnav, ce naiba!

* * *

Interviul acela, de la Dolhasca, putea ieşi mai frumos. Dar noi l-am făcut în joacă, ca chestie, ții mine? Venisem de la mine, pe linie, şi tu ai luat maşina de scris şi l-ai bătut (sau l-ai scris întâi?) dintr-un foc! Eu stam întins pe pat. Tu pe un scaun, în fața mesei. Părea a fi bine în viața asta!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Trecem la seria albă, nenumerotată, a *Cotidianului de gingăşie*

Dragă Mugur,

Este clar că nu mai pot ține pasul, adică să-ți scriu zilnic. Am ales o soluție. Voi scrie când voi putea. Deci trecem la seria albă, nenumerotată, a *Cotidianului de gingăşie.*

* * *

Şi inaugurez această serie cu o mare rugăminte. La Dolhasca aveam un Verlaine în opt volume mari. Nu-l mai am. Este un scriitor la care țin

imens. Te rog pe tine, din suflet, să cauți în dreapta şi-n stânga un Verlaine în *Pléiade*.

* * *

Mi-am recuperat, în sfârşit, *Istoria* mare a lui G. Călinescu!

* * *

Aici plouă, plouă. Am început *Pe Donul liniştit*. *Rusia scăldată în sânge* e excepțională. Trebuie neapărat s-o citeşti, dar în colecția „Romanul secolului XX“, fiindcă doar acolo e completă.

Te îmbrățişez,

Emil

19.XI.1978

Nu-mi mai permit să fiu trist, ar fi un lux

Dragă Mugur,

A venit iarna. Citesc *Pe Donul liniştit*. De fapt îl recitesc, prima lectură fiind făcută cu vreo zece ani în urmă. Acum, când nu-ți mai scriu zilnic, îmi dau limpede seama că tu nu-mi răspunzi aproape deloc.

* * *

Mă simt părăsit. Nu-mi mai permit să fiu trist, ar fi un lux. Lectura nu-i suficientă. O să încerc încă o dată să-ți telefonez. Faci rău că nu-mi scrii.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Vise obositoare, răutăcioase

Dragă Mugur,

Iată că azi am reuşit să dau de Iulia la telefon, apoi tu mi-ai telefonat. Toată săptămâna te-am sunat. Mă gândeam că ceva nu-i în regulă.

* * *

Nu mai iau somnifere şi dorm extrem de prost, întrerupt, cu vise obositoare, răutăcioase. După ce termin *Pe Donul liniştit*, cred că trec la *Garda albă* a lui Bulgakov, apoi la *Anul gol* al lui Pilniak.

* * *

Mai scrie-mi şi tu câte ceva. Mai dă-mi câte un telefon. Stau singur (de fapt sunt toți în jurul meu, dar boala mă desparte de ei) şi mă uit pe geam.

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Mă ia cu spaimă şi apocalipsă

Dragă Mugur,

Iar am încercat să vorbesc cu tine, iar nu am reuşit. Ar trebui să-mi spui când ții telefonul deschis. Bănuiesc că sunt nişte ore, dar nu le nimeresc eu.

* * *

Din *Pe Donul liniştit* mai am vreo 500 de pagini. Am citit vreo 1 200 până acum. Ce cărțoi! Părți superbe alternează cu pagini extrem de proaste. M-am cam săturat.

* * *

Pufnei mă pune mereu să-i fac avioane de hârtie. Tamara are un examen. Eu citesc în draci, stau lat, uneori uit de toate şi parcă mă simt mai bine. Însă acuşi începe procesul de divorţ şi mă ia cu spaimă şi apocalipsă. Va trebui să mă duc, pentru termenele fixate, cu trenul, la Suceava.

* * *

Pentru a-i asigura maşina câştigată de mine ca fiind a ei, am semnat Doinei o hârtie în care declaram că am primit de la dânsa cărți în valoare de cincizeci de mii. Dar, vai! Doina nu mi-a mai dat înapoi decât cam o treime din cărți. Nu-ți închipui (semnasem înainte de a lua sacii cu volume!) ce tras pe sfoară m-am simțit! M-am săturat. Şi ce bibliotecă aveam la Dolhasca! O cameră enormă, umplută de cărți, albume, ediții de lux!

Te îmbrățişez,

Emil

1978

Pixul Parker şi Verlaine

Dragă Mugur,

Iată-ne în 1979! Am tot încercat în ultimele zile ale anului trecut să-ți dau un telefon. E închis. Mai întâi să mă întorc înapoi şi să-ți mulțumesc pentru Verlaine. Neaşteptată bucurie! Pixul Parker şi Verlaine, două îndemnuri de a scrie, a scrie, a scrie...

* * *

Nu ți-am citit romanul. Mă îngrozeşte titlul. Când voi scăpa de obsesia sfârşitului, o voi citi. Versurile tale ți le voi retrimite cam într-o săptămână. Trebuie să mă scufund în coşmarul lor şi, îți dai seama, nu e prea propice pentru cineva care spoieşte totul în roz, ca să poată rezista acestei teribile spaime de moarte.

* * *

Cu cartea nu mă presa degeaba. Ar mai trebui să fie câțiva scriitori. Pentru unul din ei mă gândesc la Alex. Ştefănescu. E îndrăzneț, scrie frumos. Şi să-l mai lungesc pe cel cu Ion Pop, o altă slăbiciune a mea, chiar o afecțiune, o prietenie, dacă vrei să-i spui aşa. Dacă aş avea 4 interviuri babane a câte 20 de pagini fiecare, iată că trei sferturi de carte e gata. Restul s-ar încropi din nişte chestii, fragmente scoase de prin caiete, cum ai zis şi tu.

* * *

Dar să-ți urez fericire şi sănătate! La mulți ani!

Te îmbrățişez,

Emil

1.I.1979

Tot bâldâbâc sunt!

Dragă Mugur,

Nu ți-am scris de mult timp. Nu atât neputința, cât bâzâiala intimă, secretă, permanentă, pe care mi-o dă această muscă de gunoaie, mare, vâjâitoare, *muscoiul violent al divorțului*! Şi când te gândeşti că de abia începe. Totul mi se pare fără gust, fără palp. Iată, am publicat în *Tribuna* 10 (citeşte: zece!) poezii, o pagină întreagă, şi după câteva clipe de bucurie am revenit la ursuzenia mea obişnuită. E adevărat că poeziile nu erau noi. *Bulionul* şi *Bocet de adult* ar fi trebuit să mă scoată de urechi din mlaştină şi nu m-au scos deloc: tot bâldâbâc sunt!

* * *

Nu te supăra că nu-ți citesc romanul. Stau, teoretic, lângă mine, toate cărțile din ultimele 6-7 luni, necitite: *Neînfrânții*, *La poalele vulcanului*, *Lazăr* etc. Ce să fac? Pentru a nu mai avea extrasistole, am luat în ultimele

două săptămâni câte 3 extraverale pe zi. Tâmpit la minte, cu sufletul surpat, cu inima în pioneze, nu am citit un rând.

* * *

Ştiu că eşti amărât şi tu şi nu ai niciun chef. Sper să treacă faza asta oribilă cu divorțul.

Te îmbrățişez,

Emil

29.I.1979

Cine ştie ce scolopendră mai iese din asta

Dragă Mugur,

Azi (duminică), după ce am vorbit cu tine la telefon, am deschis la întâmplare un registru scris la Dolhasca şi am citit: „12.III.1973. Scrisoare formidabilă de la Mugur. Ce-ar fi să încep să scriu din nou!“. Nu țin minte deloc ce conținea acea scrisoare-bombă. Dar cred şi acum că era formidabilă. (Voi pune o ordine cronologică în scrisorile tale şi cine ştie ce scolopendră mai iese din asta!) Oricum, văd că acea scrisoare de atunci m-a făcut, fericit, să cred din nou că pot scrie. A câta oară „din nou“? Iar acum aştept scrisoarea ta de 11 pagini şi mă gândesc că, nimic nu-i imposibil!, ea m-ar îndemna să scriu, vezi-bine!, „din nou“.

* * *

Ne-au cam depăşit grijile în ultima vreme, prea am luat-o-n bot! Eu cu divorțul acesta terorizant şi cu mototoleala mea lingavă. Tu cu necazurile Iuliei şi ale tale. Ne-am cam rătăcit, bătrâne lup de apă dulce. Ar trebui, cum spui, să ne mai vedem la fața chipului de om. Când termin cu divorțul, vin să te pisez, să stau vreo 4-5 zile, ca o căpuşă, în camera ta de adult trist. Să mai vorbim de una, de alta, ba chiar şi de cealaltă.

Te îmbrățişez,

Emil

4.II.1979

Ți-ai găsit supapa roz

Dragă Mugur,

Eşti prea supărat ca să-ți mai torn, prin leică, în suflet, necazurile mele. Pentru că am şi eu, şi-ncă destul de bâhlite. Iată, acum, boala Tamarei, o nevroză puternică, necesitând poate, pentru o lună-două întreruperea facultății.

* * *

Am primit scrisoarea ta. *Minunată*! Ți-am spus şi la telefon, fragmentul cu *teatrul* este extraordinar. Mi-au plăcut şi celelalte (mai ales cel cu *dulapul* şi cu *cuierul*), dar cred că le-aş fi putut scrie şi eu.

* * *

E bine să trăieşti o viață paralelă cu cea reală. O viață pe care o poți orândui după cheful şi gustul tău estetic. Asta faci tu cu Valter. Ți-ai găsit supapa roz prin care reuşeşti să scapi teafăr din mizeria asta cotidiană.

* * *

Tamara doarme, datorită tratamentului, aproape toată ziua. O văd covrig pe pat, cu o pătură peste picioare, cu mâinile sub cap, cu nasul înfundat în pernă şi mă apucă o jale şi o milă neputincioasă.

Te îmbrățişez,

Emil

8.II.1979

E o balenă de timp în urma ta

Dragă Mugur,

Iată-te la 45 de ani! Cifră incredibilă. 40 mai merge, parcă, dar 45 e zdrobitor. E o balenă de timp în urma ta. Şi creşte, creşte Moby Dick în spatele tău. Nu ai decât să te întorci şi să arunci harponul. Dacă mai ai putere.

* * *

Iarăşi mă bat la cap ăştia de la Teatrul de copii şi tineret să fac o piesă. Ba chiar m-au pus să semnez şi un contract. Mă gândesc tot la *Robinson Crusoe cel Fără Insulă*. Însă cu divorţul în cap, nu prea am agerimea zglobie a replicilor.

* * *

Nu pot să uit furia cu care poetul M.U. agita lumea când a fost chestia cu plagiatul lui Corneliu Ştefanache. A organizat chiar un soi de miting în faţa B.C.U. La el acasă s-au făcut lozinci împotriva lui C.Ş. Şi în ziua respectivă, când trebuia să se întâmple chestia, când i s-au adunat ciracii, a fost de negăsit! Nostim!!!

* * *

Cred că trebuie să mă apuc să recitesc multă poezie, ca în adolescenţă, pentru a mă apăra de invazia asta a realului atroce, măcelăresc, sufocant prin stupiditatea lui.

Te îmbrăţişez,

Emil

9.II.1979

Cu ce incomodez eu, prin poezia mea, *momentul*?

Dragă Mugur,

Când lui Ion Dodu Bălan, care nu-i poet, i se face o cronică, iar mie, care (indiferent de cât şi cum) sunt poet, nu, chestia e supărătoare. Şi pentru că am început cu asta, uite încă o poveste. *C.I.* nu-mi face cronică, deşi doi oameni au scris despre *A.R.C.* Ştii de ce? Pentru că Corneliu Sturzu a zis că *nu-i momentul*. Nu pricep, ce moment? Iar la *C.* Liviu Leonte nu dă voie altui critic să publice un articol. Şi să nu faci delir de persecuție?! Cu ce incomodez eu, prin poezia mea, *momentul*? Am versuri calde, afectuoase, râd printre lacrimi, desigur, dar uite, depind de *moment*, băga-l-aş în pizda mamei lui de *moment*! Şi de ce îmi tot cotrobăiesc corespondența? Trimit bombe, vipere, prafuri otrăvitoare, crocodili feroci? ‘Tu-le muma-n cur de porci!

* * *

Tamara bolnavă, eu cu divorțul. Unde să mai încapă poezia? Dacă-ți pricep tristețea ta, caută şi tu să o pricepi pe a mea. Ca şi pe tine, şi pe mine neglijențele, mai ales în prietenie, mă supără.

Te îmbrățişez,

Emil

10.II.1979

Oameni gravi care-mi spun că aşa trebuie, doar n-o să fim copii toată viața

Dragă Mugur,

Caut să nu mă mai gândesc la ceea ce mi-ar face rău. Deci: crini, mărar, dulapuri, sâni, motani, leuştean, îngeri, amurg, rouă, lumină, melci cu talpa cleioasă, bulion cât încape etc. etc. Elementele poeziei mele. Să revenim la ele. Vorba lui Philippide: „M-atârn de tine, poezie...“. Povestea-i că nu mă mai pot atârna. Atunci? Dacă iau tranchilizante, îmi fac fleaşcă

mintea. Atunci? Somnul e singura soluție. Dar nu pot dormi deloc în ultimul timp. Simt un cerc rece, duşmănos, strângându-se tot mai mult în jurul sufletului celui ce eram cândva poet. Seacă tot, se usucă tot. Prospețimea – pierdută! Şi oameni gravi care-mi spun că aşa trebuie, doar n-o să fim copii toată viața, nu?

* * *

A nins. Acoperişurile sunt albe, pline de soare, o muzică de la magnetofon, ciorile veşnice, eu cu o durere uşoară de cap. Acum mă simt iar pe insulă. Şi insula e pustie!

Te îmbrățişez,

Emil

11.II.1979

Nu înțelege nimic, nu înțelege nimic...

Dragă Mugur,

Este marți. Cu pixul în mână, la datorie. Mâine am termenul cu martori la divorț. O melodie englezească ascultată la magnetofon. Gustul amar (din cauza medicamentelor) în gură. Afară plouă. Am fost dimineața cu Tamara la spital, apoi acasă.

* * *

Mi-a venit chef să-mi recitesc poeziile (tot mai des mă încearcă pofta de-a mă reciti; m-am uitat!). Pe pervazul geamului o plăntuță de cameră. Îi pun apă în fiecare zi. La magnetofon s-a defectat pista 1-4!

* * *

Înainte, oh, înainte ştiam să scriu poezii frumoase, scrisori, ce scrisori! Acum aş dormi mult, un an, doi, să mă trezesc în altă vârstă, mai puțin cenuşie, mai plină de oameni afectuoşi.

* * *

Un cântec dulce-amar. Un şerif se îndrăgosteşte de o fată de 16 ani, îşi lasă soția, copiii, lasă tot şi vrea să fugă cu puştoaica la Londra. Dar dânsa, prea tânără, avea doar 16 ani, nu înțelege nimic, nu înțelege nimic...

Te îmbrățişez,

Emil

13.II.1979

Soarta lebedelor din Dolhasca

Dragă Mugur,

Îți spusesem că într-un numar al *Sc.t.* apăruse o notiță, *Lebede la Dolhasca*. Ieri, fiind la Suceava (pentru divorț), am întrebat pe cineva din Dolhasca ce şi cum a fost. „Ha ho ha“, a râs tipul (un veterinar gras, mirosind a grajd, duhnind a vin roşu), „oamenii au crezut că sunt nişte gâşte, le-au prins, le-au jumulit şi le-au halit; câte au scăpat au luat-o la goană“. Deci asta a fost soarta lebedelor din Dolhasca. Cele optzeci de lebede. Îți cer în continuare să nu te atingi de subiectul acesta. *Îmi aparține!*

* * *

M-am judecat. Oribil. Pronunțarea va avea loc peste trei zile, sâmbăta! Doina a cerut respingerea acțiunii. S-a opus ferm, cu martori, la divorț. Asta pentru a-mi face mie, acum, un rău în plus!

Te îmbrățişez,

Emil

25.II.1979

Dar o duc înainte, ce mama dracului!

Dragă Mugur,

Ți-am dat telefon. Erai supărat că porți ochelari! Te şi vedeam cu ei pe nas, citind cu sârguință. O să te obişnuieşti, n-ai grijă. Uite, mie mi s-a rupt un dinte chiar din față, sunt ştirb, nu pot râde că mă văd damele, dar o duc înainte, ce mama dracului! Plus că sâsâi, dom'le!

* * *

Voi veni la Bucureşti săptămâna viitoare, după 1-2 mai, probabil pe 3, ca să încep ultima şi cea mai dură rundă a divorțului. Asta e. Chestia-i că, chiar dacă câştig (şi sper că aşa va fi), nu va mai fi de folos repartiției Tamarei.

* * *

Cred că voi scrie, mai corect, mă voi apuca de scris. Nu ştiu ce. Dar am sentimentul că trebuie să o fac neapărat. Deocamdată am terminat de recitit iarăşi *Idiotul.* Nu mi-a mai făcut impresia extraordinară de altădată! Ciudat, fiindcă îmi place la fel de mult: îl ştiu aproape pe de rost.

Te îmbrățişez,

Emil

26.IV.1979

Stadiul de râmă cu metamerele imbecilizate-n roz

Dragă Mugur,

După o întrerupere de mai bine de doi ani, reiau *Cotidianul de gingăşie*. Motivele sunt multe şi flocoase. Cel imediat este datorită ochiului stâng în care văd muşte şi gândaci de bucătărie, păianjeni, coropişnițe şi scaieți plutitori, drept care nu pot citi nimic de câteva săptămâni. Sunt dezolat, cuvântul e prea slab, sunt demolat! Amân de pe o zi pe alta dusul la oftalmologul care cine ştie ce năstruşnicie îmi va mai zice! Adevărul e că

mi-e frică să nu-mi întrerupă cafeaua. Asta m-ar aduce la stadiul de râmă cu metamerele imbecilizate-n roz. Alt motiv, tot esențial, este groaza care mă apucă brusc, din când în când, amintindu-mi că am patruzeci de ani şi că *nu mai scriu*! Pur şi simplu nu mai scriu! Vine apoi, la rând, invidia ce-o încerc de-o bucată de vreme când îți văd numele sub vreun articol sau poezie. Iar acum cartea! Eşti colosal; de zece ani, de când te cunosc, te vaiți că, gata, mori, nu mai poți etc. Şi scrii, scrii mereu. Motivul acut însă este citirea, azi-dimineață, a câtorva poezii din noua ta carte:

„Ceea ce rămâne sfâşietor după toate plecările
Mândria de a fi întreg, târziu
Când nu mai eşti aproape nimic".

Ei bine, eu nu mai am mândria de a fi întreg, deşi nu mai sunt aproape nimic! Pricepi? Asist de vreo doi ani, morocănos, la o degradare patologică, neruşinată şi fără drept de recurs. *Nicio ticăloşie nu-i mai mare decât îmbătrânirea!!!*

Te îmbrățişez,
Emil

25.V.1980

Asta-i chestia cu trestia
pe care o rumegă bestia

Dragă Mugur,

Îți vorbeam ieri (nu *scriam*, pentru că eu de fapt discut cu tine) despre dulcele sentiment de invidie, de iritare urzicată chiar, pe care mi-l provoacă încăpățânarea ta de a scrie, bine, rău, cum o fi, dar a scrie mereu, mereu, şi apoi de-a alege (la doi-trei ani odată) ce-i valabil, ce *rămâne*, şi-a publica. Una din legile elementare pe care le-am descoperit (deşi aceste legi mai fuseseră, sunt sigur, descoperite de mii de scriitori, înaintea mea) a fost aceea de a scrie prost, pentru a avea ce îmbunătăți pe urmă. Înțelegi? Mă enervam atât de tare pe câte un rând idiot, ruşinea mă apăsa cu atâta intensitate în toate micile mele gesturi cotidiene, încât eram în stare să

stau săptămâni întregi pe el, până-l făceam să iasă acceptabil, să se îmbuce cu altele, să dea poezia. Altfel nu aveam trai, Mugure! În clipa în care m-a plictisit această tâmpire iremediabilă, ce trebuia întruna corijată c-un efort, uneori, destul de crunt, de absorbant de energie vitală, n-am mai scris! M-am dezmeticit însă. Îți dai seama că *a expirat timpul de aşteptat inspirația!* Nu mai am 20 de ani. Sunt obligat, dacă vreau să mai scriu ceva, s-o fac fără inspirație. *Asta-i chestia cu trestia pe care o rumegă bestia, într-un final fără de hal!*

* * *

De abia aştept să-l citesc pe Depărățeanu! A apărut în colecția „Restitutio“.

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Fecioara cea din ceaşca pururi trează

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. O cană credincioasă de teracotă galbenă, puțin, foarte puțin ştirbită chiar acolo unde, apucând-o firesc, cu mâna dreaptă, de toarta curbată delicat, buzele mele amare îmbrățişează marginea ei lată, caldă, blând-senzuală, chemătoare. Ca o temelie de turn, stând pe masa mea, cu zațul compact: fin mâl inteligent pe fundul zmălțuit. Turn medieval ce-nchide pe frumoasa, nebănuit de sprințara, şi zvelta, şi isteața fecioară Kofeina! O, nu fecioara din pădurea adormită, ci fecioara cea din ceaşca pururi trează! Ce fericite sunt clipele, ce tandre secundele dintre o înghițitură de cafea fierbinte şi alta! Câte corăbii cu pânze bombate, câte galioane nu s-au zbuciumat până la noi, pline, în cala întunecoasă, cu saci grosolani, ştampilați extatic, sechestrați în magazii plutitoare... Ce geografii miraculoase simt sub cerul gurii! Ce țărmuri feerice se întind, ocrotite de veşnica boltă palatină!

* * *

S-ar putea scrie o *Roua lecturii*: *Băutorii de ceai*. Să culegi din ruşi şi din englezi scene cu samovare şi ibrice de alamă!

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Lectura cu muşte şi prepelițe-n ochiul stâng

Dragă Mugur,

M-am trezit la patru şi jumătate dimineața cu mici vagonete de durere huruindu-mi în moalele capului. Cafeaua, lectura. Cafeaua cu zaharină, lectura cu muşte şi prepelițe-n ochiul stâng. Totul se degradează rapid, fără oftat, fără suspin, ca-n bălării...

* * *

Îți poți închipui ce fac un soț şi un amant în prezența soției-amante? Lectură! Lectură cu glas tare din... ei?, din cine? Din Dickens! Seara, în timp ce ea ascultă cu pizda smerită. Uite citatul: „Se citeau îndeobşte romane de Dickens...“. Chestia o găseşti în *Eternul soț*, considerat de mulți cel mai bine închegat roman al lui Dosto.

* * *

Ştiu că iar vei face gălăgie din cauza „foițelor“. Dar un *Cotidian de gingăşie* nu are haz pe coli mate, normale. Gingăşia e subțire, fragilă, transparentă, tremurătoare, uşoară-n palma noastră uriaşă...

* * *

„Cu adâncă ruşine
lucram
la cea de-a şaptea mea carte.

Aveam 44 de ani.“

O îngândurare, o tristeţe lentă, nu atât de zvâcnită ca altădată, mai gravă acum, densă, pluteşte peste întreg ciclul prim al cărţii tale ultime. Un sfârşit acceptat, presimţit în singurătate, luat ca atare.

„De la o vreme am luat obiceiul
oriunde aş fi
să-nchid ochii
şi să mă sprijin cu fruntea de zid.“

Fruntea şi zidul, două suprafeţe, una fierbinte, cealaltă rece, una gânditoare, cealaltă inertă.

„Întâi e bine.“

Apoi, „zidul rezemându-se cu fruntea de alt zid“.

Fruntea devenind asemenea zidului. Şi moartea!

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Un buchet de cartuşe violente, opinii opintite, confruntări la bustul gol

Dragă Mugur,

Pentru un *Cotidian de gingăşie* este nevoie, zilnic, de rubrici variate, de corespondenţă străină, de cronică literară, un buchet de cartuşe violente, opinii opintite, confruntări la bustul gol, puncte şi contrapuncte, telegrame cu iz de mărar, mica, mijlocia şi marea publicitate, diverse, perverse, traverse etc.

* * *

Citatul zilei: „...căpitanul în rezervă Ignat Lebeadkin, în serviciul omenirii şi al prietenilor,... dacă sunt devotaţi, dacă sunt devotaţi, canaliile!“.

* * *

Sănătatea în familie. Tensiunea arterială 14/10. Fundul de ochi normal. Mâine trebuie să fac şi nişte analize pentru rinichi. Această minimă de 10 nu-i deloc bună. Undeva e o bubă neagră. M-au alarmat ploşniţele din ochiul stâng. Renunţ (pentru a câta oară?) la cafea.

* * *

Fluent, natural, scris cu plăcere articolul tău despre Dinescu. Da, Dosto este *tonic* datorită bucuriei imense pe care o simţi dincolo de grozăviile întâmplărilor, fericirii de a scrie, de a se elibera. Orice mare autor, oricât de negru în fond (Céline!), e vital prin formidabila declanşare a scrisului. Tocmai recitesc *Eternul soţ*.

* * *

Dea Domnul să mai am iluzii! Tocmai asta mă îngrozeşte: lipsa de iluzii, anorexia speranţei. Aş dori cărţi groase, lectură infinită. Ultimul meu vis? Vorbesc serios: să fiu editor, să editez clasicii în ediţii de buzunar, cu tartaje colorate viu, cu foi uşoare, lipite bine la cotor, cu semn de mătase între file. S-ar citi ca poliţistele! Serii întregi, diversificate apetisant, în zeci şi sute de volume numerotate!

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

N-au haz aşa, scrobiţi în latină!

Dragă Mugur,

Nu numai fără inspiraţie, ci şi fără cafea trebuie să continui. Acum, de lipsa de inspiraţie nu mă prea speriam, dar de cafeaua interzisă sunt amărât rău. O zi începută fără cafea e ca o pulă iremediabil bleagă. Peste jumătate de oră trebuie să mă duc, grav, cu o sticluţă de urină la spital. Aş pune-o la butonieră, ca pe o floare a ruşinii delicate, intime! La dracu'!

* * *

Am cumpărat acum câteva luni o carte: *Fluturi din România*. Dar, spre tristețea mea, fluturii sunt dați numai cu numele lor ştiințifice. N-au haz aşa, scrobiți în latină! O să văd ce pot scoate din altă carte despre fluturi: *Fluturi exotici*. Uite câteva titluri pe care le cópii pentru plăcerea mea şi-a ta:

Cel mai mare fluture sud-american diurn
Fluturii cap-de-bufniță se apără
Fluturi invizibili
Fluturi „amari“ şi fluturi „dulci“
Întâlnire cu fluturi regali
Fluturii pocnitori din Amazonia
Fluturii care imită cifre
Fluturii care se îmbată
Fluturi cu obiceiuri gregare
Goliatul fluturilor diurni
Originalitatea fluturilor papuaşi
Fluturi însetați şi fluturi care se scaldă
Fluturi care imită capul de cobră
Şi dincolo de Cercul Polar sunt fluturi!

* * *

„Şi despre poezie ce crezi
Mă-ntreabă cineva. Nu ştiu. Uite
mănânc tot mai rar vişine
urc anevoie scările şi nici măcar
nu-s alte scări.“

Te îmbrățişez,
Emil

1980

Scriu de urât

Dragă Mugur,

M-am bucurat că au început cronicile la cartea ta. Am venit rapid sus şi ți-am dat un telefon. Nu ştiam că taică-meu e acasă. Şi pe la jumătatea convorbirii a intrat în cameră, a lua cartea de telefoane şi a calculat (se uitase pesemne la ceas când am început), a socotit că deja am vorbit de 40 de lei! Îți dai seama ce tare a putut să mă supere? Asta în timp ce tu-mi spuneai de Preda! Înțelegi? Nu, trebuie să trăieşti exact ce-ți scriu. După ce am închis telefonul (cu părerea de rău că nu te puteam oarecum întări în durerea ta) i-am zis: „O să plătesc o pulă!“.

* * *

Sângeorzan, pe care l-am văzut după ce ți-am telefonat, mi-a spus că i-au tăiat finalul cronicii la tine. Era plecat din Iaşi şi nu a putut interveni.

* * *

„...mai scriau oamenii şi de urât...“ Iată justificarea scrisorii mele de acum. O dă Ion Ghica în a şasea scrisoare (*În timpul zaverei*). Ce inspirație, ce cafea, ce glorie? Scriu de urât.

* * *

Mi-am luat Depărățeanu. Cezar Ivănescu, vorba lui Depărățeanu, „n-are-n vorba-i d-ură, o gută de Amor...“.

Te îmbrățişez,

Emil

1980

De parcă asta ar fi încântat-o la noada curului ei bursuflat

Dragul meu,

Acea ultimă scrisoare, unde tu vorbeai de „salvat“, la care eu nu ți-am prea răspuns, m-a impresionat adânc. Atunci nu am spus-o, o fac acum. Ce a fost a fost. Ce va mai fi? Sunt, din nou, ca în anii dinaintea debutului, îngrijorat de lipsa unei cât de mici gene de lumină la orizontul definitiv înnegurat. Nu văd nimic în mine. Îmbătrânirea, la care asist involuntar şi iritat, mă deprimă. Cultura, pe care n-o am, mă duce uneori la o exasperare insuportabilă. Nu ştiu, nu ştiu, trebuie mereu să inventez eu câte ceva! Ce folos că l-am citit de zeci de ori pe Dostoievski, tot tâmpit am rămas. Şi-o îndur ca pe o boală stupidă, ruşinoasă, incurabilă, lipsa, mă rog, „criza“ mea de har. Cu ce îmi justific existența? Printr-un copil? Dar copii au mai aproape toți oamenii. Iată, din 1970 până în 1980 mi-au apărut şase cărți (pun şi pe cea în curs). Mult! O carte la doi ani, în medie. Şi după asta? GOLUL! Sunt un „candidat la hipertensiune“, aşa mi-a zis azi o asistentă, surâzând sexual, de parcă asta ar fi încântat-o la noada curului ei bursuflat! Mai am deci de făcut o hipertensiune țeapănă şi cam atât? Dar cartea, cartea, unde-i cartea mea următoare? Să spunem că va fi un răgaz. Tu ce crezi? Tu scrii, scrii, scrii...

* * *

„Trăiesc încet
încât nici nu pot fi văzut.
Şi acea furie îngrozitoare
venind de dincolo de mine.“

Te îmbrățişez,
Emil

1980

Jilav, jilav e gândul adolescenților!

Dragă Mugur,

„De ce râzi? Da, nevoia
de a scrie o poezie.“

Uneori, dimineața, când sunt odihnit, trece fulgerător gândul că aş mai putea scrie. Ce bucurie! Dispare însă şi rămân la fel de fără rost.

* * *

„tu şi punctul cel negru trăind
într-o epocă
fără iertare.“

Punctul cel negru! Da, de la o vreme, fiecare suntem însoțiți de punctul cel negru. E în fața noastră, îl vedem mereu; oriunde ne-am întoarce privirile, el se află acolo.

* * *

„Şi capul meu pierind încet în iarbă.
Pe nervul roşu, zvâcnitor, al gurii
Cresc buruienele – şi-a fost cândva, a fost
un mare diamant auriu
adormind
între pernele murdare ale adolescenței.“

Superbe aceste versuri în tristețea lor proaspătă, violent fragedă, da, în tristețea lor frumoasă. Ultima terțină îmi dă, nu ştiu de ce, senzația pe care o aveam în adolescență, când mă trezeam forțat, fleaşcă, în cearceafurile pătate inutil, cu fruntea umedă de transpirație. Jilav, jilav e gândul adolescenților!

* * *

„Şi tu
pe jumătate

distrus“

Doar pe jumătate, desigur, nu în întregime. Doar pe jumătate, pentru a mai putea suferi, pentru a mai putea spera.

Te îmbrățișez,

Emil

1980

În afară de acest cur strămoşesc, nimic deosebit

Dragă Mugur,

Tocmai când mă pregăteam să sorbălăiesc nenumărate ceşcane de cafea turbată, trebuie, dacă sunt băiat gigea, să renunț definitiv la drogul vieții mele! *Cotidianul* va funcționa fără excitantul principal. Păcat. Te asigur că reglasem mărimea colii după durata efectului răpitor al fecioarei Kofeina. Când se termina entuziasmul mic, amar şi fierbine, ajungeam cu pixul la semnătură: orgasm livresc!

* * *

Ți-am dat duminică un telefon. Erai cu Iorgulescu, în excursie. Mă rog, te distrezi, nu glumă!

* * *

Lectura – *Domnii Golovliov*. Atmosferă sumbră. Totul e urât, tern. Şcedrin nu îmi place decât prin realismul lui tembel. Închipuie-ți că-l atacă în presă pe Dosto pentru „pologloghia“ sa!!! Un personaj, Eupraxeiuşka, o chelăreasă, e admirată de ceilați pentru posteriorul ei enorm! „Ce plită“, zice unul, un moşneag care e scos până şi dânsul din letargie de bucile răsculate ale „feței duhovniceşti“. În afară de acest cur strămoşesc, nimic deosebit. O fi de-ajuns?

* * *

Îl visez pe Marin Preda! Sunt la editură, am corectura la mine. Dar pe masa lui mai există un exemplar care, spre stupoarea mea, nu corespunde cu al meu. Încerc să-l conving că volumul din fața lui e al altcuiva. Uite, zic, chiar propoziția asta stupidă: „Thalia nu are talie“ nu poate fi de mine scrisă. Apoi încerc să conving şi o femeie subțire, cu ochelari, care susține că exemplarul acela străin e totuşi cartea mea. Preda pare convins. Acum e într-o grădină cu pomi înfloriți. O creangă e ruptă. Se duce (pământul e foarte negru între copaci) şi îndreaptă o ramură cu flori galbene.

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Oraşul ăsta plin de antipatici ifosarzi

Dragă Mugur,

Iată o zi cu noroc! De vreo doi ani tot căutam volumul V, *Opere* – Eminescu, ediția Perpessicius. Azi am ieşit să-mi iau nişte coli albe, pe la prânz, de la librărie. Închis! Intru la ziare, răsfoiesc *Transilvania*. Şi apare Sângeorzan. Din vorbă în vorbă, îmi spune că şi-a făcut comandă la *Istoria* lui Călinescu. Nu-mi fac şi eu? Nu, zic, o am. Dar durerea mare e că nu am vol. V etc. etc. O, zice, am eu două! Cum? Da, zice, dar nu te ambala, să verific acasă. Şi pe la două îmi dă telefon că, da, are vol. V! Mâine mi-l aduce la redacție. Iată că mi-am făcut un prieten. Acesta e ardelean, citeşte enorm, e metodic, cam opac, dar sistematizat. Nu-l uita. A scris şi despre tine (despre mine, nu!). Zău, din tot sufletul te rog să-l iei în evidență. Adică să ştii că pur şi simplu mi-a făcut o bucurie, că a fost amabil în oraşul ăsta plin de antipatici ifosarzi.

* * *

Am reluat *Roua lecturii* pentru *Echinox*. Deocamdată am trimis *Universul calm*, la sugestia ta, două pagini bătute la maşină. Vreau să mai trimit câteva pagini din *Jurnalul de la Dolhasca*.

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Privind casele tainice şi copacii plini, cărnoşi de frunze

Dragă Mugur,

Îți scriu după telefonul tău. Am avut o zi plină de nervi: căratul mobilei de la Coarnele Caprei înapoi! Vocea ta vroia să-mi spună ceva şi nu am înțeles. Apoi m-a speriat faptul că Sorescu ar putea fi numit directorul editurii voastre. Aş dori mult să accelerezi apariția *Dulapului îndrăgostit*, adică să fie ca şi apărut când va fi implantat, poate, Sorescu. Mă înțelegi? Să aibă bunul de tipar, să nu mai poată fi cartea trasă-n țeapă. Singurul lucru care mă mai ține este speranța apariției acestei cărți aşa cum am făcut-o eu. Nu te supăra că insist. Am senzația că ar fi posibil să ratez şi acest ultim tren.

* * *

Ți-am spus, azi, în autobuz, privind casele tainice şi copacii plini, cărnoşi de frunze, vitali, mă gândeam că tu ai puterea să scrii despre lucrurile dezagreabile, despre penibilul din jur. Eu nu am avut, iar acum nu pot. Ar mai fi o şansă să scriu şi eu *despre ce nu-mi place:* tristețe, boală, ură, apatie, îmbătrânire etc.

* * *

Da, ai o voce sedativă. Se pare că vroiai să-mi spui ceva dincolo de cuvinte şi eu nu pricepeam. Ce? Vino aici, poate o să reuşim să vorbim câte ceva. Simt mereu nevoia unei lungi, lungi discuții cu tine. *Vreau să*

mă sfătuiesc cu singurul om care-mi mai dă, cât de cât, voie să cred că am un prieten!

* * *

Nu uita că te aştept cu bucurie şi că mi-ar face bine. Să stăm, în sfârşit, de vorbă...

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Sertarul dorinţelor mele neruşinate

Dragă Mugur,

Mă trezesc la cinci jumătate. Jaluzelele. Geamul deschis. Cirip-cirip! Ceasul ţaca-ţaca pe masă. Vreau să citesc pe îndelete *Memento mori*, acel poem uriaş, de tinereţe, al lui Eminescu. Plus variantele. Să mă bag până în gât în poezie şi de acolo să privesc în jur.

* * *

Te contrazici. Mai acum vreo două săptămâni mi-ai promis solemn că vei sta ţeapăn la editură ca să scoţi cărţi, ca să lupţi. Ieri îmi zici că eşti tentat să-i dai naibii, că eşti ursuz, pus pe ceartă. Să zicem că ar veni Sorescu la conducere. Păi dacă voi daţi bir cu fugiţii, el îşi va face pur şi simplu echipa lui. Rostul vostru e să rămâneţi.

* * *

Să mă fi văzut iei pe peronul gării Belceşti (nu mai e halta de demult!), în ploaie, murdar din cap până-n picioare de noroi, uitându-mă în oglinda mare, cât un stat de om, a garderobei cărate la Coarnele Caprei; acum readusă. Câte amintiri nu mă leagă de dânsa! Acolo îşi ţinea maică-mea rochiile misterioase şi parfumate, subţiri, în ape verzui, hainele de stradă, pălăriile cu bor lat, chiar o voaletă ca o pânză de păianjen burată de rouă,

iar în sertarul vast de jos, sertarul dorințelor mele neruşinate, vrafurile echivoce de chiloți roz, de milaneză, sutienele de diferite culori, unele negre, cu fundiță albă între sânii bogați, de abia ținuți în frâu, portjartierele fascinante, tot negre sau roz, înguste, cu jartelete lungi, de agățat marginile mate ale teancurilor de ciorapi de nailon, cămăşile minuscule de noapte, înflorate şi foarte decoltate etc. Un adevărat rai olfactiv, dorit, râvnit de copilul iscoditor ce eram. În jur, pe pietrişul mărunt, somiere, scaune, noptiere, o ladă enormă cu de toate. În plin aer fraged, c-un deal verde în față!

* * *

Tot ieri, în cerdacul foarte îngust al casei închiriate la Coarnele Caprei, pe un scaun cu spătar de lemn, privind cum plouă şi mâncând salam italian cu pâine neagră, proaspătă: se încheia o altă perioada de stat la țară, de data asta scurtă, din toamna lui 1979 până la începutul verii lui 1980, cu ocazia repartizării aici, la Coarnele Caprei, a Tamarei. Câte întâmplări incredibile, de nepovestit, nu s-au petrecut şi la Coarnele Caprei! Păstrez câteva carnete, cu schița amănunțită a casei locuite, cu însemnări fugare, criptice, cu versuri...

* * *

Apoi, în plin soare, pe peronul gării din Podu Iloaiei, lângă aceleaşi mobile, o parte lăsate la părinții Tamarei, precum acea somieră cu picioare foarte înalte, cu arcuri rupte, cumpărată de la un evreu din bloc, Kars, care tocmai pleca în Israel! Stam pe un taburet desperecheat, uitându-mă la trenurile pline de eleve navetiste, mâncând veşnicul salam italienesc. O țigancă sordidă, scundă, grasă, cu un retevei în mână, cu picioarele în ciorapi-plasă, rupți, cu fusta roşie, foarte scurtă, glumind obscen cu magazionerul tinerel.

* * *

Acum, la radio, muzică de fanfară!

Te îmbrățişez,

Emil

1980

În 1970 toți erau nichitizați, abstracți

Dragă Mugur,

Am băut totuşi o cafea. Duminica îmi permit. Vreau să aduc o corecție ziselor mele cum că-mi plac doar vreo zece poezii din *Dulapul îndrăgostit*. De fapt îmi place tot volumul. Mai clar: în întregime, cartea creează o atmosferă anumită, poeziile se leagă unele de altele şi îşi răspund de la un ciclu la celălalt. Sunt bucuros când mă gândesc la cartea deja *apărută*. Îmi zic că asta am vrut. De aceea doresc atât de mult să o văd, s-o pipăi. De-ar trece şi corectura a doua, de-ar apărea semnalul etc. Ce-i în mână nu-i minciună. În 1970 toți erau nichitizați, abstracți. Acum toți sunt deja concreți: vezi ultimul val de blugişti.

* * *

Am uitat să-ți scriu despre şeful de gară din Belceşti. O brută congestionată. Tocmai ieşea de la closetul de pe peron, încheindu-se alene la prohab. Să trăiți, don şef, i-am zis. El scuipa şi, surprins de glasul meu, a rămas cu scuipatul pe obraz! Şi l-a şters cu mâna, furibund. Cine sunteți? Taică-meu a fost şef de haltă pe aici, prin 1946-1947, i-am răspuns. A devenit mai uman: aha!

* * *

Ceață. Ieri după-masă, ploaie cu piatră translucidă. Diseară mă voi duce la teatru. O noutate e că mi-am făcut rost de Gorki, *Opere*, vreo 30 de volume, de la biblioteca din Podu. Bibliotecar e tatăl Tamarei, profesor de matematică. (Maică-sa e casnică, cântă în corul bisericii!) Dar nu mă prea atrage o lectură-n trombă. Tipul e cam tanău, îl enerva Dostoievski (din punct de vedere teologic!) şi sinistru, în fond. Însă, ciudat, bun amic cu

Cehov! Aveau amândoi tuberculoză. Sunt tot mai decis să citesc la silabă clasicii români. Sunt baza limbii mele, habar nu am de ei, trist!

Te îmbrățișez,

Emil

1980

O vom admite cum e, *e cioara noastră*

Dragă Mugur,

Hai să stăm oblic şi să judecăm drept. Suntem la o vârstă când, vrând-nevrând, nu mai putem da înapoi. Trebuie s-o ținem tot înainte pe „lungul drum al zilei către noapte“. La ce mă refer? La toate. Am început să scriem de dragul scrisului, s-o continuăm acum, chiar dacă nu ne place! Eşti tu înhămat la o editură? Atunci stai acolo şi trage la ham. Am făcut un copil? Atunci să-l cresc, să nu mă mai plâng atât că-mi ia timpul etc. De ce-am umbla cu cioara pictată-n negru, când ea chiar aşa este? E neagră, să-i fie de bine, o vom admite cum e, *e cioara noastră*. N-am voie să beau cafea, perfect, voi bea în continuare! Mai ales că-mi face vizibil rău după câteva zeci de minute febrile. Tot dramatizând, tot văitându-ne, trece vremea şi eu tot cu Opera, vezi-Doamne, nescrisă rămân. Ce pizda mă-sii, trebuie scrisă Opera asta, Mugure! *E o datorie!* (Să nu uit! Ai văzut cum stă, în ultimul *Luceafăr*, în poza aia, G.A., în coate, parcă... Doamne, iartă-mă! Aşa pozăzic şi eu! Şi apoi vine şi textul cu acel sincer: „Pupă-mă-n cur!“ Deliciu!) Trebuie deci scrisă Opera, altfel am bulit-o. Acum, vorba e ce fel de Operă? Răspunsu-i simplu: Opera fundamentală! Că se face tot mai târziu şi tot mai greu, ba o durere, ba o renunțare, şi acuşi-acuşi se termină piesa.

Te îmbrățișez,

Emil

1980

Să mai tăcem împreună

Dragă Mugur,

Acum câteva luni, în revista *Teatru*, se anunța că Studioul din Iaşi îşi va deschide activitatea cu *Condamnarea lui Julien Ospitalierul*, piesă după versurile mele, făcută de Mircea Filip, secretarul literar al teatrului. Joi, într-adevăr, se deschide Studioul cu o piesă a proaspătului director al Naționalului şi a vechiului comentator de meciuri de fotbal, Mircea Radu Iacoban! Asta n-ar fi nimic, dar Iacoban nu vrea, deşi piesa e trecută prin Consiliu, să pună pieseta după versurile mele. Ei?

* * *

Ieri, la televizor, îl văd pe poetul M.U. Vorbeşte despre Eminescu. Înțelegi? Dacă nu, să-ți explic eu: M.U. şi Eminescu sunt doi poeți cam de aceeaşi talie, vezi bine!

* * *

Vei zice că-s neserios. Nu-s. Sunt acrit, bâhlit, asta-i altceva. M.R.I este, văzut de aproape, un tip simpatic, glumeț. Dar funcțiile lui depăşesc imaginația ta!

* * *

Dar eu vroiam să insist din nou să vii la Iaşi, la Zilele Eminescu. Te frământă că nu te invită nimeni. Crezi că pe mine mă invită careva? Vei spune că nu-i aceeaşi chestie. Mă rog, am aflat din ziare de zilele astea.

* * *

Şi apoi ai veni ca să mai tăcem împreună. Doar n-o să ții discursuri despre Eminescu! Adevăru-i că mai mare nevoie am eu de tine decât tu de mine. Oricum, mai vezi nişte oameni pe la editura de aici, mai vorbeşti etc. Eu trec razant pe lângă toți. Şi să nu crezi că-s ostentativ, arogant, nu. Sunt chiar politicos, surâzător.

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Aici toți sunt țepeni!

Dragă Mugur,

Îți scriu după-masă, fără chef. Se pare că festivalul Eminescu e un fel de şmecherie. Se va pleca cu un autobuz (30 de locuri) prin țară. Nu ştiu cine sunt invitații. Câte zece din Bucureşti, Iaşi şi nu mai ştiu de pe unde. Dar totul e neclar. Tu vei afla mai multe de acolo decât eu de aici.

* * *

Aş vrea să-ți spun ceva plăcut, să te bucuri, dar nu am ce. Poate doar să-ți sugerez boarea umedă ce-mi vine pe geam. Sunt sfârşit. Mereu, mereu, caut să mă trezesc dintr-un coşmar, clatin capul, îmi zic că am 41 de ani, că-s tânăr, realmente tânăr. Şi totuşi sunt sfârşit. Ce să încep, cu ce să încep din nou?

* * *

Mi-am cumpărat un top de 1 000 de coli albe! Aş vrea să merg, să plec undeva, să uit de mine, de toate mizeriile care (mici) mă fac fără rost. Nu-mi dau seama, să fie de vină propranololul? Ce se întâmplă cu mine? Mi-e sufletul greu, posomorât, inert. Înainte aveam zeci de bucurii, chiar dacă simple. Acum? Nu ştiu. Vreau să-mi văd cartea apărută. Vreau să beau cafea. Scrisul. Scrisul. Dar ce să scriu, pentru numele lui Dumnezeu, ce?

* * *

O să ies să caut biscuiți pentru Pufnei. Dimineața am citit puțin din Eminescu (vol. V). Merge greu. L-aş edita mult mai funcțional, o să-ți spun odată cum, pe Eminescu. Însă n-o voi face niciodată. Totuşi, ca poet,

aş avea nevoie de un mediu mai blând, mai „linguşitor“, mai mângâietor, mai afectuos. Aici toți sunt țepeni!

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Trebuie o ediție „fiziologică“, prin care fluidul genial să circule liber

Dragă Mugur,

Mi-am adus aminte că, atunci când ai venit prima dată la Dolhasca, mi-ai propus un post de redactor la *Argeş*! Ar fi trebuit să mă ocup de poezie. Uite, acum, dacă ai propune, aş accepta imediat. Însă e prea târziu. De fapt, vreau să-ți spun că, nescriind, aş vrea să lucrez undeva de unde să pot ajuta adevărata literatură, să pot facilita apariția unor texte bune, a unor oameni de suflet şi credință curată. Dar cum? Aici, în Iaşi, totul e blocat definitiv de nişte nechemați. Să mă înțelegi exact. Şi la Bucureşti sunt reviste, edituri conduse de oameni necorespunzători, *dar în redacții sunt scriitori adevărați*. Aici totul e-o apă şi-un pământ murdar. Cum e Tanda e şi Manda. Nu mai zic că nimeni nu m-a întrebat dacă aş vrea să fiu redactor la *Cronica* sau la *Convorbiri*. Odată, Iacoban m-a întrebat de ce nu profesez medicina. Bine, i-am răspuns, eu am profesat medicina 12 ani la țară, tu ai profesat măcar o zi ca profesor, la oraş? De ce eu, scriitor, să fac medicina, când tu, scriitor, eşti director de teatru, preşedinte al Asociației din Iaşi, director de editură etc.?

* * *

Văd tot mai clar cum l-aş edita pe Eminescu! Ce vis! Ediția Perpessicius e „anatomică“, descrie minuțios, izolând antumele de postume, fapt ce nu te lasă să vezi adevărata curgere a creației. De fapt el preconiza ideea editării antumelor şi postumelor la un loc, amestecate, exact aşa cum au

fost scrise textele. Nu a făcut-o! Trebuie o ediție „fiziologică“, prin care fluidul genial să circule liber, normal, ca în manuscrise.

Te îmbrățișez,

Emil

1980

Fulgerul unui anotimp curat

Dragă Mugur,

Lecturi din Eminescu, prăbuşiri adânci ale sufletului în neputință, rare reveniri într-o speranța fragedă, enervări din cauza Tamarei, dar mai ales din cauza tatălui meu: cam aşa trec zilele. Mă trezesc destul de dimineață, mă culc devreme. Somnul nu-i odihnitor, n-are gustul parfumat, aromat al celui de altădată. Veşnic îmi propun să nu mai beau cafea, veşnic o beau. Scrisoarea pentru tine. Din când în când, gândul că nu-mi răspunzi. Apoi mă întreb: ce ai putea răspunde? O scădere îngrijorătoare a apetitului sexual, un fel de buimăceală mohorâtă a minții. Misogin. Şi iar fulgerul unui anotimp curat în care aş putea scrie proaspăt. Amintiri!

* * *

Diseară mă duc la deschiderea Studioului. Vor mai veni şi ziare, se umple ziua. Cum trăia Bacovia?

* * *

Cum pot să fiu fericit? Nu te speria, nu te întreb pe tine. Încet-încet, să citesc ce-mi place. Încet-încet, să scriu câte-o pagină galbenă pe zi. Să mă bucure iaurtul şi salata verde! Să mă bucure cărțile mici, îndemânoase, din B.P.T.! O izbândă şi o înfrângere să mi le măsor prin capacitatea de-a rezista şi, apoi, prin slăbiciunea de-a nu mai putea rezista la mirosul formidabil al cafelei fierbinți.

* * *

Cu numărul acesta închei seria lamentațiilor. Vor mai fi ele, dar nu aşa sistematizate. Să nu uităm că rostul *Cotidianului* este salvarea!

* * *

O puştoaică cu curul cât două mingi de ping-pong!

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Stoarce-o ca pe-o bubă coaptă!

Dragă Mugur,

Spunea ăla că stilul e omul. Deci dacă am un stil fericit, voi fi un om fericit! Să-ncercăm. Mă simt matur, nu pentru că am 41 de ani, ci pentru că nu regret că-i am! Mi-am găsit nişte însemnări de la 16-17 ani. Ziceam acolo că-s *total descompus*! Auzi! Dacă atunci eram aşa, acum sunt *total compus* din resturile ce-au mai rămas.

* * *

Nu mi-a plăcut vocea ta de la telefon. Ce naiba ai? Mugure, o singură direcție este, cea care duce înainte! Înapoi nu mai avem, deocamdată, ce căuta, pe unde am trecut, am făcut pârjol cu sentimentele noastre. Şi ce dacă zilele-s tot mai scurte-n ore lucide? Să fie translucide, să fie opace, să fie cum vor ele, numai să ştim că mai există mănunchiuri de câte şaizeci de minute-n viața noastră, minute în care trăim din plin. Tu ai scos o carte cu poezii grave, poate cele mai grave scrise de tine. De ce eşti molâu? De ce eşti paralizat? Există oricând o lumină, cât de subțire-n rază, dar există! Mă gândesc mult la tine. Nu glumesc, *la eroismul tău*. Acel eroism cotidian, nespectaculos, aparent, doar aparent la îndemâna oricui. Singurul lucru pe care ți-l cer este *să-ți pricepi propriul eroism*. Şi atunci vei fi întreg.

Întreg în durere, în nefericire, în disperare. Da, în disperare. Uită-te bine la ea şi stoarce-o ca pe-o bubă coaptă!

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Unde, vai, se dă un fel de spectacol

Dragă Mugur,

Duminică seară, pe la unsprezece şi un sfert, primesc un telefon. Dinescu! E venit în Iaşi cu Eugen Simion, însoțindu-l pe acesta. Ne întâlnim, vine sus (numai el, Simion s-a dus în altă parte) şi stăm de vorbă până la trei noaptea. Desigur, îl pun să-mi recite ce-a mai scris. Vreo zece poezii noi, în maniera ultimă. Până la urmă *spune* tot volumul (treizeci de poezii) ce o să-i apară în 1981 – *Democrația naturii*. Ieri, luni, ne întâlnim din nou (el cu Simion au dormit la hotel) pe la unsprezece dimineața. Mergem la *Convorbiri literare*, pe la Casa Universitarilor. Pe la două ne ia o maşină şi ne duce în afara oraşului, la C.U.G. (Combinatul de Utilaj Greu) unde, vai, se dă un fel de spectacol în sala de cantină. Trebuie să citesc şi eu o poezie. Lucrul e nasol pentru că lângă Dinescu, îți dai seama, nu rezistă nimic. Pe urmă la Casa Pogor, unde Eugen Simion ține o conferință despre Eminescu. Şi pe urmă într-o familie, unde-i invitat Simion. Dinescu şi cu mine constituim garda lui! La unsprezece seara am ajuns acasă mort de oboseală. Azi-dimineață observ că mi s-au umflat buzele, mă dor şalele etc. Simion s-a dus la Botoşani. Dinescu a rămas. Probabil ne vom întâlni în cursul dimineții.

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Scrumu-i cade, în movile mici, pe sânii talentați

Dragă Mugur,

După cum vezi, am rămas în urmă cu vro două zile şi recuperez. Ți-am spus pe scurt ce-am făcut luni. A plouat toată ziua. Simion, agreabil. Dinescu, înfuriat de faptul că la Casa Universitarilor carnea din ciorbă era efectiv putredă, mirosea înfiorător şi avea un gust de hoit vechi. A lăsat totul şi am mers la hotelul Unirea, unde a băut un coniac frațuzesc. Am luat şi eu o gură din paharul lui. Furia i-a crescut în urma unui telefon de la Bucureşti, nu se auzea nimic! La C.U.G. lucrurile au mers, dar a fost extrem de obositor. La Casa Pogor, după conferință, am văzut muzeul. Inelul şi ceasul lui Eminescu! Inelul e cu rubin! Purta Eminescu inel cu rubin? Mi se pare feminin, cochet, prețios! Ceasul, cu capace de aur, e o minune.

* * *

Urâtă vreme. Plouă mereu de ieri dimineață. Dacă erai aici, vorbeam. Cu Dinescu nu se poate decât să-l asculți ce-ți recită. Nu are recepție, doar emisie!

* * *

La C.U.G. o întâmplare penibilă. Bibliotecara (scrie şi versuri), mare, cu păr bogat, plină de țâțe şi cur, îmbrăcată în verde strâns pe corpul de hurie, cu țigări lungi şi subțiri între buzele cărnoase. Dinescu o ştie: i-a adus lui Marin Preda, la editură, două damigene cu vin, din care a băut şi el. O spune cu veselie, tare. Tipa, ofuscată, neagă, el nu se lasă. Ea, doamnă, fumează în tăcere; scrumu-i cade, în movile mici, pe sânii talentați.

Te îmbrățişez,

Emil

1980

A scuipat genial şi plictisit

Dragă Mugur,

Azi a fost o zi mai liniştită. Eugen Simion s-a dus la Botoşani. Dinescu a rămas cu mine. Pe la unsprezece m-am înfiinţat la hotel. Am mai vorbit. Mi-a povestit multe. Despre Marin Preda. Apoi despre cum a fost în Cuba! Pe la unu am tras un haleu, apoi iar Dinescu în emisie. Pe la cinci a sosit şi Eugen Simion. Încă o haleală pe la nouă seara şi rămasul-bun. Dinescu cu aceeaşi furie împotriva alimentelor din Iaşi. Simion, politicos, distant.

* * *

Deci două zile am fost scos din bâhleala mea. Dar acum? O iau din nou prin mâzga asta? Aproape c-aş crede că mă complac. Ar trebui să fiu mai dezinvolt, mai puţin crispat cu mine.

* * *

Te rog foarte mult să-mi trimeată doamna Constanţa Vulcănescu corectura a doua. Dinescu mereu se lăuda că-i va apărea cartea înaintea mea. Îl cred, dar nu jubilez.

* * *

Curios, foarte curios e că Eugen Simion, în cele două zile cât a stat aici, nu a avut niciun contact cu vreun universitar. L-am întrebat de ce. Sunt socotiţi cam scârboşi, mi-a zis el. Bine, bine, i-am răspuns, dar nici chiar aşa. Cât despre Dinescu, el le-a futut muma-n cur la toţi (începând cu chelnerii de la Casa Universitarilor) şi a scuipat genial şi plictisit.

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Eugen Simion a fost uimit că nu halesc tort

Dragă Mugur,

Cu fereastra deschisă, după-masa, pe la trei, în urma unor cafele clandestine, îți scriu pe foița asta vernil ce marchează un sfert de sută. Da, *Cotidianul*, seria nouă, e la numărul 25. Iar tu taci morocănos, ca şi cum te-aş insulta zilnic. Mă rog, spre deosebire de emisia continuă a lui Dinescu, tu reprezinți recepția silențioasă. Plouă. Am citit câteva pagini din ultima carte a lui Raicu. Minunată carte! Cred că formula de lectură este aşa: citeşti o pagină-două, abandonezi cartea câteva zile, iar citeşti vreo trei-patru pagini, din nou abandonezi etc. În felul acesta nu mai ai senzația unei sațietăți obositoare ca la o lectură neîntreruptă. Şi, în definitiv, o citeşti în ritmul în care a şi fost scrisă.

* * *

Ieri Dinescu a cumpărat patru ouă de rață ca să le halească. Pe urmă, la o coadă la pâine, din vorbă în vorbă cu un moşneag, a aflat că ouăle de rață pot îmbolnăvi, au leptospire etc. Înfuriat, nu a mai preparat ouăle, dăruindu-le.

* * *

Aseară Eugen Simion a fost uimit că nu halesc tort. Am spus că-mi place, dar nu am voie. El a dat din mână şi a declarat, superior, că fără dulciuri nu poate concepe să trăiască. Ar trebui să scriu o carte în care să arăt ce mănâncă fiecare scriitor.

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Du-te-n iad şi-aşteaptă-n continuare

Dragă Mugur,

Să-mi însemn mai întâi două chestii spuse de Lucian Raicu în ultima lui carte: 1. „Curajul de a fi scriitor este înainte de toate curajul de-a accepta – fără pierderea cumpătului şi a speranței – momentele neproductive, trecerea «fără rost» a timpului“. 2. „Lectura scoate la iveală tot ceea ce ignoram în noi înşine“.

* * *

Deci să am curajul să traversez această perioadă „neproductivă“ şi să citesc curios să văd ce-o să mai găsesc, cu ocazia asta, prin mine. Toate bune, dar dacă „perioada“ se lungeşte până la sfârşit? Aici e aici. Vine „cumpătul“ şi „speranța“ ce nu trebuiesc uitate. Asta-i. El pune *fără rost* în ghilimele. Adică, oricum, timpul nu trece fără rost. Dar dacă el chiar trece fără rost? Pentru că dacă momentul se „prelungeşte“ până la urmă, s-a dus dracului speranța. Rămâi cu aşteptatul! E şi aşteptatul o ispravă! Te întreabă Dumnezeu: „Ce ai făcut tu pe-acolo, pe pământ?“. Răspunzi: „Am aşteptat, Doamne, să-mi revină harul pe care l-am avut vreo câțiva ani, l-am tot aşteptat, am avut *curajul* să, vorba lui Raicu etc., până ce, iată, am ajuns în fața ta, aşteptând ceva ce n-a mai venit“. „Bravo“, va zice Dumnezeu, „nu te-ai lăsat, eşti bățos, du-te-n iad şi-aşteaptă-n continuare, nu trebuie să-ți ieşi din mână; în rai n-ai mai avea ce aştepta, nu?“

* * *

Dinescu e prea „simpatic“, Cezar Ivănescu e prea „antipatic“. Amândoi au ceva în exces.

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Ce este viața, dom'le, ce-i ea?

Dragă Mugur,

Dacă l-aş parafraza pe Blaga („Sapă frate, sapă, sapă/ Până când vei da de apă") aş zice: „Scrie, frate, scrie, scrie/ Până nu mai ai hârtie". Drept care o virăm spre portocaliu.

* * *

Totul e în regulă atât timp cât mai am puterea să scriu că nu mai pot scrie!

* * *

Scrisul şi cititul. Cu primul am cam feştelit-o, rămâne al doilea.

* * *

Sunt pus mereu în situația de a mă gândi la conflictul dintre mine şi taică-meu. În ultimul timp a devenit mai agresiv. Senilizare? Posibil, dar de ce ia forma asta brutală, certăreață? De ce nu e un senil liniştit? Desigur, caut să-l înțeleg. Felul meu de viață, faptul că am abandonat medicina, deci o situație socială acceptabilă (din punctul lui de vedere), inactivitatea mea (pentru că *a citi* la dânsul nu e o activitate!), toate, plus Tamara care, normal, are 25 de ani, nu poate fi înțeleasă de un om de 70 de ani, toate, zic, duc la o veşnică iritare a lui. Pe de altă parte, eu nu-i pot ierta nişte lucruri pe care (din punctul meu de vedere) le consider esențiale. Ce mă îngrozeşte însă este gândul că l-am moştenit, că vrând-nevrând, sunt asemenea lui. Trebuie să-mi corectez permanent direcția (ca la acele nave cosmice), spre a nu ajunge perfect asemănător lui!

* * *

Simt nevoia să pun întrebări bombă. Ce este prietenia? Ce este iubirea? Ce este poezia? Ce este lectura? Ce este viața, dom'le, ce-i ea?

Te îmbrățişez,

Emil

1980

Cărți şi iar cărți alături de o nevastă devotată-n buci şi un copil

Dragă Mugur,

Răsuflă fericit, am şi câteva foițe albe! De fapt nu am mai scris de trei zile *Cotidianul* şi acum trebuie să recuperez. Am mai citit din cartea lui Raicu. În afară de discuția din *Echinox* 1-2 nu s-a prea scris adecvat despre această apariție. Şi-n afară de tine (dar eu, vai, nu cunosc sfârşitul articolului). Deci iată că doi poeți, Mircea Ivănescu şi cu tine, şi un eseist, Alexandru Paleologu, sunt cam singurii care au avut ceva de spus. Dar criticii? Găinarii din Iaşi, tineri de altfel, găinari proaspeți, au primit volumul ca pe un repaus în critica lui Raicu! Auzi? Dar e cartea cea mai încordată, cea mai total angajată în viața lui şi-a noastră, a literaturii. Bucureştenii, cam mondeni, nu s-au entuziasmat. Manolescu, rece şi târziu, este exact în cele ce spune, dar inexact în ce nu vrea să spună.

* * *

Am mereu nostalgia unei vieți liniştite, lipsite de certuri. O casă mare într-o grădină enormă. Singurătate calmă, cărți şi iar cărți alături de o nevastă devotată-n buci şi un copil. Ce bizar ca părinții să te enerveze, să te submineze, într-un fel! Ce trist!

* * *

Fiecare uşă închisă sau deschisă cu pocnet în casă mă sperie De ce? Doar e casa mea.

* * *

I-am scris doamnei Constanța Vulcănescu la un minut după ce mi-ai dat telefon. Vezi ce ascultător sunt?

Te îmbrățișez,

Emil

1980

Mă spală de toate păcatele

Dragă Mugur,

Să te ascult şi să reiau *Cotidianul* de unde l-am lăsat. Adică de pe 22 iunie. După ce am vorbit cu tine la telefon, mi-am dat seama că n-am rezolvat nimic. Eu şi numai eu pot face ceva, nimeni nu va şti niciodată ceea ce eu ştiu atât de bine: tristețea mea, bucuria mea. A fost o clipă de exasperare. O clipă care usucă sufletul. Sunt tot mai uimit şi înfricoşat.

* * *

Azi, tot azi, Tamara şi Andreea s-au dus la Podu. Mai acum câteva minute am vorbit cu ele la telefon. Dac-ai şti ce voce are fetița la telefon! Mă spală de toate păcatele.

* * *

Ca să pun capac la toate, azi mi-am pierdut şi umbrela. Am lăsat-o pe masă la C.E.C. Până m-am dus la ghişeu, mi-a furat-o cineva!

* * *

Mi-ai spus că ai scris despre trei scriitori tineri. M-am întrebat dacă eu aş putea scrie despre ei. Aş fi nesincer dacă aş zice că-mi plac! Desigur, sunt versuri, părți acceptabile. Dar de aici până la un articol e mult.

* * *

Tu iei carbaxin, eu propranolol. Nu ştiu ce-ți face ție carbaxinul, dar pe mine propranololul mă tâmpeşte. Vei zice: nu-l lua! Vezi, nu mai am siguranță dacă-l întrerup. *Mi-e frică.*

Te îmbrățişez,

Emil

1980